SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Planul de Dezvoltare Regională 2014 - 2020 al regiunii Sud Muntenia

- martie 2015 -

PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ 2014 – 2020

AL

REGIUNII SUD MUNTENIA

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

MARTIE 2015

CUPRINS

LISTĂ ABREVIERI 3

Capitolul 1. Introducere 4

Capitolul 2. Profil socio-economic al regiunii. Disparităţi regionale 9

2.1. LOCALIZAREA GEOGRAFICĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA 11

2.2. CADRUL NATURAL AL REGIUNII SUD MUNTENIA 17

2.3. STRUCTURA SISTEMULUI DE AŞEZĂRI ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 33

2.4. STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A POPULAŢIEI REGIUNII SUD MUNTENIA 70

2.5. INFRASTRUCTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 121

2.6. MEDIU 173

2.7. ECONOMIA REGIUNII SUD MUNTENIA 210

2.8. TURISMUL 252

2.9. AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ 273

CAPITOLUL 3. Analiza Swot 316

3.1. Structura sistemului de aşezări în regiunea Sud Muntenia 316

3.2. Structura socio - demografică a populaţiei 317

3.3. Infrastructura 319

3.4. Mediu 321

3.5. Economia regiunii Sud Muntenia 322

3.6. Turismul 324

3.7. Agricultura și Dezvoltare rurală 325

Capitolul 4. Strategia de dezvoltare regională 326

4.1. VIZIUNEA STRATEGICĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA PENTRU PERIOADA 2014 - 2020 326

4.2. PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE ALE STRATEGIEI 332

Capitolul 5. Estimarea necesităţilor de finanţare 386

Capitolul 6. Indicatori de realizare a obiectivelor strategiei 387

Capitolul 7. Sistemul de implementare 399

Capitolul 8. Monitorizarea 403

Capitolul 9. Procesul partenerial 404

Capitolul 10. Evaluarea Planurilor pentru Dezvoltare Regională 407

ANEXA I. Capitolul 2. Profilul socio-economic al regiunii. Disparităţi regionale 408

Anexa 2 – Listă proiecte strategice la nivelul regiunii Sud Muntenia 470

Bibliografie 479

SUD MUNTENIA Agenția Pentru Dezvoltare Regională

LISTĂ ABREVIERI

ABA Buzău- Ialomiţa	Administraţia Bazinală de Apă Buzău-Ialomiţa
AF	Întreprindere Familială
ANSVA	Autoritatea Naţională Sanitară şi pentru Siguranţa Alimentelor
BIM	Biroul Internaţional al Muncii
CN APDF S.A	Compania Naţională Administraţia Porturilor Dunării Fluviale SA Giurgiu
CDI	Cercetare, Inovare, Dezvoltare
C&D	Cercetare şi Dezvoltare
CIF	Cost, Insurance and Freight
DEE	Deșeuri de echipamente electrice și electronice
DGASPC	Direcţia Generală Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului
FOB	Free on board
HA	Hectar
IMM	Întreprinderi Mici şi Mijlocii
INS	Institutul Naţional de Statistică
ISPA	Instrument pentru Politici Structurale de Pre-Aderare
ISD	Investiţii Străine Directe
ONRC	Oficiul Naţional al Registrului Comerţului
PAC	Politica Comună Agricolă
P.A.T.N	Planul de Amenajare a Teritoriului Naţional
PF	Persoană Fizică
PIB	Produsul Intern Brut
PHARE	Polonia Ungaria Ajutor pentru Reconstructia Economiei
SAPARD	Programul Special de Pre-Aderare pentru Agricultură şi Dezvoltare Rurală
SA	Societate pe Acţiuni
SCS	Societate în Comandită Simplă
SNC	Societate în Nume Colectiv
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
TIC	Tehnologiile Informaţiei şi Comunicaţiilor
UE	Uniunea Europeană
VAB	Valoarea Adăugată Brută
VABR	Valoarea Adăugată Brută Regională

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Capitolul 1. Introducere

Elaborat într-un larg cadru parteneriat, Planul de Dezvoltare Regională al regiunii Sud Muntenia pentru perioada 2014 - 2020 propune o nouă abordare în elaborarea de politici regionale și anume, trecerea la noua generație de politici integrate de dezvoltare, cu o puternică componentă de teritorialitate. Astfel, pe lângă reformularea obiectivelor și instrumentelor, noua politică vizează și o mai bună corelare cu documentele strategice europene și naționale, precum și cu acțiunile vizate de politicile naționale sectoriale de dezvoltare.

Această nouă abordare a fost generată de contextul european și național în care s-a desfășurat procesul de planificare, dar și de lecțiile învățate din exercițiul de programare 2007 – 2013. În acest sens, elaborarea Planului de Dezvoltare Regională Sud Muntenia pentru perioada 2014 – 2020, demarată în anul 2011, a fost realizată într-un context european și național mult diferit față de perioada 2007 - 2013. Astfel, atât Uniunea Europeană, cât și România se confruntă cu provocarea dificilă a ieșirii din criza economică mondială și a readucerii economiilor pe calea creșterii durabile. În ceea ce privește strategiile alese pentru ieșirea din criză la nivel european și național, acestea implică restabilirea unor finanțe publice solide, reforme structurale de stimulare a creșterii și investiții orientate spre creștere economică și locuri de muncă.

Drept răspuns la aceste provocări, documentele programatice europene și naționale vizează o fundamentare mai realistă și mai concentrată tematic a investițiilor în perioada 2014 – 2020, care să conducă în mod real la creștere economică durabilă. Astfel, Strategia Europa 2020 a Uniunii Europene, documentul ce stă la baza tuturor politicilor de dezvoltare europene în perioada 2014 - 2020 vizează dezvoltarea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii sociale prin stabilirea de priorități care să stimuleze Statele Membre să atingă niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune economică și socială, stabilind în acest sens și 5 obiective ambițioase în domeniul ocupării forței de muncă, cercetării-dezvoltării-inovării, schimbărilor climatice, energiei, educației, sărăciei și incluziunii sociale. Un alt document relevant la nivel european, național și regional este Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării ce urmărește crearea de avantaje pentru locuitorii riverani printr-un sistem de transport mai rapid și mai curat, energie mai ieftină, un mediu înconjurător protejat și dezvoltarea de noi atracții turistice și culturale.

Cum politica de coeziune economică, socială și teritorială a Uniunii Europene reprezintă o sursă importantă de finanțare a investițiilor esențiale pentru domeniile prioritare de dezvoltare a regiunii, structurarea strategiei de dezvoltare a regiunii Sud Muntenia pentru perioada 2014 -2020 s-a realizat prin raportarea la obiectivele strategice și tematice europene, iar indicatorii de monitorizare ai strategiei au fost adaptați la cei menționați în propunerile noilor Regulamente europene pentru perioada 2014 – 2020.

De asemenea, reprezentând un document ce oferă baza strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestora, Planul de Dezvoltare Regională 2014 - 2020 Sud Muntenia reflectă politicile de dezvoltare economice, sociale, de mediu, etc, relevante la nivel național pentru nevoile regionale, motiv pentru care în elaborarea acțiunilor indicative s-a ținut

seama și de acțiunile prevăzute de strategiile sectoriale, precum și de Programul Național de Reformă 2011 – 2013, prin care România și-a asumat îndeplinirea țintelor Strategiei Europa 2020.

Totodată, în cadrul acestui Plan a fost acordată o atenție sporită dimensiunii teritoriale prin luarea în considerare și a principalelor documente europene ce evidențiază principalele tendințe europene și naționale privind dezvoltarea teritorială (Agenda Teritorială a Uniunii Europene 2020, Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile și Carta Verde a Coeziunii Teritoriale). Astfel, strategia de dezvoltare a regiunii în perioada 2014 – 2020 a fost detaliată prin identificarea zonelor potrivite pentru un anumit tip de investiții (cum este cazul conurbațiilor Valea Prahovei, București – Ploiești – Târgoviște, orașelor gemene de pe malul Dunării pentru investiții ce vor conduce la creșterea accesibilității regiunii, etc).

Asigurarea unei continuități a viziunii strategice pe termen lung reprezintă un element fundamental al unui proces de planificare care să conducă spre o dezvoltare durabilă. De altfel, acest lucru reprezintă una din recomandările majore ale Comisiei Europene, care a subliniat constant în dialogul instituțional cu România, importanța existenței și continuității viziunii strategice în domeniul dezvoltării regionale pe termen lung (20 de ani), precum și necesitatea utilizării experienței acumulate în perioada 2007 - 2013.

Acesta este motivul pentru care Planul de Dezvoltare Regională Sud Muntenia 2014 – 2020 își propune să continue și să actualizeze direcțiile de dezvoltare formulate atât de documentele strategice de la nivel național (Planul Național de Dezvoltare 2007 – 2013 și Cadrul Național Strategic de Referință), cât și de cele de la nivel regional (Planul de Dezvoltare Regională 2007 – 2013, Strategia Regională de Inovare 2008 – 2013, Planul Regional de Acțiune pentru Ocuparea Forței de Muncă și Incluziune Socială 2009 – 2011, Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2009 – 2013).

Ca și element de noutate, față de Planul de Dezvoltare Regională al regiunii Sud Muntenia pentru perioada 2007 – 2013, noul plan propune trei noi domenii prioritare și anume *dezvoltarea urbană durabilă*, *protecția mediului și eficiența energetică* și *susținerea sănătății și a incluziunii sociale*, domenii ce au fost propuse atât în urma concluziilor analizei socio-economice a regiunii, dar și în concordanță cu propunerile noilor Regulamente europene (în special în ceea ce privește dezvoltarea urbană) și Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind Programul Național de Reformă al României pentru 2013 (în mod special prevederile referitoare la sistemul sanitar și de asistență socială, precum și la îmbunătățirea eficienței energetice). Totodată, în urma experienței acumulate în perioada 2007 - 2013, actualul Plan va asigura o prioritizare a investițiilor fundamentată mai riguros, realizarea unor investiții integrate, corelate cu politicile sectoriale. Astfel, cum Planul va fi însoțit de o listă a proiectelor strategice ale regiunii, Consiliul pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia a decis ca pentru selectarea acestor proiecte să se creeze o comisie la nivel regional, care să elaboreze criterii de selecție obiective și care să reflecte interesele locale, județene și regionale. În acest sens, în luna mai 2013 a fost creată Comisia Regională de elaborare a criteriilor de selecție a proiectelor strategice, comisie ce este alcătuită din reprezentanți ai celor 7 consilii județenești al cărei secretariat este asigurat de către Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia. În perioada mai – iunie 2013 a fost elaborat și aprobat un set de 9 criterii de selecție pentru selectarea proiectelor strategice. Printre criteriile principale se regăsesc și condițiile ce vizează selectarea proiectelor ce au impact teritorial semnificativ, proiecte mature și bine fundamentate, ce vor genera

valoare adăugată și sunt complexe, în sensul că necesită o abordare partenerială pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului.

Din punct de vedere metodologic, Planul de Dezvoltare Regională al regiunii Sud Muntenia pentru perioada 2014 – 2020 a fost realizat în baza Metodologiei privind planificarea dezvoltării regionale 2014 – 2020, elaborată de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. Această metodologie a propus o abordare standardizată a exercițiului de planificare a dezvoltării regionale, aplicabilă tuturor regiunilor de dezvoltare române în vederea asigurării unei abordări unitare și coerente, prin stabilirea unor cerințe comune privind dezvoltarea în parteneriat a documentelor de planificare regională, agrearea unei structuri standard a planului și aplicarea în toate regiunile, pe tot parcursul procesului de planificare, a unor metode de cercetare comune (analiza unor indicatori standard socio-economici). Aplicarea acestei abordări unitare va permite compararea datelor și a rezultatelor și va crea premisele asigurării complementarității între acțiunile implementate la nivel regional, precum și crearea de sinergii. Acest ultim aspect este deosebit de important în special pentru regiunea Sud Muntenia, a cărei dezvoltare este în egală măsură stimulată și inhibată de dezvoltarea regiunii București Ilfov, regiune pe care o înconjoară, dar nu o conține.

Totodată, în vederea fundamentării procesului de planificare strategică a dezvoltării regiunii Sud Muntenia pentru viitoarea perioadă de programare 2014 – 2020 și în contextul procesului de regionalizare/descentralizare, în perioada 2012 – 2013 au fost subcontractate 8 studii ce au avut ca obiectiv identificarea factorilor ce influențează dezvoltarea socio-economică a regiunii și să contribuie la definirea profilului și a tipului de intervenții necesare pentru stimularea unei dezvoltări durabile a regiunii. Studiile vizează domeniile infrastructurii, dezvoltării urbane, a mediului de afaceri, a cercetării-dezvoltării-inovării, eficienței energetice și energiilor regenerabile, dezvoltării rurale și agriculturii. Aceste studii au vizat și identificarea elementelor de dezvoltare spațială a regiunii, precum și a problemelor sociale și legate de calitatea vieții. Astfel, atât capitolul de analiză socio-economică, cât și cel de prezentare a strategiei de dezvoltare cuprind elemente și informații ce au fost preluate din aceste studii.

În ceea ce privește principiile în baza căruia a fost realizat procesul de planificare regională, acesta s-a bazat pe:

- Parteneriat
- Concentrare tematică
- Integrare şi corelare
- Inovare

Parteneriat

Revitalizarea economică, socială și teritorială a regiunii va fi obţinută prin continuarea întăririi parteneriatului regional şi menţinerea unei colaborări efective la nivel strategic şi operaţional. Astfel, Planul de Dezvoltare Regională 2014 – 2020 a fost elaborat, urmează să fie implementat şi coordonat în baza abordării parteneriale care va asigura că energia, resursele şi experienţa partenerilor regionali, vor fi orientate spre dezvoltarea durabilă a regiunii. Dezvoltarea informaţiilor la nivel regional, utilizând contribuţia parteneriatului, alături de toate sursele de informaţii disponibile, este esenţială în elaborarea de analize economice şi sociale realiste. În ceea ce privește utilizarea

abordării parteneriale în procesul de planificare regională, dezvoltarea unui parteneriat viabil este un proces de durată, iar acesta a fost iniţiat pentru acest exerciţiu de programare în luna aprilie 2011, continuând şi în acest moment la nivelul regiunii. Grupuri Locale de Parteneriat au fost constituite în cadrul fiecărui judeţ, iar la nivel regional, s-au constituit 7 Grupuri Tematice Regionale, alcătuite din membrii Grupurilor Locale de Parteneriat, create pentru fiecare prioritate regională identificată de către parteneriate. Totalizând un număr de 327 de instituții implicate, partenerii reprezintă autoritățile publice locale, serviciile publice deconcentrate, mediul academic și de cercetare, mediul de afaceri, societatea civilă, iar prin participarea lor au contribuit în mod semnificativ la procesul de planificare al dezvoltării regionale.

Analizele efectuate în fiecare dintre cele 7 judeţe care compun regiunea, cu ajutorul Grupurilor Locale de Parteneriat, au permis dezvoltarea unei viziuni comune asupra particularităţilor economice şi sociale ale fiecărui judeţ, prin identificarea arborelui problemelor şi efectuarea analizelor SWOT.

Aceste analize locale au fost reunite şi îmbunătăţite pe priorităţi regionale de către Grupurile Locale de Parteneriat, fiind utilizate ca bază de plecare în vederea definirii analizei SWOT regionale şi analizei sociale, economice şi instituţionale la nivel regional.

Utilizarea unei astfel de analize permite identificarea, pe de o parte, a:

- disparităţilor existente în dezvoltarea economică şi socială a judeţelor,
- domeniilor de intervenţie,
- spaţiilor geografice caracterizate prin probleme şi procese comune,

iar pe de altă parte, facilitează formarea unei imagini clare a percepţiei parteneriatului asupra necesităţilor de dezvoltare la nivel regional. Identificarea necesităţii de sprijinire a acestor percepţii regionale reprezintă un proces continuu care este în legătură cu dezvoltarea unor reţele şi structuri parteneriale în viitor, conform dispoziţiilor Memorandumului Guvernului pentru aprobarea acțiunilor și documentelor privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în peroada 2014 – 2020.

Concentrare tematică

Strategia va urmări să asigure concentrarea resurselor cu precădere spre un număr limitat de priorități tematice, ce se află în strânsă legătură cu prioritățile Strategiei Europa 2020, Strategiei Uniunii Europene pentru regiunea Dunării și cu țintele naționale asumate de România prin Programul Național de Reformă 2011 – 2013. Astfel, investițiile vor fi direcționate în special către zonele cu necesităţi şi oportunităţi sporite şi pe activităţile care conduc la reducerea disparităţilor şi la creşterea impactului şi beneficiilor economice.

Integrare & corelare

Integrarea va implica asigurarea unor legături efective şi eficiente între programe, printr-un cadru care să susţină şi să contribuie la regenerarea socio-economică a regiunii. Totodată, deoarece implementarea Planului de Dezvoltare Regională 2014 – 2020 este realizată în mare parte prin finanțarea din fonduri europene, este necesară corelarea PDR cu politica de coeziune a Uniunii Europene. Astfel, în vederea identificării obiectivelor de dezvoltare regională ale regiunii Sud

Muntenia, obiective care să fie în concordanță cu obiectivele strategice ale Uniunii Europene, în procesul de elaborare al strategiei au fost avute în vedere obiectivele europene, promovate prin Strategia Europa 2020 și Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării și asumate de România prin Programul Național de Reformă 2011 – 2013. Totodată, s-a asigurat corelarea cu obiectivele tematice și prioritățile de investiții, promovate prin propunerile de regulamente pentru perioada 2014 – 2020.

Inovare

Strategia se va baza pe o abordare inovatoare în implementare, ce se va concentra pe dezvoltarea capacității de inovare a regiunii și generarea de noi surse de creștere. Necesitatea ieșirii din criza financiară şi nevoia de a răspunde provocărilor globale au făcut ca inovarea să devină mai importantă ca niciodată. Problemele legate de schimbările climatice, securitatea alimentară şi energetică, sănătate şi îmbătrânirea populaţiei pot fi soluţionate prin intermediul inovării.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Capitolul 2. Profil socio-economic al regiunii. Disparităţi regionale

Cuprins:

2.1. LOCALIZAREA GEOGRAFICĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA 11
2.2. CADRUL NATURAL AL REGIUNII SUD MUNTENIA 17
2.2.1. PARTICULARITĂŢILE RELIEFULULUI 17
2.2.2. CLIMA 18
2.2.3. FLORA, FAUNA ȘI BIODIVERSITATEA 21
2.2.4. RESURSELE DE APĂ 25
2.2.5. RESURSELE SOLULUI 26
2.2.6. RESURSELE SUBSOLULUI 29
2.2.7. OPORTUNITĂŢI ŞI OBSTACOLE ÎN DEZVOLTARE, DETERMINATE DE CADRUL NATURAL 30
2.3. STRUCTURA SISTEMULUI DE AŞEZĂRI ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 33
2.3.1. CARACTERIZARE GENERALĂ (EVOLUŢIA NUMERICĂ ŞI DEMOGRAFICĂ) 36
2.3.2. POLII DE CREŞTERE ŞI DE DEZVOLTARE DIN REGIUNEA SUD MUNTENIA 45
2.3.3. FORME DE ASOCIERE 53
2.3.4. SPECIALIZAREA FUNCŢIONALĂ 55
2.3.5. POTENŢIAL ŞI TENDINŢE DE DEZVOLTARE ALE JUDEŢELOR DIN CADRUL REGIUNII SUD MUNTENIA 64
2.4. STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A POPULAŢIEI REGIUNII SUD MUNTENIA 70
2.4.1. EVOLUŢIA POPULAŢIEI ŞI POTENŢIALUL DEMOGRAFIC 70
2.4.2. RESURSELE UMANE 92
2.5. INFRASTRUCTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 121
2.5.1. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ȘI COMUNICAȚII 121
2.5.2. INFRASTRUCTURA DE UTILITĂȚI PUBLICE 142
2.5.3. INFRASTRUCTURA DE TELECOMUNICAȚII 152
2.5.4. INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE 152
2.5.5. INFRASTRUCTURA SOCIALĂ 155
2.5.6. INFRASTRUCTURA DE ÎNVĂȚĂMÂNT 160
2.5.7. FONDUL DE LOCUINȚE 166
2.5.8. INFRASTRUCTURA PENTRU SITUAŢII DE URGENŢĂ 169
2.6. MEDIU 173
2.6.1. INFRASTRUCTURA DE MEDIU 173
2.6.2. CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU 179
2.6.3. GOSPODĂRIREA APELOR 185
2.6.4. RISCURILE TEHNOLOGICE ȘI SURSELE MAJORE DE POLUARE 200

2.6.5. GESTIONAREA DEȘEURILOR MENAJERE ȘI INDUSTRIALE 201
2.7. ECONOMIA REGIUNII SUD MUNTENIA 210
2.7.1. ACTIVITATEA ECONOMICĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA 210
2.7.2. DEZVOLTARE ANTREPRENORIALĂ 221
2.7.3. INIŢIATIVE ANTREPRENORIALE 231
2.7.4. ACTIVITATEA DE CERCETARE – DEZVOLTARE – INOVARE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 233
2.7.5. INVESTIŢII STRĂINE ŞI COMERŢUL EXTERIOR ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 240
2.7.6. IMPACTUL CRIZEI ECONOMICE MONDIALE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 247
2.8. TURISMUL 252
2.8.1. POTENȚIALUL TURISTIC 252
2.8.2. PATRIMONIUL NATURAL PROTEJAT 253
2.8.3. PATRIMONIUL CONSTRUIT PROTEJAT REPREZENTAT DE MONUMENTELE ISTORICE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 254
2.8.4. INFRASTRUCTURA DE TURISM 257
2.8.5. TURISMUL BALNEAR 266
2.8.6 FORME DE TURISM 268
2.9. AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ 273
2.9.1. MEDIUL RURAL LA NIVELUL REGIUNII SUD MUNTENIA-DELIMITARE GEOGRAFICĂ 274
2.9.2. INFRASTRUCTURA TEHNICO - EDILITARĂ DIN ZONA RURALĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA 274
2.9.3. POPULAŢIA DIN MEDIUL RURAL - FORŢA DE MUNCĂ 276
2.9.4. AGRICULTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 279
2.9.5. ZOOTEHNIA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 297
2.9.6. PISCICULTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 300
2.9.7. SILVICULTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA 301
2.9.8. INFRASTRUCTURA SPECIFICĂ AGRICULTURII 305
2.9.9. RECENSĂMÂNTUL AGRICOL DIN 2010 - PRINCIPALELE DATE 306
2.9.10. ACTIVITATEA ECONOMICĂ DIN AGRICULTURĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTEINIA 310
2.9.11. AGRICULTURA ECOLOGICĂ 313

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

2.1. LOCALIZAREA GEOGRAFICĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA

Regiunea Sud Muntenia este amplasată în partea de sud a României, învecinându-se la nord cu regiunea Centru, la est cu regiunea Sud - Est, la vest cu regiunea Sud – Vest, iar la sud cu Bulgaria, limita fiind dată de fluviul Dunărea. Cu o suprafaţă de 34.453 km^2, reprezentând 14,5% din suprafaţa României, regiunea Sud Muntenia ocupă locul al III-lea ca mărime din cele opt regiuni de dezvoltare.

Figura nr. 1.1.

Organizarea administrativ teritorială a Regiunilor de Dezvoltare (U.M.: km^2)

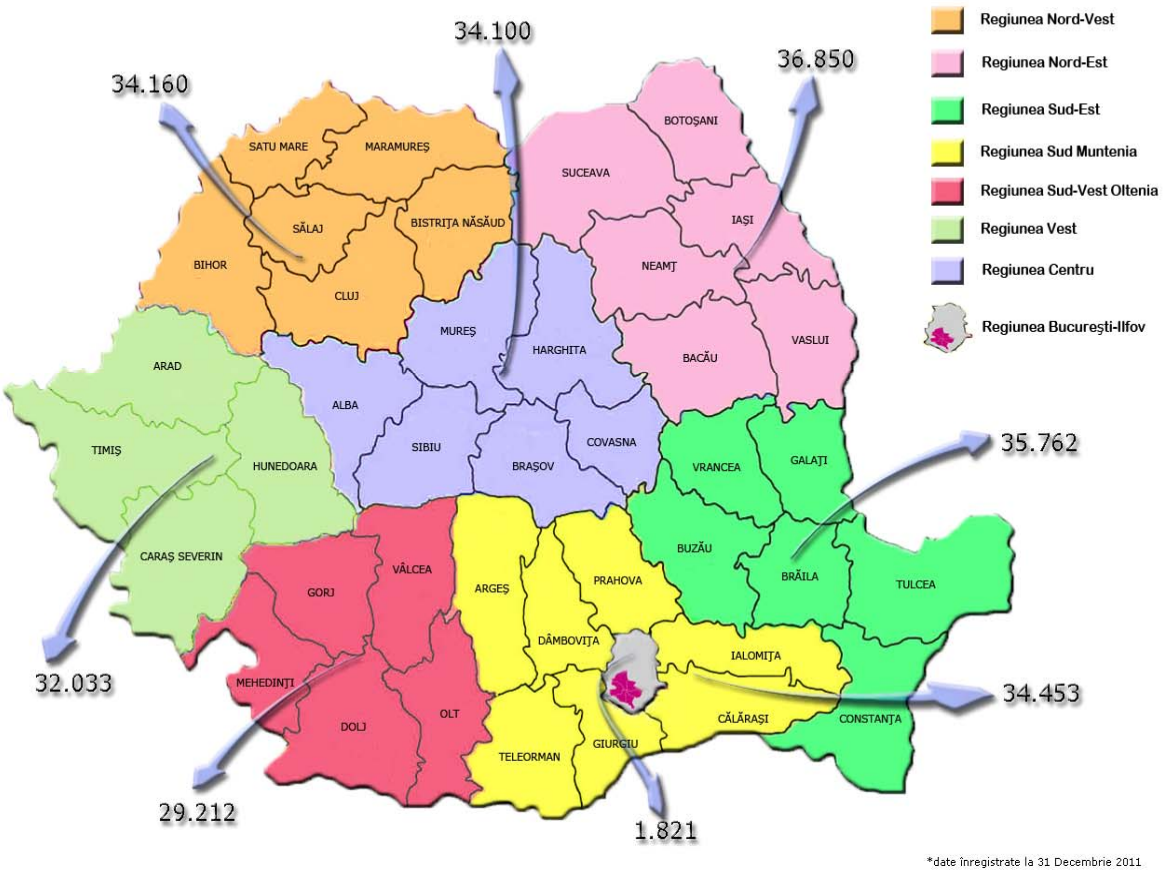

Sursa: Institutul Național de Statistică

Din punct de vedere administrativ, regiunea Sud Muntenia este formată din șapte judeţe (Argeş, Călăraşi, Dâmboviţa, Giurgiu, Ialomiţa, Prahova şi Teleorman), 16 municipii, 32 de oraşe şi 519 comune cu 2019 sate. În ceea ce priveşte suprafaţa regiunii, se poate observa că cele mai mari ponderi sunt deţinute de judeţele Argeş (19,8%), Teleorman (16,8%) şi Călărași (14,8 %), iar cea mai mică de judeţul Giurgiu (10,2 %).

Tabel nr. 1.1. - Organizarea administrativ teritorială a regiunii Sud Muntenia, la 31 decembrie 2011

	Suprafaţa totală -km^2-	Ponderea în regiune %	Număr municipii	Număr oraşe	Număr comune	Număr sate
Sud Muntenia	34453	-	16	32	519	2019
Argeş	6826	19,8	3	4	95	576
Călăraşi	5088	14,8	2	3	50	160
Dâmboviţa	4054	11,8	2	5	82	353
Giurgiu	3526	10,2	1	2	51	167
Ialomiţa	4453	12,9	3	4	59	127
Prahova	4716	13,7	2	12	90	405
Teleorman	5790	16,8	3	2	92	231

Sursa: Direcţia Regională de Statistică Călăraşi

O caracteristică aparte, cu multiple implicaţii de ordin socio - economic, o reprezintă faptul că este singura regiune din ţară ce conţine o regiune enclavă în partea mediană, şi anume regiunea Bucureşti – Ilfov.

Un alt aspect important cu influenţe majore în dezvoltarea regiunii îl constituie şi prezenţa, în partea de sud a regiunii, a fluviului Dunărea. Declarat parte a Coridorului Pan - european de transport VII al Uniunii Europene, fluviul reprezintă o cale navigabilă importantă, care face legătura între regiunea Sud Muntenia, portul Constanţa, centrele industriale din vestul Europei şi portul Rotterdam. Prin utilizarea Portului Constanţa, rutele navigabile dintre Canalul Suez, zona de est a Mării Mediterane şi Europa Centrală se scurtează cu cca. 300 km. Totodată, prin sistemele RO-RO si ferry-boat dezvoltate în portul Constanţa, se realizează conectarea dintre spaţiul european şi Orientul Mijlociu, zona caucaziană şi zona caspică, pe trasee cu mare potenţial de resurse energetice şi de trafic de mărfuri. Astfel, prin poziţia sa ca port la Marea Neagră şi punct terminus al legăturii cu Marea Nordului, Portul Constanţa reprezintă principala placă turnantă a fluxurilor de trafic din bazinul Mării Negre.

Porturile din regiunea Sud Muntenia sunt conectate la reţele de drumuri naţionale, europene şi de căi ferate, iar facilităţile portuare existente şi cele care vor fi dezvoltate permit ca unele dintre acestea (de exemplu portul Giurgiu) să fie transformate în noduri principale logistice pentru transportul multimodal.

Cu toate acestea, din cauza unei infrastructuri de transport insuficient dezvoltată pentru traversarea fluviului pe zona de graniţă cu Bulgaria, Dunărea reprezintă o barieră naturală, limitând posibilităţile de cooperare. Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării reprezintă o soluţie pentru eliminarea acestei probleme, deoarece, în ceea ce priveşte transportul pe Dunăre, strategia are scopul de a exploata pe deplin potenţialul navigaţiei pe Dunăre, eliminând obstacolele din calea navigabilităţii, precum şi de a mări cu 20% volumul transportului pe Dunăre până în 2020, inclusiv prin construirea unor poduri rutiere şi feroviare peste Dunăre (de exemplu podul rutier Călăraşi - Silistra).

Astfel, prin poziția sa geografică, regiunea Sud Muntenia prezintă o serie de specificități care influențează conformația și dinamica sistemului de așezări. Dintre acestea pot fi menționate următoarele:

1) Proximitatea față de municipiul București – care a împiedicat afirmarea altor orașe din jurul său ca poli de atracție și a absorbit majoritatea resurselor de dezvoltare din teritoriile învecinate

acestora, ceea ce a determinat fenomenul de hipertrofiere a reţelei urbane din regiunea Sud Muntenia.

2) Axa de dezvoltare Brașov-Ploiești-București-Giurgiu ce străbate regiunea de la nord la sud – este principalul coridor de dezvoltare al României, concentrând circa 30% din populația urbană a țării şi o mare parte din activitatea industrială;

3) Conurbația Valea Prahovei – este o aglomerare liniară de orașe de dimensiuni similare (mici) – Azuga, Bușteni, Sinaia, Comarnic, Breaza – cu un profil economic similar, dominat de sectorul turistic, nevoi și provocări comune de dezvoltare: accesibilitatea redusă (lipsa unei autostrăzi), infrastructura turistică deficitară, promovarea insuficientă a potențialului turistic, dotarea tehnico-edilitară deficitară, expansiunea necontrolată a zonelor rezidențiale (secundare), îmbătrânirea demografică, managementul integrat al zonelor protejate, transportul în comun, etc.

4) Conurbația București – Ploiești – Târgoviște – Pitești – ce este menționată ca propunere de înființare pentru perioada 2014-2020 cu scopul de a spori accesibilitatea în regiune, conform raportului ”Orașe Competitive”, elaborat de Banca Mondială pentru Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice. Odată înființată, această conurbație ar deveni cea mai importantă din România și una dintre cele mai mari aglomerări urbane din Europa Centrală și de Est, din perspectivă demografică (circa 3 milioane de locuitori, dintre care 2,5 milioane în municipii și orașe), dar și economică.

5) Existența a 5 orașe-pereche pe Dunăre – cu potențial de dezvoltare urbană integrată (inclusiv în cadrul unor zone funcționale urbane cu caracter transfrontalier), dar între care există la acest moment legături de slabă intensitate din cauza infrastructurii deficitare de traversare a Dunării.

CONTEXT EUROPEAN

Regiunea Sud Muntenia are o poziție geografică strategică, fiind o regiune de graniță, dar şi un punct de intersecție a mai multor axe prioritare TEN-T care leagă centrul şi nordul Europei de zona mediteraneană şi Asia, respectiv:

- Axa prioritară TEN-T VII (Fluviul Dunărea) – coridor fluvial, care leagă Portul Rotterdam de Portul Constanța, fiind cel mai important traseu navigabil din Uniunea Europeană, din perspectivă strategică şi a traficului de mărfuri şi persoane;
- Axa prioritară TEN-T IV – coridor intermodal (feroviar şi rutier), care leagă zona centrală a Europei (oraşele Dresden şi Nurenberg) de Porturile Constanța, Salonic şi Istanbul (prin 3 ramificații), via Praga-Viena-Budapesta-Bucureşti-Sofia;
- Axa prioritară TEN-T IX – coridor intermodal (feroviar şi rutier), care leagă nordul Europei (oraşele Helsinki şi Kaliningrad) de porturile Odessa şi Alexandroupolis, via Sankt-Petersburg-Moscova-Kiev-Bucureşti.

Plasarea geostrategică a României în cadrul Uniunii Europene şi calitatea de stat membru al Uniunii Europene sunt vitale pentru evoluţia acesteia, dar implică atât drepturi, cât şi obligaţii, printre care şi adaptarea la cerinţele politicilor Uniunii Europene.

În perioada de programare 2007-2013, regiunile din Uniunea Europeană au fost împărţite şi finanţate de Comisia Europeană, în două categorii, în funcţie de venituri, respectiv: regiuni mai puţin dezvoltate şi regiuni mai dezvoltate. În schimb, pentru exerciţiul financiar 2014-2020, Comisia Europeană a stabilit crearea unei noi categorii de regiuni, aşa-numitele "regiuni de tranziţie", al căror PIB pe cap de locuitor este cuprins între 75% şi 90% din media Uniunii Europene. Astfel, cele trei categorii definite vor fi eligibile pentru investiţii după cum urmează:

- Regiunile mai puţin dezvoltate, al căror PIB/ locuitor este mai mic de 75% din media Uniunii Europene, vor avea în continuare prioritate maximă în cadrul acestei politici. Rata maximă de cofinanţare este stabilită la 75 - 85% în regiunile mai puţin dezvoltate, dar şi în regiunile ultra-periferice;
- Regiunile de tranziţie, al căror PIB/ locuitor este cuprins între 75% şi 90% din media Uniunii Europene, vor avea o rată de cofinanţare de 60%;
- Regiunile mai dezvoltate, cu un PIB/ locuitor mai mare de 90% din media Uniunii Europene, vor avea o rată de cofinanţare de 50%.

Regiunea Sud Muntenia se încadrează în categoria regiunilor „mai puţin dezvoltate”, fiind caracterizată de un PIB/ locuitor mai mic de 75% comparativ cu media Uniunii Europene.

RELAŢII TRANSFRONTALIERE ŞI TRANSNAŢIONALE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA, ÎN PERIOADA 2007 - 2013

Unul din cele trei obiective principale ale politicii de coeziune a Uniunii Europene îl reprezintă cooperarea teritorială europeană, ce presupune: întărirea cooperării transfrontaliere prin inițiative comune locale şi regionale, întărirea cooperării transnaţionale prin acţiuni ce conduc la dezvoltare teritorială integrată, în conformitate cu priorităţile Comunităţii și întărirea cooperării interregionale şi a schimburilor de experienţă la nivel teritorial adecvat.

a) COOPERAREA TRANSFRONTALIERĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

La nivelul Uniunii Europene, în cadrul politicii de coeziune, s-a constituit Programul de Cooperare Transfrontalieră România – Bulgaria, scopul acestui program fiind de a întări cooperarea în zona de graniţă a celor două ţări vecine prin activităţi comune ce conduc la interconectarea teritoriilor şi promovarea unei dezvoltări socio-economice coerente, corelate şi durabile a regiunii de graniţă.

În cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră România – Bulgaria aferent perioadei 2007 – 2013, aria eligibilă specifică regiunii Sud Muntenia a fost constituită din judeţele: Teleorman, Giurgiu şi Călăraşi. Această zonă este caracterizată prin probleme tipice zonelor de frontieră, iar prezenţa graniţei limitează schimburile economice, sociale, culturale, afectează managementul comun şi eficient al teritoriului şi duce la creşterea gradului de marginalizare şi izolare faţă de centrele economice, importante.

Figura nr. 1.2. - Județele incluse în Programul de Cooperare Transfrontalieră România – Bulgaria

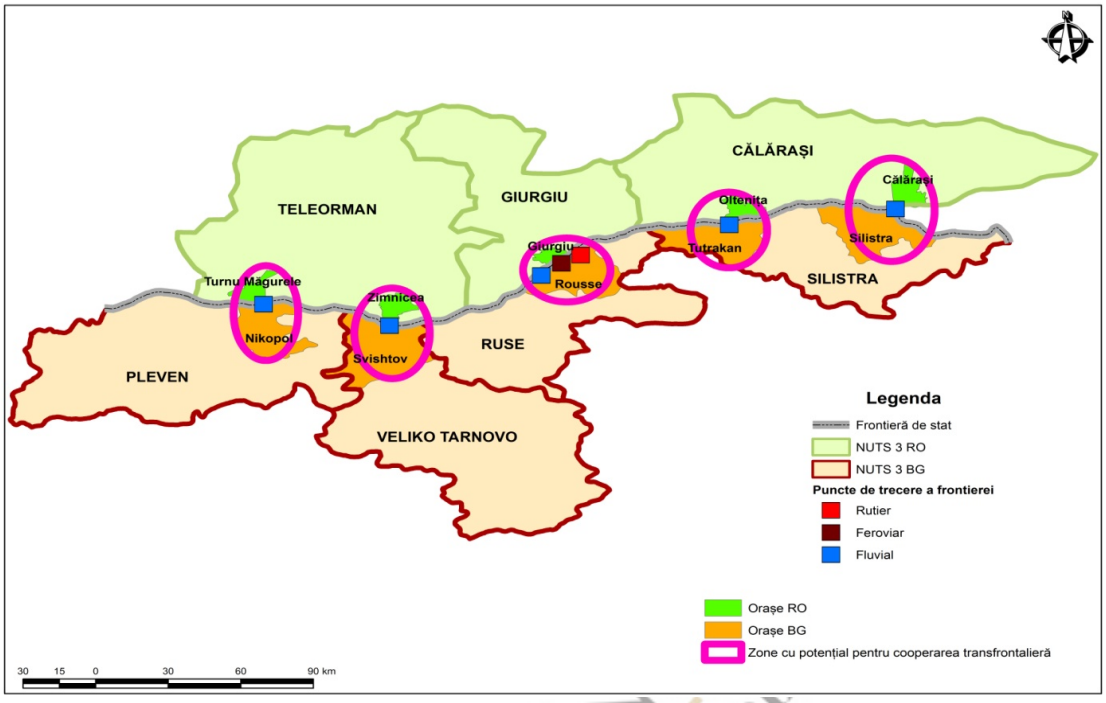

Sursa: Studiul privind dezvoltarea urbană în Regiunea Sud-Muntenia – stadiul actual si scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020

Astfel, în cadrul regiunii Sud Muntenia, prin intermediul **Programului Operațional de Cooperare Transfrontalieră România - Bulgaria 2007 - 2013** s-au implementat proiecte în valoare de 48.094.575,11 Euro, având parteneri din următoarele districte: Dobrich, Silistra, Razgrad, Ruse, Veliko Târnovo, Plevna, Montana și Sofia.

b) COOPERAREA TRANSNAŢIONALĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Programul de Cooperare Transnaţională Europa de Sud – Est s-a axat pe următoarele acţiuni: asigurarea cooperării integrate în sectorul reprezentat de managementul apei (protejarea şi administrarea bazinului Dunării, a zonelor de coastă şi a resurselor maritime), dezvoltarea reţelelor de Întreprinderi Mici şi Mijlocii, Cercetare, Dezvoltare şi Inovare, dar și desfășurarea de activităţi transnaţionale de prevenire a riscurilor naturale şi tehnologice.

În cadrul acestui program toate judeţele din cadrul regiunii Sud Muntenia au fost eligibile, iar suma atrasă în regiune a fost de 3.633.340 Euro, relaţiile transnaționale fiind dezvoltate cu parteneri din ţări precum: Austria, Slovacia, Ungaria, Bulgaria, Croația și Serbia.

c) COOPERAREA INTERREGIONALĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Acest tip de cooperare s-a materializat, în regiunea Sud Muntenia, întreaga regiune fiind eligibilă, prin intermediul **Programului de Cooperare Interregională INTERREG IVC** şi a **Programului de Cooperare Teritorială Europeană URBACT II.** Programele au vizat acţiuni de sprijinire a procesului de schimb de informaţii şi bune practici cu privire la dezvoltarea urbană, modernizarea serviciilor

publice, incluziunea socială şi antreprenoriatul, realizarea de studii şi corelarea datelor referitoare la domenii de interes comun.

Implementarea acestor două programe în regiunea Sud Muntenia a condus la atragerea unei sumei de aproximativ 11.054.533 Euro şi la dezvoltarea relaţiilor de cooperare interregională cu parteneri din ţări precum: Olanda, Suedia, Italia, Spania, Franţa, Bulgaria, Grecia, Belgia, Polonia, Germania, Portugalia, Polonia, Estonia, Anglia, Irlanda, Cehia, Ungaria, Slovenia, Irlanda, Norvegia, Lituania şi Letonia.

CONCLUZII:

- Din punct de vedere teritorial, Regiunea Sud Muntenia ocupă locul al 3-lea ca mărime la nivel naţional;
- Din punct de vedere geografic, Regiunea Sud Muntenia deţine o poziție strategică, potenţată şi de prezența celei mai importante căi navigabile din Europa (fluviul Dunărea), care îi asigură legătura cu Marea Neagră prin portul Constanţa şi de aici cu Canalul de Suez;
- Cu toate că fluviul Dunărea reprezintă un imens stimul de dezvoltare pentru economia judeţelor riverane din cadrul regiunii (Teleorman, Giurgiu, Călăraşi), potenţialul de transport pe apă oferit de Dunăre este insuficient exploatat la momentul actual. Oportunitățile pentru soluționarea acestei probleme sunt date de adoptarea Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării și stimularea cooperării cu Bulgaria prin programele de cooperare transnațională și transfrontalieră, în care regiunea deține experiență;
- Poziţia geografică a regiunii Sud Muntenia a determinat anumite particularități ale dimensiunii sale urbane: dezvoltare urbană inhibată datorită plasării în centrul regiunii a Bucureștiului, prezența unei axe importante de dezvoltare (Brașov – Ploiești – București – Giurgiu), prezența conurbației Valea Prahovei cu specializare turistică, oportunitatea formării conurbației București – Ploiești – Târgoviște – Pitești şi existența celor 5 orașe pereche pe Dunăre.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

2.2. CADRUL NATURAL AL REGIUNII SUD MUNTENIA

Prin acest capitol s-a încercat caracterizarea elementelor cadrului natural al regiunii Sud Muntenia, cu accent pe evidențierea trăsăturilor geografice particulare care pot constitui atât bariere în calea dezvoltării socio-economice, cât și avantaje pe care regiunea ar trebui să le valorifice.

Regiunea Sud Muntenia mărginește partea de sud a Carpaţilor Meridionali și Orientali spre Câmpia Română și are drept graniţă naturală, fluviul Dunărea. Relieful regiunii este caracterizat prin varietate, dispunere în formă de amfiteatru și predominanţa formelor de relief de joasă altitudine. Astfel, câmpiile şi luncile ocupă 70,7%, dealurile 19,8%, iar munţii doar 9,5 % din suprafaţa regiunii.

2.2.1. PARTICULARITĂŢILE RELIEFULULUI

Relieful regiunii este dispus în fâșii paralele, orientate pe direcţia vest-est, coborând în trepte de la nord spre sud şi cuprinde trei trepte principale de relief:

- treapta înaltă a munţilor, cu o mare diversitate morfologică şi cu o energie de relief accentuată;
- treapta dealurilor subcarpatice şi a podişurilor piemontane, cu relief specific de eroziune;
- treapta joasă, de câmpie, cu relief de acumulare.

Figura 2.1. Harta unităților de relief din regiunea Sud Muntenia

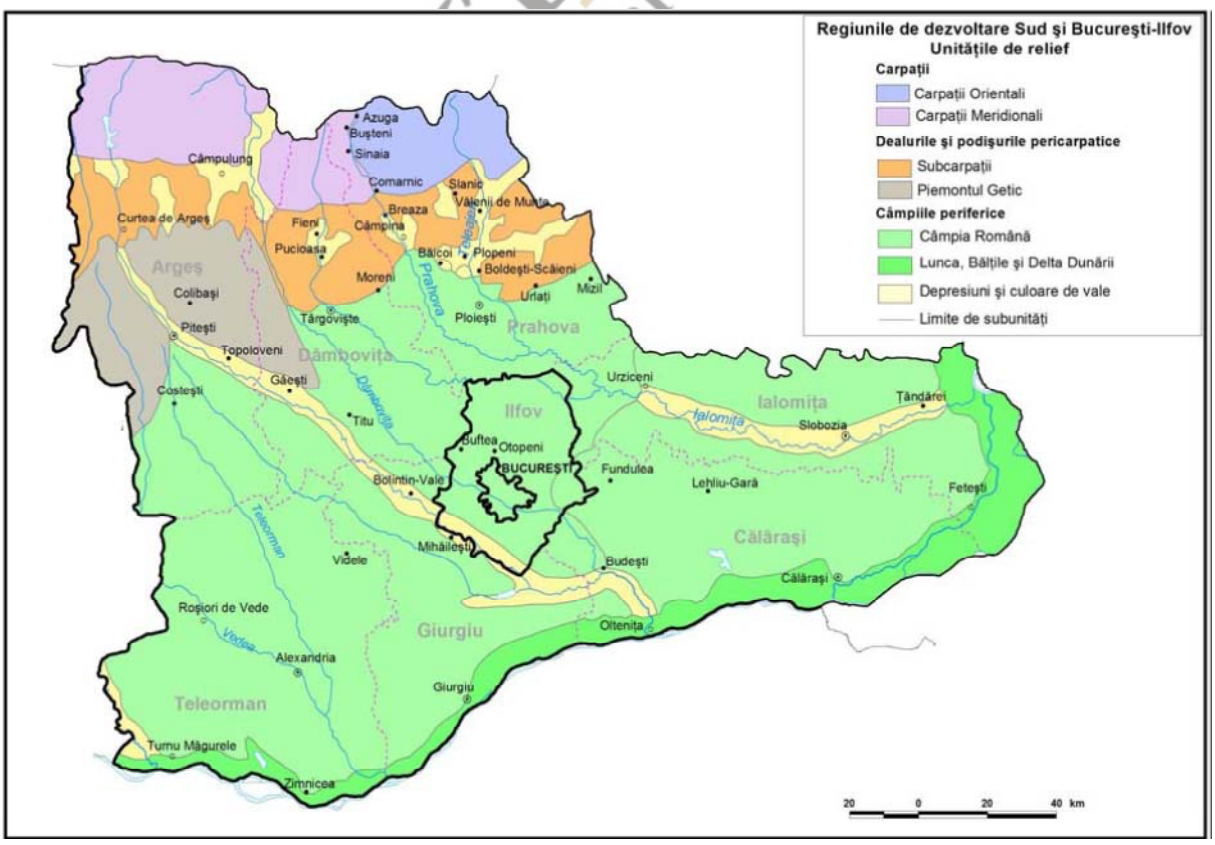

Sursa: Institutul de Geografie al Academiei Române

1. Munţii. Culmile montane se desfăşoară pe două direcţii paralele ce corespund axelor majore de cutare a formaţiunilor geologice, cu o direcţie vest-est specifică, în general, munţilor de la vest de Dâmboviţa şi o direcţie perpendiculară de la nord-sud la est de această vale. În partea nordică a regiunii, de la vest la est, se întinde lanţul muntos al Carpaţilor Meridionali cu masivele Munţii Făgăraş, Munţii Bucegi şi Leaota, Munţii Gârbovei, Munţii Grohotişu şi Ciucaş. În masivul Făgăraș se găsesc cele mai înalte vârfuri muntoase din România și anume, Vârful Moldoveanu (2.544 m) și Vârful Negoiu (2.535 m).

2. Dealurile subcarpatice şi podişurile piemontane reprezintă treapta intermediară între munţi şi câmpie, desfăşurată la marginea Carpaţilor Meridionali şi Orientali. Au altitudini care scad de la 800 - 900 m la contactul cu muntele, la 200 - 300 m la contactul cu câmpia. Unităţile deluroase din cadrul regiunii Sud Muntenia aparţin Subcarpaţilor Getici şi de Curbură. În cuprinsul lor, la contactul cu Carpaţii, se evidenţiază o unitate mai înaltă, de dealuri submontane, ce alternează cu mici depresiuni intercalate. Spre sud, la vest de judeţul Argeş, se dezvoltă o unitate piemontană la contactul cu câmpia reprezentând partea estică a Podişului Getic.

3. Câmpia ocupă cea mai mare parte a regiunii Sud Muntenia, fiind situată în partea de sud a acesteia şi corespunzând părţii centrale şi estice a Câmpiei Române. Aici se remarcă altitudinile coborâte, interfluviile plane şi largi, văile puţin adâncite în suprafaţa iniţială, flancate de terase şi de lunci bine dezvoltate. Din punct de vedere geologic, la suprafaţă predomină depozitele loessoide, dispuse peste o cuvertură de pietrişuri şi nisipuri. De la vest la est se succed **Câmpia Piteştilor**, **Câmpia Târgovişte**i şi **Câmpia Ploieştilor**, acestea reprezentînd unităţile de câmpie înaltă**.**

Câmpia Găvanu-Burdea reprezintă o prelungire a Piemontului Getic pe dreapta Argeşului, extinzându-se de la Vedea la Argeş. **Câmpia Burnazului** se desfăşoară între Dunăre la sud, Călniştea la nord, Teleorman cu Vedea la vest şi Argeş la est, în cadrul regiunii găsindu-se extremitatea sa vestică. Tot în cadrul regiunii Sud Muntenia se găseşte şi jumătatea sudică a **Câmpiei Boianului**, ce scade în altitudine de la nord-vest spre sud-est. Morfogenetic, câmpia este constituită din nivelul propriu-zis de câmp şi terasele Dunării, în partea sudică. Partea sudică şi sud-estică revine **Câmpiei Bărăganului**, cu unităţile componente: Câmpia Mostiştei, Bărăganul de Sud şi Central. În partea sud-estică a regiunii se individualizează foarte bine **lunca Dunării**, o unitate mai joasă cu o lărgime apreciabilă (6-15 km), remarcându-se existenţa următoarelor sectoare: Mostiştea - Călăraşi, Călăraşi - Vadu Oii (Balta Borcea) şi Vadu Oii - Giurgeni.

2.2.2. CLIMA

Integrată climatului temperat-continental, cu nuanţe de excesivitate mai pronunţate pe măsura înaintării spre est şi sud-est, regiunea Sud Muntenia beneficiază de toate tipurile climatice dezvoltate altitudinal, de la clima de luncă joasă din câmpie, la cea de dealuri şi podişuri, până la cea de munte. Totodată, suprapus acestor tipuri climatice, regiunea Sud Muntenia primeşte şi influenţe climatice de tranziţie umede (oceanice şi submediteraneene) în vest şi de ariditate (continental - excesive) din est şi sud-est.

Etajarea latitudinală a reliefului şi expoziţia treptelor majore ale acestuia (de la altitudini de 10 m prezente în Balta Ialomiţei, până la cele de peste 2.500 m aparţinând Carpaţilor Româneşti) determină o multitudine de trăsături climatice secundare şi de topoclimate, bine evidenţiate în regiunea de interes. Printre acestea amintim efectele de foehn resimţite pe versanţii sudici şi sud-estici ai Carpaţilor Meridionali, adăpostul orografic prezent tot timpul anului în ariile depresionare

subcarpatice sau prezenţa şi acutizarea contrastelor termice şi hidrice, favorizate de advecţiile de aer fierbinte tropical (generator al fenomenelor de secetă şi uscăciune) sau rece polar şi arctic (care determină producerea fenomenelor periculoase de iarnă îngheţ, brumă, viscol, polei).

Particularităţile climatice ale regiunii analizate, determinate de cele ale suprafeţei subiacente[1] şi de radiaţia solară specifică, se dezvoltă pe fondul etajelor climatice.

2.2.2.1. REGIMUL TERMIC

Regimul termic se remarcă prin reducerea valorilor tuturor parametrilor de la sud spre nord, de la medii anuale de peste 11^0 C caracteristice luncii, teraselor Dunării, sudului Bărăganului şi Bălţii Ialomiţei, până la valori mai scăzute, de -2^0 C frecvente pe cele mai mari înălţimi muntoase.

Particularităţile geografice locale impuse, în special, de etajarea reliefului, determină şi etajarea tuturor elementelor climatice, iar morfologia şi micromorfologia acestuia determină alte caracteristici locale (topoclimatice) care se dezvoltă pe etaje climatice. În consecinţă:

- **Temperatura medie anuală** se reduce de la sud spre nord, respectiv de la valori de peste 11^0 C caracteristice luncii şi teraselor Dunării, porţiunilor sudice ale Bărăganului de Sud şi Bălţii Ialomiţei, până la valori de mai puţin de -2^0 C pe plaiurile alpine;
- **Temperatura medie a lunii celei mai reci - ianuarie** scade dinspre sud şi sud-est, de la circa 2^0 C în lunca Dunării, la valori mai mici de -3^0 C pe câmpurile interfluviale, fiind uşor mai crescută în regiunea deluroasă cu altitudini de 300 - 500 m, după care scade din nou o dată cu creşterea altitudinii până la mai puţin de -10^0 C pe plaiurile alpine;
- **Temperatura medie a lunii celei mai calde - iulie** variază în acelaşi sens, de la valori mai mari de 23^0 C în regiunile sudice din lunca şi terasele Dunării, la valori de 22-23^0 C pe câmpurile interfluviale, atingând temperaturi de 20-22^0 C în zonele de deal şi podiş situate la 500 m altitudine, pentru ca să se reducă sensibil până la mai puţin de 8^0C în zonele alpine.

2.2.2.2. REGIMUL HIDRIC

Regimul hidric prezintă mari contraste în cuprinsul regiunii Sud Muntenia, atât în ceea ce priveşte variabilitatea cantitativă, cât şi repartiţia teritorială a parametrilor aferenţi. Astfel, procesele pluvio-genetice acoperă o gamă deosebit de neuniformă în cuprinsul teritoriului, dependentă de multitudinea caracteristicilor locale ale suprafeţei subiacente, influenţate activ de circulaţia generală atmosferică.

Lunile cele mai secetoase sunt în regim multianual **februarie-martie**, iar maximul pluviometric este bine evidenţiat în luna **iunie**. De altfel, cele mai bogate cantităţi de precipitaţii se cumulează în semestrul cald al anului (aproximativ 60% din cantitatea medie anuală), când se

[1] **Definiție:** Suprafata subiacenta este suprafața Pământului, care se află în contact cu atmosfera și imediat sub ea. Între atmosfera și suprafața subiacentă au loc schimburi energetice și de apă în mod continuu, depinzând de caracteristicile solului, existența reliefului, felul și întinderea învelișului vegetal.

totalizează şi cele mai mari cantităţi căzute în secvenţe temporale scurte (24, 48 şi 72 de ore), dar şi intensităţi maxime pluviale.

Figura 2.2. Cantitatea medie anuală de precipitaţii din regiunea Sud Muntenia

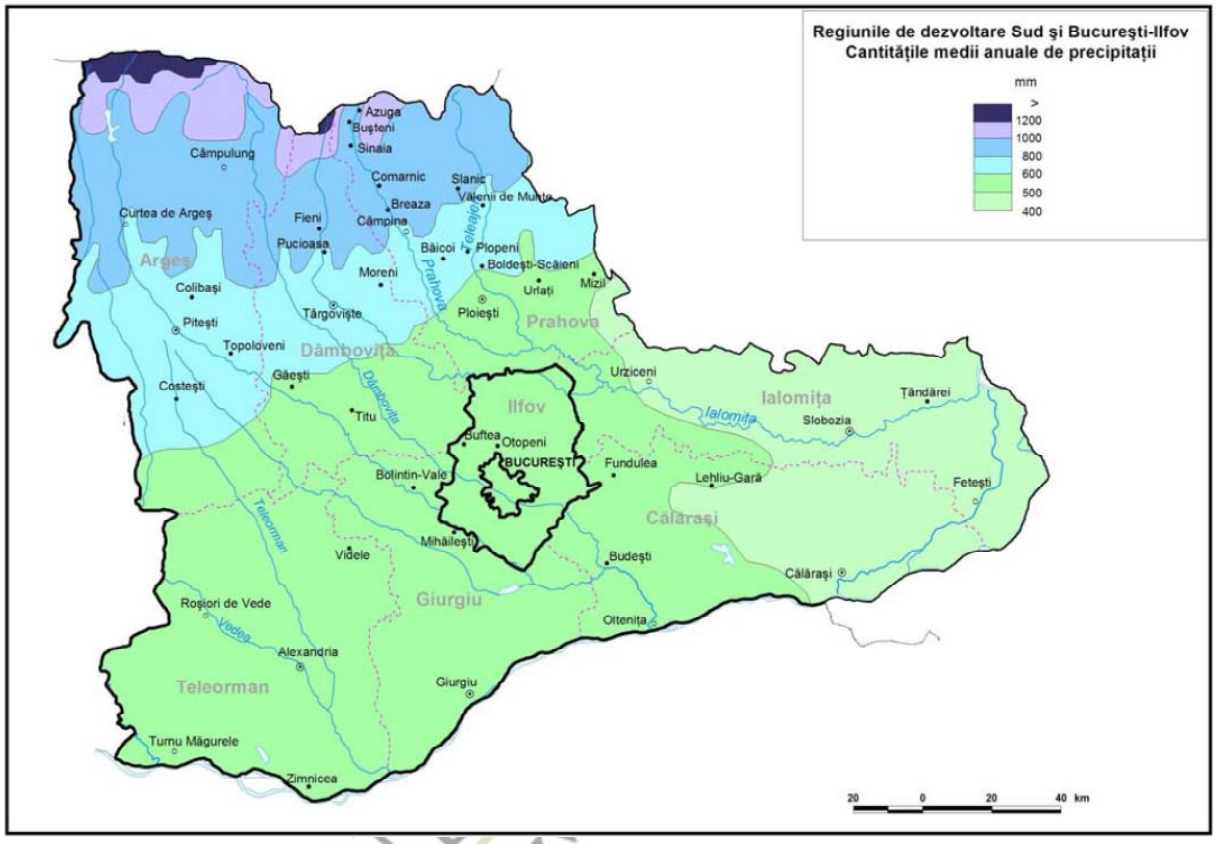

Sursa: Institutul de Geografie al Academiei Române

2.2.2.3. REGIMUL EOLIAN

Regimul eolian, dependent de frecvenţa şi direcţiile generale ale maselor de aer şi de configuraţia majoră a reliefului, înscrie direcţiile dominante nord-sud în Câmpia Bărăganului şi Balta Ialomiţei, devenind nord-est – sud-vest în Câmpia Vlăsiei şi Subcarpaţii Getici şi est-vest în Câmpiile Burnaz, Găvanu-Burdea. Pe măsura creşterii altitudinii, direcţiile dominante devin nord-sud, cu uşoare devieri impuse de configuraţia reliefului.

Viteza medie anuală prezintă valori ridicate la altitudinile mari, de 6-8 m/s, scăzând în regim multianual la 3-4 m/s în regiunile deluroase şi de podiş şi la 2-3 m/s în cele de câmpie. Calmul atmosferic prezintă valori ridicate, cu excepţia spaţiului montan înalt şi cel depresionar subcarpatic, fiind cuprins între 40% în regiunile de câmpie şi 10-15% în cele muntoase.

Schimbarea climei este un fenomen global cu impact direct asupra tuturor ecosistemelor naturale. Ecosistemele zonale silvice, împreună cu cele de stepă şi stâncării, sunt cele mai dependente de condiţiile climaterice din regiune, cele mai vulnerabile faţă de factorii climaterici. Vulnerabilitatea sporită a acestor ecosisteme este rezultatul funcţionalităţii scăzute, cauzate de fragmentare şi degradare.

Conform studiului „Regiuni 2020” elaborat de Comisia Europeană în anul 2008, regiunea Sud Muntenia este cea de-a doua cea mai vulnerabilă la schimbările climatice din România, după regiunea Sud – Est. Aceasta se traduce într-o creștere continuă a temperaturilor medii înregistrate ale atmosferei în imediata apropiere a solului și cu modificări ale regimului hidric, acestea fiind doar efectele viitoare asupra climei (efectele schimbărilor climatice se regăsesc prezentate mai explicit în subcapitolul 2.6. Mediul).

2.2.3. FLORA, FAUNA ŞI BIODIVERSITATEA

Prin biodiversitate se înțelege varietatea de expresie a lumii vii, variabilitatea organismelor vii din toate sursele, inclusiv, printre altele, a ecosistemelor terestre, marine şi a altor ecosisteme acvatice şi a complexelor ecologice din care acestea fac parte; aceasta include diversitatea în cadrul speciilor, dintre specii şi a ecosistemelor. Biodiversitatea este esenţială pentru „serviciile ecosistemelor”, adică serviciile pe care le oferă natura: reglarea climei, apa şi aerul, fertilitatea solului şi producţia de alimente, combustibil, fibre şi medicamente.

Flora şi fauna constituie un patrimoniu natural de valoare estetică, ştiinţifică şi culturală. În regiunea Sud Muntenia, diversitatea formelor de relief, structura geologică și altitudinea oferă condiții deosebit de variate ce au determinat dezvoltarea unei flore și faune bogate, cuprinzând specii rare sau pe cale de dispariție și protejate prin lege.

2.2.3.1. FLORA

Etajarea biopedoclimatică a regiunii Sud Muntenia este mult mai evidentă pe versantul sudic al Carpaţilor Meridionali şi ai Munţilor Baiului, Ciucaş şi Siriu, cuprinzând **etajul alpin**, **etajul subalpin** şi **etajul forestier**. La acestea se adaugă **zona pădurilor de foioase nemorale** în unităţile de deal şi podiş, în timp ce în Câmpia Română se dezvoltă **silvostepa** şi **stepa** (*Dan Balteanu, Lucian Badea, Mircea Buza –„Romania: spaţiu, societate, mediu”, Editura Academiei Române, 2005).*

Etajul alpin cuprinde pajişti cu plante scunde (Carex curvula, Juncus trifidus, Oreochloa disticha) şi tufărişuri pitice (Loiseleuria procumbens, Salix reticulata, S. retusa, S. herbacea) şi se întâlneşte în Munţii Făgăraş, Munţii Iezer, Munţii Leaota şi Munţii Bucegi.

Etajul subalpin este situat, în general, între 1.700 – 1.800 m şi 2.200 – 2.400 m şi apare în Munţii Făgăraş, Munţii Iezer, Munţii Leaota, Munţii Bucegi, Munţii Piatra Craiului, Munţii Ciucaş şi Munţii Baiului.

Etajul pădurilor de molid (Picea abies) se dezvoltă în mod natural între 1.200 m şi 1.700 – 1.800 m. Molidişurile sunt bine dezvoltate în Carpaţii Orientali (Munţii Ciucaş, Munţii Baiu), pe când în Carpaţii Meridionali se prezintă, în general, sub forma unor benzi destul de înguste care înconjoară etajul subalpin.

Subetajul pădurilor de fag şi de amestec de fag cu răşinoase se întâlneşte în dealurile înalte (în general peste 600 - 700 m), precum şi pe versanţii munţilor până la altitudini de 1.200 – 1.400 m. Pădurile de amestec de fag cu răşinoase ocupă suprafeţe foarte mari în Carpaţii Orientali, în Munţii Baiului şi Ciucaş, precum şi în estul Subcarpaţilor Getici şi în Subcarpaţii de Curbură.

Zona pădurilor de foioase nemorale (pădurile de stejar, ulm, jugastru, sorb) ocupă, în general, câmpiile înalte, situate la altitudini de aproximativ 100 - 300 m (Câmpia Găvanu-Burdea, Câmpia Ploieşti).

Zona de silvostepă se întinde ca o fâşie de lăţimi variabile în sudul Câmpiei Române, având o dezvoltare mai mare în partea de vest a Bărăganului. Extinderea utilizării antropice a făcut ca pajiştile de silvostepă să dispară în cea mai mare parte, ca şi multe dintre păduri, cele rămase fiind puternic transformate datorită păşunatului în pădure şi a exploatărilor forestiere. Aici, se întâlnesc specii de stejar pufos, stejar brumăriu, cărpiniţă şi arţar tătărăsc.

Zona de stepă este localizată în estul Câmpiei Române, ocupând jumătatea estică a Câmpiei Bărăganului. Vegetaţia primară de stepă a fost, aproape în totalitate, înlocuită cu culturi agricole, iar în porţiunile restrânse în care se mai află vegetaţie naturală, aceasta este puternic degradată datorită păşunatului excesiv. În condiţii locale specifice (exces sau deficit pronunţat de umiditate, condiţii nefavorabile), apare o vegetaţie diferită de cea caracteristică pentru condiţiile zonale, numită vegetaţie intrazonală şi azonală, fiind reprezentată de **vegetația psamofilă** (de nisipuri, localizată în Câmpia Bărăganului), **vegetația de sărătură** (în jurul lacurilor şi izvoarelor sărate sau în locuri depresionare, cu sol sărăturat, din estul Câmpiei Române) şi **vegetația de luncă** (existentă în luncile interioare din judeţele Argeș, Dâmboviţa, Ialomiţa și Teleorman).

Figura 2.3. Zonele și etajele de vegetație din regiunea Sud Muntenia

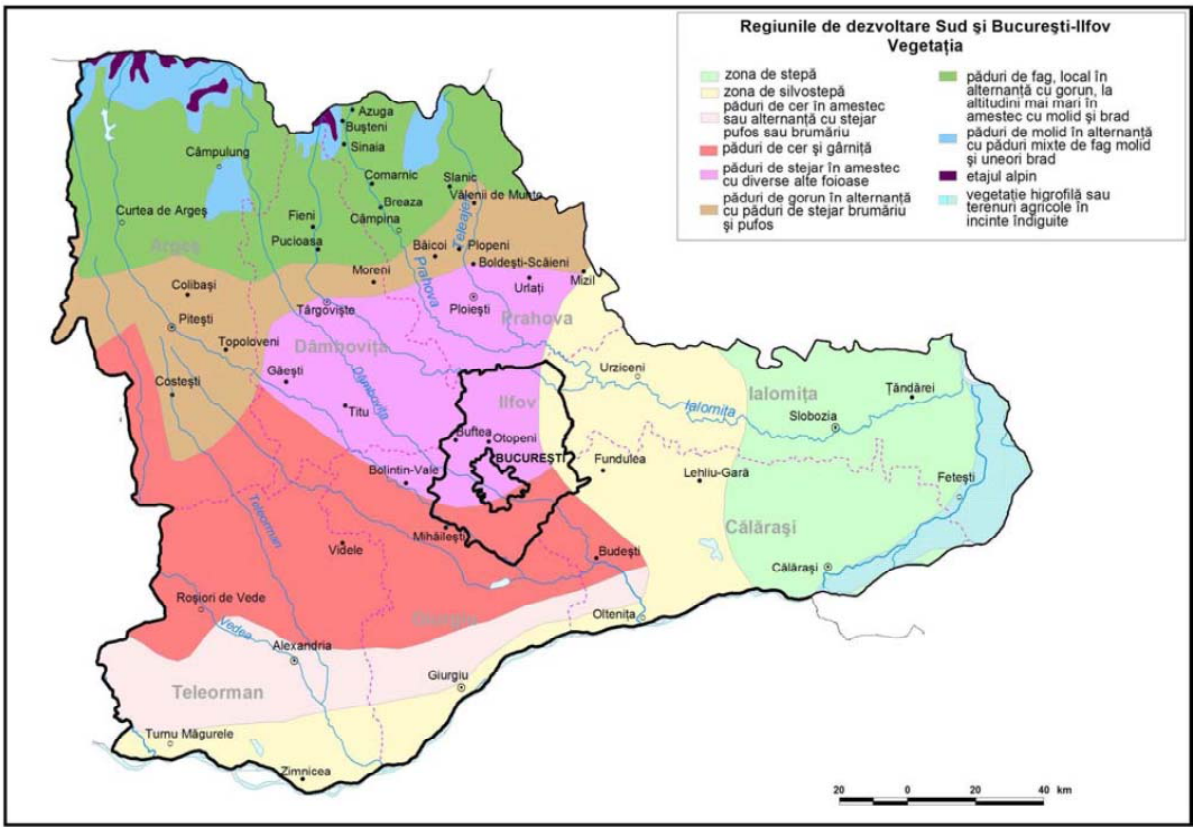

Sursa: Institutul de Geografie al Academiei Române

2.2.3.2. FAUNA

Fauna caracteristică regiunii Sud Muntenia este variată, iar distribuţia acesteia este în concordanţă cu condiţiile de mediu impuse de zonele şi etajele de vegetaţie, la care se adaugă câteva particularităţi în privinţa compoziţiei, originii şi distribuţiei geografice a speciilor. Descrierea faunei specifice regiunii se poate consulta în anexa nr. 1.2.2.1.

Pădurile și spaţiile deschise, cultivate agricol, adăpostesc o mare varietate de mamifere, în timp ce fauna aviară este întâlnită pe cele mai mari înălţimi din Munţii Făgăraş, Bucegi, Iezer, Ciucaş, dar și în pădurile de foioase.

În lunca Dunării, lucrările hidroameliorative au dus la înlocuirea pădurilor inundabile natural cu plantaţii de plop în monocultură, care nu oferă condiţii bune de cuibărit pentru păsări, aici remarcându-se o diversitate mai mică a speciilor de păsări.

Fauna ihtiologică este bine reprezentată în apele din sudul Subcarpaţilor, nordul și sudul Podişului Getic și în Câmpia Română. Fluviul Dunărea, pe de altă parte, găzduieşte numeroase specii de pești, inclusiv unele foarte rare din categoria speciilor de peşti bentonice.

2.2.3.3. BIODIVERSITATEA

La nivel european, România deţine cel mai diversificat şi valoros patrimoniu natural; suprafaţa ariilor naturale protejate de interes naţional, raportată la suprafaţa ţării, este de 7%, iar suprafaţa totală a siturilor Natura 2000, raportată la suprafaţa ţării, este de 17,84%.

Ariile naturale protejate – ANP - sunt zone terestre, acvatice şi/sau subterane în care există specii de plante şi animale sălbatice, elemente şi formaţiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, ştiinţifică sau culturală deosebită şi care au un regim special de protecţie şi conservare stabilit în baza unor prevederi legale.

În regiunea Sud Muntenia există un număr de 72 arii protejate de interes naţional (Parcul Naţional Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Parcul Natural Comana, Rezervaţia Manafu, Rezervaţia Teşila, Pădurea Troianu, Rezervaţia Naturală Cama Dinu Păsărica, lacul Suhaia, APSA Iezer Călăraşi etc.).

Rezervațiile naturale şi monumentele naturii din regiune cuprind o mare varietate de ecosisteme, plante şi animale rare, forme de relief deosebite, puncte fosilifere şi diferite obiective geologice. În judeţele Teleorman, Ialomiţa și Călăraşi ariile protejate nu depăşesc 0,5% din suprafaţa acestora. Cele mai extinse rezervaţii au suprafeţe de 100 - 250 ha, cum este rezervaţia Oloaga-Grădinari din judeţul Giurgiu, ce ocupă o suprafaţă de 248 ha.

Multe rezervaţii şi monumente ale naturii au o mare importanţă fitogeografică. Astfel, sunt protejate în diferite rezervaţii: arinul (Pădurea Sinaia), un amestec interesant de specii caracteristice silvostepei şi pădurile de fag în Pădurea Ciornuleasa (judeţul Călăraşi) etc. Alte rezervaţii s-au constituit pentru protecţia unor plante meridionale. De exemplu, în pădurea Comana (judeţul Giurgiu), din cele 1.201 specii de plante identificate, aproape 20% au origini meridionale: submediteraneene (146 specii), pontice şi pontico-mediteraneene (66 specii), balcanice şi balcano - mediteraneene (23 specii). Dintre rezervaţiile geologice şi geomorfologice, importantă este Rezervaţia Muntele de Sare de la Slănic - Prahova.

Parcul Național Piatra Craiului (situat pe teritoriul judeţelor Argeş şi Braşov), constituit în 1990, are ca nucleu rezervaţia complexă Piatra Craiului Mare, înfiinţată în 1938. Are o suprafaţă de 14.800 ha şi corespunde celei mai impunătoare creste calcaroase din Carpaţii Româneşti. Parcul are o valoare deosebită pentru conservarea biodiversităţii ce cuprinde 50 de specii de plante endemice, cum este garofiţa Pietrei Craiului care se întâlneşte numai aici și care reprezintă simbolul floristic al masivului.

Parcul Natural Bucegi (ce se întinde pe teritoriul judeţelor Argeş, Dâmboviţa, Prahova, Braşov) este situat în estul Carpaţilor Meridionali, la o distanţă de numai 100 km de capitala ţării. Are o suprafaţă de 32.663 ha și a fost înfiinţat în anul 1990 pe baza unor studii începute în anul 1974. Relieful corespunde unui sinclinal suspendat, dezvoltat pe conglomerate şi gresii, cu versanţii exteriori abrupţi şi platouri structurale care înclină spre axa văii Ialomiţa. Pe calcare se dezvoltă un relief carstic cu numeroase peşteri, chei, doline şi lapiezuri, iar pe conglomerate şi gresii, forme de relief spectaculoase (Babele, Sfinxul), în timp ce sectorul înalt a fost modelat de gheţarii cuaternari. Cea mai mare parte a parcului corespunde etajului forestier cu păduri întinse de molid, brad, zadă şi fag. Asociaţiile vegetale de pajişti alpine şi subalpine cu numeroase specii endemice carpatice se păstrează în circurile glaciare şi pe versanţii abrupţi. În asociaţiile amintite intră şi câteva endemisme regionale regăsite numai în munţii Bucegi, Ciucaş, Bârsei ca: prescuricea, mirodeaua, cosaciul, firuţa sau specii rare cum sunt: tisa, zambru, iedera albă, ghinţura galbenă, floarea de colţ. Dintre endemisme carpatice de remarcat sunt: gălbinele de munte, crucea voinicului, colţisorul glanduros.

Parcul Natural Comana (judeţul Giurgiu), cu o suprafaţă de 24.963 ha este localizat în Câmpia Română, la sud de Bucureşti şi cuprinde rezervaţia naturală Pădurea Comana. Parcul a fost înfiinţat în anul 2004 şi include 10 rezervaţii ştiinţifice în care sunt ocrotite diferite ecosisteme naturale şi antropice specifice mediului Câmpiei Române (păduri, pajişti, terenuri umede, aşezări rurale cu activităţi tradiţionale şi terenuri agricole).

APSA Iezer Călăraşi este un habitat de apă dulce cu ape mezotrofe, important în menţinerea şi dezvoltarea habitatelor păsărilor migratoare, sedentare şi de pasaj și adăposteşte o serie de specii periclitate, vulnerabile sau pe cale de dispariție atât la nivel naţional, cât şi la nivel internaţional.

Pădurea Troianu, din județul Teleorman, este rezervaţie naturală pentru protejarea speciei de Paeonia peregrina var. romanica (bujor românesc).

Balta Suhaia, tot din județul Teleorman este considerată arie de protecţie specială avifaunistică, cu o floră specifică regiunilor de silvostepă, în care se întrepătrund elemente specifice luncilor marilor fluvii şi zonelor sărăturoase, apărute ca urmare a activităţilor antropice.

Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti a iniţiat demersurile necesare declarării Pădurii Trivale, ca arie naturală protejată de interes naţional categoria IV IUCN „rezervație naturală” au o suprafață de 432,33 ha.

Ariile protejate din județul Argeș sunt: Microrelieful carstic Cetăţeni, Granitul de la Albeşti, Locul fosilifer Suslăneşti, Zona carstică Dâmbovicioara, Lacul Iezer etc.

Ariile protejate din județul Ialomița sunt:

a) Aria Lacului Fundata cu o suprafaţă de 391 ha ;

b) Aria lacului Amara cu o suprafaţă de 162 ha ;

c) Aria lacului natural Strachina având o suprafaţă totală de 1.000 ha ;

d) Aria lacurilor naturale: Bentu Mic (19,87 ha), Bentu Mic Cotoi (18,30 ha) şi Bentu Mare (92,33 ha);

e) „Pădurea de Stejari Seculari – Canton Hăţiş”, amplasată în localitatea Stelnica, care are o suprafaţă de 6,4 ha şi unde aproape 90% din arbori sunt din specia Stejarul brumăriu cu vârsta de circa 300 de ani.

Alte arii protejate se află în județul Teleorman - Rezervaţia Ostrovul Gâsca și Pădurea Pojorâtele, în județul Prahova- Muntele de sare Slănic, în județul Călărași - Pădurea Ciornuleasa, în județul Dâmbovița - Rezervaţia naturală de narcise din Valea Neajlovului etc.

Ariile protejate reprezintă piatra de temelie a conservării biodiversității; acestea contribuie la conservarea habitatelor importante, furnizează refugii, permit migrarea și mișcarea speciilor, asigurând menținerea proceselor naturale asupra peisajului. Ariile protejate nu numai că ajută la conservarea biodiversității, ci asigură şi bunăstarea populației, oferind resurse de trai pentru milioane de oameni, reprezentând sursa primară de apă potabilă și un factor esenţial în asigurarea securității alimentare la nivel mondial, național sau regional.

Ariile naturale din regiunea Sud Muntenia deţin atuuri importante pentru dezvoltarea activităţilor recreative și turistice, activităţi ce pot aduce venituri importante, atât celor ce le administrează, cât şi comunităţilor locale.

2.2.4. RESURSELE DE APĂ

Resursele de apă din regiunea Sud Muntenia sunt constituite din ape de suprafaţă (râuri, lacuri naturale şi lacuri de acumulare amenajate, fluviul Dunărea) şi ape subterane.

Reţeaua hidrografică a regiunii Sud Muntenia aparţine bazinelor hidrografice Olt, Vedea, Argeş, Ialomiţa, Siret şi a unor bazine secundare aferente Dunării (Mostiştea).

Figura 2.4. Rețeaua hidrografică din regiunea Sud Muntenia

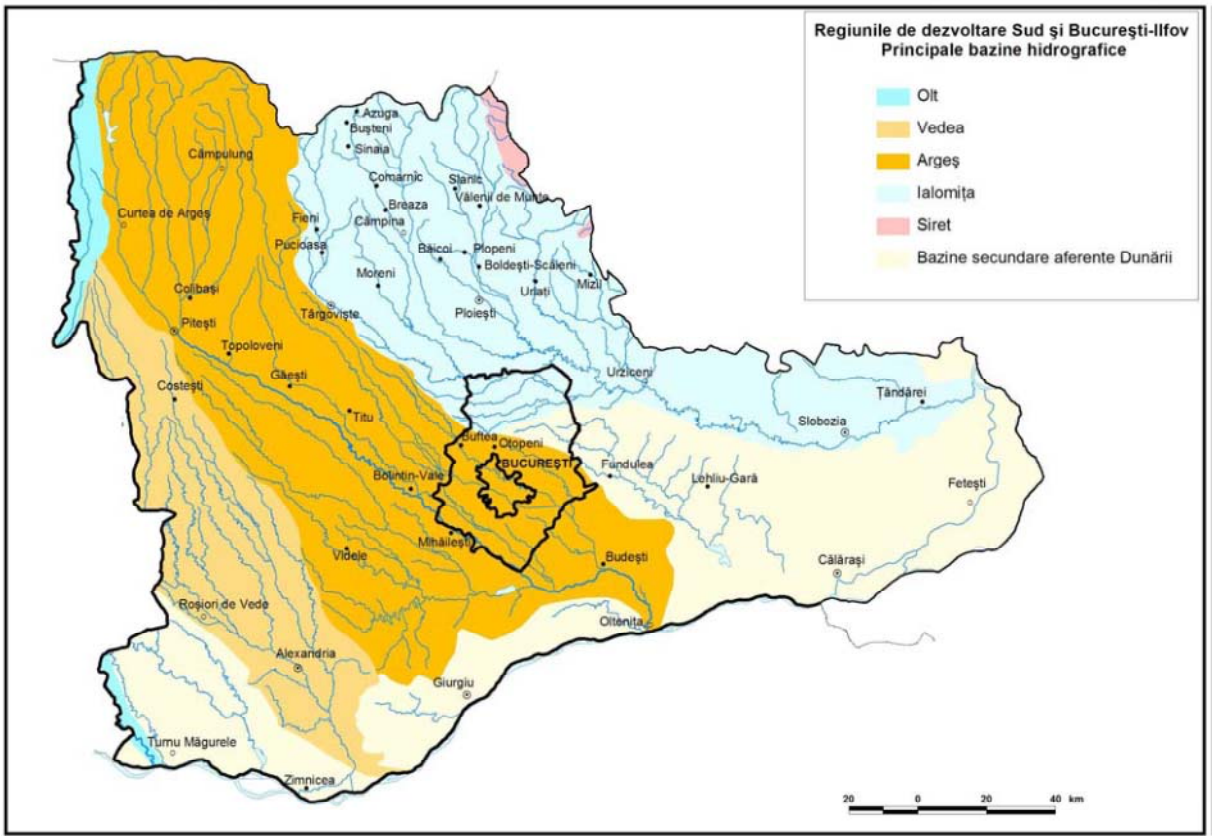

Sursa: Institutul de Geografie al Academiei Române

Lacurile ocupă un loc important în hidrografia regiunii Sud Muntenia, fiind împărțite în lacuri de albie, luncă și antropice, enumerarea acestora putând fi regăsită în anexa nr. 1.2.2.2. Numărul mare de lacuri antropice reprezintă un efect al dezvoltării economico-sociale a așezărilor, al necesarului tot mai mare de apă potabilă și industrială, dar și al adăugării funcției de agrement unora dintre acestea.

Condiţiile de formare a lacurilor din arealul regiunii ţin de caracteristicile geologice (loessuri), de relief (câmpuri, arii subsidente), de morfohidrografia luncilor, de ariditatea climei, de regimul hidric şi de activităţile antropice.Regimul hidrologic şi hidrochimic al lacurilor depinde foarte mult de condiţiile climatice şi de mărimea bazinelor care prin debit asigură sau nu aportul de apă. Majoritatea lacurilor din aria metropolitană au bazine de scurgere şi ape dulci, în timp ce limanele şi lacurile de crov au mineralizări care pot oscila între 1 şi 24 g/l.

Apele subterane din partea de nord a regiunii sunt cantonate în conglomeratele din masivele Ciucaş şi Bucegi. În partea mediană a Carpaţilor de Curbură, apele se acumulează în gresiile de Kliwa şi Tarcău din Munţii Teleajenului, Vrancei şi Buzăului. Acesteia îi succede fâşia Subcarpaţii de Curbură (săracă în resurse de apă), urmată de trena depunerilor aluvial-proluviale de la exteriorul Subcarpaţilor (extrem de bogate în resurse de apă potabilă). Cea de a doua formaţiune foarte bogată în resurse de apă potabilă se găseşte în extremitatea de sud a regiunii Sud Muntenia. A fost depusă de Dunăre şi se dezvoltă aproximativ de la paralela municipiului Bucureşti spre sud (în Câmpiile Boianului, Burnazului şi Bărăganului de Sud).

2.2.5. RESURSELE SOLULUI

Relieful foarte variat al regiunii Sud Muntenia, desfăşurat de la 10 m până la 2.544 m, împreună cu ceilalţi factori pedogenetici au favorizat dezvoltarea tuturor celor 12 clase de soluri existente în Sistemul Român de Taxonomie a Solurilor (2003), cuprinzând 36 de tipuri şi asociaţii de soluri (vezi figura 6). Acestea au o repartiţie latitudinală în câmpie, unde se succed sub formă de fâşii de la sud la nord şi o dispoziţie etajată în regiunea de dealuri şi de munte.

I. Clasa protisoluri (soluri neevoluate) include solurile aflate în stadiul incipient de formare, cu un profil încă incomplet diferenţiat şi lipsit de orizonturi genetice. Aceste tipuri de soluri se întâlnesc atât pe versanţii puternic înclinaţi din toate regiunile, unde deţin o fertilitate foarte scăzută, cât şi în luncile Dunării, Vedei, Argeşului, Ialomiţei şi a principalilor lor afluenţi, unde au o fertilitate ridicată.

II. Clasa cernisolurilor (molisoluri) cuprinde soluri relativ tinere, formate pe depozite de loess sau loessoide, ocupând cea mai mare suprafaţă din Câmpia Teleormanului, Ialomiţei şi Bărăganului de Sud, respectiv terasele Dunării şi partea de sud a câmpiilor Boianului, Găvanu-Burdea, Vlăsiei şi Bărăganului Mostiştei. Aceste soluri prezintă o fertilitate foarte ridicată, fiind cultivate în întregime.

III. Clasa umbrisoluri ocupă suprafeţe foarte mici în Carpaţii Meridionali, la altitudini de 2.000-2.200 m, iar din cauza profilului scurt şi scheletic au o fertilitate foarte scăzută.

IV. Clasa cambisoluri este caracteristică unui relief întinerit mereu prin denudaţie lentă. Apar în regiunile înalte ale dealurilor şi piemonturilor pericarpatice, ca şi în munţii joşi şi mijlocii. Au o fertilitate ridicată, cu excepţia versanţilor puternic înclinaţi.

V. Clasa luvisoluri (argiloiluvisoluri) include soluri cu profil bine diferenţiat, întâlnindu-se cu precădere în nordul Câmpiilor Teleormanului, Piteştiului şi Ialomiţei. Sunt soluri evoluate, bine dezvoltate şi au o fertilitate ridicată favorizată şi de relieful slab fragmentat.

VI. Clasa spodisoluri (spodosoluri) predomină în regiunea montană la altitudini de peste 1.800 – 2.000 m, cu precădere în Munţii Făgăraşului, Bucegi şi Teleajenului, caracterizându-se printr-o fertilitate foarte scăzută, datorită conţinutului mare de schelet.

VII. Clasa pelisoluri (vertisoluri) cuprinde soluri bogate în argilă gonflabilă la umezeală, care în stare uscată se contractă puternic. Aceste tipuri de soluri apar sub formă de fâşii pe unele câmpuri netede din nordul Câmpiilor Boianului şi Găvanu-Burdea și deţin o fertilitate moderată.

VIII. Clasa hidrisoluri (soluri hidromorfe), formată sub influenţa predominantă a unui exces de umiditate de lungă durată, are un regim hidric special. Apar numai în luncile Dunării şi Argeşului, sunt periodic îmbibate cu apă.

IX. Clasa salsodisoluri (soluri halomorfe), cunoscută sub denumirea populară de sărături, apare în areale insulare, de dimensiuni mici, în luncile Câlniştei şi Argeşului, prezentând o fertilitate extrem de redusă. Includ un singur tip.

X. Clasa antrisoluri (soluri trunchiate) s-a dezvoltat pe materiale antropogene, adică acumulate sau rezultate în urma activităţii omului, cu o grosime de cel puţin 50 cm (deponii, halde, reziduuri industriale, cenuşi etc.). Aceste tipuri de sol deţin suprafeţe relativ mari în regiunile de exploatare a cărbunelui brun de la Berbeşti-Alunu, precum şi în podgoriile din dealurile şi piemonturile pericarpatice.

Figura 2.5. Tipurile de sol din regiunea Sud Muntenia

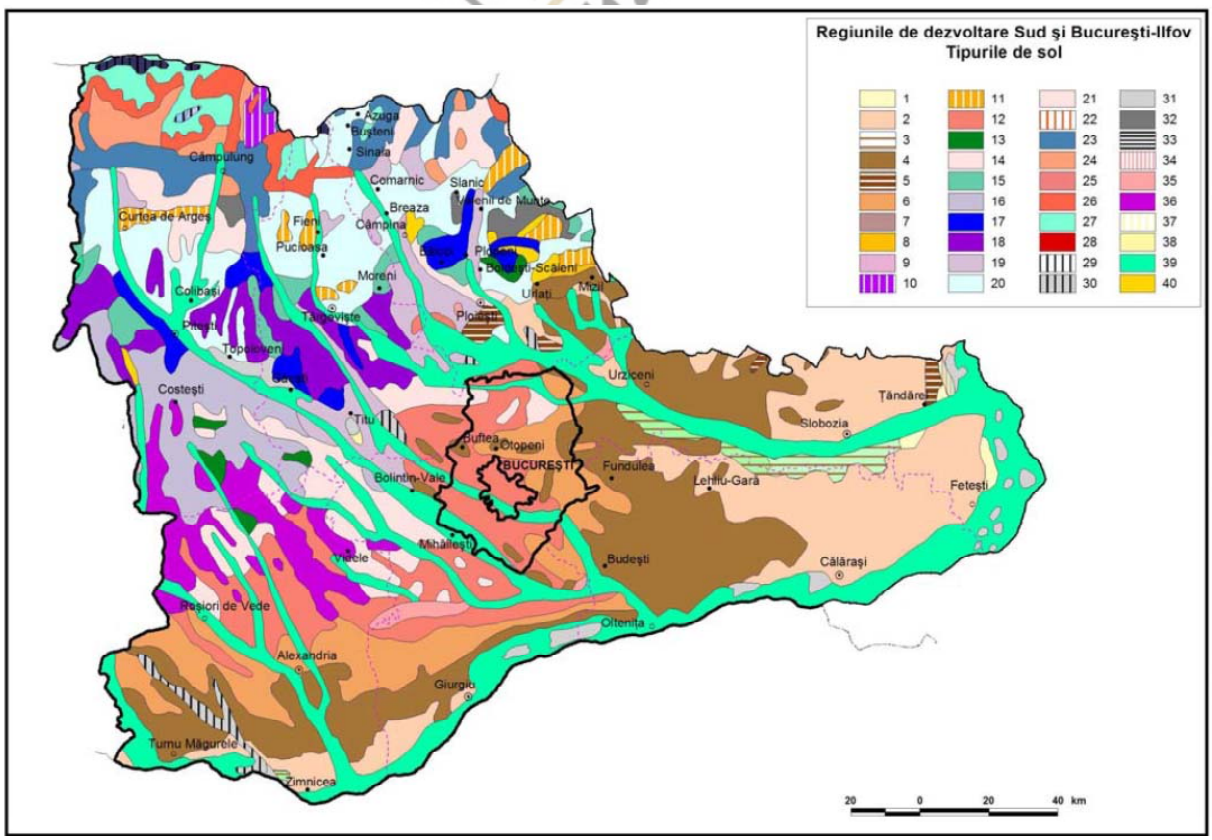

Sursa: Institutul de Geografie al Academiei Române

În ceea ce privește resursele solului, la sfârșitul anului 2011, regiunea Sud Muntenia deţinea cea mai mare suprafaţă de teren agricol din ţară (2.432.301 ha), din care 1.965.228 ha arabil, 288.019 ha păşuni, 108.419 ha fâneţe, 28.817 ha vii şi 41.818 ha livezi. Terenul arabil ocupa cea mai mare parte din suprafaţa agricolă (80,79%), urmat de păşuni (11,84%), fâneţe (4,46%), vii (1,18%) şi livezi (1,72%).

Referitor la distribuţia suprafeţei agricole la nivel teritorial, judeţele din partea de sud (Călăraşi, Ialomiţa, Giurgiu şi Teleorman) sunt judeţele ce deţin cea mai mare suprafaţă de teren arabil din regiune, în timp ce în judeţele din partea de nord (Argeş, Dâmboviţa și Prahova) se întâlnesc suprafeţele cele mai întinse de păşuni şi fâneţe. Suprafeţele de vii deţin cea mai mare pondere în judeţul Prahova, iar livezile în Argeş.

La sfârșitul anului 2011, suprafaţa totală a fondului forestier regional a fost de 658,7 mii ha și reprezinta 19,7% din suprafaţa totală a regiunii, situându-se sub media naţională de 27,3% și cea europeană de 36%. Analizând evoluţia suprafeţei fondului forestier la nivel regional, în perioada 2004 – 2011, se constată că aceasta a urmat tendinţa naţională de creștere, înregistrând o creștere de 2,7 mii ha de-a lungul perioadei investigate.

Totodată, terenurile acoperite de pădure însumau, la finele anului 2011, o suprafaţă de 641 mii ha. Analizând distribuţia teritorială a acestora, se observă că judeţele Argeș, Prahova și Dâmboviţa deţineau împreună cea mai mare suprafaţă acoperită de pădure din regiune (83,17%), în timp ce judeţele din sud (Călărași Giurgiu, Ialomiţa și Teleorman) deţineau împreună doar 16,83%.

Grafic nr. 2.1. - Repartiția teritorială a suprafețelor acoperite cu pădure, din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

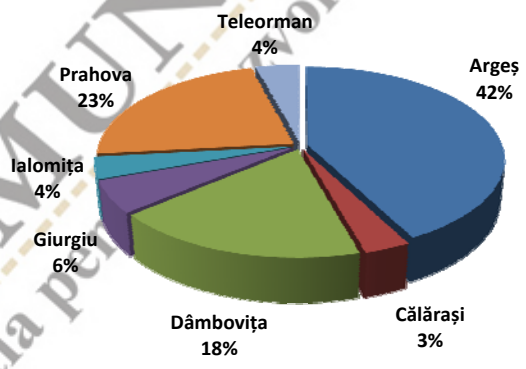

Sursa: Calcule proprii bazate pe date statistice INS,Tempo Online la 2011

Principala funcţie a solului constă în faptul că acesta reprezintă fundamentul pentru practicarea agriculturii în scopul primordial de asigurare a securităţii şi siguranţei alimentare a populaţiei.

Funcţia economică a solului, de asigurare a securităţii şi siguranţei alimentare se extinde în prezent şi la producerea de materie vegetală pentru obţinerea de biocombustibil, energie neconvenţională curată pentru mediu.

Alte două funcţii cu semnificaţie majoră ale solului, care îşi amplifică importanţa în raport cu schimbările climatice globale, sunt reprezentate de conservarea apei şi sechestrarea carbonului sub formă de materie organică.

Ambele funcţii asociază componentei economice, una ecologică, prin protecţia resurselor de apă dulce, aflate în diminuare, şi prin reducerea emisiilor de bioxid de carbon, incriminate în efectul de seră și încălzirea globală[2].

2.2.6. RESURSELE SUBSOLULUI

Diversitatea formelor de relief şi complexitatea geologică a acestora fac ca resursele naturale ale regiunii Sud Muntenia să fie destul de variate. În acest subcapitol vom prezenta pe scurt resursele subsolului din punct de vedere al repartizării geografice, o analiză mai detaliată urmând a fi abordată în subcapitolul 2.6. Mediu.

Zona montană şi de deal, din nordul regiunii (judeţele Argeş, Dâmboviţa și Prahova) concentrează resurse naturale ale subsolului (petrol, gaze naturale, cărbune, sare, marne calcaroase, sulf, acumulări de gips şi izvoare minerale), importante pentru industria energetică, chimică şi a materialelor de construcţii.

Condiţiile diverse de sedimentare au condiţionat existenţa unor variate resurse de subsol, cantonate cu precădere în zona subcarpatică, dintre care cele mai importante sunt zăcămintele de **ţiţei şi gaze.** Acestea se regăsesc în următoarele zone:

- Colibaşi (Iedera) - Ochiuri – Ocniţa - Valea Roşca - Aninoasa – Șotânga – Boţeşti (judeţul Argeş);
- Moreni – Răzvad – Teiş (judeţul Dâmboviţa);
- Mărginenii de Sus – Bucşani (judeţul Dâmboviţa) și Urziceni-Colelia-Grindu (județul Ialomița);
- Corbii Mari - Glavacioc (judeţul Argeş).

Sarea, folosită cu precădere în industria chimică este extrasă din multe locuri, cele mai cunoscute și bogate rezerve găsindu-se la Slănic Prahova.

Rezerve importante de lignit se găsesc la Șotânga – Mărgineanca; **zăcăminte nemetalifere de sulf** la Pucioasa şi **de gips** la Pucioasa, Cucuteni - Fieni, Lăculeţe în judeţul Dâmboviţa. **Rocile utile şi materialele de construcţii**, în cantităţi însemnate, sunt reprezentate prin: **argile comune** în arealele Crângurile, Doiceşti - Glodeni, Pucioasa, Şotânga; calcare la Lespezi – Dobreşti şi Valea Brăteiului; gresii la Buciumeni şi Moroeni; marne în rezerve calculate, mari, la Sima – Fieni și nisipuri şi pietrişuri la Pucheni - Moroeni, în judeţul Dâmboviţa și în zona Hagieni şi albia râurilor județ Ialomița.

În județul Ialomița se regăsesc resurse de loess cu o textură foarte fină la Urziceni, Ţăndărei, Slobozia și Manasia, precum și nămolul terapeutic sapropelic la Amara şi Fundata.

[2] Sursa: http://www.enciclopedia-economica.ro/upload/files/AT_SOLULROMANIEI-2-2-1-word-prezentareSOL-acad-Hera.pdf

Acestor resurse de subsol li se adaugă izvoarele sărate și apele minerale: sulfuroase - sodice, sulfatate şi bicarbonatate la Pucioasa; sărate - iodurate - bromurate la Vulcana Băi şi sărate la Bezdead, Glodeni Lăculeţe. De asemenea, au fost identificate resurse de apă termală în zonele Amara şi Giurgeni, cu o temperatură de 40^0C, precum și izvoare sulfuroase la Ciulniţa, Perieţi, Amara, Valea Ciorii.

2.2.7. OPORTUNITĂŢI ŞI OBSTACOLE ÎN DEZVOLTARE, DETERMINATE DE CADRUL NATURAL

În identificarea oportunităților și obstacolelor determinate de cadrul natural trebuie avut în vedere aspectul că un spațiu, ca și ansamblu, funcționează și interacționează cu toate elementele din cadrul unui sistem teritorial. Altfel spus, elementele din cadrul sistemului teritorial, respectiv cadrul natural și cadrul socio – economic sunt într-o strânsă legătură, influențându-se reciproc.

Diversitatea reliefului, bogăţia și varietatea resurselor naturale asigură regiunii Sud Muntenia oportunitatea de a desfășura o gamă largă de activități socio-economice, cum ar fi: agricultura, viticultura, exploatarea lemnului, exploatarea resurselor subsolului, turism, etc.

De asemenea, relieful variat a contribuit și la structurarea activității economice de la nivelul regiunii, astfel că ponderea foarte mare a suprafeței de câmpie din sudul regiunii a favorizat practicarea agriculturii, fapt ce a condus la specializarea județelor din zonă (Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman) în acest domeniu. Pentru județele din nordul regiunii (Argeș, Dâmbovița și Prahova), în care predomină formele mai înalte de relief, specifice sunt activitățile preponderent industriale.

Totodată, varietatea reliefului constituie și o importantă oportunitate de valorificare a tuturor resurselor pentru desfășurarea de activități turistice și științifice. O oportunitate de valorificare durabilă în regiune o reprezintă promovarea ecoturismului - o formă de turism care presupune vizitarea unor arii naturale, cu o influenţă antropică minimă, cu un impact negativ redus din punct de vedere al fluxului turiștilor și care asigură avantaje pentru implicarea socio-economică a comunităţilor locale (concept adoptat de Comisia Europeană pentru Călătorii (*European Travel Commission*) şi Uniunea Mondială pentru Conservarea Naturii *(World Conservation Union*)).

Resursele de apă (de suprafață și subterane) constituie o sursă importantă pentru regiune atât în asigurarea necesarului de apă pentru populație, cât și pentru agricultură sau industrie. Prezența cursurilor de apă, însă, poate reprezenta și un obstacol în dezvoltarea așezărilor umane din regiunea Sud Muntenia, deoarece prin mărimea lor pot îngrădi dezvoltarea căilor de acces, având efecte negative asupra mobilității populației și a gradului de accesibilitate.

Suprafețele foarte mari cu soluri fertile reprezintă pentru regiunea Sud Muntenia o oportunitate în vederea dezvoltării agriculturii, dar și a sectorului energiilor neconvenționale (biocombustibil). Având în vedere potenţialul agricol considerabil de care dispune regiunea, oportunităţile pentru dezvoltarea sectorului agricol constau în eficientizarea utilizării resurselor de apă în agricultură în regiunile de câmpie din partea de sud a regiunii prin retehnologizarea sistemului de irigaţii, precum şi în adecvarea exploataţiilor agricole conform standardelor Politicii Comune Agricole (PAC).

Investiţiile în reabilitarea sistemului de irigații sunt de o importanță vitală pentru regiunea Sud Muntenia și trebuie să reprezinte o prioritate la nivel regional, întrucât prin irigații se scade riscul ca suprafețele agricole cultivate să fie afectate de secetă, mărindu-se astfel producția la nivel regional. De asemenea, sistemul de irigații ar asigura practicarea unei agriculturi sustenabile şi

eficiente din punct de vedere productiv şi ar sprijini actorii locali şi populaţia din ariile rurale ale regiunii.

Diversitatea resurselor naturale, pretabilitatea solurilor pentru diverse culturi agricole, tradiţiile şi meşteşugurile locale, diversitatea peisajelor și accesibilitatea regiunii reprezintă puncte forte importante ce stau la baza fundamentării prezentei strategii de dezvoltare. Atât zonele de munte, cât şi cele subcarpatice şi de câmpie se remarcă prin existenţa a cel puţin unei alternative de dezvoltare economică sau a mai multora, combinate. Astfel, în regiunea Sud Muntenia există o serie de alternative, strâns dependente de capitalul natural şi socio-cultural de care dispune regiunea şi care privesc cu precădere următoarele domenii: agricultura, mica industrie, serviciile specializate în unele centre urbane, ecoturismul şi turismul clasic.

Dezvoltarea socio-economică a regiunii Sud Muntenia presupune atât elaborarea unor strategii, cât şi alinierea măsurilor de dezvoltare la noile condiţii impuse de efectele şi consecinţele tot mai pregnante induse de schimbările climatice şi modificările de mediu asupra sectoarelor economice şi comunităţilor. Este cunoscut faptul că turismul tradiţional (staţiunile montane din lungul Văii Prahovei, Culoarul Rucăr-Bran, Salina Slănic Prahova, staţiunea Amara etc.), alături de alte sectoare, precum agricultura, fondul forestier, energia (hidroenergia) prezintă diferite grade de vulnerabilitate la efectele schimbărilor climatice și modificărilor de mediu, astfel încât răspunsurile în timp util la acestea, precum şi strategiile de adaptare pe termen lung sunt necesare.

Creşterea frecvenţei şi intensităţii evenimentelor extreme reprezintă o provocare atât pentru autorităţi, cât şi pentru populaţie. Secetele prelungite cu efecte asupra agriculturii, tendinţa generală de creştere a temperaturilor cu impact asupra sezonului turistic de iarnă, frecvenţa crescândă a ploilor torenţiale, precum şi degradarea terenurilor reprezintă principalele tipuri de hazarde naturale care apar în regiunea Sud Muntenia (de exemplu: multiple episoade de ploi torenţiale şi inundaţii, valuri de căldură în regiunea de câmpie, degradările de teren generate de factorul antropic - eroziunea şi poluarea solurilor - şi/sau apărute ca urmare a unor cauze naturale - alunecările de teren prezente în special în sectorul montan şi subcarpatic etc.). Aceste aspecte necesită atât o cunoaştere amănunţită şi exactă a mecanismelor de apariţie şi manifestare a acestora, cât şi planuri de management care să includă măsuri pentru refacerea echilibrului ecologic al arealelor afectate şi măsuri de adaptare a comunităţilor locale la astfel de hazarde.

CONCLUZII:

- Regiunea Sud Muntenia este caracterizată printr-un cadru natural bogat, divers şi pitoresc, dispus în fâşii paralele, cu înălțimi cuprinse între 10 m și 2.544 m și cuprinde trei trepte principale de relief: munții, dealurile subcarpatice și câmpiile.
- Etajarea latitudinală a reliefului a făcut ca regiunea să beneficieze de toate tipurile climatice dezvoltate altitudinal, de la clima de câmpie, la cea de dealuri și podișuri, până la cea montană. Astfel, regiunea Sud Muntenia cade sub incidența climatului temperat – continental, primind și influențe climatice de tranziție umede și de ariditate.
- Temperatura medie anuală se reduce gradual de la sud la nord, de la valori de peste 11°C în lunca Dunării, sudul Bărăganului și Balta Ialomiței, ajungând până la temperaturi mai mici de -2°C în zonele muntoase.

- Regimul hidric prezintă mari contraste pe întreg teritoriul regiunii, atât din punct de vedere cantitativ, cât și din punct de vedere al repartiției teritoriale. Astfel, procesele pluvio-genetice sunt dependente de multitudinea caracteristicilor locale ale suprafețelor adiacente și sub-adiacente.
- Regiunea Sud Muntenia este pe locul 2 la nivel național în ceea ce privește vulnerabilitatea la schimbările climatice, conform studiului „Regiuni 2020" elaborat de Comisia Europeană în anul 2008, acest aspect influențând direct clima, printr-o creștere a temperaturilor medii înregistrate la nivelul solului.
- În regiunea Sud Muntenia, diversitatea formelor de relief, structura geologică și altitudinea oferă condiții deosebit de variate ce au determinat dezvoltarea unei flore, faune și biodiversități bogate și variate, cuprinzând specii rare sau pe cale de dispariție și protejate prin lege. Totodată, pe teritoriul regiunii se regăsesc un număr de 72 de arii naturale protejate, care contribuie atât la conservarea biodiversității, cât și la dezvoltarea de activități recreative și turistice.
- Rețeaua hidrografică a regiunii Sud Muntenia este bine reprezentată teritorial, fiind constituită din ape de suprafață și ape subterane. De o importanță deosebită pentru regiune este și prezența fluviului Dunărea ale cărui caracteristici naturale au o mare influență asupra tuturor elementelor naturale și socio-economice ale regiunii.
- Relieful variat și factorii pedogenetici au favorizat dezvoltarea tuturor acelor clase de soluri definite în Sistemul Român de Taxonomie a Solurilor, asigurându-se astfel și o calitate superioară a solului. Fertilitatea ridicată a solului din regiunea Sud Muntenia face ca necesitatea desfășurării de lucrări ameliorative să nu fie necesară decât într-o proporție mică.
- Suprafețele foarte mari cu soluri fertile reprezintă pentru Sud Muntenia o oportunitate în vederea dezvoltării agriculturii și a sectorului energiilor neconvenționale.
- Diversitatea formelor de relief şi complexitatea geologică a acestora au determinat ca resursele naturale ale regiunii Sud Muntenia să fie bogate și variate, precum: petrol, gaze naturale, cărbune, sare, marne calcaroase, sulf, acumulări de gips ș izvoare minerale.
- Investițiile viitoare vor trebui să se alinieze obiectivelor tematice de protecție a mediului și să vizeze ameliorarea efectelor schimbărilor climatice și protejarea și consevarea biodiversității regiunii Sud Muntenia.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

2.3. STRUCTURA SISTEMULUI DE AŞEZĂRI ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Prin localizarea lor în teritoriu, aşezările umane contribuie la organizarea spaţiului geografic şi la orientarea acestuia prin crearea unor vectori de forţă. Astfel, caracterizate prin legăturile care există între elementele lor componente (populaţie, fluxuri de resurse şi informaţii), aşezările umane au rolul de a stabili relaţii de atracţie sau respingere între ele.

În momentul actual, **în România sunt 320 de localităţi urbane – 103 municipii şi 217 oraşe**. Acestea sunt repartizate într-un mod echilibrat în teritoriu, inclusiv marile centre urbane, fiecare regiune de dezvoltare dispunând de câte un oraş de aproximativ 250.000 locuitori, excepţie făcând regiunea de dezvoltare Sud-Est (oraşele Galaţi şi Constanţa au peste 250.000 locuitori) şi **regiunea de dezvoltare Sud Muntenia** (oraşul Ploieşti are o populaţie de doar 225.636 locuitori, în anul 2011).

La nivelul reţelei de localităţi urbane se distinge o mare diferenţă între Bucureşti şi celelalte aşezări urbane, oraşele din regiunea Sud Muntenia fiind puternic polarizate economic şi social de către capitală. De altfel, România se află pe locul 2 în UE, după Ungaria, în ceea ce priveşte indicele de hipertrofiere a Capitalei (diferenţa dintre capitala ţării şi oraşul imediat următor în ierarhia urbană). Bucureştiul, care cuprinde aproape 10% din populaţia ţării, a atras mai mult de 50% din investiţiile străine directe din România. Această polarizare puternică a Bucureştiului a cauzat o slabă dezvoltare a oraşelor adiacente (pe o rază de 100 de km neexistând un oraş cu o populaţie mai mare de 100.000 de locuitori, cu excepţia Ploieştiului), acestea fiind incapabile să contrabalanseze sau să fructifice influenţa Capitalei.

O altă caracteristică a regiunii este prezența **unor formațiuni de tip conurbație**, respectiv existența unei concentrări de așezări urbane care se dezvoltă independent, sunt învecinate și au de rezolvat probleme comune (de ex. alimentarea cu apă, energie, transportul în comun, etc.). Un astfel de exemplu este Valea Prahovei din județul Prahova, unde orașele Breaza, Comarnic, Sinaia, Bușteni, Azuga formează o zonă urbană compactă, lungă de peste 50 km, care se continuă în nord, în județul Brașov (cu orașele Predeal, Râșnov și Brașov), și spre sud, cu Municipiul Câmpina și Zona Metropolitană Ploiești, creând un culoar urban continuu, lung de peste 110 km. Aceste așezări urbane, de dimensiuni mici (sub 20.000 de locuitori) au funcțiuni similare (preponderent terțiare – stațiuni turistice) și se confruntă cu probleme similare (traficul foarte intens, îmbătrânirea populației permanente, extinderea necontrolată a perimetrelor construite, necesitatea de a investi în infrastructură turistică și în protejarea patrimoniului natural și construit, etc.).

Totodată, o oportunitate extraordinară este dată de faptul că regiunea Sud Muntenia este străbătută de cea mai importantă axă de dezvoltare din România – culoarul Brașov-Ploiești-București-Giurgiu. Această axă este o zonă intens populată și puternic urbanizată, fiind principalul coridor de dezvoltare al României încă din perioada interbelică. Polii urbani așezați de-a lungul acestei axe au o populație totală de circa 3 mil. de locuitori, ceea ce reprezintă aproximativ 30% din populația urbană a României, fiind, din perspectivă demografică și economică, o aglomerare urbană de importanță europeană, cu o arie de polarizare potențial transfrontalieră (Bulgaria).

Principala problemă cu care se confruntă această axă de dezvoltare este nivelul redus al mobilităţii și conectivităţii, aceasta fiind limitată la nord de lanțul carpatic, iar la sud de fluviul Dunărea. În plus, infrastructura de traversare a acestor bariere naturale este deficitară în condițiile existenței unui singur pod peste Dunăre, dimensionat la nevoile de trafic din anii 50-60, a lipsei unei autostrăzi pe Valea Prahovei, precum și între București-Giurgiu-Ruse-Sofia-Varna-Istanbul, a

întreruperii circulației pe linia de cale ferată București-Giurgiu și a lipsei unui tren de mare viteză, a lipsei unor terminale intermodale de mari dimensiuni, etc. Pe de altă parte, principalii poli urbani situați de-a lungul acestei axe, cu un profil industrial tradițional bine reprezentat, au înregistrat, după 1990, un proces amplu de restructurare economică, migrând treptat către un profil terțiar. Din punct de vedere demografic, exceptând municipiul București, localitățile urbane din acest areal se caracterizează prin scăderea accentuată a populației și un fenomen pronunțat de îmbătrânire demografică.

Un alt element distinctiv al regiunii îl constituie existenţa a **5 perechi de oraşe pe Dunăre – (Turnu Măgurele-Nikopole, Zimnicea-Svishtov, Giurgiu-Ruse, Oltenița-Tutrakan şi Călărași-Silistra)**, cu potențial de dezvoltare integrată, ce îşi pot extinde zona de influenţă peste graniţe. Aceste orașe au, de asemenea, caracteristici și nevoi comune de dezvoltare: caracterul periferic sau semi-periferic în raport cu coridoarele de transport rutiere și feroviare, dar și cu sistemele metropolitane, infrastructura portuară și pentru transport intermodal deficitară, infrastructura și promovarea turistică insuficiente, declinul demografic accentuat și îmbătrânirea populației, migrația forței de muncă, volumul scăzut al investițiilor străine atrase, managementul zonelor protejate situate de-a lungul Dunării și al situațiilor de urgență (de ex. inundații), etc. Cu toate acestea, concentrarea investiţiilor pe valorificarea potenţialului acestor oraşe cu caracteristici şi nevoi similare poate determina formarea unor centre urbane competitive.

Astfel, pentru perioada de programare 2014-2020, conform documentului ”Dezvoltarea teritorială durabilă a teritoriului Dunării din România” elaborat în cadrul Comitetului Consultativ privind Coeziunea Teritorială în noiembrie 2012, s-au stabilit principalii piloni, prioritățile și proiectele majore de dezvoltare a zonei dunărene a regiunii Sud Muntenia, în strânsă corelare cu direcțiile strategice din cadrul Strategiei Dunării.

Astfel, **pilonii de dezvoltare** a orașelor-pereche pe Dunăre din regiunea Sud Muntenia sunt, conform documentului, următorii:

- întărirea cooperării transfrontaliere;
- întărirea cooperării teritoriale (cu Municipiul București);
- dezvoltarea agriculturii;
- dezvoltarea pisciculturii;
- dezvoltarea turismului;
- îmbunătățirea infrastructurii de transport, cu precădere a celei intermodale.

Mai exact, **prioritățile** vizate pentru aceste orașe sunt:

- Creșterea capacității localităților urbane de a structura teritoriul și de a asigura accesul la servicii – dezvoltarea rețelei policentrice de localități, prin:

1. cooperarea transversală între localitățile de diferite ranguri;
2. cooperarea transfrontalieră între perechile de orașe aflate pe cele două maluri ale Dunării;
3. cooperarea orizontală între orașele-port de la Dunăre;
4. sporirea cooperării în relația urban-rural;

- Dezvoltarea infrastructurii de transport – transformarea dintr-o zonă periferică într-o zonă conectată la fluxurile de dezvoltare;
- Dezvoltarea transporturilor pe apă, prin restaurarea porturilor dunărene:

1. crearea echipamentelor pentru dezvoltarea transportului pe Dunăre;

2. dezvoltarea infrastructurii necesare traversării Dunării;
3. dezvoltarea infrastructurii rutiere și creșterea calității drumurilor naționale și județene pentru asigurarea unui transport eficient și conectarea acestor orașe la culoarul de dezvoltare;
4. dezvoltarea infrastructurii feroviare rapide și asigurarea conectivității porturilor dunărene la această axă rapidă;

- Creșterea cooperării între Călărași și Slobozia, în vederea creării unei axe de distribuție a produselor către 2 poli urbani – București și Constanța;
- Valorificarea potențialului agricol, prin dezvoltarea infrastructurii de irigații, crearea structurilor necesare prelucrării primare a produselor agricole în mediul rural;
- Valorificarea potențialului turistic prin:

1. dezvoltarea agroturismului şi a turismului piscicol (în special în zona Călărași);
2. dezvoltarea de circuite turistice – dezvoltarea complementară a orașelor-port, dezvoltarea de trasee cicloturistice.

Proiectele majore de investiții pentru dezvoltarea acestor orașe trebuie privite de o manieră integrată cu dezvoltarea municipiului București, către care converg toate coridoarele de dezvoltare existente, respectiv:

- Finalizarea Canalului Dunăre (Oltenița)-București;
- Realizarea unui aeroport cargo la sud de București;
- Finalizarea autostrăzii de centură a municipiului București;
- Realizarea Zonei Metropolitane București;
- Construcția unui pod nou peste Dunăre la Giurgiu-Ruse;
- Construcția unui pod nou peste Dunăre la Călărași-Silistra;
- Reabilitarea infrastructurii de irigații;
- Traseu cicloturistic de-a lungul Dunării;
- Reabilitarea porturilor dunărene;
- Traseu cicloturistic pe Valea Moștiștei;
- Dezvoltarea traseului turistic Oltenița (loc de debarcare a navelor de croazieră pe Dunăre)-București;
- Amenajarea unui port turistic de ambarcațiuni la Giurgiu;
- Amenajarea unui terminal intermodal la Giurgiu;
- Construcția Autostrăzii ”Sudului” între București și Craiova;
- Construcția liniei de cale ferată de mare viteză Turnu-Severin – Craiova – București – Constanța (axa prioritară TEN-T IV);
- Construcția Autostrăzii ”Mării Negre” – axa prioritară TEN-T IX;
- Reabilitarea și modernizarea drumurilor de acces (naționale și județene) la porturile Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița, Călărași) din rețeaua TEN-T;
- Reabilitarea și modernizarea căilor ferate de acces la porturile dunărene (Roșiori-Turnu Măgurele, Roșiori-Zimnicea, București-Giurgiu și Videle-Giurgiu, București-Oltenița, Dragalina-Călărași), pentru a asigura accesul lor la rețeaua TEN-T.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

2.3.1. CARACTERIZARE GENERALĂ (EVOLUŢIA NUMERICĂ ŞI DEMOGRAFICĂ)

STRUCTURA AŞEZĂRILOR URBANE

Considerate jucători cheie într-o economie competitivă bazată pe cunoaştere şi crearea de prosperitate, oraşele prin funcţiile lor sunt considerate ca fiind centre de polarizare pentru localităţile din vecinătate, inclusiv cele rurale.

Analizând evoluţia sistemului de aşezări s-a constatat că numărul de localităţi cu statut urban din Regiunea Sud-Muntenia a crescut de la 43 în anul 2003 la 48 în anul 2004, pe fondul unui proces amplu de reurbanizare care a avut loc la nivel naţional. Astfel, un număr de 5 comune din regiune (Ştefăneşti – judeţul Argeş, Răcări – judeţul Dâmboviţa, Amara, Căzăneşti şi Fierbinţi-Târg – judeţul Ialomiţa) au primit statut urban în perioada 2003-2004.

Figura nr. 3.1. – Evoluţia numărului de oraşe şi municipii din regiunea Sud Muntenia

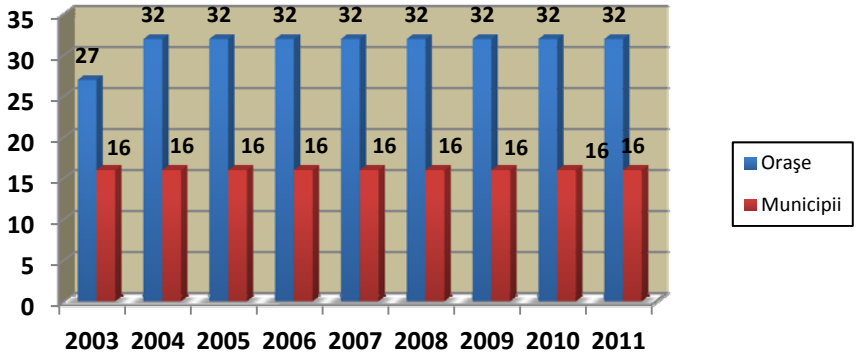

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare"

În pofida creşterii numărului de localităţi cu statut urban, populaţia urbană a regiunii Sud-Muntenia a înregistrat o scădere de circa 43.000 de persoane (-3,1%), de la 1.384.906, la 1.342.035 locuitori în perioada 2004-2011. Dacă ţinem cont de faptul că cele 5 localităţi rurale care au devenit oraşe în 2003-2004 însumau, la 1 iulie 2011, 37.259 de locuitori, scăderea, în condiţii comparabile, a populaţiei din mediul urban a fost, în intervalul analizat, de circa 80.000 de persoane (-5,8%).

Figura nr. 3.2. – Evoluţia numărului de locuitori din mediul urban, regiunea Sud Muntenia, 2004-2011

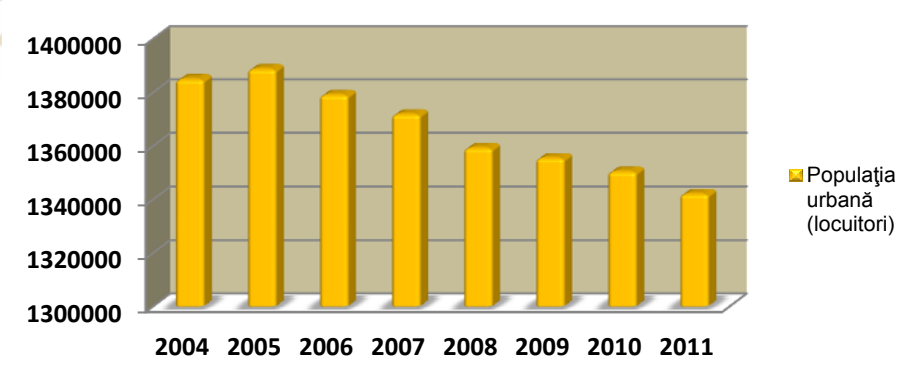

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare"

Scăderea populaţiei din mediul urban a fost mai accentuată decât în mediul rural, astfel încât gradul de urbanizare înregistrat la nivelul regiunii Sud Muntenia a înregistrat o valoare constantă atât în anul 2004, cât şi anul 2011, de 41,4 %, chiar şi în condiţiile creşterii numărului de oraşe cu 5, ceea ce a presupus, practic, înregistrarea unui proces lent de dezurbanizare la nivel regional.

De asemenea, analizând gradul de urbanizare la nivel judeţean reiese faptul că acesta este distribuit neuniform. Astfel, judeţele Dâmboviţa, Giurgiu, Teleorman şi Călăraşi se remarcă printr-un grad de urbanizare redus (sub 40%), în timp ce în Prahova se înregistrează cel mai mare grad de urbanizare (50,2%).

Tabelul nr. 3.1. – Numărul de localităţi urbane şi gradul de urbanizare – pe judeţe, în 2011

Judeţul	Numărul de municipii şi oraşe	Gradul de urbanizare (% din populaţia totală, la 1 iulie 2011)
Argeş	7	47,6
Călăraşi	5	38,6
Dâmboviţa	7	30,6
Giurgiu	3	31,2
Ialomiţa	7	46,1
Prahova	14	50,2
Teleorman	5	33,7
Sud-Muntenia	48	41,4

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare”

Judeţele cu o rată scăzută a urbanizării (Dâmboviţa, Giurgiu, Teleorman şi Călăraşi) se remarcă printr-o reţea de aşezări urbane de dimensiuni mici şi medii (sub 100.000 de locuitori), care nu au putut să funcţioneze ca centre polarizatoare pentru spaţiile rurale extinse; în plus, aceste zone s-au aflat permanent în zona de dominaţie absolută a Municipiului Bucureşti. La polul opus, judeţele Argeş şi Prahova dispun de doi poli urbani de dezvoltare bine reprezentaţi (Piteşti şi Ploieşti), care au asigurat o dezvoltare mai echilibrată în raport cu capitala.

Figura nr. 3.3. – Evoluţia gradului de urbanizare, regiunea Sud Muntenia în intervalul 2004 - 2011

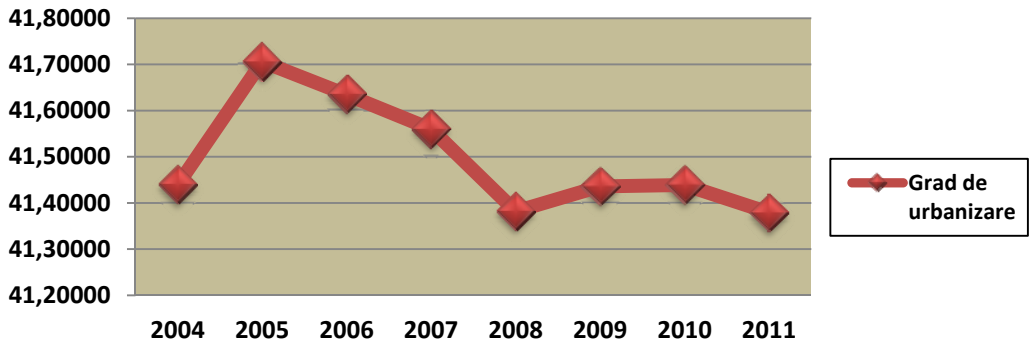

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare”

CLASIFICAREA AŞEZĂRILOR URBANE PE CLASE DE MĂRIME DUPĂ NUMĂRUL DE LOCUITORI

Numărul de locuitori este unul din indicatorii care relevă situaţia economică a unei comunităţi, dinamica populaţiei indicând evoluţia economică a unui oraş: oraşele care înregistrează creştere economică şi performează mai bine tind să atragă populaţie, pe când cele care au o dinamică economică negativă au tendinţa de a pierde populaţie sau de a stagna.

Astfel, în regiunea Sud Muntenia în ceea ce priveşte clasificarea aşezărilor urbane pe clase de mărime, în intervalul 2004-2011, se remarcă un fenomen de creştere a numărului de oraşe foarte mici (sub 10.000 de locuitori), de la 12 la 13, respectiv scăderea numărul de oraşe mari de la 3 la 2.

La nivelul anului 2011, peste jumătate dintre oraşele din regiunea Sud Muntenia aveau sub 20.000 de locuitori. Mărimea medie a unui oraş din regiunea Sub Muntenia a scăzut de la 28.852 de locuitori, în 2004, la 27.959 de locuitori, în anul 2011. Cauzele acestei evoluţii constau din scăderea populaţiei urbane şi intrarea unor comune în categoria oraşelor foarte mici.

Tabelul nr. 3.2. – Ierarhizarea aşezărilor urbane din regiunea Sud Muntenia pe clase de mărime, în anul 2011

Clasa de mărime	Număr de oraşe 2011	% din total	Populaţia stabilă la 01.07.2011	Număr de oraşe 2004	% din total
Sub 10.000 de locuitori	13	27,1	88.597	12	25
10.000 – 19.999 de locuitori	19	39,6	257.845	20	42
20.000 – 49.999 de locuitori	10	20,8	325.496	9	18,8
50.000 – 99.999 de locuitori	4	8,3	278.728	4	8,3
100.000 – 299.999 de locuitori	2	4,2	391.369	3	6,3
TOTAL	**48**	**100,0**	**1.342.035**	**48**	**100,0**

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare”

În anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, exista o singură localitate de rang I în judeţul Prahova, 14 localităţi de rang II, cele mai numeroase fiind în Argeş, Ialomiţa şi Teleorman, 33 de localităţi de rang III, cele mai multe în Prahova şi Dâmboviţa şi 519 localităţi de rang IV, predominante în judeţele Argeş şi Teleorman.

Tabel nr. 3.3. – Gruparea localităţilor după numărul de locuitori, în anul 2011

Judeţ	Rang I	Rang II	Rang III	Rang IV
Argeş	-	3	4	95
Călăraşi	-	2	3	50
Dâmboviţa	-	1	6	82
Giurgiu	-	1	2	51

Ialomiţa	-	3	4	59
Prahova	1	1	12	90
Teleorman	-	3	2	92

Susa: Legea nr. 351/ 6 iulie 2001

La 1 iulie 2011, oraşele de peste 100.000 de locuitori reuneau peste 391.300 de locuitori, respectiv 29,2% din totalul populaţiei urbane, în timp ce oraşele foarte mici (sub 10.000 de locuitori) doar 88.500 de locuitori, respectiv 6,6% din populaţia urbană.

În ceea ce priveşte distribuţia pe judeţe a reţelei de oraşe, aceasta variază de la 14 (judeţul Prahova), la 3 (judeţul Giurgiu).

DINAMICA SPAŢIULUI URBAN[3]

EVOLUŢIA URBANIZĂRII - PEISAJUL URBAN

Funcţiunea principală a unui oraş este aceea de contact, de comunitate, de impunere şi respectare a unor valori comune.

În România cultura urbană a fost puternic influenţată de trecutul istoric, începând cu perioada de sub ocupaţie otomană pentru Moldova şi Ţara Românească sau ocupaţie habsburgică pentru Transilvania, şi până în perioada comunistă şi post-comunistă.

Aceste aspecte au făcut ca oraşele din Moldova şi Ţara Românească să cunoască o abordare spaţială diferită faţă de oraşele din Transilvania. În acestea din urmă – influenţa central europeană s-a resimţit în modul de dezvoltare a oraşelor – cu spaţii publice concentrate în jurul construcţiilor reprezentative – primărie sau biserică. Zidurile cetăţilor, bastioanele reprezintă astăzi adevărate puncte de atracţie, asigurând un mare potenţial turistic.

În schimb, în „Ţara Românească" oraşele erau obligate să nu îşi construiască ziduri de apărare, limitele acestora fiind destul de „moi", generând astfel o dezvoltare haotică, în jurul axelor comerciale. Secolul XIX a reprezentat un moment de cotitură pentru oraşele din Moldova şi Ţara Românească.

Apariţia unui cadru juridic şi de reglementare – Regulamentul Organic (1831-1832) a condus la o organizare spaţială riguroasă a oraşelor – în special a celor port la Dunăre – Brăila, Giurgiu, Turnu Măgurele, Calafat, ale căror planuri erau de influenţă rusească. În cea de a doua jumătate a sec. XIX, sub influenţă franceză, oraşele româneşti cunosc o puternică dezvoltare fiind realizate mai multe construcţii valoroase în stilul eclectic sau neoromânesc. Aceasta este şi perioada în care apar oraşele staţiune – cum sunt cele de pe Valea Prahovei sau Lacu Sărat de lângă Brăila (unde este construită prima linie de tramvai din ţară care iese din limitele unui oraş şi face legătura cu zona periurbană).

În perioada interbelică se continuă şi se rafinează modul de dezvoltare a oraşelor din România, prin apariţia unor regulamente extrem de exigente (racordarea la infrastructura de transport şi edilitară, alinieri, aliniamente, regim de înălţime, raport spaţiu construit/spaţiu liber,etc)

[3] Datele prezentate acestui capitol sunt preluate din documentul „Dimensiunea urbană a Acordului de Parteneriat", MDRT, noiembrie 2012

cu potenţialele dezvoltări – apare relaţia administraţie – dezvoltare urbanistică – dezvoltatori imobiliari.

Cei peste 40 de ani de comunism au pus o puternică amprentă asupra oraşelor, dezvoltarea estetică fiind înlocuită cu cea funcţionalistă – complementară cu dezvoltarea industrială promovată de regim. Este perioada în care populaţia oraşelor explodează ca urmare a migrării din zonele rurale – ceea ce conduce la alterarea culturii urbane, spiritului civic şi dezinteresul pentru spaţiul public. Concomitent suprafaţa oraşelor a cunoscut o puternică expansiune (atât pe orizontală cât şi pe verticală, fiind construite blocurile de locuinţe) dar şi o îndesire a construcţiilor.

După 1990, în plin proces de descentralizare dar şi de schimbări economice majore (decăderea marilor ansambluri industriale) procesul de urbanizare a cunoscut noi forme, influenţate şi de tendinţa de migrare în zonele periurbane. În acest context, centrele oraşelor au devenit neatractive, fondul construit suferind multiple degradări. Astfel, în ceea ce privește activitatea de amenajare a teritoriului, în ultimii ani s-a constatat că orașele se planifică din ce în ce mai mult ținând seama de mașini și nu de om, fapt ce determină o ignorare a spațiului alocat trotuarelor și aleilor pietonale în dauna străzilor și parcajelor. Această expandare în teritoriu a oraşelor a generat şi dependenţa de automobil. Oraşele româneşti se confruntă cu un puternic fenomen de expansiune urbană, ce are ca efecte mutarea polilor de interes din oraş (din centru înspre periferie), blocaje în trafic, un consum mai mare de energie, dar şi o segregare socială – izolarea indivizilor – negarea funcţiei unui oraş.

Din perspectiva imaginii urbane, o altă problemă este **ignorarea cursurilor de apă din interiorul oraşelor**. Deşi acestea reprezintă un potenţial uriaş prin particularizarea spaţiului urban, pentru loisir, pentru furnizarea unor soluţii de transport sau pentru energie, acestea nu beneficiază de un interes ridicat din partea administraţiilor.

ORAŞUL CA MEDIU CULTURAL

Oraşele nu reprezintă doar motoare economice ci, sunt şi locurile ce concentrează activităţile culturale, dar şi majoritatea centrelor universitare, liceelor, muzeelor sau bibliotecilor şi instituţiilor de cercetare şi cunoaştere, reprezentând adevărate centre de cunoaştere şi creativitate.

Instituţii de spectacole şi concerte. În anul 2011 în regiunea Sud Muntenia existau 14 instituţii de spectacole şi concerte, iar numărul total al spectatorilor şi auditorilor la reprezentaţiile artistice a fost de peste 187.000 de mii de persoane.

În paralel cu creşterea generală a instituţiilor de spectacole şi a spectatorilor, în regiunea Sud Muntenia a avut loc o reducere a numărului de ***biblioteci*** cu 0,05% în perioada 2004-2011.

Pe regiuni de dezvoltare, analiza dinamicii în perioada 1992-2011, evidenţiază creşterea excepţională a numărului mediu de studenţi per universitate în regiunile **Sud Muntenia (+298%)** şi Centru (+242%), dar şi a numărului de cadre didactice per universitate în regiunea **Sud Muntenia** (+125%) sau a raportului dintre numărul de studenţi per cadru didactic în regiunile Centru (+114%) şi **Sud Muntenia** (+77%).

CALITATEA ARHITECTURALĂ

Calitatea arhitecturală a construcţiilor este apreciată drept un raport raţional între funcţiunea clădirilor, valoarea adăugată mediului, estetică, flexibilitate, durabilitate, atingerea unor standarde de calitate stabilite prin legislaţie specifică. De asemenea, **calitatea arhitecturii ilustrează stadiul de cultură al unei societăţi**. În consecinţă, este nevoie de formarea continuă a specialiştilor, dar şi de

educare a publicului larg, chiar de la un nivel primar de educaţie, în ideea dezvoltării aprecierii valorilor culturale arhitecturale şi patrimoniale şi a introducerii elementelor de limbaj formal.

În regiunea Sud Muntenia, peisajul cultural urban, locurile memoriei colective care conferă caracterul distinctiv al unui oraş, a fost profund agresat în lipsa unor strategii sau politici integrate ale zonelor protejate ale oraşelor sau din lipsa de viziune a proiectelor urbane. Multe dintre clădirile valoroase situate în zone protejate nu sunt clasate, iar clădirile care formează ansambluri clasate drept monument istoric nu sunt nominalizate individual, toate acestea ducând la demolări şi speculă cu terenurile astfel eliberate de construcţii. Presiunile economice au dus la agresarea zonelor protejate şi a centrele oraşelor prin intervenţii arhitecturale care răspund nevoilor de moment ale pieţei imobiliare, în detrimentul unei strategii de dezvoltare durabile, pe termen lung.

De asemenea, peisajul cultural rural şi industrial a cunoscut o lungă perioadă de distrugeri şi alterări fie din ignoranţă, abandon sau presiuni imobiliare.

DINAMICA SPAŢIALĂ A LOCALITĂŢILOR URBANE: EXPANSIUNEA URBANĂ NECONTROLATĂ

Expansiunea urbană necontrolată este un fenomen extrem de complex, ce implică o multitudine de domenii şi de actori, cu efecte extrem de numeroase. Expansiunea urbană necontrolată reprezintă colonizarea urbană a zonelor rurale, în special a celor agricole, dar care, deşi este un proces ne-planificat, nu este un proces "natural" indus de necesitate, ci un exponent al dezvoltării speculative, ce se sprijină şi se foloseşte de anumite cerinţe ale populaţiei sau ale activităţilor economice.

Clasificarea zonelor în care se prezintă fenomenul de expansiune urbană necontrolată, indiferent dacă vorbim de scara macro-teritorială, la nivel de oraş, sau de scara micro, la nivel de cartier este următoarea:

1. **zone monofuncţionale** – indiferent că este vorba de locuinţe, comerţ şi afaceri, acestea contribuie şi la uniformizarea zonei şi intrarea în anonimat. În aceste zone se construiesc zeci de locuinţe tip, neglijând particularităţile zonei şi specificul, precum şi trăsăturile fiecărui proprietar;
2. **zone cu o densitate scăzută a populaţiei**, fiind vorba de regulă, de locuinţe individuale, cu loturi mari, ceea ce determină un consum ridicat de teren;
3. **zone cu comunităţi dependente de automobile** – dezvoltarea acestor zone a fost făcută în mod organic, neplanificat de către administraţia locală. Prin urmare, aceste dezvoltări nu sunt făcute pe direcţia mijloacelor de transport în comun, singura posibilitate de transport fiind maşina personală, care în cazul acesta, este necesară tuturor membrilor familiei, creând mari dificultăţi când printre locuitori se numără persoane în vârstă sau copii. În aceste zone pietonul este ignorat, toată atenţia fiind captată în a asigura necesarul de spaţii de parcare şi manevră pentru maşini;
4. **zone dezvoltate la iniţiativa mediului privat, cu o slabă implicare a segmentului public – aceasta este şi explicaţia pentru absenţa spaţiilor destinate pietonilor, destinate contactului social.** Fiind vorba de mediul privat, aceştia vor fi interesaţi să-şi recupereze investiţia cât mai repede şi să obţină profit. Prin urmare sunt interesaţi să dezvolte cât mai multe locuinţe, pe care să le vândă sau să le închirieze, ignorând cu bună ştiinţă zona destinată circulaţiei, ce nu aduce bani în mod direct. Tot din acest motiv, dezvoltările se fac doar pentru un anumit sector, nu în mod integrat, pentru a se asigura o predictibilitate a rezultatelor. Prin urmare avem de-a

face, în special în ţările estice, de subdimensionarea domeniului public, tendinţă ce va spori problemele legate de trafic.

Analiza datelor statistice relevante la nivelul oraşelor din România indică o tendinţă de extindere necontrolată a spaţiului urban care generează o serie de aspecte negative precum degradarea mediului natural, consumul ireversibil de teren şi distanţe ridicate care conduc la dependinţa de automobile, generând fluxuri importante de autovehicule, scăderea eficienţei sistemelor de transport şi a calităţii mediului natural.

În perioada 1993-2011 suprafaţa totală a intravilanului localităţilor urbane din România a înregistrat o creştere de 92%. Această creştere s-a datorat pe de o parte extinderii suprafeţei intravilanului pentru unele oraşe deja existente, iar pe de altă parte declarării de noi oraşe. Trebuie adăugat că în această perioadă **populaţia urbană a scăzut cu mai mult de 6%,** chiar dacă între timp au apărut aproximativ 60 de noi localităţi urbane.

Tabel nr. 3.4. – Dinamica regională a suprafeţei intravilanului oraşelor

Dinamica regională a intravilanului	Suprafaţa totală a intravilanului oraşelor (ha)			
	1993	2011	Dinamica	Dinamica
România	**226.777**	**435.050**	**87%**	**92%**
Nord-Vest	29.689	76.874	140%	159%
Centru	34.430	71.017	102%	106%
Nord-Est	25.583	55.285	115%	116%
Sud-Est	33.214	45.310	32%	36%
Sud-Muntenia	**36.815**	**56.233**	**50%**	**53%**
Bucureşti - Ilfov	15.673	42.798	173%	173%
Sud-Vest Oltenia	21.170	42.145	98%	99%
Vest	30.203	45.388	49%	50%

Sursa: MDRAP

În regiunea Sud Muntenia sunt edificatoare exemplele unor oraşe mai mici cum ar fi Mioveni (Argeş) şi Titu (Dâmboviţa) a căror **suprafaţă intravilană a crescut cu peste 1.000 hectare fiecare, în perioada 1993-2011**.

Motivele care au determinat luarea deciziei de creştere a spaţiului intravilan au fost variate, predominante fiind totuşi cele legate de extinderea spaţiului construit pentru locuinţe, crearea unor zone comerciale sau a unor parcuri industriale, amplasate de regulă la limita oraşelor şi în lungul principalelor căi de comunicaţii.

Există şi **situaţii în care suprafaţa intravilanului unor oraşe s-a diminuat, cum este cazul oraşelor Mizil (Prahova) – cu aproape 1.500 ha, Ploieşti (Prahova) – cu peste 900 ha, aproape 400 ha - Feteşti (Ialomiţa), Boldeşti-Scăeni (Prahova) şi Plopeni (Prahova).** În aceste situaţii, reducerea suprafeţei intravilanului a afectat, de regulă, suprafeţele industriale care, în urma scăderii sau lichidării activităţilor industriale, au determinat autorităţile să decidă scoaterea acestora din

suprafaţa intravilanului localităţii. De altfel, o analiză mai atentă evidenţiază că acest fenomen este specific unor oraşe industriale, care au cunoscut un amplu proces de dezindustrializare, cu precădere în perioada de până în anul 2000.

La nivel regional, se evidenţiază o reducere a suprafeţei totale a intravilanului oraşelor de circa 50%. Cu toate acestea, au fost identificate şi aspecte pozitive cum ar fi o atractivitate sporită a orașelor și creșterea nivelului economic al acestora, însă ele nu vor avea impact pe termen lung dacă în perioada 2014 - 2020 nu se vor lua măsuri pentru stoparea expansiunii urbane necontrolate.

Indiferent de scara teritorială de la care este privită, fie la nivel de regiune, de oraş, fie la nivelul cartierului, **expansiunea urbană necontrolată aduce direct sau indirect costuri foarte mari pentru administraţiile locale, dar şi pentru populaţie**. Pierderile economice sunt dublate de cele sociale, pentru că expansiunea urbană necontrolată izolează, segregheză, uniformizează promovând anonimatul. Ilustrând un vis fals al locuirii în mijlocul naturii, expansiunea transformă noul locatar în distrugătorul acesteia. Promovând interesul privat în dauna celui public, expansiunea neagă specificul unui oraş, acela de spaţiu de contact social, mixitate funcţională şi socială, de spaţii construite la scara pietonului.

Zonele cu specificităţi geografice sunt extrem de vulnerabile prin potenţialul turistic pe care îl deţin, existând o tendinţă de a se construi zone rezidenţiale, de regulă case de vacanţă. Riscul este dat de incapacitatea dată de spaţiu, de dificultatea de conectare la reţelele edilitare şi la sistemul de management al deşeurilor. De asemenea, s-a constatat că şi zonele cu potenţial natural din jurul centrelor urbane sunt extrem de vulnerabile la aceste riscuri.

Prin complexitatea pe care o are, expansiunea urbană necontrolată nu este numai un fenomen apărut la schimbarea tendinţelor de urbanizare, ci reprezintă un model de dezvoltare urbană, chiar dacă unul nesustenabil. De altfel, expansiunea urbană necontrolată a fost „susţinută" atât de lipsa sau insuficienţa instrumentelor de reglementare, dar şi de incapacitatea instituţională – administraţii subdimensionate sau de lipsa cooperării intercomunale**. Nu în ultimul rând, absenţa administraţiei publice din poziţia de planificare a noilor dezvoltări,** lipsa unei abordări pro-active şi lipsa măsurilor de regenerare a cartierelor au fost alte elemente cheie ce au favorizat expansiunea urbană necontrolată.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

STRUCTURA AŞEZĂRILOR RURALE

Numărul de comune din regiunea Sud-Muntenia a crescut cu un procent de 0,02%, în intervalul 2004-2011, de la 509 la 519, pe fondul reînfiinţării (prin desprinderea de oraşele şi comunele existente) a 10 de comune, care fuseseră desfiinţate de regimul comunist la reforma administrativă din 1968. Aşadar, regiunea Sud Muntenia, se remarcă printr-o pondere mai mare a aşezărilor rurale, astfel că ponderea populaţiei, în anul 2011, era de 41,4% în mediul urban şi 58,6% în mediul rural.

Figura nr. 3.4. – Tipologia urban – rurală 2004-2011

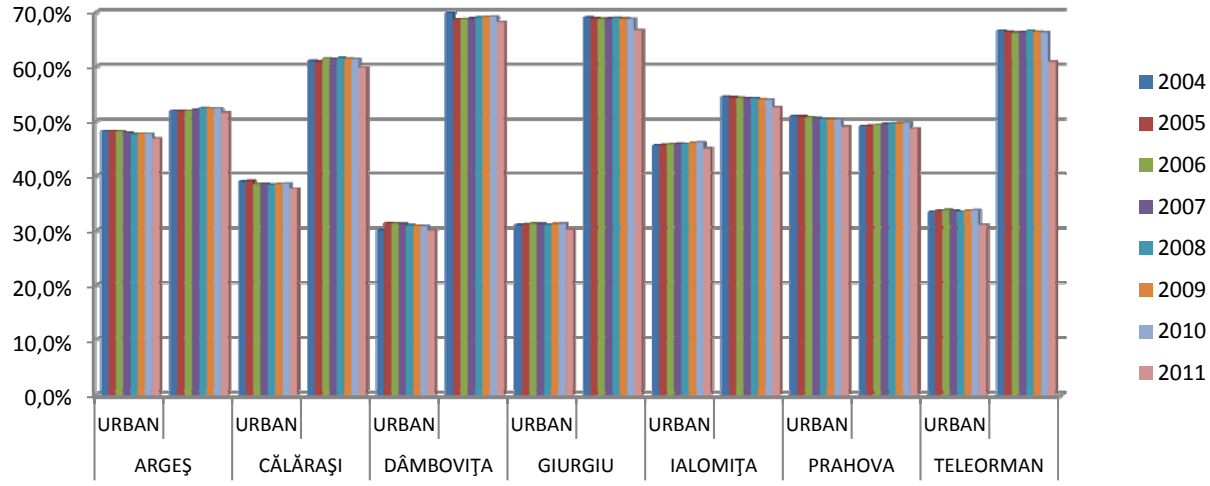

Sursa: Calcule proprii ADR SM pe baza datelor de la DRS Călăraşi

Cele 519 comune reunesc 1972 de sate, fiecărei comune revenindu-i, în medie, 3,8 sate faţă de 4,4 sate/comună, la nivel naţional.

În pofida creşterii numărului de comune, populaţia rurală a înregistrat o scădere de 55.903 de persoane (-2,9%), în intervalul 2004-2011, de la 1.957.136 la 1.901.233 de locuitori. În condiţii comparabile, prin introducerea în ecuaţie a celor 5 comune din regiune care au devenit oraşe în acest interval, care totalizează 37.259 de locuitori, scăderea populaţiei rurale a fost de 18.644 persoane (-4,8%), faţă de o scădere de 5,8% în mediul urban. Prin urmare, chiar şi în condiţiile trecerii celor 5 comune în categoria oraşelor, ponderea populaţiei rurale s-a menţinut la acelaşi nivel, de 58,6% în perioada 2004 - 2011.

Mărimea medie a unei comune din regiunea Sud Muntenia a fost, în anul 2011, de 3.663 de locuitori, în scădere faţă de anul 2004 (3.845 de locuitori), dar peste media naţională de 3.365 locuitori/comună. În mod similar, mărimea medie a unui sat din regiune era, în anul 2011, de 942 de locuitori, peste media naţională (743 de locuitori/sat).

Creșteri cele mai semnificative ale populației în perioada 2004-2011 s-au înregistrat în cazul comunelor aflate în zona metropolitană/periurbană a principalelor centre urbane din regiune, unde s-a manifestat procesul de suburbanizare: Bradu, Moșoaia, Mărăcineni, Merișani, Bascov, Băbana (în proximitatea Municipiului Pitești); Ariceştii-Rahtivani, Blejoi, Bucov, Bărcăneşti, Berceni (în proximitatea Municipiului Ploiești), Vlădeni, Ulmi, Razvăd, Potlogi (în proximitatea Municipiului Târgoviște), etc. În aceste zone s-a înregistrat un ritm alert al construcției de noi locuințe individuale

și chiar ansambluri de locuințe colective, zone comerciale și de servicii, unități de producție, pe fondul costurilor mai reduse a terenurilor, utilităților și impozitelor, în comparație cu zonele intravilane ale orașelor.

La polul opus, scăderi majore ale populației s-au înregistrat în cazul comunelor amplasate la distanțe relativ considerabile de marile centre urbane, cu o populație îmbătrânită, precum cele din județele Teleorman (Răsmirești, Bujoru, Sfințești, Călmățuiu de Sus, Salcia, Săceni, Scurtu Mare, Seaca) şi Giurgiu (Răsuceni, Toporu, Izvoarele, Iepurești, Greaca), etc.

În ceea ce privește distribuția comunelor pe județe, cele mai multe se regăseau în Argeș (95) și Teleorman (92), iar cele mai puține în Călărași (50). De asemenea, existau diferențe între mărimea medie a comunelor, de la un județ la altul. Astfel, în Prahova și Dâmbovița comunele aveau, în medie, aproximativ 4.500 de locuitori, în timp ce în Ialomița și Teleorman mai puțin de 3.000 de locuitori, explicația fiind dată de modalitatea de organizare a acestora. Astfel, în zona montană din Prahova, Argeș, Dâmbovița, comunele erau formate din 4-6 sate de dimensiuni mai mici, de tip răsfirat sau împrăștiat, în timp ce în județele din zona de câmpie (Teleorman, Călărași, Ialomița, Giurgiu) se regăseau comune formate din 2-3 sate de dimensiuni mai mari, după modelul așezărilor de tip adunat, compact, specifice acestor unități de relief.

Tabelul nr. 3.5. – Numărul de comune și mărimea medie a acestora pe județe, 2011

Județul	Număr comune	Număr sate	Număr mediu de sate pe comună	Populația rurală la 1 iulie 2011	Mărimea medie a unei comune (locuitori)	Mărimea medie a unui sat (locuitori)
Argeș	95	576	6,1	333.676	3.512	579
Călărași	50	160	3,2	190.580	3.812	1.191
Dâmbovița	82	353	4,3	367.107	4.477	1.040
Giurgiu	51	167	3,3	192.118	3.767	1.150
Ialomița	59	127	2,2	153.891	2.608	1.212
Prahova	90	405	4,5	403.309	4.481	996
Teleorman	92	231	2,5	260.552	2.832	1.128
Sud-Muntenia	**519**	**2019**	**3,9**	**1.901.233**	**3.663**	**942**

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare"

2.3.2. POLII DE CREŞTERE ŞI DE DEZVOLTARE DIN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice şi Locuinţelor (MDLPL) a elaborat politica polilor de creştere în martie 2008. Această legislație s-a bazat pe Legea nr. 351/2001, care a stabilit cadrul pentru planificarea teritorială în România. Prin Hotărârea de Guvern nr. 998/2008 cu modificările și completările ulterioare, au fost desemnați 7 poli de creștere și 13 poli de dezvoltare urbană, în care se realizează cu prioritate investiţii din programele cu finanţare comunitară şi naţională.

Astfel, în regiunea Sud Muntenia au fost desemnate două centre de polarizare, respectiv: municipiul Ploieşti - pol de creştere și municipiul Piteşti - pol de dezvoltare urbană.

Figura nr. 3.5. – Polii de creştere şi polii de dezvoltare în contextul teritorial

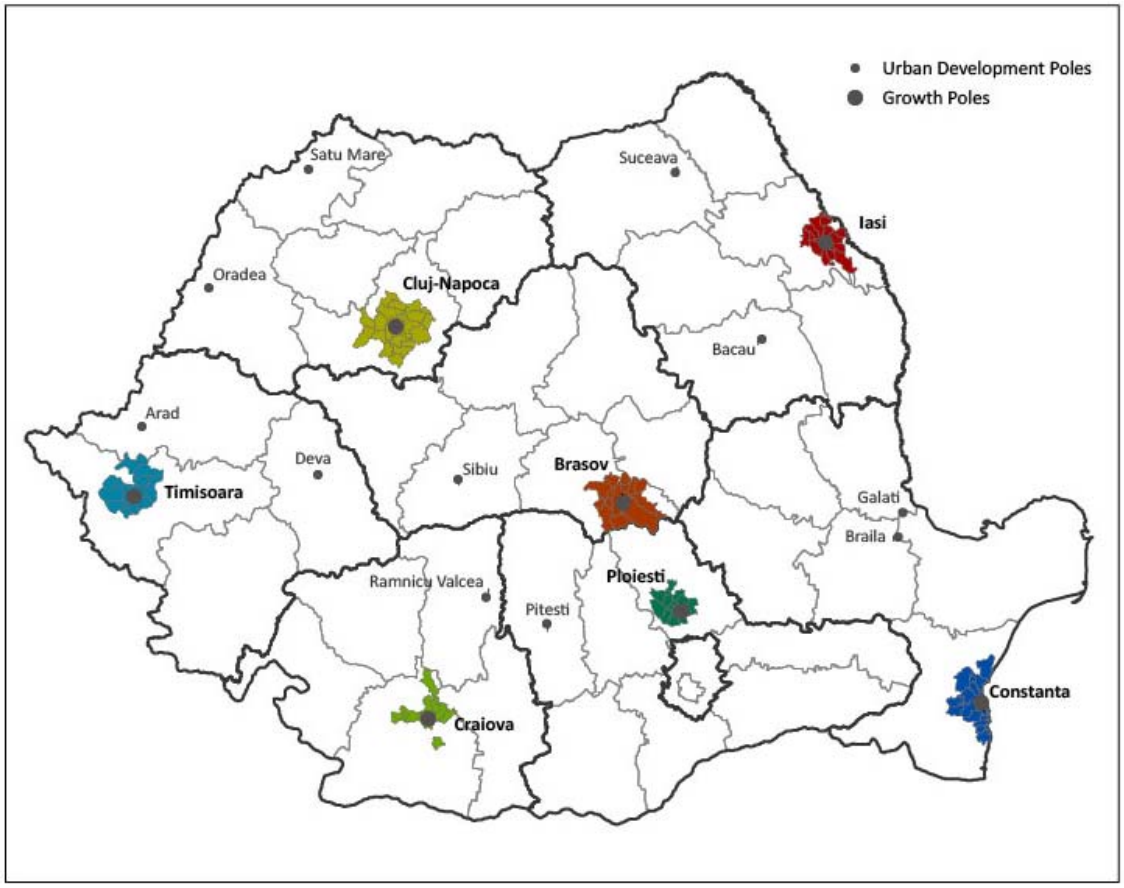

Sursa: Banca Mondială, Poli de creştere

În cadrul Programului Operaţional Regional 2007-2013, finanţarea polilor de creştere, a polilor de dezvoltare urbană şi a altor centre urbane, a vizat creşterea calităţii vieţii şi crearea de noi locuri de muncă în oraşe „prin reabilitarea infrastructurii urbane, îmbunătăţirea serviciilor urbane, inclusiv a serviciilor sociale, precum şi dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor şi a antreprenoriatului.”

Astfel, prin încurajarea dezvoltării polilor de creştere, s-a creat premisa pentru o dezvoltare mai rapidă, mai echilibrată şi mai sustenabilă a României. Politica finanţării acestor poli de creştere s-a bazat pe o concentrare mai mare a resurselor, pe o capacitate crescută de propagare a beneficiilor generate de aceste motoare economice în zonele învecinate şi, în cele din urmă, către întreaga regiune.

O caracteristică pozitivă a politicii privind polii de creştere, este faptul că finanţarea este mai uşor acordată oraşelor care formează zone metropolitane şi elaborează planuri integrate de dezvoltare. Dezvoltarea urbană nu are loc în vid, oraşele fiind incluse în sisteme urbanistice mai ample. De exemplu, cele mai multe oraşe implică o forță de muncă, clienți, furnizori și alți agenți economici dintr-o regiune mai vastă, care include zonele limitrofe principalului centru de activitate economică. Prin urmare, planificarea oraşelor trebuie să fie integrată pentru a include şi comunităţile periurbane.

A. POLUL DE CREŞTERE PLOIEŞTI

ADI Polul de creștere Ploiești-Prahova s-a format în anul 2008, prin asocierea voluntară a 15 unități administrativ-teritoriale din zona metropolitană a municipiului Ploiești, respectiv: municipiul Ploiești, orașele Băicoi, Boldești-Scăieni, Plopeni, comunele Ariceștii-Rahtivani, Bărcănești, Berceni, Blejoi, Brazi, Bucov, Dumbrăvești, Păulești, Târgușoru Vechi și Valea Călugărească, inclusiv Consiliul Județean Prahova.

Polul de Creștere Ploiești are o poziție geografică strategică, deoarece se află pe coridorul de creştere Bucureşti-Ploieşti-Braşov, la o distanță de 60 km de municipiul București – capitala României și la 110 km de municipiul Brașov – Polul de Creștere al regiunii Centru. De asemenea, acesta este amplasat la intersecția coridoarelor de transport IV și IX, care leagă vestul, nordul și estul Europei de zona mediteraneană și de Asia Mică.

Tabel nr. 3.6. – Suprafaţa polului de creştere în anul 2011

Localităţi	Suprafaţa totală (ha)	Suprafaţă totală agricolă (ha)	Suprafaţă totală neagricolă (ha)
Ploieşti	5828	1588	4240
Băicoi	6536	4963	1573
Boldeşti-Scăieni	3490	2208	1282
Plopeni	473	10	463
Ariceştii Rahtivani	8133	6863	1270
Bărcăneşti	3725	3153	572
Berceni	3102	2321	781
Blejoi	2024	1391	633
Brazi	4547	3441	1106
Bucov	4903	3783	1120
Dumbrăveşti	2951	1770	1181
Păuleşti	5398	3957	1441
Târgşoru Vechi	4846	3844	1002
Valea Călugărească	5208	4167	1041
TOTAL	**61164**	**43459**	**17705**

Sursa: Direcţia Judeţeană de Statistică Prahova

Pe de altă parte, Ploiești este principalul centru economic al regiunii, polarizând o zonă industrială cu o tradiție de peste un secol, specializată pe extracția și prelucrarea petrolului, precum și pe industrii conexe acesteia (servicii petroliere, cercetare-dezvoltare și proiectare în domeniu, fabricarea de utilaje și echipamente specifice). În ultimii ani, economia Ploieștiului s-a diversificat semnificativ (industria bunurilor de larg consum, industrie alimentară, industria componentelor auto,

industria textilă, a mașinilor și echipamentelor, TIC) prin dezvoltarea de noi platforme industriale care au atras un volum însemnat de investiții străine directe, favorizate și de poziția geografică favorabilă a municipiului. De asemenea, sectorul terțiar a cunoscut o dezvoltare impresionantă, prin apariția de complexe comerciale, centre logistice, depozite regionale, etc. Nu în ultimul rând, Ploiești este un centru universitar cu tradiție în domeniul petrolier, deși din perspectiva numărului de studenți a fost depășit de centrul universitar Pitești.

Profilul economic și funcțional al localităților componente este unul eterogen, fiind alcătuit din:

- orașe cu funcții industrial-agrare: Băicoi și Boldești-Scăieni;
- orașe cu funcții industriale: Plopeni;
- comune cu profil industrial: Bucov, Brazi;
- comune cu profil mixt (industrie-agricultură-servicii): Valea Călugărească, Păulești, Blejoi, Ariceștii-Rahtivani, Bărcănești, Blejoi, Dumbrăveni, Târgușoru Vechi.

Numărul total de locuitori, la nivelul polului de creştere Ploieşti, în anul 2011, era de 347.938 persoane, din care 165.657 locuitori de sex masculin şi 182.821 de sex feminin.

Numărul total de salariaţi, în anul 2011, a fost de 102.002 persoane, în timp ce numărul şomerilor înregistraţi în acelaşi an, la nivelul polului de creştere Ploieşti a atins nivelul de 5.561 persoane, din care femei 2.800 (50,35%).

Orașele-satelit ale municipiului Ploiești, cu precădere Plopeni, au cunoscut un declin economic semnificativ după 1990, pe fondul restrângerii activităților din sfera industriei de armament, a celei extractive, dar și a unor ramuri ale industriei prelucrătoare (materiale de construcții, celuloză și hârtie, construcții de mașini), forța de muncă locală devenind dependentă de locurile de muncă din Ploiești.

Efectele suburbanizării, concretizate în apariția de noi cartiere rezidențiale, transferul populației către periferie, apariția de platforme industriale, logistice și comerciale, relocarea facilităților de producție din centrul orașului, au fost cele mai vizibile în comunele Păulești, Blejoi, Târgușoru Vechi. Din perspectivă economică, cele mai dinamice zone au fost Ariceștii-Rahtivani și Brazi, unde există platforme economice de mari dimensiuni.

Viziunea dezvoltării Polului de Creştere Ploieşti – Prahova pentru anul 2025 stimulează dezvoltarea pe două direcţii majore de intervenţie. Prima se referă la redefinirea „raţiunii de a fi" a municipiului Ploieşti şi a rolului său corporatist într-un mediu concurenţial regional. A doua direcţie se referă la o schimbare de percepţie asupra înţelesului de a fi o comună satelit a unui mare oraş, de la o localitate „de mâna a doua" la un teritoriu cu infrastructură urbană competitivă în scopul atragerii de investiţii. Dacă prima direcţie are ca rezultat final creşterea reputaţiei municipiului Ploieşti în piaţa cercetării şi a realizării de tehnologii avansate nepoluante, a doua direcţie are ca rezultat creşterea atractivităţii comunelor ca destinaţii de localizare pentru sectorul privat, prin accesibilitate, mobilitate şi echipare edilitară.

Pentru atingerea deziderateloor exprimate în viziunea de dezvoltare, formularea obiectivelor strategice acoperă o serie de aspecte:

- aspectele competitivităţii, cu infrastructura necesară, a municipiului Ploieşti şi a zonei sale de influenţă – *un teritoriu al investitorilor şi al oportunităţilor de afaceri*,

- aspectele legate de managementul serviciilor publice şi coordonarea cu capacitatea contribuabililor de a accesa aceste servicii – *un teritoriu guvernat de Carta Cetăţeanului*, unde sunt furnizate servicii publice de calitate, la preţuri accesibile şi
- aspectele de management public eficient şi eficace prin implementarea de forme de conducere bazate pe indicatori de performanţă.

Obiectivele strategice stabilite prin PID al Polului de Creştere Ploieşti sunt:

1. Susţinerea dezvoltării economice durabile integrate prin energii şi tehnologii noi la nivelul Polului de Creştere Ploieşti;
2. Dezvoltarea teritorială durabilă prin îmbunătăţirea infrastructurii urbane şi a relaţiilor funcţionale dintre zonele urban – rural şi economic-industrial în cadrul Polului de Creştere Ploieşti-Prahova;
3. Dezvoltarea capitalului uman prin asigurarea accesului egal al tuturor cetăţenilor din Polul de Creştere.

B. POL DE DEZVOLTARE PITEŞTI

Municipiul Piteşti, reşedinţă a judeţului Argeş, este situat în partea central-sudică a României, între Carpaţii Meridionali şi Dunăre, în nord-vestul Munteniei, având o suprafaţă totală de 40,7 km². Judeţul Argeş se învecinează cu 6 judeţe – Dâmboviţa, Teleorman, Olt, Vâlcea, Sibiu şi Braşov, neavând graniţe externe. Situat în partea central - sudică a ţării, judeţul Argeş are o populaţie de 636.643 locuitori[4]. În judeţ se află trei municipii – Piteşti, Câmpulung şi Curtea de Argeş, patru oraşe – Mioveni, Costeşti, Topoloveni, Ştefăneşti şi 95 de comune.

Municipiul Pitești este, totodată şi principalul pol urban din județul Argeș și al doilea ca importanță din regiunea Sud Muntenia, având o populație stabilă de 155.383 de locuitori, în 2011. Polul de Dezvoltare Urbană Pitești este singurul din această categorie de la nivelul regiunii Sud Muntenia. Municipiul este situat de-a lungul axei prioritare rutiere TEN-T IV, care va lega capitala de granița de vest a țării, dar are o poziție relativ periferică față de coridoarele feroviare și aeriene.

Spre deosebire de cazul Ploieştiului, care este pol de creştere, zona de acţiune urbană a Planului Integrat de Dezvoltare Urbană (P.I.D.U.) Piteşti cuprinde doar areale din intravilanul oraşului. Astfel, această zonă de acţiune cuprinde 9 cartiere ale municipiului (Banat, Calea Bucureşti, Calea Câmpulung, Central, Craiovei, Mărăşeşti, Războieni, Traian şi Tudor Vladimirescu).

Pitești este al doilea pol economic al regiunii Sud Muntenia, fiind amplasat în centrul unei aglomerări economice din domeniul industriei de producere a autovehiculelor și a componentelor pentru acestea, principala activitate economică din zonă. De asemenea, municipiul concentrează un număr important de companii din domeniul construcțiilor, al industriei alimentare, al construcțiilor metalice, al mobilei, etc. Față de anul 1990, structura economică a municipiului s-a modificat semnificativ, prin restrângerea unor ramuri precum petrochimia, prelucrarea lemnului, cauciuc și mase plastice, etc., concomitent cu dezvoltarea industriei auto și a sectorului de servicii.

Municipiul Pitești face parte din categoria orașelor cu funcții complexe, fiind principalul centru universitar al regiunii Sud Muntenia, din perspectiva numărului de studenți, un important centru medical, cultural și științific, care deservește atât județul Argeș, cât și județele învecinate (Vâlcea, Olt).

[4] Anuarul statistic al României, ediţia 2011.

Trebuie menționat și faptul că, deşi nu a primit statutul de pol de creștere în perioada 2007-2013, nefiind astfel constrâns să-și înființeze o zonă metropolitană, în jurul municipiului Pitești se conturează cel mai puternic fenomen de suburbanizare din regiune, favorizat și de existența unui sistem urban sub-regional, format împreună cu orașele Mioveni, Topoloveni, Ștefănești și Costești. Pe viitor există perspective favorabile pentru integrarea acestor localități urbane și a comunelor polarizate într-o zonă metropolitană funcțională.

Obiectivul general de dezvoltare a municipiului Pitești constă în întărirea poziției competitivității și a atractivității municipiului în cadrul sistemului teritorial local, regional, național și european, printr-o dezvoltare sustenabilă, socială, economică și de mediu, având în vedere cerințele populației (actuale și viitoare) și ale pieței.

În acest sens, P.I.D.U. cuprinde un număr de 12 proiecte prioritare, din sfera infrastructurii de transport, a regenerării urbane, a spațiilor verzi, a modernizării rețelei de iluminat, a creşterii siguranței cetățenilor şi a prevenirii criminalității, precum şi a dezvoltării infrastructurii de sprijinire a afacerilor, cu o valoare totală de 212,6 mil. lei.

Conform Obiectivelor Strategice de Dezvoltare ale județului Argeş pentru perioada 2012-2016, Municipiul Piteşti îşi propune să deruleze următoarele proiecte prioritare în următoarea perioadă de programare:

1. Construirea centurii de nord-vest a municipiului Piteşti;
2. Construcția unei linii de metrou uşor între Piteşti şi Mioveni;
3. Reabilitarea, modernizarea şi extinderea infrastructurii de apă şi apă uzată.

C. ZONE METROPOLITANE

Drept urmare a faptului că, din punct de vedere geografic, regiunea Sud Muntenia înconjoară întreaga regiune Bucureşti-Ilfov, structura relaţiilor funcţionale în teritoriul celor două regiuni trebuie analizată în ansamblu. O privire asupra hărţii care include axele majore de circulaţie, poziţionarea capitalei, precum şi a oraşelor principale, confirmă faptul că Piteştiul şi Ploieştiul pot fi considerate centre de propagare a dezvoltării economice, fiind amplasate chiar pe o axă majoră de circulaţie.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 3.6. – Harta geografică a regiunii Sud Muntenia

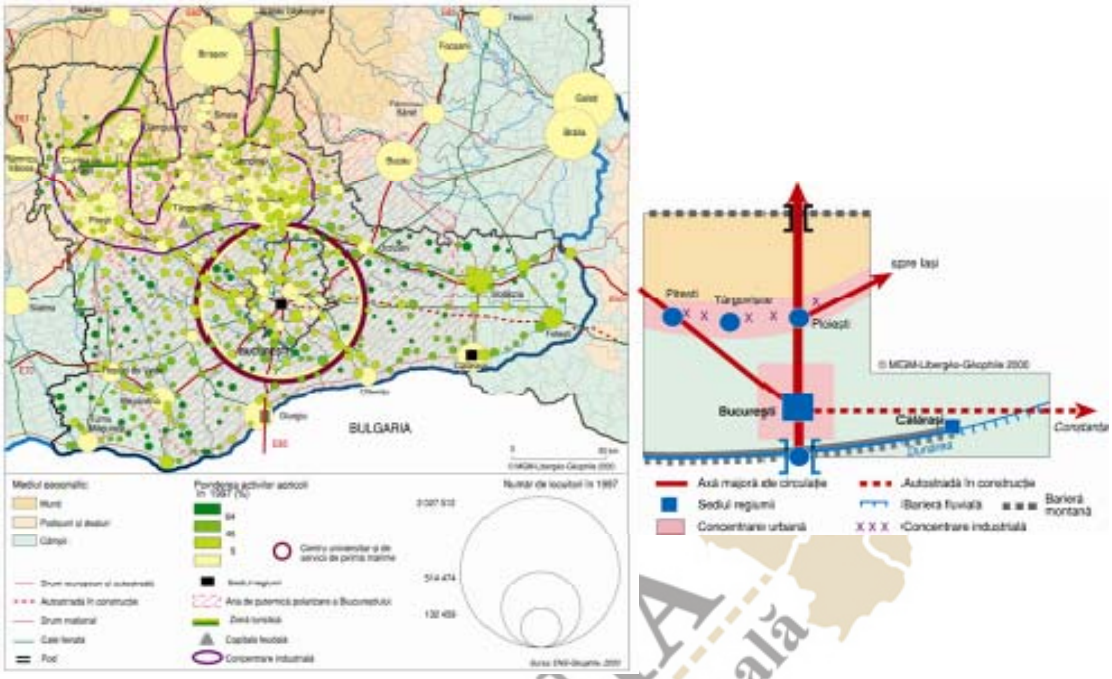

Sursa: Violette Rey, Atlasul României, Ed. RAO

ZONA METROPOLITANĂ BUCUREȘTI

Zona Metropolitană București, deși a făcut obiectul unui proiect de lege, nu este încă funcțională sub o formă juridică, asemenea celorlalte zone metropolitane din țară (Constanța, Iași, Cluj-Napoca, Oradea, etc.), organizate ca Asociații de Dezvoltare Intercomunitară. Singurul demers în direcția înființării zonei metropolitane a fost adoptarea O.G.21/2011 privind înființarea Autorității Metropolitane de Transport, a cărei arie geografică cuprinde teritoriul administrativ al regiunii de dezvoltare București-Ilfov.

Conform proiectelor de lege (PL 233/2009 și PL 122/2010) depuse la Camera Deputaților și Senat, Zona Metropolitană București ar urma să cuprindă, într-o primă fază, 62 de unități administrativ-teritoriale din proximitatea Municipiului București, localizate în Județele Ilfov, Călărași, Giurgiu, Dâmbovița și Ialomița, ultimele patru aparţinând regiunii Sud Muntenia.

Mai exact, următoarele 25 de comune și orașe din regiunea Sud Muntenia ar urma să facă parte din Zona Metropolitană București:

- Județul Ialomița: Sinești;
- Județul Dâmbovița: Crevedia, Butimanu, Niculești, Slobozia Moară, Tărtășești;
- Județul Călărași: Frumușani, Plătărești, Fundeni, Fundulea, Belciugatele;
- Județul Giurgiu: Joița, Săbăreni, Coșoba, Bolintin-Deal, Bolintin-Vale, Ogrezeni, Grădinari, Buturugeni, Mihăilești, Bulbucata, Iepurești, Adunații-Copăceni, Călugăreni, Comana, Colibași, Vărăști.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 3.7. – Harta Zonei Metropolitane București – varianta propusă

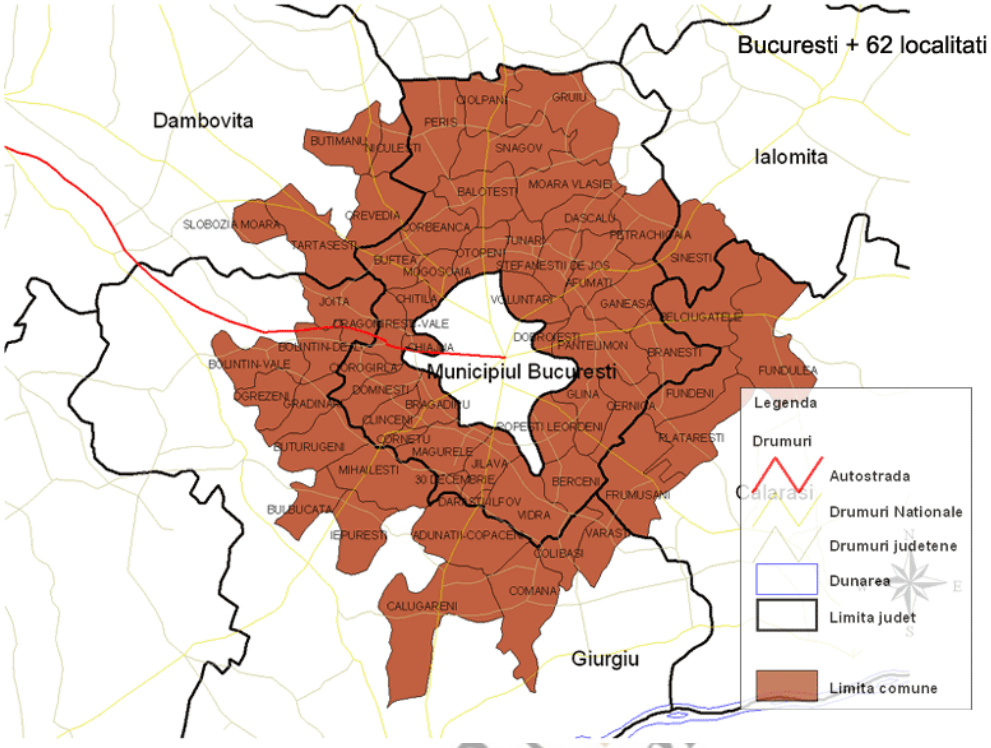

Sursa: www.zmb.ro

Zona Metropolitană București ar urma să aibă o suprafață de 1.811 km² și o populație stabilă de aproximativ 2,4 milioane de locuitori, ceea ce ar reprezenta peste 11% din populația stabilă a țării.

Proximitatea Municipiului Bucureşti faţă de regiunea Sud Muntenia a condus la o manifestare a fenomenului de hipertrofiere a rețelei de orașe, cu efecte negative pe termen lung, la acapararea resurselor de dezvoltare (cu precădere din mediul rural), la exodul forței de muncă înalt calificate și îmbătrânire a populației, în cadrul unui proces de polarizare intensă de lungă durată (pronunțat încă din perioada interbelică, o dată cu industrializarea).

În consecinţă, efectele și impactul polarizării regiunii de către capitală cumulate cu diminuarea suprafeţei acesteia odată cu înființarea Zonei Metropolitane București pot determina o evoluţie negativă a dezvoltării regiunii Sud Muntenia.

ZONA METROPOLITANĂ PLOIEŞTI

În anul 2008, prin asocierea voluntară a 15 unități administrativ-teritoriale din Zona Metropolitană a Municipiului Ploiești (rang I, conform P.A.T.N.) a fost înființată Asociația de Dezvoltare Intercomunitară - ”Polul de Creștere Ploiești-Prahova”. Este în prezent singura zona metropolitană funcțională din regiunea Sud Muntenia.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 3.8. – Harta Zonei Metropolitane Ploieşti

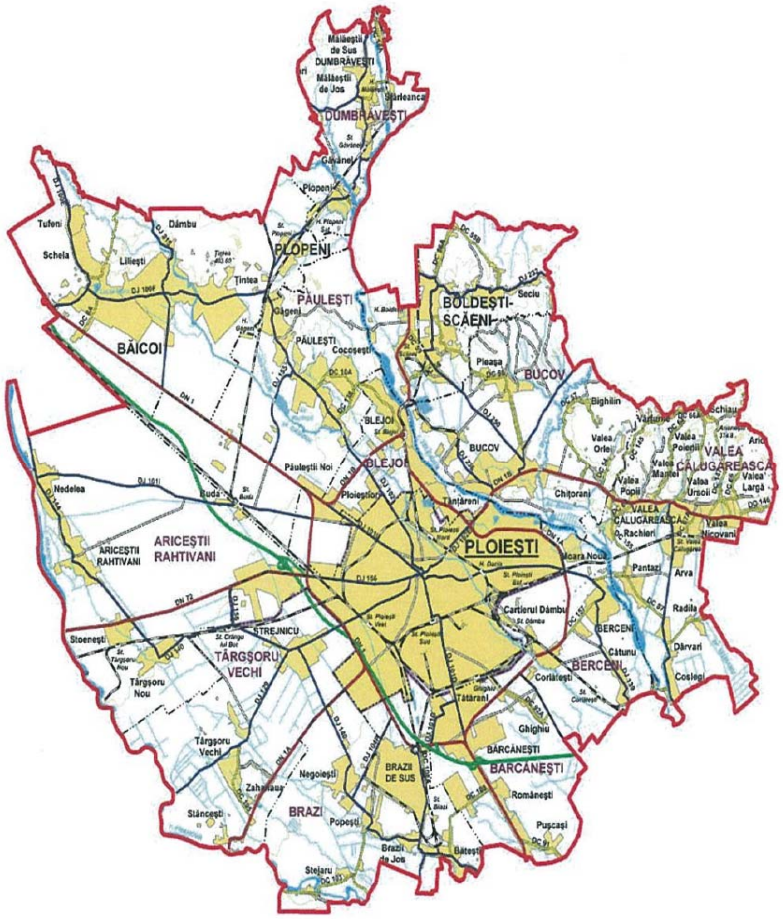

Sursa: Planul Integrat de Dezvoltare al Polului de Creştere Ploieşti-Prahova

ZONA METROPOLITANĂ PITEŞTI

În regiunea Sud Muntenia a fost iniţiat proiectul de dezvoltare a Zonei Metropolitane Piteşti de către Primăria Municipiului Piteşti pentru a ţine seama de tendinţele actuale ale dezvoltării zonelor limitrofe municipiului, pe de o parte, precum şi pentru a anticipa tendinţele dezvoltării viitoare ale aceleiaşi zone.

Pentru a face parte din Zona Metropolitană Piteşti au fost selectate într-o primă fază oraşele şi comunele limitrofe ale municipiului, respectiv: Albota, Bascov, Bradu, Mărăcineni, Mioveni, Moşoaia şi Ştefăneşti.

Municipiul Piteşti are avantajul unei accesibilităţi uşoare la reţeaua de drumuri naţionale (DN1A, DN7, DN73, DN65, DN67B) şi europene (E81, E574).

2.3.3. FORME DE ASOCIERE

A. ASOCIAŢII DE DEZVOLTARE INTERCOMUNITARĂ (A.D.I.)

Asociaţiile de Dezvoltare Intercomunitară sunt definite, conform Legii nr. 215/2001 a administraţiei publice locale, cu modificările ulterioare la art.1 alin 2. Lit. c., ca fiind „structurile de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat, înfiinţate în condiţiile legii, de unităţile

administrativ-teritoriale pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori furnizarea în comun a unor servicii publice".

Conform informaţiilor Ministerului Administraţiei Publice, în România, în anul 2012, există peste 600 de parteneriate de cooperare inter-municipale[2]. Asigurarea serviciilor publice şi a celor de utilităţi locale reprezintă cea mai importantă parte a activităţilor desfăşurate de către autorităţile publice locale şi regionale.

În regiunea Sud Muntenia există, în prezent, un număr total de 59 de Asociaţii de Dezvoltare Intercomunitară create pentru a sprijini procesul de dezvoltare comunitară, intercomunitară şi mai ales de dezvoltare rurală. Cele mai multe Asociaţii de Dezvoltare Intercomunitară există în judeţul Prahova cu un număr total de 13, iar cele mai puţine există în judeţul Giurgiu, cu un număr total de 5.

Trebuie evidenţiat faptul că anumite unităţi administrativ-teritoriale sunt implicate în mai mult de o Asociaţie de Dezvoltare Intercomunitară, cum este exemplul comunei Cicăneşti care face parte din Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară Servsal Argeş şi Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară "Salubritate 2010" Molivişu. Alte comune care fac parte din mai multe astfel de asociaţii sunt Arefu, Grădiştea, Râu Alb, Bolintin Deal, Mihail Kogălniceanu, Drăgăneşti.

B. GRUPURILE DE ACŢIUNE LOCALĂ (GAL)

Grupurile de Acţiune Locală (GAL) au fost create prin Programul Naţional de Dezvoltare Rurală, Axa LEADER, al cărui obiectiv este „demararea şi funcţionarea iniţiativelor de dezvoltare locală".

În momentul analizei scopului pentru care au fost înfiinţate grupurile de acţiune locală din cadrul regiunii Sud Muntenia, s-au remarcat două tipuri principale de structuri parteneriale:

- Cu scop unic (înfiinţarea reţelei de apă, crearea infrastructurii, managementul deşeurilor, canalizare, turism, etc.);
- Cu scop multiplu (diversificarea acţiunilor de dezvoltare rurală şi comunitară).

În regiunea Sud Muntenia există 18 Grupuri de Acţiune Locală, cele mai multe în judeţul Dâmboviţa cu un număr total de 6, iar cele mai puţine în judeţele Giurgiu şi Teleorman respectiv, câte un Grup de Acţiune Locală.

C. FORME DE ASOCIERE ŞI PARTENERIAT ÎNTRE LOCALITĂŢI

Înfrăţirea între oraşe reprezintă o realitate pentru Europa de astăzi deoarece un număr mare de municipalităţi sunt unite prin acorduri formale de înfrăţire a oraşelor. Un asemenea parteneriat are drept scop încurajarea cooperării oraşelor şi înţelegerea reciprocă între cetăţenii acestora. În prezent, înfrăţirea între oraşe reprezintă o reţea unică şi compactă pe întreg teritoriul Europei, dar şi dincolo de graniţele acesteia, având astfel un rol deosebit în ceea ce priveşte provocările cu care se confruntă Europa de astăzi, reflectate în obiectivele acestui program.

În cadrul regiunii Sud Muntenia există mai multe tipuri de forme de asociere[5], după cum urmează: acorduri de înfrăţire, parteneriate, colaborări şi cooperări. Cele mai multe acorduri de înfrăţire se înregistrează în judeţul Prahova, 27 de înfrăţiri cu localităţi din ţări membre ale Uniunii Europene, dar şi non-UE precum Republica Moldova, Kazahstan, China, Japonia, Albania, Venezuela, Turcia, Tunisia, Israel. Cele mai puţine acorduri de înfrăţire s-au încheiat de către judeţul Ialomiţa.

Cele mai multe parteneriate le-au realizat unităţile teritoriale din cadrul judeţului Giurgiu cu un număr de 11 parteneriate în ţări precum Serbia, Statele Unite ale Americii, în statele membre ale Uniunii Europene şi Serbia. Totodată, acordurile cele mai importante au fost încheiate în cadrul oraşului Giurgiu cu oraşe importante din Uniunea Europeană (Viena, Paris, Ulm, Berlin, Cork, Varşovia) şi Turcia (Edirne). La polul opus se situează judeţul Prahova cu un singur parteneriat încheiat cu localitatea Give din Danemarca.

2.3.4. SPECIALIZAREA FUNCŢIONALĂ

Regiunea Sud Muntenia are un important potenţial de dezvoltare economică, diferenţiat între nordul şi sudul regiunii.

Trăsătura esenţială a regiunii Sud Muntenia este reprezentată de împărţirea acesteia în două sub-arii cu caracteristici geografice şi socio-economice diferite. Partea de nord a regiunii (judeţele Argeş, Dâmboviţa şi Prahova) se caracterizează printr-un grad ridicat de industrializare, Prahova deţinând locul 1 pe ţară în ceea ce priveşte producţia industrială. Partea sudică a regiunii (judeţele Călăraşi, Giurgiu, Ialomiţa şi Teleorman) este o zonă tradiţional subdezvoltată, dar cu întinse suprafeţe agicole, care pot sta la baza dezvoltării unei agriculturi specializate pe anumite tipuri de culturi, corespunzătoare condiţiilor pedologice din regiune.

SPECIALIZAREA FUNCŢIONALĂ A ZONEI DE NORD

1. Judeţul **Argeş** dispune de o economie bine dezvoltată şi diversificată, industria deţinând rolul principal în economia acestuia.

Structura industrială este diversificată, cele mai reprezentative ramuri fiind:

- Industria produselor primare care cuprinde subramurile:
  - producţia de produse chimice şi petrochimice;
  - fabricarea elementelor de beton, ciment, ipsos;
  - producţia articolelor din cauciuc şi mase plastice.
- Industria metalurgică şi a construcţiilor metalice;
- Industria construcţiilor de maşini, utilaje, echipamente, motoare electrice;
- Industria de confecţii - puternic dezvoltată;
- Industria uşoară - slab dezvoltată;
- Industria pielăriei;
- Industria lemnului şi mobilei – o ramură cu tradiţie în Piteşti, care, datorită resurselor locale de lemn reprezintă o oportunitate pentru investiţii în producţia de mobilier de calitate superioară. Cel mai mare producător de mobilă din România, S.C. Alprom SA funcţionează

[5] Nu există date disponibile pentru intervalul 2004 – 2011

în Piteşti dar s-au dezvoltat şi mulţi producători de succes, însă nu de talia celui amintit anterior;

- Industria alimentară cuprinde un număr mare de agenţi economici care acţionează în trei subramuri:
    - Industria de morărit şi panificaţie;
    - Industria prelucrării cărnii;
    - Industria laptelui.

2. Sectorul industrial continuă să aducă o contribuţie importantă în economia judeţului **Dâmboviţa**. Domeniile de activitate industrială cu specializarea cea mai puternică din judeţul Dâmboviţa sunt domenii de tehnologie medie, precum:

- Industria de armament;
- Industria metalurgică;
- Producţia de echipamente electrice, prelucrarea de cauciuc, mase plastice şi alte produse din minerale nemetalice;
- Fabricarea şi repararea maşinilor-utilaje, construcţiile metalice;
- Industria lemnului;
- Industria chimică;
- Industria alimentară;
- Industria textilă.

3. Judeţul **Prahova** este reprezentat de o industrie complexă şi diversificată, prin toate ramurile ei. Ponderea cea mai mare în producţia industrială o deţine ramura prelucrării petrolului brut (benzine, motorine, păcură, uleiuri minerale, etc.) fiind o activitate de tradiţie, prima rafinărie de petrol din lume fiind pusă în funcţiune în anul 1856, la Ploieşti. O altă ramură importantă a industriei judeţului Prahova – pe locul trei din punct de vedere al producţiei industriale - este cea de maşini şi echipamente (utilaj petrolier, minier şi chimic, rulmenţi grei, echipamente şi piese de schimb). Foarte dinamice sunt şi industria textilă şi a produselor textile, industria materialelor de construcţii, industria sticlei, detergenţi, industria mobilei şi industria cartoanelor. De asemenea, se remarcă existenţa a 10 parcuri industriale, funcționale la capacitate maximă, 7 cu capital majoritar public și 3 cu capital majoritar privat, ce oferă investitorilor facilități/oportunități la cele mai ridicate standarde.

SPECIALIZAREA FUNCŢIONALĂ A ZONEI DE SUD

1. Potenţialul natural şi economic de care dispune judeţul **Călăraşi** face ca agricultura să constituie un sector de bază în economia judeţului. Producţia vegetală este orientată cu precădere spre culturile de cereale boabe, plantele uleioase şi plante de nutreţ, judeţul Călăraşi fiind cunoscut pentru culturile de grâu şi secară (ocupând locul 2 la nivel regional), producţia de orz şi orzoaică (locul 1 la nivel regional) şi producţia de floarea-soarelui (locul 3 la nivel regional).

2. Judeţul **Giurgiu** este un judeţ preponderent agricol, predominante fiind culturile de grâu, porumb, floarea soarelui, orz, orzoaică, soia şi rapiţă. Există, de asemenea, o tradiţie multiseculară în cultivarea şi prelucrarea viţei de vie în comuna Greaca, zonă care beneficiază de un cadru natural favorabil acestei culturi, ceea ce a determinat cercetarea viti-vinicolă şi specializarea în producerea strugurilor de masă, cu posibilitatea obţinerii de soiuri nobile recunoscute pe plan internaţional.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

3. Judeţul **Ialomiţa** ocupă locul trei în cadrul regiunii Sud Muntenia, după judeţele Teleorman şi Călăraşi, din punct de vedere al suprafeţei agricole şi arabile. Principalele culturi sunt cele de cereale boabe (grâu şi secară, orz şi orzoaică, porumb), floarea-soarelui, etc.

4. Agricultura reprezintă o ramură importantă a economiei judeţului **Teleorman**, cultivându-se cu precădere: cereale pentru boabe (grâu, secară, orz, orzoaică, ovăz, porumb), leguminoase pentru boabe (mazăre, fasole), plante uleioase (floarea soarelui, soia etc.) şi plante de nutreţ. Culturile cu cel mai bun randament la nivelul judeţului Teleorman, identificate prin intermediul procesului consultativ desfăşurat la nivel local, au fost rapiţa şi cerealele (cu precădere porumbul).

ZONE DEFAVORIZATE

De asemenea, în regiunea Sud Muntenia se pot identifica şi anumite zone defavorizate datorită caracteristicilor geografice, după cum urmează:

a) zonele montane – sunt caracterizate printr-o limitare semnificativă a posibilităţilor de utilizare a terenurilor şi printr-o creştere apreciabilă a costurilor de exploatare a terenurilor agricole, ca urmare a unor constrângeri (condiţii climatice dificile şi existenţa unor pante abrupte, care conduc, împreună, la reducerea sezonului de cultivare, la necesitatea folosirii unor echipamente agricole costisitoare, etc.).

La nivelul regiunii Sud Muntenia, acestea ocupă o suprafață relativ redusă (sub 10% din suprafața totală a regiunii), respectiv nordul județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova.

Tabel nr. 3.7. – Zone Montane Defavorizate

Judeţe	Comune/Oraşe
ARGEŞ	Albeştii de Muscel, Aninoasa, Arefu, Berevoeşti, Boteni, Brăduleţ, Bughea de Jos, Bughea de Sus, Câmpulung, Cetăţeni, Cicăneşti, Corbi, Dâmbovicioara, Dragoslavele, Lereşti, Mioarele, Nucşoara, Poienarii de Muscel, Rucăr, Sălătrucu, Stoeneşti, Şuici, Valea Mare Pravăţ
DÂMBOVIŢA	Bărbuleţu, Bezdead, Buciumeni, Iedera, Moroeni, Pietroşiţa, Pucheni, Râu Alb, Runcu, Valea Lungă, Vârfuri, Văleni Dâmboviţa, Vişineşti
PRAHOVA	Adunaţi, Ariceştii Zeletin, Azuga, Bătrâni, Bertea, Brebu, Buşteni, Cărbuneşti, Ceraşu, Comarnic, Cosminele, Izvoarele, Măneciu, Poseşti, Predeal-Sărari, Proviţa de Jos, Proviţa de Sus, Salcia, Secăria, Sinaia, Slănic, Starchiojd, Şotrile, Ştefeşti, Talea, Tătaru, Telega, Valea Doftanei

Sursa: www.madr.ro

În localitățile din aceste zone, densitatea populației este mult sub media județeană și regională, din cauza condițiilor mai grele de viață (accesibilitate redusă, numeroase calamități naturale, etc.), practicarea agriculturii se face în condiții puțin prielnice, predominantă fiind creșterea animalelor în mici exploatații individuale. În ultimii ani, aceste zone au cunoscut un oarecare reviriment prin dezvoltarea turismului, însă prezintă în continuare decalaje mari de dezvoltare față de zona sub-montană.

b) zone defavorizate de condiţiile naturale specifice – prezintă vaste suprafeţe nisipoase, conducând astfel rapid la apariţia secetei edafice şi afectând astfel recoltele. Ariditatea edafică se manifestă prin uscarea excesiv de prelungită a profilului de sol, prăfuirea şi distrugerea structurii

stratului arat. Aceste zone semi-aride pot susţine dezvoltarea culturilor agricole însă cu un nivel mai scăzut al producţiilor agricole. Aşadar, acestea sunt zone în care activitatea agricolă ar trebui sprijinită şi continuată, prin conservarea mediului înconjurător.

Tabel nr. 3.8. – Zone Defavorizate de Condiţii Naturale Specifice

Judeţe	Comune/Oraşe
ARGEŞ	Beleţi-Negreşti, Bogaţi, Dobreşti, Priboieni
DÂMBOVIŢA	Aninoasa, Doiceşti, Glodeni, Ocniţa
IALOMIŢA	Făcăeni, Giurgeni, Mihail Kogălniceanu, Stelnica, Vlădeni
PRAHOVA	Apostolache, Călugăreni, Chiojdeanca, Drajna, Gornet, Gornet-Cricov, Jugureni, Lapoş, Păcureţi, Sângeru, Surani, Şoimari, Teişani, Vâlcăneşti, Vălenii de Munte, Vărbilău

Sursa: www.madr.ro

ZONE MONOINDUSTRIALE

În ceea ce privește zonele monoindustriale, acestea au fost specifice mai ales perioadei comuniste, când unele dintre localitățile din regiunea Sud Muntenia erau dependente de un singur agent economic. Exemple în acest sens ar fi următoarele localități: Valea Călugărească (combinatul de îngrășăminte chimice), Câmpulung (Uzina de Automobile ”Aro”), Plopeni, Mija (uzine de armament), Mioveni (Uzina de Automobile ”Dacia”), Schitu-Golești, Filipeștii de Pădure, Ceptura, Șotânga (minerit), Valea Mare Prăvăț (Combinatul de Lianți), Fieni (Fabrica de Ciment), Brazi (Combinatul Petrochimic), Florești (Uzina de anvelope), etc. După 1989, pe fondul restrângerii activității sau chiar închiderii acestor agenți economici, aceste localități au fost cele mai afectate de procesul de restructurare economică, unele fiind chiar declarate zone defavorizate.

În prezent, cele mai multe dintre aceste localități și-au diversificat economia locală, existând totuși o serie de centre vulnerabile, în care un singur angajator asigură peste jumătate din locurile de muncă din localitate, acestea fiind:

Tabelul nr. 3.9. – Localități cu profil monoindustrial din regiunea Sud-Muntenia

Județ	Localitate	Număr total de salariați (31.12.2011)	Principalul angajator	Număr de salariați ai angajatorului principal	% din total salariați
ARGEŞ	Mioveni	19.752	Automobile Dacia S.A.	13.850	70,1%
DÂMBOVIŢA	Găești	4.913	Arctic S.A.	2400	48,8%
DÂMBOVIŢA	Răcari	616	Nedaliment S.R.L.	378	61,4%

PRAHOVA	Ceptura	1.244	Aplast S.A.	413	33,2%

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare"

La aceste localități se adaugă cele în care există sonde de extracție a petrolului și gazelor naturale, unde principalul angajator este OMV PETROM: Videle, Poeni, Blejești, Siliștea, Cosmești, Poiana Lacului, Aninoasa, Vișina, Hulubești, Corbii Mari, Cobia, Bilciurești, Aninoasa, Roata de Jos, Clejani, etc.

ZONELE DE REGENERARE URBANĂ DIN CADRUL REGIUNII SUD MUNTENIA[6]

Zonele urbane furnizează servicii importante, oportunităţi de muncă, interacţiuni sociale şi activităţi recreaţionale pentru locuitorii săi. În acelaşi timp, datorită densităţii populaţiei şi infrastructurii, aceste zone sunt mari utilizatoare de resurse şi producătoare de deşeuri, având impact negativ asupra mediului. Totodată, influenţa mediului sub forma schimbărilor climatice asupra întregului sistem de aşezări, deşi se manifestă la nivel global, influenţează în mod particular evoluţia acestuia în funcţie de caracteristicile fiecărei regiuni.

Astfel, managementul planificării şi elaborarea politicilor complexe şi intergrate nu servesc doar reducerii impactului zonelor urbane asupra ecosistemelor înconjurătoare, ci şi asigurării unei creşteri economice sănătoase, satisfacerii nevoilor şi aşteptărilor cetăţenilor şi întreţinerii adecvate a acestor zone respectând mediul înconjurător. Pentru a pune în practică această viziune a managementului este nevoie de o înţelegere profundă a sistemelor urbane, a subsistemelor lor şi a interacţiunilor dintre acestea, astfel încât să se previzioneze cu precizie impactul politicilor urbane asupra acestor sisteme şi asupra mediului.

A devenit evident faptul că proiectarea urbană este insuficientă în generarea dezvoltării urbane, ca aceasta trebuie subordonată unei viziuni de dezvoltare pe termen lung asumate de întreaga comunitate, că trebuie corelată cu resursele de terenuri şi cu programele de investiţii publice, precum şi cu investiţiile sectorului privat. Astfel, se creează o nouă configuraţie a rolurilor administraţiei publice locale şi o nouă relaţie a acesteia cu sectorul privat şi cu comunitatea locală în general.

În calitatea sa de stat membru al Uniunii Europene (UE), România şi implicit regiunea Sud Muntenia trebuie să ţină seama de cerinţele politicii de coeziune economică a UE, iar abordarea dezvoltării urbane într-o manieră integrată reprezintă una dintre aceste cerinţe. În plus, experienţa anterioară (POR 2007 -2013) a arătat că abordarea integrată a problemelor economice, sociale şi de mediu în zonele urbane degradate reprezintă o metodă de succes pentru rezolvarea problemelor respective şi pentru obţinerea unei dezvoltări urbane cu adevărat sustenabile, cu condiţia respectării complexităţii specifice proiectelor de regenerare urbană.

În perioada 2007 – 2013 în cadrul regiunii Sud Muntenia, prin intermediul Programului Operaţional Regional (Axa Prioritară 1) au fost semnate 25 de contracte de finanţare, cu o valoare totală de 496,13 milioane de lei, din care valoarea fondurilor comunitare a fost de 376,62 milioane

[6] Datele prezentate în cadrul acestui capitol sunt preluate din documentul „Ghid de bune practici privind pregătirea Planurilor Integrate de Dezvoltare Urbană", MDRL, 2008

de lei. Astfel, următoarele localităţi din regiunea Sud Muntenia au investit sume semnificative din bugetele locale, de stat sau din finanţări nerambursabile în proiecte de regenerare urbană:

1. judeţul Argeş – Piteşti, Costeşti, Curtea de Argeş, Mioveni;
2. judeţul Dâmboviţa – Târgovişte, Moreni;
3. judeţul Prahova – Ploieşti, Sinaia, Comarnic, Băicoi, comuna Ariceştii Rahtivani (sat Nedelea);
4. judeţul Teleorman – Alexandria.

Analizând evoluţia capacităţii de absorbţie a beneficiarilor de fonduri europene în regiunea Sud Muntenia**, Studiul privind analiza stadiului competitivităţii şi inovării în regiunea Sud Muntenia** a evidențiat însă, contextul deosebit de nefavorabil al suprapunerii perioadei de finanțare 2007-2013 cu cel al declanşării crizei economice. Astfel, deși la nivel macroeconomic global criza economică s-a manifestat începând cu anul 2008, efectele ei s-au resimţit în România şi implicit în regiunea Sud Muntenia în anul 2009 şi mai pregnant începând cu anul 2010.

ZONE LIPSITE DE DOTĂRI TEHNICO – EDILITARE

A. REŢEAUA DE APĂ

În anul 2011, numărul unităților administrativ-teritoriale din regiunea Sud-Muntenia conectate la rețeaua publică de alimentare cu apă era de 385, ceea ce reprezintă doar 67,9% din totalul de 567 existente în regiune. Dacă în ceea ce privește mediul urban, gradul de conectare la rețeaua de apă este de 100%, toate cele 48 de localități urbane având acces la aceasta, în mediul rural doar 64,9% din comune dispuneau de o astfel de rețea. Totuși, față de anul 2004, numărul comunelor conectate a crescut cu 79, pe fondul investițiilor în domeniul infrastructurii de profil.

Pe județe, gradul de conectare al localităților la rețeaua publică de alimentare cu apă varia între 27,5% în județul Giurgiu și 84 % în județele Călărași și Ialomița.

Față de anul 2004, numărul de localități conectate la rețeaua de alimentare cu apă a crescut cel mai mult în Ialomița, unde au fost conectate 17 noi comune şi s-a menţinut în judeţul Giurgiu.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 3.9. – Reţeaua de alimentare cu apă, pe localităţi, în anul 2010

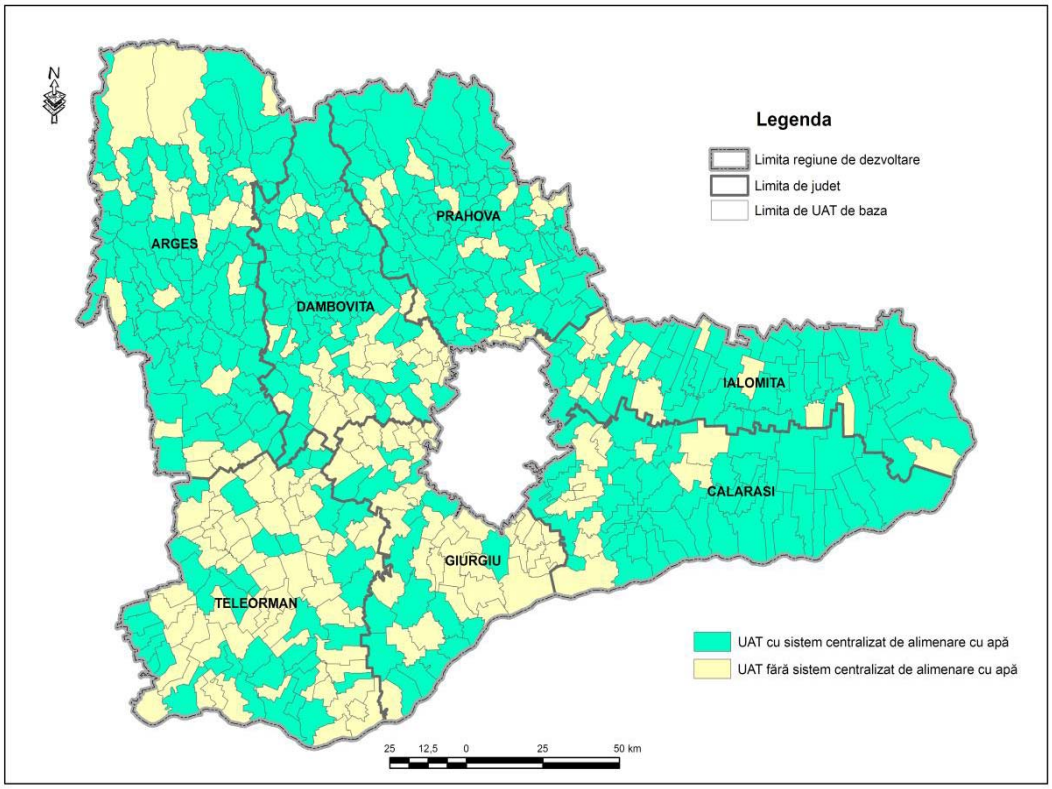

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare"

B. REŢEAUA DE CANALIZARE

La nivelul anului 2011, doar 96 dintre cele 567 de unități administrativ-teritoriale (16,9%) din regiunea Sud Muntenia dispuneau de rețea de canalizare, dintre care 44 din mediul urban (91,7% din total orașe) și 52 din mediul rural (10% din total comune). Față de anul 2004, numărul localităților care beneficiază de rețea de canalizare a scăzut cu 2 în mediul urban, prin renunțarea la unele rețele uzate fizic și moral şi a crescut cu 4 în mediul rural.

Cele mai multe localități conectate la rețeaua de canalizare se regăsesc în județul Prahova (36), iar cele mai puține în Giurgiu (3). Gradul de conectare al localităților la rețeaua de canalizare variază între 34,6% în Prahova și 5,6% în Giurgiu.

Față de anul 2004, numărul localităților conectate la rețeaua publică de canalizare a crescut doar în Argeș (4), Dâmbovița (3), Ialomiţa (2) și Prahova (1), prin înființarea unor astfel de rețele în localități rurale şi a scăzut în Teleorman (-3), Călăraşi (-1) și Giurgiu (-1).

Figura nr. 3.10. – Rețeaua de canalizare, pe localități, în anul 2010

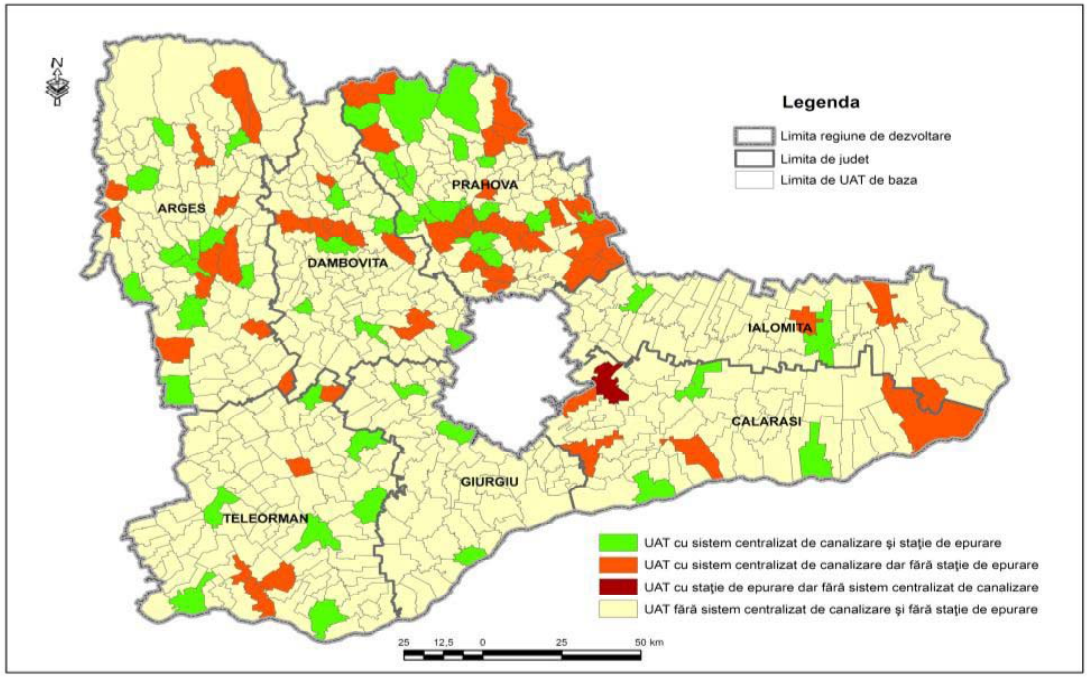

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare"

ZONE CU GRAD ACCENTUAT DE SĂRĂCIE

Conform Indicelui Dezvoltării Sociale a Localității (IDSL), calculat de către Prof.Univ.Dr. Dumitru Sandu de la Universitatea de București, localitățile urbane din regiunea Sud Muntenia erau împărțite în 3 categorii: orașe dezvoltate, orașe mediu dezvoltate și orașe sărace, în funcție de capitalul material, uman, etc.

Conform acestei clasificări, în regiune existau, în anul 2010, multe orașe sărace, majoritatea acestora fiind de mici dimensiuni și amplasate în partea de sud a regiuni: Budești, Căzănești, Răcari, Fierbinți-Târg, Fundulea, Zimnicea, Lehliu-Gară, Slănic, Amara, Mihăilești, etc. Aceste orașe se caracterizează printr-un risc ridicat de sărăcie și excluziune socială, din cauze multiple: infrastructura deficitară (de transport, locuire, socială, educațională, etc.), caracteristici demografice (ponderea ridicată a populației de etnie romă, a vârstnicilor și persoanelor dependente, etc.), sociale (ponderea ridicată a lucrătorilor pe cont propriu în agricultură, a șomerilor, etc.) și economice (subdezvoltarea economiei locale și a antreprenoriatului, numărul redus de locuri de muncă, etc.).

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 3.11. – Reţeaua de aşezări urbane din regiunea Sud Muntenia, în funcţie de valorile Indicelui de Dezvoltare Socială a Localităţii (ISDL)

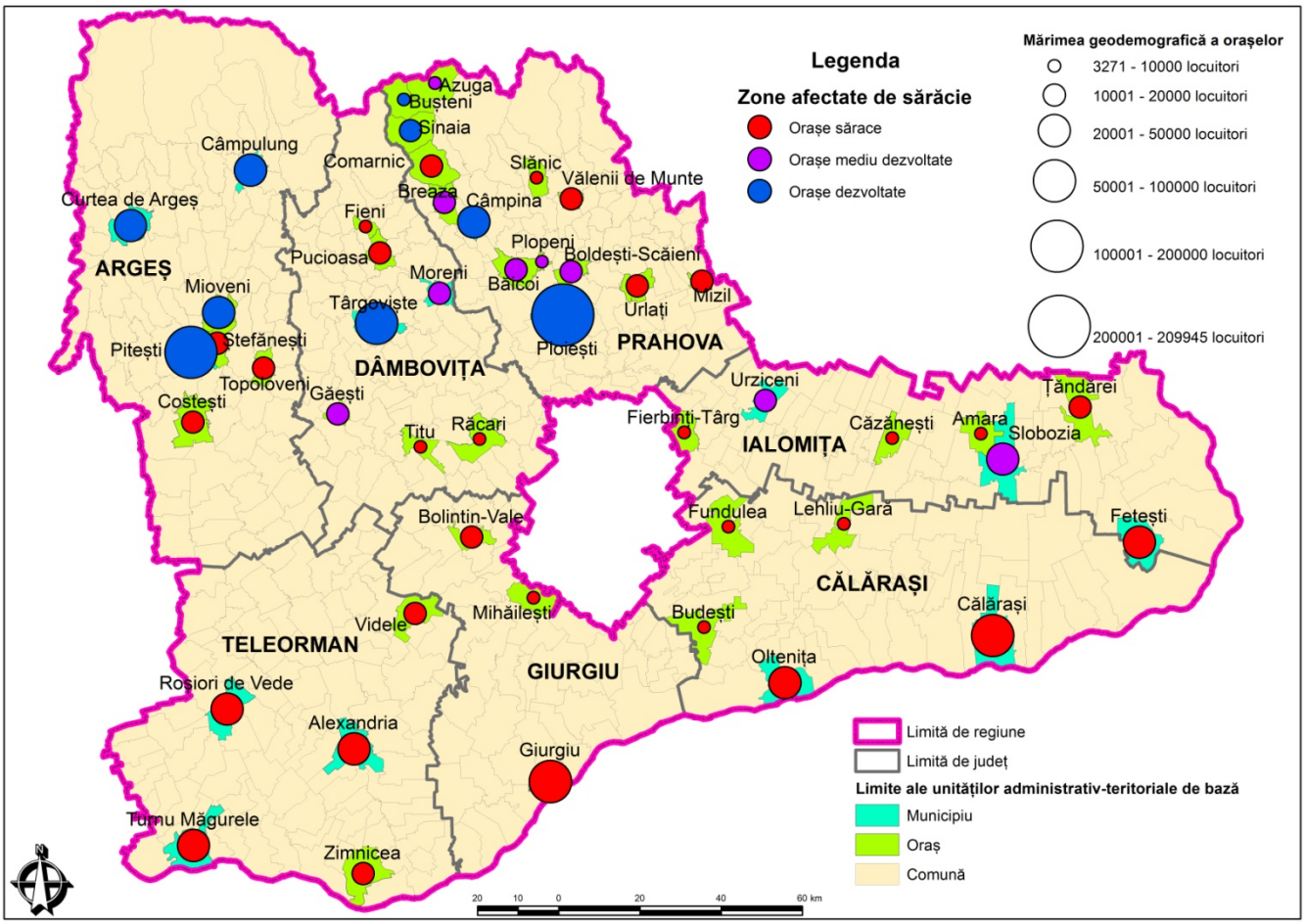

Sursa: „Studiul privind dezvoltarea urbană în Regiunea Sud-Muntenia – stadiul actual si scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020”

Principalele caracteristici ale fenomenului de excluziune socială și de sărăcie de la nivelul orașelor din regiuni, conform analizei socio-economice elaborate în cadrul Grupului de Lucru Incluziune Socială din cadrul CCT Ocupare, Incluziune Socială și Servicii Sociale, de sub autoritatea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, sunt:

- riscul de sărăcie este mai mare în cazul familiilor cu 3 copii sau mai mulți, familiilor monoparentale, copiilor și tinerilor (18-23 ani), persoanelor cu un nivel scăzut de instruire, lucrătorilor pe cont propriu și la negru, șomerilor, femeilor casnice și populației rome;
- riscul de sărăcie în rândul bătrânilor a scăzut semnificativ în ultimul deceniu, dar numărul femeilor de peste 65 de ani expuse riscului de sărăcie se menține foarte ridicat;
- rată sărăciei a crescut în rândul copiilor și tinerilor de până la 25 ani, aceștia fiind cei mai afectați de criza economică globală;
- localitățile situate în culoarul Dunării cunosc un declin demografic accentuat, pe fondul accesului dificil la locuri de muncă, ceea ce a condus la apariția unor pungi de sărăcie, caracterizate prin sărăcie extremă și condiții improprii de locuire;

- orașele mici concentrează sărăcia comunitară, în principal din cauza infrastructurii fizice deficitare, a dependenței de un număr redus de întreprinderi, a sub-dezvoltării sectorului antreprenorial local, fiind vulnerabile la procese de reformă și restructurare economică;
- centrele urbane mari și zonele lor metropolitane prezintă un risc redus de sărăcie și excluziune socială, însă locuitorii sunt dependenți de venituri monetare, de forme comunitare de locuire și de segregarea la nivel de servicii sociale;
- accesul la educație în rândul populației de etnie romă este foarte redus, 25% sunt analfabeți. Pe de altă parte, rata de ocupare a populației rome este de doar 36%, de două ori mai redusă decât media națională și regională, iar 90% dintre aceștia trăiesc în condiții de deprivare materială severă;
- numărul persoanelor cu dizabilități este foarte ridicat (114.000 la nivel regional), cu o rată a analfabetismului de circa 6 ori mai mare decât media națională și o rată a ocupării de doar 23,9%, la mai puțin de jumătate față de medie.

2.3.5. POTENŢIAL ŞI TENDINŢE DE DEZVOLTARE ALE JUDEŢELOR DIN CADRUL REGIUNII SUD MUNTENIA

Potenţialul şi tendinţele de dezvoltare nu pot fi analizate fără a lua în considerare **oportunităţile şi obstacolele determinate de cadrul natural, social şi economic, dar şi particularităţile teritoriale** ale regiunii Sud Muntenia.

A. OPORTUNITĂŢI ŞI OBSTACOLE DETERMINATE DE CADRUL NATURAL, SOCIAL ŞI ECONOMIC

Principalele **oportunități** de dezvoltare ale judeţelor din regiunea Sud Muntenia sunt legate de:

1. **existența unui patrimoniu natural deosebit și diversificat**: zona montană a regiunii (nordul județelor Prahova, Dâmbovița, Argeș) poate deveni o destinație turistică cu valențe naționale și internaționale. Localităţile din aceste zone (Azuga, Bușteni, Sinaia, Breaza, Comarnic, Vălenii de Munte, Fieni, Pucioasa, Câmpulung, Curtea de Argeș) își pot dezvolta funcțiile turistice, cu efecte benefice asupra economiilor locale, migrând către un profil economic preponderent terțiar; de asemenea, zonele protejate situate de-a lungul Dunării (Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița, Călărași, Fetești) pot contribui la dezvoltarea turismului (inclusiv de croazieră) din orașele riverane, care se confruntă cu un proces de restructurare economică de lungă durată, cu condiția protejării mediului și a biodiversității, precum și a dezvoltării infrastructurii turistice; nu în ultimul rând, localităţile-staţiune din afara zonei montane, precum Slănic și Amara, își pot consolida activitățile din sfera turismului de sănătate, pentru care există o cerere în creștere, o dată cu accentuarea fenomenului de îmbătrânire a populației;
2. **existența unor resurse agricole importante** – terenuri arabile, vii, livezi, mai ales în jurul localităţilor de câmpie și de deal (Turnu Măgurele, Roșiori de Vede, Zimnicea, Alexandria, Giurgiu, Mihăilești, Călărași, Slobozia, Fundulea, Țăndărei, Urziceni, Căzănești, Topoloveni, Ștefănești, Mizil, Boldești-Scăieni, Valea Călugărească, Urlaţi, etc.), care pot deveni centre de colectare, procesare și distribuție a produselor agroalimentare pentru piața internă, dar și pentru cele externe, cu condiția dezvoltării infrastructurii de profil (irigații, centre de colectare și logistice, unități de procesare, drumuri de exploatare agricolă);

3. **densitatea mare de axe prioritare TEN-T**, poate permite judeţelor situate de-a lungul acestora (de ex. Prahova și Giurgiu) să își dezvolte funcțiile de transport și logistică, devenind adevărate hub-uri naționale, prin dezvoltarea unor terminale intermodale de mărfuri și modernizarea infrastructurii de transport; se va asigura, astfel, dezvoltarea unui sistem durabil de transport şi integrarea acestuia la reţelele europene;
4. **existența unor tendințe de concentrare și specializare a activității economice** – cu precădere în domeniul construcției de autovehicule și componente pentru acestea (în jurul orașelor Mioveni, Pitești, Câmpulung, Titu, Topoloveni, Ștefănești, Costești, Ploieşti) poate permite dezvoltarea şi diversificarea funcției industriale a acestora și creșterea numărului de locuri de muncă, prin susţinerea dezvoltării infrastructurii de sprijinire a afacerilor din domeniu, a diversificării serviciilor oferite mediului de afaceri și a înființării unor clustere industriale funcționale;
5. **existența unor** centre urbane mari – Ploiești, Pitești și Târgoviște – care reprezintă poli de atracție pentru personalul înalt calificat deoarece dispun de institute de învațamânt superior, de parcuri științifice și tehnologice și au capacitatea de a-şi consolida sectorul cuaternar (TIC, cercetare-dezvoltare-inovare, învățământ superior) prin dezvoltarea infrastructurii de CDI, a celei pentru învățământ superior, a parcurilor științifice și tehnologice, a incubatoarelor de afaceri pentru start-up-uri și spin-off-uri inovative, poli de competitivitate, etc.

Principalele **obstacole** în calea dezvoltării rețelei sistemului de aşezări din regiune rămân:

1. **gradul ridicat de polarizare manifestat de capitala țării** și hipertrofia rețelei de aşezări din regiune în raport cu aceasta – care conduce la acapararea de către București a resurselor de dezvoltare, cu precădere din județele puternic polarizate (Călărași, Giurgiu, Ialomița şi Teleorman), pe fondul disparităților cronice de dezvoltare;
2. **migrația internă și externă a forței de muncă** – mai ales a celei înalt-calificate (brain-drain), cu efecte negative asupra dezvoltării economiilor locale;
3. **accesibilitatea redusă a localităților urbane şi rurale din Lunca Dunării și din zona montană** a regiunii (Turnu Măgurele, Zimnicea, Oltenița, Călărași, Câmpulung, Curtea de Argeș), care au o poziție relativ periferică față de coridoarele majore de transport, ceea ce le face puțin atractive pentru investiții. La aceasta se adaugă infrastructura deficitară de traversare a Dunării și a lanțului Carpatic;
4. **tendința tot mai accentuată de îmbătrânire a populației**, care va conduce la un deficit de forță de muncă și la o presiune ridicată asupra sistemelor de sănătate, asistență socială;
5. **infrastructura tehnico-edilitară deficitară** (străzi, rețele de utilități, de comunicații).

B. PARTICULARITĂȚI TERITORIALE ÎN CADRUL REGIUNII SUD MUNTENIA

Principalele **particularități teritoriale** care se remarcă la nivelul rețelei de așezări urbane din regiunea Sud Muntenia sunt:

1. **existența unor disparități majore de dezvoltare între partea de nord a acesteia și cea de sud**, evidențiată prin numărul de așezări urbane, mărimea acestora, dotările și serviciile de care dispun, gradul de dezvoltare socio-economică;

2. **existența unui număr de 5 orașe-pereche pe Dunăre** (Turnu Măgurele-Nikopole, Zimnicea-Svishtov, Giurgiu-Ruse, Oltenița-Tutrakan, Călărași-Silistra), care au un potențial de dezvoltare deosebit, prin dezvoltarea infrastructurii de transport, promovarea turistică comună, schimburi economice, culturale;
3. **existența unor aglomerări de orașe, de tip conurbație** (Valea Prahovei; cele din jurul municipiului Pitești: Ștefănești-Topoloveni-Costești-Mioveni; cele din jurul municipiului Ploiești: Băicoi-Plopeni-Boldești Scăieni-Urlați), care au nevoi și potențial comun de dezvoltare, de o manieră integrată;
4. **existența unor orașe-satelit**, de mici dimensiuni, ale municipiului București (Fundulea, Mihăilești, Bolintin-Vale, Fierbinți-Târg, Răcari, Budești), care au înregistrat o dinamică demografică și economică pozitivă în ultimii 10-15 ani;
5. **existența unor localități situate de-a lungul Dunării** cu o identitate bine conturată de orașe-port, principala lor funcțiune economică timp de peste un secol (până în anii 40) fiind cea de puncte nodale ale comerțului exterior cu cereale.

TENDINȚE ȘI POTENȚIAL DE DEZVOLTARE

Principalele **tendințe** identificate la nivelul rețelei de așezări urbane din regiunea Sud Muntenia sunt:

1. **tendința de suburbanizare**, manifestată mai ales în jurul orașelor mari (Ștefănești – Pitești; Mihăilești, Fundulea, Răcari, Fierbinți-Târg, Bolintin-Vale, Budești – București; Boldești-Scăieni – Ploiești), dar și a celor mijlocii (Amara – Slobozia), concretizată în apariția ”cartierelor-dormitor”, relocarea unor activități economice dinspre centru către periferie, intensificarea navetismului;
2. **tendința de dezurbanizare** – concretizată în declinul demografic, social și economic al unor orașe mijlocii, puternic polarizate de municipiul București (Oltenița, Turnu Măgurele, Roșiori de Vede, Alexandria, Călărași, Slobozia), inclusiv un trend migratoriu pozitiv urban-rural;
3. **tendința de specializare și concentrare economică** a unor orașe: turism (Azuga, Bușteni, Sinaia, Comarnic, Breaza, etc.), industria de autovehicule și componente pentru acestea (Mioveni, Pitești, Costești, Ștefănești, Titu, etc.), agricultură și industrie alimentară (Zimnicea, Mihăilești, Răcari, Budești, Roșiori de Vede, Fetești, Țăndărei, etc.), industria electronică și electrotehnică (Găești, Curtea de Argeș), industria de extracție și prelucrare a petrolului (Videle;
4. **accentuarea disparităților de dezvoltare** dintre nordul și sudul regiunii, precum și dintre București și restul orașelor din regiune;
5. **accentuarea specializării funcţionale** a localităţilor situate în zone de concentrare și specializare economică (de ex. Pitești, Ploiești, Târgoviște, Mioveni, Găești, Câmpina), prin investiții în dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de afaceri, a învățământului, a CDI și formării profesionale, înființarea de clustere industriale.

Un potențial ridicat de dezvoltare se remarcă la nivelul următoarelor localități:

1. **localităţile din jurul marilor centre urbane**, care beneficiază de fenomenul de suburbanizare (Mihăilești, Bolintin-Vale, Fundulea, Răcari, Fierbinți-Târg, Budești –

București; Ștefănești, Costești, Mioveni, Topoloveni – Argeș; Boldești-Scăieni, Plopeni, Băicoi, Urlați – Ploiești), care își pot dezvolta funcțiile rezidențiale și economice, în condițiile în care vor investi în infrastructura de transport, tehnico-edilitară, de afaceri;

2. **localităţile riverane Dunării** (Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița, Călărași), cu perspective de dezvoltare integrată cu orașele-pereche din Bulgaria, prin realizarea de investiții în domeniul transportului, logistic, turistic;
3. **centrele urbane mari** (Ploiești, Pitești, Târgoviște) – prin dezvoltarea sectorului terțiar și cuaternar, în condițiile realizării unor investiții semnificative în infrastructura de CDI, de învățământ superior, de sprijinire a sectorului TIC;
4. **localităţile situate de-a lungul principalelor coridoare de transport** (TEN-T, rutiere și feroviare), prin dezvoltarea funcțiilor de transport și logistice, care să deservească piața capitalei și a regiunii (Giurgiu, Ploiești);
5. **localităţile situate în jurul unor bazine agricole importante** (Oltenița, Zimnicea, Alexandria, Roșiori de Vede, Turnu Măgurele, Călărași, Slobozia, Fetești, Mizil, Urziceni, Țăndărei, Căzănești, etc.), care pot deveni puncte nodale ale unui sistem regional de colectare, depozitare și comercializare a produselor agricole, cu precădere pentru zona capitalei, dar și pentru piețe externe (cu facilități de transport pe Dunăre);
6. **localităţile cu un potențial turistic ridicat** (stațiunile de pe Valea Prahovei – Azuga, Bușteni, Sinaia, Comarnic, Breaza; Amara; Slănic; Pucioasa; Câmpulung; Curtea de Argeș; Târgoviște) – care pot deveni destinații pentru turismul de iarnă, balnear și cultural;
7. **existența cursurilor de apă în interiorul localităţilor** reprezintă un potenţial uriaş pentru acestea, ce poate fi valorificat prin intermediul unor investiţii importante în particularizarea spaţiului pentru petrecerea timpului liber, pentru furnizarea unor soluţii de transport, pentru producerea de energie.

CONCLUZII:

- Aflate în zona de dominaţie a municipiului Bucureşti, o**raşele din regiunea Sud Muntenia sunt puternic polarizate economic şi social de către acesta, s**tructura sistemului de aşezări fiind una dezechilibrată.
- În **regiunea Sud Muntenia** s-a înregistrat un grad scăzut de urbanizare în pofida creşterii numărului de oraşe cu 5 în intervalul 1999-2010, fapt ce se datorează scăderii populaţiei din mediul urban. Cu toate acestea, se remarcă judeţul Prahova cu cel mai mare grad de urbanizare (14 oraşe).
- Regiunea Sud – Muntenia este caracterizată de existenţa unei reţele de aşezări urbane de dimensiuni mici şi medii cu o capacitate de polarizare relativ redusă.
- O altă caracteristică a regiunii este prezența **unor formațiuni de tip conurbație**, respectiv existența unei concentrări de așezări urbane care se dezvoltă independent, sunt învecinate și au de rezolvat probleme comune. Un astfel de exemplu este Valea Prahovei din Județul Prahova, unde orașele Breaza, Comarnic, Sinaia, Bușteni, Azuga formează o zonă urbană compactă, lungă de peste 50 km.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- În cadrul reţelei de localităţi, un element aparte îl constituie **oraşele pereche de pe Dunăre** – Turnu Măgurele-Nikopole, Zimnicea-Svishtov, Giurgiu-Ruse, Oltenița-Tutrakan, Călărași-Silistra, ce reprezintă o mare oportunitate pentru cooperarea transfrontalieră şi, implicit, pentru dezvoltarea regiunii.
- În România cultura urbană a fost puternic influențată de trecutul istoric, mai multe popoare europene aducându-şi contribuția la dezvoltarea urbană românească (turci, ruși, francezi s.a.), prin urmare, orașele din Moldova şi Tara Românească au cunoscut o abordare spațială diferită faţă de cele din Transilvania.
- După 1990, în plin proces de descentralizare, dar şi de schimbări economice majore, procesul de urbanizare a cunoscut noi forme, influenţate şi de tendinţa de migrare în zonele periurbane. În acest context, centrele oraşelor au devenit neatractive, fondul construit suferind multiple degradări.
- O problemă importantă este ignorarea cursurilor de apă din interiorul orașelor, deoarece acestea reprezintă un potenţial uriaş prin particularizarea spaţiului urban, pentru petrecerea timpului liber, pentru furnizarea unor soluţii de transport sau pentru energie.
- În regiunea Sud – Muntenia, peisajul cultural urban a fost profund agresat în lipsa unor strategii sau politici integrate ale zonelor protejate ale oraşelor sau din lipsa de viziune a proiectelor urbane.
- De asemenea, peisajul cultural rural şi industrial a cunoscut o lungă perioadă de distrugeri şi alterări fie din ignoranţă, fie din abandon sau presiuni imobiliare.
- Se constată că în cadrul regiunii Sud – Muntenia, oraşele se confruntă cu un puternic fenomen de expansiune urbană necontrolată, ce are ca efecte mutarea polilor de interes din oraş (din centru înspre periferie), blocaje în trafic, un consum mai mare de energie, dar şi o segregare socială – izolarea indivizilor – negarea funcţiei unui oraş. Aşadar, se impun anumite măsuri de stopare a acestui fenomen şi de diminuare a efectelor lui, deoarece aduce direct sau indirect costuri mari, atât pentru administrațiile locale cât şi pentru populație.
- Regiunea Sud Muntenia, se remarcă printr-o pondere mai mare a aşezărilor rurale, astfel că ponderea populaţiei, în anul 2010, era de 41,4% în mediul urban şi 58,6% în mediul rural.
- Deşi, numărul de comune a crescut în perioada 1999 – 2010, populaţia din mediul rural a înregistrat o scădere de 5,7%.
- Creșteri importante ale populației din mediul rural s-au înregistrat în comunele localizate în zonele metropolitane/periurbane a principalelor centre urbane din regiune, în timp ce scăderi ale populației s-au înregistrat în comunele aflate la mare distanţă de principalele orașe.
- Există diferențe de mărime medie a comunelor de la un județ la altul, în funcție de modul de organizare al acestora (comunele din zona montană sunt formate din 4-6 sate de dimensiuni mai mici, de tip răsfirat sau împrăștiat, în timp ce în zona de câmpie regăsim comune formate din 2-3 sate de dimensiuni mai mari, după modelul așezărilor de tip adunat, compact).
- O mare oportunitate de dezvoltare urbană a fost dată de fondurile europene (axa 1 din POR – Sprijinirea dezvoltării durabile a oraşelor, poli urbani de creștere şi alte programe ce au finanţat proiecte cu relevanţă urbană), ce au adus oraşele româneşti în contextul

competitivităţii, în care fiecare oraş este interesat să-şi sporească atractivitatea pentru investitori, turişti şi forţa de muncă cu o bună calificare.

- Înfiinţarea zonei metropolitane Bucureşti va avea un efect negativ asupra regiunii Sud Muntenia deoarece va include 25 unităţi administrativ-teritoriale care, în prezent, fac parte din această regiune, iar gradul de polarizare al municipiului Bucureşti va creşte.
- Regiunea Sud Muntenia are un important potenţial de dezvoltare economică, diferenţiat între nordul şi sudul regiunii. Partea de nord a regiunii se caracterizează printr-un grad ridicat de industrializare, Prahova deţinând locul 1 pe ţară în ceea ce priveşte producţia industrială. Partea sudică a regiunii este o zonă subdezvoltată, dar cu un potenţial important pentru dezvoltarea unei agriculturi performante.
- În regiunea Sud-Muntenia se remarcă prezenţa unor zone a căror dezvoltare este limitată de caracteristicile geografice sau de profilul monoindustrial. De asemenea, se remarcă existenţa unor oraşe de mici dimensiuni, amplasate în partea de sud a regiunii, caracterizate de un risc ridicat de sărăcie şi excluziune socială, fapt ce impune adoptarea unor măsuri specifice pentru aceste zone, dar şi pentru cele defavorizate geografic sau economic.
- În ceea ce priveşte infrastructura tehnico-edilitară, în regiunea Sud Muntenia se distinge existenţa unui număr mare de localităţi cu acces scăzut la aceasta. Astfel, se poate concluziona că în perioada 2014-2020 investiţiile ar trebui direcţionate şi către facilitarea accesului populaţiei la acest tip de infrastructură.

SUD MUNTENIA
Agenţia pentru Dezvoltare Regională

2.4. STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A POPULAŢIEI REGIUNII SUD MUNTENIA

2.4.1. EVOLUŢIA POPULAŢIEI ŞI POTENŢIALUL DEMOGRAFIC

2.4.1.1. NUMĂRUL POPULAŢIEI ŞI STRUCTURA ACESTEIA PE SEXE, MEDII, GRUPE DE VÂRSTĂ, NAŢIONALITĂŢI, ETNII (EVIDENŢIEREA COMUNITĂŢILOR ROME)

Planificarea dezvoltării economice în raport cu creşterea demografică creează numeroase provocări, inclusiv la nivel teritorial, iar schimbările demografice pot deveni factori de risc pentru implementarea politicilor de dezvoltare locală. Astfel, evoluția populaţiei este unul din indicatorii care prezintă situaţia curentă şi perspectiva economică a unei localităţi. Dacă dinamica populaţiei înregistrează o creştere şi evoluţia economică a localităţii este pozitivă, populația este atrasă să rămână în localitate. Dacă acestea au tendinţe negative, capitalul uman se pierde, ceea ce conduce inevitabil la stagnare. Integrând evoluţia fenomenelor demografice împreună cu alte preocupări privind creşterea competitivităţii, dezvoltarea durabilă, mediul ambiant, consumul, producţia, protecţia socială într-o politică coerentă, se poate miza pe dezvoltare socio-economică teritorială sau locală, în care contextul demografic sau comportamentul uman, reprezintă factorul-cheie pentru a înţelege şi a anticipa schimbările.

Numărul populaţiei indică numărul de locuitori de pe un anumit teritoriu la un moment dat. Acesta îşi etalează valoarea atunci când este însoţit de repartizare teritorială şi de structuri, fiind un indicator fundamental pentru determinarea intensităţii fenomenelor demografice.

La 1 iulie 2011, populaţia regiunii Sud Muntenia era de 3.243.268 de persoane, reprezentând din punct de vedere procentual 15,2% din populaţia României (21.354.396), fiind a doua regiune ca mărime din punct de vedere demografic. Numărul ridicat al populației generează pe termen lung o serie de avantaje, printre care, o rezervă de forță de muncă mai mare care să susțină creșterea economică. O relație pozitivă între numărul ridicat al populației și dezvoltarea economică, stimulează și promovează atât dezvoltarea economică, cât și creșterea nivelului de trai.

Analizând distribuţia populaţiei regiunii Sud Muntenia, la nivel NUTS 3, se poate observa faptul că, la mijlocul anului 2011, 25% din populaţia regiunii Sud Muntenia era concentrată în judeţul Prahova, în timp ce în judeţul Giurgiu era concentrată doar 9% din populaţia regiunii.

Grafic nr. 4.1. - Populaţia pe judeţe, la 1 iulie 2011 (%)

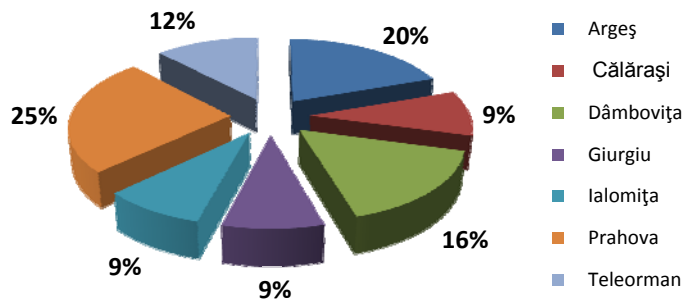

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2012

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Structura populaţiei pe sexe la nivelul anului 2011 (1 iulie), indică o populaţie feminină în procent de 51,3% din totalul regional, fiind identic cu procentul naţional şi urmând tendinţele înregistrate la nivel european, conform cărora ponderea femeilor este uşor mai ridicată. Judeţul cu cel mai ridicat procent de femei este Prahova (51,6%), judeţul cu cel mai mic procent este Teleorman (51%). În toate judeţele, în anul 2011, populaţia de sex feminin a depăşit numeric populaţia de sex masculin.

La nivel regional, populaţia din mediul urban este preponderent feminină (52,3%), la fel şi în mediul rural (50,6%). În toate cele şapte judeţe ale regiunii Sud Muntenia, atât populaţia din mediul urban cât şi populaţia din mediul rural este preponderent feminină.

În anul 2011, raportul între sexe a fost de 1.052 femei la 1.000 de bărbaţi, în timp ce în anul 2004, raportul între sexe era de 1.047 femei la 1.000 de bărbaţi. Astfel, se poate observa că în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, deficitul de populaţie masculină a fost de 2,6%, comparativ cu anul 2004, când deficitul de populaţie masculină a fost de doar 2,3%.

Structura populaţiei pe medii de rezidenţă, la nivelul anului 2011 (1 iulie), indică faptul că cea mai mare parte a populaţiei regiunii Sud Muntenia era concentrată în mediul rural. Astfel, din totalul populaţiei de 3.243.268 de persoane, 41,4% (1.342.035) locuia în mediul urban (sub media înregistrată la nivel naţional de 54,9%) şi 58,6% (1.901.233) în mediul rural.

Analizând dinamica populației între 2004–2011 pe medii de rezidență, la nivelul regiunii Sud Muntenia s-a manifestat o puternică tendință de scădere a populației atât în mediul urban, cât și în rural. Totuși, trebuie semnalat faptul că s-au înregistrat trei excepții: o ușoară creștere a populației urbane în județul Dâmbovița (119), o creștere a populației urbane în județul Ialomița (14.392) și a populației urbane din județul Argeș (3.677) așa cum se poate observa în tabelul de mai jos:

Tab. Evoluția populației din cadrul județelor regiunii Sud Muntenia (2004-2011, UM: număr)

Județ	Total	Urban	Rural
Argeș	-9.888	3.677	-13.565
Călărași	-7.694	-4.056	-3.638
Dâmbovița	-9.044	119	-9.163
Giurgiu	-8.650	-2.415	-6.235
Ialomița	-7.002	14.392	-21.394
Prahova	-19.554	-17.118	-2.436
Teleorman	-34.704	-10.995	-23.709

Sursa: Tempo On-line

~~În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, judeţul Prahova era de departe cel mai urbanizat judeţ (50,2%), în timp ce gradul cel mai redus de urbanizare s-a înregistrat în judeţul Dâmboviţa (30,6%).~~

Grafic nr. 4.2.- Structura populației pe medii de rezidență la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011

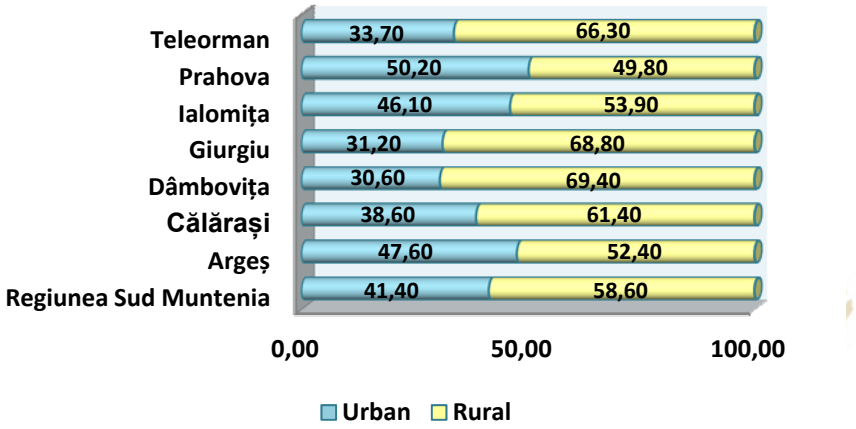

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

Fig. Evoluția populației urbane din cadrul regiunii Sud Muntenia (2004 - 2011, UM: număr)

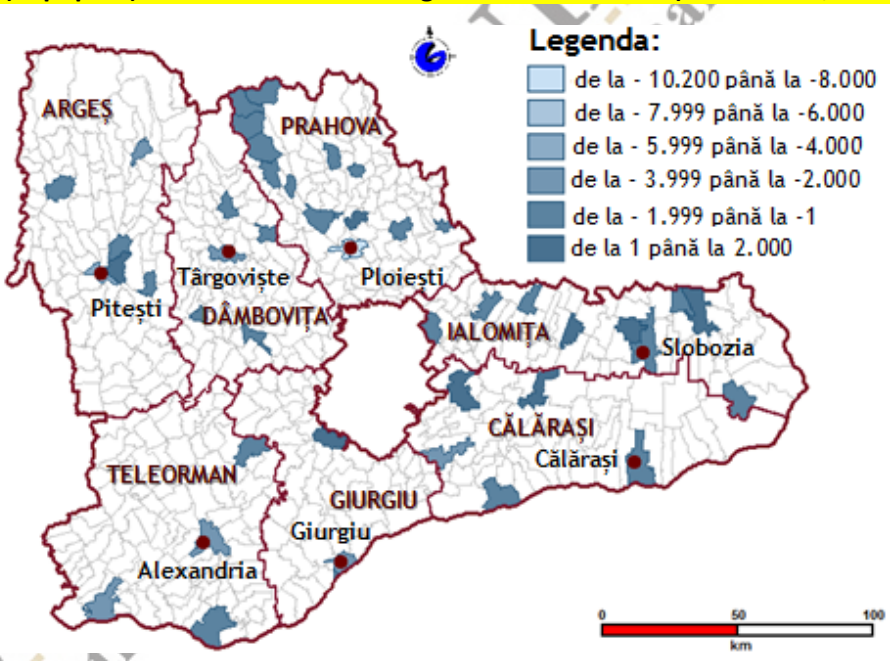

Sursa: Sursa: "Studiu Elemente de privind elementele de dezvoltare spațială a regiunii Sud-Muntenia"

Fig. Evoluția populației rurale din cadrul regiunii Sud Muntenia (2004 - 2011, UM: număr)

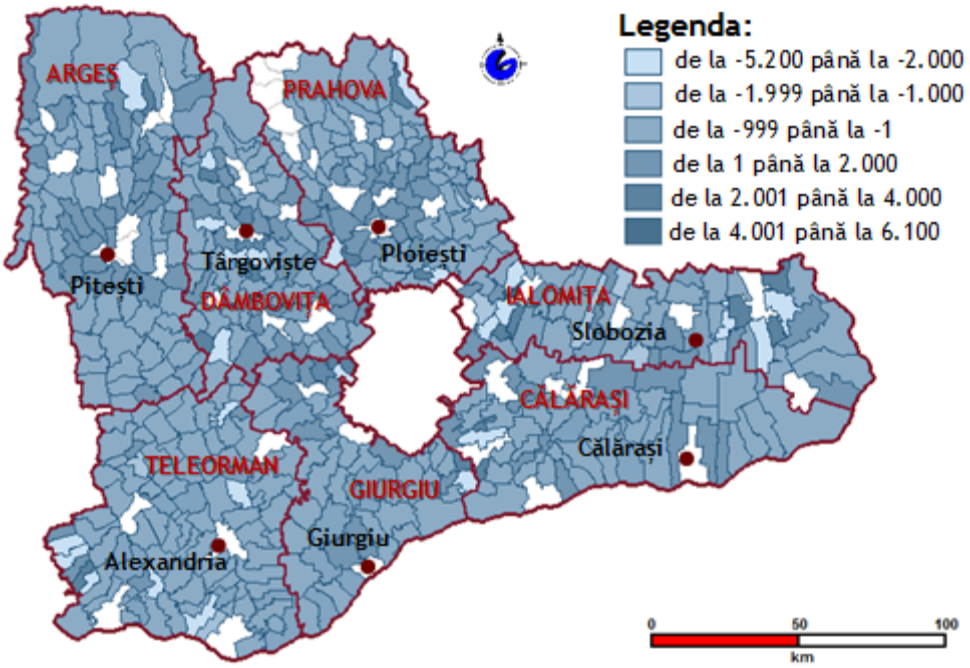

Sursa: Sursa: "Studiu Elemente de privind elementele de dezvoltare spațială a regiunii Sud-Muntenia"

Structura pe categorii de vârstă a populaţiei regiunii Sud Muntenia poartă amprenta caracteristică unui proces de îmbătrânire demografică, datorat în principal scăderii natalităţii, care a determinat reducerea absolută şi relativă a populaţiei tinere şi creşterea numărului şi implicit, a ponderii populaţiei vârstnice (de 65 de ani şi peste). Reducerea populației tinere are un impact substanțial asupra economiei regiunii Sud Muntenia. De exemplu, ca urmare a scăderii constante a populației tinere, regiunea Sud Muntenia se confruntă cu o problemă gravă ce vizează populația îmbătrânită și lipsa forței de muncă cu experiență, ceea ce pune presiune pe sistemul de pensii.

Valorile negative ale sporului natural, conjugate cu cele ale soldului migratoriu au avut ca efect scăderea constantă a populaţiei regiunii de-a lungul perioadei analizate. Se observă faptul că în anul 2011 ponderea populaţiei sub 25 de ani a fost de 27,5 % la nivelul regiunii, în scădere cu 3 % faţă de valoarea înregistrată în anul 2004 (30,5%), în timp ce populaţia cu vârsta cuprinsă între 25 - 64 de ani a înregistrat o creştere cu 2,6% în anul 2011 faţă de anul 2004. Totodată, ponderea populaţiei vârstnice de 65 de ani şi peste a crescut cu 0,4% în 2011 faţă de anul 2004.

Grafic nr. 4.3. - Structura populației pe grupe de vârstă, la nivelul regiunii Sud Muntenia, în intervalul 2004-2011

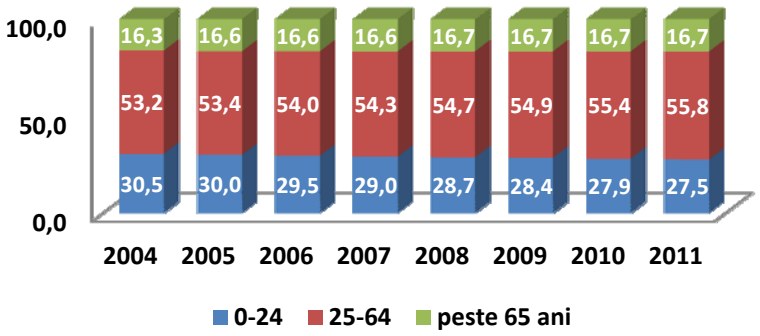

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

Piramida vârstelor reprezintă grafic structura populaţiei pe grupe de vârstă şi sexe. Cu ajutorul ei se poate observa cu uşurinţă fenomenul de îmbătrânire înregistrat la nivelul regiunii Sud Muntenia. În partea superioară a piramidei sunt reprezentate efectivele populaţiei de peste 65 ani.

Aceasta este în formă de urnă (amforă), cu o îngustare a bazei piramidei ca urmare a scăderii natalităţii (ponderea grupei de vârstă 0 - 14 ani a ajuns la 165.407 în 2011, faţă de 200.559 în anul 2004), precum şi o creştere a ponderii populaţiei adulte, evidenţiind o îmbătrânire demografică accentuată.

La nivel NUTS 3, în anul 2011, ponderea cea mai mare a populaţiei cu vârsta cuprinsă între 0 - 24 de ani era concentrată în judeţul Prahova (23,9%), în timp ce ponderea cea mai mică era concentrată în judeţul Giurgiu (8,8%).

În ceea ce priveşte populaţia cu vârsta cuprinsă între 25 - 64 de ani, cea mai mare pondere a populaţiei era deţinută de judeţul Prahova (25,7%), iar cea mai mică pondere a populaţiei se regăsea în judeţul Giurgiu (8,5%).

O analiză succintă a evoluţiei populaţiei în vârstă de 65 de ani şi peste din regiune, pe judeţe, arată că ponderea acesteia a crescut constant, în toată perioada analizată, această evoluţie evidenţiind tendinţa constantă de îmbătrânire a populaţiei.

Astfel, în anul 2011, cea mai ridicată pondere a populaţiei vârstnice s-a înregistrat în judeţul Prahova (24,1%), iar cea mai scăzută în judeţul Ialomiţa (8,6%).

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Grafic nr 4.4. - Piramida vârstelor pe sexe, la nivelul regiunii Sud Muntenia, anul 2004 comparativ cu anul 2011

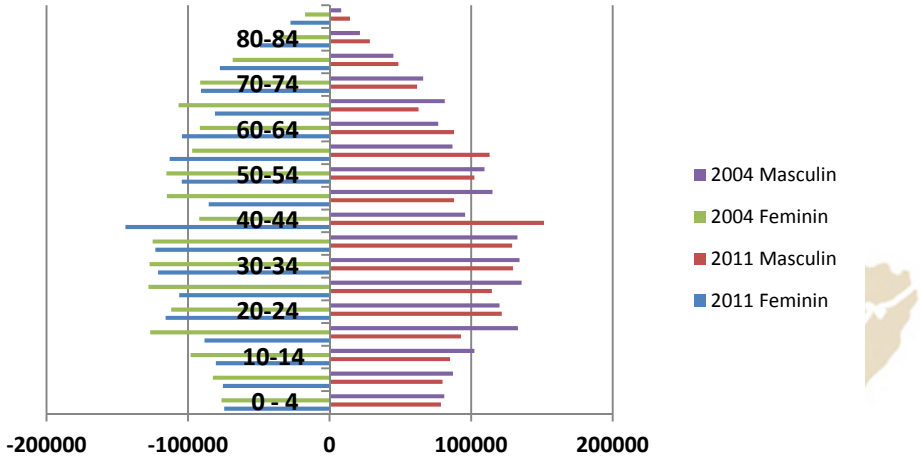

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

Raportul de dependență demografică reprezintă raportul dintre numărul persoanelor de vârstă ,,dependentă" (persoane cu vârsta mai mică de 15 ani și persoane cu vârsta mai mare de 64 de ani) și populația în vârstă de muncă (persoane cu vârsta cuprinsă între 15 – 64 de ani), exprimat la 100 de persoane.[7]

Astfel, analizând la nivel național, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia ocupa locul 2 (45,63%), după regiunea Nord-Est (46,45%) și înregistra o rată a dependenței demografice mai mare decât media națională în valoare de 42,88%.

Rata dependenţei demografice indica faptul că în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, la 100 de persoane potenţial active reveneau 46 de persoane inactive (0 - 14 ani şi peste 65 de ani).

În anul 2011, rata dependenţei demografice în cele şapte judeţe componente s-a prezentat astfel:

- în judeţul Argeş, raportul de dependenţă demografică a fost de 41 de persoane inactive la 100 de persoane active;
- în judeţul Călăraşi raportul de dependenţă demografică a fost de 50 de persoane inactive la 100 de persoane active ;
- în judeţul Dâmboviţa raportul de dependenţă demografică a fost de 43 de persoane inactive la 100 de persoane active, în scădere cu 1% faţă de anul 2010;
- în judeţul Giurgiu, rata de dependenţă demografică a fost de 48 de persoane inactive la 100 de persoane active, în scădere cu 3% faţă de anul 2010;
- în judeţul Ialomiţa raportul de dependenţă demografică a fost de 49 de persoane inactive la 100 de persoane active;
- în judeţul Prahova raportul de dependenţă demografică a fost de 43 de persoane inactive la 100 de persoane active;
- în judeţul Teleorman raportul de dependenţă demografică a fost de 53 de persoane inactive la 100 de persoane active.

[7] Definiția este preluată din documentul „Populația-Definiții și indicatori",ediția a V-a, 2004, http://www.geografie.uvt.ro /old/personal/academic/vert/Populatia%20-%20Definitii%20si%20indicatori.pdf

În ceea ce priveşte diferenţierea pe medii de rezidenţă, în anul 2011, în mediul urban raportul de dependenţă demografică a fost de 34 de persoane inactive la 100 de persoane potenţial active, în timp ce în mediul rural s-a atins valoarea de 55 persoane inactive la 100 de persoane potenţial active.

Adâncind analiza la nivel judeţean, se poate observa faptul că în anul 2011, cea mai ridicată valoare a ratei dependenţei demografice, în mediul urban, s-a înregistrat în judeţul Prahova (38 de persoane inactive la 100 de persoane potenţial active), iar cea mai scăzută în judeţul Argeş (31 de persoane inactive la 100 de persoane potenţial active). În mediul rural, primul loc a fost ocupat de judeţul Teleorman (65 de persoane inactive la 100 de persoane potenţial active), valorile cele mai scăzute înregistrându-se în Dâmboviţa şi Prahova (ambele cu 49 de persoane inactive la 100 de persoane potenţial active).

Grafic nr. 4.5. - Dependența demografică, pe medii de rezidență, în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia

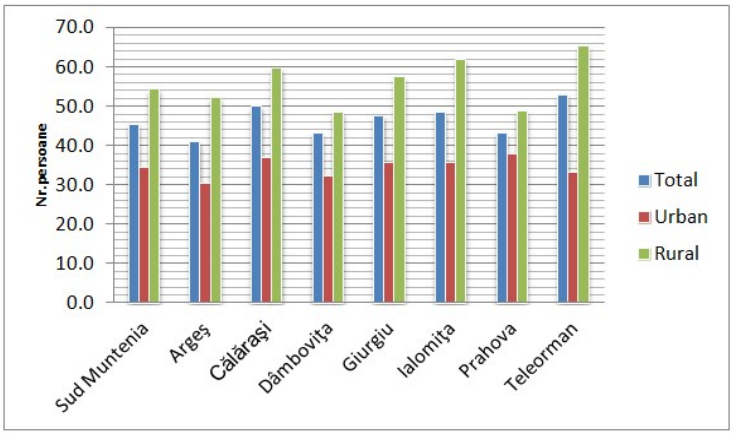

Sursa: Calcule proprii conform datelor furnizate de Institutul Naţional de Statistică

Scăderea accentuată a segmentului populației cu vârste cuprinse între 0–4 ani, 5–9 ani și 10–14 ani, ceea ce reconfirmă scăderea natalității în rândurile populației din regiunea Sud Muntenia, este un fenomen ce implică pe termen mediu și lung consecințe negative asupra forței de muncă (creșterea segmentului de persoane asistate și scăderea populației active), antrenând indirect depopularea zonelor/localităților urbane și rurale din regiune care deja se confruntă cu o scădere semnificativă a numărului locuitorilor. Intensificarea tendinței de depopulare a localităților generează implicații multiple asupra dezvoltării teritoriale: dezechilibre din punct de vedere a dispunerii teritoriale a sistemului de așezări, creșterea presiunii urbane corelată cu degradarea spațiului urban, mutații în relația urban-rural din punct de vedere al distanțelor între localități, care pe măsură ce se măresc accentuează discrepanțele și deficiențele în materie de accesibilitate, infrastructură, dotări, oportunități de investiții etc.

Important de semnalat este și faptul că segmentul de populație între 25–29 ani, ce reprezintă forță de muncă activă, se află într-o scădere progresivă, iar una dintre cauze o constituie faptul că o parte din această populație optează pentru migrația externă (tinerii care termină studiile obligatorii și nu își găsesc locuri de muncă pe piața locală) și migrația internă (tinerii care optează după finalizarea facultății să profeseze în orașe, cu un nivel mai ridicat de remunerare și/sau care prezintă perspective variate de dezvoltare profesională).

Începând cu segmentul de vârstă 40–44 ani se constată o creștere a numărului populației, care va căpăta pe termen mediu statutul de persoană asistată (pensionari), fapt care evidențiază manifestarea fenomenului îmbătrânirii demografice la nivelul întregii regiuni, în corelație cu tendința națională și europeană. Pe termen mediu și lung accentuarea și persistența acestui fenomen va afecta în special localitățile uni-funcționale (mono-industriale sau agrare) și localitățile situate în zone montane izolate sau lipsite de infrastructură tehnică-utilitară și de transport.

Analiza **componenţei etnice a populaţiei** relevă faptul că populaţia regiunii Sud Muntenia este relativ omogenă. Astfel, în anul 2011, conform datelor provizorii ale Recensământului Populaţiei şi al Locuinţelor 2011, cea mai mare pondere în structura etnică a regiunii o deţineau românii cu 95,47% (2.862.966 persoane), urmaţi de populaţia de etnie romă 4,11% (123.363 persoane), de maghiari cu 0,05% (1.655 persoane), turci 0,03% (996 persoane), ruşi–lipoveni 0,02% (490 persoane) şi alte etnii declarate cu 0,32% (9.168 persoane). Procentul populaţiei de etnie romă este mai ridicat în regiunea Sud Muntenia (4,1%), comparativ cu media naţională (3,2%).

Comparativ cu datele de la Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor din 2002, se observă o scădere a ponderii românilor cu 1,4% (de la 3.274.433 în 2002 la 2.862.966 în 2011), precum şi o creştere a ponderii populaţiei de etnie romă cu 1,2% (de la 985.38 persoane în 2002 la 123.363 în anul 2011).

Din analizarea datelor provizorii ale Recensământului Populaţiei şi Locuinţelor din 2011, s-a observat faptul că populaţia de etnie română este majoritară în toate judeţele regiunii Sud Muntenia.

Cu toate acestea, răspândirea teritorială a celorlalte etnii este neuniformă pe teritoriul regiunii Sud Muntenia, remarcându-se zone de concentrare a populaţiei de etnie romă în judeţele Dâmboviţa şi Călăraşi, a maghiarilor în judeţul Prahova, a turcilor în judeţul Călăraşi, iar a ruşilor-lipoveni în judeţul Ialomiţa. De asemenea, se constată faptul că în judeţul Teleorman este concentrată cea mai scăzută pondere a populaţiei de etnie romă, numai 9%.

Grafic nr. 4.6. - Populația de etnie romă, pe județe, în anul 2011

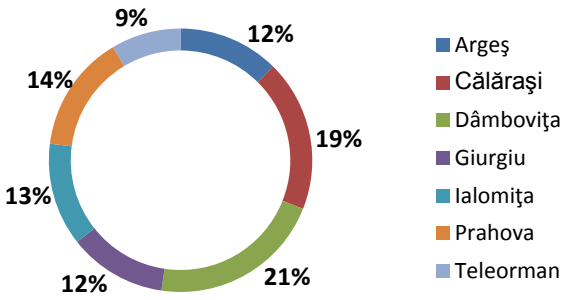

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

În ceea ce priveşte structura populaţiei după limba maternă, conform datelor provizorii rezultate în urma Recensământului Populaţiei şi Locuinţelor din anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia populaţia cu limba maternă română reprezenta 98,4%. Judeţele cu cea mai mare pondere a populaţiei cu limba materna română erau Argeş (99,5%), urmat de Prahova (99,5%), Teleorman şi Călăraşi (98,2%) şi Dâmboviţa (98,1%). La cealaltă extremă, cu cele mai mici ponderi ale populaţiei cu

limba materna română din regiunea Sud Muntenia sunt judeţele Ialomiţa şi Giurgiu (95,5% respectiv 97,8% populaţia cu limba materna română).

Suportul social acordat populaţiei de etnie romă a reprezentat o opţiune constantă a comunităţii, a guvernelor şi a tuturor factorilor implicaţi, acordându-se o atenţie specială angajării persoanelor de etnie romă în sistemul public. Există angajaţi consilieri de etnie romă sau specialişti în cadrul birourilor judeţene pentru romi în consiliile judeţene şi locale, în primării, precum şi în prefecturi. Minoritatea romă este reprezentată ca minoritate naţională în Parlamentul României, într-o serie de instituţii guvernamentale și în toate guvernele de după 2000, unde au deținut funcții precum: consilieri personali ai primului-ministru (de etnie romă, pentru problemele romilor).

Complexitatea ridicată a problematicii romilor a făcut ca eforturile multiple de îmbunătăţire a situaţiei să fie încă disproporţionate în raport cu nevoile. Programe de suport pentru populaţia de etnie romă au fost dezvoltate în toate componentele din sistemul public (învăţământ, sănătate, ocupare a forţei de muncă, poliţie).

Dificultăţile înregistrate în implementarea strategiilor şi programelor naţionale şi locale având ca scop ameliorarea condiţiilor populaţiei de romi, s-au manifestat sub două aspecte: limitarea resurselor financiare disponibile și existența unor instituţii specializate şi a competenţelor necesare pentru un program de îmbunătăţire social-economică a calităţii vieţii persoanelor de etnie romă.

Pentru a soluționa aceste aspecte s-a optat pentru stimularea ocupării persoanelor de etnie romă prin: ridicarea nivelului pregătirii profesionale şi a ponderii măsurilor active de ocupare, motivarea şi stimularea interesului de participare la activităţile economiei formale, combaterea oricăror atitudini discriminatorii împotriva romilor pe piaţa muncii concomitent cu creşterea receptivităţii angajatorilor în angajarea persoanelor de etnie romă, relansarea meşteşugurilor şi meseriilor specifice romilor, creşterea nivelului de ocupare în activităţi ce permit, prin natura lor, obţinerea unor calificări la locul de muncă şi susţinerea proiectelor ce au în vedere dezvoltarea economică în comunităţile de romi.

Crearea și dezvoltarea unui sistem de servicii de asistenţă medicală şi socială cu accent pe accesul la serviciile medicale primare, îmbunătățirea accesului romilor la informaţiile referitoare la sănătatea reproducerii, precum şi la îngrijirea mamei şi copilului, pregătirea de mediatori sanitari, ca soluţie intermediară până la stabilirea legăturii dintre sistemul de asistenţă şi comunităţile de romi, sprijinirea dezvoltării infrastructurii comunitare în zonele deficitare şi suport pentru modernizarea şi construcţia locuinţelor, intensificarea formelor de incluziune pe toate dimensiunile şi în toate sectoarele vieţii sociale, întărirea parteneriatelor dintre instituţiile publice şi grupurile reprezentative ale romilor și organizarea de campanii publice de conştientizare în vederea promovării unei atitudini colective de susținere pentru persoanele şi colectivităţile rome, au un rol important în ameliorarea acestor aspecte.

2.4.1.2. DINAMICA POPULAŢIEI

Dinamica populaţiei analizează modificările care determină numărul populaţiei, precum şi structura şi răspândirea populaţiei unui teritoriu, ca urmare a naşterilor, deceselor, a imigrărilor şi emigrărilor.

În acest context, dinamica populaţiei trebuie privită sub două aspecte: ca mişcare naturală (mobilitate demografică) şi ca mobilitate teritorială (migraţia).

2.4.1.2.1. EVOLUŢIA POPULAŢIEI

Sub efectul scăderii natalităţii, suprapus peste cel al creşterii mortalităţii, începând din anul 2004, regiunea Sud Muntenia se confruntă cu fenomenul de scădere numerică a populaţiei, având la bază atât soldul negativ al migraţiei externe cât şi sporul natural care este de asemenea negativ.

Este evident că menţinerea acestui context socio-economic va duce la deteriorarea în continuare a situaţiei demografice. Redresarea economică şi socială nu implică şi o redresare demografică, în condiţiile în care asistăm la crearea unui nou model reproductiv al tinerelor cupluri, bazat pe opţiune. O resursă pentru revenirea la un spor natural pozitiv care trebuie luată în calcul este scăderea mortalităţii.

Dacă aceasta ar scădea măcar la nivelul la care tinde să se stabilizeze media Uniunii Europene, respectiv de 9,7%, sporul natural ar deveni pozitiv.

Totodată, scăderea numărului populaţiei s-a datorat existenţei unei rate a natalităţii scăzute, situată în mod constant sub media naţională, fiind cu aproximativ 0,5 născuţi vii la 1.000 de locuitori sub aceasta. Evoluţia în timp a fost asemănătoare cu cea de la nivel naţional, cu diferenţa că pe medii de rezidenţă, rata natalităţii din mediul urban este în creştere, iar cea din mediul rural este în scădere. În acelaşi timp mortalitatea în regiune a fost în mod constant peste media naţională, fiind mai mare decât aceasta cu 1,1 decedaţi la 1.000 de locuitori. Situaţia a fost influenţată exclusiv de mortalitatea din mediul rural, în mediul urban mortalitatea fiind constant mai mică. Mortalitatea infantilă, s-a situat de asemenea, în mod constant peste media naţională, nivelul acesteia fiind puternic influenţat de situaţia înregistrată în mediul urban.

La 1 iulie 2011, **populaţia** regiunii Sud Muntenia era de 3.243.268 de persoane, reprezentând 15,2% din populaţia ţării. Comparativ cu aceeaşi perioadă a anului 2004, populaţia regiunii Sud Muntenia a înregistrat o scădere cu 2,96% (-98.774 de persoane), tendinţă înregistrată şi la nivel naţional (-1,5%). În acest context, se remarcă faptul că populaţia regiunii Sud Muntenia a scăzut mai mult decât media la nivel naţional, ocupând astfel locul 7, fiind urmată doar de regiunea Sud - Vest Oltenia.

Analizând evoluţia populaţiei la nivel NUTS 3, prezentată în graficul nr. 4.7, se observă faptul că, în perioada 2004 - 2011, populaţia a înregistrat un trend negativ constant, cea mai semnificativă scădere înregistrându-se în judeţele Teleorman (-8,1%) şi Giurgiu (-3,1%), în timp ce în judeţele Argeş şi Dâmboviţa s-a înregistrat cea mai mică scădere a populaţiei (-1,7% în 2011 faţă de 2004).

SUD MUNTENIA
Agenţia pentru Dezvoltare Regională

Graficul nr. 4.7. - Evoluția populației din județele regiunii Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011

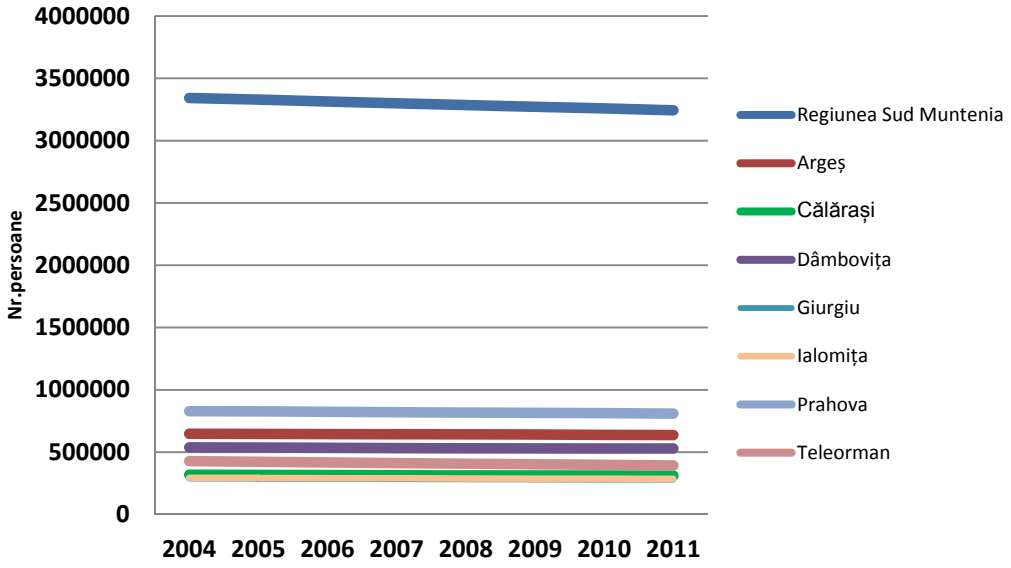

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO On-line

Adâncind analiza la nivel NUTS 3, se poate observa faptul că evoluţia populaţiei în regiunea Sud Muntenia, la nivel de localităţi, în intervalul 2004 - 2011 s-a prezentat astfel:

- în anul 2011, populaţia **judeţului Argeş** a scăzut cu 1,7% (10.794 persoane), comparativ cu anul 2004. În mediul urban, cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în municipiul Câmpulung, cu 7,2% (2.788 persoane), iar cea mai vizibilă creştere a numărului populaţiei s-a produs în oraşul Ştefăneşti, a cărei populaţie a crescut cu 14,9% (1.884 persoane) în anul 2011, comparativ cu anul 2004.

În mediul rural cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în comuna Popeşti cu 15,2% (372 persoane), iar cea mai vizibilă creştere a numărului populaţiei s-a produs în comuna Bradu, a cărei populaţie a crescut cu 29,9% (1.543 persoane) în anul 2011, comparativ cu anul 2004.

- în intervalul analizat, **la nivelul judeţului Călăraşi**, populaţia a scăzut cu 2,5% (8.111 persoane). În mediul urban, cea mai importantă scădere s-a înregistrat în oraşul Budeşti, cu 23,6% (2.218 persoane), iar în oraşul Fundulea trendul a fost ascendent, înregistrându-se o creştere a populaţiei cu 0,8% (50 de persoane) în anul 2011, comparativ cu anul 2004.

În mediul rural, cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în comuna Vasilaţi cu 43,7% (3.293 persoane), iar cea mai vizibilă creştere a numărului populaţiei în comuna Frumuşani, a cărei populaţie a crescut cu 2,8% (125 persoane) în anul 2011, faţă de anul 2004.

- în perioada 2004 - 2011 populaţia **judeţului Dâmboviţa** a urmat tendinţele de scădere înregistrate la nivel naţional şi regional. Astfel, populaţia judeţului a scăzut cu 1,7% (9.171 persoane) în anul 2011 comparativ cu anul 2004. În mediul urban, cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în municipiul Moreni, cu 5,6% (1.182 persoane), în timp ce în oraşele Răcari şi Titu s-a înregistrat cea mai mică scădere a numărul populaţiei cu 3% (300 persoane) în aceeaşi perioadă.

În mediul rural, cea mai drastică scădere s-a înregistrat în comuna Bărbuleţu cu 76,2% (5.187 persoane), iar cea mai vizibilă creştere a numărului populaţiei s-a produs în comuna Cojasca, a cărei populaţie a crescut cu 9,4% (687 persoane).

- totodată, în intervalul 2004 - 2011, **la nivelul judeţului Giurgiu**, populaţia a scăzut cu 3,1% (8.846 persoane). În mediul urban, cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în municipiul Giurgiu cu 4,4% (3.092 persoane), în timp ce în oraşul Bolintin Vale, trendul a fost ascendent, înregistrându-se o creştere a populaţiei cu 6,5% (771 persoane) în anul 2011, comparativ cu anul 2004.

În mediul rural cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în comuna Hotarele cu 14,6% (595 persoane), iar cea mai vizibilă creştere a numărului populaţiei s-a produs în comuna Ulmi, a cărei populaţie a crescut cu 1,8% (137 persoane).

- în ceea ce priveşte populaţia **judeţului Ialomiţa**, aceasta a urmat tendinţele de scădere înregistrate la nivel naţional şi regional. Astfel, în anul 2011, populaţia judeţului Ialomiţa a scăzut cu 2,5% (7.396 persoane) comparativ cu anul 2004. În mediul urban, cea mai semnificativă scădere a numărului populaţiei s-a înregistrat în oraşul Fierbinţi Târg cu 5,7% (279 persoane), în timp ce în oraşul Amara, populaţia a crescut cu 4,3% (333 persoane).

În mediul rural cea mai accentuată scădere s-a înregistrat în comuna Armăşeşti cu 68.2% (5.101 persoane), iar cea mai vizibilă creştere a numărului populaţiei producându-se în comuna Borăneşti, a cărei populaţie a crescut cu 20,9% (496 persoane). Aceste diferenţieri semnificative s-au datorat reorganizării comunei Armăşeşti în anul 2006, care a condus la înfiinţare comunei Bărbuleşti (conform prevederilor Legii nr. 257/2006 pentru înfiinţarea comunei Bărbuleşti, judeţul Ialomiţa, prin reorganizarea comunei Armăşeşti).

- populaţia **judeţului Prahova** a urmat trendul descendent înregistrat la nivel naţional şi regional, populaţia la nivelul anului 2011, scăzând cu 2,4 % (19.902 persoane) faţă de populaţia înregistrată în anul 2004. În mediul urban, cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în oraşul Slănic cu 8,4% (586 persoane), în timp ce în oraşul Boldeşti Scăieni populaţia a crescut cu doar 0,8% (92 persoane) în anul 2011, comparativ cu anul 2004. În mediul rural cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în comuna Starchiojd cu 36,1% (2.429 persoane), iar cea mai vizibilă creştere a numărului populaţiei în comuna Păuleşti, a cărei populaţie a crescut cu 8,31% (547 persoane) în intervalul analizat.
- populaţia **judeţului Teleorman** a înregistrat cea mai semnificativă scădere, în anul 2011, cu 8,1% (34.581 persoane) faţă de anul 2004. În mediul urban, cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în oraşul Roşiorii de Vede cu 8.8% (2.872 persoane), în timp ce în oraşul Videle, populaţia a scăzut doar cu 2.3% (276 persoane) în anul 2011, comparativ cu anul 2004. În mediul rural cea mai semnificativă scădere s-a înregistrat în comuna Săceni cu 18,2% (283 persoane), iar cea mai vizibilă creştere s-a produs în comuna Purani, a cărei populaţie a crescut cu 1,5% (26 persoane).

2.4.1.2.2. MIŞCAREA NATURALĂ A POPULAŢIEI

Elementele definitorii ale mişcării naturale a populaţiei sunt reprezentate de naşteri (intrările demografice naturale în sistem) şi decese (ieşirile naturale din sistem), căsătorii şi divorţuri. Totodată, mişcarea naturală a populaţiei exprimă procesul de reînnoire al unei populaţii de tip închis,

nesupuse fluxurilor migratorii. Intensitatea intrărilor şi ieşirilor pe cale naturală dintr-un sistem demografic este exprimată prin natalitate şi mortalitate, iar indicatorul care sintetizează mişcarea naturală a populaţiei este sporul natural.

În ceea ce priveşte mişcarea naturală a populaţiei, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia, se afla pe locul 5 în ceea ce priveşte rata natalităţii (8,6 născuţi vii la 1.000 de locuitori), aflându-se sub media naţională de 9,2 născuţi vii la 1.000 de locuitori. Rata mortalităţii a fost în anul 2011 de 13,1 decedaţi la 1.000 de locuitori, cu mult peste media naţională de 11,8 decedaţi la 1.000 de locuitori, în acest sens regiunea a ocupat primul loc în rândul celor opt regiuni de dezvoltare.

Rata sporului natural la nivelul regiunii Sud Muntenia a fost negativ, de -4,5% la 1.000 de locuitori, ceea ce a determinat o depopulare accentuată a regiunii Sud Muntenia din motive naturale, situându-se cu mult peste media înregistrată la nivel naţional (-2,6). Toate judeţele regiunii Sud Muntenia urmăresc această tendinţă în ceea ce priveşte rata sporului natural negativ.

Referitor la numărul căsătoriilor încheiate, regiunea Sud Muntenia a ocupat în anul 2011 locul 4 la nivel naţional (13.584). Totodată, referitor la numărul divorţurilor, regiunea Sud Muntenia a ocupat locul 2 (5.026 divorţuri înregistrate).

Din analiza evoluţiei mişcării naturale a populaţiei, în anul 2011 comparativ cu anul 2004, se poate observa, din graficul nr. 4.8., faptul că aceasta a avut o tendinţă descendentă, astfel: în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, rata natalităţii a scăzut cu 0,8%, numărul de decese a scăzut cu 0,1%, înregistrându-se astfel o rată a sporului natura negativ cu 0,9% mai mare decât în anul 2004. Totodată, în intervalul analizat rata de nupţialitate a scăzut cu 1,6%, în timp ce rata de divorţialitate a crescut cu 0,1%.

Graficul nr. 4.8. - Evoluția mișcării naturale a populației regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, comparativ cu anul 2004

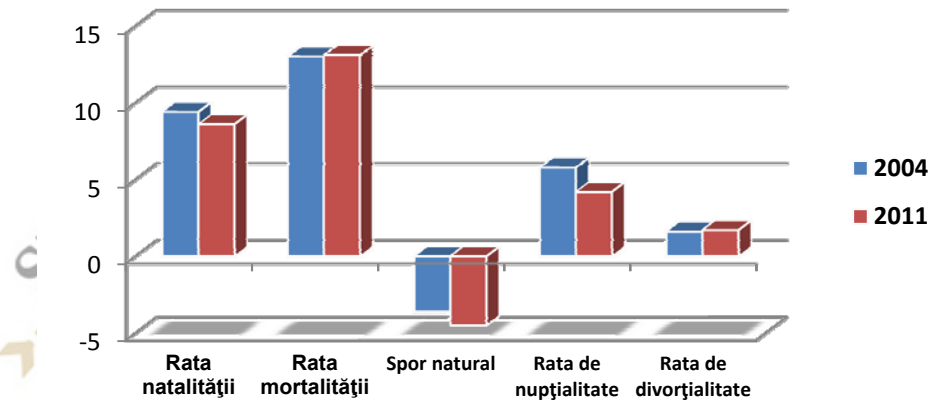

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, Tempo On-line

La nivelul judeţelor regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, în ceea ce privește rata natalității, în anul 2011, judeţul Ialomiţa a ocupat locul 1 (10,4 născuţi vii la 1.000 de locuitori) în rândul celor şapte regiuni de dezvoltare, iar ultimul loc a fost ocupat de judeţul Teleorman (7,2 născuţi vii la 1.000 de locuitori).

Clasamentul s-a menţinut similar şi în dinamică, diferenţele fiind nesemnificative de-a lungul perioadei de timp analizate.

Fig. Rata natalității la nivel județean – UAT (2011, UM: născuți vii la 1.000 loc.)

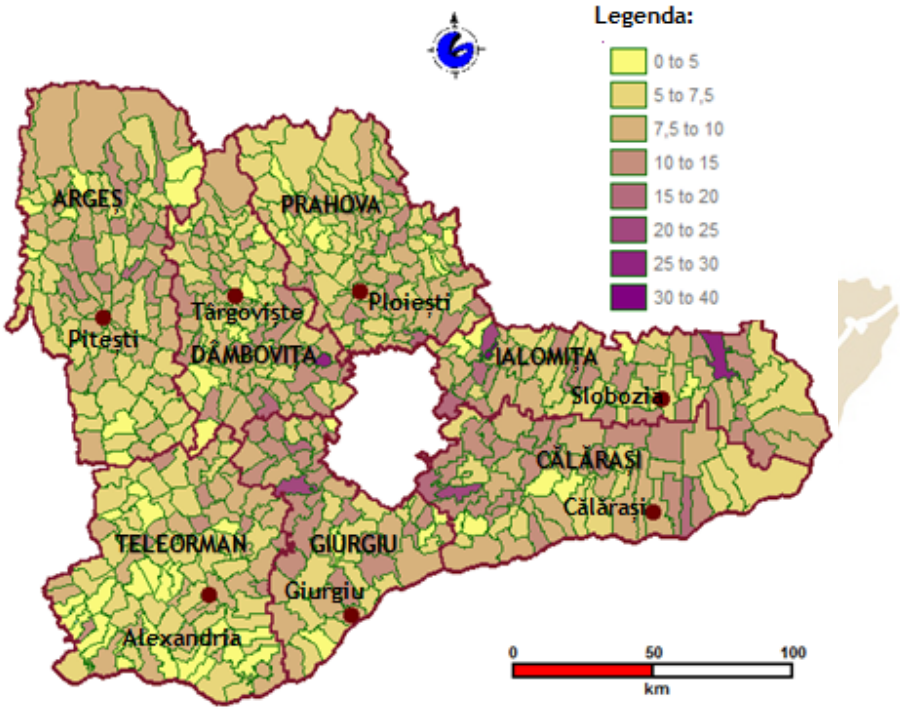

Sursa: "Studiu Elemente de privind elementele de dezvoltare spațială a regiunii Sud-Muntenia"

În ceea ce priveşte rata mortalităţii, acest indicator a înregistrat valorile cele mai ridicate, în anul 2011 în judeţul Teleorman (17,3 decedaţi la 1.000 de locuitori), iar cele mai scăzute valori în judeţul Dâmboviţa (11,5 decedaţi la 1.000 de locuitori).

Fig. Rata mortalității la nivel județean – UAT (2011, UM: decedați la 1.000 loc.)

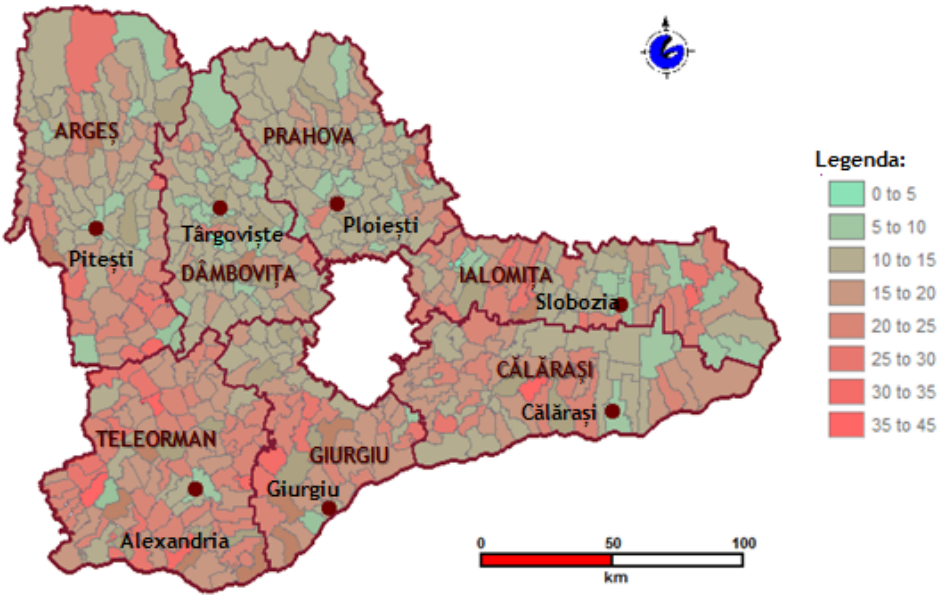

Sursa: Sursa: "Studiu Elemente de privind elementele de dezvoltare spațială a regiunii Sud-Muntenia"

În anul 2011, rata sporului natural a înregistrat valori negative în toate cele şapte judeţe componente ale regiunii Sud Muntenia. În acest sens, cele mai scăzute valori au fost în judeţul

Teleorman (-10,1), în timp ce valorile cele mai ridicate au fost înregistrate în judeţul Dâmboviţa (-2,6).

Fig. Sporul natural în regiune la nivel de UAT (2011, UM: număr persoane)

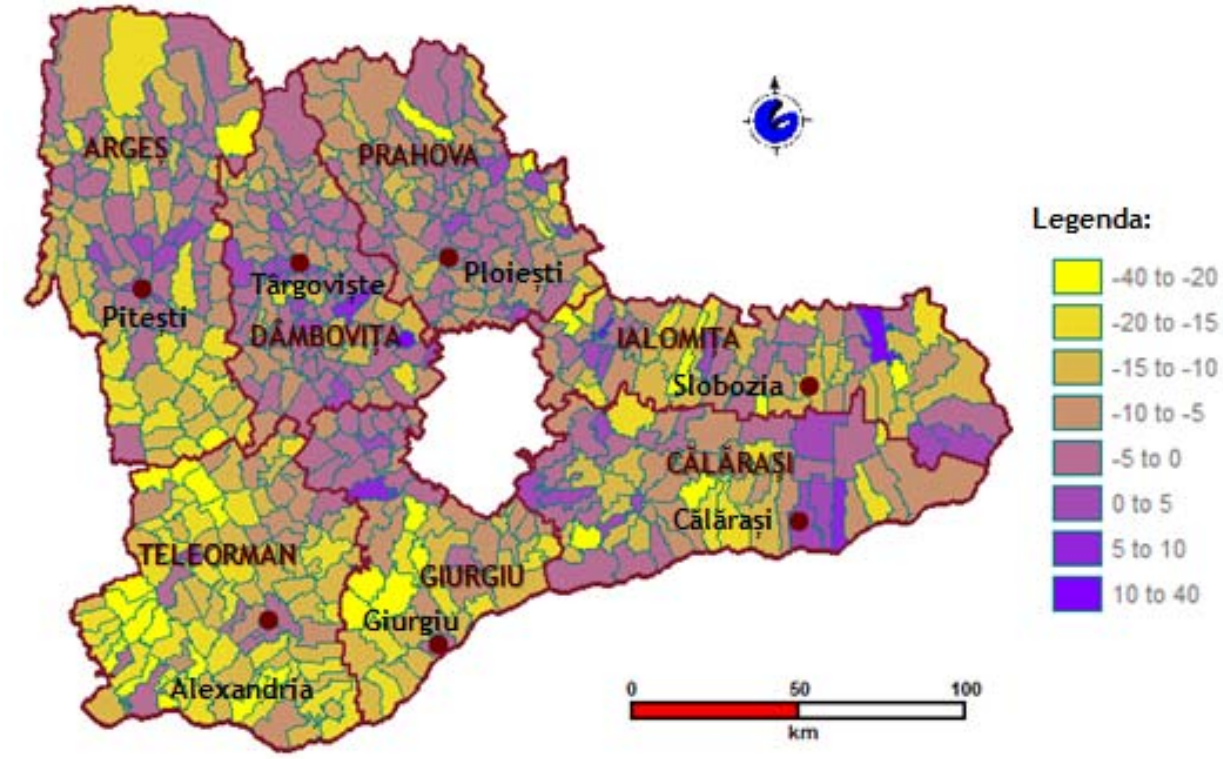

Sursa: Sursa: "Studiu Elemente de privind elementele de dezvoltare spațială a regiunii Sud-Muntenia"

Totodată, în anul 2011, judeţul Argeş a ocupat locul 1 în ceea ce priveşte rata de nupţialitate (4,9 căsătorii la 1.000 de locuitori), precum şi al ratei de divorţialitate (2,09 divorţuri la 1.000 de locuitori).

În ceea ce priveşte diferenţierea în funcţie de mediile de rezidenţă se constată faptul că, în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, rata de natalitate a fost aceeaşi în mediul urban şi rural (8,6 născuţi vii la 1.000 de locuitori). Cele mai scăzute valori scăzute ale natalității rurale s-au înregistrat în Teleorman, care, corelate cu dinamica negativă a populației (-23,709) între 2004–2011, crează premisele necesare pentru acutizarea fenomenului de depopulare a așezărilor rurale. Depopularea localităților rurale va determina apariția de dezechilibre în sistemul de așezări rurale și va accentua discrepanțele cu mediul urban.

Totodată, în anul 2011, rata mortalităţii a fost mult mai mare în mediul rural (15,5 decedaţi la 1.000 de locuitori), cu mult peste media naţională (14,2 decedaţi la 1.000 de locuitori), în timp ce în mediul urban rata mortalităţii a fost identică cu media înregistrată la nivel naţional (9,8 decedaţi la 1.000 de locuitori).

De asemenea, rata sporului natural a înregistrat valori negative semnificative în mediul rural (-6,9 decedaţi la 1.000 de locuitori), în timp ce în mediul urban rata sporul natural a fost de -1,2 decedaţi la 1.000 de locuitori.

Fig. Evoluția sporului natural în regiunea Sud Muntenia pe cele două medii de rezidenţă

(2004-2011, UM: număr persoane)

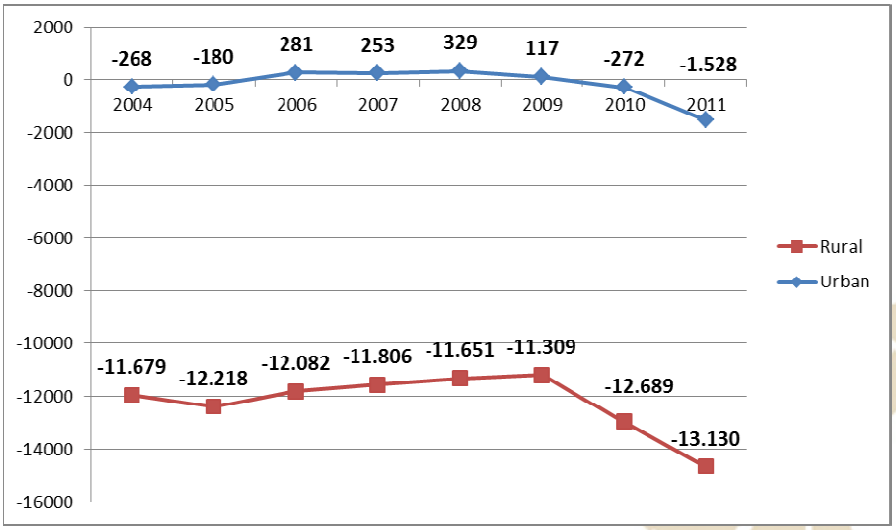

Sursa: INS, Tempo On-line

În ceea ce priveşte rata de nupţialitate, valori mai ridicate s-au înregistrat în mediul urban (5,2 căsătorii la 1.000 de locuitori), comparativ cu mediul rural unde s-au înregistrat doar 3,4 căsătorii la 1.000 de locuitori.

În cazul nupţialităţii la nivel regional s-a observat o scădere a numărului de căsătorii după anul 2008. Acest lucru arată că alături de factori demografici (scăderea populaţiei), au acţionat concomitent factori socio-economici, în mod special creşterea insecurităţii economice. Explozia şomajului la tineri, după anul 2008 a fost de natură să crească sentimentul de insecuritate, acţionând negativ asupra deciziei tinerilor de a întemeia o familie. Fără doar şi poate că la aceasta s-a adăugat adâncirea crizei locuinţelor care a afectat în special tinerii, în perioada crizei economice.

În schimb, în ceea ce priveşte rata de divorţialitate procentul a fost mult mai mare în mediul urban (2,49 divorţuri la 1.000 de locuitori), comparativ cu mediul rural unde s-au înregistrat doar 1,16 divorţuri la 1.000 de locuitori.

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, **durata medie a vieţii** a fost de 73,49 ani (sub media naţională 73,77 ani), fiind în general mai mare la femei decât la bărbaţi (69,67 ani la bărbaţi şi 77,5 ani la femei) şi mai ridicată în mediul urban decât în mediul rural (74,42 ani în mediul urban şi 72,72 ani în mediul rural).

Adâncind analiza la nivelul celor şapte judeţe componente ale regiunii, se poate observa faptul că, în anul 2011 în judeţele cele mai dezvoltate ale regiunii, respectiv Argeş, Prahova şi Dâmboviţa s-a înregistrat o speranţă medie de viaţă de peste 74 de ani, depăşind astfel media înregistrată la nivel naţional, iar cea mai scăzută valoare s-a înregistrat în judeţul Călăraşi (72,16 ani).

Din analiza duratei medii a vieţii pe sexe, s-a constatat faptul că s-a menţinut tendinţa generală conform căreia, atât pentru persoanele de sex masculin, cât şi pentru persoanele de sex feminin, în anul 2011, s-au înregistrat valori mai ridicate, peste media regională, în cele trei judeţe din nordul regiunii Sud Muntenia, în timp ce valori mai scăzute s-au înregistrat în judeţele din sud, respectiv în Călăraşi şi Giurgiu.

SUD MUNTENIA Agenţia pentru Dezvoltare Regională

Grafic nr. 4.9. - Durata medie a vieții pe județe, medii de rezidență și sexe, în anul 2011

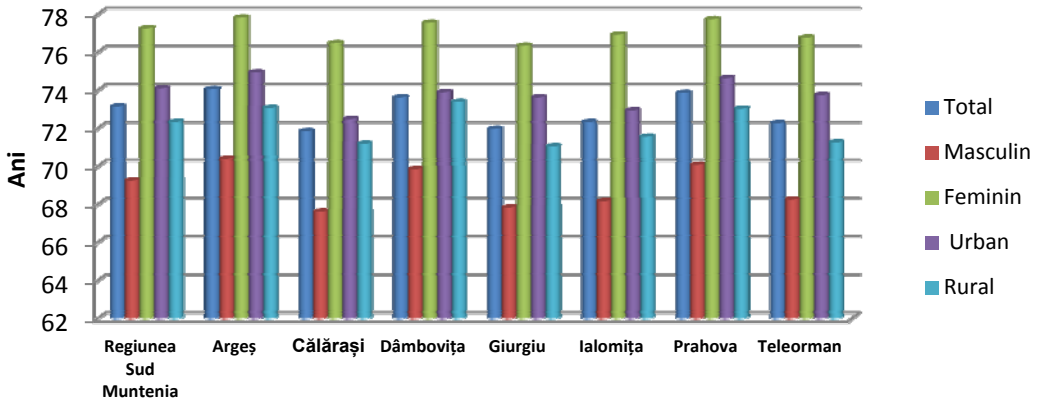

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, Tempo On-line

Rata mortalităţii infantile a înregistrat din anul 2004 până în anul 2011 o scădere evidentă la nivel de regiune (în 2004 s-a înregistrat o rată de 17,9 decedați sub 1 an la 1.000 de născuți vii, scăzând la 10,3 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori în 2011). În anul 2011, media înregistrată la nivel de regiune s-a situat însă, peste nivelul înregistrat la nivel naţional care a fost de 9,4 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori.

La nivel interjudeţean, în anul 2011, cea mai ridicată rată a mortalităţii infantile s-a înregistrat în judeţul Ialomiţa (12,7 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori), iar cea mai scăzută în judeţul Dâmboviţa (7,8 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori), situându-se astfel, sub media înregistrată la nivel regional.

În ceea ce priveşte diferenţierea pe medii de rezidenţă, se constată că, în anul 2011, rata mortalităţii infantile a înregistrat valori mai ridicate în mediul rural (11,1 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori) decât în mediul urban (9,3 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori). Totodată, în mediul urban, judeţul Teleorman a deţinut cea mai ridicată valoare a ratei mortalităţii infantile (11 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori), comparativ cu judeţul Giurgiu care a înregistrat o rată a mortalităţii infantile de 7,2 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori .

În mediul rural, primul loc, în ceea ce priveşte rata mortalităţii infantile, a fost ocupat de judeţul Giurgiu (15,7 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori), în timp ce la polul opus s-a regăsit judeţul Dâmboviţa (7,1 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori).

2.4.1.2.3. MIŞCAREA MIGRATORIE A POPULAŢIEI

Alături de natalitate şi mortalitate, **mişcarea migratorie** contribuie la creşterea sau descreşterea unei populaţii. Migraţia este determinată de factori economici, sociali şi politici, putând fi de tip intern (imigrările) şi de tip extern (emigrările).

Migraţia internă reprezintă totalitatea deplasărilor însoţite de schimbarea definitivă a domiciliului între unităţile administrativ-teritoriale ale unei ţări. Ea este o componentă esenţială a proceselor de dezvoltare, fiind corelată cu schimbările economice, de structură socială sau calitatea vieţii.

În anul 2011, soldul schimbărilor de domiciliu, denumit şi migraţiune netă a plasat regiunea Sud Muntenia pe locul 5, cu o migraţiune netă negativă datorată faptului că numărul persoanelor

care au plecat cu domiciliul din regiunea Sud Muntenia a fost mai mare cu 2.194 de persoane decât numărul persoanelor care au venit cu domiciliu. Situaţia se datorează în primul rând datorită migraţiei negative înregistrată în judeţul Teleorman (-843 de persoane). Migraţiune negativă s-a înregistrat inclusiv în judeţele Prahova (-675 persoane) şi Argeş (-624 de persoane). Doar în două judeţe migraţia internă a fost pozitivă, respectiv în judeţul Giurgiu (591 de persoane) şi în Dâmboviţa (242 de persoane).

Referitor la diferenţierea pe medii de rezidenţă, se remarcă faptul că, în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, în mediu urban s-a înregistrat un sold migratoriu negativ de -6.501 de persoane, cea mai semnificativă depopulare fiind înregistrată în judeţul Argeş cu 1.693 persoane, iar cea mai redusă s-a înregistrat în judeţul Giurgiu cu 224 persoane. În mediul rural, s-a înregistrat un sold migratoriu pozitiv de 4.307 de persoane. Valoarea cea mai ridicată s-a înregistrat în judeţul Dâmboviţa cu 1.083 persoane, iar cea mai scăzută în judeţul Ialomiţa cu 136 de persoane.

În concluzie, în perioada analizată 2004 - 2011, soldul schimbărilor de domiciliu pe medii de rezidenţă a relevat o tendinţă de stabilire a populaţiei în mediul rural.

Totodată, referitor la soldul schimbărilor de reşedinţă, se poate observa faptul că soldul schimbărilor de reşedinţă a fost negativ în anul 2011 (-10.258 de persoane), datorat soldului schimbărilor de reşedinţă negativ înregistrat în fiecare din cele şapte judeţe componente ale regiunii Sud Muntenia. În profil teritorial, soldul schimbărilor de reşedinţă a fost negativ atât în mediul urban, cât şi în mediul rural.

Referitor la **migraţia externă**, se poate observa, în graficul nr. 4.10., faptul că, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat locul 7, între cele opt regiuni de dezvoltare, în ceea ce priveşte numărul de emigranţi, cu un procent de 6% (1.107 de persoane) din totalul emigranţilor de la nivel naţional.

Totodată, regiunea Sud Muntenia a ocupat acelaşi loc 7 şi în ceea ce priveşte numărul de imigranţi, cu un procent de 3,2% (499 persoane), din totalul imigranţilor înregistraţi la nivel naţional.

Grafic nr. 4.10. - Migrația externă, în anul 2011

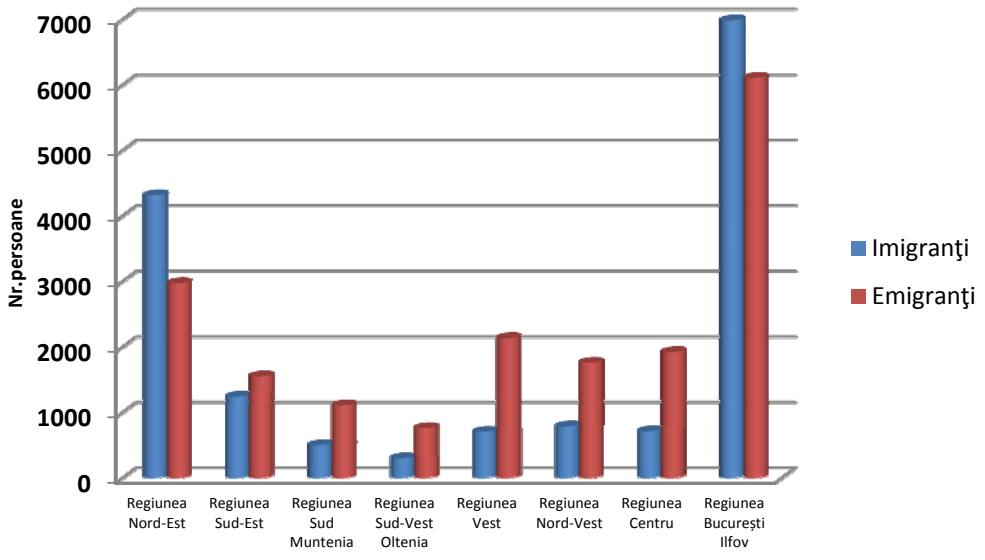

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

În anul 2011, judeţele cu cea mai mare pondere a numărului emigranţilor au fost judeţele Prahova şi Argeş, iar la popul opus s-au aflat judeţele Giurgiu şi Ialomiţa.

În timp ce pentru **regiunea Sud Muntenia** emigranţii reprezintă o **pierdere netă,** atestând capacitatea încă redusă a economiei şi societăţii de a genera oportunităţi de muncă şi remunerare corespunzătoare, pentru ţările şi regiunile primitoare constituie o forţă de muncă capabilă de performanţe înalte, o forţă de muncă competitivă.

Cauzele migrării forţei de muncă sunt, aparent, simplu de identificat: prevalenţa nevoilor materiale. De asemenea, se poate observa faptul că ponderea majoră a persoanelor care emigrează pentru a munci în străinătate se regăseşte în judeţele defavorizate care sunt puternic afectate de sărăcie şi unde lipsesc locurile de muncă. Alarmant este însă faptul că majoritatea celor care părăsesc ţara provin din mediul rural şi sunt tineri cu vârste sub 35 de ani. Principalele efecte ale migraţiei externe constau în reducerea forţei de muncă locale, scăderea natalităţii, creşterea ratei divorţialităţii, agravarea fenomenului de delincvenţă juvenilă.

În anul 2011, judeţele cu cel mai mare număr de imigranţi au fost Prahova şi Dâmboviţa, în timp ce ponderea cea mai scăzută a imigranţilor s-a regăsit în judeţele Călăraşi şi Giurgiu. Se constată astfel, că judeţele mai dezvoltate ale regiunii sunt principalii receptori de persoane cu statut de imigranţi.

Din analizarea datelor statistice pentru perioada 2004 - 2011, se constată o uşoară creştere a numărului emigranţilor, însă datele puse la dispoziţie de Institutul Naţional de Statistică nu reflectă în totalitate amploarea fenomenului migraţiei la nivel naţional sau regional, în special al emigraţiei. În consecinţă, datele oficiale cu privire la fenomenul migraţiei nu sunt suficiente pentru caracterizarea corespunzătoare a acestui fenomen în regiunea Sud Muntenia.

Evoluția negativă a soldului migrator (intern și extern) în perioada de analiză tinde să se convertească la nivelul regiunii într-un pattern cu consecințe asupra dezvoltării teritoriale. Corelat cu rata scăzută de natalitate și cu o serie de factori ce țin de specificul localităților (vulnerabilități, probleme sociale, cadru natural) soldul migrator negativ reprezintă de asemenea una din cauzele depopulării.

Migrația externă afectează în special zonele rurale (Teleorma, Ialomița etc.) pentru că populația tânără, dar cu un nivel scăzut de instruire optează pentru locuri de muncă în străinătate. Lipsa locurilor de muncă, lipsa investițiilor și lipsa infrastructurii de afaceri, dezvoltarea economică încă fragilă, profilul agrar al activităților și slaba calificare a populației (în special a celei din mediul rural) reprezintă câteva din cauzele ce generează migrația externă.

Migrația internă afectează în principal rețeaua de centre urbane mici și mijlocii, dat fiind faptul că are loc un proces de reorientare către comunele limitrofe acestora, din motive ce țin de cheltuilelile cu utilitățile și taxele mai reduse, etc. Pe de altă parte, migrația internă către un centru urban principal din regiune (Ploiești, Pitești) sau din afara regiunii (în special București) caracterizează în special tinerii care doresc să își completeze nivelul de instruire sau care doresc să își găsească un loc de muncă adecvat pregătirii profesionale și cu perspective de viitor.

Impactul soldului migrator negativ asupra dezvoltării spațiale pote să genereze următoarele acțiuni: descurajează tendințele de a susține orașele mici și mijlocii (tinerii cu studii superioare nu sunt interesați să rămână să lucreze în aceste localități) cu efecte și asupra așezărilor rurale din

imediata apropiere, accentuează tendinţele polarizante ale marilor oraşe, stimulează depopularea şi degradarea mediului rural (comune în care populaţia este majoritar îmbătrânită tind să dispară).

2.4.1.2.4. RATA MEDIE DE CREŞTERE A POPULAŢIEI

Rata medie de creştere a populaţiei furnizează o imagine de ansamblu privind dinamica şi reproducerea populaţiei. În anul 2011, comparativ cu anul 2004, rata medie de creştere a populaţiei regiunii Sud Muntenia a fost de -2,96%, situându-se sub media înregistrată la nivel naţional, care a fost de -1,5%. La nivel regional, judeţele Argeş şi Dâmboviţa au înregistrat valoarea cea mai ridicată a ratei medii de creştere a populaţiei (-1,7%), la polul opus fiind judeţul Teleorman (-8,1%).

Grafic nr. 4.11. - Evoluţia ratei medii de creştere a populaţiei regiunii Sud Muntenia, în perioada 2004-2011

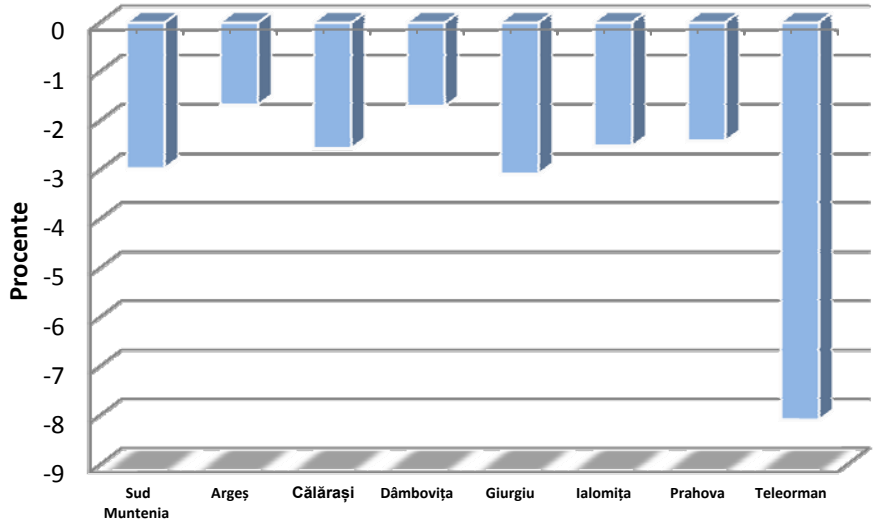

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

2.4.1.3. DENSITATEA POPULAŢIEI (ZONE CU DENSITATE RIDICATĂ/ SCĂZUTĂ/ URBAN/ RURAL)

Densitatea populaţiei reflectă gradul de intensitate a populării unui anumit teritoriu prin raportarea numărului de locuitori la anumite suprafeţe diferite în privinţa modului de utilizare. Acest indicator este, totodată, rezultatul unor condiţii istorice, economice şi sociale date, dar şi un factor care influenţează desfăşurarea normală a vieţii sociale şi economice într-un teritoriu, fiind astfel, atât una din condiţiile vieţii materiale, cât şi element esenţial pentru strategia de dezvoltare a unei regiuni / zone, atât la nivel macroeconomic cât şi în profil teritorial.

Repartiția geografică a populației este influențată de specificul factorilor fizico-geografici, social-istorici și tehnologici, cărora colectivitățile umane li s-au adaptat. A rezultat astfel o mare diversitate de așezări umane, de la cele mai simple până la marile aglomerări urbane.

Relieful are influență directă asupra distribuției spațiale a populației, densitatea modificându-se în funcție de relief, deoarece pantele accentuate împiedică sau fac dificile anumite tipuri de exploatare a solului și pentru că reducerea temperaturii o dată cu creșterea altitudinii nu este favorabilă dezvoltării anumitor culturi. Volumul reliefului sau masivitatea, structura geologică, formele topografice exercită, de asemenea, o influență considerabilă - prin limitarea suprafețelor

agricole, îngreunarea circulației - în funcție de acestea înregistrându-se numeroase variații spațiale în distribuția populației. Pe de altă parte, și zonele de câmpie cu soluri fertile înregistrează o densitate scăzută a populației datorită întinderilor mari de terenuri utilizate pentru agricultură.

Resursele minerale și energetice, precum și progresul tehnic și tehnologic înregistrat în exploatarea acestora, exercită de asemenea, o influență deosebită asupra distribuției populației, determinând formarea marilor aglomerări urbane (cum sunt de exemplu unele orașe din cadrul județelor Argeș, Dâmbovița, Prahova).

La rândul ei, repartiția geografică a populației este unul din factorii care influențează posibilitatea de dezvoltare economico-socială a unei regiuni/zone. Astfel, printre consecințele economice care pot apărea ca efect al scăderii densității populației se numără: scăderea PIB-ului potenţial prin diminuarea contribuţiei forţei de muncă, dar şi a capitalului în condiţiile afectării economisirii interne, creșterea presiunii asupra bugetului de stat, atât pe partea de venituri prin afectarea creşterii economice, cât şi pe partea de cheltuieli prin majorarea cheltuielilor pentru asistenţa socială şi sănătate. Prin urmare, dezvoltarea unor activităţi economice într-o anumită zonă depinde de potenţialul natural al locului, dar și de populaţia existentă în zona respectivă care contribuie la organizarea spaţiului geografic şi la orientarea acestuia prin crearea unor vectori de forţă. Astfel, populația și așezările umane sunt punctele de potenţial într-un teritoriu care dezvoltă relaţii complexe, atât în interiorul teritoriului respectiv, cât și între acesta şi alte componente ale teritoriului, sau alte teritorii.

Scăderea constantă a populaţiei regiunii Sud Muntenia în toată perioada analizată a determinat, pe cale de consecinţă, şi o scădere corespunzătoare a densităţii populaţiei din regiune. Astfel, în perioada analizată (2004 - 2011), suprafaţa administrativ teritorială a judeţelor, a rămas constantă, singura influenţă asupra densităţii populaţiei din regiune, şi asupra judeţelor care o compun, a avut-o diminuarea populaţiei, semnalată în toate judeţele care compun regiunea. În acest context, dinamica densităţii populaţiei urmează strict dinamica evoluţiei populaţiei din regiunea Sud Muntenia, precum şi din judeţele componente.

Din punct de vedere al densităţii populaţiei se poate afirma că partea de nord a regiunii Sud Muntenia este o zonă extrem de densă în comparaţie cu alte zone din ţară (densitatea este ridicată în special judeţele Prahova şi Dâmboviţa). În ce priveşte situaţia judeţelor de câmpie, acestea prezintă zone mai dense în apropierea Bucureştiului şi în jurul zonelor urbane. În rest, aceste judeţe au o densitate a populaţiei pe alocuri extrem de scăzută (cazul judeţelor din Bărăgan - Ialomiţa şi Călăraşi).

Astfel, în anul 2011, densitatea populaţiei în regiunea Sud Muntenia a fost de 94,1 locuitori/ km^2, situând astfel regiunea pe locul 3 la nivelul ţării, după regiunea Bucureşti-Ilfov şi Nord-Est, valoarea înregistrată fiind superioară mediei naţionale de 89,6 loc./ km^2. La nivel NUTS 3, în anul 2011 cel mai populat judeţ al regiunii a fost Prahova, cu o densitate a populaţiei de 171,6 loc./ km^2, urmat de Dâmboviţa cu 130,5 loc./ km^2, ultimele locuri fiind ocupate de judeţele Ialomiţa – 64,2 loc./ km^2 şi Călăraşi – 61, loc./ km^2.

Fig. Densitatea populației la nivel de UAT în cadrul județelor regiunii Sud Muntenia (2011, UM: loc/km^2)

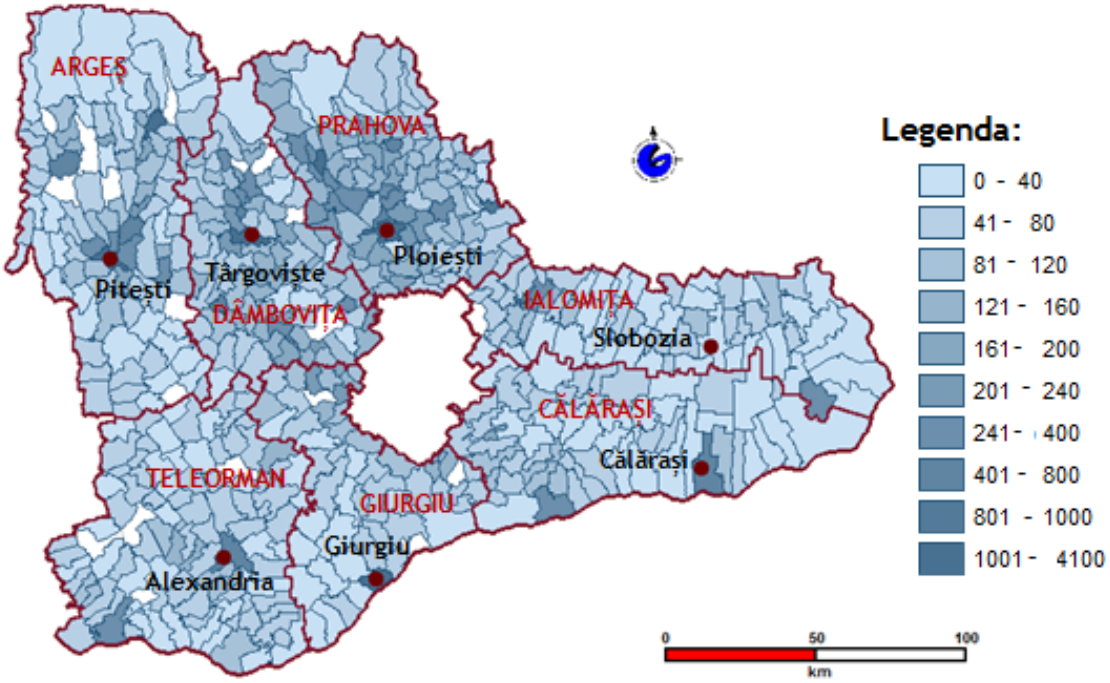

Sursa: "Studiu Elemente de privind elementele de dezvoltare spațială a regiunii Sud-Muntenia"

În ceea ce priveşte diferenţierea pe medii de rezidenţă, în anul 2011, densitatea populaţiei a înregistrat o valoare mai ridicată în mediul urban (433,2 loc./ km^2), în timp ce în mediul rural aceasta a fost de 60,6 loc./ km^2. La nivel judeţean, densitatea populaţiei pe medii de rezidenţă a atins următoarele valori:

- mediul urban – cel mai populat judeţ a fost Argeş cu 767 loc./ km^2, iar cel mai slab populat, Ialomița cu 228,9 loc./ km^2;
- mediul rural – primul loc a fost ocupat de judeţul Prahova, cu o densitate de 100,4 loc./ km^2, în timp ce pe ultimul loc s-a clasat tot judeţul Ialomiţa cu o valoare de 39,7 loc./ km^2.

Relația pozitivă dintre densitate și performanță economică este bine evidențiată de economiștii care au concluzionat că schimbările climatice se află în strânsă legătură cu creșterea populației, densitatea umană și bunăstarea economică. Pentru prezent şi viitor, cunoaşterea cât mai exactă a problemelor populaţiei are o importanţă primordială deoarece de densitatea populaţiei depinde în bună parte bogăţia naţiunii, puterea ei, realizările sociale şi culturale, civilizaţia sa în ultimă instanţă. Efectivul populaţiei, răspândirea geografică, dinamica populaţiei, structura geodemografică sunt factori de care depinde ritmul de creştere a populaţiei, evoluţia numerică a populaţiei dintr-o ţară, dintr-un continent sau de pe întreg globul. Ritmul de creştere determină densitatea populaţiei care influenţează, la rândul său, dezvoltarea economică a unei societăţi, dar pretinde, în acelaşi timp, asigurarea mijloacelor de subzistenţă, de culturalizare, sanitare, igienice, de locuire.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Re

~~Din punct de vedere economic cunoaşterea numărului şi structurii populaţiei este utilă pentru estimarea necesarului de energie, locuinţe, hrană, îmbrăcăminte şi a altor trebuinţe ale oamenilor, în general pentru dimensionarea cererii de bunuri materiale şi de servicii necesare unei populaţii.~~

2.4.2. RESURSELE UMANE

2.4.2.1. STAREA DE SĂNĂTATE, PERSONAL MEDICO-SANITAR

a) STAREA DE SĂNĂTATE

Starea de sănătate a populaţiei reprezintă un fenomen complex, biologic, psihologic, social şi cultural, care exprimă sintetic nivelul şi caracteristicile sănătăţii membrilor comunităţii, în ansamblul ei. Totodată, starea de sănătate a populaţiei reprezintă un indicator major al nivelului de trai al comunităţii, ocupând primul loc în lista celor 12 indicatori alcătuită de experţii ONU pentru definirea calităţii vieţii.

Starea de sănătate a populației reprezintă un indice al gradului de productivitate și performanță al capitalului uman, iar raportat la dimensiunea spațială, contribuie la descrierea, pe de o parte, a carențelor între mediul urban-rural, generate de accesul la infrastructura medicală de bază, iar pe de altă parte poate constitui un factor relevant privind evaluarea competitivității și potențialului de dezvoltare al unei comunități.

În ceea ce privește evaluarea stării de sănătate a României, comparativ cu alte state ale Uniunii Europene, se poate observa o stare de sănătate precară, din punct de vedere al percepției, România situându-se alături de statele baltice şi Bulgaria, între ţările în care oamenii îşi evaluează mai slab sănătatea. Atât indicatorii obiectivi, cât şi cei subiectivi, situează România printre statele UE cu o stare slabă de sănătate. Datele indică sănătatea ca un domeniu cheie care necesită intervenţie prin politici sociale pentru îmbunătăţirea sănătăţii şi reducerea inegalităţilor din populaţie .

În acest sens, în vederea analizării stării de sănătate a populaţiei regiunii Sud Muntenia, se vor utiliza o serie de indicatori relevanţi, care pot fi grupaţi astfel:

a. Indicatori ai nivelului reproducerii populaţiei: natalitate, fertilitate
b. Indicatori care măsoară absenţa sănătăţii: mortalitatea şi mortalitatea infantilă.

În ceea ce priveşte primul set de indicatori referitori la nivelul reproducerii populaţiei, se poate observa faptul că, în perioada 2004 - 2011, la nivel naţional s-a înregistrat o tendinţă de scădere a natalităţii, acest trend fiind mai accentuat în 2007, în 2010 şi în 2011 . De asemenea, aceste oscilaţii s-au menţinut în perioada analizată şi la nivelul celor opt regiuni de dezvoltare.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, **rata natalităţii** a fost scăzută de 8,6 născuţi vii la 1.000 de locuitori, situându-se sub media naţională, fiind cu aproximativ 0,6 născuţi vii la 1.000 de locuitori, sub media înregistrată la nivel naţional. Totodată, în anul 2011, regiunea a ocupat locul 6 în rândul celor opt regiuni de dezvoltare.

Evoluţia în timp, în perioada 2004 - 2011 a fost asemănătoare cu cea de la nivel naţional, cu diferenţa că pe medii de rezidenţă, rata natalităţii din mediul urban este în creştere, iar cea din mediul rural este în scădere. Cu toate acestea, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, rata natalităţii din mediul urban a fost identică cu cea din mediul rural, respectiv 8,6 născuţi vii la 1.000 de locuitori.

La nivel interjudeţean, în graficul nr. 4.12. se poate observa faptul că, în perioada analizată, s-a păstrat tendinţa de scădere a natalităţii înregistrată atât la nivel naţional, cât şi la nivel regional. În anul 2011, cea mai ridicată rată a natalității s-a înregistrat în județul Ialomița (10,4 născuți vii la 1.000 de locuitori), în timp ce cea mai scăzută valoare a ratei natalității s-a înregistrat în județul Teleorman (7,2 născuți vii la 1.000 de locuitori).

Graficul nr. 4.12. – Evoluția ratei natalității în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011

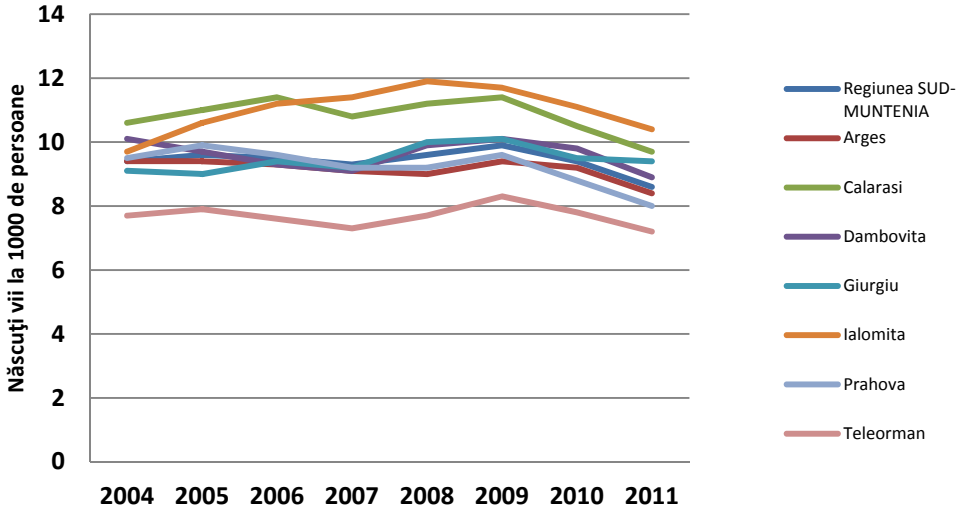

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

Principalul factor care influenţează natalitatea este **fertilitatea populaţiei feminine**. **Rata de fertilitate** se referă la numărul născuţilor vii la 1.000 de femei de vârstă fertilă (categorie în care sunt încadrate femeile cu vârsta cuprinsă între 15 - 49 de ani), dintr-un anumit an. Astfel, în perioada 2004 -2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, rata de fertilitate a avut tendințe oscilante, scăzând în anul 2007 până la 37,6 născuți vii la 1.000 de femei de vârstă fertilă, pentru ca apoi, rata de fertilitate să ajungă la 40,3 născuți vii la 1.000 de femei de vârstă fertilă în anul 2009, scăzând apoi până la 35,3 născuți vii la 1.000 de femei fertile în anul 2011.

La nivelul celor șapte județe componente, în anul 2011, cea mai ridicată valoare a ratei fertilității s-a înregistrat în judeţul Ialomiţa cu 42,3 de născuţi vii la 1.000 de femei fertile, iar cele mai scăzute valori în județele Prahova (32,1 născuți vii la 1.000 de femei de vârstă fertilă) şi Teleorman (32,7 născuţi vii la 1.000 de femei de vârstă fertilă).

În ceea ce priveşte diferenţierea pe medii de rezidenţă, se poate observa faptul că în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, rata fertilităţii în mediul urban a fost de 31,9 născuţi vii la 1.000 de femei de vârstă fertilă, iar în mediul rural de 38,3 născuţi vii la 1.000 de femei fertile, în scădere faţă de anul 2010. La nivel interjudeţean, în anul 2011, cea mai ridicată valoare a ratei fertilităţii în mediul urban s-a înregistrat în judeţul Ialomiţa (39,2 de născuţi vii la 1.000 de femei fertile), iar cea mai scăzută în judeţul Argeş (29,7 născuţi vii la 1.000 de femei fertile). Totodată, în mediul rural valoarea cea mai ridicată a fost semnalată în judeţul Ialomiţa (47,4 născuţi vii la 1.000 de femei fertile), iar cea mai scăzută în judeţul Prahova (33,7 născuţi vii la 1.000 de femei fertile).

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare

Graficul nr. 4.13. – Evoluţia ratei de fertilitate, în perioada 2004 - 2011

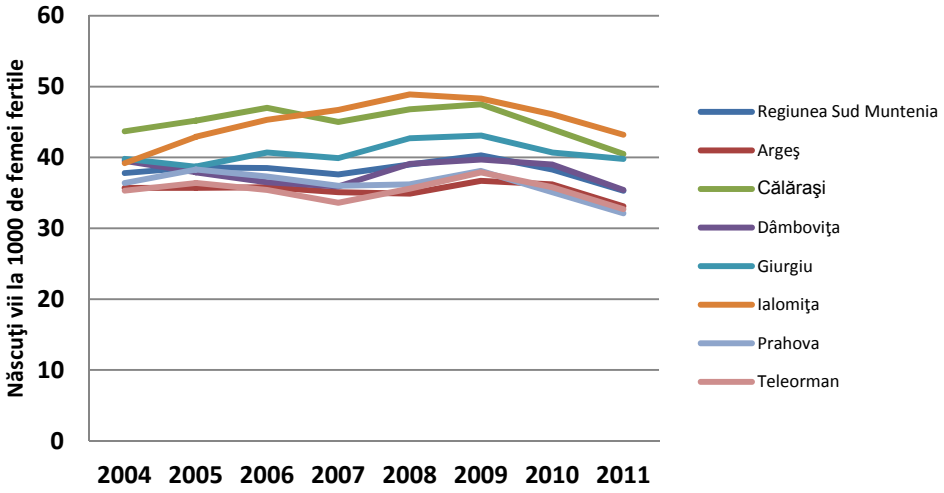

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

Mortalitatea populaţiei poate fi considerat fenomenul demografic cel mai complex în evoluţii pe termen scurt şi mediu, nivelul acestuia înglobând toţi factorii ce influenţează în mod negativ calitatea vieţii, reflectaţi cu o inerţie specifică concretizată printr-un anumit decalaj în timp faţă de momentul în care intervin schimbările factorilor socio-economici.

Creşterea care se constată începând cu anul 2004, se datorează creşterii mortalităţii la vârstele adulte şi înaintate, ratele de mortalitate pe grupe de vârstă arătând o creştere reală a mortalităţii la aceste vârste şi nu consecinţe ale structurii pe vârste a populaţiei[8].

În perioada analizată, la nivel naţional, rata mortalităţii la nivel național s-a stabilizat în jurul valorii de 12 decedaţi la 1.000 de locuitori. În acelaşi interval de timp, la nivelul regiunii Sud Muntenia, rata mortalităţii s-a situat constant peste media înregistrată la nivel naţional, ajungând în anul 2011 la 13,1 decedaţi la 1.000 de locuitori, în uşoară scădere faţă de anul 2010 (13,3 decedaţi la 1.000 de locuitori), ocupând astfel primul loc în rândul celor opt regiuni de dezvoltare.

[8] [43] C. Chirca, ... C. Zamfir ş.a. Metode şi tehnici de evaluare a sărăciei, 1998

Graficul nr. 4.14. - Evoluția ratei mortalității în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011

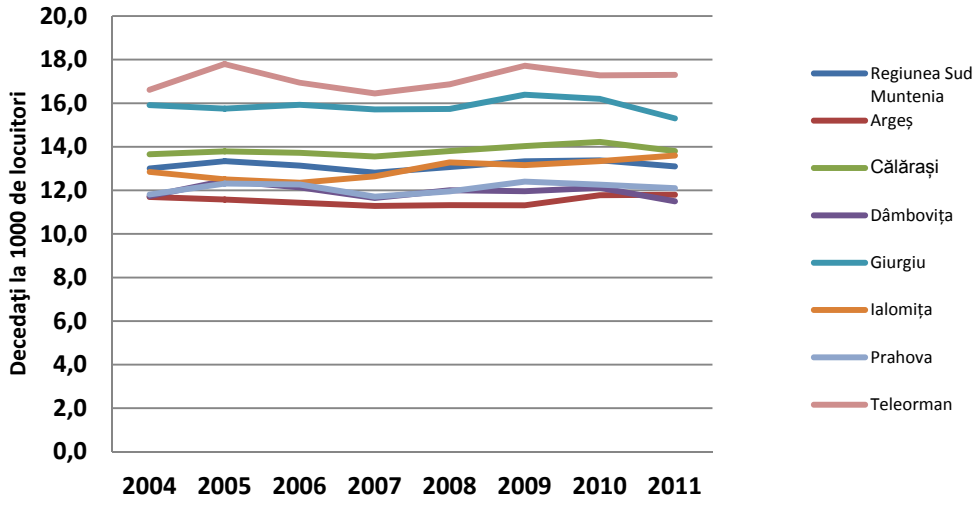

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO On-line

Aşa cum se poate observa în graficul nr. 4.14. la nivel NUTS 3, în anul 2011, au existat judeţe care au înregistrat valori mai mari decât media regională şi naţională. Astfel, în anul 2011, în judeţele Dâmboviţa şi Argeş s-a înregistrat cea mai scăzută rată a mortalităţii, de 11,5%, respectiv 11,8%, situându-se astfel, sub media înregistrată la nivel naţional, în timp ce judeţele Teleorman (17,3%) şi Giurgiu (15,3%) au ocupat primele poziţii atât la nivel naţional cât și la nivel regional.

Din analiza pe cauze de deces a mortalităţii putem constata că la bărbaţii de vârstă adultă (20 - 59 de ani) decesul a fost provocat de maladii ale inimii şi ale sistemului circulator, în timp ce pentru populaţia vârstnică au fost predominante maladii ale inimii. Concluzia care se poate trage este că, pe lângă degradarea continuă a nivelului de trai din primii ani ai tranziţiei, care a afectat întreaga populaţie, cu precădere fiind resimţită de către populaţia cu vârstă înaintată, se mai adaugă o serie de factori precum: stresul, lipsa siguranţei locului de muncă, deprimarea generată de pierderea acestuia sau alţi factori care au afectat cel mai mult bărbaţii de vârstă adultă.

Această mortalitate în exces, care nu se datorează creşterii sau îmbătrânirii populaţiei şi care se concretizează în creşterea ratei de mortalitate exclusiv pe grupe de vârstă, poate fi corelată direct cu deprecierea condiţiilor socio-economice care a fost caracteristică perioadei de tranziţie.

Dacă se iau în considerare diferiţii factori care se află la originea mortalităţii şi a stării de sănătate, factorii tradiţionali de risc şi-au pierdut din ce în ce mai mult semnificaţia, în timp ce o serie de noi factori, strâns legaţi de perioada de tranziţie, devin decisivi. Stresul începe să fie din ce în ce mai mult recunoscut ca factor principal în creşterea numărului de decese cauzate de boli de inimă, ulcer, ciroză, psihoză alcoolică, sinucideri, accidente şi omucideri. Stresul se pare că se manifestă în situaţia în care individul trebuie să reacţioneze la apariţia unei conjuncturi noi, neaşteptate, pentru soluţionarea căreia metodele şi conduita adecvată nu sunt cunoscute. Creşterea mortalităţii sub influenţa stresului depinde de mai mulţi factori a căror evoluţie a fost ascendentă în perioada analizată:

- instabilitatea şi conflictele din familie;

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- migraţia internă şi externă care a înregistrat o creştere considerabilă în special în primii ani ai tranziţiei şi care s-a produs de cele mai multe ori în condiţii nefavorabile, făcând necesară redefinirea strategiei de supravieţuire;
- dificultăţile emoţionale ca de exemplu furia, depresia şi evoluţia ascendentă a insecurităţii individuale;
- diminuarea veniturilor reale;
- insecuritatea locului de muncă sub ameninţarea şomajului, salariile scăzute, plata cu întârziere a salariilor, hiperinflaţia, explozia preţurilor, creşterea inegalităţii sociale, etc.

Toate aceste fenomene produc un considerabil stres, în special în rândul unei populaţii obişnuite să ducă o viaţă în condiţii stabile, într-o bunăstare medie, în condiţiile unei societăţi egalitariste[9].

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia au decedat 42.711 de persoane, cu 877 persoane mai puţin decât în anul 2010. Principalele cauze de deces, în anul 2011, au fost: bolile aparatului circulator (27.297 decese, în scădere cu 674 decese comparativ cu anul 2010), tumori (7.355 decese, în creştere cu 180 de decese faţă de anul 2010), boli ale aparatului digestiv (2.486 decese, în scădere cu 158 de decese faţă de anul 2010) și boli ale aparatului respirator (1.954 decese, faţă de 1.901 decese în anul 2010).

Graficul nr. 4.15. - Decese pe cauze de deces în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

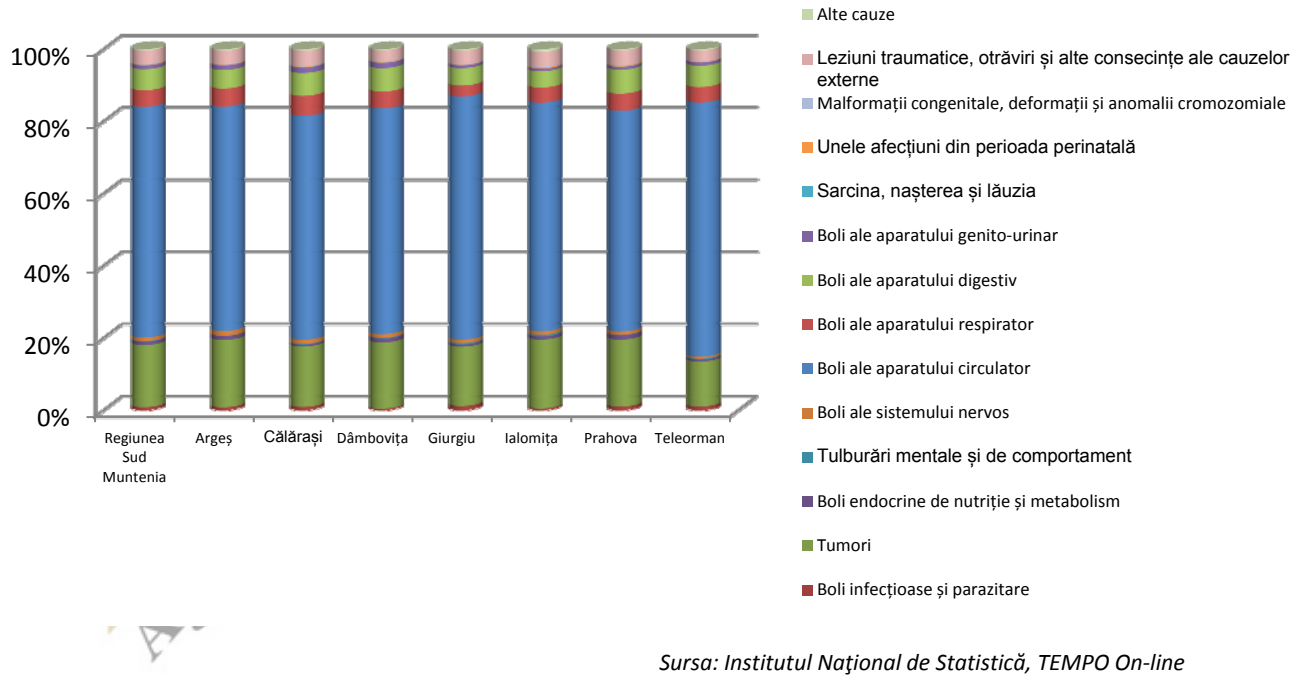

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

~~În perioada analizată, **mortalitatea infantilă** a înregistrat o evoluţie favorabilă atât la nivel naţional, cât şi la nivel regional. Astfel, în anul 2011, la nivel naţional rata mortalităţii infantile a fost de 9,4 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori. Cu toate acestea, regiunea Sud Muntenia s-a situat şi în anul 2011 peste media înregistrată la nivel naţional, cu 10,3 decedaţi sub un an la 1.000 de locuitori, ocupând astfel locul 6 în rândul celor opt regiuni de dezvoltare.~~

[9] [208] UNICEF, ICDC Florence, Crisis in Mortality, Health and Nutrition, , 1994

Mortalitatea infantilă şi rata mortalităţii infantile reprezintă un alți indicatori al stării de sănătate al unei populaţii, reflectând printre altele gradul de acces la serviciile de îngrijire medicală și la informațiile ce țin de educația medicală. La nivelul Uniunii Europene, România este printre țările cu cea mai ridicată rată a mortalităţii infantile. Conform Eurostat, în anul 2011, cea mai ridicată rată a mortalităţii infantile în statele membre ale Uniunii Europene a fost înregistrată în ţara noastră (9,4%), urmată de Bulgaria (8,5%), la polul opus situându-se Luxemburg (1,8%) și Suedia (2,5%).

Mortalitatea infantilă a înregistrat o evoluţie favorabilă atât la nivel naţional, cât şi la nivel regional. Astfel, în anul 2011, la nivel naţional rata mortalităţii infantile a fost de 9,4 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori. Cu toate acestea, regiunea Sud Muntenia s-a situat şi în anul 2011 peste media înregistrată la nivel naţional, cu 10,3 decedaţi sub un an la 1.000 de locuitori, ocupând astfel locul 6 în rândul celor opt regiuni de dezvoltare.

Totodată, rata mortalității infantile, la nivel național, a înregistrat o scădere de 50,81% în anul 2011 (6 născuți morți la 1.000 născuți) față de anul 2004 (4,1 născuți morți la 1.000 născuți), iar această tendință de diminuare caracterizează indicatorul și din punct de vedere al distribuției pe medii de rezidență, deși în mod diferențiat; în mediul urban rata mortalității infantile s-a diminuat de la 5,7 la 3,4 născuți morți la 1.000 născuți, în timp ce în rural aceasta s-a redus de la 6,4 la 5 născuți morți la 1.000 născuți.

La nivel interjudeţean, în anul 2011, cea mai mare **rată a mortalităţii infantile** s-a înregistrat în judeţul Giurgiu (13 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori) la polul opus situându-se judeţul Dâmboviţa (7,8 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori), sub media înregistrată la nivelul regiunii Sud Muntenia.

În ceea ce priveşte diferenţierea pe medii de rezidenţă, se constată faptul că, în anul 2011, rata mortalităţii infantile a fost mai ridicată în mediul rural decât în mediul urban cu 1,8%. Totodată, în mediul urban, judeţul Teleorman a înregistrat cea mai ridicată valoare a ratei mortalităţii infantile (11 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori), comparativ cu judeţul Giurgiu (7,2 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori). În mediul rural, pe primul loc în ceea ce priveşte rata mortalităţii infantile, s-a clasat judeţul Giurgiu, cu o rată a mortalităţii infantile de 15,7 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori, la polul opus aflându-se judeţul Dâmboviţa cu 7,1 decedaţi sub 1 an la 1.000 de locuitori.

Fig. Numărul deceselor infantile pe medii de rezidenţă la nivelul regiunii Sud Muntenia (2004-2011, UM: persoane)

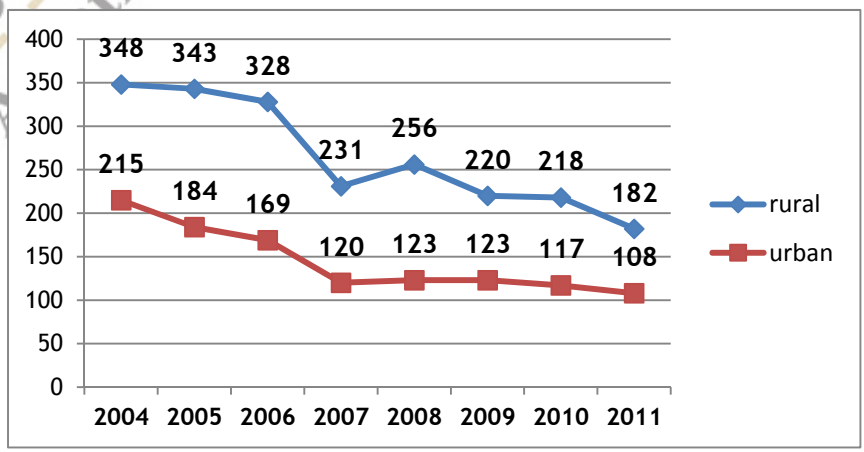

Sursa: INS, Tempo On-line

În anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat locul 5 la nivel național în ceea ce privește **numărul paturilor din spitale** (14.543 paturi). Așa cum rezultă din analizarea graficului numărul 4.16., se poate observa faptul că la nivelul celor șapte județe componente, indicatorul privitor la numărul de paturi în spital a urmat tendința de scădere înregistrată atât la nivel regional cât și la nivel național.

Graficul nr. 4.16. - Evoluția numărului paturilor în spitale în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011

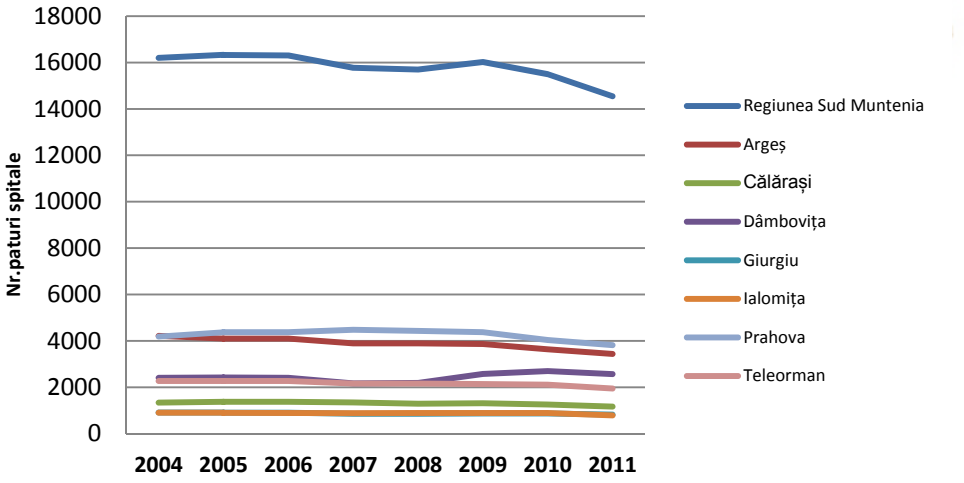

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2012

În ceea ce privește numărul de paturi în spitale care revin la 1.000 de locuitori, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat ultimul loc în rândul celor opt regiuni de dezvoltare cu doar 4,5 paturi la 1.000 de locuitori, situându-se astfel mult sub media națională de 6 paturi la 1.000 de locuitori.

În profil teritorial, în anul 2011, în patru din cele şapte judeţe ale regiunii Sud Muntenia (Argeş, Prahova, Dâmboviţa şi Teleorman) s-au înregistrat valori peste media regională, primul loc fiind ocupat de judeţul Argeş cu 5,4 paturi în spitale la 1.000 de locuitori, la polul opus situându-se judeţul Ialomiţa cu 2,8 paturi la 1.000 de locuitori.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Graficul nr.4.17. - Evoluția numărului de paturi în spitale care revin la 1000 de locuitori în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

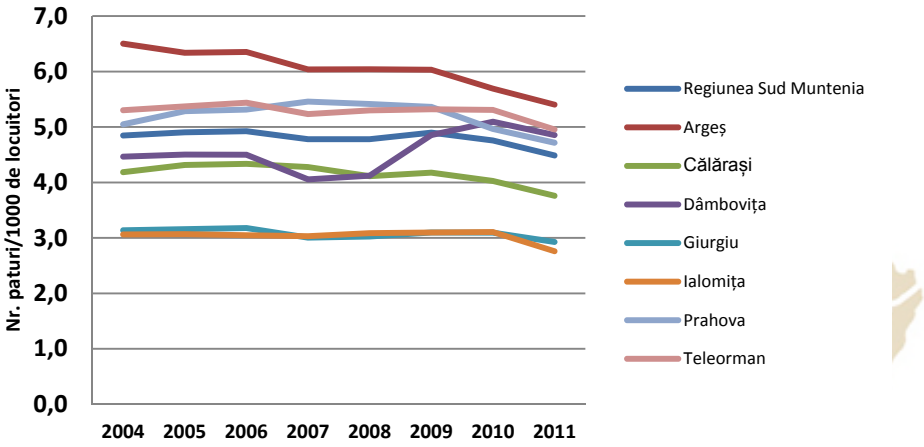

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2012

În profil temporal, numărul paturilor în spital care revin la 1000 de locuitori a scăzut constant, în intervalul analizat 2004-2011, în toate cele şapte judeţe componente ale regiunii Sud Muntenia.

b) PERSONAL MEDICO-SANITAR

În anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, serviciile medicale erau asigurate de un număr de 4.499 de medici (din care 3.567 erau în sectorul public şi 932 în mediul privat), dintre aceştia 1.585 erau medici de familie (1.169 activau în sectorul public şi 416 în sectorul privat). De asemenea, în anul 2011 îşi desfăşurau activitatea 1.156 medici stomatologi (396 în sectorul public şi 760 în sectorul privat), 1.202 farmacişti (79 în sectorul public şi 1.123 în mediul privat) şi 15.634 cadre sanitare medii (12.116 în sectorul public şi 3.518 în cel privat).

Graficul nr. 4.18. - Personal medico-sanitar, la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, în anul 2011

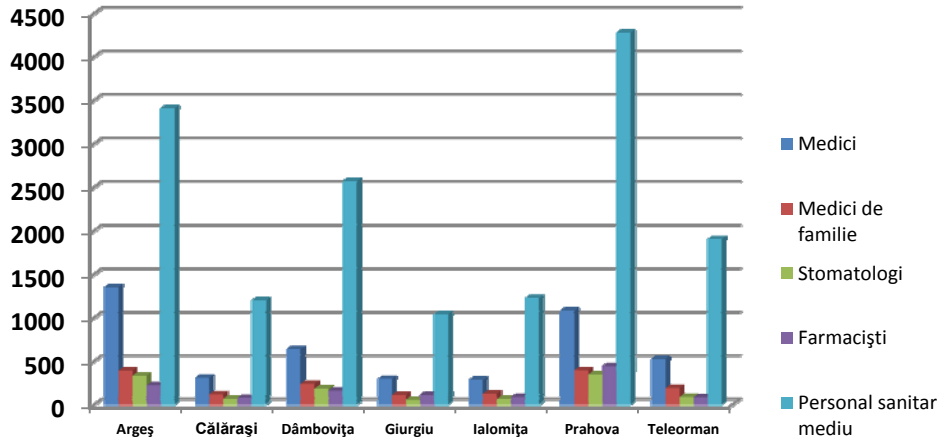

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2012

La nivelul celor şapte judeţe componente, se constată faptul că, personalul medico sanitar îşi desfăşoară activitatea cu precădere în judeţele din nordul regiunii (Argeş şi Prahova), în timp ce în judeţele din sudul regiunii serviciile medicale sunt asigurate de un număr insuficient de cadre medicale.

Astfel, din analizarea graficului nr. 4.18, se poate observa faptul că în judeţele din partea de nord a regiunii îşi desfăşoară activitatea aproximativ 55% din totalul medicilor înregistraţi la nivel regional, în timp ce în judeţele din sud numărul medicilor este foarte scăzut. Un exemplu în acest sens este judeţul Ialomiţa cu 289 de cadre medicale. Referitor la numărul medicilor de familie, cea mai ridicată valoare s-a înregistrat în anul 2011, în judeţul Prahova (398 cadre medicale), la polul opus aflându-se judeţul Giurgiu cu 115 cadre medicale. În anul 2011, judeţul Prahova s-a situat în fruntea clasamentului în ceea ce priveşte numărul stomatologilor (350 de cadre medicale), la polul opus fiind judeţul Giurgiu cu doar 59 de stomatologi.

Totodată, în ceea ce priveşte numărul farmaciştilor, în anul 2011, în judeţul Prahova activau 444 farmacişti, în timp ce în judeţul Călăraşi îşi desfăşurau activitatea doar 78 de farmacişti. În ceea ce priveşte personalul sanitar mediu, primul loc a fost ocupat de judeţul Prahova (4.278 de cadre medicale), iar la polul opus s-a situat judeţul Giurgiu 1.040 de cadre medicale.

Tabel nr. 4.1. – Medici și personalul sanitar mediu, în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

Nivel	Medici	Medici la 1000 de locuitori	Populația care revine la un medic	Personal sanitar mediu	Personal sanitar mediu la 1000 de locuitori	Populația care revine la un cadru sanitar mediu
Sud Muntenia	4.499	1,4	720,9	15.719	4,8	207,3
Argeș	1.353	2,1	470,5	3.438	5,4	185,9
Călărași	311	1,0	998,3	1.201	3,9	259,7
Dâmbovița	639	1,2	827,8	2.533	4,8	209,2
Giurgiu	297	1,1	940,0	1.015	3,6	276,0
Ialomița	289	1,0	988,7	1.296	4,5	221,4
Prahova	1.082	1,3	747,8	4.350	5,4	186,9
Teleorman	528	1,3	744,6	1.886	4,7	211,0

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

2.4.2.2. NIVELUL DE INSTRUIRE AL POPULAŢIEI

Nivelul de instruire este influențat de evoluția factorilor demografici (evoluția populației din segmentul de vârstă corespunzător vârstei școlare), precum și de un set de indicatori subiectivi (calitatea actului educațional, numărul absolvenților, gradul de accesibilitate la educație și la alte servicii de pregătire profesională) și obiectivi (infrastructura educațională).

Manifestarea procesului de diminuare a ratei natalității și a numărului populației cu vârstă școlară, în intervalul 2004–2011, imprimă sau întărește pentru/în următorii ani tendința negativă de evoluție a populației școlare la nivelul regiunii Sud Muntenia. Implicațiile generate direct sau indirect asupra nivelului de dezvoltare sunt multiple și vizează pe de o parte sfera economică, pe de altă parte domeniul social. Scăderea populației școlare se traduce printr-o scădere a numărului absolvenților în general și implicit printr-o scădere a numărului absolvenților de studii medii/superioare care tind să reprezinte forța de muncă calificată.

Reducerea nivelului de calificare/instruire a populației apte de muncă are impact asupra calității serviciilor/produselor și asupra randamentului și performanței activităților economice, în general. La nivel particular, nivelul de instruire scăzut generat sau modelat de o continuă scădere a populației școlare și a numărului de absolvenți afectează zonele/localitățile cu vulnerabilități economice/sociale, precum și mediul rural.

Orice modificare pe piața muncii sau în relația cerere-ofertă, în ceea ce privește nivelul de pregătire și/sau competențele solicitate/existente tinde să creeze dezechilibre periodice, care pot conduce spre o severă restructurare a activității economice în respectiva zonă/localitate.

La nivel social, scăderea nivelului de instruire se convertește într-un factor determinant pentru creșterea șomajului printre tineri și pentru manifestarea șomajului de lungă durată. Aceste categorii de șomeri se confruntă cu dificultăți în a găsi și a păstra un loc de muncă, dețin o stimă de sine scăzută și o capacitate redusă de autopromovare, au pierdut contactul cu piața muncii, cu noile tehnologii și/sau au un acces deficitar la informații. Iar, în funcție de particularitățile demografice și geografice a zonei/localității, intensificarea șomajului devine echivalentul intensificării riscului de excluziune socială (comunitățile cu populație rromă, orașele mici cu tendințe demografice negative, localitățile în zone greu accesibile, fără conexiuni de transport principale, localitățile din zone montane sau din zone predominant rurale și agrare etc.).

Grafic nr. 4.19. - Nivelul de instruire al populației adulte (25 - 64 de ani), în anul 2011

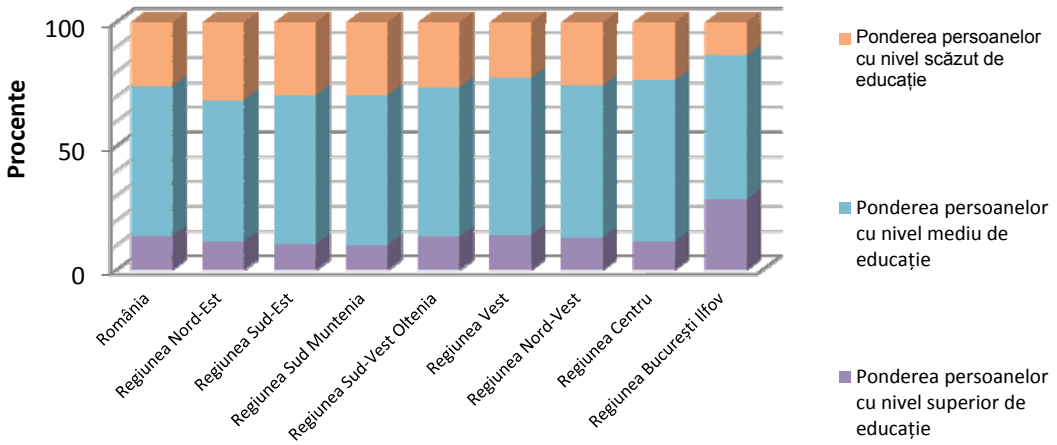

Sursa: Eurostat regional yearbook 2012

Din analizarea graficului nr. 4.19, se poate observa faptul că în anul 2011 regiunea Sud Muntenia a ocupat ultimul loc în ceea ce privește ponderea persoanelor cu nivel superior de educație

(11,2%), situându-se mult sub media națională (14,9%), precum şi cu mult sub media europeană de 26,8%; locul 4 în ceea ce privește ponderea persoanelor cu nivel mediu de educație (60,4%) și pe locul 3 în ceea ce privește ponderea educației cu nivel scăzut de educație (28,4%), situându-se peste media înregistrată la nivel național de 25%.

Un alt indicator important care reflectă atât nivelul de educaţie al populaţiei, cât şi potenţialul de dezvoltare al regiunii este ponderea populaţiei cu vârsta cuprinsă între 30 - 34 de ani, cu nivel de educaţie terţiară. Astfel, în perioada analizată, se poate observa din graficul nr. 4.20. faptul că a avut loc o creştere constantă a valorii acestui indicator, începând cu anul 2004, ajungând la 14,8% în anul 2011, ocupând astfel ultimul loc la nivel naţional, fiind cu 5,6% sub media naţională (20,4%) și cu 19,8% sub media europeană.

Grafic nr. 4.20.- Evoluţia ponderii populaţiei cu vârsta cuprinsă între 30 - 34 de ani, cu nivel de educaţie terţiară

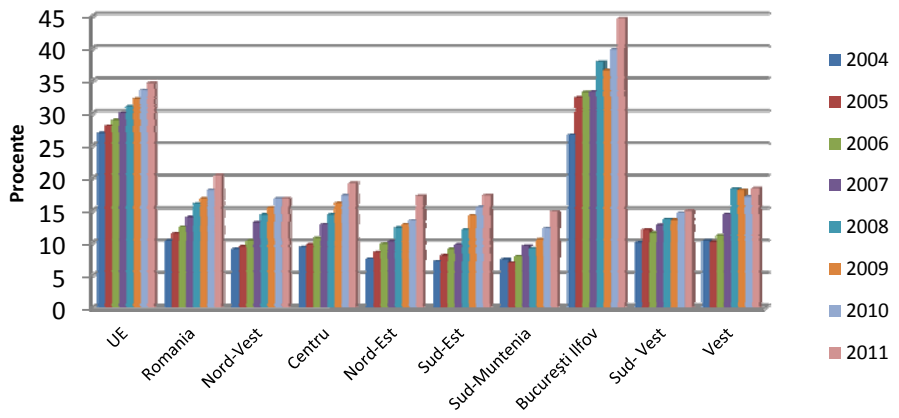

Sursa: Eurostat regional yearbook 2012

Totodată, din analizarea tabelului nr. 4.2. se poate observa faptul că, în anul 2009, în regiunea Sud Muntenia s-a înregistrat o pondere scăzută a persoanelor după competențe în utilizarea computerului, situându-se sub media înregistrată la nivel național.

Tabel nr. 4.2. - Ponderea persoanelor după competențe în utilizarea computerului, în anul 2009 (%)

Nivel de competențe în utilizarea computerului	scăzut	mediu	ridicat
România	16,8	10,6	9,5
Regiunea Nord-Est	17,6	9,2	9,1
Regiunea Sud-Est	18,3	11,6	8,6
Regiunea Sud Muntenia	15,1	8,9	8,3
Regiunea Sud-Vest Oltenia	12,4	10,3	7,4
Regiunea Vest	19,5	9,7	8,3
Regiunea Nord-Vest	15,1	12,5	8,7

Regiunea Centru	17,6	9,2	8
Regiunea Bucureşti Ilfov	19,5	14,2	18,6

Sursa: Institutul Național de Statistică, Indicatori de Dezvoltare Durabilă Teritorială, România - Datele nu sunt disponibile pentru 2010 şi 2011

În perioada analizată 2004 - 2011, regiunea Sud Muntenia s-a încadrat în tendinţa de scădere a **populaţiei şcolare** înregistrată la nivel naţional. Astfel, atât la nivel naţional, cât şi la nivel regional principalii factori care au condus la scăderea semnificativă a populaţiei şcolare au fost: scăderea natalităţii, migraţia populaţiei, abandonul şcolar şi scăderea nivelului de trai cauzată de criza economică.

La nivel regional, se constată faptul că scăderea populaţiei şcolare nu se pliază pe populaţia judeţelor. Astfel, în perioada analizată, cea mai semnificativă scădere a populaţiei şcolare s-a înregistrat în judeţul Argeş (-25.364 persoane), deşi acesta nu este cel mai populat judeţ al regiunii Sud Muntenia. De asemenea, o scădere semnificativă a populaţiei şcolare s-a înregistrat şi în judeţul Teleorman (-14.379 persoane) fiind cel mai puţin populat judeţ al regiunii Sud Muntenia. În mod paradoxal, la polul opus s-au situat două dintre judeţele mai puţin dezvoltate ale regiunii Sud Muntenia: Giurgiu (-4.503 persoane) şi Călăraşi (-6.386 persoane).

În anul 2011, cele mai ridicate **valori ale populației școlare** s-au înregistrat în învățământul primar și gimnazial (245.833 elevi), urmate de cele din învățământul preuniversitar (127.412) și universitar (26.110). Tendinţa generală a fost de scădere continuă, aproape la nivelul fiecărei trepte de şcolarizare, cea mai evidentă fiind în rândul studenţilor (de la 39.519 în anul 2004, la 26.110 în 2011).

Pe de altă parte, la nivelul preşcolarilor şi învăţământului liceal secundar s-a înregistrat o creştere în intervalul 2004 - 2011, astfel că, populaţia şcolară de grădiniţă în anul 2004 era de 89.839, ajungând în anul 2011 la 94.675, în timp ce la nivel de liceu, în anul 2004, erau înregistraţi un număr de 109.737 liceeni, ajungând în 2011 la 127.412 liceeni. Cel mai mare număr de liceeni s-a înregistrat în judeţul Prahova, la polul opus regăsindu-se judeţul Giurgiu.

O categorie importantă a populaţiei şcolare este reprezentată de studenţi, al căror număr a scăzut constant în perioada analizată 2004 - 2011 de la 39.510 în anul 2004 la 26.110 în anul 2011.

Graficul nr. 4.21. - Numărul studenţilor înscrişi , pe judeţe în anul 2011

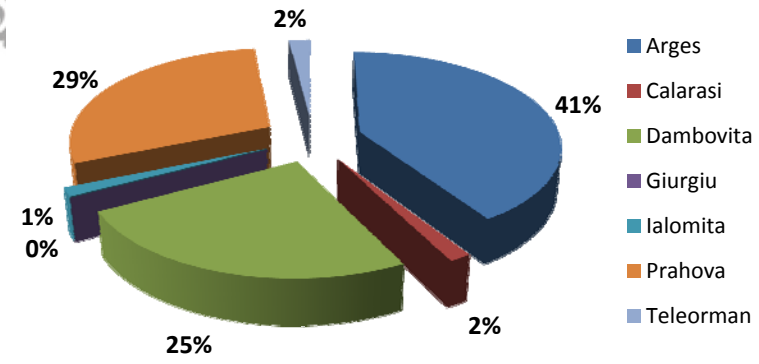

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Analizând numărul studenţilor în profil teritorial, se poate observa în figura nr. 4.21. faptul că în anul 2011, cea mai ridicată valoare a numărului acestora s-a înregistrat în judeţul Argeş, peste 41% din numărul de studenți de la nivel regional. Acest fapt s-a datorat, în primul rând, existenţei a două centre universitare în acest judeţ: Universitatea de Stat din Piteşti şi Universitatea Constantin Brâncoveanu. La polul opus s-a aflat judeţul Giurgiu, unde nu a fost înregistrat niciun student, cauza fiind inexistența unei universități sau a unei filiale ale acesteia.

Un aspect general acceptat este că abandonul şcolar este mult mai frecvent în comunităţile de romi şi se datorează sărăciei, coroborate cu lipsa de educaţie a părinţilor. Combaterea acestui fenomen este văzută prin aplicarea de programe de tip "after school" şi înfiinţarea de centre de zi pentru copiii proveniţi din familii sărace.

În acest context, în anul şcolar 2010/2011, situaţia abandonului şcolar în regiunea Sud Muntenia, pe forme de învăţământ a fost următoarea: 1,4% în învăţământul primar, 1,8% în învăţământul gimnazial, 2,4% în învăţământul liceal, 20,6% în învăţământul profesional şi de ucenici şi 5,8% în învăţământul postliceal şi de maiştri.

La nivelul celor şapte judeţe componente ale regiunii Sud Muntenia, cea mai mare rată a abandonului şcolar în învăţământul primar s-a înregistrat în judeţul Călăraşi (2,5%), iar cea mai scăzută în judeţul Argeş (doar 1%). În ceea ce priveşte învăţământul gimnazial, cea mai ridicată rată a abandonului şcolar s-a înregistrat în judeţul Călăraşi (3,5%), iar cea mai scăzută în judeţul Argeş (1,1%). Referitor la învăţământul liceal, în anul 2011, cea mai mare rată a abandonului şcolar s-a înregistrat în judeţul Călăraşi (3,0%), în timp ce judeţul Teleorman a avut cea mai scăzută rată a abandonului şcolar în rândul liceenilor (0,7%). În judeţul Teleorman s-a înregistrat cea mai ridicată rată a abandonului şcolar în învăţământul profesional (34,3%), iar în ceea ce priveşte învăţământul postliceal şi de maiştri pe primul loc s-a situat judeţul Ialomiţa (11,9%).

Grafic nr. 4.22. - Rata abandonului şcolar, pe forme de învăţământ, în anul 2011

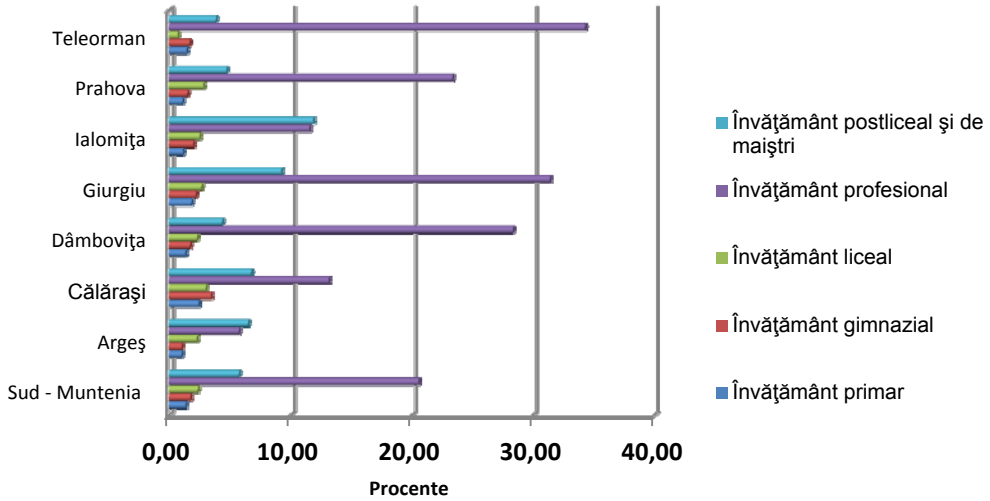

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2012

Totodată, părăsirea timpurie a şcolii se referă la persoanele de 18 – 24 de ani care nu sunt incluse în niciun sistem de şcolarizare şi care au doar educaţie primară sau gimnazială. Şi din acest punct de vedere România, cu o rată a părăsirii timpurie a sistemului educaţional de 20,9,%, se

situează cu mult peste media europeană de 16,6%, fiind printre ţările cu cea mai ridicată valoare a acestui indicator din Uniunea Europeană. La nivel regional, aşa cum rezultă din interpretarea graficului nr. 4.23., se observă faptul că regiunea Sud Muntenia a ocupat locul 2 în rândul celor opt regiuni de dezvoltare, în anul 2011 (27,6%), fiind devansată doar de regiunea Centru (33,5%), la polul opus situându-se regiunea Bucureşti-Ilfov (13,2%).

Grafic nr. 4.23. - Rata părăsirii timpurii a şcolii, în anul 2011

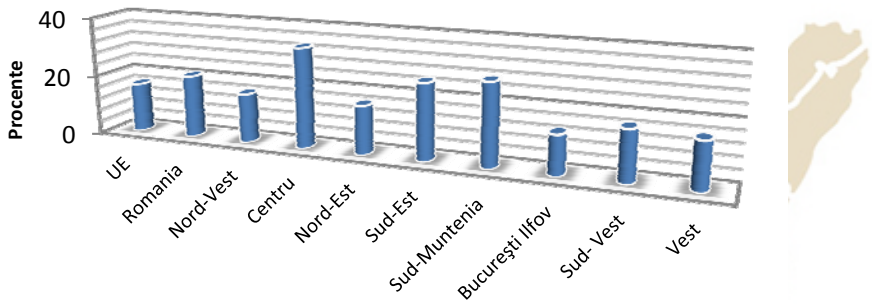

Sursa: Eurostat regional yearbook 2012

Nivelul de instruire are implicații evidente asupra procesului de creștere economică, pe de o parte din prisma contribuției populației cu studii superioare la PIB-ul anual, iar pe de altă parte preocuparea și interesul în a dobândi noi competențe și a îmbunătăți nivelului de pregătire favorizează prevenirea riscului de șomaj și asigură un grad mai mare de adaptabilitate pe piața muncii.

2.4.2.3. STRUCTURA ŞI DINAMICA RESURSELOR DE MUNCĂ (CU EVIDENŢIEREA FENOMENELOR DE RECONVERSIE/REINSERŢIE PROFESIONALĂ)

Evoluţia societăţii româneşti de-a lungul ultimilor ani a fost influenţată atât de reformele economice, dar mai ales de criza economică, fenomene soldate cu profunde transformări pe piaţa muncii. Modificarea condiţiilor sociale au avut drept consecinţă reducerea sporului demografic natural şi mai cu seamă accentuarea migraţiei temporare şi definitive, cu efecte directe asupra scăderii constante a populaţiei şi pe cale de consecinţă a populaţiei active. Analizând structura pe grupe de vârste a populaţiei active se constată tendinţe evidente de îmbătrânire a acesteia.

Resursele de muncă, respectiv populaţia în vârstă de muncă, include bărbaţii în vârstă de 16 - 64 ani şi femeile în vârstă de 16 - 59 ani, conform legislaţiei în vigoare în anul 2011. Pe fondul scăderii drastice a natalităţii de după 1989, ponderea resurselor de muncă în total populaţie a înregistrat o creştere. Fenomenul a fost similar şi în regiunea Sud Muntenia unde ponderea resurselor de muncă a crescut în perioada 2004 - 2006, a rămas relative constantă în următorii patru ani, şi a crescut din nou în perioada 2008 – 2011.

Astfel, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe locul 2 între cele opt regiuni de dezvoltare în ceea ce priveşte volumul resurselor de muncă (2.085,6 mii de persoane), după regiunea Nord-Est. Totodată, referitor la repartizarea pe sexe, regiunea Sud Muntenia a urmat tendinţele naţionale, conform cărora, în anul 2011, resursele de muncă de sex masculin erau uşor mai ridicate

decât cele de sex feminin, aceeaşi situaţie înregistrându-se şi la nivelul fiecărui judeţ component al regiunii.

În ceea ce priveşte rata de ocupare a resurselor de muncă, în Sud Muntenia s-a păstrat aceeaşi evoluţie descrescătoare înregistrată atât la nivel naţional, cât şi la nivel european. Astfel, în anul 2011, regiunea a ocupat locul 6 între cele opt regiuni de dezvoltare (55,4%), situându-se mult sub media națională (59,6%). De asemenea, rata de ocupare a resurselor de muncă de sex masculin (56,2%) a fost mai ridicată decât rata de ocupare a resurselor de muncă de sex feminin (54,5%).

Totodată, în ceea ce priveşte repartizarea pe medii de rezidenţă, se constată faptul că trendul a fost de creştere a ratei de ocupare a resurselor de muncă în mediul urban şi de uşoară descreştere în mediul rural.

Grafic nr. 4.24. - Evoluția ratei de ocupare a resurselor de muncă, în perioada 2004-2011

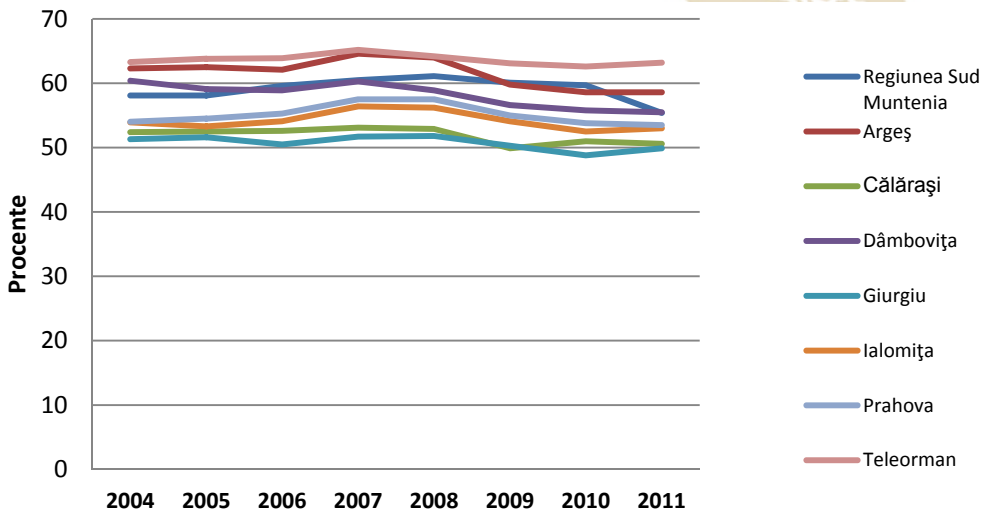

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

În ceea ce privește rata de activitate a resurselor de muncă, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat locul 6 (59,2%) în rândul celor opt regiuni de dezvoltare, situându-se mult sub media la nivel național (62,8%). Totodată, în anul 2011, în ceea ce privește repartizarea pe sexe, rata de activitate a resurselor de muncă a fost mai ridicată în rândul bărbaților (60,4%), decât în rândul femeilor (57,9%), fiind în uşoară scădere faţă de anul 2010.

2.4.2.4. OCUPAREA RESURSELOR DE MUNCĂ (ZONE/ DOMENII CU RATE SCĂZUTE/ RIDICATE DE OCUPARE, ŞOMAJ)

a) Rata de activitate a populaţiei (15 - 64 de ani) pe judeţe, medii de rezidenţă şi pe sexe;

Perioada 2004 - 2011 a fost marcată de o evoluție oscilantă a ratei de activitate a populației cu vârsta 15 - 64 de ani. Astfel, cea mai scăzută valoare a fost înregistrată în anul 2005 (64,3%), iar cea mai ridicată valoare a fost înregistrată în anul 2007 (66,3%).

În anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia rata de activitate a populației cu vârsta cuprinsă între 15 - 64 de ani a fost 62,1%, astfel situându-se sub media de la nivel național (63,3%). În

ceea ce privește diferențierea pe medii de rezidență, rata de activitate a populației 15 - 64 de ani a fost mai ridicată în mediul urban (64,3%) față de mediul rural (60,2%). Totodată, acest indicator a atins valori mai ridicate, la nivel regional, în rândul populaţiei masculine (70,6%) comparativ cu rata de activitate a populaţie de sex feminin (53,4%).

Tabel nr. 4.3. - Rata de activitate și rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 15 - 64 de ani, în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

2011	Rata de activitate a populaţiei cu vârsta 15-64 de ani	Rata de ocupare a populaţiei cu vârsta 15-64
	%	%
TOTAL	62,1	55,3
MASCULIN	70,6	62,9
FEMININ	53,4	47,6
URBAN	64,3	56,6
RURAL	60,2	54,2

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO On-line

b) Rata de ocupare a populaţiei pe judeţe, medii de rezidenţă, sexe, categorii de populaţie, pe sectoare ale economiei;

În perioada analizată, așa cum rezultă din analizarea graficului nr. 4.25 se poate observa că atât la nivel național, cât și la nivel regional, rata de ocupare a populației (15 - 64 de ani), a urcat constant până în anul 2008 la 61,% în regiunea Sud Muntenia, apoi a scăzut ușor până la 55,3% în anul 2011.

Referitor la repartizarea pe medii de rezidență, se poate observa în tabelul nr. 4.3 faptul că, în anul 2011, rata de ocupare a populației (15 - 64 de ani) a fost mai scăzută în mediul rural (54,2%), comparativ cu mediul urban (56,6%). Totodată, în ceea ce privește rata de ocupare a populației (15 - 64 de ani), pe sexe, se poate observa faptul că, în anul 2011, rata de ocupare în rândul populației de sex masculin (62,9%) era mult mai ridicată, decât rata de ocupare a populației (15 - 64 de ani) de sex feminin (47,6%).

Grafic nr. 4.25. - Evoluția ratei de ocupare a populației (15 - 64 de ani), în perioada 2004 - 2011

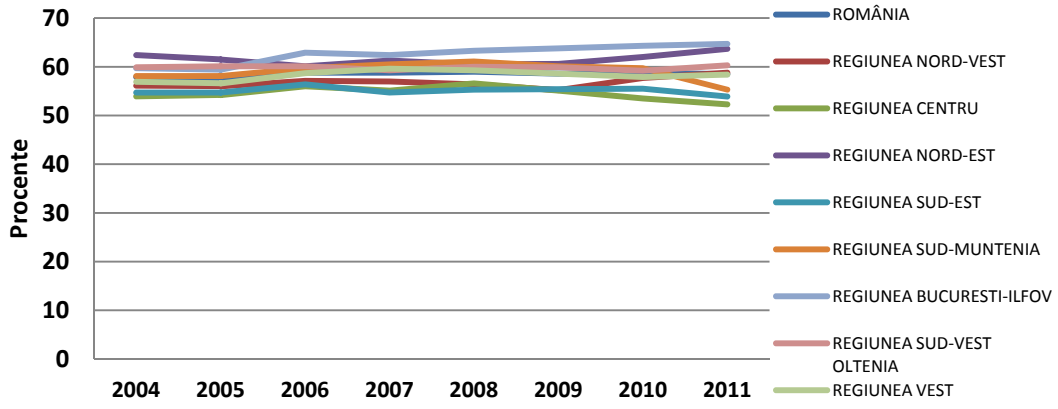

Sursa: Institutul Național de Statistică,TEMPO-Online

În funcţie de sectorul de activitate, se constată faptul că, în 2011, similar cu tendinţa înregistrată la nivel naţional, ponderea cea mai ridicată a populaţiei ocupate civile a lucrat în agricultură, silvicultură şi pescuit, respectiv 429,6 mii persoane, în industrie 254,7 mii de persoane şi în comerţ 135,4 mii de persoane. La polul opus s-au aflat tranzacţiile imobiliare, unde îşi desfăşurau activitatea 3.300 de persoane şi activităţi de spectacole, culturale şi recreative cu 6.200 de persoane.

Sub efectul crizei economice, numărul persoanelor ocupate a scăzut în ultimii ani în cele mai multe activităţi economice: industrie, comerţ, transporturi, tranzacţii imobiliare, administraţie publică și învăţământ. Cu toate acestea, există domenii precum hoteluri şi restaurante, intermedieri financiare şi, surprinzător, sănătate în care populaţia ocupată a înregistrat creşteri.

În profil regional, tendințele privind gradul de ocupare a populației din totalul populației active s-au reflectat diferit, în funcție de specificitatea socio-economică zonală și de transformările complexe ce au avut loc în cadrul economiei naționale, ca urmare a procesului de restructurare. Caracteristicile regionale ale acestui fenomen au fost: reducerea ponderii agriculturii ca domeniu de activitate pentru locuitorii mediului rural din nordul regiunii, concomitent cu orientarea spre sectorul industriei și al serviciilor, menținerea interesului pentru sectorul agricol în sudul regiunii.

c) Numărul mediu al salariaţilor pe judeţe, medii de rezidenţă, sectoare ale economiei, sexe

În perioada analizată, evoluţia numărului mediu a salariaţilor de la nivelul regiunii Sud Muntenia s-a înscris în tendinţa înregistrată la nivel naţional. Astfel, în perioada 2004 - 2008 a avut loc o creştere continuă a numărului mediu al salariaţilor, până la 601.000 persoane în anul 2008, urmând apoi o scădere constantă în anii 2009 şi 2011, până la 514.078 persoane. Astfel în anul 2011, regiunea Sud Muntenia s-a situat pe locul 4, la nivel naţional, în ceea ce priveşte numărul mediu de salariaţi, fiind depăşită de Bucureşti-Ilfov, Nord-Vest şi Centru.

În ceea ce priveşte repartizarea numărului mediu al salariaţilor pe cele şapte judeţe componente ale regiunii Sud Muntenia, se poate observa faptul că, în anul 2011, majoritatea salariaţilor era concentrată în judeţele dezvoltate din nordul regiunii, respectiv Prahova (156.988 persoane) şi Argeş (124.853 persoane), reprezentând 54,8% din numărul mediu al salariaţilor de la nivelul regiunii Sud Muntenia. La polul opus s-au situat judeţele din partea de sud, slab dezvoltate, precum Giurgiu (30.577 persoane) şi Călăraşi (40.611 persoane).

În ceea ce privește repartizarea numărului mediu al salariaţilor pe sexe, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia 271 de mii de salariaţi erau de sex masculin, în timp ce numărul mediu al salariaţilor de sex feminin a fost uşor mai scăzut 243 de mii de persoane.

În ceea ce priveşte repartizarea salariaţilor pe activităţi ale economiei naţionale, se poate observa faptul că în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, majoritatea salariaţilor era concentrată în industrie 34,3%, în comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, repararea autovehiculelor şi a motocicletelor 14,8%, în învăţământ 8,3% şi în sănătate şi asistenţă socială 8,1%. La polul opus, cel mai mic număr de salariaţi a fost concentrat în următoarele activităţi: 0,5% în tranzacţii imobiliare, 0,8% în informaţii şi comunicaţii şi 1% în activităţi de spectacole, culturale şi recreative.

Din punct de vedere al indicatorului numărul mediu al salariaţilor din regiunea Sud Muntenia se remarcă o împărţire structurală a regiunii între judeţele din nordul său – Argeş, Dâmboviţa şi Prahova – şi cele din sud – Călăraşi, Giurgiu, Ialomiţa şi Teleorman. Astfel, judeţele de nord se remarcă ca având un număr mediu al salariaţilor ridicat în industrie, construcţii şi comerţ, cu

menţiunea că judeţul Dâmboviţa se poziţionează în intervalul de tranziţie către judeţele de sud. În ceea ce priveşte agricultura, judeţele de câmpie prezintă valori ridicate ale indicatorului. Ialomiţa şi Călăraşi prezintă cea mai dramatică scădere a numărului mediu al salariaților, aceste judeţe înjumătăţindu-şi numărul de angajaţi în agricultură.

În acelaşi timp se constată o specializare a judeţelor pe activităţi ale economiei naţionale şi anume: Prahova în turism (hoteluri şi restaurante), Argeş în silvicultură şi exploatare forestieră, iar judeţele din sud, Călăraşi, Ialomiţa şi Teleorman în agricultură (agricultură şi vânătoare). Conform datelor statistice cu privire la numărul mediu de salariați ocupați în principalele sectoare de activitate, județul Giurgiu înregistrează cele mai ridicate date pentru sectoarele comerț, industria prelucrătoare și industria extractivă, clasându-se sub media regională la nivelul fiecărui sector. De asemenea, județul Dâmbovița se situează peste media regională în silvicultură și exploatare forestieră, cu un număr mediu de salariați de aproximativ două ori mai mic decât cel înregistrat în primul județ clasat (Argeș). Județul Dâmbovița, ca număr mediu de salariați ocupați în industrie (în special industriile prelucrătoare și extractivă), respectiv în construcții se situează pe locul trei, după județele Prahova și Argeș.

d) Rata şomajului BIM, pe categorii de vârstă a populaţiei, judeţe, medii de rezidenţă şi sexe

Ca urmare a dezechilibrelor apărute pe piaţa forţei de muncă (unde oferta de forţă de muncă depăşeşte cererea), apare fenomenul şomajului. Transformările socio-economice şi criza economică au influenţat puternic fenomenul şomajului atât la nivel naţional, cât şi la nivel regional.

În România şi în alte state din Uniunea Europeană, măsurarea volumului şomajului se realizează prin indicatorul: şomajul BIM (Biroul Internaţional al Muncii).

Astfel, din analiza indicatorilor statistici, se poate observa faptul că rata şomajului BIM în perioada analizată a avut un trend descendent în perioada 2005 - 2008, apoi, pe fondul efectelor crizei economice a înregistrat o creştere continuă până în anul 2011 (10,4%), ocupând locul 2 la nivel naţional, depăşind cu mult media naţională (7,4%). De asemenea, se poate observa faptul că în anul 2011 rata şomajului BIM a fost uşor mai ridicată în rândul bărbaţilor (10,5%), decât în rândul femeilor (10,3%).

Totodată, se observă o rată scăzută a şomajului BIM în rândul populaţiei cu vârsta cuprinsă între 55 - 64 de ani (4,7% - locul 3 la nivel naţional), precum şi o rată crescută a acesteia în rândul populaţiei tinere 15 - 24 de ani (32,9% - locul 2 la nivel naţional).

Grafic nr. 4.26. - Evoluţia ratei şomajului BIM în regiunea Sud Muntenia, pe grupe de vârstă (%)

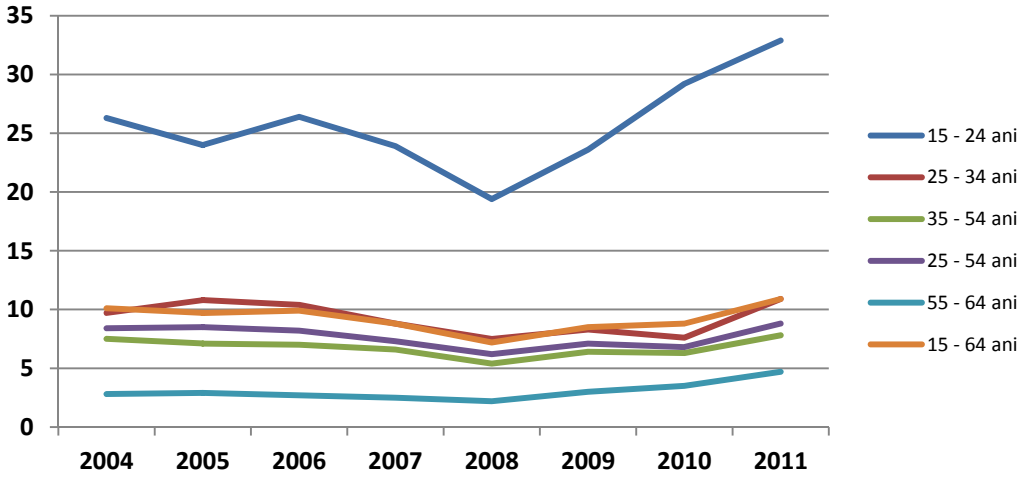

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

În ceea ce priveşte diferenţierea pe medii de rezidenţă, se remarcă o pondere mai mare a ratei şomajului BIM în mediul urban (11,9% - locul 1 la nivel naţional), comparativ cu ponderea înregistrată în mediul rural (9,2% - locul 2 la nivel naţional). De asemenea, ponderea mai mare a ratei şomajului BIM în mediul urban s-a înregistrat în rândul populaţiei tinere de 15 - 24 de ani, iar cea mai scăzută atât în rândul populaţiei bătrâne 55 - 64 de ani, cât şi a populaţiei de 25 - 34 de ani.

În mediul rural, în anul 2011, ponderea cea mai ridicată a ratei şomajului BIM a fost înregistrată în rândul populaţiei tinere 15 - 24 ani, iar cea mai scăzută, în rândul populaţiei cu vârsta cuprinsă între 55 - 64 de ani.

2.4.2.5. NIVEL DE TRAI, GRADUL DE SĂRĂCIE, RAPORTUL DE DEPENDENŢĂ SOCIALĂ (ZONE CARACTERIZATE DE POLARIZARE SOCIALĂ/ FENOMENE DE GENTRIFICARE, ZONE CU GRAD RIDICAT DE INFRACŢIONALITATE/ DELINCVENŢĂ)

~~Nivelul de trai este un indicator compozit care presupune analizarea unui cumul de indicatori. Dintre aceştia, cei mai relevanţi indicatori care relevă nivelul de trai din regiunea Sud Muntenia sunt analizaţi în cele ce urmează.~~

Nivelul de trai reprezintă ansamblul condiţiilor economice şi non-economice, sociale, culturale şi politice pe care societatea le creează membrilor săi, dar şi capacitatea, aptitudinile indivizilor de a-şi satisface cât mai bine nevoile cu venitul lor. Aspectele definitorii ale nivelului de trai sunt legate de: condiţii de locuit, nivelul şi evoluţia veniturilor, nivelul şi evoluţia cheltuielilor pentru consumul populaţiei, nivelul şi structura consumului de bunuri şi servicii. Realitatea arată că nivelul de trai în România este reflectat în mod extrem de diferit în funcţie de mărimea veniturilor familiale lunare (anuale) şi de mărimea fiecărei familii, în corelaţie cu cheltuielile de consum structurate pe produse alimentare, produse nealimentare şi servicii. Un element esenţial într-o astfel de analiză îl reprezintă mărimea şi structura gospodăriilor.

În profil teritorial atât evoluţiile puterii de cumpărare a salariilor, cât şi a pensiilor de asigurări sociale de stat şi pensiilor agricultorilor, au fost similare din punct de vedere al dinamicii. Diferenţe

apar însă între valorile acestora din diferite judeţe, sub efectul specificului activităţilor principale desfăşurate şi a remunerării diferite a acesteia, care îşi pune amprenta şi asupra valorii pensiilor.

În general, nivelul de trai din ultimii ani este perceput ca fiind în continuă depreciere.

Unii dintre indicatorii importanți în analizarea nivelului de trai național este câștigul salarial mediu nominal net și câștigul salariat mediu nominal brut. Astfel, în anul 2011, câștigul salarial mediu nominal brut național a fost 1.980 lei, iar câștigul salarial mediu nominal net național a înregistrat o valoare de 1.444 lei. Câștigurile populației din regiunea Sud Muntenia sunt medii (câștigul salarial mediu nominal brut în valoare de 1.813 lei/salariat, câștigul salarial mediu nominal net în valoare de 1.321 lei/salariat), mai mici decât media națională, regiunea ocupând locul 4 la nivel național.

a) Câştigul salarial nominal mediu brut şi net, pe judeţe,medii de rezidenţă şi sexe

Câştigul salarial nominal mediu brut a crescut constant în perioada 2004 - 2011, în regiunea Sud Muntenia de la 778 lei în anul 2004, la 1.813 lei în anul 2011, urmând tendinţa de creştere înregistrată la nivel naţional. De asemenea, tendinţa de creştere continuă s-a înregistrat în perioada analizată şi la nivelul celor şapte judeţe componente ale regiunii. Astfel, se poate observa în graficul nr. 4.27., faptul că în judeţele dezvoltate din nordul regiunii salariul nominal mediu brut a avut cea mai semnificativă creştere, ajungând în 2011 până la 2.021 lei în Argeş şi 1.925 lei în Prahova, la polul opus fiind judeţul Călăraşi cu 1.530 lei, sub media înregistrată la nivel regional.

Graficul nr. 4.27. - Câştigul salarial nominal mediu brut, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011

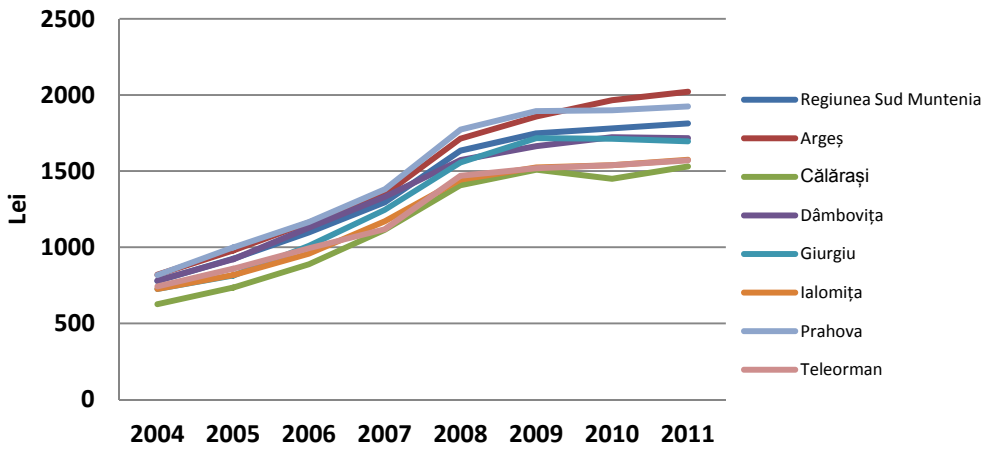

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO On-line

O creştere constantă a avut-o şi câştigul salarial nominal mediu net la nivelul regiunii, de la 578 lei în anul 2004, la 1.321 lei în anul 2011, urmând aceeaşi tendinţă ca la nivel naţional. De asemenea, se poate observa din graficul nr. 4.28., faptul că în judeţele dezvoltate din nordul regiunii, salariul nominal mediu net a avut loc cea mai importantă creştere, ajungând în 2011 până la 1.469 lei în Argeş şi 1.400 lei în Prahova. La polul opus s-a situat judeţul Călăraşi cu 1.121 lei, valoare sub media de la nivel regional.

Graficul nr.4.28. - Câștigul salarial nominal mediu net, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011

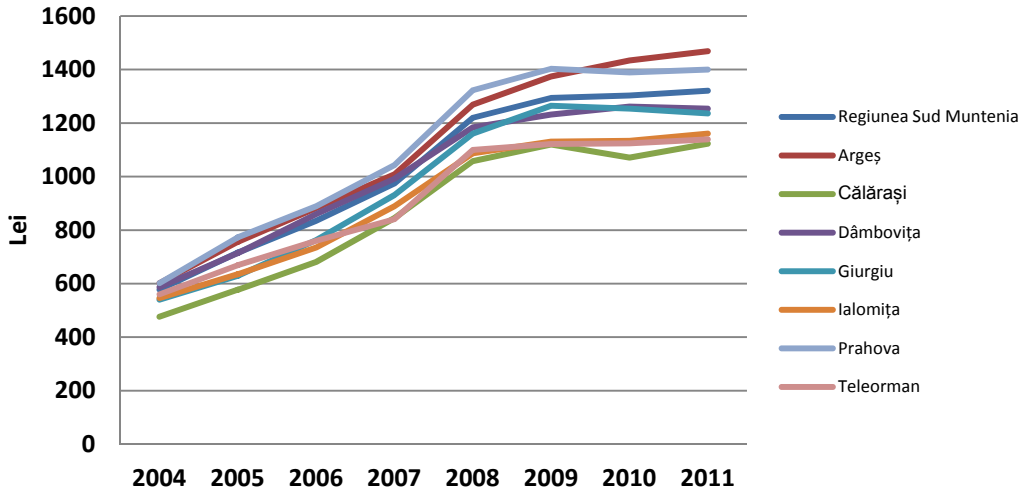

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO On-line

Tabel nr. 4.4. – Evoluția indicelui câștigului salarial real, în perioada 2004 - 2011

Nivel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sud Muntenia	1.10	1.14	1.09	1.11	1.16	1.00	0.95	0.96
Argeș	1.10	1.15	1.09	1.09	1.17	1.03	0.98	0.97
Călărași	1.06	1.11	1.11	1.18	1.16	1.00	0.90	0.99
Dâmbovița	1.11	1.12	1.13	1.10	1.11	0.99	0.97	0.94
Giurgiu	1.13	1.07	1.14	1.16	1.16	1.03	0.93	0.93
Ialomița	1.14	1.07	1.09	1.15	1.13	0.99	0.95	0.97
Prahova	1.10	1.18	1.08	1.12	1.18	1.00	0.93	0.95
Teleorman	1.07	1.10	1.07	1.06	1.21	0.97	0.94	0.95

Sursa: Calcule proprii ADR pe baza datelor furnizate de INS

Un alt indicator relevant pentru măsurarea nivelului de trai se referă la Indicele câştigului salarial real care este calculat ca raport între indicele câştigului salarial nominal net si indicele preţurilor de consum.

Astfel, pentru perioada analizată, se poate observa faptul că acesta a avut o tendinţă oscilantă la nivelul regiunii Sud Muntenia, cu scăderi mai semnificative în perioada de criză economică 2009 - 2011.

b) Veniturile totale ale principalelor categorii de gospodării pe judeţe, medii de rezidenţă şi sexe

În anul 2011 media veniturilor populației a înregistrat valoarea de 2.417,26 lei/gospodărie. În ceea ce privește veniturile populației, regiunea Sud Muntenia, s-a situat sub media națională, ocupând numai locul 5 la nivel național, înregistrând un venit de 2.337,56 lei/gospodărie.

În perioada 2004 - 2011, veniturile totale lunare ale gospodăriilor din regiunea Sud Muntenia au crescut constant, de la 1.085,79 lei în anul 2004, la 2.337,56 lei în 2011, când veniturile totale lunare ale gospodăriilor au reprezentat, în termeni nominali, 2.337,56 lei pe gospodărie.

Veniturile băneşti au fost în medie de 1.849,01 lei, reprezentând 79,1% din veniturile totale, în timp ce veniturile în natură au fost de 488,55 lei, reprezentând 20,9% din veniturile totale.

După cum rezultă din analiza graficului nr. 4.29, salariile şi celelalte venituri asociate acestora au format, în anul 2011, cea mai importantă sursă de venituri (44,8%). De asemenea, la formarea veniturilor totale ale gospodăriilor au contribuit inclusiv veniturile prestaţii sociale (25,4%), veniturile din agricultură (2,9%) şi veniturile din activităţi neagricole independente (2,5%).

Graficul nr. 4.29. - Veniturile totale ale gospodăriilor din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

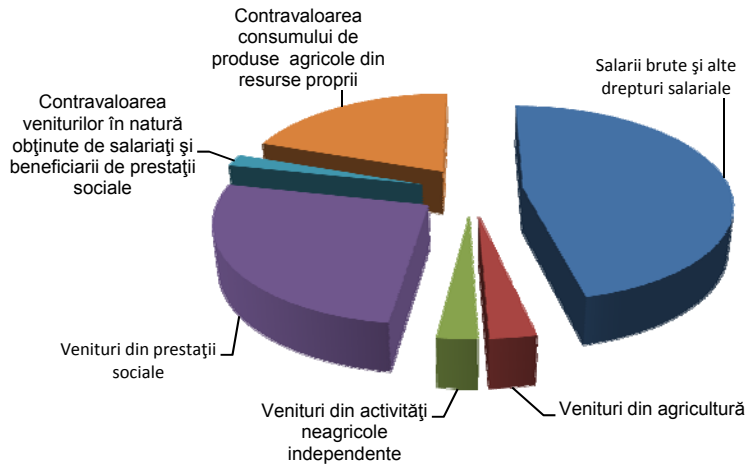

Sursa: Repere economice şi statistice regionale: Statistică Teritorială, 2013

c) Cheltuielile totale ale principalelor categorii de gospodării, pe judeţe, medii de rezidenţă şi sexe

La nivelul anului 2011, cheltuielile totale ale populației din regiunea Sud Muntenia (2.090,72 lei lunar pe gospodărie) sunt mai mici decât media națională a cheltuielilor totale în valoare de 2.183,76 lei, lunar pe gospodărie. Din acest punct de vedere regiunea Sud Muntenia ocupă locul 4 la nivel național.

În perioada analizată, cheltuielile totale ale populaţiei din regiunea Sud Muntenia au crescut constant, de la 971,62 lei în anul 2004, la 2.090,72 în anul 2011. Astfel, cheltuielile totale ale populaţiei au reprezentat 96% din nivelul veniturilor totale. Principalele destinaţii ale cheltuielilor efectuate de gospodării au fost consumul de bunuri alimentare, nealimentare, servicii şi transferurile către administraţia publică şi privată şi către bugetele asigurărilor sociale, sub forma impozitelor, contribuţiilor, cotizaţiilor şi taxelor. Totodată, din analizarea graficului nr. 4.30., cheltuielile pentru

investiţii deţin o pondere foarte mică în cheltuielile totale ale gospodăriilor populaţiei (doar 0,9% din total), în timp ce cheltuielile băneşti pentru cumpărarea de alimente şi băuturi reprezintă 21,2% din total.

Grafic nr. 4.30. - Cheltuielile totale ale gospodăriilor din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011 (procente)

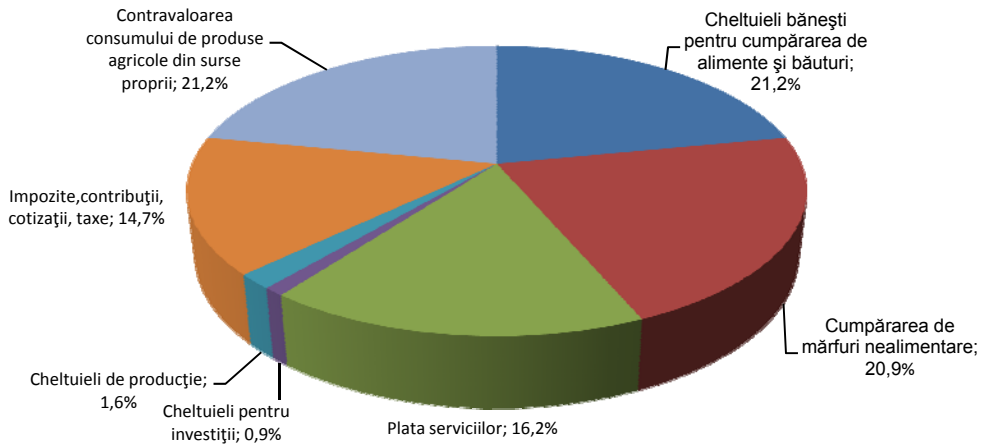

Sursa: Repere economice şi statistice regionale: Statistică Teritorială, 2013

d) Numărul de pensionari şi pensia medie lunară

Numărul de pensionari și pensia medie lunară au un rol important în analizarea nivelului de trai. Regiunea Sud Muntenia are cel mai mare număr de pensionari - asigurări sociale (748.721 pensionari) și cea mai mare valoare a pensiei medii lunare a agricultorilor (317 lei). Regiunea Sud Muntenia înregistrează un număr mic de pensionari - agricultori (130.787 pensionari), ocupând, din acest punct de vedere, locul 6 la nivel național.

Tabel nr. 4.5. - Numărul de pensionari şi pensia medie lunară, în anul 2011

	Pensionari (asigurări sociale)	Pensionari (agricultori)	Pensia (asigurări sociale)	Pensie (agricultori)
	Nr.persoane		Lei	
Sud-Muntenia	748721	130787	732	317
Argeş	151441	13693	767	296
Călăraşi	66361	15559	651	322
Dâmbovița	117698	16228	723	300
Giurgiu	60717	17575	620	323
Ialomiţa	58827	17995	665	328
Prahova	197383	14007	820	311

Teleorman	96294	35730	670	323

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

În perioada 2004 - 2011, numărul mediu al pensionarilor, pe tipuri de asigurări sociale a crescut constant atât la nivel național cât și la nivel regional, urmând apoi o ușoară scădere în anul 2011 (-6.208 pensionari). Cu toate aceste, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat primul loc la nivel național, cu privire la numărul de pensionari de asigurări sociale (748.721 persoane) și locul 2 în rândul celor opt regiuni de dezvoltare, în ceea ce privește numărul pensionarilor agricultori (130.787).

De asemenea, o evoluție ascendentă a avut-o și pensia medie lunară de asigurări sociale de stat și de agricultori. Astfel, la nivelul regiunii Sud Muntenia, pensia de asigurări sociale de stat, a crescut de la 219 lei în anul 2004 la 732 lei în anul 2011, în timp ce pensia de agricultori a crescut de la 74 de lei în anul 2004, la 317 lei în anul 2011.

2.4.2.6. GRADUL DE SĂRĂCIE

În conformitate cu datele furnizate de Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale (în documentul „Indicatori de incluziune socială calculaţi de Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale", 2003 - 2011), aproximativ 14% din populaţia aflată în prag de sărăcie severă de la nivel naţional era concentrată, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, ocupând astfel locul 4 în rândul celor opt regiuni de dezvoltare.

Grafic nr. 4.31. - Distribuția populației sărace (sărăcia severă), în anul 2011 (procente)

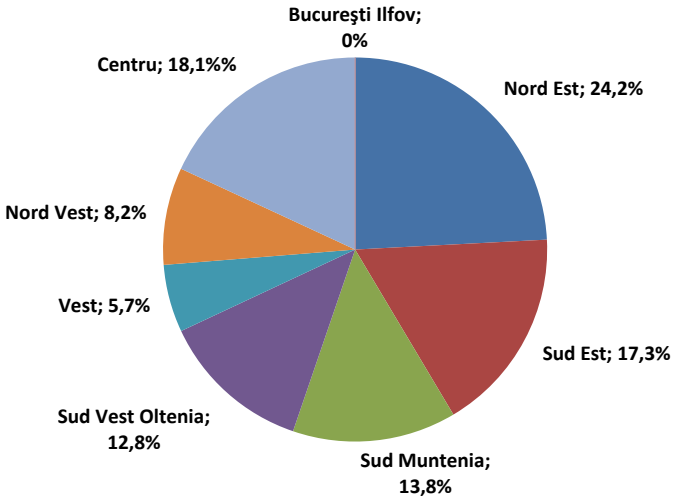

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

În perioada analizată, rata sărăciei severe a avut o tendinţă de scădere constantă de la 4,6% în anul 2004, până la 0,6% în anul 2008, apoi ca urmare a efectelor crizei economice a crescut la 0,8% în anul 2009, urcând apoi la 1,1% în anul 2011, poziţionând regiunea Sud Muntenia pe primul loc la nivel naţional, cu mult peste media naţională de 0,6%.

Grafic nr. 4.32. - Evoluţia ratei sărăciei severe, în perioada 2004 - 2011

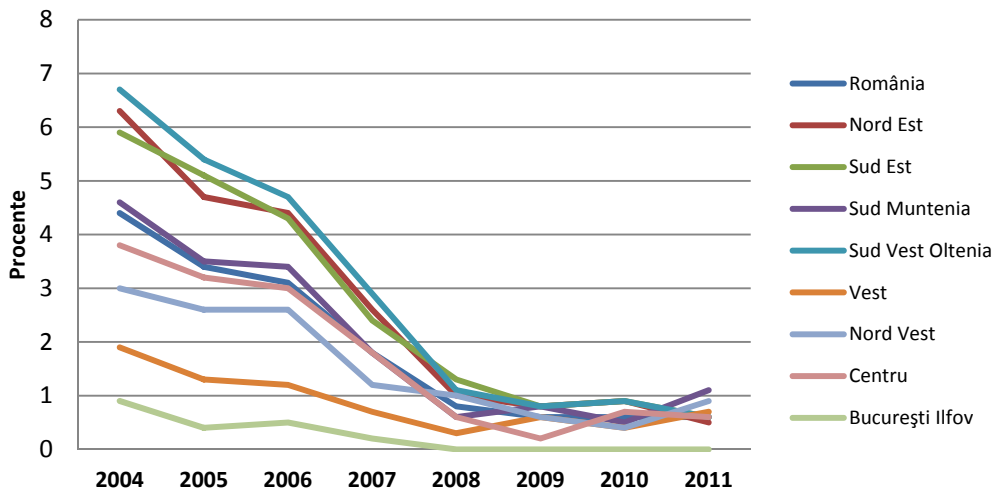

Sursa: Indicatori de incluziune socială calculaţi de Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale, 2003-2011

În ceea ce priveşte diferenţierea pe sexe, s-a păstrat tendinţa înregistrată la nivel naţional, conform căreia, rata de sărăcie este uşor mai ridicată în rândul populaţiei de sex feminin. De asemenea, din punct de vedere al mediului de rezidenţă, mediul rural se confruntă cu o incidenţă mai mare a sărăciei severe, comparativ cu mediul urban.

La nivelul celor şapte judeţe componente, se poate observa faptul că sărăcia severă este mai accentuată în judeţele mai puţin dezvoltate din sudul regiunii Sud Muntenia: Călăraşi, Giurgiu, Ialomiţa şi Teleorman, în timp ce în judeţele din nord (Argeş, Dâmboviţa şi Prahova), mai dezvoltate economic, procentul este mult mai redus.

În plus, conform bazei de calcul utilizată de Eurostat, peste 6,2 milioane de persoane din România sunt afectate de lipsuri materiale grave. Dintre acestea, peste un milion de persoane afectate de lipsuri materiale grave se regăsesc în regiunea Sud Muntenia (33,4%), poziţionând-o pe locul 3, după Nord-Est şi Sud-Est.

Categoria persoanelor care trăiesc cu lipsuri materiale severe cuprinde populaţia afectată de cel puţin patru din următoarele probleme:

- nu pot plăti la timp chiria, ipoteca sau facturile la utilităţi,
- nu-și permit să-și încălzească în mod adecvat locuinţa,
- nu pot face faţă cheltuielilor neașteptate,
- nu își permit o masă cu carne, pește sau alt tip de hrană bogată în proteine cel puţin odată la două zile,
- nu își permit o vacanţă de o săptămână în fiecare an,
- nu pot deţine și întreţine un automobil, o mașină de spălat, un televizor color sau un telefon, fix sau mobil.

De asemenea, în anul 2011, în România 6,7% din populaţie cu vârsta cuprinsă între 0 şi 59 ani locuia în gospodării cu intensitatea redusă a muncii. Din analizarea datelor statistice furnizate de Eurostat, s-a constatat faptul că, în rândul celor opt regiuni de dezvoltare primul loc a fost ocupat de regiunea Sud Est 9,5% din populaţie trăia în anul 2011 în gospodării cu intensitate redusă a muncii,

urmată de regiunea Sud Vest Oltenia 9,4% şi de regiunea Sud Muntenia 8,1%. La polul opus s-a situat regiunea Bucureşti Ilfov, unde doar 2,9% din populaţia cu vârsta cuprinsă între 0 şi 59 de ani trăia în gospodării cu intensitate redusă a muncii.

Totodată, în ceea ce priveşte populaţia aflată în risc de sărăcie sau excluziune socială, situaţia la nivelul anului 2011 este îngrijorătoare, dat fiind faptul că aproximativ 8.630 mii persoane se regăsesc în această situaţie în România, respectiv 40,3% din populaţia ţării. Adâncind analiza la nivel regional, s-a observat faptul că în anul 2011, peste 51,2% din populaţia regiunii Nord-Est se află în risc de sărăcie şi excluziune socială. La polul opus, se regăseşte regiunea Bucureşti-Ilfov, unde doar 28,4% din populaţie se află în risc de sărăcie şi excluziune socială. În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, 43,1% din populaţie se află în risc de sărăcie sau excluziune socială, ocupând locul 4 în rândul celor opt regiuni de dezvoltare.

Graficul nr. 4.33. - Populaţia aflată în risc de sărăcie sau excluziune socială, în 2011 (procente)

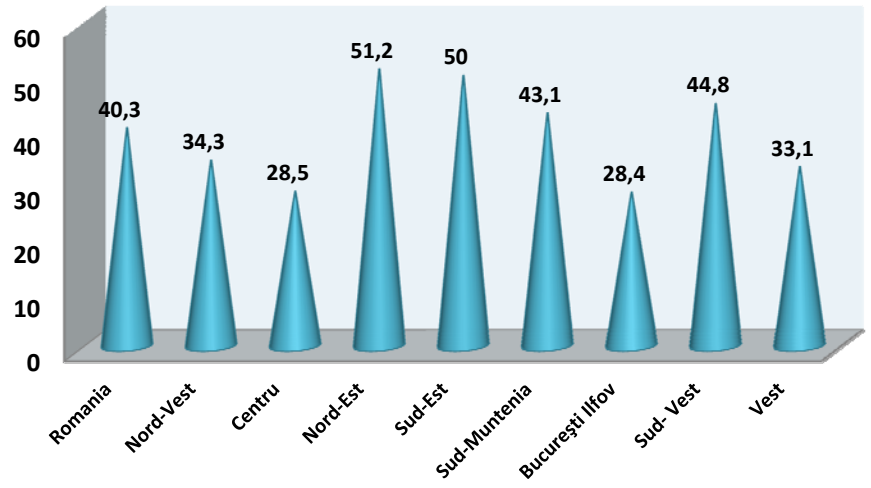

Sursa: Eurostat regional yearbook 2012

Conform datelor furnizate de Eurostat , în anul 2011, 22,2% din populaţia României se afla în risc de sărăcie. În rândul celor opt regiuni de dezvoltare, Nord-Est a ocupat primul loc, cu un procent de 32,4%, fiind urmată de regiunile Sud-Vest – 28,9% şi Sud-Est 28%. La polul opus s-a situat regiunea Bucureşti Ilfov, unde doar 3,4% din populaţie se afla în risc de sărăcie. Regiunea Sud Muntenia s-a situat, în anul 2011, la jumătatea clasamentului, cu un procent de 21,6%, uşor sub media naţională.

Între factorii care determină riscul de sărăcie, analizaţi pe baza ratelor de sărăcie absolute, cei mai importanţi ar fi:

- **Poziţia socio-profesională**

Nivelul cel mai ridicat de sărăcie afectează cel mai mult lucrătorii pe cont propriu şi şomerii, din prima categorie detaşându-se agricultorii atât ca risc de sărăcie (12,9% în anul 2011), cât şi ca pondere în total săraci (aproape 1 sărac din 4).

- **Educaţia**

Nivelul de educaţie probabil că este cel mai important factor. Absolvirea liceului reduce considerabil riscul de sărăcie. Cu fiecare nivel de educaţie absolvit se reduce semnificativ şi riscul de sărăcie. Cei mai mulţi dintre săraci pot fi identificaţi în gospodăriile conduse de persoane cu educaţie primară sau gimnazială.

- **Distribuţia teritorială**

Aproape trei sferturi din populaţia săracă poate fi identificată în mediul rural, riscul sărăciei fiind mult mai ridicat în acest mediu de rezidenţă (8,8% faţă de 2,2% în mediul urban). În mediul urban însă sărăcia este mai accentuată (deficitul mediu de consum este mai ridicat).

- **Apartenenţă etnică**

O proporţie considerabilă a populaţiei aparţinând minorităţii rome se plasează la un nivel extrem de ridicat de sărăcie, aceştia fiind de aproximativ 3 ori mai săraci decât media regională. Măsurile guvernamentale de sprijin, prin aplicarea Strategiei de îmbunătăţire a situaţiei romilor, nu au avut ca rezultat o îmbunătăţire semnificativă a standardului de viaţă a acestei etnii. Deşi adoptarea acestei strategii a reprezentat un important pas înainte, punerea în practică a acesteia, nefiind suficient susţinută prin resurse financiare, nu a permis implementarea efectivă a măsurilor prevăzute.

- **Alte dimensiuni**

Familiile cu mai mult de 2 copii şi cele monoparentale prezintă riscul cel mai ridicat.

Pe grupe de vârstă, riscul cel mai ridicat îl prezintă tinerii din grupa de vârstă de 15 - 24 de ani, urmaţi de copii. Vârstnicii de peste 65 de ani ocupă o poziţie intermediară.

2.4.2.7. POPULAȚIA MARGINALIZATĂ

Conform datelor statistice furnizate de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, 43.657 de persoane erau marginalizate. Dintre acestea, 17.301 persoane erau de etnie romă. Printre principalele cauze care contribuit la marginalizarea populației, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia au fost: lipsa locurilor de muncă, apartenența la familii cu mai mulți copii în întreținere, apartenența la etnia romă, locuirea în condiții improprii.

Analizând din punct de vedere teritorial se poate observa faptul că în anul 2011, în județul Argeş era concentrată cea mai mare parte a populației marginalizate (10.939 de persoane marginalizate), în timp ce la polul opus în județul Giurgiu se aflau doar 1.826 de persoane marginalizate.

Adâncind analiza pe tipuri de persoane marginalizate, se poate observa faptul că, în anul 2011, județul Călărași a ocupat primul loc în ceea ce privește populația marginalizată care nu avea loc de muncă (6.348 de persoane), dintre care 1.746 erau de etnie romă, ultimul loc fiind ocupat de județul Giurgiu cu doar (591 persoane), dintre care 153 erau de etnie romă.

În ceea ce privește populația marginalizată care are unul sau mai mulți copii în întreținere sau fac parte dintr-o familie cu mai mulți copii în întreținere, în anul 2011, pe primul loc s-a situat județul Argeș (3.079 persoane), dintre care 1.074 erau de etnie romă, în timp ce ultimul loc a fost ocupat de județul Giurgiu (399 persoane), dintre care 113 erau romi.

Referitor la persoanele marginalizate de etnie romă, în județele Argeș (6.340) și Călărași (3.727) a fost concentrată cea mai mare parte a populației marginalizate de etnie romă, la polul opus situându-se județul Giurgiu cu doar 591 de persoane de etnie romă marginalizate.

CONCLUZII:

- Regiunea Sud Muntenia este a doua regiune din România ca și număr de locuitori și prin urmare dispune de o importantă rezervă de forță de muncă ce este capabilă să îi susțină dezvoltarea economică. Cu toate acestea, regiunea Sud Muntenia se confruntă cu un declin demografic pronunțat, cauzat de scăderea natalităţii şi de creşterea migraţiei. Acest fenomen poate duce, pe termen lung la depopularea unor zone, cele mai afectate fiind judeţele din sud: Călăraşi, Giurgiu, Ialomiţa şi Teleorman. Totodată, din interpretarea indicatorilor statistici pentru perioada 2004 - 2011, s-a observat faptul că depopularea localităţilor este mai accentuată în mediul rural, acolo unde este concentrată cea mai mare parte a populației regiunii Sud Muntenia, în special în judeţele Ialomiţa şi Teleorman. Scăderea constantă a populaţiei regiunii Sud Muntenia a determinat o scădere corespunzătoare a densităţii populaţiei în perioada 2004 - 2011.
- Totodată, regiunea Sud Muntenia este afectată de un amplu proces de îmbătrânire demografică. Tendinţa de îmbătrânire a populaţiei din regiune este evidentă şi la analiza mişcării naturale a populaţiei. Astfel, în perioada analizată se constată o scădere continuă a numărului de copii născuţi vii atât în mediul urban, cât şi în mediul rural, precum şi o creştere a ratei mortalităţii. De asemenea, sporul natural înregistrează o degradare rapidă în aceeaşi perioadă atât în mediul urban, cât şi în rural, în toate județele regiunii. Cu toate acestea, în județul Prahova se înregistrează cea mai mare pondere a populației cu vârsta cuprinsă între 25 - 64 de ani (23,9%).
- Populaţia regiunii Sud Muntenia este omogenă din punct de vedere etnic. Perioada analizată se caracterizează printr-o scădere a numărului populației de etnie română, concomitent cu o creştere semnificativă a populație de etnie romă, ce are o concentrare masivă în special în judeţele Călăraşi şi Argeş.
- În regiunea Sud Muntenia, nivelul de instruire al populaţiei este mediu. În acest context, în anul 2011, doar 11,2% din populaţia regiunii Sud Muntenia deţinea educaţie terţiară, poziţionând astfel regiunea pe ultimul loc la nivel naţional. Totodată, doar 14,7% din populaţia regiunii Sud Muntenia cu vârsta cuprinsă între 30 şi 34 de ani deţinea un nivel superior de educaţie, situându-se cu mult sub media naţională de 20,4%. Populaţia cu educaţie superioară este concentrată în judeţele din nordul regiunii – Argeş şi Prahova unde activează majoritatea universităţilor din regiunea Sud Muntenia. Nivelul de instruire scăzut al populaţiei este determinat de o serie de factori precum: scăderea natalităţii, migraţia populaţiei, scăderea populației școlare, creșterea abandonului şcolar şi scăderea nivelului de trai cauzat de criza economică, precum și participarea redusă a adulților la învățarea pe tot parcursul vieții.
- La nivelul regiunii, nivelul de ocupare al forței de muncă este redus, ceea ce poate determina, pe termen lung o scădere a nivelului de trai, precum și o creștere a presiunii asupra serviciilor sociale. În același timp, un segment important al forței de muncă angajată este îmbătrânită, iar acest lucru va determina pe termen mediu și lung o creștere a raportului de dependență economică. Totodată, regiunea înregistrează și o rată de dependență demografică ridicată,

ceea ce sugerează un nivel scăzut al populației active. Aceste fenomene caracterizează, cu precădere județele Călărași, Giurgiu și Teleorman. În regiunea Sud Muntenia, forța de muncă este concentrată în județele din sud în agricultură, iar în județele din nord în industrie și servicii. Totodată, rata șomajului a avut o evoluție similar celei de la nivel național, dar cu valori peste media națională. În perioada analizată rata șomajului a fost mai ridicată în mediul rural, precum și în rândul populației de sex masculin. În plus, tinerii cu vârsta cuprinsă între 15 - 24 de ani și populația sunt cei mai afectaţi de şomaj, în timp ce populația de etnie romă se confruntă cu dificultăţi de integrare pe piaţa forţei de muncă (în special în județele Argeș și Călăraşi).

- Nivelul de trai al populației regiunii Sud Muntenia este scăzut, acest lucru fiind cauzat de factori precum: acces scăzut la servicii publice și de sănătate, nivel scăzut de educație și ocupare a forței de muncă, nivel ridicat al șomajului, precum și un nivel în creștere al sărăciei și al excluziunii sociale. În județele dezvoltate ale regiunii (Argeș, Dâmbovița și Prahova) nivelul de trai este mai ridicat.
- În perioada analizată, rata sărăciei au avut o dinamică strict descrescătoare, această tendinţă manifestându-se până în anul 2009 în care a atins de departe cea mai scăzută valoare din perioada 2004 - 2011. Sub efectul crizei economice însă, din 2011 ratele de sărăcie relativă şi absolută au început să crească în regiunea Sud Muntenia. În funcţie de etnie, populaţia de etnie romă este cea mai afectată de sărăcie. În funcţie de nivelul de educaţie, populaţia cu educaţie primară sau gimnazială este cea mai afectată de sărăcie, în timp ce printre persoanele cu educaţie universitară sau post-liceală şi de maiştri se găseau cei mai puţini dintre săraci. Totodată, în anul 2011, 21,61% din populaţia regiunii Sud Muntenia se afla în risc de sărăcie, conform datelor Eurostat și 33,4% din populaţia regiunii Sud Muntenia era afectată de lipsuri materiale grave, iar 43.657 de persoane erau marginalizate, dintre acestea, 17.301 persoane erau de etnie romă.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

2.5. INFRASTRUCTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

2.5.1. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ŞI COMUNICAȚII

TRANSPORTUL RUTIER

În cadrul regiunii Sud Muntenia, transportul rutier, aflat în ultimii ani într-o continuă dezvoltare, tinde să devină lider în domeniu pe fondul declinului înregistrat de transportul feroviar. Astfel, la sfârșitul anului 2011, rețeaua de drumuri publice măsura 12.707 km, situând regiunea pe locul 2 din țară, cu un procent de 15,18% din total. Rețeaua rutieră asigură o bună comunicare în special între centrele urbane din regiune, facilitând totodată accesul din şi înspre diverse centre importante, cum ar fi Bucureşti, portul maritim Constanţa și nu în ultimul rând, Giurgiu punct de trecere al frontierei cu Bulgaria prin intermediul podului Prieteniei Giurgiu – Ruse (rutier şi feroviar), pod ce traversează Dunărea în sectorul de graniță dintre România și Bulgaria. Din totalul drumurilor publice din regiune, 21,96% erau drumuri naționale, iar 78,04% drumuri județene și comunale.

În ceea ce privește densitatea drumurilor publice din regiune, aceasta era mai ridicată decât valoarea înregistrată la nivel național, în anul 2011 (36,9 km/100 km^2 față de 35,1 km/100 km^2). Densitatea drumurilor reprezintă și un indicator de măsurare a accesibilității, fiind considerate zone foarte accesibile cele care au un procent ridicat al densității drumurilor. Astfel, analizând distribuția teritorială a densității drumurilor publice, în Sud Muntenia, se constată că valorile cele mai mari s-au înregistrat în judeţele Argeş (50,9 km/100 km^2), Prahova (46,8 km/100 km^2) şi Dâmboviţa (46,1 km/100 km^2), iar cele mai mici valori în judeţele Călăraşi (25,9 km/100 km^2) şi Ialomiţa (25,9 km/100 km^2), acestea înregistrând aceeaşi valoare.

Se remarcă diferenţe semnificative între nordul regiunii, cu o densitate foarte ridicată a reţelei de drumuri şi partea de câmpie, unde reţeaua de drumuri este foarte răsfirată. Explicaţia constă în tipologia diferită a aşezărilor din cele două sub-regiuni şi conformaţia teritoriului: în timp ce în zona montană satele sunt numeroase şi de tip răsfirat, cu numeroase drumuri care le leagă, în zona de câmpie sunt aşezări puţine, dar de dimensiuni mai mari, concentrate teritorial.

Starea tehnică a rețelei de drumuri publice, la finele anului 2011, era în general nesatisfăcătoare, situaţia pe categorii fiind următoarea: drumuri modernizate în lungime de 4.219 km reprezentând doar 33,20% din lungimea totală , drumuri cu îmbrăcăminți ușoare rutiere în lungime de 4.101 km reprezentând 32,27%, drumuri pietruite în lungime de 3.304 km reprezentând 26% şi drumuri de pământ în lungime de 1.083 km reprezentând 8,53%.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Grafic nr. 5.1. - Lungimea drumurilor publice din regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004-2011

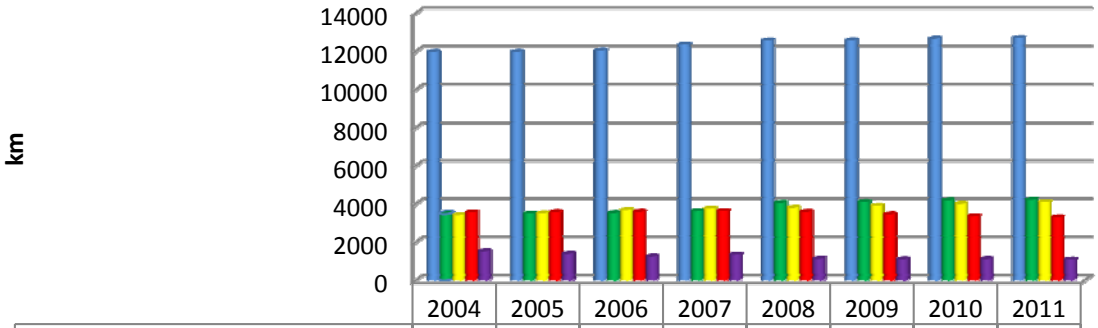

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
total	11981	11982	12051	12360	12574	12582	12672	12707
modernizate	3478	3497	3525	3627	4059	4111	4193	4219
cu îmbrăcăminți ușoare rutiere	3416	3515	3681	3758	3800	3910	4007	4101
pietruite	3565	3584	3593	3632	3591	3459	3358	3304
de pământ	1522	1386	1252	1343	1124	1102	1114	1083

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

Din totalul drumurilor naționale din regiunea Sud Muntenia, la sfârșitul anului 2011, 96,09% erau modernizate, dintre care în procent de 100% în județele Dâmbovița și Prahova. Rețeaua de drumuri județene și comunale din regiune, măsura o lungime totală de 9.916 km, dintre care 15,50% modernizată, iar 40,46% cu îmbrăcăminți ușoare rutiere. La nivel de județ, cele mai mici ponderi a rețelei de drumuri județene și comunale modernizată au fost înregistrate în județele Argeș (2,94%), urmat de județele Călărași (4,63%) și Dâmbovița (10,35%).

Tabel nr. 5.1. – Lungimea, starea și densitatea drumurilor la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, în anul 2011

Regiune / Judeţ	Drumuri			Drumuri naționale			Drumuri județene și comunale			Densitatea drumurilor publice pe 100 km² (km)
	Total (km)	Modernizate (%)	Cu ÎUR* (%)	Total (km)	Modernizate (%)	Cu ÎUR* (%)	Total (km)	Modernizate (%)	Cu ÎUR* (%)	
Sud Muntenia	**12707**	**33,20**	**32,27**	**2791**	**96,09**	**3,19**	**9916**	**15,50**	**40,46**	**36,9**
Argeș	3476	18,47	31,79	585	95,21	2,91	2891	2,94	37,63	50,9
Călărași	1320	40,38	25	500	99	1	820	4,63	39,63	25,9
Dâmbovița	1868	27,68	39,29	361	100	:	1507	10,35	48,71	46,1
Giurgiu	1159	58,50	14,50	311	96,78	0,32	848	44,46	19,69	32,9
Ialomița	1155	40,09	32,03	352	92,33	7,67	803	17,19	42,71	25,9
Prahova	2205	23,90	54,47	293	100	:	1912	12,24	62,81	46,8
Teleorman	1524	56,36	12,66	389	89,97	10,03	1135	44,85	13,57	26,3

** cu îmbrăcăminți ușoare rutiere*

Sursa: Direcția Regională de Statistică Călărași; Calcule proprii ADR Sun Muntenia

Reţeaua de drumuri existentă şi poziţia geografică a regiunii asigură acesteia o bună deschidere internă şi internaţională. Regiunea Sud Muntenia are o poziţie geografică strategică, fiind, pe de o parte, o regiune de graniţă, iar, pe de altă parte, amplasată în imediata proximitate a municipiului Bucureşti, capitala României şi una dintre cele mai importante metropole din Europa Centrală şi de Est.

Principalele căi rutiere internaţionale care străbat regiunea şi care facilitează accesul din şi înspre aceasta la nivel naţional şi internaţional sunt următoarele:

- E60: (Franța, Elveția, Austria, Ungaria) – Borș - Oradea – Cluj-Napoca – Turda – Târgu-Mureș - Brașov – Ploiești –București – Urziceni –Slobozia – Constanța;
- E70: (Spania, Franța, Italia, Slovenia, Croația, Serbia) – Timișoara – Drobeta-Turnu Severin – Craiova – Alexandria – București – Giurgiu – (Bulgaria, Turcia, Georgia);
- E81: (Ucraina) – Halmeu – Livada –Satu Mare – Zalău – Cluj-Napoca – Turda – Sebeș - Miercurea Sibiului – Sibiu – Pitești – București – Constanța;
- E85: (Lituania, Belarus, Ucraina) – Siret – Suceava – Roman – Bacău – Buzău – Urziceni – București – Giurgiu – (Bulgaria, Grecia);
- E574: Bacău – Onești – Târgu Secuiesc – Brașov – Pitești – Craiova;
- E577: Slobozia – Brăila – Galați – (Republica Moldova, Ucraina);
- E584: (Ucraina, Republica Moldova) – Galați – Slobozia.

Regiunea beneficiază de avantajele oferite de autostrăzile A1 (Bucureşti – Piteşti), A2 (Bucureşti – Constanţa), A3 (București – Ploiești) şi în viitor de Autostrada Sudului (Bucureşti - Alexandria – Roşiori de Vede - Slatina - Craiova - Lugoj). Un alt drum important ce străbate regiunea este DN5, fiind drumul național din România, care leagă capitala Bucureşti de orașul Giurgiu, aflat pe malul Dunării, la granița cu Bulgaria, fiind continuat dincolo de Giurgiu prin intermediul Podului Prieteniei Giurgiu – Ruse şi pe teritoriul Bulgariei.

Figura nr. 5.1. - Infrastructura de transport la nivelul regiunii Sud Muntenia

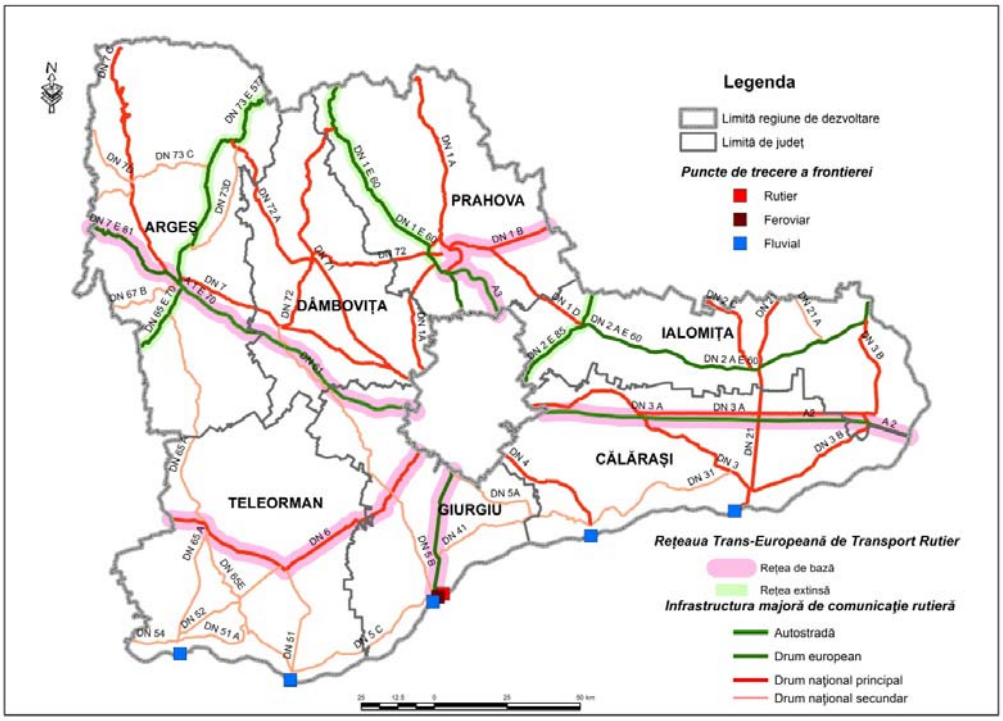

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și Perspective de Dezvoltare

Investițiile în infrastructură la nivelul regiunii Sud Muntenia au fost însă diminuate de efectele recesiunii economice ce au început să se manifeste la nivelul regiunii în anul 2009. De altfel, acest subiect este tratat pe larg în cadrul subcapitolului 2.7. Economia regiunii.

ACCESIBILITATEA RUTIERĂ

Factorii care determină creşterea şi dezvoltarea economică a localităților sunt: localizarea, tipul şi resursele din zona de influenţă a acestora, dotarea cu infrastructură şi calitatea resurselor de muncă. În afara acestor factori care ţin de oraşele mici propriu-zise, acestea sunt afectate şi de factori exogeni (ex. evoluţia economiei la nivel naţional sau regional, trendurile de dezvoltare la nivel macroteritorial, influenţele economiei mondiale care se repercutează asupra oraşelor mici prin intermediul economiei naţionale, declinul regional, sistemele urbane din apropiere, atractivitatea regională etc.).

Poziționarea localităților constituie de cele mai multe ori un element esenţial în dezvoltarea acestora, iar cele mai importante atribute ale localizării sunt legate de amplasarea faţă de marile unităţi naturale-geografice, de accesibilitatea faţă de reţelele de transport şi comunicaţii, de distanţa faţă de oraşul coordonator al judeţului/regiunii.

Pentru a identifica gradul de accesibilitate rutieră al localităților din regiunea Sud Muntenia se pot analiza trei elemente definitorii: poziţionarea şi localizarea geografică a oraşelor mici faţă de arterele naţionale (tipul de drum pe care sunt localizate fiecare localitate), distanţa faţă de oraşul reşedinţă de judeţ, precum şi timpul de deplasare până la oraşul reşedinţă de judeţ. Premisa de la care se poate pleca în analiza accesibilităţii rutiere este că oraşul reşedinţă de judeţ este centrul judeţean care concentrează viaţa economică şi socială a judeţului şi zona cu cele mai mari oportunităţi, fiind deci centrul către care gravitează toate localitățile judeţului respectiv, precum şi faptul că atracţia unei destinaţii creşte sau descreşte cu distanţa şi timpul de deplasare. Prin urmare, o bună poziţionare faţă de acesta şi distanţe reduse de parcurs, cu durată de deplasare redusă, facilitează legăturile economice, demografice cu aceste centre urbane coordonatoare şi poate impulsiona dezvoltarea oraşelor mici.

Majoritatea localităților din regiune sunt situate pe drumuri naţionale sau drumuri județene şi sunt conectate cu oraşele reşedinţă de judeţ prin drumuri naţionale sau județene, și mai puțin prin drumuri comunale. Mult mai importantă este însă durata de deplasare dintre două locaţii, care poate fi influenţată de tipul şi calitatea infrastructurii de transport. Astfel, două localități pot avea aceeaşi distanţă către reşedinţele de judeţ, dar amplasarea acestora (acces la autostradă, drum naţional sau drum judeţean, drum comunal) are repercusiuni asupra duratei de transport, generate de calitatea infrastructurii de transport.

Zonele compacte de la nivelul regiunii Sud Muntenia care nu au acces direct sau conexiuni laterale la rețeaua de drumuri europene și naționale sunt:

- partea de nord a județului Teleorman și partea de sud a județului Argeș, în perimetrul delimitat de Autostrada A1, DN61, DN6 și DN65A;
- partea de vest a județului Teleorman, teritoriul delimitat de DN54, DN65A, DN6 și Valea Oltului;
- partea de est a județului Teleorman și de vest a județului Giurgiu – teritoriu delimitat de DN6, DN5B, DN5C și DN51;
- partea de vest a județului Călărași – în zona delimitată de DN4, A2 și DN31;
- partea de central-nordică și est a județului Prahova – în zona montană și a Subcarpaților – teritoriul dintre DN1A, 1B și Valea Buzăului;
- partea de central-nordică a județului Argeș - zona montană și piemontană, între DN73 și DN7C, etc.

Toate aceste zone sunt exclusiv rurale, cu o economie agricolă precară și se confruntă, tradițional cu un exod al forței de muncă către mediul urban, care a condus la un grad foarte accentuat de îmbătrânire demografică.

Transportul reprezintă un element cheie în dezvoltarea durabilă la nivelul regiunii Sud Muntenia, iar analiza accesibilităţii transportului oferă informaţii referitoare la conexiunile cu celelalte regiuni, dar şi conexiunile din interiorul regiunii.

În figura de mai jos este evidenţiată accesibilitatea unităţilor administrativ teritoriale din regiune la municipiile reşedinţă de judeţ, în funcţie de timpul parcurs. Astfel, se pot observa cu uşurinţă localităţile din cadrul judeţelor ce au o accesibilitate scăzută faţă de municipiul reşedinţă de judeţ, acestea fiind evidenţiate cu culoarea albă.

Figura nr. 5.2. - Accesibilitatea unităţilor administrativ teritoriale la municipiile reşedinţă de judeţ în funcţie de timpul parcurs

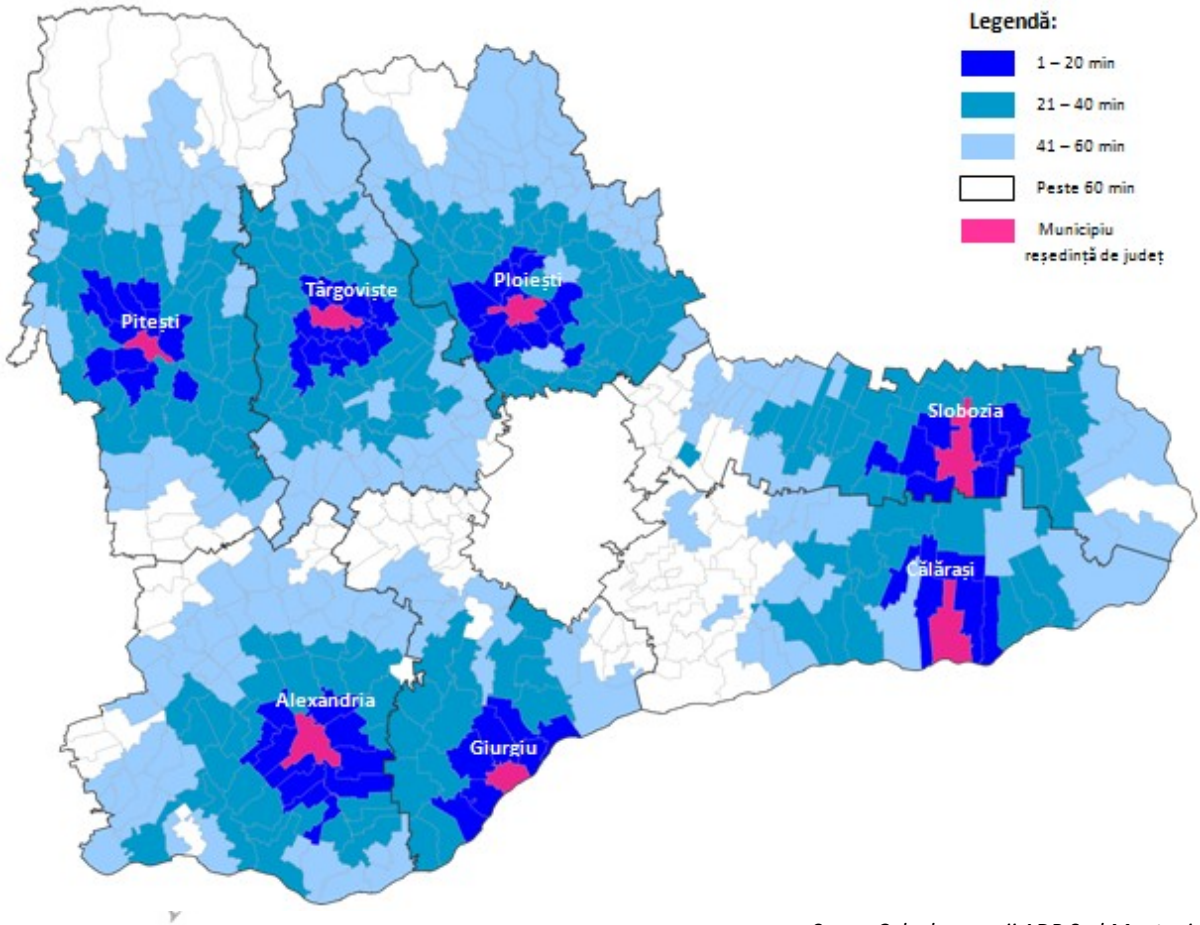

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia

CONECTIVITATEA REGIUNII SUD MUNTENIA CU AXELE TEN-T

Regiunea Sud Muntenia este traversată de 3 Axe prioritare ale rețelei europene de transport (TEN-T), coridoare care leagă centrul şi nordul Europei de zona Mediteraneană şi Asia, respectiv:

- Axa prioritară 7 (rutieră);
- Axa prioritară 18 (fluviul Dunărea);
- Axa prioritară 22 (feroviară).

În ceea ce privește accesibilitatea regiunii la rețeaua TEN-T, aceasta se realizează prin trei tipuri de conectivitate: primară, secundară și terțiară. Deoarece de-a lungul timpului au existat numeroase interpretări ale definițiilor tipurilor de conectivitate, în urma unei întâlniri tripartite MT – MFE – AMPOR s-au agreat următoarele:

1. **Conectivitate primară**: rețea de așezări/ localități aflate pe traseul TEN-T;
2. **Conectivitate secundară**: direct, prin intermediul unui drum (DN sau DJ) care se racordează la TEN-T;
3. **Conectivitate terțiară**: indirect, prin intermediul unui DJ care intersectează un DN care se racordează la TEN-T.

În Sud Muntenia **rețeaua rutieră de bază** (TEN-T Core) este reprezentată de următoarele coridoare:

- Autostrada A1 (E81): comuna Bolintin Deal (Giurgiu) – Pitești (Argeș);
- Autostrada A2 (E81): Fundulea (Călărași) – Fetești (Ialomița) - legătura cu Constanța;
- Autostrada A3: limita județului Ilfov - Ploiești (Prahova) – legătura cu Brașov;
- E60 și E577: comuna Gorgota (Prahova) – Ploiești (Prahova) – Mizil (Prahova) – legătura cu Buzău;
- E70 și E85: Adunații Copăceni (Giurgiu) – Giurgiu – legătura cu Ruse (Bulgaria);
- E70: Mihăilești (Giurgiu) – Alexandria (Teleorman) – Roșiorii de Vede (Teleorman) – comuna Măldăeni (Teleorman) - legătura cu Craiova;
- E81: Pitești (Argeș) – comuna Dedulești (Argeș) - legătura cu Sibiu.

Punct de trecere al frontierei Giurgiu – Ruse: rutier, fluvial și feroviar (podul Prieteniei Giurgiu - Ruse).

Rețeaua rutieră extinsă (TEN-T Comprehensive) din regiune este reprezentată de următoarele coridoare:

- E85 și E60: Comuna Sinești (Călărași) – Urziceni (Ialomița) – Ciocârlia (Ialomița) – legătura cu Buzău;
- E60: Ploiești (Prahova) - Bușteni (Prahova) – Azuga (Prahova) – legătura cu Brașov;
- E574 (DN73): Pitești (Argeș) – Câmpulung Muscel (Argeș) – Rucăr (Argeș) – sat Podu Dâmboviței (comuna Dâmbovicioara, județul Argeș) – legătura cu Brașov;
- E574 (DN65): Pitești (Argeș) – limita județului Olt (legătura cu Craiova).

Punctele de trecere ale frontierei:

- Zimnicea (județul Teleorman) – Svištov (Bulgaria): fluvial;
- Oltenița (județul Călărași) - Tutrakan (Bulgaria): fluvial;
- Călărași (județul Călărași) - Silistra (Bulgaria): fluvial.

În ceea ce privește conectivitatea drumurilor de pe teritoriul regiunii Sud Muntenia la rețeaua europeană rutieră de bază și extinsă (TEN-T core și comprehensive), aceasta este prezentată sub formă tabelară în ANEXA 1.2.5.1.

Figura nr. 5.3. - Harta rețelelor rutiere de bază și extinse, în România

Sursa: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Compania Naţională de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România (CNADNR), care administrează reţeaua de drumuri naţionale, clasifică drumurile în 2 categorii:

- **Drumuri naţionale principale:**

- DN1: Bucureşti - Borş – este cel mai aglomerat drum naţional din România şi parcurge regiunea de la sud la nord, între limita judeţului Ilfov şi cea a judeţului Braşov, pe circa 100 km. Traseul său se suprapune cu cel al DE60, iar pe distanţa dintre limita judeţului Ilfov şi Comarnic este prevăzut cu 4 benzi (două pe sens). În ultimii 10 ani, drumul a fost modernizat, inclusiv cu lucrări de creştere a siguranţei traficului, la care se adaugă drumul de centură al municipiului Ploieşti (12,9 km), conectat la Autostrada A3;

- DN2: Bucureşti - Siret – este cel de-al doilea cel mai aglomerat drum naţional din România şi parcurge regiunea pe o distanţă scurtă (50 km), în judeţul Ialomiţa. Este o şosea cu 4 benzi şi se suprapune peste traseul DE85;
- DN3: Bucureşti - Constanţa – este un drum naţional mai puţin circulat, cu o singură bandă pe sens, care se întinde pe circa 115 km;
- DN4: Bucureşti - Olteniţa – este un drum naţional, care parcurge regiunea pe o distanţă de 45 km, cu o singură bandă pe sens;
- DN5: Bucureşti - Giurgiu – este un drum naţional cu 4 benzi, similar unui drum expres, care este intens circulat şi care traversează regiunea pe o distanţă de 43 km. Acesta a fost recent modernizat recent printr-un proiect ISPA, care a implicat extinderea sa la 2 benzi pe sens pe o distanţă de 39,5 km şi construcţia unei variante de ocolire a comunei Adunaţii-Copăceni (3 km). De asemenea, există un proiect de modernizare a Podului de la Giurgiu;
- DN6: Bucureşti - Cenad – este cel de-al patrulea cel mai circulat drum naţional din ţară şi străbate regiunea pe circa 100 km. DN6 se suprapune pe traseul DE70 şi dispune de o bandă pe sens. Prin Programul Operaţional Sectorial de Transport se finanţează, în prezent, modernizarea DN6 pe segmentul Alexandria – limită judeţul Olt (circa 50 km), construcţia variantelor de ocolire Alexandria (13,3 km) şi Roşiorii de Vede (14,4 km). De asemenea, s-a elaborat un proiect şi pentru realizarea unei variante de ocolire a oraşului Mihăileşti (3,2 km);
- DN7: Bucureşti - Nădlac – este cel de-al treilea cel mai circulat drum din România şi care se suprapune, pe segmentul Piteşti – limita judeţului Vâlcea, cu DE81. În total, drumul străbate circa 135 km din regiunea Sud Muntenia. Este un drum cu o bandă pe sens, pentru care există un proiect de lărgire la 4 benzi în sectorul Bâldana - Titu (22 km), precum şi o variantă de ocolire (6 km) în oraşul Titu;
- DN1A: Bucureşti - Braşov – este un drum naţional important prin prisma faptului că este cea mai eficientă alternativă la DN1, având o lungime de 115 km pe teritoriul regiunii. Drumul nu a beneficiat în ultimii ani de lucrări complexe de reabilitare şi modernizare;
- DN1B: Ploieşti - Buzău – este un drum intens circulat, care se întinde pe 40 km în estul regiunii şi care se suprapune cu DE 577. Drumul are 4 benzi pe distanţa Ploieşti - Albeşti Paleologu, sector care este cel mai intens circulat;
- DN1D: Ploieşti - Urziceni – un drum important, prin prisma faptului că este o alternativă de a evita zona aglomerată a Bucureştiului, reducând semnificativ distanţa dintre zona Transilvaniei şi a Munteniei şi Dobrogea. Are o distanţă de 45 km şi nu a beneficiat de lucrări ample de modernizare în ultimii ani;
- DN2A: Urziceni – Constanţa – cu o lungime de 115 km pe suprafaţa regiunii, este unul dintre cele mai circulate 10 drumuri din România, fiind o alternativă la Autostrada A2. Acesta se suprapune peste traseul DE60. În prezent, se realizează lucrări de modernizare la Podul peste Dunăre de la Giurgeni (1,5 km);
- DN 2C: Slobozia - Buzău – străbate regiunea pe o distanţă de doar 30 km, însă asigură accesul la Staţiunea Amara;
- DN3A: Lehliu - Gară – Feteşti – paralel cu Autostrada A2, pe o distanţă de 79 km;
- DN3B: Călăraşi – Feteşti - Urziceni – cu o lungime de 98 km, merge de-a lungul Dunării;
- DN21 şi 21B: Călăraşi - Brăila – se suprapune parţial cu DE584 şi are o lungime de 71 km. Sectorul Slobozia – Bărăganul (21 km) se află, în prezent, în curs de reabilitare;
- DN71: Bucureşti - Sinaia – are o lungime de 103 km pe teritoriul regiunii şi este un drum intens circulat, mai ales în zona Târgovişte. Este, alături de DN1A, una dintre alternativele la DN1 pentru deplasarea între Bucureşti şi Braşov. În prezent, se execută lucrări de reabilitare a acestui drum, cu

fonduri de la bugetul de stat. De asemenea, există un proiect pentru realizarea unei variante de ocolire a oraşului Pucioasa (3 km) şi Târgovişte (12 km);
- DN72: Ploieşti – Găeşti – cu o lungime de 77 km, este un important drum de legătură între DN1, DN7 şi Autostrada A1, într-o zonă dens populată;
- DN72A: Târgovişte - Câmpulung – cu o lungime de 60 km, constituie o alternativă la DN 1 şi DN71;
- DN73: Piteşti – Braşov – se suprapune cu DE574 şi este un important drum de legătură între DN1 şi DN7, făcând legătura între Oltenia, Muntenia, Transilvania şi mai departe către Moldova. Drumul este intens circulat, mai ales pe sectorul din apropierea municipiului Piteşti, până la intersecţia cu DE73D către Mioveni. În prezent, se derulează un proiect de lărgire a drumului la 4 benzi pe acest sector de 7,3 km. În plus, întregul drum se află în curs de reabilitare cu finanţare de la bugetul de stat;
- DN7C (”Transfăgărăşan”) – este unul dintre cele mai cunoscute drumuri din ţară, cu o importantă funcţie turistică, dar şi de legătură între Muntenia şi Transilvania;
- DN65: Piteşti – Craiova (30 km în regiunea Sud Muntenia) – este un drum intens circulat şi face legătura între Oltenia şi Autostrada A1 către Bucureşti. Acesta se suprapune cu DE574 şi este propus pentru a fi transformat, pe viitor, în drum expres;
- DN65B – face legătura între DN65 şi A1, în jurul municipiului Piteşti.

Drumurile naţionale principale înregistrează valori ridicate de trafic şi au beneficiat de investiţii importante în reabilitarea lor, astfel încât starea lor tehnică asigură condiţii corespunzătoare de deplasare, ceea ce le face adevărate culoare de dezvoltare.

De menţionat este faptul că toate drumurile naţionale principale (cu excepţia DN7C, DN2C, DN3B, DN1A, DN1D, DN3 şi DN4 – au o sarcină maximă admisă de 9 tone/osia simplă motoare) sunt reabilitate şi permit o masă maximă admisă de 11,5 tone/osia simplă motoare.

- **Drumuri naţionale secundare:**

Drumurile naţionale secundare asigură legăturile dintre autostrăzi, drumuri naţionale principale sau diferite oraşe din regiune şi din afara acesteia. Acestea înregistrează, în general, valori reduse de trafic şi nu au beneficiat de lucrări ample de reabilitare şi modernizare în ultimul deceniu.

În regiunea Sud Muntenia se găsesc următoarele drumuri naţionale secundare: DN54, DN51A, DN65A, DN52, DN51, DN65E, DN5C, DN5B, DN61, DN41, DN5A, DN31, DN31A, DN21B, DN21A, DN67B, DN65D, DN73C, DN73D, DN65B. Toate aceste drumuri (cu excepţia DN5A şi DN73D – parţial pietruite şi care au o sarcină maximă admisă de 8 tone/osia simplă motoare) sunt modernizate şi permit o sarcină maximă admisă de 9 tone/osia simplă motoare.

În anii 2005 şi 2010, Compania Naţională de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România, cea care administrează reţeaua de autostrăzi şi drumuri naţionale din ţară, a realizat recensăminte de circulaţie.

Zonele de congestionare a traficului de la nivelul regiunii Sud Muntenia erau, conform recensământului de trafic din 2005, următoarele:

a) drumuri cu un trafic mediu zilnic de peste 27.000 de autovehicule:
-DN1 Bucureşti – Ploieşti - limită judeţ Braşov;
-Autostrada A1 Bucureşti - Piteşti (în apropierea municipiului Piteşti şi în zona metropolitană Bucureşti);

-DN1B Ploieşti-Mizil;
-DN73 Piteşti-Mioveni.

b) drumuri cu un trafic mediu zilnic între 13.000 şi 27.000 de autovehicule:
- DN2 Bucureşti - limită judeţ Buzău;
- DN1A Ploieşti - Cheia;
- Zona periurbană a municipiilor Târgovişte, Slobozia, Feteşti, Piteşti.

Rezultatele recensământului rutier, elaborat de Compania Naţională de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România, realizat cinci ani mai târziu, în 2010, indică faptul că nu s-au produs modificări majore în ceea ce priveşte intensitatea traficului în regiune, precum şi ierarhia drumurilor naţionale din perspectiva acestui criteriu.

TRANSPORTUL FEROVIAR

Traversată şi de principalele magistrale feroviare ale ţării incluse în rețeaua TEN-T de bază și extinsă, regiunea are un real avantaj datorită facilitării de către acestea a legăturii cu importante zone şi centre urbane ale ţării şi asigurării unui transport rapid. Magistrala cu lungimea cea mai mare care traversează regiunea este şi cea care asigură legătura cu principala poartă maritimă a ţării - portul Constanţa.

Potrivit studiului privind „Dezvoltarea urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual şi scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020”, rețeaua de transport feroviar TEN-T din regiune cuprinde următoarele magistrale și linii:

a) Rețeaua feroviară TEN-T de bază:
- Magistrala 300: București - Ploiești - Brașov și mai departe către granița cu Ungaria – este o linie dublă electrificată, parte din Axa prioritară TEN-T feroviară IV. Aceasta asigură conectarea României la rețeaua majoră de transport din Europa Centrală și de Vest;
- Magistrala 500: București-Ploiești-Vicșani (spre Ucraina) – linie dublă electrificată, parte a axei prioritare TEN-T feroviare IX, asigură legătura cu spațiul ex-sovietic;
- Magistrala 800: București - Fetești - Constanța – linie dublă electrificată, parte din axa prioritară TEN-T IV, asigură legătura feroviară cu cel mai important port de la Marea Neagră;
- Magistrala 900: București – Roșiori - Timișoara - linie dublă electrificată, asigură legătura dintre axele prioritare TEN-T feroviare IX și IV;
- Linia 902: București - Giurgiu – linie dublă neelectrificată, în prezent nefuncțională, din cauza prăbușirii podului de la Grădiștea, va asigura legătura dintre capitală și zona mediteraneană, de-a lungul axei prioritare TEN-T IX;
- Magistrala 1000: București - Ploiești – linie dublă electrificată.

b) Rețeaua feroviară TEN-T extinsă:
- Linia 901: București – Pitești – Râmnicu Vâlcea – este o linie secundară dublă neelectrificată, care este funcțională doar pe tronsonul București - Vâlcele, în timp ce tronsonul Vâlcele – Râmnicu Vâlcea nu a fost încă finalizat, lucrările fiind abandonate în urmă cu peste 15 ani. O dată finalizat, acest tronson va permite accesul rapid al municipiului Pitești și al nordului regiunii la rețeaua TEN-T de bază;

- Linia 903: Videle – Giurgiu – este o linie simplă neelectrificată, care face legătura dintre magistrala 900 și linia 902, fiind utilizată ca alternativă de deplasare între București și Giurgiu la linia 902, care nu e funcțională.

Reţeaua de căi ferate a regiunii este bine dezvoltată, liniile aflate în exploatare însumând, la sfârşitul anului 2011, o lungime de 1.251 km, regiunea deţinând din acest punct de vedere, 11,6% din totalul pe ţară.

Liniile de cale ferată electrificate din cadrul regiunii au o lungime de 439 km (10,92% din totalul la nivelul ţării), ponderea acestora de 35,09% din totalul liniilor de cale ferată fiind superioară mediei pe ţară. De remarcat este faptul că în judeţul Argeş reţeaua feroviară este complet neelectrificată.

În raport cu suprafaţa regiunii, liniile de cale ferată aveau o densitate de 36,3 km/1000 km^2, fiind inferioară mediei pe ţară de 45,2 km/1000 km^2. Cea mai densă reţea de cale ferată exista în judeţele Ialomiţa (65,8 km/1000 km^2), urmat de Teleorman (39,9 km/1000 km^2), Călăraşi (36,9 km/1000 km^2), în timp ce judeţul Giurgiu înregistra cea mai scăzută valoare (13,3 km/1000 km^2).

Tabel nr. 5.2. - Lungimea, starea și densitatea căilor ferate la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, în anul 2011

Regiune/Judeţ	Căi ferate		Densitatea căilor ferate pe 1000 km^2 (km)
	Total (km)	Electrificate (%)	
Sud Muntenia	**1251**	**35,09**	**36,3**
Argeș	227	:	33,3
Călărași	188	78,19	36,9
Dâmbovița	103	4,85	25,4
Giurgiu	47	51,06	13,3
Ialomița	293	28,33	65,8
Prahova	162	69,14	34,4
Teleorman	231	29,44	39,9

Sursa: Direcția Regională de Statistică Călărași; Calcule proprii ADR Sun Muntenia

Urmare a descreșterii transportului feroviar și a stării precare a unor sectoare de cale ferată în perioada analizată 2004 – 2011, lungimea totală a căilor ferate în exploatare a scăzut cu 452 de kilometri, de la 1.703 de kilometri la 1.251 de kilometri, scăderea substanțială fiind înregistrată între anii 2004 - 2005.

Grafic nr. 5.2. - Lungimea căilor ferate în exploatare din regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011

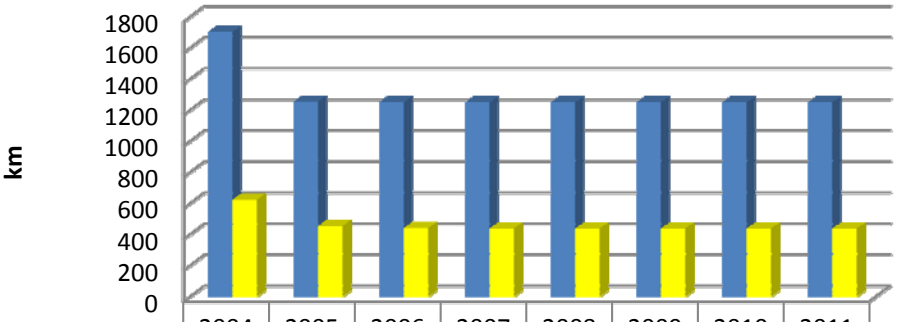

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
total	1703	1255	1253	1251	1251	1251	1251	1251
electrificată	623	455	442	439	439	439	439	439

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

Față de 2004, în anul 2011, cea mai mare lungime de cale ferată închisă era deţinută de județul Prahova (185 km), urmat de județul Teleorman (100 km). Au existat și situații optimiste, precum județul Ialomița în care lungimea totală de cale ferată a crescut, în intervalul analizat, cu 16 km.

În ceea ce privește detalierea caracteristicilor tehnice ale liniilor de cale ferată din regiune, aceasta este ilustrată în figura de mai jos.

Figura nr. 5.4. - Principalele caracteristici tehnice ale liniilor de cale ferată din regiunea Sud Muntenia

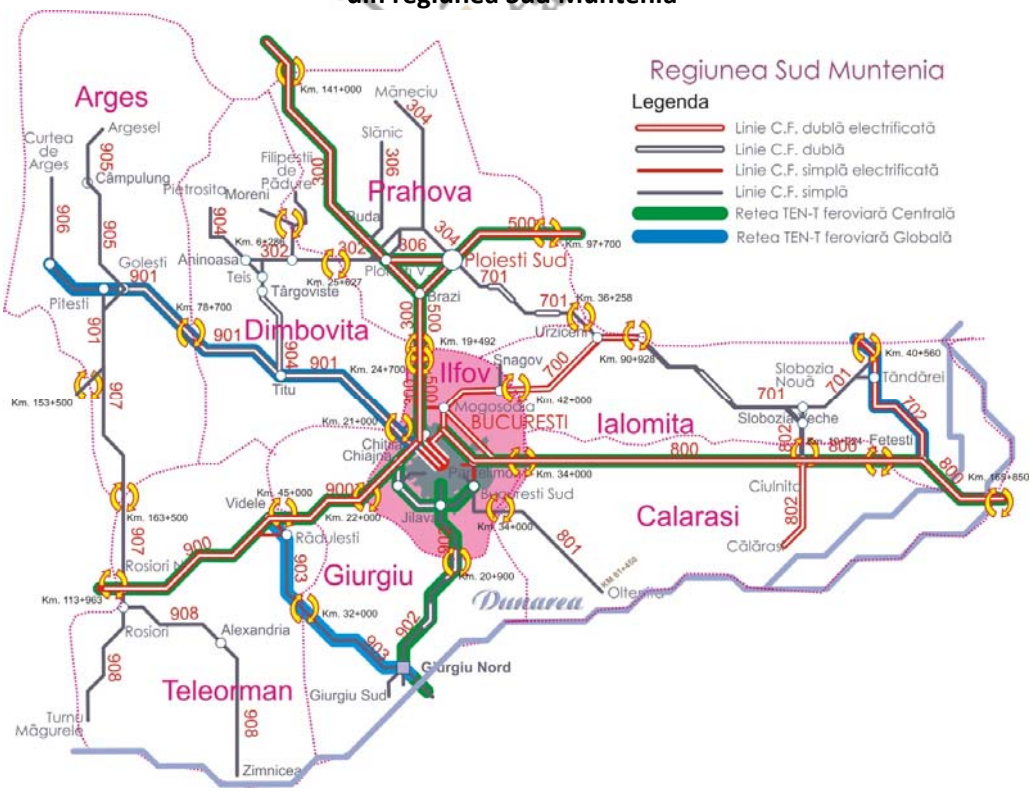

Sursa: *Ministerul Transporturilor și Infrastructurii - Compania Națională de Căi Ferate "CFR"- S.A. București*

În ceea ce priveşte evoluția infrastructurii feroviare din ultimii ani, studiul de piață ”Transportul feroviar în România” subliniază faptul că activitatea operatorilor care folosesc această infrastructură este afectată ca urmare a deteriorării continue a acesteia. Această deteriorare conduce la o calitate redusă a serviciilor prestate, în special în ceea ce privește viteza de transport și punctualitatea. Având viteze reduse, durate foarte lungi de călătorie şi servicii neperformante de călătorie, precum şi costuri ridicate comparativ cu transportul rutier, transportul de pasageri şi marfă pe calea ferată a scăzut dramatic în comparație cu anul 1989, când a înregistrat valori record. Astfel, conform ”Raportului de activitate al CFR pe 2011”, cota de piaţă a transportului feroviar de călători (exprimată prin evoluţia procentuală a pasagerilor transportaţi pe calea ferată faţă de numărul total al pasagerilor transportaţi de cele 4 sisteme de transport) faţă de cel rutier a avut o evoluţie descendentă (de la 39,3% in 1998 la 19,7% in 2011).

Totodată, în ultimii ani, ca urmare a alocărilor insuficiente de la bugetul de stat pentru reparaţia elementelor infrastructurii feroviare, parametrii tehnici ai infrastructurii feroviare publice au suferit o continuă degradare. Aceasta a determinat reducerea treptată a vitezei maxime de circulaţie pe liniile curente şi directe din staţii și reducerea lungimii liniilor cu viteza maximă de circulaţie. Un exemplu elocvent este calea ferată Giurgiu - Giurgiu Nord - București. În data de 13 august 2005, din cauza inundațiilor, podul de cale ferată ce traversa râul Argeș din localitatea Grădiștea s-a prăbușit, iar de atunci legătura feroviară este întreruptă. Trenurile rapide între București și Ruse (Bulgaria) care trec prin Giurgiu Nord, sunt redirecționate prin Videle.

Studiul privind „Dezvoltarea urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual şi scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020” a identificat însă faptul că în ultimii 10 ani, au fost executate următoarele proiecte ample de reabilitare a infrastructurii feroviare din regiunea Sud Muntenia:

- Tronsonul București - Câmpina (92 km) – cu o finanțare de la Banca Europeană de Investiții;
- Tronsonul București – Fundulea (35 km) – cu finanțare ISPA;
- Tronsonul Predeal - Câmpina (48 km) – cu finanțare ISPA;
- Tronsonul Fundulea - Fetești (104 km) – cu finanțare ISPA.

În prezent, mai există proiecte mature pentru reabilitarea Podului CF de la Fetești (1 km), precum și pentru modernizarea stațiilor de cale ferată din Alexandria, Giurgiu, Pitești, Slobozia, Călărași și Târgoviște, toate cu cofinanțare din Fondul de Coeziune al UE.

În concluzie, deși regiunea beneficiază de o rețea de transport feroviar bine dezvoltată, aceasta este învechită și deteriorată, cu efecte negative asupra vitezei de transport și punctualității. În acest sens, investițiile din perioada 2014 – 2020 vor trebui direcționate către reabilitarea acestui tip de infrastructură.

Potrivit datelor furnizate de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii - Compania Națională de Căi Ferate ”CFR”- S.A. București, segmentele de cale ferată care trebuie modernizate în regiunea Sud Muntenia, ca urmare a apartenenței lor la rețeaua TEN-T de bază sau extinsă sunt următoarele:

- București - Giurgiu - Frontieră - Lungime totală 68,75 km (aproximativ 48 km în regiunea Sud Muntenia), termen maxim finalizare 2030;
- Ploiești Sud - Buzău - Lungime totală 68,6 km (aproximativ 33 km în regiunea Sud Muntenia), termen maxim finalizare 2030;
- Roșiori - Videle - Lungime totală 49,24 km, termen maxim finalizare 2030;
- Videle - Chiajna - Lungime totală 42 km, termen maxim finalizare 2030;
- Videle - Giurgiu - Lungime totală 61,4 km, termen maxim finalizare 2050;

- Chitila - Pitești - Lungime totală 98,61 km, termen maxim finalizare 2050;
- Făurei - Fetești - Lungime totală 88,62 km (aproximativ 58 km în regiunea Sud Muntenia), termen maxim finalizare 2050.

În ceea ce privește numărul kilometrilor de cale ferată ce trebuie reabilitați în regiunea Sud Muntenia, aceștia sunt prezentați în detaliu în anexa 1.2.5.2.

ACCESIBILITATEA FEROVIARĂ

În ceea ce privește accesibilitatea feroviară (în kilometri), modelul teoretic reprodus în figura de mai jos, evidențiază faptul că partea de sud și est a regiunii Sud Muntenia (Culoarul Dunării) este cel mai puțin accesibilă, distanța pe calea ferată față de anumite puncte din țară fiind de 800 - 850 km, ceea ce înseamnă un timp de deplasare de peste 10 ore, ceea ce face acest tip de transport ineficient. Prin urmare, o serie de relații din această zonă au fost concesionate către operatori privați (de exemplu Costești - Roșiori - Turnu Măgurele).

Figura nr. 5.5. - Accesibilitatea feroviară kilometrică, în regiunea Sud Muntenia

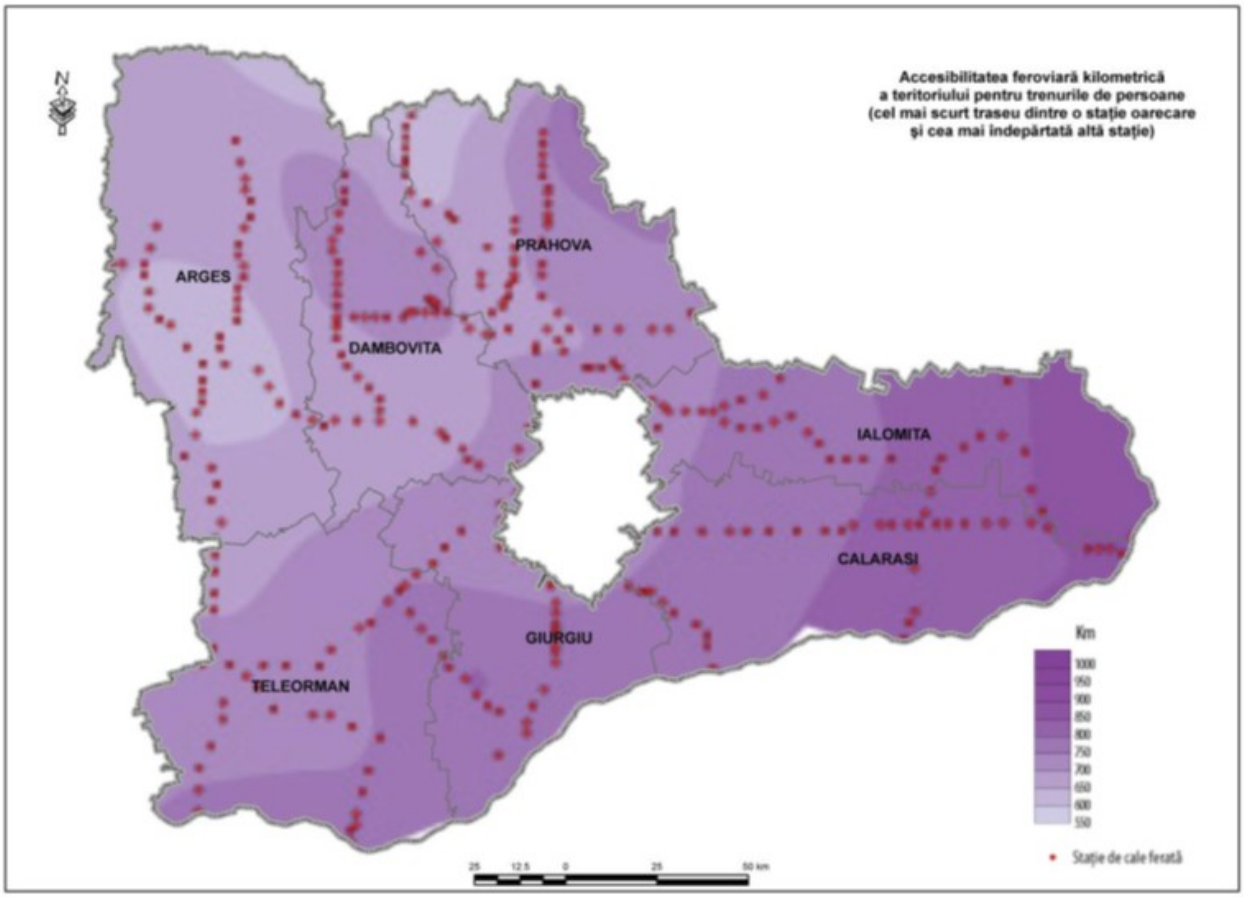

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și Perspective de Dezvoltare

TRANSPORTUL AERIAN

În ceea ce privește accesibilitatea la rețeaua de transport aerian, în regiune nu funcţionează niciun aeroport civil pentru transport aerian de marfă şi călători, dar aceasta beneficiază de serviciile celui mai mare aeroport internațional din România (aeroportul Otopeni), amplasat la minimum 60 km şi maximum 120 km de capitalele judeţelor regiunii.

TRANSPORTUL FLUVIAL

În Uniunea Europeană, potrivit ”Strategiei de Transport Intermodal în România 2020” volumul mărfurilor transportate pe căile navigabile interioare este relativ scăzut, la nivelul anului 2011 reprezentând doar 7% din volumul total al mărfurilor transportate în Europa în comparaţie cu transportul rutier şi feroviar de marfă care reprezintă 78%, respectiv 15% din transportul total de marfă.

Transportul de mărfuri pe căile navigabile interioare se derulează în România pe Dunăre şi pe canalul Dunăre – Marea Neagră/Poarta Albă – Midia Năvodari, respectiv prin porturile situate la acestea.

Conform proiectului ”Rezultatele analizei documentare – Sectorul Transport”, la nivelul anului 2011, transportul pe căi navigabile interioare a înregistrat 29.396 mii tone. La nivelul aceluiaşi an, flota fluvială românească era alcătuită din 1.514 nave propulsate şi nepropulsate, iar mijloacele de transport maritim numărau 102 nave.

Potrivit studiului privind „Dezvoltarea urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual şi scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020”, pe teritoriul regiunii Sud Muntenia există un număr de 5 porturi: Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița și Călărași, dintre care unul este cuprins în rețeaua TEN-T de bază (Giurgiu), 3 sunt cuprinse în rețeaua TEN-T extinsă (Zimnicea, Oltenița și Călărași), iar portul Turnu Măgurele este în afara rețelei TEN-T.

De asemenea, în rețeaua TEN-T extinsă a fost cuprins portul 1 Decembrie la Canalul București-Dunăre, care nu a fost finalizat, lucrările fiind abandonate după 1989. Acest port ar urma să deservească transportul de mărfuri între municipiul București și portul Oltenița, unde se va face legătura cu Dunărea.

Regiunea Sud Muntenia beneficiază de accesul la principala arteră de navigaţie europeană, Dunărea, care asigură şi facilitează, prin intermediul porturilor fluviale Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița și Călărași, schimburile comerciale cu ţările europene riverane. Infrastructura nesatisfăcătoare a porturilor fluviale şi reducerea treptată a activităţii acestora, sunt factori care au contribuit la scăderea gradului de utilizare a potenţialului existent.

Pentru a valorifica potențialul oferit de axa Rin-Main-Dunăre, dezvoltarea porturilor de pe Dunăre ale regiunii reprezintă un obiectiv major pentru investițiile din următoarea perioadă de finanțare 2014 - 2020.

Accesibilitatea la căile fluviale este asigurată direct doar pentru localitățile din partea de sud a regiunii Sud Muntenia, prin cele 5 porturi (Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița și Călărași). Toate aceste porturi dispun de acces rutier și feroviar, dar nu există centre moderne de transport intermodal, iar unele dintre ele nu beneficiază de legături rutiere sau feroviare rapide (Turnu-Măgurele, Zimnicea, Oltenița) cu celelalte centre din regiune.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 5.6. – Porturile din regiunea Sud Muntenia și infrastructura rutieră de acces către acestea

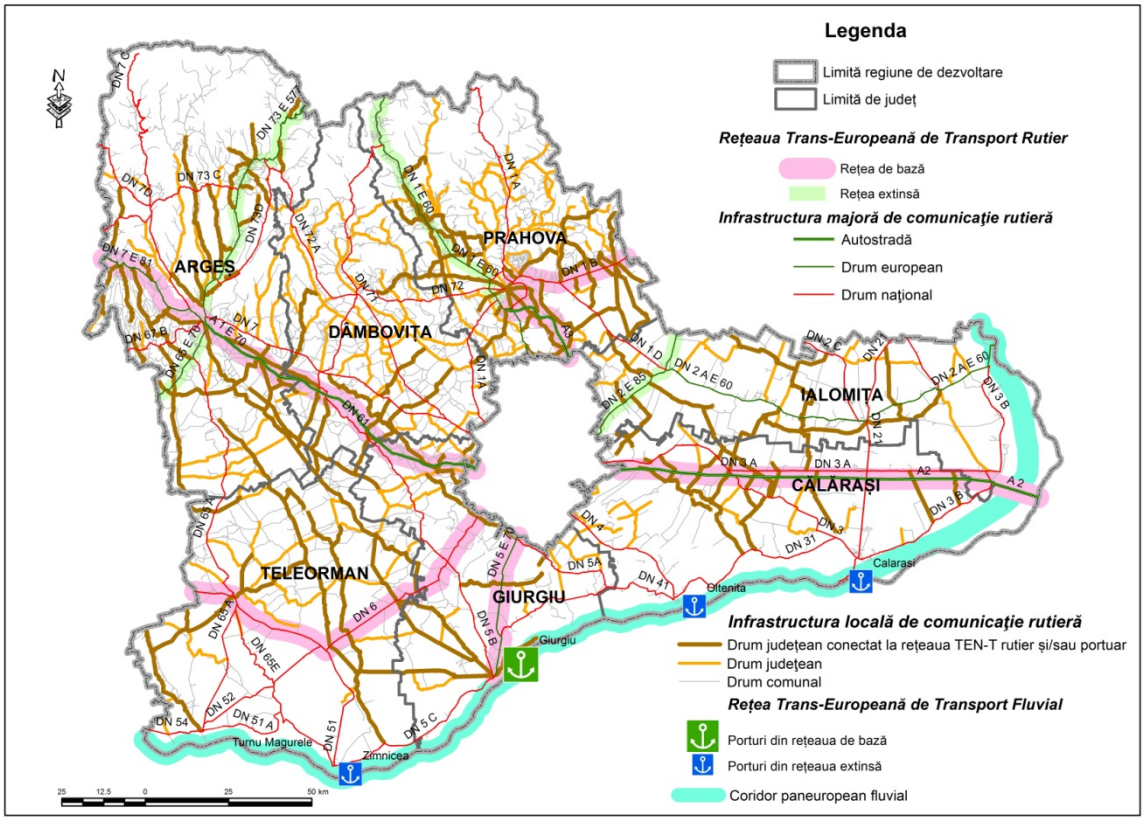

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și Perspective de Dezvoltare

Fluviul Dunărea reprezintă însă o barieră naturală semnificativă în calea relațiilor de transport de persoane și mărfuri între regiune și zona balcanică (Bulgaria, Grecia, Turcia, Asia). Astfel, deși granița naturală dintre regiunea Sud Muntenia și Bulgaria este de peste 250 km, există un singur pod rutier și feroviar, la Giurgiu, care are o infrastructură deficitară și este supraaglomerat. În plus, Lunca Dunării este relativ izolată față de rețeaua TEN-T rutieră și feroviară (exceptând municipiul Giurgiu), iar volumul de mărfuri transportate este foarte redus, în condițiile infrastructurii portuare uzate fizic și moral. Din această perspectivă, cel mai greu accesibile orașe sunt Turnu Măgurele, Zimnicea și Oltenița, aflate la 40-60 km de cel mai apropiat punct de acces la rețeaua TEN-T feroviară și rutieră.

Principalele caracteristici funcționale ale celor cinci porturi din regiune sunt următoarele:

a) **Portul Turnu Măgurele** are o suprafaţă totală de 8,5 ha şi dispune de o platformă de depozitare de 660 mp, depozite de 500 mp, şi de 4 macarale de cheu (5 tf x 32 m şi 16 tf x 32 m). În proximitatea portului funcţionează o linie modernă de ferry-boat către Nikopol (Bulgaria). Portul are acces la drum naţional şi cale ferată. Pot acosta nave de maxim 1.800 de tone, adâncimea fiind de -2,8 m. Cheiul portuar este de 610 m, din care 120 m este operaţional. Capacitatea totală a portului este de 800.000 tone/an.

b) **Portul Zimnicea** dispune de un chei funcţional de 440 ml, de o platformă de depozitare de 21.300 mp şi depozite de 4.000 mp, precum şi de trei macarale de cheu 16 tf x 32 m. Silozul de cereale din port are o capacitate de 8.000 tone şi permite încărcarea directă din nave. În port există o facilitate

de ferry-boat către Svistov (Bulgaria). Portul are acces la drum naţional, cale ferată şi permite acostarea navelor de maxim 2000 de tone. Capacitatea sa totală este de 720.000 tone/an.

c) **Portul Giurgiu** este cel mai important şi complex din regiunea Sud Muntenia. Este tot un port public, concesionat de Ministerul Transporturilor către CN APDF S.A. Giurgiu, care permite acostarea navelor de maxim 2.000 t.

Portul se întinde pe o lungime de circa 8 km, are o incintă de 59 ha, din care 70.000 mp construiţi şi cuprinde un număr de 4 sectoare portuare:

- Sectorul Ramadan – cu fronturi de acostare de 750 m, 1100 ml de cheiuri (dana Dunapref – 450 ml, 2 dane penru pasageri – 250 ml, 4 dane pentru mărfuri – 400 m), depozite de 3.000 m² şi platformă betonată de 8.000 m². Portul dispune şi de 2 macarale de tip portic (5 tf x 32 şi 16 tf x 32m) şi are o capacitate de 435.000 tone/an;

- Bazinul Plantelor – cu fronturi de acostare de 1.190 ml (2 dane pentru agregate, 2 dane pentru cereale şi 8 dane neamenajate), cheiuri-pereu, platformă de depozitare de 29.000 mp, 5 macarale portic (5 tf x 32 m şi 16 tf x 32) şi o capacitate de 1.230.000 tone/an;

- Bazinul Veriga – cu o lungime de 1.000 m, care cuprinde şantierul naval Shipyard ATG Giurgiu, cu syncrolift pentru nave de 5.000 tone, cheiuri de armare, hale de producţie şi reparaţii, Zona Liberă Giurgiu şi fostul Ferry-Boat Ruse - Giurgiu, momentan aflat în conservare;

- Portul Petrolier – cu fronturi de acostare de 680 ml, rezervoare petroliere şi o capacitate de 550.000 tone/an.

d) **Portul Oltenița** se află în proprietatea publică şi este administrat de Compania Naţională Administraţia Porturilor Dunării Fluviale S.A. Giurgiu. Suprafaţa incintei portuare este de 88,7 hectare, din care 9.600 mp reprezintă suprafaţa construită. În port operează, în prezent, două companii private – SCAEP Giurgiu Port şi TTS S.A. Bucureşti, mărfurile operate fiind cereale şi materiale de construcţii. Capacitatea portului este de 450.000 tone/an.

Portul Olteniţa permite acostarea barjelor de până la 2.000 t, cu acces direct din şenalul navigabil al Dunării, adâncimea de acostare fiind de -3 m. Infrastructura portului cuprinde:

- 4 rampe de acostare pentru transportul pieselor agabaritice;

- 200 ml front neoperativ – cheu pereat;

- 300 ml cheu pereat pentru manipulare mărfuri;

- 3 macarale portic de cheu – cu o capacitate de 5tf x 32 m;

- acces la drum naţional şi cale ferată;

- şantier naval – actualmente în faliment.

e) **Portul Călăraşi** este în proprietatea statului român şi se află în exploatarea CN AFDP S.A. Giurgiu. Portul are o suprafaţă de 149.096,42 mp, fiind alcătuit din trei bazine:

- Călăraşi Comercial = 81.505 mp;

- Călăraşi Industrial = 62.500 mp;

- Călăraşi Chiciu = 5.091,42 mp.

Principalii operatori privaţi din acest port sunt S.C. AGROVET S.R.L. şi S.C. MERIDIAN S.R.L., iar mărfurile operate sunt preponderent materialele de construcţii. Portul are acces la drumul naţional şi cale ferată. De asemenea, există o linie de ferry-boat către Silistra şi Constanţa.

Portul dispune de 1.285 ml de cheu vertical, siloz de cereale de 10.000 de tone, depozite de 3.000 mp şi platformă de depozitare de 12.000 mp, iar în zona Chiciu există o rampă de acostare modernizată pentru ambarcaţiuni de agrement. Adâncimea de acostare ajunge la -4,25 m, ceea ce permite accesul navel de maxim 3.000 tone. Portul dispune de 7 macarale (5 tf şi 16 tf x 32 m). Capacitatea totală a celor trei bazine este de 1.690.000 de tone.

„Studiul privind dezvoltarea urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual şi scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020" menționează însă că starea infrastructurii portuare este uzată fizic și moral, motiv pentru care în perioada 2014 – 2020 investițiile ar trebui direcționate cu precădere spre reabilitarea acesteia și dotarea cu echipamente performante. Investițiile se vor adresa celor 4 porturi ce sunt incluse în rețeaua TEN-T de bază și extinsă (Giurgiu, Zimnicea, Oltenița și Călărași).

Punctele de trecere ale frontierei din regiunea Sud Muntenia sunt următoarele:

- Turnu Măgurele (județul Teleorman) - Nikopol - fluvial;
- Zimnicea (județul Teleorman) - Svištov - fluvial;
- Giurgiu (județul Giurgiu) - Ruse - fluvial, rutier și feroviar (podul Prieteniei Giurgiu - Ruse);
- Oltenița (județul Călărași) - Tutrakan - fluvial;
- Călărași (județul Călărași) - Silistra -fluvial.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 5.7. – Punctele de trecere a frontierei din regiunea Sud Muntenia

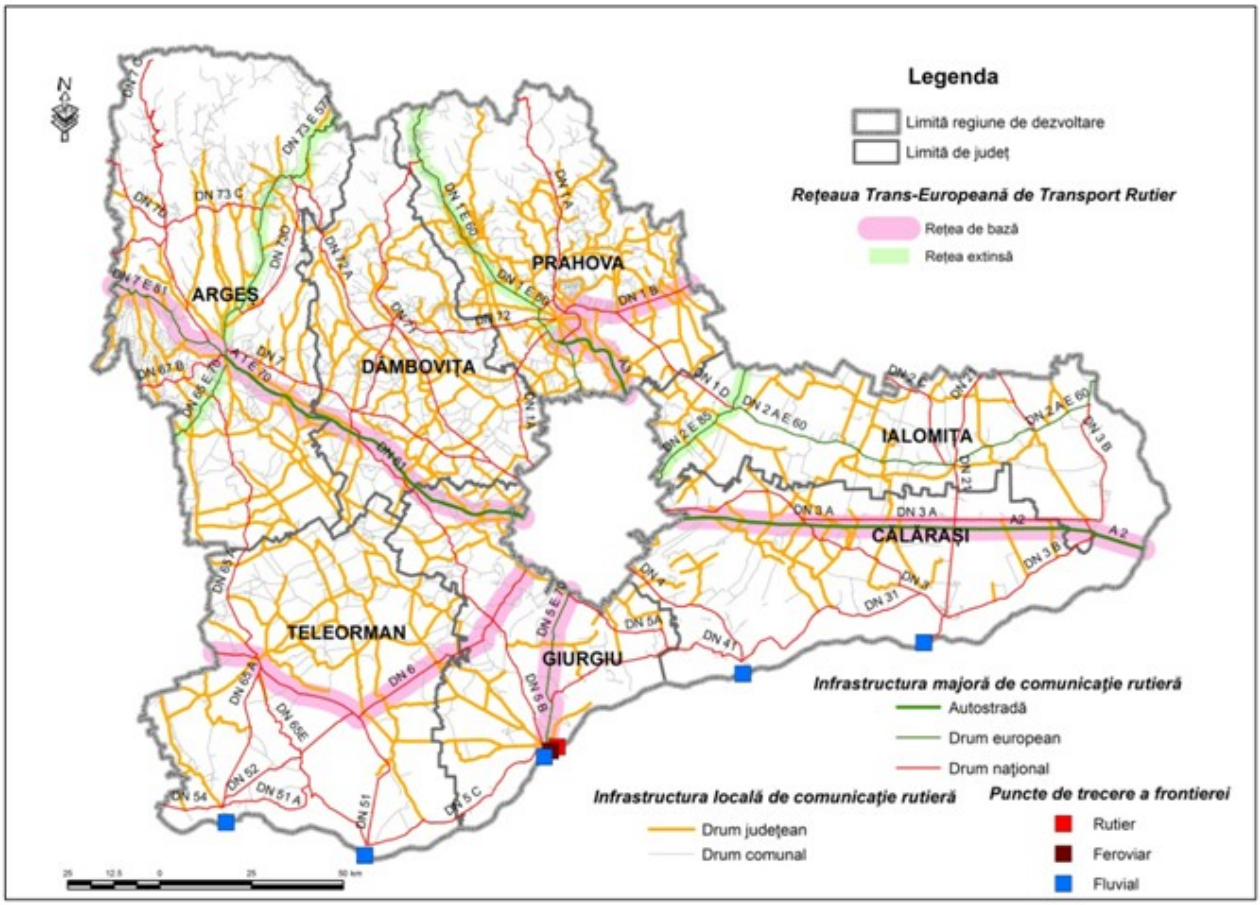

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și Perspective de Dezvoltare

TRANSPORTUL INTERMODAL

Conform Strategiei de Transport Intermodal în România 2020, la nivelul regiunii Sud Muntenia existau, la nivelul anului 2011, 2 terminale operate de compania CFR Marfă, la Bradu de Sus (Pitești), respectiv Ploiești – Crâng, dintre care doar primul era funcțional. De asemenea, Compania Națională Administrația Porturilor Dunării Fluviale deține facilitățile de manipulare a mărfurilor în porturile Giurgiu (macarale și platformă pentru containere), Călărași și Oltenița, însă acestea sunt uzate fizic și moral.

La acestea s-a adăugat, tot în 2011, primul terminal intermodal din regiune, deschis în municipiul Ploiești, cu o suprafață de 10 ha, 1,1 km de cale ferată și o capacitate de depozitare de 1.028 TEU, care va fi extinsă la 5.000 TEU în următorii ani. De asemenea, compania SC Automobile Dacia SA deține în zona Pitești-Mioveni propriul terminal de cale ferată care asigură transportul la porturile Constanța și Galați.

Conform aceleiași strategii, există două zone propice pentru amenajarea de noi terminale intermodale, în perioada 2014-2020:

- Zona Calafat-Craiova-Pitești – cu posibilități de combinare a transportului feroviar, rutier și fluvial, care să deservească cu prioritate companiile producătoare de autovehicule – Ford și Automobile Dacia, precum și furnizorii lor;

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare

- Zona Giurgiu-Oltenița-Ploiești – care să deservească cu prioritate piața bucureșteană, cu posibilități de transport combinat – feroviar, rutier și fluvial. Acest terminal este de altfel cuprins și în rețeaua TEN-T de bază, cu o localizare ceva mai precisă (Giurgiu).

De menționat este și faptul că în ultimii ani au apărut mai multe proiecte de amenajare a unor terminale petroliere și pentru cereale în porturile dunărene (la Giurgiu, Oltenița, Zimnicea, etc.).

PISTELE DE BICICLIȘTI

La acest moment, nu există o centralizare cu privire la lungimea totală a aleilor pietonale şi pistelor pentru biciclişti din regiunea Sud Muntenia. Cu toate acestea, pot fi menţionate cele mai importante proiecte derulate în acest sens, în ultimul deceniu:

- Pista de biciclişti Călăraşi - Modelu (Str. Prelungirea Bucureşti, 2 km) – finanţată din PHARE CBC;
- Pista de biciclete (Str. Independenţei - Castanilor: 3 km) Ploieşti – finanţată din Programul PHARE;
- Pista de biciclete Pădure Trivale Piteşti şi Parc Chindia Târgovişte – realizate cu fonduri de la bugetul local;
- Pistă de biciclete (circa 200 km) în Olteniţa, Plopeni, Lipăneşti, Măgurele, Răcari, Doiceşti, Ulmi, Prundu, Vărăşti, Comana, Runcu, Târgovişte, Giurgeni, Vlădeni, Ciochina, Conţeşti, Făcăeni, Drăganu, Colibaşi - proiecte depuse spre finanţare la Administraţia Naţională pentru Fondul de Mediu. Aceste proiecte nu au fost încă implementate, programul fiind temporar suspendat;
- Realizare/reabilitare/modernizare trasee pietonale şi pentru biciclişti în municipiile Piteşti, Târgovişte, Moreni, Ploieşti – prin Programul Operaţional Regional 2007 - 2013 – proiecte integrate PIDU.

TRANSPORTUL PUBLIC LOCAL

La nivelul regiunii Sud Muntenia, transportul public local, în anul 2011, era asigurat, în principal, de autobuze și microbuze. Transportul public asigurat prin tramvaie și troleibuze se regăsea doar în județul Prahova, având în dotare 11 tramvaie și 49 troleibuze.

În anul 2011, numărul de autobuze și microbuze din regiune era de 430, cu 163 mai puține față de anul 2004, la nivel județean, cele mai multe autobuze și microbuze regăsindu-se în județele Prahova (194) și Argeș (115), la polul opus fiind județul Giurgiu (12).

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Grafic nr. 5.3. - Numărul de autobuze și microbuze din regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011

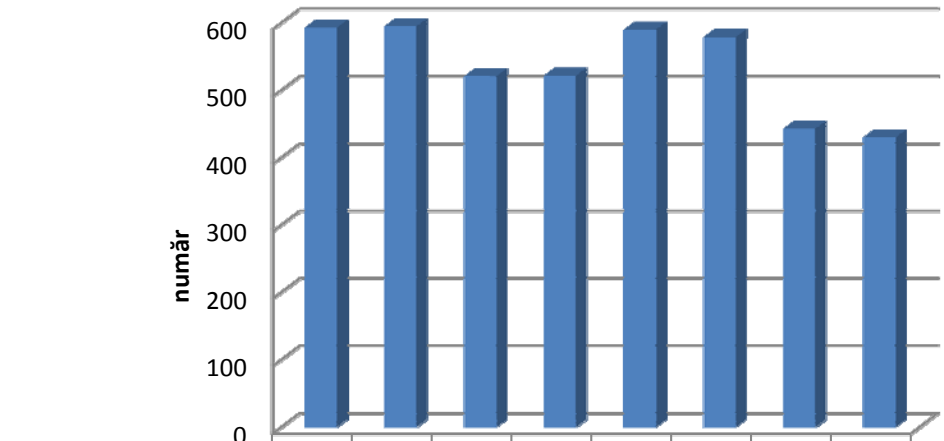

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Regiunea Sud Muntenia	593	595	521	522	590	579	443	430

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

În ceea ce priveşte numărul de pasageri transportaţi, în perioada analizată 2004 – 2011, s-a înregistrat o creştere cu 35,19%, ajungând la 114.345,2 mii de persoane, cea mai mare parte dintre aceștia fiind transportați de autobuze și microbuze (85.330,2 mii de persoane).

Grafic nr. 5.4. - Numărul pasagerilor transportați în transportul public local din regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 -2011

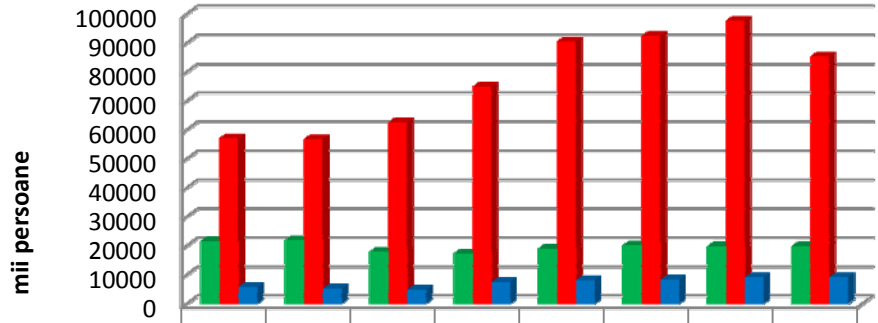

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
cu tramvaie	21628	21892	17918	17363	19073	20129	19795	19834
cu autobuze și microbuze	57087,1	56780,3	62625,1	74921,1	90542,9	92443,3	97651,3	85330,2
cu troleibuze	5863	5333	4915	7507	8155	8321	9162	9181

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

STRĂZILE ORĂȘENEȘTI

Analizând situația străzilor orășenești din regiunea Sud Muntenia, se observă o ușoară creștere a lungimii acestora, cu 6,59% mai mult în anul 2011 față de anul 2004, astfel regiunea se situa sub media națională de 11,37%.

În ceea ce privește starea tehnică a acestora, în anul 2011, erau modernizate doar 66,07% din străzile orășenești din regiune, ponderea cea mai ridicată fiind deținută de județele Argeș (78,88%), Dâmbovița (72%) și Giurgiu (75,38%), iar la polul opus se afla județul Ialomița (43,09%).

Tabel nr. 5.3. – Lungimea și starea străzilor orășenești la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, în anul 2011

Județ/Regiune	Străzi orășenești	
	Total (km)	Modernizate (%)
Sud Muntenia	**3781**	**66,07**
Argeș	663	78,88
Călărași	335	61,19
Dâmbovița	425	72
Giurgiu	195	75,38
Ialomița	485	43,09
Prahova	1322	68,68
Teleorman	356	56,18

Sursa: Direcția Regională de Statistică Călărași; Calcule proprii ADR Sud Muntenia

Potrivit studiului privind „Dezvoltarea urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual şi scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020", în perioada 2004-2011, cea mai mare creștere a lungimii tramei stradale s-a înregistrat în orașele Mihăilești (+108%), Ștefănești (+100%), Amara (+57,5%), Topoloveni (+51,5%), Boldești-Scăieni (+31,5%), Mioveni (+30,9%), Lehliu-Gară (+25,6%), etc., localități în care au apărut noi zone rezidențiale, mai ales ca urmare a fenomenului de suburbanizare.

La nivelul anului 2011, cel mai mare grad de modernizare al rețelei stradale (de peste 85%) se regăsea în orașele Plopeni (100%), Vălenii de Munte (98,5%), Alexandria (94,1%), Pitești (93,6%), Mioveni (91,7%), Ștefănești (89,6%), Ploiești (89,3%), Moreni (89,2%), Giurgiu (88,6%) și Călărași (87,4%).

La polul opus, regăsim o serie de orașe mici, cu o infrastructură tipic rurală, cu un grad de modernizare al rețelei stradale sub 30%: Fierbinți-Târg (4,9%), Lehliu-Gară (16,3%), Amara (25,4%), Căzănești (26,1%), Videle (27,8%) și Budești (29%).

Cea mai mare creștere a lungimii străzilor modernizate în perioada 2004-2011 s-a înregistrat în orașele: Amara (+433,3%), Ștefănești (+168,8%), Urziceni (+140%), Topoloveni (+113,3%), Mihăilești (+110%), Urlați (+110%), Fundulea (+100%), Răcari (+100%), Comarnic (+95,2%), Băicoi (+91,5%) și Oltenița (+90,5%).

2.5.2. INFRASTRUCTURA DE UTILITĂȚI PUBLICE

ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE

La nivelul regiunii Sud Muntenia, numărul localităților în care se distribuiau gaze naturale a crescut de la 108 localități în 2004, la 158 localități în 2011, atingând o pondere de 27,87%, depășind astfel ponderea înregistrată la nivel naţional de 27,57%.

Distribuția gazelor naturale era prezentă mai mult în localitățile județelor din nordul regiunii, iar în ceea ce privește cantitatea gazelor naturale distribuite 61,12% erau folosite pentru uz industrial și doar 38,88% pentru uz casnic.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

În mediul urban, distribuţia gazelor naturale era prezentă în 91,67% localități, deficitare fiind județele Călărași cu o pondere de 80% a localităților în care se distribuiau gaze naturale, Ialomița cu o pondere de 71,43%, respectiv Prahova cu 92,86%.

Spre deosebire de mediul urban, în mediul rural, situaţia nu era atât de bună, în 2011, unde doar 21,97% dintre localități beneficiau de acest serviciu, valori peste media naţională (22,20%) regăsindu-se doar în județele din nordul regiunii: Argeș cu 28,42%, Dâmbovița cu 48,78% și Prahova cu 42,22%.

Tabel nr. 5.4. - Gradul de dotare al localităţilor în care se distribuie gaze naturale din regiunea Sud Muntenia pentru anul 2011

Regiune / Judeţ	Număr localităţi			Numărul localităţilor în care se distribuie gaze naturale			Ponderea localităților în care se distribuie gaze naturale (%)		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Sud Muntenia	**567**	**48**	**519**	**158**	**44**	**114**	**27,87**	**91,67**	**21,97**
Argeș	102	7	95	34	7	27	33,33	100	28,42
Călărași	55	5	50	9	4	5	16,36	80	10
Dâmbovița	89	7	82	47	7	40	52,81	100	48,78
Giurgiu	54	3	51	4	3	1	7,41	100	1,96
Ialomița	66	7	59	8	5	3	12,12	71,43	5,08
Prahova	104	14	90	51	13	38	49,04	92,86	42,22
Teleorman	97	5	92	5	5	:	5,15	100	:

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online; Calcule proprii ADR Sud Muntenia

ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ

În perioada analizată, numărul localităților în care se distribuia energie termică a scăzut continuu, de la 28 localități în anul 2004 la 15 localități în 2011, acest fapt fiind datorat numărului mare al locuitorilor care optează pentru instalații proprii de energie termică.

Ponderea localităţilor din regiune în care se distribuie energie termică a ajuns, în anul 2011, la 2,65%, mai mică cu 0,56% decât ponderea naţională.

În mediul urban, distribuția energiei termice se realiza într-un procent foarte scăzut, doar 25% din totalul localităților, această pondere fiind influențată foarte mult și de inexistența distribuţiei energiei termice în județul Ialomița, dar și de ponderile scăzute din județele Argeș cu 14,29%, Dâmbovița 14,29% și Prahova 14,29%, restul județelor înregistrând valori de peste 50%.

În mediul rural, distribuţia energiei termice se regăsea doar la nivelul a 3 dintre localităţile judeţului Argeş.

Tabel nr. 5.5. - Gradul de dotare al localităţilor în care se distribuie energia termică din regiunea Sud Muntenia pentru anul 2011

Regiune/ Judeţ	Număr localităţi			Numărul localităţilor în care se distribuie energia termică			Ponderea localităților în care se distribuie energia termică (%)		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Sud Muntenia	**567**	**48**	**519**	**15**	**12**	**3**	**2,65**	**25**	**0,58**
Argeș	102	7	95	4	1	3	3,92	14,29	3,16

Călăraşi	55	5	50	3	3	:	5,45	60	:
Dâmboviţa	89	7	82	1	1	:	1,12	14,29	:
Giurgiu	54	3	51	2	2	:	3,70	66,67	:
Ialomiţa	66	7	59	:	:	:	:	:	:
Prahova	104	14	90	1	1	:	0,96	7,14	:
Teleorman	97	5	92	4	4	:	4,12	80	:

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, TEMPO-Online; Calcule proprii ADR Sud Muntenia

ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ

Din perspectiva producţiei de energie electrică, regiunea Sud Muntenia joacă un rol esenţial, prin prisma capacităţilor şi potenţialului de care dispune, mai ales în sectorul energiilor regenerabile. În ultimii 10 ani, aceste capacităţi s-au dublat, prin construcţia unei centrale pe gaze, prima de acest gen cu capital privat, de finalizarea unor amenajări hidroenergetice, a unor centrale în cogenerare şi a începerii lucrărilor la proiecte din domeniul energiilor regenerabile.

Infrastructura de producere a energiei electrice din regiunea Sud Muntenia este alcătuită din următoarele unităţi:

a) unităţi de producere a energiei hidro – administrate de S.C. HIDROELECTRICA S.A. – cu o putere instalată de 655 MW – amplasate mai ales în nordul regiunii (Argeş, Dâmboviţa, Prahova);

Pentru perioada următoare, HIDROELECTRICA are în plan construcţia unei noi hidrocentrale pe râul Olt, la Turnu Măgurele – Islaz (Teleorman), care va avea o putere instalată de 28,8 MW. De asemenea, există proiecte pentru şase microhidrocentrale (Valea Pechii, Lăzăreşti, Vlădeni, Mihăeşti, Opreşti, Băjeşti) pe Râul Târgului (judeţul Argeş) – cu o putere instalată totală de 5,02 MW, în parteneriat public-privat.

De asemenea, în zona Turnu-Măgurele a demarat în anii ‘70 construcţia unei noi hidrocentrale pe Dunăre. Proiectul (cu o capacitate instalată de circa 880 MW) a fost abandonat în urma cu 20 de ani, însă există interes de ambele părţi – română şi bulgară, pentru reluarea acestuia. Un al doilea proiect, cu o capacitate de 265 MW, viza zona Călăraşi-Silistra.

b) centrale termoelectrice pe bază de lignit: Centrala Termoelectrica Doiceşti (Dâmboviţa) – aflată în administrarea TERMOELECTRICA. Aceasta are o putere instalată de 200 MW şi dispune de un bloc de ardere a lignitului, instalat in 1979. Centrala a fost construită pentru a deservi judeţele învecinate şi pentru a exploata lignitul din minele din Muntenia (Şotânga, Filipeşti, Schitu-Goleşti, Ceptura, etc.), actualmente închise. Centrala este momentan în conservare, din cauza costurilor mari de operare.

TERMOELECTRICA a demarat deja o procedură de selecţie a unui investitor strategic pentru a crea o societate mixtă care să investească în modernizarea centralei, prin construcţia unor capacităţi de producţie de 500 MW pe cărbune, eventual şi cu integrarea minelor de lignit din zonă.

Compania COCA-COLA a realizat, în anul 2010, o centrală termoelectrică de mici dimensiuni (putere instalată de 6,1 MW), în sistem de cogenerare, la fabrica sa din Ploieşti.

Centrale de cogenerare au fost construite şi de Grupul INTERAGRO la Zimnicea (14 MW), Turnu Măgurele (20,25 MW), pentru a deservi unităţile de producţie ale societăţii. Aceeaşi companie are în proiect construcţia unei termocentrale pe cărbune la Turnu Măgurele, cu o capacitate instalată de 1.320 MW.

c) centrale de cogenerare pe bază de gaze: Centrala Brazi (Prahova), operată de compania OMV PETROM, cu o putere instalată de 860 MW, operaţională integral din 2012. Aceasta a implicat o investiţie de circa 500 mil. Euro, inclusiv cu finanţare de la Banca Europeană de Investiţii.

De menţionat e şi faptul că în Mioveni funcţionează Fabrica de Combustibil Nuclear şi o Staţiune de cercetare în domeniu a NUCLEARELECTRICA, înfiinţată în 1970 pentru a asigura necesarul de combustibil al centralei nuclear-electrice de la Cernavodă. În prezent, se realizează investiţii pentru dublarea capacităţii de producţie, în perspectiva deschiderii a două noi reactoare la centrala sus-menţionată.

Prin materializarea proiectelor sus-menţionate, capacitatea de producţie a energiei electrice din regiunea Sud Muntenia ar putea creşte cu până la 3500 MW, triplă faţă de cea existentă în prezent. În plus, acestea ar contribui la creşterea calităţii mediului, utilizând resurse regenerabile şi/sau tehnologii moderne.

Reţeaua de transport a energiei electrice din regiunea Sud Muntenia este administrată de C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA S.A. şi cuprinde următoarea infrastructură:

- staţii de transformare: Turnu Măgurele (Teleorman), Ghizdaru (Giurgiu), Bradu, Piteşti, Stupărei, Râureni, Arefu (Argeş), Târgovişte (Dâmboviţa), Brazi-Vest, Teleajen (Prahova), Mostiştea (Călăraşi), Gura Ialomiţei (Ialomiţa);

- linii de 220 kV: Bucureşti Sud-Ghizdaru; Bucureşti Sud-Fundeni-Brazi Vest; Brazi Vest-Târgovişte-Bradu; Bradu-Piteşti Sud; Bradu-Arefu; Bradu-Stupărei-Râureni-Arefu; Ghizdaru-Turnu Măgurele – Craiova; Bucureşti Sud – Mostiştea;

- linii de 400 kV: Bradu-Braşov; Bradu-Ţânţăreni; Bucureşti Sud – Slatina; Domneşti-Urecheşti; Domneşti- Brazi Vest - Dârste; Bucureşti Sud – Gura Ialomiţei; Bucureşti Sud – Pelicanu; Brazi Vest – Teleajen - Stâlpu;

- inelul de 400 kV Bucureşti – Brazi Vest.

Figura nr. 5.8. – Reţeaua electrică de transport din România

Sursa: Transelectrica

Reţeaua de distribuţie a energiei electrice din regiunea Sud Muntenia este gestionată de 3 companii diferite, dintre care două au capital privat şi una de stat:

-ELECTRICA – Filiala de Distribuţie şi Furnizare a Energiei Electrice Muntenia Nord – în judeţele Prahova şi Dâmboviţa;

-CEZ DISTRIBUŢIE – în Argeş şi Teleorman;

-ENEL MUNTENIA SUD şi ENEL DOBROGEA – în Giurgiu, Ialomiţa şi Călăraşi.

POTENȚIALUL DE ENERGIE DIN SURSE REGENERABILE

Regiunea Sud Muntenia dispune de resurse însemnate de producere a energiei electrice din surse regenerabile, cu precădere hidro, solare şi de biomasă agricolă şi forestieră, potrivit studiului privind „Evaluarea potenţialului energetic actual al surselor regenerabile de energie în România", elaborat de Ministerul Economiei.

Potenţialul solar al regiunii Sud Muntenia este unul dintre cele mai ridicate din România, mai ales în partea de sud a acesteia (judeţele Teleorman, Giurgiu, Ialomiţa, Călăraşi, sudul judeţelor Argeş, Dâmboviţa, Prahova), care se află în zona II de radiaţie solară, cu o intensitate de 1.300/1.350 k Wh/m²/an. Cea mai mare intensitate a radiației solare se înregistrează pe o mică suprafață din partea de sud-vest a județului Argeș, unde se depășesc 1.350 k Wh/m²/an.

Figura nr. 5.9. – Potențialul solar în regiunea Sud Muntenia

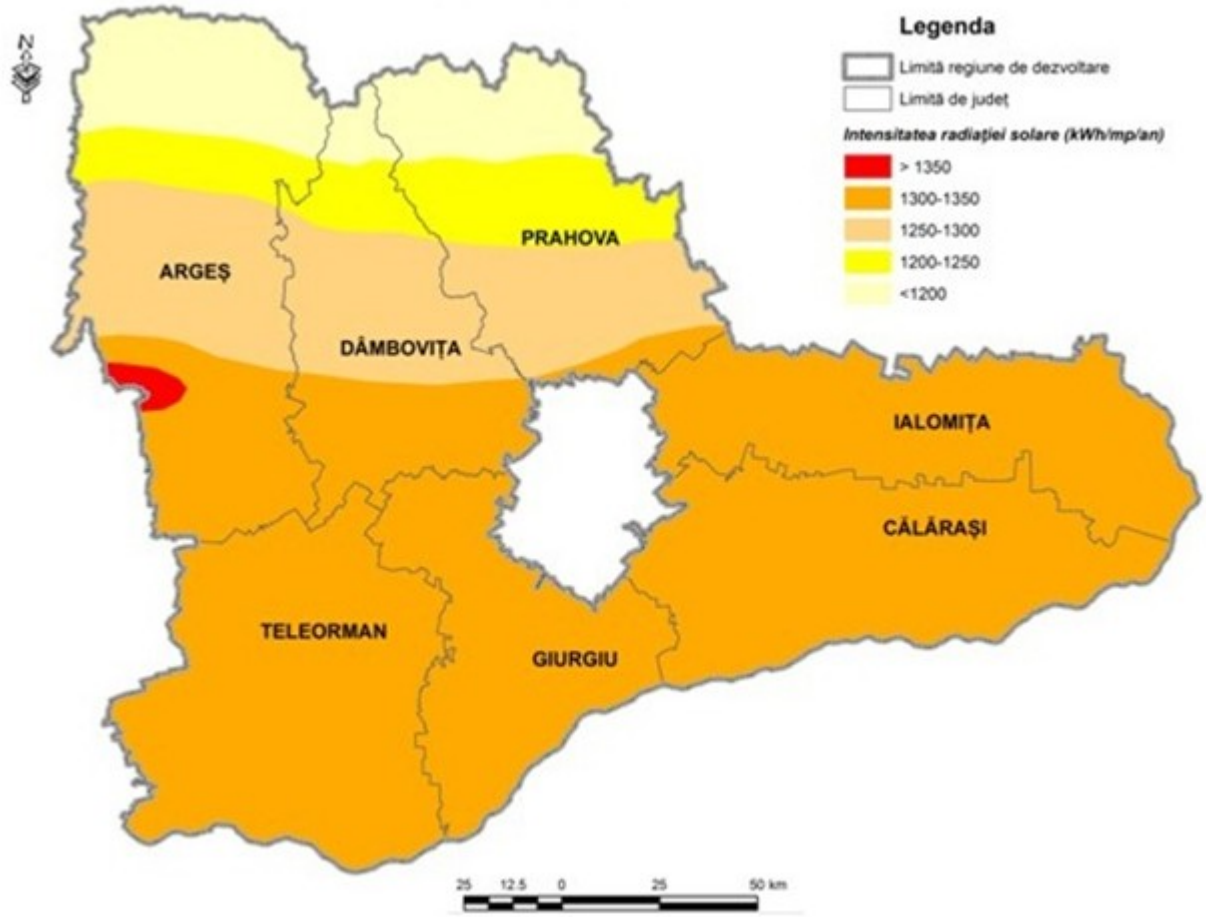

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și Perspective de Dezvoltare

Potrivit studiului privind „Identificarea soluțiilor privind eficiența energetică și utilizarea energiilor regenerabile în regiunea Sud Muntenia", infrastructura existentă în regiunea Sud Muntenia

poate acoperi necesarul de evacuare a energiei pentru parcurile fotovoltaice în proiect sau în execuție. Chestiunea se rezumă, în final, la modalitatea şi plata racordării fiecărui parc fotovoltaic la rețeaua locală de distribuție şi/sau la rețeaua locală de transport. Aceasta pentru că, pentru fiecare parc fotovoltaic, şi în general pentru fiecare proiect din domeniul surselor regenerabile, rețeaua locală trebuie adaptată noului proiect, de obicei trebuie crescută capacitatea de evacuare pentru energia estimată a fi produsă de acel proiect.

Potențialul fotovoltaic este ridicat, în special la sud de paralela 45 Nord. Totuşi, proiectele de acest tip, deşi de anvergură mică şi medie, nu beneficiază de o infrastructură suficientă, datorită faptului că liniile de medie şi joasă tensiune din sud au fost realizate în scopul susținerii sistemului de irigații și nu de preluare a energiei produse. Este cazul zonei Giurgiu – Răzmireşti, unde capacitățile de producție a energiei electrice de la Răsuceni – Cucuruzu, au ocupat deja o bună parte din disponibilul de evacuare în detrimentul CET Giurgiu, care participă acum cu foarte puțin la producția de energie din zonă.

Potențialul zonal şi local al regiunii este dat însă, în mare măsură, de accesul la rețele şi, mai ales, de distanța şi capacitatea stațiilor de transformare (în special de medie şi joasă tensiune). Ca atare, parcurile fotovoltaice se pot grupa în preajma stațiilor de transformare iar potențialul de evacuare depinde de depărtarea parcului fotovoltaic de aceste stații.

Tabel nr. 5.6. - Localitățile din regiunea Sud Muntenia cu cel mai ridicat potențial pentru proiecte fotovoltaice

Județ	Localitatea
Argeș	Mozăceni
Călărași	Chirnogi sud, Spanțov sud, Paicu - Săpunari
Dâmbovița	Vişina
Giurgiu	Oinacu – Băneasa – malul Dunării
Ialomița	Urziceni Vest - Alexeni
Prahova	Platforma Cet Brazi (Dalkia)
Teleorman	Clădirile Combinatului Chimic Turnu Măgurele

Sursa: „România - Mediul şi rețeaua electrică de transport - Atlas geografic" - Institutul de Geografie şi CN Transelectrica SA - 2005

Tabel nr. 5.7. - Localitățile din regiunea Sud Muntenia cu cel mai ridicat potențial pentru proiecte fotovoltaice, în funcție de respectarea restricțiilor de utilizare a terenurilor

Județ	Localitatea
Argeș	Burdea numai zonele acceptate ca atare prin Planul Județean de Amenajare teritorială.
Călărași	La sud de linia Mânăstirea – Ciocăneşti – Grădiştea, fostul combinat SIDERCA, Mitreni - Curcani
Dâmbovița	Zona din jurul localității Bilciureşti. Areale specificate prin planul județean de amenajare.
Giurgiu	CET Giurgiu – clădirile şi terenurile nerefolosibile
Ialomița	Gheorghe Doja – Motâlva, Țăndărei Nord – Vest, Fierbinți Târg – Dridu, Jiavele - Adâncata
Prahova	Platforma Cet Brazi (Dalkia)
Teleorman	Clădirile Combinatului Chimic Turnu Măgurele

Sursa: „România - Calitatea solurilor şi rețeaua electrică de transport" - Institutul de Geografie şi CN Transelectrica SA- 2005

Având în vedere că potențialul de profit depinde de costurile cu mentenanța parcului solar, de costurile operaționale adiacente (injecția de energie, pierderile în rețea, echilibrarea energiei

produse) şi de costurile financiare ale proiectului, potențialul de recuperare a investiției în parcurile solare proiectate pentru regiunea Sud Muntenia este de la 4,9 ani (pentru 6 certificate verzi), la 6,3 ani (dacă se admite amânarea atribuirii a 6 certificate verzi în loc de 4 certificate verzi pentru 2017 şi reluarea atribuirii de 6 certificate verzi după 2017 precum și a certificatelor amânate) şi la 8,3 ani (cu 4 certificate verzi).

Din acest punct de vedere, zona optimă este cea a județului Giurgiu cu costurile potențiale cele mai mici: Clinceni –Jilava – Berceni (Giurgiu) – Giurgiu – Slobozia (Giurgiu) – Ghimpați – Clinceni, pentru capacități de producție de energie de peste 1 MW.

Potenţialul eolian al regiunii Sud Muntenia este unul mediu în context naţional, cu excepţia părţii de nord a acesteia (zona montană din nordul judeţelor Prahova, Dâmboviţa şi Argeş).

Figura nr. 5.10. – Potențialul eolian în regiunea Sud Muntenia

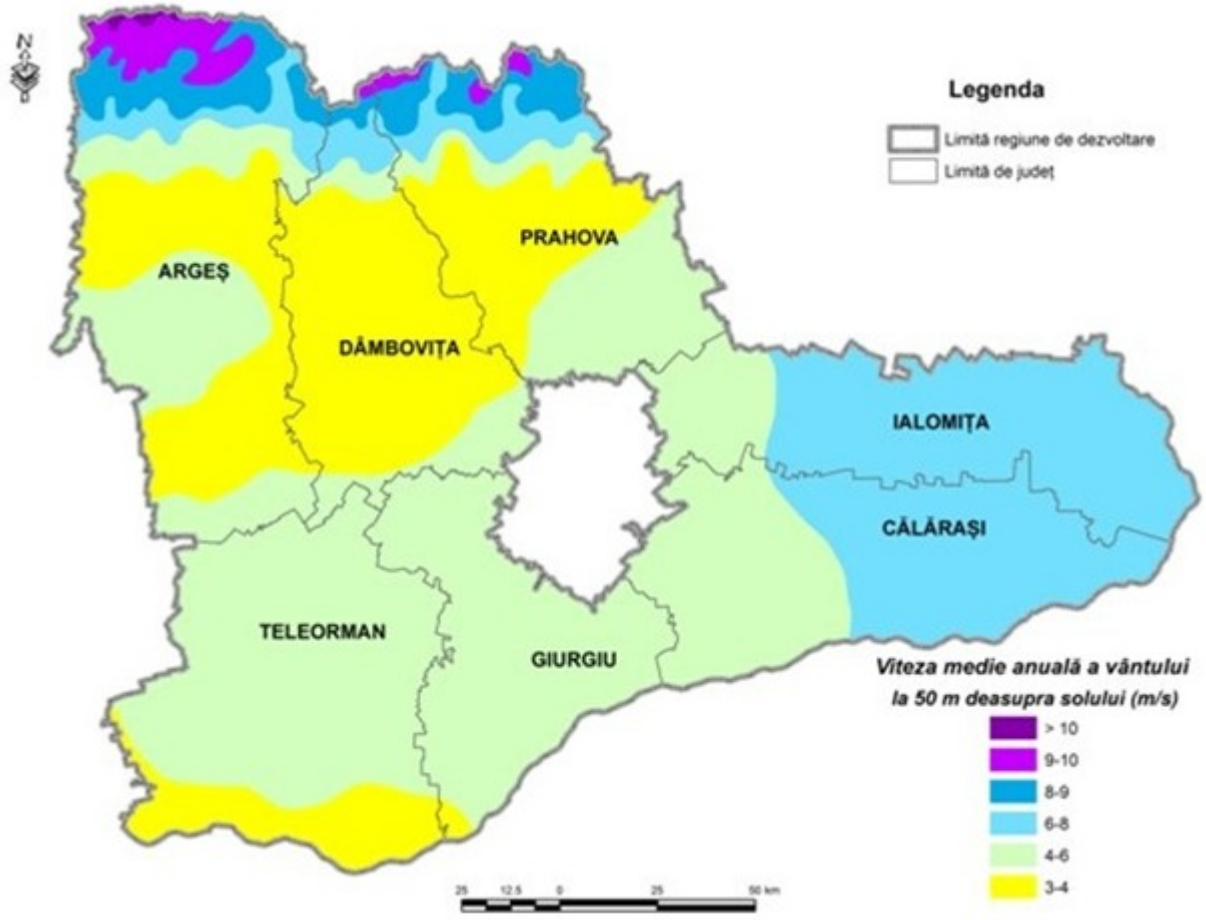

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și Perspective de Dezvoltare

Potenţialul de biomasă al regiunii Sud Muntenia este de 5.352,3 de terajouli (Tj), dintre care peste 95% este reprezentat de biomasa agricolă. Cel mai mare potenţial îl au judeţele Călăraşi (1.386,2 Tj), Ialomiţa (1.057,3) şi Teleorman (865,6). De altfel, judeţul Călăraşi se află pe locul II la nivel naţional din perspectiva resurselor de biomasă agricolă vegetală, cu 934.000 tone/an.

Figura nr. 5.11. – Potențialul de biomasă în regiunea Sud Muntenia

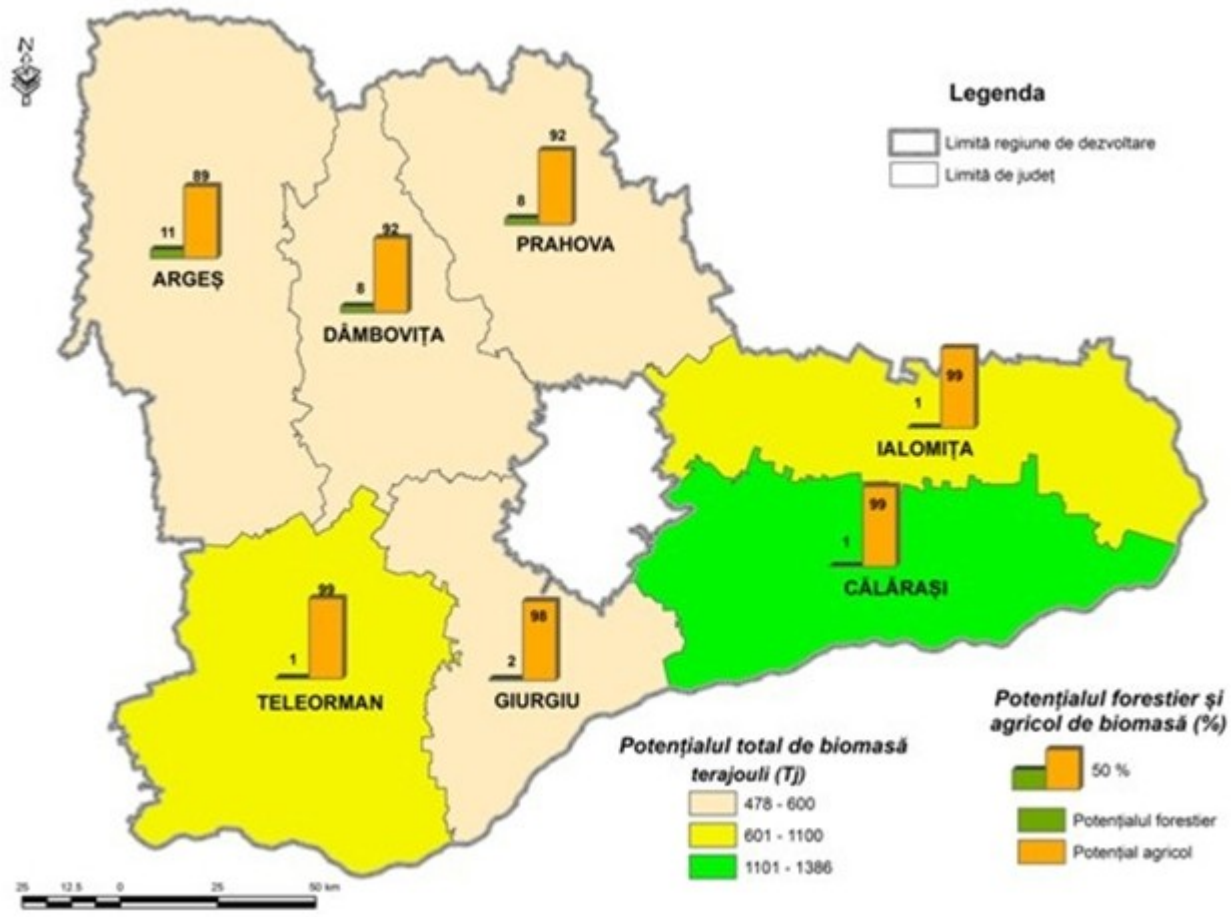

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și Perspective de Dezvoltare

Potrivit studiului privind „Identificarea soluțiilor privind eficiența energetică și utilizarea energiilor regenerabile în regiunea Sud Muntenia", perimetrele potențiale cele mai importante pentru producerea de energie regenerabilă prin utilizarea biomasei agricole sau forestiere sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 5.8. – Perimetre potențiale pentru proiecte de biomasă în regiunea Sud Muntenia

Județ	Localitatea
Argeș	Valea Danului, Slatina – Corbi, Costeşti
Călărași	Fundulea, Perişoru, Dorobanțu, Nana
Dâmbovița	Butimanu, Vişina, Fieni
Giurgiu	Roata de Jos, Mihăileşti, Berceni, Greaca, Toporu
Ialomița	Feteşti, Țăndărei, Căzăneşti, Coşereni
Prahova	Mizil, Fulga, Gherghița, Măneşti, Telega, Măneciu, Vălenii de Munte
Teleorman	Dobroteşti, Videle, Roşiori de Vede

Sursa: „România – Mediul şi rețeaua electrică de transport – Atlas geografic" – Institutul de Geografie şi CN Transelectrica SA - 2005.

Producători de biocombustibili în regiunea Sud Muntenia sunt: Prio Biocombustibil SRL, parte a grupului Martifer cu Fabrica la Lehliu Gară şi Donau Chem – Zimnicea. Există foarte puține proiecte pentru producerea biogazului în România, respectiv 10 proiecte, din care, 3 au fost inițiate în 2011 (2 în regiunea Nord-Est și 1 în regiunea Nord-Vest), 4 în 2012 (câte unul în fiecare dintre regiunile Sud

Muntenia, Sud-Est, Nord-Vest și Sud-Vest) și alte 3 în 2013 (câte unul în fiecare dintre regiunile Nord-Est, Nord-Vest și Sud-Vest).

În regiunea Sud Muntenia a fost inițiat un singur proiect, în anul 2012, în județul Teleorman, cu o capacitate de 0,45 MW.

În ceea ce privește potenţialul microhidroenergetic al regiunii Sud Muntenia, acesta este unul relativ ridicat, mai ales în zona de nord a acesteia (Argeş, Dâmboviţa, Prahova). Râurile cu potenţial pentru construcţia de noi centrale electrice sunt: Râul Târgului, Prahova, Teleajen, Dâmboviţa, Ialomiţa, Doftana, Argeş, etc.

Figura nr. 5.12. – Potențialul microhidroenergetic în regiunea Sud Muntenia

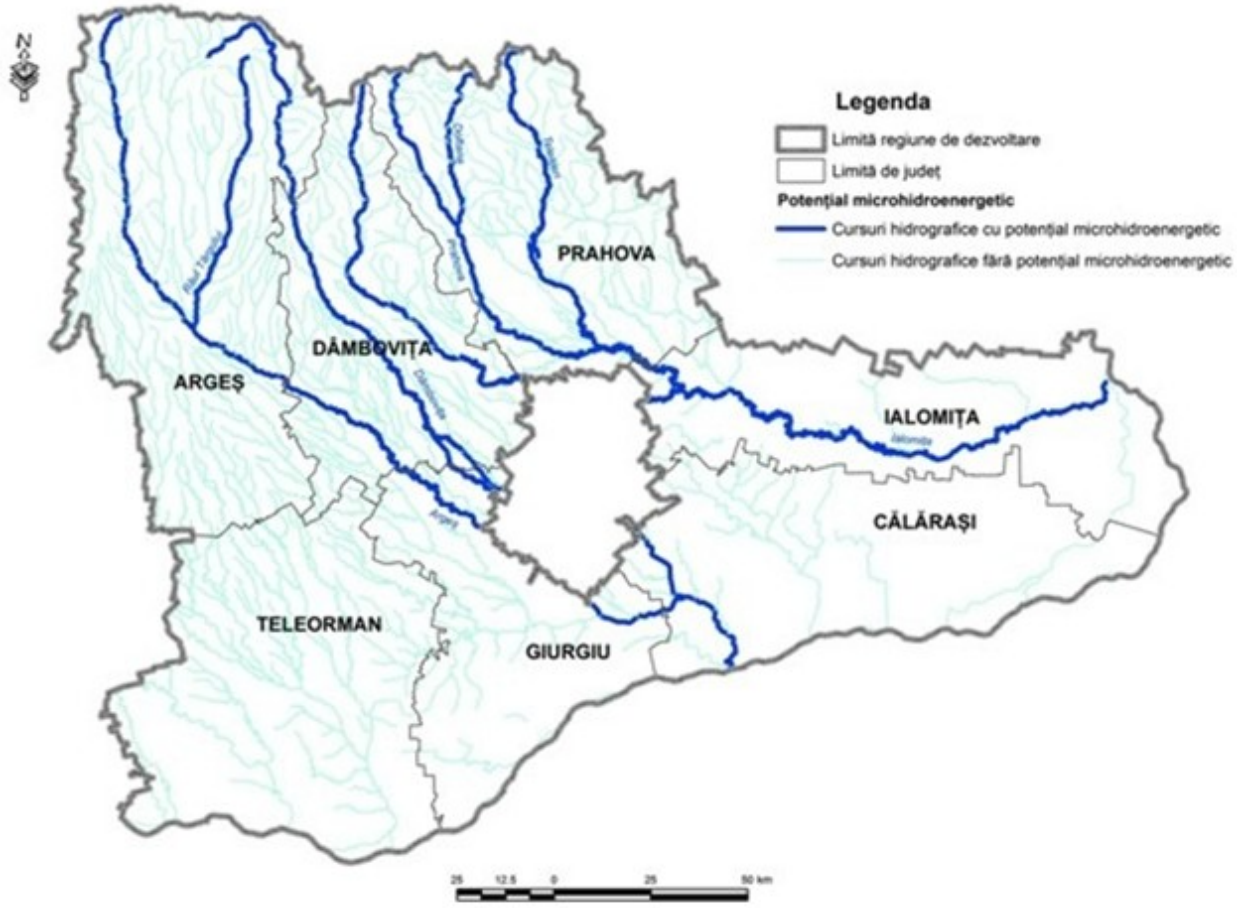

Sursa: Studiu privind Stadiul Actual de Dezvoltare al Infrastructurii în Regiunea Sud-Muntenia și Perspective de Dezvoltare

STADIUL UTILIZĂRII ENERGIEI DIN RESURSE REGENERABILE

Comparativ cu Uniunea Europeană, în România ponderea energiei produse din surse regenerabile în consumul de energie electrică este evidențiată în graficul ce urmează.

Grafic nr. 5.5. - Ponderea energiei produse din surse regenerabile – Uniunea Europeană și România (2005 – 2011)

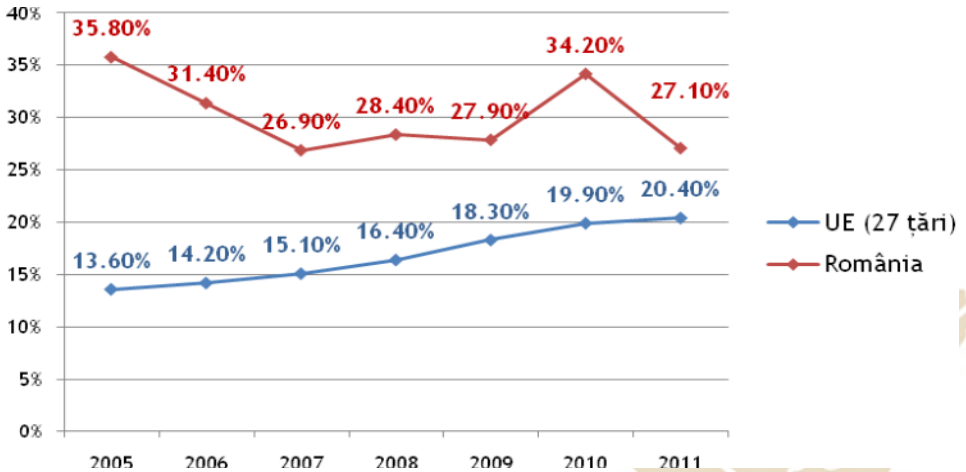

Sursa: prelucrare date http://epp.eurostat.ec.europa.eu

Se poate constata că la nivel european, indicatorul se caracterizează pe întreg intervalul de raportare, printr-un ritm constant de creștere, în schimb la nivel național, tendința înregistrează o evoluție oscilantă.

Potrivit studiului privind „Identificarea soluțiilor privind eficiența energetică și utilizarea energiilor regenerabile în regiunea Sud Muntenia", pe fundalul politicilor europene și naționale care încurajează creșterea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, începând cu anul 2010, în regiune au luat amploare investițiile și proiectele de producere a energiei din surse regenerabile.

Sursele regenerabile au fost obiectul unor proiecte de investiții după anul 2008, din motive legate de pregătirea şi aplicarea legislației românești în domeniu (în special, legislația privind schema de sprijin) şi din motive relaționate cu pregătirea şi adaptarea infrastructurii de evacuare a energiei care urma să fie produsă. Astfel, proiectele de investiții în domeniu au demarat în 2008, dar au atins cele mai ridicate valori în perioada 2010 – 2011. Ca atare, analiza domeniului este utilă doar după 2008, îndeosebi după 2010.

În ceea ce privește numărul de proiecte în domeniul fotovoltaic, regiunea Sud Muntenia se clasează pe primul loc la nivel național, cu un număr de 175 de proiecte. Cu toate acestea, numărul proiectelor care au ajuns în stadiul final de punere în funcțiune completă şi funcțională este extrem de mic. Acest fapt se datorează perioadei destul de lungi de implementare completă a unui astfel de proiect, prin urmare marea majoritate a proiectelor nu aveau cum să ajungă la faza finală ținând cont de momentul în care au fost demarate activitățile acestora.

La nivel național, regiunea Sud Muntenia este singura regiune care are un proiect considerat ca fiind pus complet și efectiv în funcțiune.

Mai trebuie menționat însă faptul că în acest domeniu au apărut anumite schimbări legislative. Acestea sunt evidențiate și prin Ordinul 55/19.08.2013 al ANRE (Ordin - privind modificarea și completarea Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 42/2011).

2.5.3. INFRASTRUCTURA DE TELECOMUNICAȚII

În ceea ce priveşte activitățile de telefonie, la nivelul regiunii Sud Muntenia, la finele anului 2011, s-au înregistrat 504.900 de conexiuni de telefonie, reprezentând 10,77% din cele înregistrate la nivel național.

Conform Eurostat, ponderea gospodăriilor care au acces la reţeaua de Internet din regiunea Sud Muntenia pentru anul 2011 ajungea la 45%, regiunea ocupând astfel locul 4 la nivel naţional.

Un alt indicator furnizat de către Eurostat face referire la tipul conexiunii la Internet, ponderea gospodăriilor cu acces la Internet în bandă largă (termenul de conexiune la Internet în bandă largă se referă la accesul la Internet de mare viteză, fiind necesar de exemplu la încărcarea şi descărcarea conţinutului de tip media) din regiune pentru anul 2011 atingea un nivel de 35%, regiunea clasându-se pe locul 2 la nivel naţional.

Termenul de utilizator al Internetului este definit ca persoană ce a utilizat Internetul în ultimele trei luni, iar cel de utilizator al Internetului în mod regulat este definit ca fiind cel care foloseşte Internetul cel puţin o dată pe săptămână, indiferent de locaţie. Atfel, prin datele statistice oferite de Eurostat, ponderea persoanelor care utilizează regulat Internetul pentru anul 2011, se observă o detaşare a ocupantei primului loc, respectiv regiunea Bucureşti Ilfov (55%) faţă de celelalte regiuni, continuarea clasamentului fiind următoarea: regiunea Vest (40%), regiunea Centru (36%) şi regiunea Sud-Est (36%), regiunea Nord-Est (35%), regiunea Sud Muntenia (34%) şi regiunea Nord Vest (34%), ultimul loc fiind ocupat de regiunea Sud Vest Oltenia (33%).

Una dintre activităţile care ocupă un segment important pe Internet este comerţul electronic. Cu privire la acest aspect Eurostat pune contabilizează indicatorul cu privire la persoanele care au comandat bunuri sau servicii prin Internet pentru uz privat, astfel în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia ponderea acestora a atins 4% din totalul populaţiei, regiunea ocupând astfel locul 5 la nivel naţional, la egalitate cu regiunea Nord-Vest, primul loc fiind ocupat de regiunea Bucureşti Ilfov.
La nivelul anului 2011, conform Eurostat, regiunea Sud Muntenia ocupa primul loc la nivel naţional alături de regiunile Sud-Est şi Sud-Vest Oltenia în ceea ce priveşte persoanele care nu au utilizat niciodată un calculator cu o pondere de 55%, cel mai bun procent fiind obţinut de regiunea Bucureşti-Ilfov cu o pondere de doar 33%.

2.5.4. INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE

Potrivit datelor statistice, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia dispunea de o rețea de unități sanitare compusă dintr-un număr de 57 spitale (46 în mediul urban şi 11 în mediul rural), 2 policlinici (ambele în mediul urban), 37 dispensare (26 în mediul urban şi 11 în mediul rural), 1.687 cabinete de medicină generală și de familie (811 în mediul urban şi 876 în mediul rural), 1.087 cabinete stomatologice (836 în mediul urban şi 251 în mediul rural), 902 cabinete medicale de specialitate (877 în mediul urban şi 24 în mediul rural), 1.131 farmacii și puncte farmaceutice (632 în mediul urban şi 499 în mediul rural) și 336 laboratoare medicale (293 în mediul urban şi 43 în mediul rural). La nivel de județ cele mai multe unități sanitare erau în Argeș și Prahova, iar cele mai puține în Giurgiu și Ialomița.

Tabel nr. 5.9. - Numărul unităților sanitare în județele regiunii Sud Muntenia în anul 2011

Județ / Regiune	Spitale	Policlinici	Dispensare medicale	Cabinete medicale de medicină generală	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Cabinete medicale de specialitate	Farmacii	Puncte farmaceutice	Laboratoare medicale
Sud Muntenia	**57**	**2**	**37**	**175**	**1512**	**1087**	**902**	**889**	**242**	**336**
Argeș	17	1	5	64	375	298	228	187	31	66
Călărași	5	0	3	18	118	69	88	61	15	30
Dâmbovița	4	0	5	17	240	198	119	137	49	67
Giurgiu	4	0	3	10	116	51	34	76	3	26
Ialomița	3	0	12	3	122	64	55	63	30	24
Prahova	16	0	4	63	355	328	257	274	69	82
Teleorman	8	1	5	0	186	79	121	91	45	41

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

Analizând evoluția rețelei de unități sanitare din regiune de-a lungul intervalului 2004 – 2011, se constată o creștere a numărului acestora, cu excepția spitalelor, policlinicilor și a dispensarelor medicale.

La nivel de județ, cele mai mari creșteri în ceea ce privește numărul de unități sanitare s-au înregistrat în județele Argeș și Prahova, la polul opus fiind județele Giurgiu şi Teleorman.

Tabel nr. 5.10. - Creșterea/descreșterea numărului unităților sanitare din județele regiunii Sud Muntenia în anul 2011 față de anul 2004

Regiune/ Judeţ	Spitale	Policlinici	Dispensare medicale	Cabinete medicale de medicină generală	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Cabinete medicale de specialitate	Farmacii	Puncte farmaceutice	Laboratoare medicale
Sud Muntenia	**-4**	**-27**	**-6**	**8**	**16**	**171**	**356**	**294**	**99**	**287**
Argeș	0	-4	-4	23	20	54	147	19	12	50
Călărași	-1	0	-1	17	-22	6	20	27	2	27
Dâmbovița	-3	-6	-3	4	-16	12	53	49	8	63
Giurgiu	-1	0	-3	-4	1	-5	5	33	-2	25
Ialomița	-1	-3	8	3	8	20	25	23	5	21
Prahova	2	-13	-3	-33	57	80	110	128	36	71
Teleorman	0	-1	0	-2	-32	4	-4	15	38	30

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

În regiunea Sud Muntenia, principalele unități spitalicești sunt localizate în principalii poli urbani (Ploiești, Pitești), personalul medical tinde mai degrabă să opteze pentru a profesa în aceste orașe și/sau București, decât să asigure servicii medicale într-o localitate de dimensiuni mai mici; infrastructura și dotările materiale din orașele mici și mijlocii din regiune este fie inexistentă, fie prezintă un grad avansat de uzură tehnologică și fizică; pentru majoritatea satelor dintr-o comună funcționează doar un singur dispensar cu un singur medic, ceea ce îngreunează accesul populației la serviciile medicale de bază etc. Sub aceste aspecte, caracteristicile infrastructurii și a serviciilor de

sănătate influențează calitatea și durata vieții populației, influențează relația urban-rural (accentuând adesea discrepanțele).

Printre localitățile cu acces dificil la asistența medicală primară în anul 2011 se numărau următoarele localităţi: comuna Bughea de Sus din județul Argeș, comuna Plătărești din județul Călărași, comunele Butimanu, Perișani, Răscăeți, Râu Alb și Vulcana-Pandele din județul Dâmbovița, comunele Cosoba şi Singureni din județul Giurgiu, comunele Bărbulești, Borăneşti, Bueşti, Ciocârlia, Colelia, Drăgoești, Giurgeni, Rădulești și Sărățeni din județul Ialomița, comunele Cosminele, Lapoș, Salcia, Talea şi Vadu Săpat din județul Prahova și comunele Beciu, Fântânele, Frăsinet și Purani din județul Teleorman. Astfel 5,39% dintre comunele regiunii nu beneficiau de asistenţă medicală primară.

Personalul medico-sanitar din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, era alcătuit dintr-un număr de 4.499 medici, 1.156 stomatologi, 1.202 farmaciști, iar numărul personalului sanitar mediu a fost de 15.634.

Tabel nr. 5.11. - Numărul personalului medico-sanitar din județele regiunii Sud Muntenia în anul 2011

Regiune/ Judeţ	Medici	Din total medici: medici de familie	Stomatologi	Farmaciști	Personal sanitar mediu
Sud Muntenia	**4499**	**1585**	**1156**	**1202**	**15634**
Argeș	1353	395	335	224	3409
Călărași	311	120	70	78	1201
Dâmbovița	639	239	185	164	2575
Giurgiu	297	115	59	114	1040
Ialomița	289	125	67	90	1227
Prahova	1082	398	350	444	4278
Teleorman	528	193	90	88	1904

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

La nivel regional, față de anul 2004, în anul 2011 s-a înregistrat o creștere a numărului personalului medico-sanitar. La nivel județean, cele mai mari creșteri s-au înregistrat în județele Prahova şi Argeș, iar cele mai mici în județele Giurgiu şi Călăraşi, județul Ialomița fiind singurul județ în care personalul medico-sanitar a descrescut datorită scăderii considerabile a personalului sanitar mediu.

Tabel nr. 5.12. - Creșterea/descreșterea numărului personalului medico-sanitar în județele regiunii Sud Muntenia în anul 2011 faţă de anul 2004

Regiune/ Judeţ	Medici	Din total medici: medici de familie	Stomatologi	Farmaciști	Personal sanitar mediu
Sud Muntenia	**177**	**28**	**201**	**376**	**1056**
Argeș	214	27	61	39	148
Călărași	-36	-17	6	33	42

Dâmbovița	-20	-20	19	51	149
Giurgiu	-9	-1	-2	64	92
Ialomița	6	-3	15	42	-121
Prahova	-28	23	96	170	692
Teleorman	50	19	6	-23	54

Sursa: Institutul Național de Statistică, TEMPO-Online

În ceea ce priveşte numărul de medici la 1000 de locuitori, regiunea ocupa ultimul loc la nivel naţional cu 1,39 medici în anul 2011. La nivel judeţean, media regiunii a fost depaşită doar de Argeş (2,13 medici la 1000 de locuitori), ultimul loc fiind ocupat de judeţul Călăraşi (1 medic la 1000 de locuitori).

Referitor la numărul de paturi în spitale la 1000 de locuitori, regiunea ocupa ultimul loc la nivel naţional cu doar 4,48 paturi în anul 2011. Adâncind analiza la nivel regional se constată depăşiri ale mediei regiunii în judeţele Argeş (5,40 paturi), Dâmboviţa (4,81 paturi), Prahova (4,71 paturi) şi Teleorman (4,95 paturi), valori inferioare mediei regăsindu-se în judeţele Călăraşi (3,76 paturi), Giurgiu (2,93 paturi) şi Ialomiţa (2,76 paturi).

2.5.5. INFRASTRUCTURA SOCIALĂ

În ceea ce privește infrastructura socială pentru anul 2010, în regiunea Sud Muntenia funcţionau 13 cămine pentru persoane vârstnice, numărul acestora fiind în creştere faţă de anul 2006, în care funcţionau doar 8 cămine pentru persoane vârstnice. Din totalul de 13 unităţi, în anul 2010, 4 unităţi funcţionau în subordinea DGASPC, 8 în subordinea consiliilor locale şi doar unul a fost înfiinţat de o organizaţie nonguvernamentală.

Numărul căminelor pentru persoane vârstnice din regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2010, reprezenta 8,61% din totalul naţional, regiunea ocupând locul 6 în clasamentul regiunilor. Coborând analiza la nivel judeţean cele mai multe cămine se regăseau în judeţele Dâmboviţa şi Ialomiţa (fiecare cu câte 4 cămine), iar la polul opus situându-se judeţele Argeş şi Prahova unde nu există niciun cămin.

În ceea ce privește numărul mediu lunar de beneficiari ai căminelor din regiune, acesta a înregistrat o creştere de 31,55% în anul 2010 faţă de anul 2006, atingând cifra de 467 beneficiari, cei mai mulţi dintre aceştia regăsindu-se în judeţul Ialomiţa (246 beneficiari), urmat de judeţele Călăraşi (83 beneficiari), Dâmboviţa (64 beneficiari), Giurgiu (50 beneficiari) şi Teleorman (24 beneficiari), iar ultimul loc este ocupat judeţele Argeş şi Prahova cu niciun beneficiar datorită inexistenţei căminelor pentru persoane vârstnice.

Numărul beneficiarilor căminelor din regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2010, reprezenta 6,2% din totalul naţional, situând regiunea pe locul 7 din 8 la nivel naţional.

Tabel nr. 5.13. – Numărul căminelor pentru persoane vârstnice în anul 2010

Regiune / Judeţ	Cămine pentru persoane vârstnice					
	în subordinea DGASPC		în subordinea consiliilor locale		înfiinţate de organizaţii nonguvernamentale	
	Număr unităţi	Număr mediu lunar de beneficiari	Număr unităţi	Număr mediu lunar de beneficiari	Număr unităţi	Număr mediu lunar de beneficiari
Sud Muntenia	4	281	8	168	1	18

Argeș	0	0	0	0	0	0
Călărași	0	0	3	83	0	0
Dâmbovița	0	0	3	46	1	18
Giurgiu	1	50	0	0	0	0
Ialomița	3	231	1	15	0	0
Prahova	0	0	0	0	0	0
Teleorman	0	0	1	24	0	0

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei, Protecţiei Sociale şi Persoanelor Vârstnice

La sfârşitul anului 2010, regiunea Sud Muntenia este cea care la nivel naţional deţine cea mai mare pondere a persoanelor cu dizabilităţi (16,4%), numărul acestora crescând faţă de cel din anul 2005 cu 58,8%. Din punct de vedere al repartiţiei pe sexe, peste jumătate din persoanele cu dizabilităţi erau femei (54,84%), iar în ceea ce priveşte vârsta 92,5% erau adulţi, restul fiind copii.

Referitor la instituţionalizarea persoanelor cu dizabilităţi, 97,49% se regăseau în familii – neinstituţionalizaţi şi 2,51% în instituţii – instituţionalizaţi.

Tabel nr. 5.14. – Numărul persoanelor cu dizabilităţi, în anul 2010

Regiune / Judeţ	Total	din care femei	Din total	
			Copii	Adulţi
Sud Muntenia	113050	62002	8481	104569
Argeș	27500	15853	1664	25836
Călărași	9982	5333	906	9076
Dâmbovița	14967	7781	1227	13740
Giurgiu	8677	4699	592	8085
Ialomița	8666	4503	1005	7661
Prahova	33952	19258	2193	31759
Teleorman	9306	4575	894	8412

Sursa: Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap

Privind instituţiile publice de asistenţă socială pentru persoanele adulte cu dizabilităţi, în anul 2010 regiunea număra 50 de centre, cu 108,3% mai multe faţă de anul 2005. Privind repartiţia acestora pe medii, 31 de centre erau concentrate în mediul urban şi doar 19 în mediul rural. Prin aceste centre erau asistate 2.974 persoane, 1.259 dintre acestea în mediul rural şi 1.715 în mediul rural.

La nivel judeţean, cele mai multe centre se regăseau în judeţul Dâmboviţa, cu un număr de 16 centre, iar ultimul loc a fost ocupat de judeţele Călăraşi şi Ialomiţa cu câte 2 centre fiecare. Tot aici putem observa că judeţele ocupante ale ultimului loc (Călăraşi şi Prahova) nu au centre în ambele medii.

Numărul persoanelor asistate din regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2010, a scăzut cu 9,6% faţă de anul 2005. Coborând analiza la nivel judeţean, primul loc este ocupat de judeţul Prahova cu 1.134 persoane asistate în timp ce ultima poziţie era ocupată de judeţul Teleorman cu doar 134 persoane.

Tabel nr. 5.15. – Instituții publice de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități, în anul 2010

Regiune / Judeţ	Număr total centre	Număr total centre pe medii		Număr total de persoane asistate	Număr total de persoane asistate pe medii	
		Urban	Rural		Urban	Rural
Sud Muntenia	50	31	19	2974	1259	1715
Argeș	7	4	3	677	215	462
Călărași	2	0	2	272	0	272
Dâmbovița	16	10	6	307	130	177
Giurgiu	10	8	2	269	129	140
Ialomița	2	2	0	181	181	0
Prahova	10	5	5	1134	525	609
Teleorman	3	2	1	134	79	55

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei, Protecţiei Sociale şi Persoanelor Vârstnice

Regiunea Sud Muntenia număra în anul 2010, 11.372 asistenţi personali pentru persoanele cu dizabilități grave, cu 5,6% mai puţini faţă de anul 2005, reprezentând 14,66% din total la nivel naţional, ocupând astfel locul 3 în clasamentul regiunilor pentru anul 2010. La nivelul judeţelor regiunii, cei mai mulţi dintre aceştia se regăseau în judeţul Teleorman (2.397 asistenţi personali) iar cei mai puţini în judeţul Giurgiu (1.109 asistenţi personali).

La nivel regiunii numărul persoanelor cu dizabilități angajate în muncă a înregistrat o creştere de 121,7% la nivelul anului 2010 faţă de anul 2005, clasând regiunea pe locul 4 la nivel naţional, cu o pondere de 13,8% a persoanelor cu dizabilități angajate în muncă din totalul naţional. Adâncind analiza la nivel judeţean, cele mai multe dintre acestea se regăseau în judeţul Prahova (1.509 persoane), iar la polul opus se afla judeţul Călăraşi (164 persoane).

Tabel nr. 5.16. - Numărul asistenţilor personali pentru persoanele cu dizabilități grave şi numărul persoanelor cu dizabilități angajate în muncă, în 2010

Regiune / Judeţ	Nr. asistenţilor personali pentru persoanele cu dizabilități grave*	Nr. persoanelor cu dizabilități angajate în muncă
Sud Muntenia	11372	3915
Argeș	1578	1115
Călărași	1639	164
Dâmbovița	1942	499
Giurgiu	1109	194
Ialomița	1120	232
Prahova	1587	1509
Teleorman	2397	202

* Nr. de asistenţi personali este egal cu nr. de persoane cu dizabilități grave

Sursa: DGASPC

În anul 2010, regiunea beneficia de 154 servicii de tip rezidenţial DGASPC, cu 3,7% mai mult faţă de anul 2006, astfel regiunea clasându-se pe locul 3 la nivel naţional. În ceea ce priveşte serviciile rezidenţiale ale organismelor private acreditate, acestea au ajuns la un număr de 34 în anul 2010, cu 5,6% mai puţin faţă de anul 2006, clasând regiunea pe locul 6 la nivel naţional. Adâncind analiza la nivel judeţean, cele mai multe servicii de tip rezidenţial erau în judeţele Argeş şi Prahova (cu câte 36 fiecare), iar cele mai puţine erau în judeţul Ialomiţa (doar 12).

Referitor la numărul copiilor în servicii de tip rezidenţial DGASPC, acesta a atins 2.179 beneficiari în anul 2010, cu 13,36% mai puţin faţă de anul 2005, clasând regiunea pe locul 4 la nivel naţional. Numărul copiilor în servicii rezidenţiale organisme private acreditate a fost mai mic decât cel în servicii de tip rezidenţial DGASPC, totalizând 474 beneficiari la nivelul anului 2010, cu 6% mai puţin faţă de anul 2005, clasând regiunea pe locul 5 la nivel naţional. La nivelul judeţelor, cei mai mulţi beneficiari s-au regăsit în Prahova (849 beneficiari), iar cei mai puţini în judeţele Dâmboviţa şi Ialomiţa (cu câte 229 beneficiari).

Tabel nr. 5.17. - Numărul de servicii de tip rezidenţial şi numărul de copii, beneficiari de măsuri de protecţie specială în servicii de tip rezidenţial, în anul 2010

	Sud Muntenia	Argeș	Călărași	Dâmbovița	Giurgiu	Ialomița	Prahova	Teleorman
Nr. de servicii de tip rezidenţial DGASPC	154	31	19	22	21	11	16	34
Nr. de servicii rezidenţiale ale organismelor private acreditate	34	5	1	3	4	1	20	0
Nr. total de sevicii de tip rezidenţial	188	36	20	25	25	12	36	34
Nr. copii în servicii de tip rezidenţial DGASPC	2179	459	289	193	193	223	509	313
Nr. copii în servicii rezidenţiale organisme private acreditate	474	34	9	36	49	6	340	0
Nr. total de copii în servicii de tip rezidenţial	2653	493	298	229	242	229	849	313

Sursa: Direcțiile de Asistență Socială și Protecția Copilului

La nivelul regiunii Sud Muntenia prin *Programul Operațional Regional – Axa Prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale,* au fost finanțate 28 de proiecte privind domeniul major de intervenție *3.2 Reabilitarea/ modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale.* Distribuția acestor proiecte în cadrul județelor regiunii este evidențiată în cadrul graficului de mai jos.

Grafic nr. 5.6. – Numărul proiectelor din cadrul Programului Operațional Regional - D.M.I. 3.2 Reabilitarea/ modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale

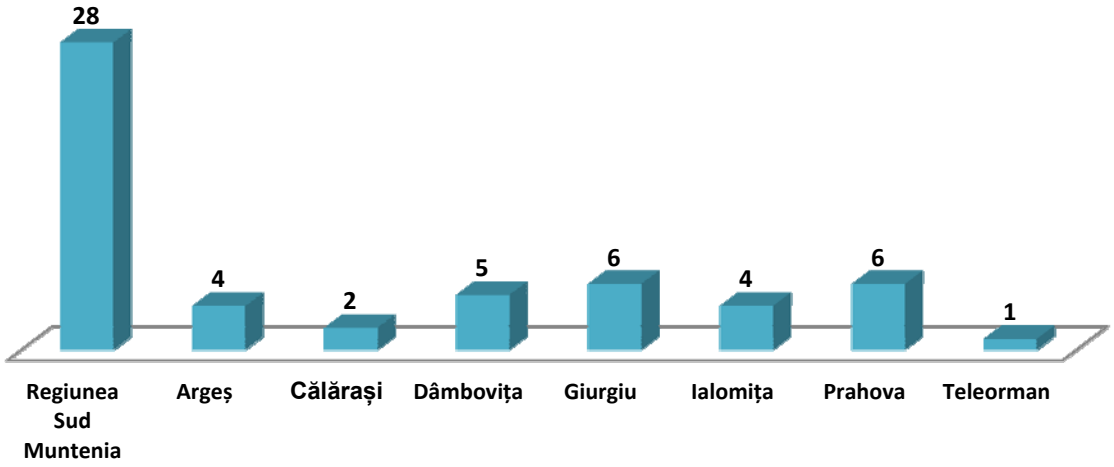

Sursa: ADR Sud Muntenia

La nivelul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia funcţionau 9 cantine de ajutor social, cel puțin câte una în fiecare județ din regiune cu excepția județului Argeș. Regiunea ocupa astfel locul 7 la nivel naţional în ceea ce priveşte numărul de cantine de ajutor social.

Grafic nr. 5.7. – Numărul cantinelor de ajutor social la nivelul anului 2011

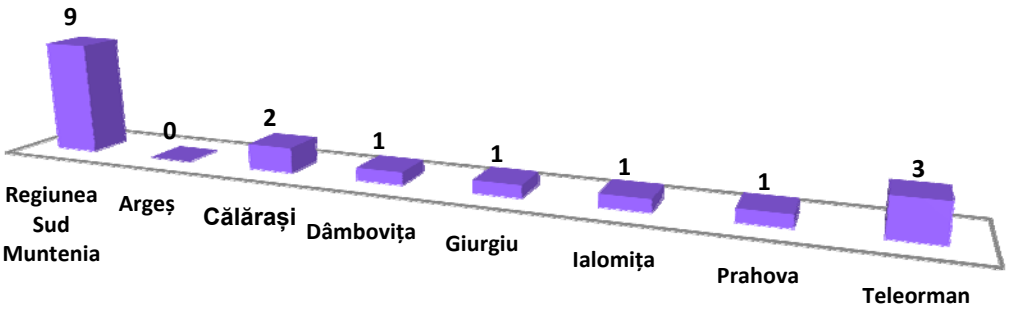

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

Capacitatea cantinelor de ajutor social a crescut în anul 2011 cu 20,02% faţă de anul 2004, atingând valoarea de 3.500 locuri. La nivel judeţean cele mai multe locuri se regăseau în judeţul Prahova cu o capacitate de 34,29% din totalul regional iar pe ultimul loc se situa judeţul Ialomiţa cu doar 5,71% din totalul locurilor la nivel regional.

Grafic nr. 5.8. – Capacitatea cantinelor de ajutor social la nivelul anului 2011 (număr locuri)

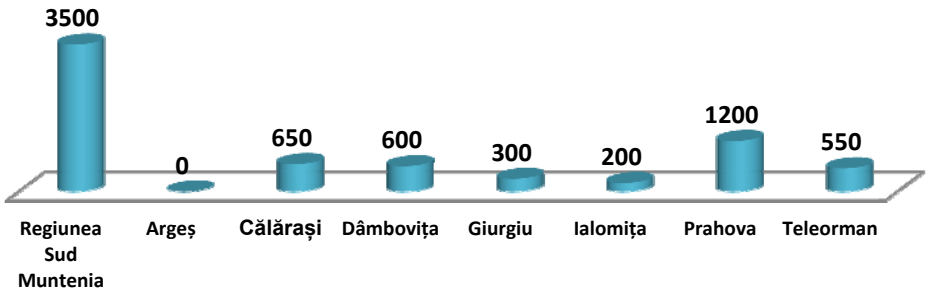

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

În ceea ce priveşte beneficiarii serviciilor cantinelor de ajutor social, în anul 2011 erau 2.595 persoane la nivelul regiunii reprezentând 15,70% din totalul la nivel naţional. La nivel judeţean cei mai mulţi dintre aceştia se regăseau în judeţul Prahova (46,05%) şi cei mai puţini în judeţul Giurgiu (3,01%).

Grafic nr. 5.9. - Beneficiari ai serviciilor cantinelor de ajutor social la nivelul anului 2011 (număr persoane)

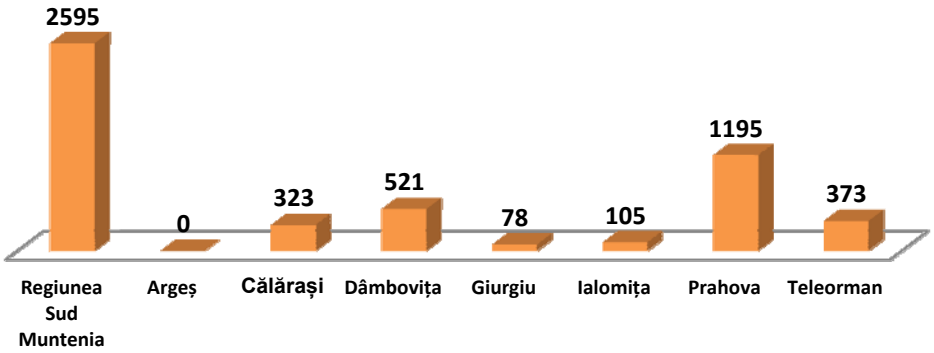

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

Membrii Grupului Tematic Regional ”Susținerea Sănătății și a Asistenței Sociale” au ridicat problema că, în continuare capacitatea instituţiilor sociale este insuficientă faţă de cerere.

2.5.6. INFRASTRUCTURA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în perioada analizată 2004 – 2011, numărul unităţilor şcolare din regiune a scăzut cu 836, fapt datorat închiderii unor unități școlare, în special în mediul rural, ceea ce a impus relocarea elevilor la unități școlare aflate la distanțe mai mari față de domiciliu.

În anul 2011, numărul total de unități școlare a fost de 1.056 (din care 45,27% erau localizate în mediul urban şi 54,73% în mediul rural). Cele mai multe dintre acestea au fost înregistrate în judeţele Argeş (202) şi Prahova (240), la polul opus situându-se judeţele Călăraşi (99) şi Giurgiu (86).

Tabel nr. 5.18. - Numărul unităţilor şcolare din regiunea Sud Muntenia pe tipuri de învăţământ, în anul 2011

Regiune/ Judeţ	Total	Tipuri de învăţământ				
		Preşcolar	Primar şi gimnazial (inclusiv învăţământul special)	Secundar ciclul 2 (liceal şi profesional)	Postliceal	Superior
Sud Muntenia	**1056**	**145**	**684**	**211**	**12**	**4**
Argeş	202	25	128	45	2	2
Călăraşi	99	16	65	17	1	0
Dâmboviţa	156	18	106	31	0	1
Giurgiu	86	6	66	13	1	0
Ialomiţa	123	20	75	27	1	0
Prahova	240	41	137	55	6	1
Teleorman	150	19	107	23	1	0

Sursa: Institutul Naţional de Statistică; TEMPO- Online

Tabel nr. 5.19. - Numărul unităţilor şcolare din regiunea Sud Muntenia pe tipuri de învăţământ şi medii de rezidenţă, în anul 2011

Regiune/ Judeţ	Total urban	Total rural	Tipuri de învăţământ									
			Preşcolar		Primar şi gimnazial (inclusiv învăţământul special)		Secundar ciclul 2 (liceal şi profesional)		Postliceal		Superior	
			Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Sud Muntenia	**478**	**578**	**130**	**15**	**164**	**520**	**168**	**43**	**12**	**0**	**4**	**0**
Argeş	105	97	25	0	37	91	39	6	2	0	2	0
Călăraşi	42	57	13	3	15	50	13	4	1	0	0	0
Dâmboviţa	65	91	17	1	21	85	26	5	0	0	1	0
Giurgiu	29	57	6	0	12	54	10	3	1	0	0	0
Ialomiţa	51	72	15	5	17	58	18	9	1	0	0	0
Prahova	131	109	37	4	43	94	44	11	6	0	1	0
Teleorman	55	95	17	2	19	88	18	5	1	0	0	0

Sursa: Institutul Naţional de Statistică; TEMPO- Online

Conform datelor furnizate de inspectoratele şcolare judeţene, în anul 2014, la nivelul regiunii Sud Muntenia există 48 unităţi de învăţământ în stare avansată de degradare fizică, 66,7% dintre acestea fiind localizate în mediul rural. Informaţiile privind nominalizarea acestora se regăsesc în anexa 1.2.5.3.

Tabel nr. 5.20. - Unităţile de învăţământ în stare avansată de degradare fizică la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2014

Regiune/ Judeţ	Total urban	Total rural	Tipuri de învăţământ									
			Preşcolar		Primar şi gimnazial (inclusiv învăţământul special)		Secundar ciclul 2 (liceal şi profesional)		Postliceal		Superior	
			Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Sud Muntenia	**16**	**32**	**2**	**10**	**3**	**18**	**11**	**4**	**0**	**0**	**0**	**0**
Argeş	0	3	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0
Călăraşi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dâmboviţa	0	7	0	3	0	4	0	0	0	0	0	0
Giurgiu	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Ialomiţa	10	11	2	5	2	5	6	1	0	0	0	0
Prahova	4	11	0	2	1	7	3	2	0	0	0	0
Teleorman	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Sursa: Inspectoratele şcolare judeţene

În perioada 2007 - 2013 au fost însă făcute eforturi pentru reabilitarea acestora din bani europeni. Astfel, în regiunea Sud Muntenia prin *Programul Operațional Regional – Axa Prioritară 3 – Îmbunătățirea infrastructurii sociale,* au fost finanțate 44 de proiecte privind domeniul major de intervenție *3.4 Reabilitarea/ modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă.* Distribuția acestor proiecte în cadrul județelor regiunii este evidențiată în cadrul graficului de mai jos.

Grafic nr. 5.10. – Numărul proiectelor din cadrul Programului Operațional Regional - D.M.I. 3.4 Reabilitarea/ modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă

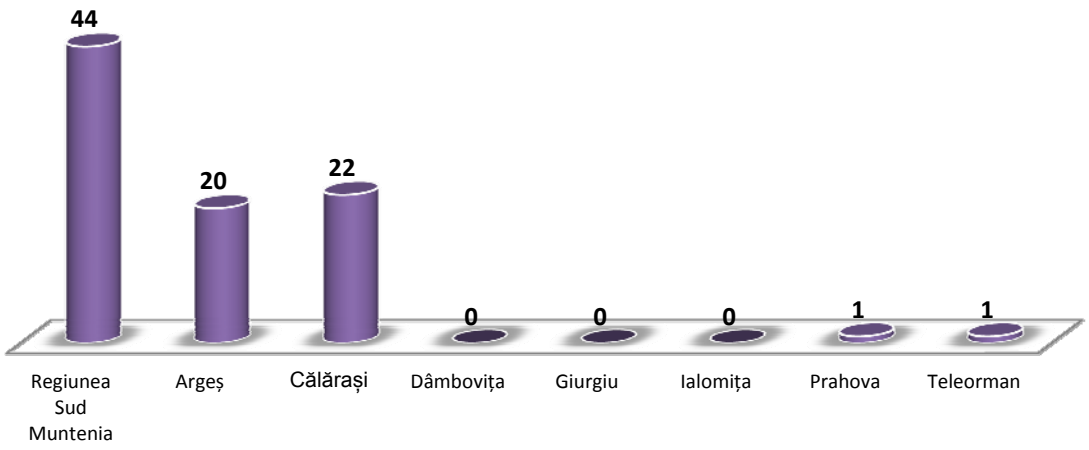

Sursa: ADR Sud Muntenia

Ca urmare a implementării acestor proiecte s-a constatat faptul că unitățile de învățământ au fost construite între anii 1960 – 1970, clădirile și mobilierul fiind degradate fizic în proporție de 60 – 80%, iar echipamentele și materialul didactic prezentând uzură morală.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul şcolar 2010/2011 personalul didactic avea o pondere de 13,18% din totalul naţional, clasând regiunea pe locul 3 la nivel naţional cu 32.638 de cadre didactice (54,5% în mediul urban şi 45,5% în mediul rural), cele mai multe regăsindu-se în judeţele Argeş şi Prahova, la polul opus fiind judeţul Giurgiu.

În anul şcolar 2010/2011 faţă de 2003/2004, personalul didactic a înregistrat o scădere cu 5.495 cadre didactice, cele mai mari valori fiind consemnate în judeţele Argeş şi Dâmboviţa.

Tabel nr. 5.21. - Numărul personalului didactic pe medii de rezidenţă în regiunea Sud Muntenia pentru anul şcolar 2010/2011

Regiune/ Judeţ	Total	Total urban	Total rural
Regiunea Sud Muntenia	**32638**	**17789**	**14849**
Argeș	7345	4510	2835
Călărași	2946	1416	1530
Dâmbovița	5745	2813	2932
Giurgiu	2534	994	1540
Ialomița	2726	1519	1207
Prahova	7509	4630	2879
Teleorman	3833	1907	1926

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

Numărul populaţiei şcolare din regiunea Sud Muntenia în anul şcolar 2010/2011 avea o pondere de 13,22% din totalul naţional, clasând regiunea pe locul 3 la nivel naţional cu 505.704 persoane (57,62% în mediul urban şi 42,38% în mediul rural), cea mai mare populaţie şcolară înregistrându-se în judeţele Argeş şi Prahova, iar cea mai scăzută în judeţul Giurgiu.

Ca şi în cazul cadrelor didactice, în perioada analizată, o scădere a înregistrat şi numărul populaţiei şcolare, reducându-se cu 90.566 persoane în anul şcolar 2010/2011 în comparaţie cu anul şcolar 2003/2004, judeţele cu cele mai semnificative scăderi fiind Argeş, Dâmboviţa, Prahova şi Teleorman.

Tabel nr. 5.22. - Numărul populaţiei şcolare pe medii de rezidenţă în regiunea Sud Muntenia pentru anul şcolar 2010/2011

Regiune/ Judeţ	Total	Total urban	Total rural
Sud Muntenia	**505704**	**291370**	**214334**
Argeș	108404	71456	36948
Călărași	48442	24577	23865
Dâmbovița	84468	43998	40470
Giurgiu	38437	16078	22359

Ialomița	44413	25206	19207
Prahova	127068	81012	46056
Teleorman	54472	29043	25429

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

Potrivit datelor furnizate de inspectoratele şcolare judeţene, în anul 2014, suprapopularea unităţilor de învăţământ la nivelul regiunii Sud Muntenia se regăseşte mai mult în mediul urban, pe când subpopularea acestora se manifestă cu precădere în mediul rural. Informaţii privind nominalizarea unităţilor de învăţământ suprapopulate şi subpopulate se regăsesc în anexa 1.2.5.4.

Tabel nr. 5.23. - Suprapopularea unităţilor de învăţământ la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2014

Regiune/ Judeţ	Total urban	Total rural	Tipuri de învăţământ									
			Preșcolar		Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)		Secundar ciclul 2 (liceal și profesional)		Postliceal		Superior	
			Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Sud Muntenia	**56**	**19**	**12**	**14**	**24**	**4**	**20**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**
Argeș	6	0	0	0	2	0	4	0	0	0	0	0
Călărași	7	1	0	0	4	1	3	0	0	0	0	0
Dâmbovița	0	4	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0
Giurgiu	2	2	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0
Ialomița	11	7	0	6	11	1	0	0	0	0	0	0
Prahova	30	5	11	3	7	2	12	0	0	0	0	0
Teleorman	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Sursa: Inspectoratele şcolare judeţene

Tabel nr. 5.24. - Subpopularea unităţilor de învăţământ la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2014

Regiune/ Judeţ	Total urban	Total rural	Tipuri de învăţământ									
			Preșcolar		Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)		Secundar ciclul 2 (liceal și profesional)		Postliceal		Superior	
			Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Sud Muntenia	**5**	**115**	**1**	**46**	**4**	**68**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**
Argeș	0	11	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0

Călăraşi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dâmbovița	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Giurgiu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ialomița	0	7	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0
Prahova	4	34	0	5	4	29	0	0	0	0	0	0
Teleorman	1	63	1	41	0	21	0	1	0	0	0	0

Sursa: Inspectoratele şcolare judeţene

Conform datelor statistice din Planul Regional de Acţiune pentru Învăţământ Sud Muntenia 2009 - 2013 (date disponibile doar până la anul şcolar 2007/2008), în regiunea Sud Muntenia, gradul de cuprindere în învățământ pentru anul școlar 2007/2008 s-a situat sub valorile nivelului național, pentru toate grupele de vârstă, cu excepția grupelor de vârstă 7-10 ani și 11-14 ani.

Grafic nr. 5.11. – Gradul de cuprindere pe niveluri de educaţie în anul şcolar 2007/2008

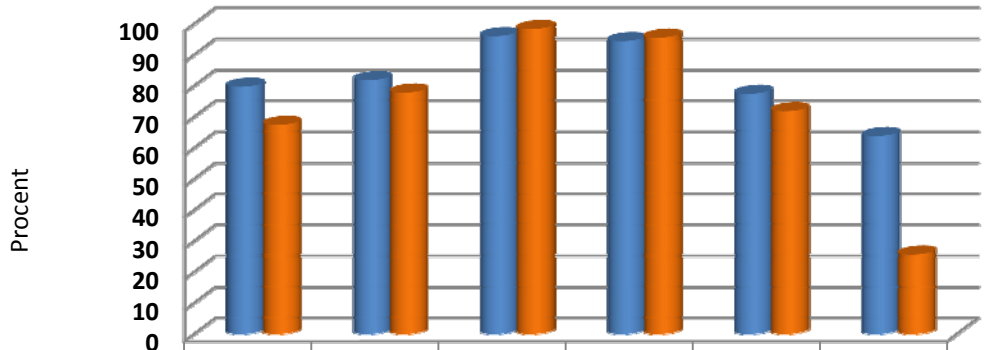

	Total 3-23 ani	3 - 6 ani	7-10 ani	11-14 ani	15-18 ani	19-23 ani
România	79,7	81,8	96	94,4	77,4	63,8
Sud Muntenia	67,4	77,8	98,3	95,5	71,8	25,6

Sursa: PRAI Sud Muntenia 2009-2013

În ceea ce priveşte evoluţia acestui indicator între anii şcolari 2003/2004 - 2007/2008, se remarcă uşoare creşteri pentru următoarele grupe de vârstă: 3-6 ani, 11-14 ani, 15-18 ani şi 19-23 ani.

Grafic nr. 5.12. – Evoluția gradului de cuprindere în învățământ pentru regiunea Sud Muntenia

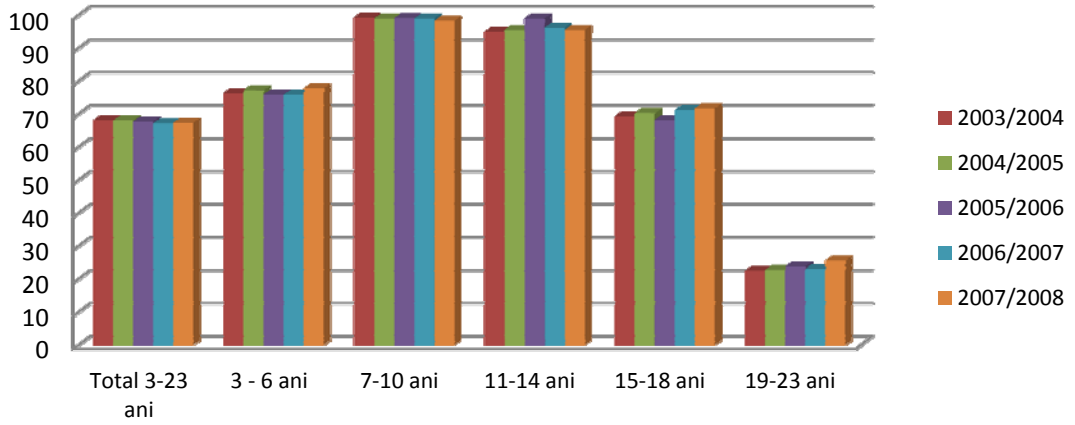

Sursa: PRAI Sud Muntenia 2009-2013

2.5.7. FONDUL DE LOCUINȚE

Locuința reprezintă una din nevoile de bază ale populației, iar accesul la aceasta reprezintă un factor important de menținere și îmbunătățire a calității vieții, precum și o componentă esențială a societății.

Fondul de locuințe al regiunii Sud Muntenia era estimat, la sfârșitul anului 2011, la 1.301.029 locuințe, în creștere cu 2,68% față de sfârșitul anului 2004.

Din numărul total al locuințelor, mai mult de jumătate (60,23%) se aflau în mediul rural confirmând tipologia predominant rurală a regiunii, singura excepție fiind în județul Prahova unde ponderea locuințelor din mediul urban era de 51,11%.

Grafic nr. 5.13. – Ponderea locuinţelor după mediul de rezidenţă în anul 2011, la nivel național, regiunea Sud Muntenia și județele componente

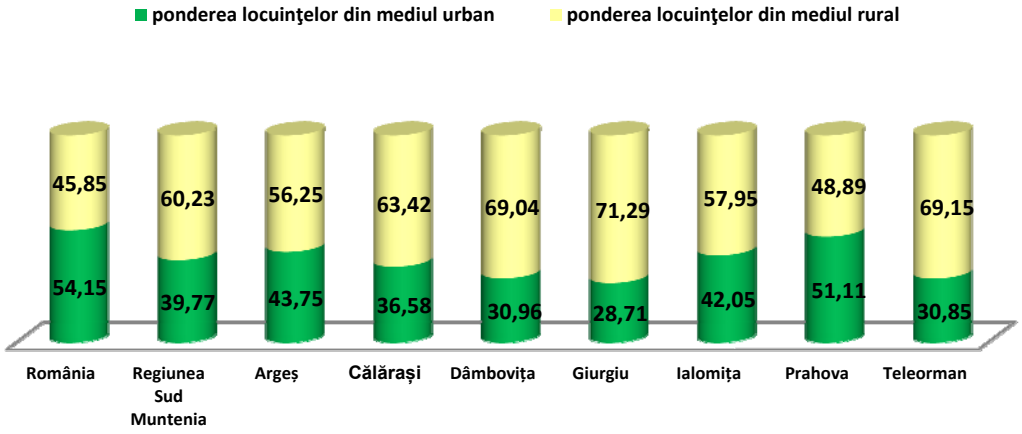

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

Din fondul locativ existent, locuințele aflate în proprietate majoritar privată reprezentau 98,51%, iar restul de 1,49% se aflau în proprietate majoritar de stat.

Adâncind analiza la nivel județean, media regională în 2011, în ceea ce privește ponderea localităților în proprietate majoritar de stat era depășită doar de județele Dâmbovița, Ialomița și Giurgiu.

Tabel nr. 5.25. - Fondul de locuințe după tipul de proprietate în regiunea Sud Muntenia pentru anul 2011

Regiune/ Judeţ	Nr. locuințe	Ponderea locuințelor (%)	
		în proprietate majoritar de stat	în proprietate majoritar privată
Sud Muntenia	**1301029**	**1,49**	**98,51**
Argeș	268622	1,27	98,73
Călărași	117927	1,05	98,95
Dâmbovița	205569	2,06	97,94
Giurgiu	112520	1,58	98,42
Ialomița	110703	1,90	98,10
Prahova	317792	1,40	98,60
Teleorman	167896	1,30	98,70

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

La nivelul regiunii, fondul locativ existent la sfârșitul anului 2011, releva îmbunătățirea condițiilor de locuit ale populației, în toate județele din cadrul regiunii, diferențiat însă, ca intensitate, de la un județ la altul.

Astfel, la sfârșitul anului 2011, pe o locuință din fondul locativ existent se înregistrau, la nivel de regiune, în medie 2,83 camere. Mediile cele mai mari la nivelul județelor au fost înregistrate în județele Giurgiu (cu 3,13 camere pe o locuință) și Călărași (cu 2,91 camere pe o locuință), iar la polul opus s-a aflat județul Argeș (cu 2,61 camere pe o locuință).

Mărimea locuințelor, exprimată prin suprafața medie locuibilă ce revine pe o locuință, a crescut diferențiat în cadrul tuturor județelor din regiune. Astfel, cele mai mari valori ale suprafețelor medii locuibile pe o locuință s-au înregistrat în județele Prahova (40,69 m^2) și Dâmbovița (39,37 m^2), iar pe ultimul loc s-a situat județul Teleorman (34,70 m^2).

Ținând seama de suprafața locuibilă disponibilă pe o locuință, apar diferențe în ceea ce privește suprafața medie locuibilă ce revine pe o cameră de locuit, cele mai spațioase camere de locuit regăsindu-se în județele Argeș și Prahova (unde în medie unei camere îi revenea o suprafață locuibilă de 14,29 respectiv 14,26 m^2), iar cele mai mici în județul Călărași (cu o medie de 12,12 m^2).

Tabel nr. 5.26. - Caracteristici ale fondului de locuințe în regiunea Sud Muntenia pentru anul 2011

Regiune/ Judeţ	Nr. locuințe	Nr. camere de locuit	Nr. camere pe o locuință	Suprafața locuibilă (m^2)	Suprafața locuibilă	
					pe o cameră (m^2)	pe o locuință (m^2)
Sud Muntenia	**1301029**	**3675518**	**2,83**	**49386455**	**13,44**	**37,96**
Argeș	268622	699838	2,61	10003858	14,29	37,24
Călărași	117927	343645	2,91	4164448	12,12	35,31
Dâmbovița	205569	576537	2,80	8092801	14,04	39,37

Giurgiu	112520	352737	3,13	4352520	12,34	38,68
Ialomița	110703	316378	2,86	4015287	12,69	36,27
Prahova	317792	906732	2,85	12931093	14,26	40,69
Teleorman	167896	479651	2,86	5826448	12,15	34,70

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, au fost date în folosință 6.610 locuințe, dintre care 6.479 din fonduri private, deținând astfel ponderea cea mai mare din total (98,02%), majoritatea acestora fiind construite în mediul rural (70,86%).

Numărul locuințelor terminate din fonduri publice a fost reprezentativ în mediul urban (95,42%). Din totalul de 131 de locuinţe terminate din fonduri publice la nivel regional au fost date în folosință doar în județele Călărași (3), Dâmboviţa (40), Prahova (84) şi Teleorman (2), la polul opus situându-se celelalte judeţe ale regiunii, unde nu s-a dat în folosință nicio locuință finalizată din fonduri publice.

Tabel nr. 5.27. - Locuințe terminate pe surse de finanțare în cursul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia

Regiune/ Judeţ	Surse de finanțare								
	Total			Din fonduri publice			Din fonduri private		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Sud Muntenia	**6610**	**2013**	**4597**	**131**	**125**	**6**	**6479**	**1888**	**4591**
Argeș	1872	567	1305	0	0	0	1872	567	1305
Călărași	466	119	347	3	1	2	463	118	345
Dâmbovița	1310	272	1038	42	40	2	1268	232	1036
Giurgiu	462	83	379	0	0	0	462	83	379
Ialomița	649	264	385	0	0	0	649	264	385
Prahova	1589	623	966	84	84	0	1505	539	966
Teleorman	262	85	177	2	0	2	260	85	175

Sursa: Institutul Național de Statistică; TEMPO- Online

Potrivit studiului privind „Dezvoltarea urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual şi scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020”, peste 95% dintre locuințele amplasate în blocuri de locuințe au fost construite în perioada 1960-1990, au o suprafață utilă redusă (sub 40 mp arie desfășurată, în medie) și sunt construite din materiale ineficiente energetic, ceea ce generează costuri ridicate de întreținere. În plus, multe dintre aceste clădiri au fațadele nereabilitate, ceea ce afectează grav peisajul urban.

În ceea ce privește materialul de construcție al pereților exteriori al clădirilor de locuit din mediul urban al regiunii Sud Muntenia, conform recensământului din 2002, cele mai multe dintre acestea erau realizate din paiantă și chirpici (inclusiv PFL și vălătuci) – 35,8% din total, material de construcție tradițional pentru casele individuale din zona de sud a României. Deși aceste materiale sunt ecologice și chiar mai eficiente energetic decât unele dintre cele noi, fac clădirile de locuit vulnerabile la diferite hazarde naturale (a se vedea efectele cutremurului din 1977 în orașul Zimnicea). Acestea sunt urmate de clădirile de locuit realizate din beton armat și prefabricate de beton, cu planșeu din beton (26,6% din total) și clădirile cu pereți din cărămidă și piatră, cu planșeu de beton (23,1%), ambele metode constructive fiind specifice blocurilor de locuințe construite în

perioada comunistă. Cea mai mică pondere (7%) o aveau clădirile de locuit cu pereți din cărămidă sau piatră și planșeu de lemn, respectiv cele construite complet din lemn (2,5%).

Cu privire la anul construcției clădirilor de locuit din municipiile și orașele regiuni, cele mai multe dintre acestea (36%) au fost construite în perioada 1970-1979, perioada de maximă intensitate a fenomenului de industrializare forțată, când a crescut substanțial fluxul de populație rurală către mediul urban. Pe de altă parte, 19,1% dintre locuințele din orașele regiuni au o vechime de peste 50 de ani.

Conform studiului privind „Identificarea soluțiilor privind eficiența energetică și utilizarea energiilor regenerabile în regiunea Sud Muntenia", regiunea se situează pe locul 6 la nivel național în ceea ce privește numărul total de apartamente înscrise în *"Programul național privind creșterea performanței energetice la blocurile de locuințe"*, gradul de interes fiind relativ constant și unitar pe fiecare an al intervalului de referință (2005 - 2012). La nivelul regiunii Sud Muntenia, au fost cuprinse în program un total de 19,779 apartamente ceea ce reprezintă 1.63% din totalul locuințelor existente în 1990 și 1.51% din totalul locuințelor existente în regiunea Sud Muntenia în 2012, conform datelor asigurate de către INSSE – TEMPO On-line.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, un interes considerabil privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe s-a întâlnit în județele Dâmbovița și Prahova, care au însumat 77.24% din totalul apartamentelor cuprinse în programul de reabilitare pe parcursul anilor de referință. La polul opus, niciun apartament din județul Ialomița nu a fost înscris în program, iar numărul de apartamente incluse din județul Teleorman reprezintă doar 2.17% din total apartamente de la nivelul regiunii Sud Muntenia care au fost cuprinse în cadrul programului de reabilitare.

2.5.8. INFRASTRUCTURA PENTRU SITUAŢII DE URGENŢĂ

Conform datelor puse la dispoziție de cele 7 Inspectorate Județene pentru Situații de Urgență din regiunea Sud Muntenia, acestea dispun de următoarea infrastructură pentru derularea activităților curente:

a) Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență "Cpt. Puică Nicolae" Argeș:

- 5 detașamente de pompieri: Pitești, Bradu, Curtea de Argeș, Câmpulung și Mioveni;
- o secție de pompieri la Costești;
- 2 gărzi de intervenție: Topoloveni și Vedea;
- 4 puncte de lucru: Aninoasa, Rucăr, Stolnici și Tigveni.

b) Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență "Barbu Știrbei" Călărași:

- 2 detașamente de pompieri: Călărași și Oltenița;
- 2 secții de pompieri: Dragalina și Lehliu-Gară;
- 3 gărzi de intervenție: Borcea, Budești și Chiselet.

c) Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență "Basarab I" Dâmbovița:

- 5 detașamente de pompieri: Târgoviște, Moreni, Pucioasa, Titu și Găești;
- 6 gărzi de intervenție: Voinești, Cornești, Răcari, Potlogi, Vișina și Fieni.

d) Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență "Vlașca" Giurgiu:

- 2 detașamente de pompieri: Giurgiu și Bolintin Deal;

- 3 gărzi de intervenție: Găujani, Roata de Jos și Ghimpați;
- un punct de lucru la Mihai Bravu.

e) Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”Barbu Catargiu” Ialomița:

- un detașament de pompieri la Slobozia;
- 3 gărzi de intervenție: Slobozia, Țăndărei și Fetești;
- o secție de pompieri la Urziceni.

f) Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”Șerban Cantacuzino” Prahova:

- 6 detașamente de pompieri: Ploiești 1, Ploiești 2, Câmpina, Sinaia, Mizil și Vălenii de Munte;
- 5 gărzi de intervenție: Băicoi, Peleș, Urlați, Măneciu și Slănic;
- 4 echipaje: Plopeni, Teșila, Lipănești și Cheia.

g) Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”A.D. Ghica” Teleorman:

- 5 detașamente de pompieri: Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiori de Vede, Zimnicea și Videle;
- o gardă de intervenție la Piatra.

De asemenea, aceste raportări relevă faptul că majoritatea dotărilor acestora (în proporție de 70%) au un grad mare de uzura morală, fiind achiziționate între anii 1970 - 1985. Totodată, acestea au și un grad mare de uzura fizică (în proporție de 55%), aflându-se aproape de limita de asigurare a funcționalității tehnice.

Astfel, investițiile pentru viitoarea perioadă de finanțare 2014 – 2020 vor fi direcționate către reabilitarea infrastructurii de urgență și dotarea acesteia cu echipamente moderne. Necesarul detaliat al acestor investiții este prezentat pe larg în anexa 1.2.5.5.

CONCLUZII:

TRANSPORTUL RUTIER

- În ceea ce privește transportul rutier, regiunea se bucură de o bună conectivitate la rețeaua europeană de transport (TEN-T), fiind străbătută de toate axele de comunicații care converg către municipiul Bucureşti, iar lungimea drumurilor publice a înregistrat o evoluție crescătoare, cu o densitate peste media națională. Principalele provocări constau în starea tehnică nesatisfăcătoare a drumurilor și existența unor zone cu o slabă accesibilitate rutieră.

TRANSPORTUL FEROVIAR

- Transportul feroviar înregistrează un declin la nivel regional, iar lungimea totală a rețelei de cale ferată are o densitate inferioară față de nivelul național. Infrastructura feroviară nu este complet electrificată (35,09%) și se află într-un stadiu avansat de degradare, ce nu permite deplasarea cu viteze mari pe anumite tronsoane. În ceea ce privește accesibilitatea feroviară, aceasta este scăzută în partea de sud și est a regiunii, generând timpi de călătorie de peste 10 ore față de anumite destinații din țară.

- Accesibilitatea (rutieră şi feroviară) la nivelul regiunii este îngreunată de două bariere naturale – Fluviul Dunărea şi lanțul carpatic, cu o infrastructură de traversare deficitară, care afectează accesul la oraşele din zona montană şi la cele din Lunca Dunării.

TRANSPORTUL FLUVIAL

- Referitor la transportul fluvial, trebuie menționat faptul că regiunea este conectată la rețeaua europeană de transport TEN-T prin 4 din cele 5 porturi existente. Volumul de mărfuri transportate este însă relativ redus, ca urmare a unei infrastructuri portuare uzate fizic și moral. Cel mai greu accesibile orașe sunt Turnu Măgurele, Zimnicea și Oltenița, aflate la 40-60 km distanță față de cel mai apropiat punct de acces la rețeaua TEN-T feroviară și rutieră.

TRANSPORTUL INTERMODAL

- Dezvoltarea transportului intermodal în regiune se află într-un stadiu incipient. Astfel, există 3 terminale de transport intermodal, din care unul este nefuncțional (Ploiești – Crâng). Pentru perioada 2014 -2020, Strategia de Transport Intermodal România 2030 propune construcția de încă 2 terminale (Pitești și Giurgiu).

TRANSPORTUL PUBLIC DE PASAGERI

- Transportul public de pasageri, realizat cu autobuze și microbuze a înregistrat o creștere din punct de vedere al numărului de pasageri transportați, în condițiile scăderii parcului de autovehicule. Această dezvoltare a transportului public rutier se datorează în mare parte declinului transportului public feroviar și scăderii calității serviciilor acestuia.

STRĂZILE ORĂȘENEȘTI

- Rețeaua de străzi orășenești din regiune a cunoscut o dezvoltare din punct de vedere al lungimii și măririi tramei stradale, însă din punct de vedere al stării tehnice, necesită modernizări. Problemele cele mai mari în acest domeniu se manifestă în orașele mici din sudul regiunii, ce au o infrastructură tipic rurală.

INFRASTRUCTURA DE TELECOMUNICAȚII

- În ceea ce priveşte infrastructura de telecomunicaţii, se poate afirma că regiunea are o rată medie de penetrare a internetului, în schimb are un acces foarte bun la internet în bandă largă, situându-se pe locul doi la nivel național. Principalele provocări constau în faptul că regiunea deține cel mai mare procent, la nivel național, de populație ce nu a utilizat niciodată internetul (55%), iar ponderea populației ce utilizează în mod regulat internetul este destul de scăzută (locul 6 la nivel național). De asemenea, în regiune comerțul electronic înregistrează un nivel destul de scăzut. În acest sens, se impune ca în perioada 2014 – 2020, investițiile în infrastructură să fie acompaniate de măsuri cu caracter social (cum ar fi campanii de informare și educare, de formare a abilităților digitale).

INFRASTRUCTURA DE UTILITĂȚI PUBLICE

- **ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE** – Deși numărul localităților racordate la rețeaua de gaze naturale a crescut în perioada analizată, există încă diferențe semnificative între mediul urban și cel rural, precum și între partea de nord și sud a regiunii. Astfel, investițiile din perioada 2014 – 2020 ar trebui direcționate cu precădere către conectarea localităților din mediul rural, din partea de sud a regiunii.
- **ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ** - Distribuţia energiei termice în cadrul regiunii Sud Muntenia a înregistrat o scădere considerabilă, realizându-se doar în 2,56% din totalul localităților regiunii, acest fapt fiind datorat numărului mare al locuitorilor care au optat pentru instalații proprii de energie termică.
- **ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ** – Prin prisma capacităților și potențialului de care dispune în sectorul energiilor regenerabile, regiunea Sud Muntenia joacă un rol important în domeniul producției de energie electrică. Investițiile trebuie direcționate diferit din punct de vedere teritorial, către valorificarea potențialului solar și de biomasă din partea de sud a regiunii și către valorificarea potențialului microhidroenergetic și eolian din partea de nord.

INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE

- Deși la nivel regional s-au înregistrat în perioada analizată creșteri privind numărul unităților sanitare și al personalului medico – sanitar, încă există localități cu acces dificil la asistența medicală primară, acestea fiind localizate în special în mediul rural. Totodată, regiunea ocupă ultimul loc în ceea ce privește numărul medicilor și al paturilor în spitale raportat la numărul locuitorilor.

INFRASTRUCTURA SOCIALĂ

- În ceea ce privește situația infrastructurii sociale, aceasta s-a dezvoltat din punct de vedere numeric, însă este în continuare la un nivel scăzut de dezvoltare (regiunea situându-se pe locul 6 la nivel naţional privind căminele pentru persoane vârstnice). De asemenea, este insuficientă pentru a face faţă cererii venite din partea beneficiarilor.

INFRASTRUCTURA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

- În ceea ce priveşte infrastructura de învăţământ, s-a remarcat faptul că la nivelul regiunii Sud Muntenia, în perioada analizată s-au înregistrat scăderi semnificative în rândul personalului didactic și al numărului populației școlare. Totodată, în contextul reformelor din sistemul educațional, numărul unităților școlare a scăzut considerabil, cu preponderență în mediul rural.

FONDUL DE LOCUINȚE

- Fondul locativ existent la nivelul regiunii Sud Muntenia a crescut cantitativ și a cunoscut îmbunătățiri ale condițiilor de locuit (în ceea ce privește numărul de camere și suprafața medie locuibilă). Principalele probleme rezidă în faptul că locuințele sunt în mare parte construite din materiale ineficiente energetic, au fațadele nereabilitate și prezintă vulnerabilitate la cutremure (în special cele din sudul regiunii). În acest sens, investițiile din perioada 2014 – 2020 vor trebui direcționate către reabilitarea constructivă și energetică a locuințelor.

INFRASTRUCTURA PENTRU SITUAŢII DE URGENŢĂ

- Majoritatea dotărilor pentru intervențiile în situații de urgență au un grad mare de uzură morală și fizică, ce se apropie de limita funcționalității. Astfel, investițiile pentru viitoarea perioadă de finanțare 2014 – 2020 vor fi direcționate către reabilitarea infrastructurii de urgență și dotarea acesteia cu echipamente moderne.

- Pentru a putea răspunde eficient provocărilor cu care se confruntă regiunea în domeniul infrastructurii și pentru ca efectul intervențiilor să fie de impact, este important ca viitoarele investiții în infrastructură să fie însoțite de măsuri de tip soft, cum sunt campaniile de conștientizare, de informare, de educare, anti-discriminare. Astfel, prin aceste măsuri se va asigura accesul grupurilor defavorizate la noile obiective de investiții și totodată se va determina o creștere a nivelului de implicare civică activă și formarea sentimentului de proprietate.

2.6. MEDIU

2.6.1. INFRASTRUCTURA DE MEDIU

În ceea ce privește infrastructura de mediu, regiunea Sud Muntenia dispune de o dotare destul de slabă privind instalațiile de alimentare cu apă potabilă, în 2011 din cele 567 de localități ale regiunii, doar un procent de 67,90% fiind dotate cu astfel de instalații (locul 4 la nivel național). Această situație este cauzată de slabele investiții în mediul rural pentru realizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă (doar 64,93%), în timp ce în mediul urban toate localitățile dispun de rețele de alimentare cu apă potabilă.

Ponderile cele mai mici din mediul rural s-au înregistrat în județele Giurgiu (27,45%) și Teleorman (32,61%), celelalte județe având valori mai mari față de media regiunii.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Tabel nr. 6.1. – Gradul de dotare cu instalaţii de alimentare cu apă potabilă al localităţilor din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

Regiune/ Judeţ	Număr localităţi			Numărul localităţilor cu instalaţii de alimentare cu apă potabilă			Ponderea localităţilor cu instalaţii de alimentare cu apă potabilă (%)		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Sud Muntenia	**567**	**48**	**519**	**385**	**48**	**337**	**67,90**	**100**	**64,93**
Argeş	102	7	95	83	7	76	81,37	100	80,00
Călăraşi	55	5	50	47	5	42	85,45	100	84,00
Dâmboviţa	89	7	82	62	7	55	69,66	100	67,07
Giurgiu	54	3	51	17	3	14	31,48	100	27,45
Ialomiţa	66	7	59	57	7	50	86,36	100	84,75
Prahova	104	14	90	84	14	70	80,76	100	77,78
Teleorman	97	5	92	35	5	30	36,08	100	32,61

Sursa: Institutul Naţional de statistică, TEMPO-Online;Calcule proprii ADR Sud Muntenia

Tabel nr. 6.2. - Capacitatea instalaţiilor publice de producere şi distribuţie centralizată a apei potabile în regiunea Sud Muntenia pentru anul 2011

Regiune/ Judeţ	Lungimea totală a reţelei simple de distribuţie a apei potabile (km)			Capacitatea instalaţiilor de producere a apei potabile (m^3/zi)	Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor (mii m^3)	Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor pentru uz casnic (mii m^3)	Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor cu apometre (mii m^3)
	Total	Urban	Rural				
Sud Muntenia	**11143,2**	**3487,4**	**7655,8**	**1014668**	**94384**	**72429**	**75507**
Argeş	2866,6	759	2107,6	241613	23905	18320	20982
Călăraşi	1143,5	239,4	904,1	146899	9085	7296	7170
Dâmboviţa	1594,3	300,7	1293,6	147806	11416	7830	9404
Giurgiu	414,5	181	233,5	64703	4314	3335	3988
Ialomiţa	1310,1	389,8	920,3	89240	8682	6897	5787
Prahova	2916	1281,1	1634,5	212773	27500	20656	22303

Teleorman	898,6	336,4	562,2	111634	9482	8095	5873

Sursa: Institutul Naţional de statistică, TEMPO-Online;Calcule proprii ADR Sud Muntenia

La nivelul anului 2011, rețeaua simplă de distribuție a apei potabile din regiunea Sud Muntenia măsura 11.143,2 km, respectiv 16,9% din totalul celei existente la nivel național. Față de anul 2007, lungimea rețelei a înregistrat o creștere cu 12,1%, pe fondul investițiilor publice semnificative alocate extinderii și modernizării rețelelor de apă din regiune.

Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile din regiunea Sud Muntenia era, în 2011, de 1.014.668 mc/zi, în scădere cu 10,7% față de anul 2007. Scăderea s-a produs pe fondul reducerii consumului populației și a ieșirii din uz a unor instalații uzate fizic și moral.

În ceea ce privește cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din regiunea Sud Muntenia, se constată că aceasta a fost de 94.384 mii mc în anul 2011, dintre care 76,7% pentru consumatorii casnici, iar 23,3% pentru cei non - casnici. Din totalul apei distribuite, 80% a mers către consumatorii cu apometre, sub media națională de 87,5%;

De asemenea, de remarcat este și faptul că județul cu cea mai mare cantitate de apă potabilă distribuită consumatorilor este Prahova cu 27.500 mii mc, ceea ce reprezintă 29,14% din totalul cantității de apă distribuită la nivelul regiunii Sud Muntenia. Județul în care este distribuită cea mai mică cantitate de apă potabilă este Giurgiu cu 4.314 mii mc, ceea ce reprezintă numai 4,57% din totalul cantității de apă distribuită la nivelul regiunii Sud Muntenia.

În ceea ce priveşte volumul de apă distribuit consumatorilor pe judeţe, din datele puse la dispoziţie de Institutul Naţional de Statistică, la nivelul anului 2011, se poate constata că judeţul fruntaş este Dâmboviţa cu 122.148 mii m^3/an, în timp ce în Giurgiu se înregistrează cel mai mic volum de apă distribuit de 3.323 mii m^3/an.

Grafic nr. 6.1. Volumul de apă distribuit pe județe și total regiune Sud Muntenia - 2011 mii m^3/an

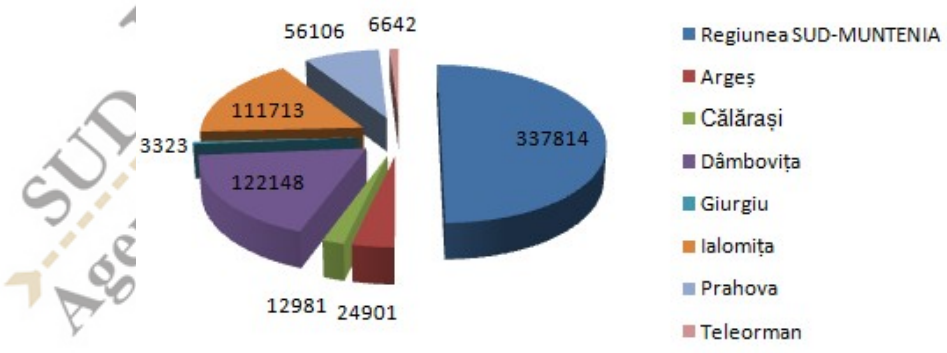

Sursa: Institutul Național de Statistică

La nivelul anului 2011, regiunea Sud Muntenia înregistra un nivel scăzut de dotare și în cazul sistemelor de canalizare publică de doar 16,93%, situându-se astfel pe locul 5 la nivel național. Acest lucru se datorează faptului că investițiile din mediul rural sunt inferioare mediului urban, de aici și diferențele semnificative dintre mediul urban și cel rural în ceea ce privește gradul de totare al sistemelor de canalizare. Astfel, în mediul urban instalaţiile de canalizare publică erau prezente în

proporţie de 91,67%, judeţele care nu atingeau maximul fiind Călăraşi, Dâmbovița și Ialomița, pe când în mediul rural procentul era de numai doar în 10,02% din comunele regiunii, cele mai multe dintre acestea din judeţele Argeş şi Prahova.

Tabel nr. 6.3. Gradul de dotare cu instalaţii de canalizare publică al localităţilor din regiunea Sud Muntenia în anul 2011

Regiune/ Judeţ	Număr localităţi			Numărul localităţilor cu instalaţii de canalizare publică			Ponderea localităţilor cu instalaţii de canalizare publică (%)		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Sud Muntenia	**567**	**48**	**519**	**96**	**44**	**52**	**16,93**	**91,67**	**10,02**
Argeş	102	7	95	23	7	16	22,55	100	16,84
Călăraşi	55	5	50	6	4	2	10,91	80	4,00
Dâmbovița	89	7	82	13	6	7	14,61	85,71	8,54
Giurgiu	54	3	51	3	3	:	5,56	100	:
Ialomița	66	7	59	7	5	2	10,61	71,43	3,39
Prahova	104	14	90	36	14	22	34,62	100	24,44
Teleorman	97	5	92	8	5	3	8,25	100	3,26

Sursa: Institutul Naţional de statistică, TEMPO-Online;Calcule proprii ADR Sud Muntenia

Lungimea simplă a conductelor de canalizare din regiunea Sud Muntenia era, în anul 2011, de 2.386,1 km, respectiv 10,31% din totalul celei existente la nivel național. Față de anul 2007, lungimea rețelei de canalizare din regiune a crescut cu 10,2%, pe fondul investițiilor în extinderea conductelor în localitățile care beneficiază de astfel de rețea.

Numărul locuitorilor deserviți cu servicii publice de canalizare și epurare ape uzate a fost, în anul 2011, de 923.750 de persoane, ceea ce reprezenta doar 28,48% din populația stabilă a regiunii Sud Muntenia, sub media națională de 43,6%. Din totalul abonaților din regiune, 96,33% aveau acces la rețea de canalizare cu epurare, în timp de doar 33.906 persoane (3,67%) deversau apele uzate în rețele fără epurare. În ceea ce privește tipul stației de epurare, 256.087 de abonați (29,02%) aveau acces la sisteme de canalizare cu treaptă primară de epurare, iar 626.301 la sisteme cu treaptă secundară de epurare (70,98%).

În ceea ce priveşte volumul de ape uzate evacuate pe judeţe, din datele puse la dispoziţie de Institutul Naţional de Statistică, la nivelul anului 2010, se poate constata că judeţul fruntaş este Argeş cu 44.324 mii m^3/an, în timp ce în Giurgiu se înregistrează cel mai mic volum de ape uzate evacuate de 2.528 mii m^3/an.

Grafic nr. 6.2. – Volumul de ape uzate evacuate pe judeţe şi total regiune Sud Muntenia – 2010, mii m^3/an

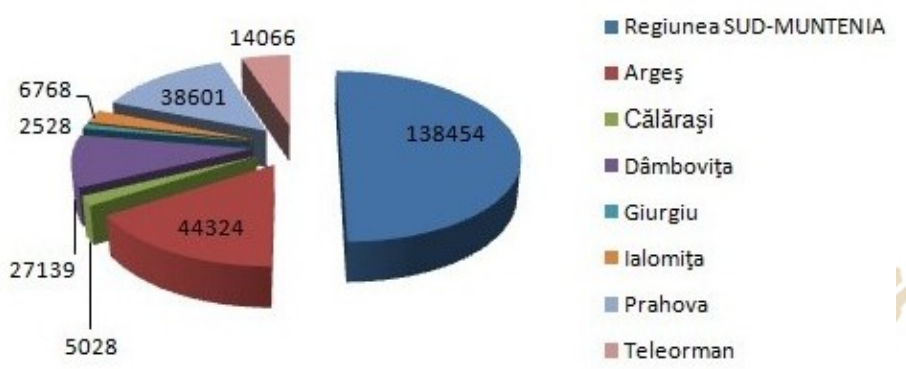

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

La nivelul anului 2010, în regiunea Sud Muntenia funcţionau 86 de staţii de epurare, care au generat un volum de ape uzate evacuate de 112,2 mil. mc.. Faţă de anul 1999, volumul de apă reziduală evacuată a scăzut cu 40,4%. Pe judeţe, cel mai mare volum de ape uzate evacuate s-a înregistrat în judeţul Argeş (30,3 mil. mc), iar cel mai redus în Giurgiu (2,5 mil. mc). Faţă de anul 1999, volumul apelor uzate evacuate a scăzut în toate judeţele, dar mai ales în Argeş şi Prahova, unde consumul de apă în industrie, implicit şi volumul de ape uzate evacuate, a scăzut semnificativ.

În ceea ce priveşte cantitatea de agenţi poluanţi evacuată în apele de suprafaţă (emisari) de către cele 86 de staţii de epurare din regiune (mai multe detalii pot fi găsite în cadrul tabelului 1.2.6.1. din anexele Planului), se observă că cel mai mare factor poluant la nivelul regiunii Sud Muntenia este amoniul.

În cazul apelor de suprafaţă din regiune, problemele de poluare apar, în special, pe cursurile de apă ce străbat arealul schelelor petroliere (din cauza impurificării cu săruri şi produs petrolier), pârâurile din aceste zone fiind caracterizate de regim de curgere temporară şi debite reduse, precum şi datorită deversării apelor uzate insuficient epurate din categoria celor menajere generate de localităţile urbane. La acestea se adaugă activităţile economice din industria chimică, industria extractivă, industria alimentară, zootehnia şi agricultura. Principalii receptori ai apelor uzate epurate sunt bazinele hidrografice Vedea şi Dunăre.

SUD MUNTENIA Agenţia pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 6.1. Populaţia conectată la sistemul de epurare al apelor uzate, pe judeţe, în anul 2010

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

În anul 2010, doar 27,29% din locuitorii regiunii aveau locuinţele conectate la sistemul de epurare a apelor uzate, media regiunii fiind inferioară mediei naţionale de 30,67%.

În raport cu populaţia regiunii, primul loc îl ocupa judeţul Argeş (40,84%), urmat de judeţele Prahova (31,99%), Ialomiţa (22,99%), Călăraşi (21,09%), Telorman (20,19%), Dâmboviţa (19,52%) şi Giurgiu (18,80%).

În prezent, se află în faza de implementare o serie de proiecte de investiţii pentru extinderea/modernizarea staţiilor de tratare a apelor, co-finanţate din fonduri UE, respectiv:

- construirea/ modernizarea staţiilor de tratare a apei şi a staţiilor de epurare (inclusiv treaptă terţiară) la Sinaia, Breaza, Câmpina, Plopeni, Văleni de Munte, Urlaţi, Mizil – prin accesarea de fonduri europene de către SC Hidro Prahova SA, prin POS Mediu 2007 - 2013, Axa prioritară 1, Proiectul de investiţii „Reabilitarea şi modernizarea sistemelor de apă şi canalizare în judeţul Prahova";
- prin proiectul „Extinderea şi reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă şi canalizare în judeţul Giurgiu", co-finanţat din Programul Operaţional Sectorial Mediu 2007 - 2013, au fost realizaţi paşi importanţi în alimentarea cu apă potabilă a localităţilor şi asigurarea calităţii apelor deversate în Dunăre, în aglomerările Giurgiu - Slobozia, Bolintin - Vale şi Mihăileşti;
- proiectul "Extinderea şi reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă şi canalizare în judeţul Călăraşi", finanţat din POS Mediu 2007 - 2013, Axa prioritară 1, vizează extinderea şi reabilitarea staţiilor de epurare din Călăraşi, Fundulea, Olteniţa, Urziceni, Lehliu - Gară, Budeşti;
- prin proiectul "Reabilitarea şi extinderea reţelelor de apă şi a sistemului de canalizare în judeţul Teleorman, România", proiect finanţat prin Programul Operaţional Sectorial Mediu

2007 - 2013, sunt în curs de extindere şi reabilitare staţiile de epurare din aglomerările Alexandria, Turnu Măgurele, Roşiori de Vede, Zimnicea, Videle;

- în judeţul Ialomiţa, în cadrul proiectului „Reabilitarea şi modernizarea sistemului de apă şi canalizare în regiunea Constanţa-Ialomiţa, co-finanţat din POS Mediu 2007 - 2013, se execută lucrări de construcţie/modernizare a staţiilor de epurare din Slobozia, Feteşti, Ţăndărei, Urziceni;
- prin proiectul "Extinderea şi reabilitarea infrastructurii de apă şi apă uzată în judeţul Dâmboviţa", co-finanţat din POS Mediu 2007 - 2013, se lucrează la modernizarea staţiilor de epurare din Târgovişte, Moreni, Găeşti, Pucioasa, Fieni şi Titu;
- în judeţul Argeş, prin proiectul „Extinderea şi reabilitarea infrastructurii de apă şi apă uzată în judeţul Argeş", co-finanţat din POS Mediu 2007 - 2013, se modernizează şi extind staţiile de epurare din Piteşti, Bradu, Costeşti, Topoloveni.

Prin Programul ISPA, s-a realizat reabilitarea staţiei de epurare din Piteşti, iar prin Programul PHARE s-au modernizat cele din Fieni, Amara, Mizil, Câmpulung, Titu şi s-a realizat un studiu de fezabilitate pentru modernizarea celei din Curtea de Argeş.

2.6.2. CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU

Teritoriul regiunii Sud Muntenia prezintă o mare diversitate de condiţii şi resurse, ceea ce explică locuirea acestuia încă din antichitate, determinând un grad ridicat de modificare antropică a mediului și afectând toate unităţile de relief şi toate etajele de vegetaţie, în proporţii diferite şi în perioade diferite. Starea actuală a mediului în regiune este afectată de intervenţia antropică prin exploatarea iraţională a resurselor naturale (păduri, petrol, gaze naturale, etc.), valorificarea necorespunzătoare a terenurilor agricole în zonele de câmpie, expansiunea urbană şi suburbană în cazul unor orașe, etc.

2.6.2.1. CALITATEA AERULUI

Aerul este factorul de mediu care condiționează în cea mai mare măsură existența vieții pe pământ. Totodată, este factorul de mediu cel mai important pentru transportul poluanţilor, deoarece constituie suportul pe care are loc transportul cel mai rapid al acestora în mediul înconjurător, acesta fiind motivul pentru care supravegherea calităţii aerului este de primă importanţă. Calitatea aerului este exprimată statistic printr-o serie de indicatori, care exprimă fenomenul de poluare sub forma răspândirii în aer a unor substanţe reziduale poluante, rezultate din activităţile economice. Poluarea aerului are numeroase cauze, unele fiind rezultatul activităţilor umane din ce în ce mai extinse şi răspândite in ultima perioadă de timp, altele datorându-se unor condiţii naturale de loc și de climă.

În anul 2010, supravegherea calității aerului în regiunea Sud Muntenia s-a realizat în cadrul rețelei de monitorizare continuă a calității aerului, prin intermediul a 24 stații automate amplasate în cele mai relevante zone ale regiunii și completate de alte 7 stații automate ce fac parte din sistemul de monitorizare comună a calității aerului din județele Călărași, Giurgiu și Teleorman. Acestea din urmă realizează o monitorizare "în oglindă" a calităţii aerului, în oraşele de la graniţa româno – bulgară, respectiv în zonele: Turnu Măgurele – Nikopole, Zimnicea – Svişтov, Giurgiu – Ruse şi Călăraşi – Silistra.

Analiza datelor de monitorizare de la nivelul anului 2010[10] indică faptul că, în ceea ce privește dioxidul de azot, concentrațiile acestuia nu au depășit valorile maxime admise în niciunul din punctele de monitorizare. Totodată, concentrațiile de dioxid de sulf au depășit cantitățile maxime admise doar în Ploiești, în sezonul rece, datorită sistemelor de încălzire a populaţiei, care nu utilizează gazul metan. În ceea ce privește emisiile de monoxid de carbon și metale grele (plumb, cadmiu, nichel, arsen), nici acestea nu au depășit valorile limită în nicio stație de monitorizare din regiune. În schimb, concentraţiile zilnice de pulberi în suspensie au înregistrat un număr total de 278 depăşiri ale valorii limită. Cauzele principale ale acestor depăşiri sunt traficul auto intens din zonele urbane din județele Argeș şi Prahova, precum și utilizarea combustibilului solid (lemn) la sistemele de încălzire a populaţiei în zonele suburbane şi rurale, cele mai ridicate valori înregistrându-se în sezonul rece în județul Dâmbovița.

În ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră, din datele puse la dispoziție de către Agenția Regională de Protecția Mediului Pitești pentru perioada 2000 – 2009[11], se poate constata că acestea se înscriu începând cu anul 2007 pe un trend descrescător.

Grafic nr. 6.3. Emisiile totale de gaze cu efect de seră la nivelul regiunii Sud Muntenia în perioada 2000-2009 (mii tone CO2 Eq)

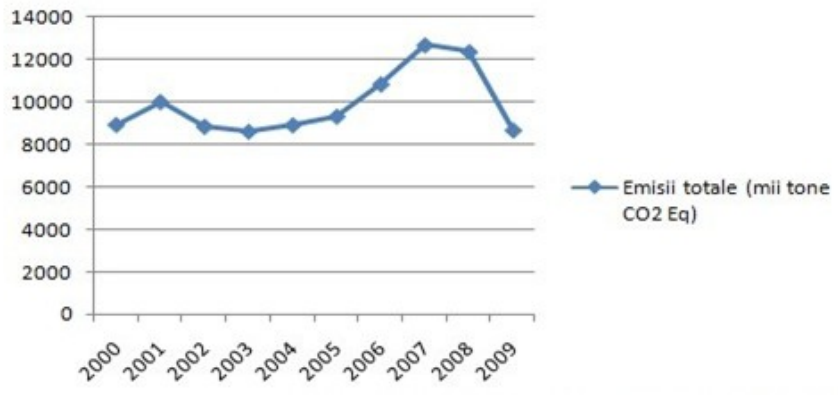

Sursa: Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti

În anul 2010, în regiunea Sud Muntenia nu au fost înregistrate accidente majore de mediu care să afecteze factorul de mediu aer.

Presiunile asupra stării de calitate a aerului în regiunea Sud Muntenia au fost identificate în urma inventarului anual de emisii în atmosferă realizat de către Agenția Regională de Protecție a Mediului Pitești. Astfel, în județele din partea de nord a regiunii, sursele de poluare provin din industria petrolieră, industria constructoare de mașini, industria materialelor de construcții și industria metalurgică, în timp ce, în sudul regiunii, poluarea este generată de activitățile din agricultură (creşterea intensivă a păsărilor şi porcilor şi folosirea îngrăşămintelor chimice pe

[10] Informații preluate din Raportul privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia în anul 2010, elaborat de Agenția Regională pentru Protecția Mediului Pitești

[11] Pentru conformarea cu Strategia Europa 2020, nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră trebuie prezentat comparativ cu nivelul anului 1990, însă Agenția Regională pentru Protecția Mediului Pitești nu dispune de aceste date pentru anul 1990

terenurile agricole) şi activităţilor specifice proceselor de producţie din unităţile economice aparţinând industriei chimice, industriei mineralelor şi industriei alimentare[12].

2.6.2.2. CALITATEA APEI

Apa reprezintă o resursă naturală, regenerabilă, vulnerabilă şi limitată, element indispensabil pentru viaţă şi societate, materie primă pentru activităţi productive, sursă de energie şi cale de transport, factor determinant în menţinerea echilibrului ecologic.

O problemă importantă în legătură cu folosirea apei o constituie lupta împotriva poluării acesteia. Principalele forme de poluare a apei, în funcţie de sursele şi natura lor sunt:

- poluarea organică (au ca sursă principală deversările menajere din oraşe);
- poluarea toxică (sursa principală de poluare o reprezintă industria);
- poluarea bacteriană (afectează calitatea apei potabile);
- poluarea termică (provenită de la apele de răcire din industrie care sunt evacuate în stare caldă);
- poluare chimică (principalele surse de poluare sunt: îngrăşămintele chimice, petrolul, diferite substanţe chimice deversate de întreprinderi industriale);
- poluarea biologică.

Reţeaua hidrografică a regiunii Sud Muntenia este formată din cursurile de apă şi lacurile situate pe teritorille administrate de ABA (Administraţia Bazinală de Apă) Argeş – Vedea şi ABA Buzău – Ialomiţa.

Tabel nr. 6.4. Situaţia prelevărilor de apă din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

Regiune/Judeţ	Suprafaţă (mii	Subteran (mii m³)	Total (mii m³)
Sud Muntenia	**274835,31**	**161864,888**	**334355,749**
Argeş	56581,449	56581,449	10818,449
Călăraşi	39187,736	5453,457	44641,193
Dâmboviţa	29240,247	23979,688	53219,935
Giurgiu	17580,675	8470,759	26051,434
Ialomiţa	25882,045	10408,064	36290,109
Prahova	70716,38	48027,981	118744,361
Teleorman	35646,778	8943,49	44590,268

Sursa: Raportul privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia 2011

Datele centralizate de Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti privind calitatea apelor subterane din judeţul Argeş, monitorizate la forajele de observaţie, indică valori ce se înscriu în limitele admise de standardele în vigoare, cu excepţia indicatorilor: încărcare organică, cloruri, azotaţi, mai ales în zonele rampelor de deşeuri. Din datele transmise de agenţii economici, valorile indicatorilor monitorizaţi prin analize trimestriale nu au prezentat depăşiri ale concentraţiilor maxime admise.

[12] Informaţii preluate din Raportul privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia în anul 2010, elaborat de Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti

Conform datelor furnizate de către Administraţia Bazinală de Apă Buzău - Ialomiţa, în judeţul Dâmboviţa în anul 2010 sunt delimitate 2 corpuri de apă subterană: Munţii Bucegi şi Câmpia Gherghiţei, monitorizate cantitativ (debit) şi calitativ pentru evaluarea stării chimice în 5 locaţii: izvorul Zănoaga şi 4 foraje (Mărceşti, Băleni, Gura Ocniţei şi Bucşani). Cu excepţia forajelor de la Gura Ocniţei şi Bucşani, unde s-au constatat depăşiri la indicatorul cloruri, valorile obţinute în urma monitorizării nu au depăşit valorile de prag stabilite pentru niciun indicator, starea chimică a corpurilor de apă fiind bună. În bazinul hidrografic Argeş - Vedea, pe teritoriul judeţului Dâmboviţa, râurile Argeş şi Dâmboviţa sunt încadrate în clasa de calitate II, afluenţii Potop şi Neajlov în clasa de calitate III şi afluentul Ilfov în clasa de calitate II.

Rezultatele privind calitatea apelor curgătoare, lacurilor şi forajelor monitorizate din judeţul Giurgiu indică faptul că acestea se găsesc într-o stare bună.

În judeţul Teleorman predomină o stare nefavorabilă a apelor curgătoare datorată depăşirilor limitelor admise la anumiți indicatori de calitate.

Cel mai important curs de apă din regiunea Sud Muntenia este fluviul Dunărea care străbate judeţele Călăraşi, Giurgiu (pe o distanţă de 76 km) şi Teleorman (pe o distanţă de 87 km). Monitorizarea calității fluviului s-a făcut în cadrul proiectului Phare CBC RO 0103.03-02 “Protecţia zonelor mlăştinoase ale Dunării - proiect pilot pentru zona ostroavelor Cama - Dinu“. În urma monitorizării calității apei, starea chimică a acesteia este bună în toate judeţele.

2.6.2.3. CALITATEA SOLULUI

Solul este unul dintre cei mai importanţi factori de mediu, iar cunoaşterea şi monitorizarea calităţii solului este importantă pentru asigurarea condiţiilor de dezvoltare durabilă a agriculturii şi a societăţii în ansamblu.

Relieful foarte variat al regiunii Sud Muntenia, împreună cu ceilalţi factori pedogenetici au favorizat dezvoltarea tuturor celor 12 clase de soluri existente în Sistemul Român de Taxonomie a Solurilor. În ceea ce privește pretabilitatea solurilor pentru agricultură, distribuția terenurilor agricole din regiune pe clase de calitate, în funcție de notele medii de bonitate este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 6.5. – Clasele de calitate ale solurilor din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

Regiune/Judeţ	Clasa I (ha)	Clasa II (ha)	Clasa III (ha)	Clasa IV (ha)	Clasa V (ha)
Sud Muntenia	**88625,5**	**755750,5**	**645256,3**	**276098,8**	**103685,9**
Argeş	6827	19262	170888	95449	29699
Călăraşi	12462	194911	175898	37599	4311
Dâmboviţa	660,5	3009,5	4669,3	1695,8	506,9
Giurgiu	14634	122047	109068	22090	8283
Ialomiţa	932	270617	40751	43756	18829
Prahova	10899	58770	91119	73272	40225

Teleorman	56845	209181	161931	24327	1832

Sursa: Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti

Astfel, la nivelul regiunii, cea mai mare pondere (76,20%) o deţin terenurile arabile din clasele II (bună) și III (mijlocie), ce nu necesită aplicarea măsurilor agroameliorative. Cele mai bune terenuri pentru agricultură se găsesc în partea de sud a regiunii, în judeţele Ialomiţa, Teleorman şi Călăraşi. În ceea ce privește calitatea solului, aceasta este afectată într-o măsură mai mică sau mai mare de diverse restricţii. Aceste restricţii sunt determinate fie de factori naturali (climă, forme de relief, caracteristici edifice, etc.), fie de acţiuni antropice agricole şi industriale.

Presiunile asupra stării de calitate a solurilor din regiunea Sud Muntenia[13], sunt determinate de:

1. **Utilizarea de îngrășăminte chimice** – la nivelul anului 2011 se constată că s-au utilizat îngrășăminte naturale în proporție de 96,61% și îngrășăminte chimice de 2,48%.
2. **Utilizarea produselor pentru protecţia plantelor (fitosanitare)** - în anul 2011 cantitatea de produse fitosanitare (1673,772 tone) utilizate în regiunea Sud Muntenia a scăzut faţă de anul 2010 (2560,704 tone), astfel cel mai mare procent este reprezentat ca și în anul 2010 de fungicide de 37,7%, urmat de 36,16% erbicide și 24,1% insecticide, în timp ce insectofungicidele și insectoacaricidele au fost utilizate într-un procent mai mic de 1,8% și respectiv 0,24%.
3. **Soluri afectate de reziduuri zootehnice –** dejecțiile provenite de la porci și păsări (cele șase mari complexe de creștere a animalelor și păsărilor plus alte șase complexe zootehnice de dimensiuni reduse din județul Argeș), precum și nămolul provenit din stațiile de epurare, răspândite pe sol fără o tratare prealabilă, reprezintă o sursă potențială de poluare a solului și pot prejudicia buna exploatare a acestuia.
4. **Activităţile poluante din sectorul industrial** – sunt de menționat aici cele din industria petrolieră (extracţia, depozitarea carburanţilor, depozitele de şlam din județele Argeș, Dâmbovița şi Prahova), exploatarea substanţelor minerale utile (exploatări miniere, cariere, balastiere - localizate în special în albiile minore sau în zonele de terasă ale râurilor Argeş, Dâmboviţa şi Ialomiţa);
5. **Poluările accidentale -** în anul 2011 la nivelul regiunii au avut loc 111 poluări accidentale cu efecte asupra solului față de 109 în anul 2010. Cauzele principale ale producerii acestor poluări au constat în defecţiuni tehnice şi coroziune avansată la sondele şi conductele ce aparţin operatorilor economici din regiune care îşi desfăşoară activitatea în domeniul extracţiei ţiţeiului şi transport prin conducte.

Zonele critice din punct de vedere al calității solului sunt localizate în următoarele județe:

- **Argeș**
  - ✓ În localitățile Poiana Lacului, Moșoaia, Săpata, Bogați, Cătească, Oarja, Cocu-Băbana, Vedea, Merișani, unde sunt amplasate schele de extracție a țițeiului și este prezentă o rețea densă de conducte de transport țiței și apă sărată;
  - ✓ În localitățile Fâlfani și Micești unde există contaminare cu pesticide;

[13] Informații preluate din Raportul privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia în anul 2011, elaborat de Agenția Regională pentru Protecția Mediului Pitești

- ✓ În localitățile Albota, Câmpulung, Costești, Curtea de Argeș, Topoloveni, ce sunt zone limitrofe depozitelor de deșeuri menajere și unde solul este poluat cu metale grele.

- **Dâmbovița**
  - ✓ În localitățile Poiana Mare, Lucieni și Teiș, unde sunt amplasate depozite de zgură și cenușă.
- **Prahova**
  - ✓ În Câmpina (rafinăria STEAUA ROMÂNĂ) și Ploiești (rafinăria PETROBRAZI), unde există poluare cu hidrocarburi din petrol.

În ceea ce privește siturile contaminate, acestea au fost identificate de către Agenția Regională pentru Protecția Mediului Piteşti. Astfel, în regiune există un număr total de 361 situri potenţial contaminate, cu o suprafață totală de 678,9 hectare, a căror distribuție teritorială este ilustrată de următorul grafic:

Grafic nr. 6.4. – Distribuţia teritorială a siturilor contaminate din regiunea Sud Muntenia în anul 2010

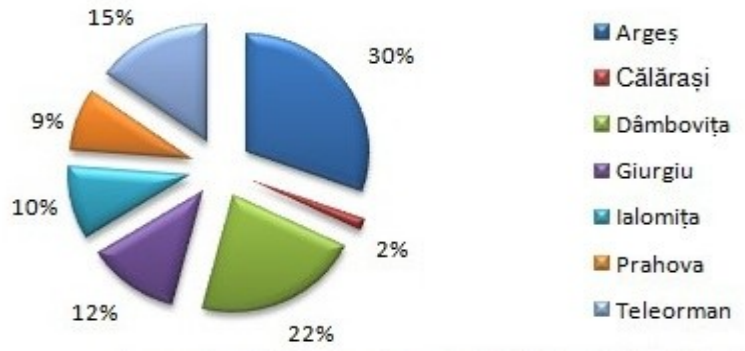

Sursa: Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti

După cum se poate observa, cele mai multe situri contaminate se găsesc în județele Argeș, Dâmbovița, Teleorman și Giurgiu, unde se concentrează 79% din totalul acestora. Ca și localizare la nivel de unitate administrativ teritorială, în județul Argeș suprafeţele cele mai întinse de situri contaminate se întâlnesc în localitățile Bogaţi, Cătеasca, Oarja, Poiana Lacului şi Vedea. În județul Dâmbovița, în comuna Crângurile, pe amplasamentul Fabricii Chimice se înregistrează poluare istorică cu metale grele. În judeţul Teleorman, cele mai mari suprafețe contaminate se găsesc în localitățile Turnu Măgurele, Salcia, Cosmeşti şi Videle, iar în județul Giurgiu acestea sunt localizate în comuna Clejani, Mârşa, Roata de Jos şi municipiul Giurgiu.

În perioada 2007 - 2010 au fost finanţate din Programul Operaţional Sectorial Mediu două proiecte pentru reconstrucţia ecologică a siturilor contaminate, în Crângurile (Dâmboviţa) şi Câmpina (Prahova). În anul 2010 s-au efectuat lucrări de refacere a mediului pe amplasamentul fostei centrale termice din zona Oltenița (CTZ Oltenița), având ca destinaţie Oţelăria electrică a SC Transdanube Industries SRL Oltenița (judeţul Călăraşi).

2.6.2.4. ASPECTE ALE BIODIVERSITĂȚII

Reprezentând condiţia primordială a existenţei civilizaţiei umane, biodiversitatea asigură suport al vieţii şi al dezvoltării sistemelor socio - economice. Valoarea economică a biodiversităţii

devine evidentă prin utilizarea directă a componentelor sale: resurse naturale neregenerabile – combustibili fosili, minerale, etc. şi resurse naturale regenerabile – specii de plante şi animale utilizate ca hrană, pentru producerea de energie sau pentru extragerea unor substanțe. Costurile pierderii sau degradării biodiversităţii sunt foarte greu de stabilit, dar studiile până în prezent la nivel mondial arată că acestea sunt substanţiale şi în creştere. Din punct de vedere etic, fiecare componentă a biodiversităţii are o valoare intrinsecă inestimabilă, iar societatea umană are obligaţia de a asigura conservarea şi utilizarea durabilă a acestora.

Cauza principală a pierderii biodiversității, în special în cazul distrugerii vegetației arbustive pentru extinderea suprafețelor pășunilor sau în scopul dezvoltării turismului, drenării pajiștilor umede și conversiei acestora în terenuri arabile sau pășuni (susținute chiar cu fonduri pentru mediu) o reprezintă **conversia terenurilor.** Alte amenințări ale pierderii biodiversității din România și implicit din regiunea Sud Muntenia, potrivit Strategiei Naționale și Planului Național de Acțiune privind Conservarea Biodiversității în România pentru decada 2011 – 2020, sunt: **dezvoltarea infrastructurii, extinderea și dezvoltarea așezărilor umane, lucrările hidrotehnice, speciile invazive, schimbările climatice, poluarea.**

O alta cauză majoră a pierderii biodiversităţii o reprezintă **supraexploatarea resurselor naturale** – exploatarea necontrolată de masă lemnoasă și tăierile ilegale fragmentează habitatele și conduc la eroziunea solului sau alunecări de teren. La aceasta se adaugă suprautilizarea plantelor cu statut special de protecție, ce conțin principii active și sunt utilizate în cosmetică, precum și braconajul. O situație aparte o reprezintă braconajul piscicol de-a lungul Dunării în special, pescuitul electric care, pe lângă faptul că distruge un număr însemnat de exemplare tinere, cauzează sterilitatea exemplarelor mature care supraviețuiesc.

Conform „*Raportului național privind starea mediului pentru anul 2011*”, România, datorită poziționării sale georgrafice, este singura țară din Uniunea Europeană în care se reunesc cinci regiuni biogeografice, și anume: alpină, continentală, panonică, stepică și pontică, ultimele două fiind elemente noi pentru bogăția Uniunii Europene. Biodiversitatea regiunii Sud Muntenia cuprinde trei regiuni biogeografice, și anume: alpină, continentală și stepică.

În regiunea Sud Muntenia, suprafaţa ocupată de ariile naturale protejate reprezintă 16,28% din suprafaţa regiunii. Astfel, pe teritoriul regiunii se găsesc 137 arii naturale protejate de interes local, trei parcuri naţionale, 3 parcuri naturale, 72 de arii naturale protejate de interes naţional, 39 de situri de importanţă comunitară şi 32 de situri de protecţie avifaunistică. Date detaliate despre fiecare dintre acestea pot fi găsite în anexele Planului, tabelul 1.2.6.2. şi tabelul 1.2.6.3.

Prezentarea detaliată a celor mai relevante aspecte ale biodiversității din regiuniea Sud Muntenia este realizată însă în cadrul subcapitolului 2.2. Cadrul Natural al regiunii Sud Muntenia, secţiunea 2.2.3.3. Biodiversitatea.

2.6.3. GOSPODĂRIREA APELOR

La nivelul regiunii Sud Muntenia gospodărirea apelor se face prin intermediul a 2 administraţii bazinale:

- ✓ Administraţia Bazinală Argeş Vedea care activează pe teritoriul a 4 judeţe din regiune (Argeş, Dâmboviţa - parţial, Giurgiu, Teleorman), acoperind bazinele hidrografice ale râurilor Argeş, Vedea, Călmăţui şi fluviul Dunărea;
- ✓ Administraţia Bazinală Buzău - Ialomiţa care *își desfășoară activitatea în județele: Călăraşi, Dâmboviţa - parţial, Prahova, Ialomiţa şi* acoperă b*azinele hidrografice ale râurilor Ialomiţa, Buzău, Călmăţui, Mostiştea şi fluviului Dunărea.*

În ceea ce priveşte obiectivele de investiţii de la nivelul Administraţiei Bazinale de Apă Buzău – Ialomiţa, sunt în curs de execuţie câte 2 obiective în judeţele Călăraşi şi Ialomiţa, 3 obiective în judeţul Dâmboviţa şi 4 obiective în judeţul Prahova.

Obiectivele de investiţii ce au studii de fezabilitate elaborate şi sunt în curs de promovare, în număr de 18 la nivel de regiune, astfel: câte 2 obiective în judeţele Călăraşi şi Ialomiţa, 3 obiective în judeţul Dâmboviţa şi 11 obiective în judeţul Prahova. Date detaliate despre fiecare dintre acestea pot fi găsite în anexele Planului, tabelul 1.2.6.4.

2.6.3.1. AMENAJĂRI PENTRU ASIGURAREA NECESARULUI DE APĂ

Resursele teoretice de apă de suprafaţă din spaţiul hidrografic Argeş - Vedea sunt de 3.593 milioane m^3/an. Acestea sunt distribuite total inegal între bazinele hidrografice (Argeş – 1960, Vedea – 363 şi Călmăţui – 42). Apa de suprafaţă reprezintă circa 66% din totalul resurselor teoretice din acest spaţiu hidrografic (3.593 milioane m^3/an). Ținând seama de gradul ridicat de amenajare al bazinului Argeş (circa 70% - ceea ce reprezintă un volum acumulat de 1.080.000 mil. m^3/an), acesta dispune şi de cele mai mari resurse utilizabile, respectiv aproape 1.672 milioane m^3/an. Întregul bazin hidrografic al Argeşului are un grad înalt de utilizare a resurselor de apă, indicele specific de utilizare fiind de cca. 600 m^3/locuitor/an numai din surse de suprafaţă. Acest lucru este favorizat şi de prezenţa unor importante oraşe care concentrează mari consumatori industriali şi cu o populaţie numeroasă: Piteşti, Câmpulung şi Curtea de Argeş. Bazinul hidrografic Vedea este într-o situaţie opusă, având resurse de suprafaţă reduse şi nici nu dispune de lucrări hidrotehnice, acest fapt a determinat asigurarea alimentării cu apă exclusiv din surse subterane.

2.6.3.2 COMBATEREA RISCURILOR NATURALE

2.6.3.2.1. COMBATEREA INUNDAȚIILOR

În spaţiul hidrografic Buzău - Ialomiţa, există lucrări hidrotehnice ce au scopul de a asigura necesarul de apă şi combaterea inundaţiilor, cum ar fi: acumulările Bolboci, Pucioasa şi Dridu pe râul Ialomiţa, acumularea Paltinu pe râul Doftana, acumularea Măneciu pe râul Teleajen, acumularea Gh. Doja pe râul Fundata şi acumulări în cascadă pe Valea Mostiștei, şi anume: Fundulea, Gurbăneşti, Frăsinet şi Iezer.

La nivelul bazinului hidrografic Argeș - Vedea se află în implementare un proiect finanțat din Programul Operațional Sectorial de Mediu care vizează elaborarea "***Planului pentru prevenirea, protecţia şi diminuarea efectelor inundaţiilor în bazinul hidrografic Argeş - Vedea".*** Prin acest proiect se urmăreşte modernizarea sistemului de management al inundaţiilor. Astfel, se vor realiza hărţile de hazard (inundabilitate) la inundaţii şi Planul pentru prevenirea, protecţia şi diminuarea efectelor inundaţiilor în bazinul hidrografic Argeş - Vedea pe o lungime totală de 3.620 km şi o suprafaţă de 5.545 km².

În conformitate cu Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările şi completările ulterioare, “apărarea împotriva inundaţiilor, fenomenelor meteorologice periculoase şi accidentelor la construcţii hidrotehnice reprezintă o activitate de protecţie civilă a populaţiei, de interes naţional ”, iar “elaborarea strategiei şi concepţiei de apărare împotriva inundaţiilor, fenomenelor meteorologice periculoase şi accidentelor la construcţii hidrotehnice revine autorităţii publice centrale din domeniul apelor”, respectiv Administraţia Naţională “Apele Române” prin cele 11 administraţii bazinale de apă.

În spaţiul hidrografic Buzău – Ialomiţa, activitatea de combatere a inundaţiilor se realizează prin aplicarea măsurilor operative de apărare stabilite în mod unitar pe baza planurilor de apărare împotriva inundaţiilor, fenomenelor meteorologice periculoase sau accidentelor la construcţii hidrotehnice, elaborate pe bazine hidrografice, judeţe şi localităţi, precum şi la obiectivele care pot fi afectate de astfel de fenomene sau accidente.

În perioada de programare 2007 - 2013 au fost implementate o serie de proiecte care vizează atât modernizarea sistemului de management al inundaţiilor, cât și urmărirea şi caracterizarea comportării în exploatare a lucrărilor de gospodărirea apelor şi a efectelor acestora în utilizarea şi valorificarea resurselor de apă.

Conform datelor puse la dispoziţie de Inspectoratele Judeţene pentru Situaţii de Urgenţă, în regiunea Sud Muntenia, există 1.103,5 km de diguri de protecţie împotriva inundaţiilor. Cea mai mare lungime a digurilor se înregistrează în judeţele din partea de sud a regiunii, care au beneficiat, în anii 1960 - 1970, de lucrări de îndiguire în Lunca Dunării.

Grafic nr. 6.5. – Lungimea digurilor de protecţie împotriva inundaţiilor, pe judeţe, 2010 (Km)

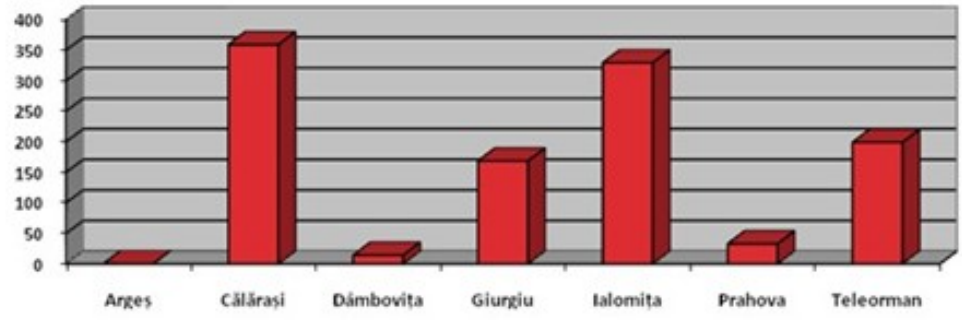

Sursa: Grafic prelucrat din “Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare “ realizat în anul 2012

Infrastructura pentru combaterea inundaţiilor de la nivelul regiunii Sud Muntenia se află în administrarea Administraţiei Naţionale ”Apele Române”, prin intermediul Administraţiilor Bazinale de Apă Argeş Vedea şi Buzău - Ialomiţa. Principalele categorii de lucrări împotriva inundaţiilor sunt lacurile de acumulare, regularizările de cursuri de apă, derivaţiile, îndiguirile, apărările şi consolidările de mal, etc.

Figura nr. 6.2. – Riscul de inundaţii pe localităţi

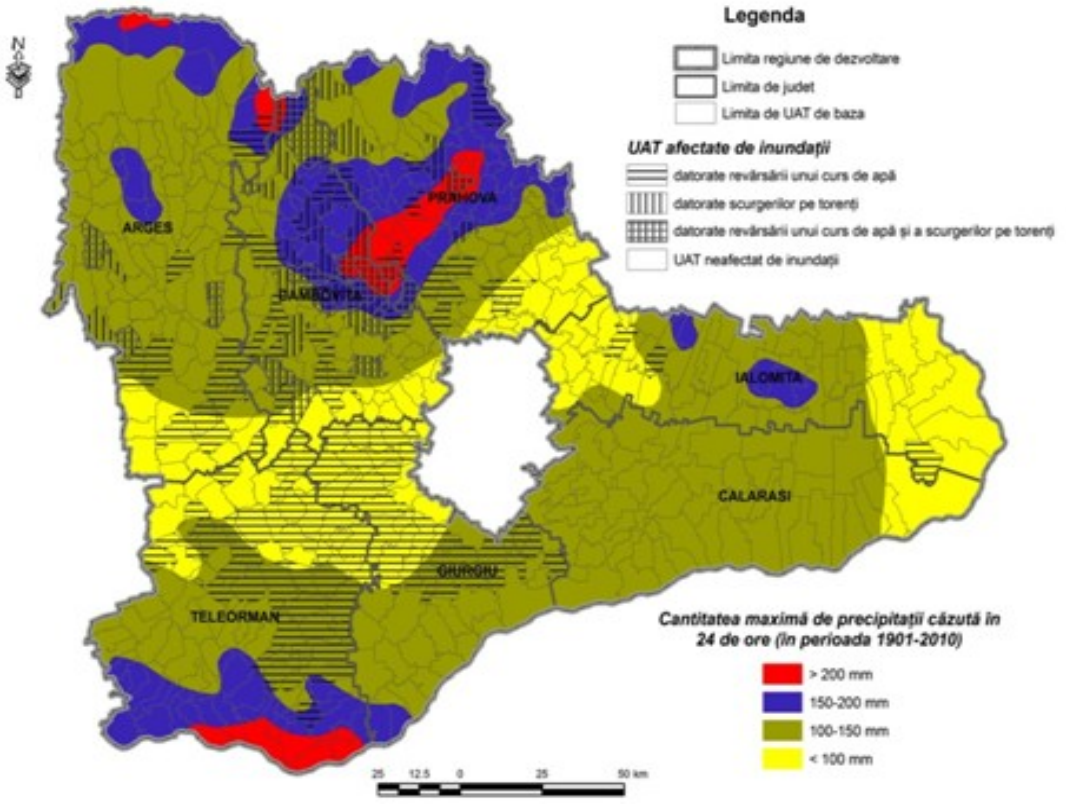

Sursa: Planşă prelucrată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

Cu privire la celelalte tipuri de lucrări de protecţie împotriva inundaţiilor, situaţia pe judeţe în anul 2010 este evidenţiată în următoarele două tabele.

Tabel nr. 6.6. – Judeţele din aria de competenţă a Administraţiei Bazinale de Apă Vedea - Argeş

Judeţul	Lacuri de acumulare (Vnme – mil mc)	Regularizări de cursuri (km)	Derivaţii (km)	Apărări şi consolidări de mal (km)
Argeş	346.773	116.374	5,1	6.141
Călăraşi	0	26,7	0	0
Dâmboviţa	90.872	88,28	35,5	10,5
Giurgiu	117,88	103.171	11.557	1.272
Teleorman	11,9	45,3	0,7	7.862
TOTAL	**567.425**	**379.825**	**52.857**	**25.775**

Sursa: Administraţia Bazinală de Apă Vedea-Argeş

Tabel nr. 6.7. – Judeţele din aria de competenţă a Administraţiei Bazinale de Apă Buzău - Ialomiţa (datele includ şi judeţele Buzău şi Brăila din regiunea Sud - Est)

Judeţul	Lacuri de acumulare (număr)	Regularizări de cursuri (km)	Apărări şi consolidări de mal (km)	Baraje (număr)
Dâmboviţa	2	21,93	25,76	2
Prahova	4	119,11	137,52	5
Ialomiţa	6	79,98	36,68	7
Călăraşi	7	2,32	9,48	7
TOTAL	**19**	**223,34**	**209,44**	**21**

Sursa: Administraţia Bazinală de Apă Buzău-Ialomiţa

La acestea, se adaugă 18 canale şi derivaţii din cele 4 judeţe din tabelul de mai sus, care au fost construite pentru a asigura un debit suficient în lacurile de acumulare (de exemplu Ialomiţa – Ilfov – Târgovişte - Ulmi), cerinţa de apă pentru irigaţii (de exemplu Ialomiţa – Mostiştea – Dridu - Hagieşti), cerinţa de apă industrială (de exemplu Bucşani), desecarea undelor de viitură (Cotorca – Urziceni) sau tranzitarea debitelor pentru amenajări piscicole (de exemplu Canal Nedelea – Dâmbu).

În perioada 2007 - 2010, au fost realizate investiţii importante în infrastructura de apărare contra inundaţiilor din regiunea Sud Muntenia, cu sprijin financiar de la Bugetul de Stat, Administraţia Fondului de Mediu şi din Programul Operaţional Sectorial Mediu:

- Stabilizarea alunecărilor de teren şi refacere căi de acces în comunele Malu cu Flori şi Pucheni (Dâmboviţa);
- Consolidarea Acumulării Bunget (Dâmboviţa);
- Amenajarea contra inundaţii a râurilor Teleorman, Cotmeana, Vedea, Vediţa, în zona localităţilor Ţigăneşti, Tătărăşti, Costeşti (Teleorman şi Argeş);
- Punerea în siguranţă a Acumulării Iezer (Călăraşi);
- Punerea în siguranţă a amenajărilor împotriva inundaţiilor pe râul Ialomiţa şi afluenţi, în zona Urziceni, Slobozia - Ţăndărei (Ialomiţa);
- Sistem informaţional DESWAT – care a presupus instalarea a 66 de staţii automate de monitoring a râurilor, care permite realizarea de prognoze hidrologice;
- Elaborarea planurilor pentru prevenirea, protecţia şi diminuarea efectelor inundaţiilor, inclusiv realizarea de hărţi de hazard;
- WATMAN – Sistem informaţional pentru managementul integrat al apelor;
- Sistem informaţional prin radiotelecomunicaţii pentru apărare împotriva inundaţiilor pe Fluviul Dunărea;
- Combaterea inundaţiilor în sub-bazinul Cricovu Dulce (Dâmboviţa);
- Amenajarea şi regularizarea pârâului Ialomicioara II (Dâmboviţa);
- Regularizare râu Ialomiţa, amonte şi aval de Târgovişte, în zonele Brăneşti, Săcuieni, Comişani, Bucşani, Mărceşti, Dobra, Gheboaia, Finta, Corneşti (Dâmboviţa);
- Surse de alimentare cu apă a zonei Azuga - Breaza (Prahova);
- Extinderea ramurii Telejean cu 1.200 l/s (Prahova);
- Amenajări pentru prevenirea colmatării lacului de acumulare Măneciu (Prahova);

- Refaceri apărări de maluri râul Prahova în comunele Cocorăştii de Colţ şi Brazi (Prahova);
- Amenajări pe râul Mostiştea – Etapa II – Fundulea şi Măriuţa (Călăraşi).

În spaţiul hidrografic Buzău - Ialomiţa există mai multe categorii de lucrări: acumulări, baraje, praguri, derivaţii, regularizări, îndiguiri şi apărări de maluri, prize de apă, etc., executate pe corpurile de apă în diverse scopuri (energetic, asigurarea cerinţei de apă, regularizarea debitelor naturale, apărarea împotriva efectelor destructive ale apelor, etc.), cu efecte funcţionale pentru comunităţile umane (figura nr. 6.3.).

Figura nr. 6.3. - Principalele lucrări hidrotehnice existente în judeţele Dâmboviţa, Prahova, Ialomiţa şi Călăraşi aparţinând ABA Buzău-Ialomiţa

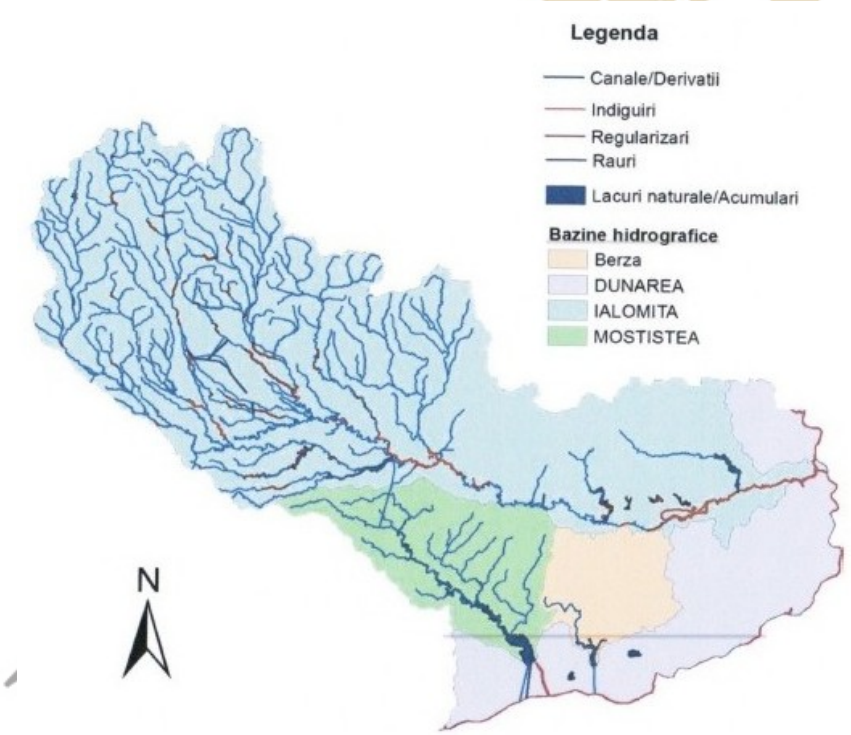

Sursa: ABA Buzău – Ialomița

Lacuri de acumulare

Lacurile de acumulare din spaţiul hidrografic Buzău - Ialomiţa au fost realizate cu scopuri multiple: alimentare cu apă potabilă şi industrială, energetic şi apărare împotriva inundaţiilor, repartiţia acestora fiind prezentată în tabelul de mai jos.

Cele mai importante lacuri de acumulare sunt:

- ✓ În bazinul hidrografic Ialomiţa – Bolboci, Pucioasa şi Dridu pe râul Ialomiţa, acumularea Paltinu pe râul Doftana, acumularea Măneciu pe râul Teleajen şi acumularea Gh. Doja pe râul Fundata;
- ✓ Acumularea Bolboci (baraj cu H=56 m) asigură regularizarea debitelor râului Ialomiţa şi utilizarea acestora pentru alimentarea cu apă a centrelor populate din aval, alimentarea cu apă a industriei, producere de energie electrică şi irigaţii;

- ✓ Acumularea Pucioasa (baraj cu H=30,5 m) asigură alimentarea cu apă a oraşului Pucioasa, a industriilor, producere de energie electrică, tranzitare viituri, piscicultură, agrement;
- ✓ Acumularea Dridu (baraj cu H=20 m) asigură regularizarea debitelor cu efect favorabil asupra folosinţelor din aval şi în special pentru cele de irigaţii, atenuare viituri, producere de energie electrică, derivarea debitelor disponibile prin canalul Ialomiţa – Mostiştea în caz de ape mari, alimentarea cumulărilor din sistemul Mostiştea (priza derivaţie Ialomiţa - V.Mostiştea-Dridu/Hagieşti cu Qinst.=50 mc/s);
- ✓ Acumularea Paltinu (baraj Paltinu cu H=108 m) asigură alimentarea cu apă a folosinţelor racordate la sursa Paltinu, produce energie electrică prin CHE Paltinu, asigură apararea împotriva inundaţiilor prin atenuarea viiturilor;
- ✓ Acumularea Măneciu (baraj Măneciu cu H=78 m) asigură apa pentru staţiile de tratare Măneciu şi Vălenii de Munte, staţii ce asigură alimentarea cu apă a folosinţelor racordate la sursa Măneciu, dar şi prin interconectare cu sursa Paltinu (zona Ploieşti – Brazi - Teleajen, precum şi localităţile Măneciu şi Vălenii de Munte), produce energie electrică prin CHE Măneciu, CHE Izvoarele şi CHE Vălenii de Munte;
- ✓ Acumularea Gh. Doja (baraj cu H=12 m) are ca folosinţe principale: apărare împotriva inundaţiilor prin atenuarea undelor de viitură pe Valea Fundata, piscicultura;
- ✓ în bazinul hidrografic Mostiştea se află 4 acumulări în cascadă, şi anume: Fundulea, Gurbăneşti, Frăsinet şi Iezer. Barajele acestor acumulări au înălţimi cuprinse între 12 şi 26 m şi au ca folosinţe principale: piscicultura, asigurarea apei pentru irigaţii a suprafeţelor deservite de SNIF - Sucursala Călăraşi şi protecţia unor localităţi împotriva inundaţiilor.

2.6.3.2.2. COMBATEREA INCENDIILOR

Incendiile reprezintă hazarde periculoase pentru mediu şi pentru activităţile umane şi determină distrugeri ale recoltelor, ale bunurilor, etc.. Ele pot fi declanşate de cauze naturale cum ar fi fulgerele, erupţiile vulcanice, fenomene de autoaprindere a vegetaţiei şi de activităţile omului (neglijenţa utilizării focului, incendieri intenţionate, accidente tehnologice). În perioadele secetoase, incendiile sunt favorizate de vânturi puternice asociate cu temperaturi ridicate, care contribuie la extinderea rapidă a focului.

În ceea ce priveşte amenajările pentru asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor la nivelul regiunii Sud Muntenia, situaţia pe judeţe la nivelul anului 2010 se prezintă astfel:

- ✓ În judeţul Argeș sunt realizate amenajări pentru asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor în toate municipiile și oraşele din judeţ, dar şi în 75 din cele 94 de comune ale judeţului. Zone deficitare în resurse de apă se găsesc în comunele: Albeşti de Muscel, Cicăneşti, Căldăraru, Domneşti, Hârseşti, Mălureni, Merişani, Miroşi, Muşăteşti, Nucşoara, Oarja, Pietroşani, Râca, Uda, Cotmeana, Bârla, Cicăneşti, Ciomăgeşti, Stoeneşti;
- ✓ În judeţul Călăraşi amenajările ce pot fi folosite la asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor sunt lacurile de acumulare şi acumulările (iazuri) piscicole. În ceea ce priveşte zonele deficitare în resurse de apă, acestea se regăsesc în comunele Nicolae Bălcescu şi comuna Ileana (sat Arţari);
- ✓ La nivelul judeţului Dâmboviţa există un număr de 55 din localităţi care au sisteme de alimentare cu apă potabilă (inclusiv hidranţi). La nivelul judeţului localităţile care nu au

sisteme de alimentare cu apă potabilă (inclusiv hidranţi) sunt: Bărbuleţu, Branişte, Ciocăneşti, Butimanu, Corneşti, Crevedia, Glodeni, Gura Foii, Mogoşani, Perşinari, Pietrari, Râu Alb, Tărtăşeşti, Sălcioara, Ulieşti, Văcăreşti, Vlădeni, Băleni;

- ✓ Situaţia amenajărilor pentru asigurarea necesarului de apă pentru stingerea incendiilor în judeţul Giurgiu este următoarea: din totalul de 54 de localităţi (un municipiu, 2 oraşe şi 52 comune), doar 17 au asigurate reţele de hidranţi pentru alimentare cu apă, dar şi aceste doar în centrul localităţilor, în zonele periferice nicio localitate din judeţul Giurgiu nedispunând de reţea de hidranţi;
- ✓ În judeţul Ialomiţa, din cele 128 localităţi (municipii, oraşe, comune, sate), 81 sunt dotate cu instalaţii de alimentare cu apă, care includ şi rezerve intangibile de apă pentru stingerea incendiilor. Din cele 128 de localităţi ale judeţului, 40 nu sunt dotate cu instalaţii pentru stingerea incendiilor. Practic, în aceste localităţi alimentarea cu apă a populaţiei şi animalelor se face prin fântâni forate;
- ✓ La nivelul judeţului Prahova nu există rampe speciale amenajate pe cursurile de apă pentru alimentarea cu apă a autospecialelor de intervenţie destinate stingerii incendiilor, alimentarea acestora realizându-se din reţele de hidranţi, rezervoare de apă incendiu sau direct din albia râurilor, pâraielor, în zonele în care se poate efectua alimentarea. Următoarele localităţi figurează în evidenţă fără sistem centralizat de surse de apă : Adunați, Aluniș, Ariceștii Zeletin, Balta Doamnei, Bătrâni, Bertea, Cărbunești, Călugăreni, Cerașu, Colceag, Cosminele, Gherghița, Gorgota, Lapoș, Mănești, Olari, Posești, Provița de Jos, Provița de Sus, Puchenii Mari, Râfov, Salcia, Sângeru, Șoimari, Șotrile, Starchiojd, Surani, Tătaru.

Conform datelor puse la dispoziţie de Inspectoratele Judeţene pentru Situaţii de Urgenţă, densitatea hidranţilor pentru stingerea incendiilor se prezintă în graficul următor.

Grafic nr. 6.6. Densitatea hidranţilor/km^2, pe judeţe şi medii de rezidenţă, în anul 2010

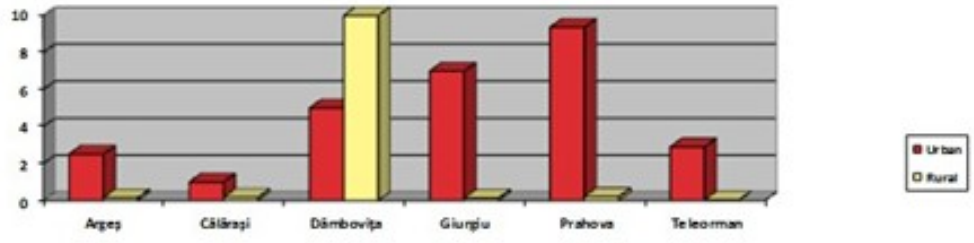

Sursa: Grafic prelucrat din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

** Inspectoratul Judeţean pentru Situaţii de Urgenţă Ialomiţa nu a comunicat datele cu privire la numărul şi densitatea hidranţilor din judeţ*

Trebuie totuşi menţionat că acest indicator nu este unul foarte relevant, întrucât cea mai mare parte a suprafeţelor administrative ale unităţilor administrativ - teritoriale din regiunea Sud Muntenia, la care s-a raportat numărul de hidranţi, o reprezintă terenurile din extravilan, în care nu sunt amplasate locuinţe sau obiective publice, economice, sociale, etc., implicit zone care nu necesită astfel de dotări.

În pofida faptului că există hidranţi pentru alimentarea cu apă a vehiculelor de intervenţie în caz de incendii în toate judeţele regiunii, densitatea este deficitară, mai ales în mediul rural, ceea ce conduce la creşterea timpilor de intervenţie şi la reducerea eficienţei acestora.

2.6.3.3. ZONELE CU RISC NATURAL

2.6.3.3.1. ALUNECĂRI DE TEREN

Alunecările de teren se produc datorită unor fenomene naturale sau ca urmare a unor activităţi umane. Ele sunt periculoase putând conduce la distrugerea unor construcţii (prin deplasarea straturilor de roci sau prin acoperire), pot bara cursul unor ape curgătoare, creând lacuri de acumulare temporare sau permanente. Acest risc afectează o populaţie de 314.548 locuitori în mediul urban şi 464.749 locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 9,69% din totalul regiunii Sud Muntenia în mediul urban şi 14,32% în mediul rural.

Distribuția teritorială a zonelor cu risc de alunecări de teren de la nivelul regiunii Sud Muntenia pentru anul 2011 se prezintă astfel:

- ✓ În judeţul Argeş sunt catalogate cu risc de alunecări de teren 5 localităţi din mediul urban (Câmpulung Muscel, Curtea de Argeş, Mioveni, Ştefăneşti, Topoloveni) şi 36 de comune (Arefu, Bălilești, Bârla, Berevoiești, Boteni, Buzoiești, Călinești, Căteasca, Cetățeni, Corbeni, Corbi, Coșești, Cotmeana, Dâmbovicioara, Domnești, Drăganu, Godeni, Hârtiești, Izvoru, Lunca Corbului, Mălureni, Mărăcineni, Merișani, Micești, Mihăești, Muşătești, Nucșoara, Popești, Râca, Recea, Stolnici, Suseni, Țițești, Uda, Vlădești, Vulturești). Populaţia vulnerabilă la alunecările de teren numară 126.793 locuitori în mediul urban şi 133.167 locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 19,91% din populaţia judeţului Argeş în mediul urban şi 20,91% din populaţia judeţului Argeş în mediul rural;
- ✓ În judeţele Călăraşi şi Ialomiţa nu se pune problema unui astfel de risc;
- ✓ În judeţul Dâmboviţa se înregistrează zone active de alunecări de teren în municipiul Moreni şi oraşele Pucioasa şi Fieni, precum şi în 19 comune (Aninoasa, Bărbulețu, Bezdead, Brănești, Cândești, Doicești, Hulubești, Ludești, Moțăeni, Ocnița, Pietroșița, Pucheni, Runcu, Șotânga, Tătărani, Valea Lungă, Văleni Dâmbovița, Vișinești, Vulcana Băi). Populaţia vulnerabilă la alunecările de teren numară 42.845 locuitori în mediul urban şi 75.051 locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 8,09% din populaţia judeţului Dâmboviţa în mediul urban şi 14,18% din populaţia judeţului Dâmboviţa în mediul rural;
- ✓ În cuprinsul judeţului Giurgiu cea mai mare probabilitate de producere a alunecărilor de teren există în Izvoru, în dreptul localităţilor Vieru, Ghizdaru, Daia, Băneasa, Pietrele şi Pueni, pe versantul drept al Câlniştei (afluent pe dreapta al Glavaciocului), în dreptul localităţii Naipu, în versantul drept al Glavaciocului, la sud de localitatea Bila, în dreptul localităţii Tangâru, respectiv în versantul drept al Neajlovului, în localitatea Călugăreni. Populaţia vulnerabilă la alunecările de teren numară 26.336 locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 9,53% din populaţia judeţului Giurgiu în mediul rural. În ceea ce priveşte populaţia din mediul urban a judeţului Giurgiu, aceasta nu este afectată;
- ✓ În județul Prahova există riscul de alunecări de teren în 10 localități din mediul urban (Câmpina, Azuga, Băicoi, Boldești-Scăieni, Breaza, Comarnic, Sinaia, Slănic, Vălenii de Munte și Urlați) și în 53 de comune (Adunați, Aluniș, Apostolache, Ariceștii Zeletin, Bălțești, Bănești, Bertea, Brebu, Bucov, Călugăreni, Cărbunești, Ceptura, Chiojdeanca, Cornu,

Cosminele, Drajna, Flipeştii de Pădure, Fântânele, Gornet, Gornet Cricov, Gura Vadului, Gura Vitioarei, Iordăcheanu, Izvoarele, Jugureni, Lapoș, Măneciu, Păcureți, Păulești, Plopu, Podenii Noi, Poiana Câmpina, Posești, Predeal Sărari, Provița de Jos, Provița de Sus, Salcia, Sângeru, Scorțeni, Secăria, Starchiojd, Surani, Șoimari, Șotrile, Ştefeşti, Talea, Târgșoru Vechi, Teișani, Telega, Valea Călugărească, Valea Doftanei, Vărbilău, Vâlcănești). Populaţia vulnerabilă la alunecările de teren numară 144.910 locuitori în mediul urban şi 222.256 locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 17,90% din populaţia judeţului Prahova în mediul urban şi 27,46% din populaţia judeţului Prahova în mediul rural;

- ✓ În judeţul Teleorman se pot produce alunecări de teren superficiale în localităţile Uda Clocociov, Slobozia Mândra, Plopii Slăviteşti şi Beciu pe o distanţa de 15 km, ca urmare a efectelor cumulate ale mişcărilor seismice şi condiţiilor geologice ale scoarţei. Populaţia vulnerabilă la alunecările de teren numară 7.939 locuitori în mediul rural, ceea ce înseamnă 2,01% din populaţia judeţului Teleorman în mediul rural. În ceea ce priveşte populaţia din mediul urban a judeţului Teleorman, aceasta nu este afectată.

Conform informațiilor furnizate de Facultatea de Geologie și Geofizică a Universității București, la nivel național situația zonelor cu risc de alunecări de teren este prezentată în harta de mai jos, pe care se poate observa că teritoriul regiunii Sud Muntenia se află în zone cu risc zero, scăzut și ridicat de alunecări de teren.

Fig. Zonele cu risc de alunecări de teren (2011)

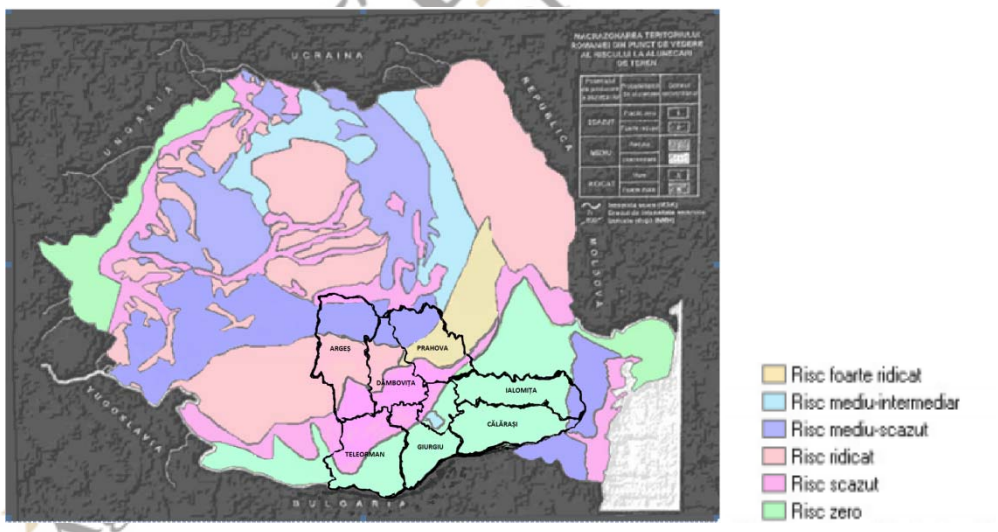

Sursa: Universitatea București, Harta zonelor cu risc de alunecări de teren

La nivelul regiunii Sud Muntenia existau, la finele anului 2011, 143.674 de hectare de terenuri amenajate cu lucrări de ameliorare şi combatere a eroziunii solului, ceea ce reprezintă 4,2% din suprafaţa totală a regiunii şi 6,3% din totalul terenurilor cu astfel de lucrări de la nivel naţional. Având în vedere că fenomenul de eroziune este specific mai ales zonelor înalte (de deal şi de munte), precum şi faptul că principala formă de relief din regiune este cea de câmpie, regiunea Sud Muntenia este cel mai puţin afectată de acest fenomen la nivel naţional.

Faţă de anul 2007, suprafaţa terenurilor cu amenajări de ameliorare şi combatere a eroziunii solului a scăzut cu 306 de hectare (-1%).

Grafic nr. 6.7. – Suprafaţa terenurilor cu amenajări de ameliorare şi combatere a eroziunii solului în regiunea Sud Muntenia 2007 - 2011 (Ha)

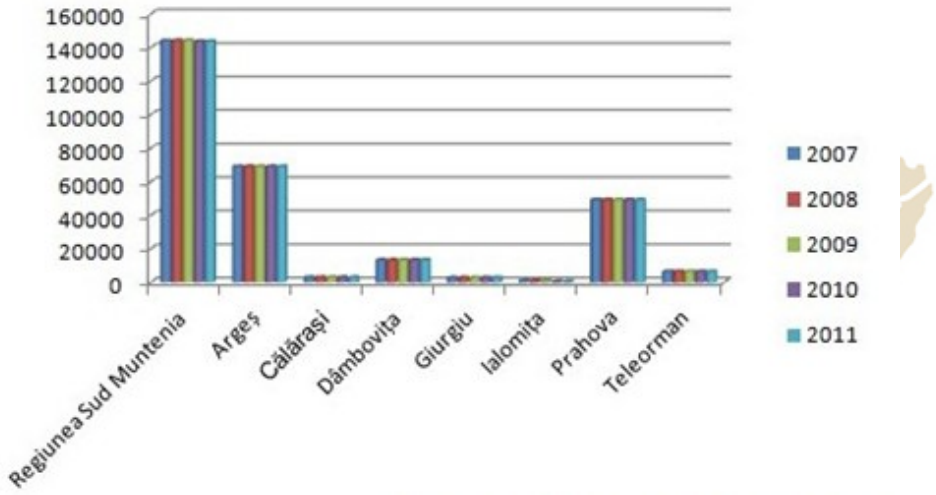

Sursa: Institutul Naţional de Statistică Tempo-online 2013

Din cele 143.674 de hectare de terenuri amenajate pentru ameliorarea şi combaterea eroziunii solului, cea mai mare parte era reprezentată de păşuni naturale (67.508 de hectare, 47% din total), 25.410 de hectare (17,7%) erau terenuri arabile, 18.797 erau livezi şi pepiniere pomicole (13,1%), 14.295 de hectare erau fâneţe naturale (9,9%), 11.280 de hectare (7,9%) erau vii şi pepiniere viticole, iar 6.384 de hectare (4,4%) erau terenuri neagricole.

Pe judeţe, cea mai mare suprafaţă amenajată pentru ameliorarea şi combaterea eroziunii solului se înregistra, în 2011, în zona înaltă din partea de nord a regiunii – judeţul Argeş (69.005 de hectare, 48% din total regional şi 10,1% din suprafaţa totală a judeţului) şi Prahova (49.200 de hectare, 34,2%, respectiv 10,4%), în timp ce în judeţul Ialomiţa era de doar 346 de hectare.

Singurele judeţe în care a fost extinsă, în intervalul 2007 - 2010, suprafaţă amenajată contra eroziunii sunt Argeş, Dâmboviţa şi Prahova, judeţele cu cele mai extinse suprafeţe afectate de acest fenomen natural.

SUD MUNTENIA
Agenţia pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 6.4. – Riscul de alunecări de teren pe localități

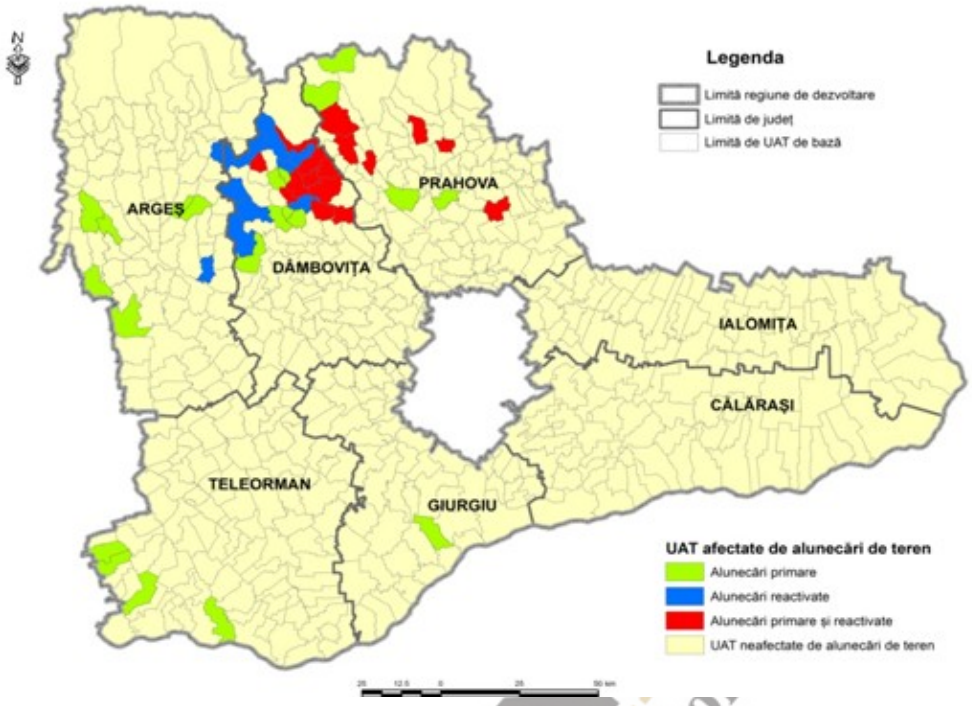

Sursa: Planșă prelucrată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

În ceea ce priveşte lucrările de drenaj, acestea acopereau, la nivelul anului 2011, 56.298 de hectare din suprafaţa regiunii Sud Muntenia, ceea ce reprezintă 1,6% din suprafaţa totală a acesteia şi 22,2% din suprafaţa totală cu astfel de lucrări existentă la nivel naţional. În perioada 2007 - 2011, suprafaţa amenajată cu lucrări de drenaj din regiunea Sud Muntenia a rămas identică (în toate cele șapte județe componente ale regiunii).

Cea mai mare suprafaţă cu lucrări de drenaj se înregistrează în judeţul Prahova – 26.178 de hectare (46,5% din total regional şi 5,6% din suprafaţa totală a judeţului), iar cea mai redusă în Argeş (1.205 ha).

Din totalul suprafeţei amenajate cu lucrări de drenaj, 55.228 de hectare erau terenuri agricole (98,1% din total), în timp ce doar 1.070 de hectare (1,9%) erau terenuri non-agricole.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regio

Grafic nr. 6.8. – Suprafaţa terenurilor cu lucrări de drenaj în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2007-2011 (Ha)

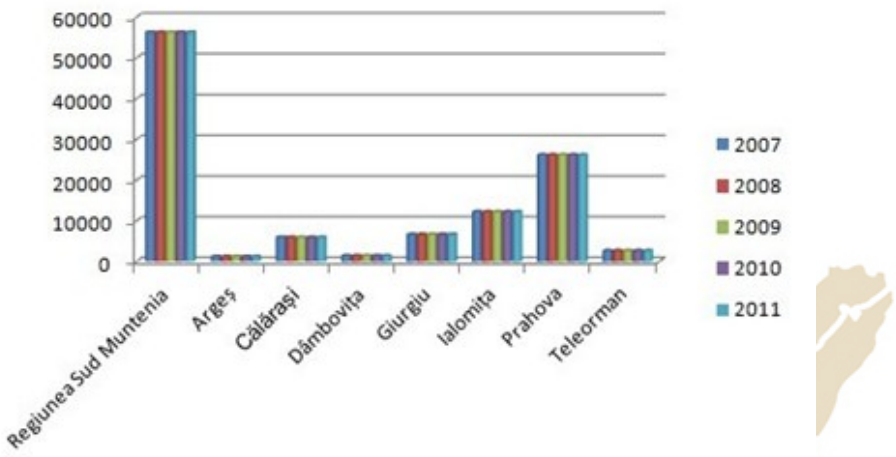

Sursa: Institutul Naţional de Statistică Tempo-online 2013

2.6.3.3.2. SECETĂ

Seceta este un hazard climatic cu o perioadă lungă de instalare și este caracterizată de scăderea precipitațiilor sub nivelul mediu, de micșorarea debitului râurilor și a rezervelor subterane de apă care determină un deficit mare de umezeală în aer și sol, cu efecte directe asupra mediului și în primul rând asupra culturilor agricole.

Seceta şi fenomenele asociate acesteia, respectiv aridizarea şi deşertificarea, reprezintă după poluare cea de-a doua mare problemă cu care se confruntă omenirea în ultima jumătate de secol. Şi la nivelul regiunii Sud Muntenia seceta reprezintă o problemă importantă şi se manifestă, în special, în partea de sud a regiunii, în Câmpia Română, pe tot întinsul judeţelor Călăraşi, Giurgiu, Ialomiţa, Teleorman şi în partea de nord a regiunii (Argeş, Dâmboviţa, Prahova) în localităţile aflate în partea de sud a judeţelor. Cei mai secetoşi ani înregistraţi în perioada 2000 - 2011 au fost: 2000, 2004 și 2007.

2.6.3.3.3. CUTREMURE

În conformitate cu Legea nr. 575/22 octombrie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului naţional - Secţiunea a V-a - Zone de risc natural, prin cutremur se înţelege mişcarea vibratoare a scoarţei terestre, generată de o ruptură brutală în aceasta, ce poate duce la victime umane şi distrugeri materiale. Acest risc afectează o populaţie de 2.089.824 locuitori, ceea ce înseamnă 64,43% din totalul regiunii Sud Muntenia. ,

Arealul circumscris judeţelor regiunii Sud Muntenia se încadrează în macrozona cu magnitudinea seismică cuprinsă între 71 și 92 scara MKS, valoarea crescând din direcția sud-vest către nord-est, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”.

Astfel, la nivelul regiunii Sud Muntenia, distribuția teritorială a localităților cu risc mare de seismicitate pentru anul 2011 este următoarea:

- ✓ În județul Argeş pot fi afectate de cutremure municipiile Pitești și Câmpulung, precum și orașele Curtea de Argeș, Costești, Mioveni și Topoloveni. Populaţia vulnerabilă la cutremure numără 288.414 locuitori, ceea ce înseamnă 45,30% din populaţia judeţului Argeş.
- ✓ Pe raza judeţului Călăraşi toate localităţile sunt afectate de un eventual cutremur, dar se încadrează la gradul de risc VIII municipiile Călăraşi şi Olteniţa, precum și oraşele Budeşti, Fundulea şi Lehliu-Gară. Populaţia vulnerabilă la cutremure cu grad de risc VIII numără 119.897 locuitori, ceea ce înseamnă 38,61% din populaţia judeţului Călăraşi.
- ✓ Conform legii mai sus menţionate, întreg judeţul Dâmboviţa este încadrat la gradul de risc VIII în eventualitatea producerii unui cutremur cu epicentrul în zona seismică Vrancea. Populaţia vulnerabilă la cutremure cu grad de risc VIII numără 528.955 locuitori la nivelul anului 2011, ceea ce înseamnă 100% din populaţia judeţului Dâmboviţa.
- ✓ Judeţul Giurgiu este situat în partea de sud a ţării şi este supus efectelor unui tip de mişcare seismică. Localitățile ce pot fi afectate de cutremure sunt municipiul Giurgiu și orașele Bolintin Vale și Mihăilești. Populaţia vulnerabilă la cutremure numără 87.054 locuitori, ceea ce înseamnă 31,18% din populaţia judeţului Giurgiu.
- ✓ Ca urmare a condiţiilor geografice, geologice şi meteorologice, în cadrul judeţului Ialomiţa există riscul de apariţie a unor mişcări seismice cu epicentrul în zona Vrancea. Pot fi afectate în special localităţile urbane Slobozia, Feteşti, Urziceni, Ţăndărei şi Amara. Populaţia vulnerabilă la cutremure numără 123.768 locuitori, ceea ce înseamnă 43,31% din populaţia judeţului Ialomiţa.
- ✓ În județul Prahova zonele afectate de cutremure de mică adâncime (mai puţin de 10 km) sunt: Azuga - Sinaia. În rest, toate localităţile urbane din judeţ sunt expuse la o intensitate seismică cuprinsă între VII grade şi IX grade pe scara MSK. Populaţia vulnerabilă la cutremure de mică adâncime numără 16.336 locuitori, ceea ce înseamnă 2,01% din populaţia judeţului Prahova, iar restul populaţiei de 792.788 locuitori sunt expuşi la o intensitate seismică cuprinsă între VII grade şi IX grade pe scare MSK, ceea ce reprezintă 97,98% din populaţia judeţului Prahova.
- ✓ Cutremurele de pământ localizate în zona Vrancea se resimt pe teritoriul judeţului Teleorman pe direcţia Nord - Sud şi sunt aproape în totalitate de natură tectonică. Direcţiile de propagare ale undei de șoc sunt: Bucureşti – Alexandria – Zimnicea și Bucureşti – Alexandria – Turnu Măgurele. Localitățile Alexandria, Roșiori de Vede, Turnu Măgurele, Videle, Zimnicea sunt expuse la o intensitate seismic de grad VIII pe scara MSK. Populaţia vulnerabilă la cutremure cu grad de risc VIII numără 132.612 locuitori, ceea ce înseamnă 33,72% din populaţia judeţului Teleorman.

F

ig. Localitățile afectate de cutremure în județele regiunii Sud Muntenia (2001)

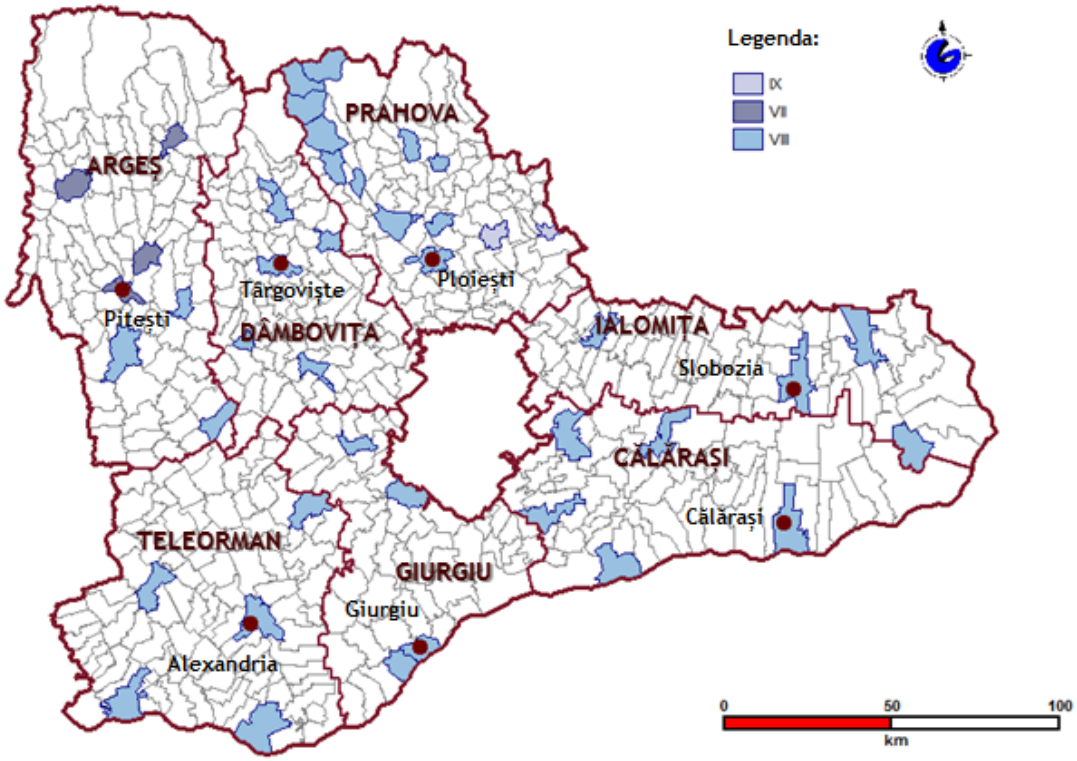

Sursa: Legea 575 / 2001

În ceea ce privește structura fondului de locuințe, ce trebuie să facă față acestor riscuri, trebuie menționat faptul că studiul privind "Dezvoltarea Urbană în regiunea Sud Muntenia – stadiul actual şi scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020" a identificat faptul că cele peste 320.000 locuințe amplasate în blocuri de locuințe au fost construite, în proporție de peste 95% în perioada 1960-1990 și au în majoritatea cazurilor fațadele nereabilitate, ceea ce generează riscuri în caz de cutremur. Mai mult, materialele de construcție folosite pentru clădirile de locuit din zona de sud a regiunii (paiantă și chirpici) fac ca aceste clădiri să fie deosebit de vulnerabile în caz de cutremure (a se vedea situația orașului Zimnicea, la cutremurul din 1977).

Informaţii mai detaliate referitoare la structura fondului de locuinţe, pot fi găsite în subcapitolul 2.5. Infrastructură, la secţiunea 2.5.7. Fondul de locuinţe.

2.6.3.3.4. AVALANȘE

În regiunea Sud Muntenia zonele afectate de acest fenomen sunt localizate în partea de nord a regiunii, pe teritoriile județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova:

- ✓ În judeţul Argeş zonele în care se pot produce avalanşe sunt: Arefu, Dâmbovicioara, Rucăr şi Lereşti;
- ✓ În judeţul Dâmboviţa, datorită ninsorilor abundente pe porţiunile pantelor montane, avalanşele sunt de versant, cu dimensiuni medii. Zonele unde se produc sunt: Cheile Tătarului, Cheile Orzei, Scropoasa – Lespezi, Valea Obârşiei, Babele, Vârful Omu, Dichiu, Moroeni şi Padina;
- ✓ Pe raza judeţului Prahova, zonele cele mai expuse avalanşelor şi cu flux mare de turişti sunt: Buşteni, Cantonul Piatra Arsă, Vârful Omu, Mălăieşti, Poiana Coştilei, Valea Cerbului.

Datorită condițiilor meteorologice nefavorabile (o viteză a vântului de peste 15 m/s și producerii avalanșelor) pot rămâne izolate următoarele obiective: cabana Omu, stația meteorologică Omu, releul Coștila, cantonul Baba Mare, cabana Babele, cabana Caraiman, cabana Piatra Arsă, cabana Vârful cu Dor și cabana Miorița.

2.6.4. RISCURILE TEHNOLOGICE ŞI SURSELE MAJORE DE POLUARE

Principalele hazarde tehnologice cu impact asupra mediului sunt produse de deficienţe şi erori de proiectare şi construcţie ale instalațiilor industriale, de grad ridicat de uzură fizică şi morală, de exploatare necorespunzătoare, de eroare umană, de management defectuos al operatorilor economici, de transport al substanţelor și deşeurilor periculoase, de ruperi ale barajelor sau explozii ale unor instalaţii, având atât cauze naturale, cât şi antropice şi determinând o succesiune de evenimente extrem de complexe sub forma unor reacţii în lanţ, cu efecte locale şi transfrontaliere.

Obiectivele economice care prezintă riscuri tehnologice (avarii, accidente, explozii, incendii) cu implicaţii majore asupra mediului, bunurilor materiale şi persoanelor de pe teritoriul regiunii Sud Muntenia au fost identificate prin **Planurile de analiză și acoperire a riscurilor**, elaborate de către Comitetele Județene pentru Situații de Urgență, din cele șapte județe ale regiunii. Distribuția teritorială a acestora se prezintă astfel:

- ✓ **În judeţul ARGEŞ:** platforma F.C.N. - S.C.N. Mioveni, OMV Petrom-Arpechim Piteşti, S.C. TERMOFICARE 2000, S.C. CONCEPT, S.C. APĂ CANAL 2000, PECO GPL Pitești, S.C. MOBERFLEX IMPEX S.R.L. Piteşti;
- ✓ În judeţul **CĂLĂRAŞI** sunt: S.C. Delta GAS COV S.R.L., S.C. Concept S.A., S.C. Air Liquide România, S.C. SIAD ROMÂNIA S.R.L., S.C.PRIO BIO COMBUSTIBIL S.R.L.;
- ✓ În **DÂMBOVIŢA** sunt: S.C. Avicola Crevedia S.A., NUBIOLA DOICEŞTI, S.C. OȚEL INOX SA, S.C TERMO ELECTRICA DOICEŞTI S.A., S.C. MECHEL S.A. TÂRGOVIȘTE şi Stațiile de clorinare a apelor de la Pucioasa, Lazuri, Priseaca;
- ✓ La nivelul judeţului **IALOMIŢA -** S.C. Amonil S.A. Slobozia;
- ✓ LA nivelul judeţului **PRAHOVA** există un număr de 14 operatori economici cu risc de producere de accidente majore, în care sunt implicate substanţe periculoase: Petrom Petrobazi, S.C. Petrotel Lukoil S.A. Ploieşti, S.C. Rompetrol-Rafinaria Vega S.A., S.C. Steaua Română S.A. Câmpina, S.C. Daljia Termo Prahova S.R.L., Petrom S.A.I.P.G. Negoieşti, S.C. LLK Lubricants România S.R.L. Ploieşti, S.C. Bulrom Gas Impex S.R.L, Petrom S.A., S.C. Rafinaria Astra România S.A., S.C. Lukoil Energy Gaz România S.R.L.;
- ✓ Obiectivele economice care prezintă riscuri tehnologice în județul **TELEORMAN** sunt următoarele: S.C. Donau Chem S.R.L, S.C. Rombau, S.C. OMV Petrom S.R.L., S.C. Koyo România S.A., S.C. Cicalex S.A., S.C. Cerealcom, Grupul de zăcăminte Preajba Nord şi Sud (Schela Petrol Poeni), Grupul de Zăcăminte Videle Vadu-Lat (Schela de Petrol Videle), S.C. Romcip Salcia.

Alte categorii de riscuri tehnologice care ameninţă regiunea Sud Muntenia sunt: riscul tehnologic de transport şi depozitare produse periculoase (transport feroviar şi transport prin reţele magistrale), riscul nuclear, de prăbuşiri de construcţii, instalaţii sau amenajări, eşecul utilităţilor publice, căderi de obiecte din atmosferă sau din cosmos şi muniţie neexplodată.

Sursele industriale majore de poluare a mediului din regiunea Sud Muntenia sunt reprezentate de activităţile din următoarele domenii: extracţia şi procesarea ţiţeiului, chimie şi petrochimie, producerea energiei electrice şi termice în centrale de mare putere, construcţii de maşini, materiale de construcţii, procesarea metalelor feroase.

Printre obiectivele economice ce reprezintă surse industriale majore de poluare se numără:

- Rafinăriile şi uzinele petrochimice aparţinând S.N.P. Petrom S.A.: Sucursala ARPECHIM – Piteşti şi Sucursala PETROBRAZI – Ploieşti;
- Uzina pentru producerea îngrăşămintelor chimice S.C. Donau Chem S.R.L. – Turnu Măgurele;
- Centralele electrotermice de la Giurgiu, Piteşti, Ploieşti şi Doiceşti;
- Combinatul de Oţeluri Speciale Mechel – Târgovişte.

Figura nr. 6.5. – Riscurile tehnologice, pe localităţi

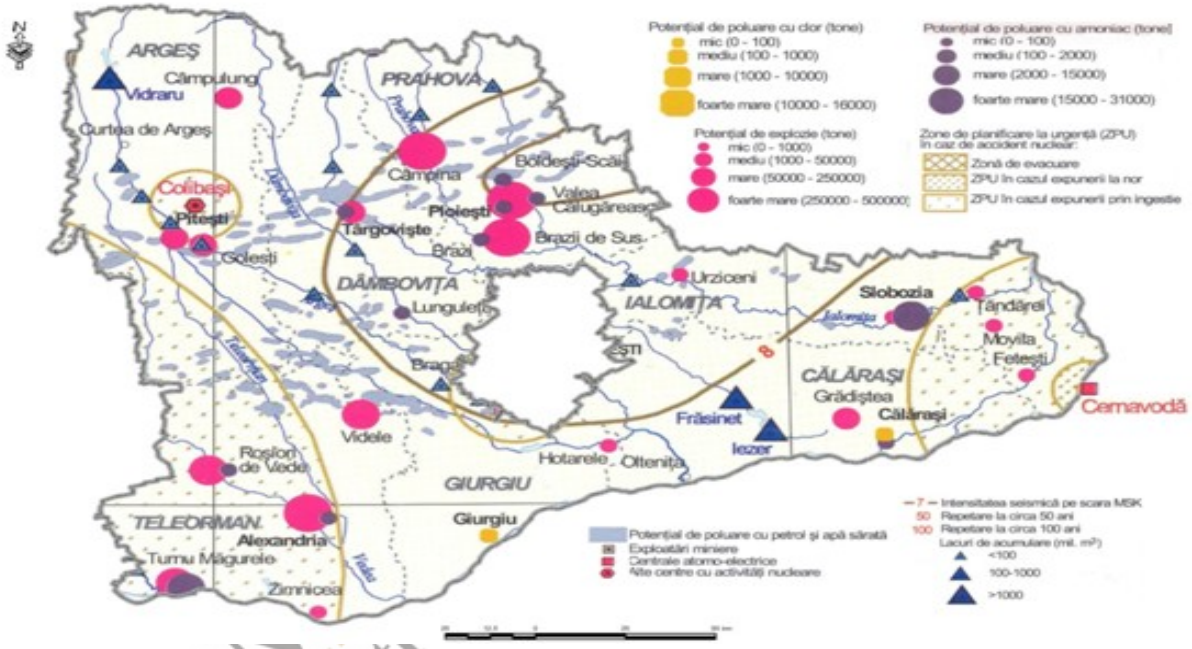

Sursa: Planşă prelucrată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

2.6.5. GESTIONAREA DEŞEURILOR MENAJERE ŞI INDUSTRIALE

Conform datelor transmise de Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti, evoluţia cantităţilor de deşeuri municipale colectate la nivelul localităţilor urbane şi rurale, în perioada 2005 - 2011, în baza raportărilor statistice ale agenţilor de salubrizare, este prezentată în graficul următor:

Grafic nr. 6.9. – Evoluţia cantităţilor de deşeuri municipale colectate la nivelul regiunii Sud Muntenia în perioada 2005 – 2011 (t/an)

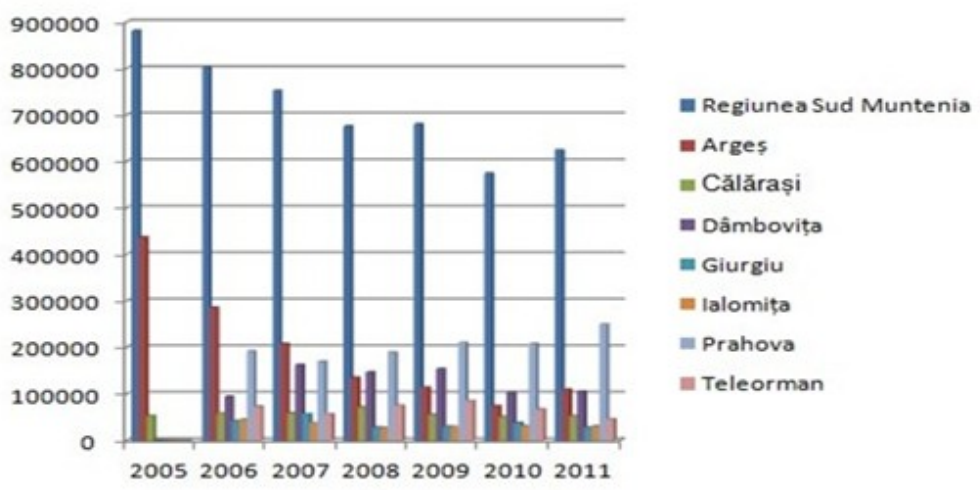

Sursa: Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti

După cum se poate observa, în perioada analizată 2005 – 2011[14], se constată o creştere a cantităţii de deşeuri municipale generate şi colectate, datorată în special cântăririi deşeurilor de către agenţii economici de salubritate la recepţie, spre deosebire de anii precedenţi când deşeurile erau estimate şi datorită gradului de acoperire a serviciilor de salubritate în mediul rural, diminuându-se astfel depozitările necontrolate. Județele în care s-au colectat cele mai mari cantități de deșeuri municipale la nivelul anului 2011 au fost Prahova și Argeș.

Cantitatea anuală de deşeuri municipale generată pe cap de locuitor a avut o evoluţie descendentă la nivelul regiunii în perioada 2005 – 2010, după cum rezultă din tabelul următor:

Tabel nr. 6.8. – Evoluţia indicatorului de generare deşeuri (tone/locuitor/an)

Indicator/An	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Populaţia regiunii	3338195	3321392	3304840	3292036	3338195	3258775
Cantitatea de deşeuri generată	882130	802910	752980	676259	680681	575044
Indicatorul de generare deşeuri	0.26	0.24	0.23	0.21	0.21	0.17

Sursa: Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti

În ceea ce priveşte compoziţia deşeurilor municipale generate/colectate de la populaţie, principalele componente fizice ale deşeurilor menajere sunt: hârtia, cartonul, materialele plastice, metale, cauciucul, textilele, resturile animaliere, vegetale, sticla, geamurile sparte, deşeurile din construcţii şi demolări, paie, cenuşă, pământ etc. Procentul cel mai mare în compoziţia deşeurilor menajere este dat de grupa materialelor uşor fermentabile (resturi animaliere, vegetale).

[14] Pentru anul 2004, Agenția Regională de Protecție a Mediului Pitești nu deține astfel de date.

În perioada 2007 – 2011 la nivelul regiunii Sud Muntenia, de la gospodăriile particulare, atât prin campanii naționale de colectare, cât și de la punctele de colectare special amenajate în localități, s-au colectat următoarele cantități de deșeuri de echipamente electrice și electronice (DEEE)[15]:

Tabel nr. 6.9. – Cantităţi de DEEE colectate de la gospodăriile particulare, în perioada 2007 – 2011

Regiune/Judeţ	2007	2008	2009	2010	2011
Sud Muntenia	**263,26**	**578,81**	**1898,66**	**3271,77**	**3975,979**
Argeş	3,00	32,41	791,11	2576,42	2160,224
Călăraşi	0,00	0,00	8,82	21,80	9,692
Dâmboviţa	69,00	108,30	389,17	396,40	638,95
Giurgiu	3,62	13,44	35,92	69,27	16,739
Ialomiţa	0,80	22,72	136,65	56,48	60,424
Prahova	183,79	375,96	435,00	50,25	908,80
Teleorman	3,05	25,99	102,00	101,15	181,15

Sursa: Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti

În conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 1037/2010 privind deşeurile de echipamente electrice şi electronice, ţinta de colectare a DEEE-urilor de la gospodăriile particulare este de 4 kg/locuitor/an. În anul 2011, cea mai mare cantitate de DEEE colectată este în județul Argeș în timp ce pe ultimul loc este județul Călărași cu numai 9,692 tone.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011 sunt 59 de operatori economici autorizați pentru colectarea DEEE-urilor în timp ce pentru tratarea DEEE-urilor sunt numai 13.

În ceea ce privește gradul de acoperire cu servicii de salubrizare[16], în regiunea Sud Muntenia între anii 2007 și 2010, acesta s-a situat între 41,9% (anul 2007) şi 61,9% (anul 2010), situaţia detaliată fiind prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel nr. 6.10. – Gradul de acoperire cu servicii de salubrizare (%)

Regiune/Judeţ	2007		2008		2009		2010	
	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Sud Muntenia	**83,9**	**12**	**83,09**	**20,91**	**83,5**	**29,2**	**89,4**	**42,4**
Argeş	94,2	11,02	86,08	12,14	78,2	23,4	100	52,1
Calaraşi	85,8	2,02	89,05	0	82,7	1,19	84,1	7,5
Dâmboviţa	98,3	26,07	99	59,65	99,8	67,3	100	88,2
Giurgiu	91,8	6	10,12	10,12	69	35,4	82,5	48,4
Ialomiţa	67.5	0	68,8	0	87,2	0	88,5	16,5

[15] Datele acoperă doar intervalul 2007 – 2010, deoarece doar după aderarea României la Uniunea Europeană, autoritățile de mediu monitorizează și raportează acești indicatori pentru respectarea angajamentelor și regulamentelor de mediu.
[16] Datele acoperă doar intervalul 2007 – 2010, deoarece doar după aderarea României la Uniunea Europeană, autoritățile de mediu monitorizează și raportează acești indicatori pentru respectarea angajamentelor și regulamentelor de mediu.

Prahova	81.5	20,5	81,13	30,5	81,9	35,1	80,5	37,9
Teleorman	60,3	0	64,4	0	87,4	8,5	89,3	9,6

Sursa: Baza de date MEDIUS preluată de la ARPM Piteşti

Astfel, se poate observa că în intervalul 2007 – 2010 gradul de acoperire cu serviciile de salubrizare la nivelul regiunii a crescut treptat atât în mediul rural, cât şi în cel urban. Adâncind analiza la nivel județean, se constată că două judeţe din nordul regiunii (Argeş şi Dâmboviţa) au atins în mediul urban, în anul 2010 gradul maxim de acoperire de 100%. La polul opus se află judeţul Prahova care abia reușește să acopere 80,5% în mediul urban. În ceea ce privește zona rurală, tot judeţul Dâmboviţa are cel mai mare grad de acoperire (88,2%) din regiune, iar judeţul Călăraşi deține cel mai scăzut grad de acoperire cu servicii de salubrizare (7,5%).

Atât România, cât şi regiunea Sud Muntenia se află încă la început în ceea ce privește implementarea sistemului de colectare selectivă a deşeurilor. O serie de probleme cu care se confruntă în această privinţă sunt generate de lipsa infrastructurii şi de timpul necesar pentru schimbarea mentalităţii populaţiei. Astfel, 96% din deşeurile menajere sau asimilate sunt colectate încă în recipiente mixte. În prezent, în regiunea Sud Muntenia, procesul de colectare selectivă a deşeurilor (hârtie-carton, mase plastice, PET, sticlă, metal), în vederea valorificării materialelor reciclabile a fost introdus într-un număr de 114 localități din regiune din cele 567 de localităţi existente. La nivel naţional numai 698 de localităţi implementau sistemul de colectare selectivă a deşeurilor din cele 3181 de localităţi existente. În această privință, se constată că România se situează pe penultimul loc în Uniunea Europeană, procentul de reciclare fiind puțin peste 1%, urmată doar de Bulgaria.

Producătorii şi deținătorii de deşeuri de producţie au obligaţia să asigure prevenirea producerii la sursă, manipularea, stocarea, colectarea, transportul, tratarea şi eliminarea în siguranţă a deşeurilor, fără să fie afectate negativ sănătatea populaţiei şi mediul înconjurător.

În regiunea Sud Muntenia, cantitatea de deşeuri de producţie generate în anul 2011, a fost de **1.854.811 tone,** în scădere față de anul anterior când a fost de 3.597.978 tone.

Tabel nr. 6.11. – Cantităţi de deşeuri de producţie generate, în anul 2011

Regiune/Județ	Deşeuri producție (tone)			
	Total generat 2011	Valorificat	Stoc la sfârșitul anului	Eliminat
Sud Muntenia	**1854811**	**1678397**	**455353**	**795950**
Argeș	490635	344955	50993	139125
Călărași	57285	3611	53674	0
Dâmbovița	227273	895279	52940	4362
Giurgiu	112507	103723	15393	4124
Ialomița	15127	14887	1731	47
Prahova	851984	285942	210622	648292
Teleorman	100000	30000	70000	0

Sura:Raportul privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia, 2011

Scăderea cantităților de deșeuri de producție generate în anul 2011, a avut 2 urmări principale: scăderea ponderii activităților industrial generatoare de cantități mari de deșeuri de producție și minimizarea cantităților de deșeuri generate prin retehnologizare.

Din datele prezentate rezultă că în anul 2011 aproximativ 90,48% din deşeurile de producţie au fost valorificate.

Deşeurile industriale sunt în general colectate selectiv de către agenţii economici care le produc. Unele deşeuri industriale precum: fier, fontă, cupru, aluminiu, hârtie, carton, textile, etc. sunt valorificate prin unităţi de tip REMAT, altele sunt stocate temporar sau care nu se mai pot valorifica sunt depozitate definitiv în depozite.

Cea mai mare rată de valorificare se înregistrează la deşeurile feroase provenite din prelucrarea suprafeţelor şi din dezmembrări de utilaje şi vehicule uzate, şi la deşeurile rezultate din prelucrarea lemnului, acestea fiind valorificate energetic într-un procent de aproximativ 95%.

Grafic nr. 6.10. – Evoluţia cantităţilor de deşeuri de producţie generate în regiunea Sud Muntenia

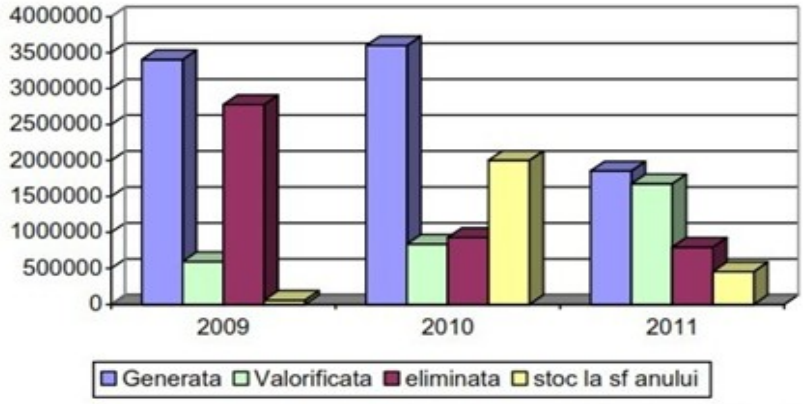

Sursa: Raportul privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia, 2011

În regiunea Sud Muntenia eliminarea deşeurilor menajere şi asimilabile celor menajere se realizează prin depunere la depozite de deşeuri. La finele anului 2010, în regiunea Sud Muntenia au fost cartografiate:

- *7 depozite conforme*, din care 5 au funcţionat la întreaga capacitate: Vivani Salubritate, Slobozia (Ialomiţa); Vitalia - Servicii pentru mediu, Boldeşti Scăieni şi Vălenii de Munte (Prahova); Aninoasa şi Titu (Dâmboviţa); 2 depozite: Albota (Argeş) şi Mavrodin (Teleorman) au funcţionat în probe tehnologice;
- 2 *depozite neconforme:* Olteniţa şi Călăraşi (Călăraşi), în funcţiune, cu perioada de tranziţie până în anul 2012, conform HG 349/2005 privind depozitarea deşeurilor.

La nivelul judeţelor, eliminarea deşeurilor se face după cum urmează:

În judeţul Argeş, eliminarea deşeurilor municipale în anul 2010 s-a realizat prin depozitarea acestora în 5 depozite de deşeuri şi anume: Mioveni, Curtea de Argeş, Costeşti, Topoloveni şi depozitul ecologic Albota. Conform prevederilor HG 349/2005 privind depozitarea deşeurilor, la 16 iulie 2010 a fost sistată activitatea de depozitare, stadiul actual al acestora prezentându-se astfel:

- Curtea de Argeş – activitate sistată;
- Costeşti – activitate sistată;

- Topoloveni – depozit închis prin ecologizare. Lucrările de închidere s-au finalizat în luna aprilie 2010 şi au constat în: relocare deşeuri la noul depozit Albota; excavare strat de pământ infestat pe o adâncime de 0,5 m; aşternere strat de pământ vegetal – 0,5 m.

În ceea ce priveşte depozitul de la Mioveni, activitatea în acest depozit a fost sistată în luna octombrie 2010, aşa cum s-a prevăzut în proiectul ISPA „Managementul Integrat al deşeurilor solide din judeţul Argeş", etapa I. De asemenea, au fost executate lucrările de închidere care s-au finalizat în data de 28.02.2011.

La sfârşitul anului 2010, în judeţul Argeş se afla în funcţiune numai depozitul ecologic Albota, începând cu 12.08.2010.

Deşeurile menajere generate în mediul rural au fost precolectate la platformele comunale realizate prin proiectul ISPA (774 de platforme) şi transportate de operatorii de salubritate la depozitele orăşeneşti funcţionale. De asemenea, în prima etapă a proiectului a fost realizată Staţia de Transfer Câmpulung, urmând ca două astfel de staţii să fie construite şi la Curtea de Argeş şi Costeşti. Ca urmare a închiderii spaţiilor de depozitare din mediul rural, la 16 iulie 2009 şi a faptului că proiectul ISPA acoperă doar aproximativ 2/3 din judeţ, o parte din deşeurile generate sunt depozitate fie în gospodării, fie necontrolat în locuri neamenajate, acolo unde nu s-a concesionat serviciul de salubrizare al localităţii.

În judeţul Călăraşi se desfăşoară proiectul ISPA „Sistem Integrat de Management al Deşeurilor solide în judeţul Călăraşi" care prevede:

- colectarea selectivă a deşeurilor şi transportul specializat;
- sortarea deşeurilor pe amplasamentul depozitului din comuna Ciocăneşti, judeţul Călăraşi;
- depozitarea deşeurilor solide, respectiv:

a)stocarea temporară a deşeurilor – staţii de transfer: Lehliu-Gară, Oltenița şi Călăraşi;

b)depozitare finală – depozit conform de deşeuri nepericuloase în comuna Ciocăneşti, judeţul Călăraşi;

- compostarea deşeurilor biodegradabile, staţie de compostare centralizată a deşeurilor pe amplasamentul depozitului judeţean din comuna Ciocăneşti, jud. Călăraşi;
- închiderea depozitelor de deşeuri existente neconforme: Fundulea, Lehliu-Gară, Călăraşi, Oltenița.

În judeţul Dâmbovița, proiectul ISPA „Reabilitarea colectării, transportului, tratării şi depozitării deşeurilor solide" a prevăzut atât închiderea depozitelor orăşeneşti neconforme, cât şi reabilitarea spaţiilor de depozitare rurale, alături de construirea celor două depozite conforme la Aninoasa şi, respectiv, Titu, respectându-se termenele impuse de legislaţia europeană în domeniul depozitării deşeurilor.

Depozitarea deşeurilor menajere din judeţ se face, în prezent, în cele două celule, aferente depozitelor ecologice de la Aninoasa şi Titu, fiind desemnat operatorul unic pe depozitare (S.C. Eurogas Prescom SRL).

În judeţul Giurgiu, eliminarea deşeurilor rezultate din municipiul Giurgiu, oraşul Mihăileşti şi din mediul rural s-a realizat la depozitele Chiajna, Glina şi Vidra, iar a celor de pe raza oraşului Bolintin-Vale la depozitul localităţii, care nu este conform.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

În judeţul Giurgiu au funcţionat în anul 2010 un depozit urban pentru deşeuri menajere (Bolintin-Vale) şi 6 spaţii de depozitare din zona rurală.
Prin implementarea proiectului „Sistem de management integrat al deşeurilor pentru judeţul Giurgiu" se va realiza un depozit conform, la Frăteşti, cu o suprafaţă de 6 ha şi o capacitate de 7.888,8 mii mc, precum şi închiderea depozitelor de deşeuri Giurgiu şi Bolintin-Vale.

În judeţul Ialomiţa depozitul zonal conform pentru deşeuri nepericuloase al companiei Vivani Salubritate este situat în extravilanul municipiului Slobozia şi al comunei Perieţi, la 2 km nord-vest de municipiul Slobozia, cu durata de exploatare de 20 ani.

A fost realizată prima celulă la sfârşitul anului 2004, cu o capacitate de depozitare de 283.000 mc de deşeuri şi o suprafaţă de 21.500 mp, având durata de exploatare de 3,5 ani. Această celulă se află în faza de sistare temporară a activităţii de depunere întrucât gradul de umplere este de cca. 90% şi se află în perioada de tasare.

În anul 2009 a fost realizată şi dată în funcţiune a doua celulă pentru depozitarea deşeurilor, cu o capacitate proiectată de 114.030 tone, prevăzută cu o minicelulă de depozitare a deşeurilor de azbest cu o capacitate de 114.545 tone. Această minicelulă a fost amenajată în partea a doua a anului 2008 şi dată în folosinţă în cursul anului 2009 ca urmare a epuizării capacităţii de stocare a minicelulei de azbest aferentă celulei 1.

Celula numărul trei este operaţională, dată în folosinţă în cursul anului 2009, cu o suprafaţă de 17.500 mp, cu un volum de stocare de 283.000 mc, capacitate proiectată de 226.000 tone, ce va asigura depozitarea deşeurilor din judeţul Ialomiţa timp de 4,5 - 5 ani.

Deşeurile municipale şi asimilabile din municipiul Urziceni sunt transportate la staţia de transfer, unde sunt supuse unui proces de sortare manuală. În urma sortării, deşeurile reciclabile se colectează în vederea valorificării de către agenţi economici autorizaţi, iar restul deşeurilor se transportă la depozitul conform zonal.

În oraşul Ţăndărei s-a finalizat realizarea staţiei de transfer conform proiectului PHARE CES 2004. Deşeurile municipale din oraşul Ţăndărei sunt transportate la depozitul zonal conform din municipiul Slobozia.

În oraşul Feteşti deşeurile municipale de la staţia de transfer sunt transportate la depozitul zonal conform din municipiul Slobozia.

O a patra staţie de transfer funcţionează în comuna Balaciu.

În judeţul Prahova, la finele anului 2010, erau în funcţiune 2 depozite conforme de deşeuri municipale, iar cele 5 depozite neconforme de deşeuri menajere şi-au sistat depozitarea în anul 2003 şi au fost ecologizate (cu excepţia celui din Băicoi): Ploieşti, Slănic, Câmpina şi Sinaia.
Depozitele neconforme de deşeuri care au obţinut perioadă de tranziţie (Mizil, Urlaţi şi Vălenii de Munte) au fost ecologizate.

La nivelul judeţului Prahova sunt în operare trei staţii de transfer pentru deşeuri municipale:

- Buşteni - capacitate de 7.600 tone/an;
- Valea Doftanei – capacitate de 448 mc/zi;
- Drăgăneşti – capacitate de 70 mc/zi.

În judeţul Teleorman, lucrările de închidere pentru cele 5 depozite urbane neconforme existente (Alexandria, Turnu Măgurele, Roşiori de Vede, Zimnicea, Videle) au fost asigurate prin proiectul ISPA „Sistem Integrat de Management al Deşeurilor în judeţul Teleorman". Deşeurile

menajere rezultate de la populaţie şi agenţi economici au fost colectate, în majoritate, neselectiv şi depozitate în depozite neamenajate şi neconforme cu legislaţia naţională şi europeană.

În judeţul Teleorman nu existau depozite autorizate. Proiectul iniţiat de Consiliul Judeţean Teleorman „Sistem integrat de management al deşeurilor în judeţul Teleorman", finanţat în cadrul programului ISPA al UE, reglementat prin acordul integrat de mediu nr. 9/31.10.2005 este în curs de derulare. Deşeurile municipale generate în anul 2010 au fost depozitate temporar pe platforme betonate, în vecinătatea fostelor depozite neconforme de deşeuri, care au sistat activitatea de depozitare, iar în trimestrul IV, o parte din acestea au fost transportate la depozitul conform Mavrodin, ca strat de bază pentru depozitarea viitoare.

Per ansamblu, la nivelul regiunii Sud Muntenia funcţionau, în 2010, 9 depozite urbane, cu o suprafaţă de 80,52 hectare (la care se adaugă suprafaţa celui din Giurgiu, pentru care nu există date disponibile) şi o capacitate de 10,737 milioane mc.

Referitor la spaţiile de depozitare din mediul rural, trebuie menţionat că spaţiile de depozitare identificate în 2009 au fost închise şi ecologizate până la sfârşitul anului, autorităţile locale având obligaţia, ca pentru perioada următoare, să încheie contracte de prestări servicii cu operatori de salubritate în vederea colectării şi depozitării deşeurilor la un depozit în funcţiune.

În anul 2010 nu s-a realizat o altă inventariere a spaţiilor de depozitare necontrolate din mediul rural, deşi au existat situaţii de nerespectare a prevederilor legislative privind apariţia de noi astfel de spaţii.

Închiderea propriu-zisă a fost efectuată cu mijloace locale (buldozer, forţă de muncă manuală), o reconfigurare a depozitului (formă geometrică regulată), acoperirea cu pământ, înierbarea zonei, marcarea şi evidenţierea cadastrală.

Figura nr. 6.6. - Investiţii pentru protecţia mediului pe regiuni de dezvoltare, 2010

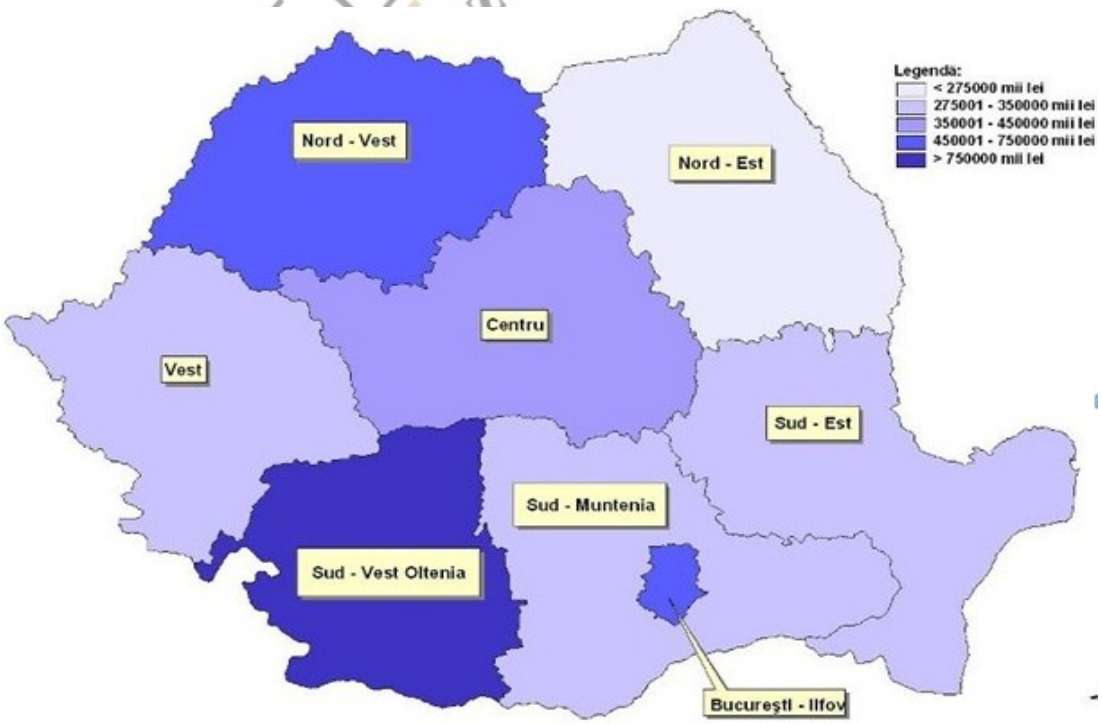

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

În ceea ce priveşte investiţiile pentru protecţia mediului pentru regiunea Sud Muntenia, conform datelor de la Institutul Naţional de Statistică, la nivelul anului 2010 erau de 442.682 mii lei, ceea ce reprezintă 11,79% din nivelul naţional.

După cum se poate observa din descrierea detaliată a problemelor de mediu cu care se confruntă regiunea Sud Muntenia, investiţiile în domeniul protecţiei mediului sunt insuficiente faţă de multitudinea provocărilor din acest domeniu, cărora trebuie să le facă faţă regiunea.

Totodată, trebuie menţionat faptul că, în acest domeniu planificarea și implementarea proiectelor este afectată și de anumite schimbări instituționale. Astfel, majoritatea datelor statistice au fost furnizate de către Agenţia Regională pentru Protecţia Mediului Piteşti, înainte de desfiinţare. Agenţia Naţională pentru Protecţia Mediului s-a reorganizat ca organ de specialitate al administraţiei publice centrale, în subordinea autorităţii publice centrale pentru protecţia mediului, cu competenţe în implementarea la nivel naţional a politicilor, strategiilor şi a legislaţiei în domeniul protecţiei mediului.

Prin urmare, începând cu data de 1 noiembrie 2012, Agenţiile Regionale pentru Protecţia Mediului au fost înlocuite de Agenţiile Judeţene pentru Protecţia Mediului. Agenţiile Judeţene pentru Protecţia Mediului îndeplinesc atribuţiile Agenţiei Naţionale pentru Protecţia Mediului de implementare a politicilor, strategiilor şi legislaţiei în domeniul protecţiei mediului la nivel judeţean, precum şi la nivelul municipiului Bucureşti.

CONCLUZII:

- În pofida investițiilor realizate în perioada 2007 – 2013, regiunea încă dispune **de un nivel scăzut de dezvoltare al infrastructurii de mediu**. Din punct de vedere teritorial, problemele se manifestă cu pregnanță în partea de sud a regiunii (județele Giurgiu și Teleorman) și în mediul rural. Astfel că, în perioada 2014 – 2020 investițiile din domeniu ar trebui să se concentreze către **extinderea și modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă, canalizare și epurare, cu precădere în mediul rural și în județele din partea de sud a regiunii.**
- De asemenea, **managementul integrat al deșeurilor continuă să fie una dintre problemele de mediu** prioritare ale regiunii, operațiunile de colectare selectivă și reciclare realizându-se în prezent doar în mediul urban din anumite județe din regiune (Dâmbovița, Ialomița, Prahova, Argeș și Giurgiu). Totodată, gradul de acoperire cu servicii de salubrizare este încă scăzut în mediul rural, deșeurile fiind depozitate în gospodării sau în locuri neamenajate. Din acest punct de vedere, investițiile din perioada 2014 – 2020 se vor concentra pe finalizarea implementării sistemelor de management integrat al deșeurilor din toate județele regiunii, precum și pe dezvoltarea serviciilor de salubrizare în mediul rural.
- În ceea ce privește calitatea factorilor de mediu, există **probleme referitoare la poluarea apelor de suprafață**, poluare generată în mare parte atât de exploatările de hidrocarburi cât și de deversările apelor uzate menajere, insuficient epurate. Totodată, la nivelul regiunii există **un număr mare de situri contaminate** (361 de situri ce acoperă o suprafață de 678,9 hectare, cu localizare predominantă în județele Argeș, Dâmbovița, Giurgiu și Teleorman) în urma activităților industriale. Cât privește poluarea aerului, aceasta se datorează **activităților industriale energofage, traficului auto intens din zonele urbane și utilizării combustibilului solid la sistemele de încălzire ale populației.** Din acest motiv, investițiile din perioada 2014 –

2020 vor fi direcționate și către decontaminarea siturilor, promovării eficienței energetice și utilizării energiilor regenerabile.

- Vulnerabilitatea mare a regiunii Sud Muntenia la riscurile naturale se datorează în egală măsură infrastructurii deficitare de protecție la inundații, defrișărilor pe suprafețe mari de teren, cât și formelor de relief și schimbărilor climatice (se face referire la aridizare, deșertificare, cutremure și avalanșe). Astfel, investițiile vizate pentru perioada 2014 – 2020 vor fi îndreptate și către creșterea capacității locale și regionale de prevenire a riscurilor naturale.

2.7. ECONOMIA REGIUNII SUD MUNTENIA

2.7.1. ACTIVITATEA ECONOMICĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA

Odată cu integrarea în Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, România a devenit membru al unui model redistributiv, ambivalent, economic și social, care folosește politica regională pentru a reduce decalajele între regiunile europene și care joacă un rol esențial în obținerea creșterii economice, creearea de noi locuri de muncă și stabilitate demografică. Un model cu finalitate socială și cu o strategie de reglementare care, prin fondurile structurale și de coeziune acordate, difuzează prosperitatea dinspre centru spre periferie.

Pe plan economic, aderarea a adus României o creştere a Produsului Intern Brut, a schimburilor comerciale şi o îmbunătăţire a balanţei comerciale. Efectele acestor tendinţe pozitive au fost puternic contracarate însă de evoluţia inflaţionistă a economiei şi de deprecierea monedei naţionale.

La nivelul regiunii de dezvoltare Sud Muntenia, în intervalul analizat 2004 – 2012, economia a fost caracterizată printr-o evoluție ușor ascendentă, influențată în foarte mare măsură de criza economică și financiară mondială, reflectată în valorile principalilor indicatori de evaluare a creșterii economice. Un aspect important care se evidențiază pe tot parcursul analizei economiei regiunii Sud Muntenia este legat de reunirea în cadrul regiunii a șapte județe care formează două clase extrem de diferite în caracteristicile lor economice. Astfel, cele trei județe din nord – Argeș, Dâmbovița și Prahova – dau baza industrial-regională care este impresionantă, depășind media națională și celelalte patru județe din sudul regiunii – Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman – cu tradiție, în principal, în producția agricolă și agroalimentară.

2.7.1.1. INDICATORI MACROECONOMICI REGIONALI

Produsul Intern Brut obținut în anul 2011 de regiunea Sud Muntenia totaliza 69.894,90 milioane lei prețuri curente (16.479 milioane euro – 0,13% din media UE-28), reprezentând 12,5% din valoarea PIB național, ceea ce a condus la ocuparea locului 2 în rândul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României, după București - Ilfov. Indicator macroeconomic folosit pentru a măsura activitatea și creșterea economică într-o țară sau regiune, PIB regional s-a caracterizat, în tot intervalul analizat, respectiv 2004 - 2011, printr-o evoluție pozitivă lentă.

Grafic nr. 7.1. - Ponderea regiunii Sud Muntenia în PIB național, în intervalul 2004 - 2011

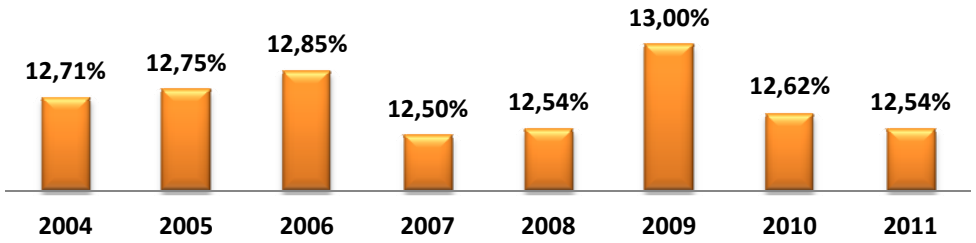

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia

Grafic nr. 7.2. - PIB/ loc în regiunea Sud Muntenia - pondere la nivel național și european – în intervalul 2006 - 2011 (procente)

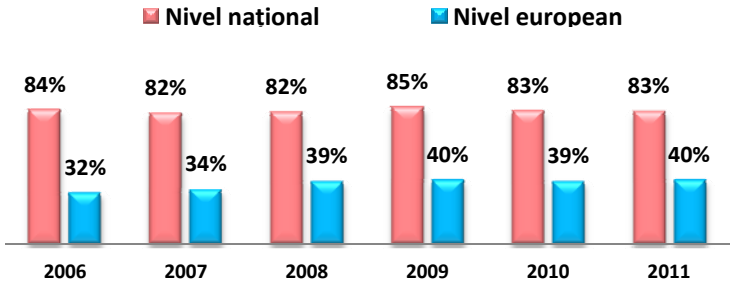

Sursa: Eurostat; calcule proprii ADR Sud Muntenia

Grafic nr. 7.3. - Ponderea regiunilor de dezvoltare în formarea PIB național, în 2011 (procente)

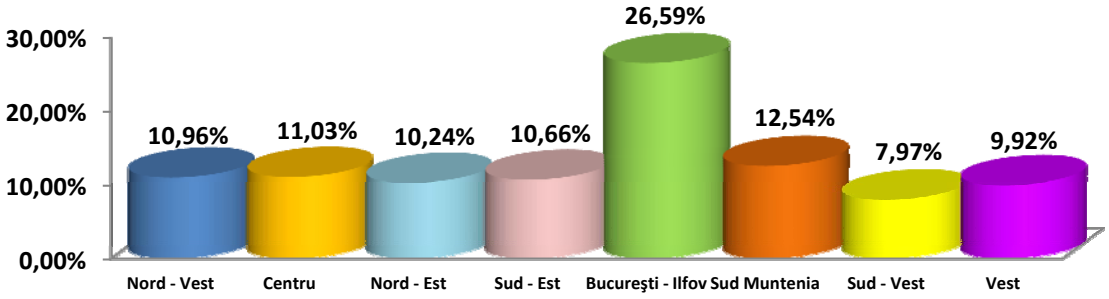

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia

În perioada analizată, la nivelul regiunii Sud Muntenia, valoarea indicatorului PIB în valori reale a înregistrat o evoluție fluctuantă, ajungând în 2011 la un nivel de 101,6%, în creștere față de anul precedent. Evoluția PIB în valori reale se poate observa din următorul grafic:

Grafic nr. 7.4. – Dinamica PIB în valori reale, în regiunea Sud Muntenia comparative cu nivelul național, în perioada 2004 – 2010 (procente) - an precedent = 100

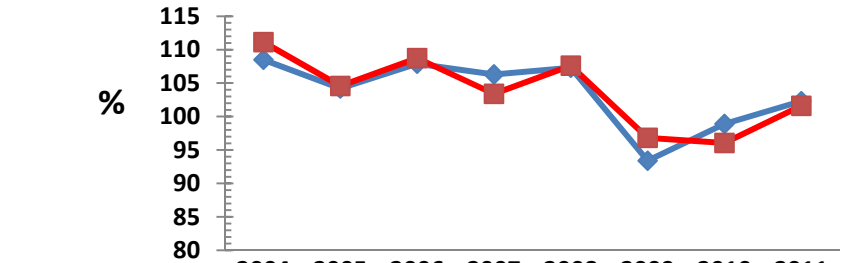

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
România	108,5	104,2	107,9	106,3	107,3	93,4	98,9	102,3
Regiunea Sud Muntenia	111,1	104,6	108,7	103,4	107,6	96,8	96,1	101,6

Sursa: Direcția Regională de Statistică Călărași

Contribuția celor 7 județe la formarea Produsului Intern Brut regional, în 2011, evidențiază decalajul dintre performanța economică a județelor din nordul regiunii specializate în industrie, comparativ cu cele din sudul regiunii influențate de evoluția sectorului agricol. Astfel, județele Prahova și Argeș au realizat 29,64%, respectiv 23,94% din PIB regional, în timp ce Giurgiu și Ialomița, județe cu o populație puțin numeroasă (în special cea ocupată civilă) și cu o structură economică diferită au contribuit cu 7,72%, respectiv 7,71% la PIB regional.

Grafic nr. 7.5. - PIB/ locuitor la nivel național, regional și pe județe component ale regiunii Sud Muntenia, în anul 2011 (lei/ locuitor)

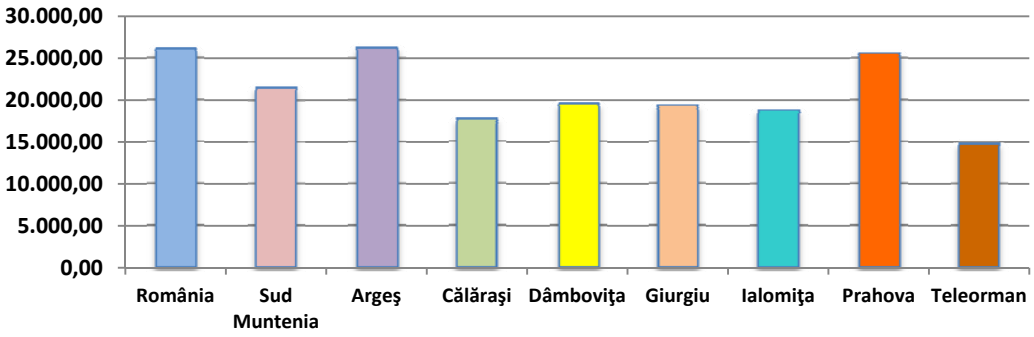

Sursa: Direcția Regională de Statistică Călărași

Grafic nr. 7.6. - Ponderea în PIB regional a PIB-ului fiecărui judeţ, la nivelul anului 2011

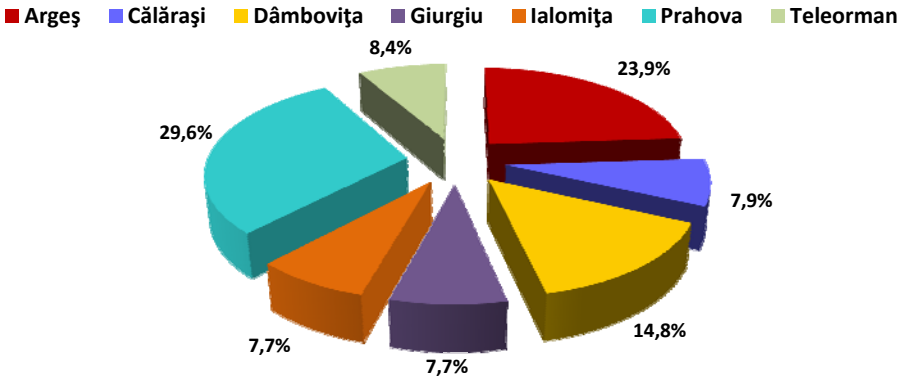

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia

Cel mai important indicator de analiză a disparităților regionale, **PIB per locuitor** la nivel teritorial, a înregistrat de asemenea un trend ascendent în tot intervalul avut în vedere. Astfel, la 2011, PIB/locuitor calculat la paritatea de cumpărare standard a fost de 21.550,8 lei/locuitor, respectiv 10.000 euro calculat la paritatea de cumpărare standard, reprezentând astfel 40% din media UE-28. Privită din prisma acestui indicator, regiunea Sud Muntenia s-a situat pe locul 5 la nivel național și pe locul 9 în topul celor mai sărace 20 de regiuni din UE (același loc ocupat și în anul precedent), având aproximativ același nivel de dezvoltare cu unele regiuni din Ungaria (Észak-Magyarország sau Észak-Alföld) și România (Sud-Est sau Nord-Vest).

Diferențele apreciabile în ce privește dezvoltarea economică a județelor se reflectă în valorile indicelui de disparitate a PIB/locuitor. Comparativ cu anul 2010, Argeșul nu a mai reușit să se încadreze în primele 10 cele mai dezvoltate județe din țară, atingând în 2011 un indice de disparitate față de nivelul național de 100,7% (în scădere cu 5,6%), în timp ce Prahova se situa în apropierea mediei naționale cu un indice de 98,1%. Celelalte județe prezentau o situație mai puțin favorabilă, cu Teleorman printre ultimele 5 cel mai puțin dezvoltate județe, având un indice de 56,9% din media națională.

Tabel nr. 7.1. - Produsul intern brut obținut în anul 2011 la nivel județean și indici de disparitate

Nivel	PIB	PIB/ loc	Indici de disparitate (%)	
			Față de	Față de
România	557.348,20	26.099,90	-	-
Sud Muntenia	69.894,90	21.550,80	-	82,6%
Argeş	16.731,10	26.280,19	121,9%	100,7%
Călăraşi	5.499,20	17.712,10	82,2%	67,9%
Dâmboviţa	10.322,80	19.515,46	90,6%	74,8%
Giurgiu	5.398,50	19.337,54	89,7%	74,1%
Ialomiţa	5.387,00	18.853,27	87,5%	72,2%
Prahova	20.718,50	25.606,09	118,8%	98,1%

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Teleorman	5.837,80	14.848,26	68,9%	56,9%

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia pe baza datelor de la INS

Principalele sectoare care au contribuit, în anul 2011, la formarea PIB regional în Sud Muntenia au fost: comerțul și serviciile - cu o pondere de 44,61%, în scădere față de anul precedent cu aproximativ 4 puncte procentuale, pe fondul crizei mondiale și scăderii puterii de cumpărare - și industria – cu o pondere de 36,82%. În intervalul 2008 – 2011, industria și-a majorat contribuția la formarea PIB regional îndeosebi prin intermediul exporturilor, cu o creștere spectaculoasă în timpul crizei internaționale de aproximativ 5 puncte procentuale, în 2010 față de 2009, fiind susținută în principal de cererea externă.

În schimb, agricultura, după trei ani de scădere constant, a înregistrat în 2011 o creștere de aproximativ 2 procente față de anul anterior, plusul din agricultură datorându-se, în principal, recoltelor-record înregistrate, dar și de prețurile-record pentru produsele agroalimentare. Cu toate acestea, principalele amenințări pentru acest sector strategic al regiunii Sud Muntenia rămân: practicarea pe o scară largă a agriculturii de subzistență și dependența de vreme

Grafic nr. 7.7. – Ponderea principalelor sectoare economice în PIB, în anul 2011, la nivel național și în regiunea Sud Muntenia

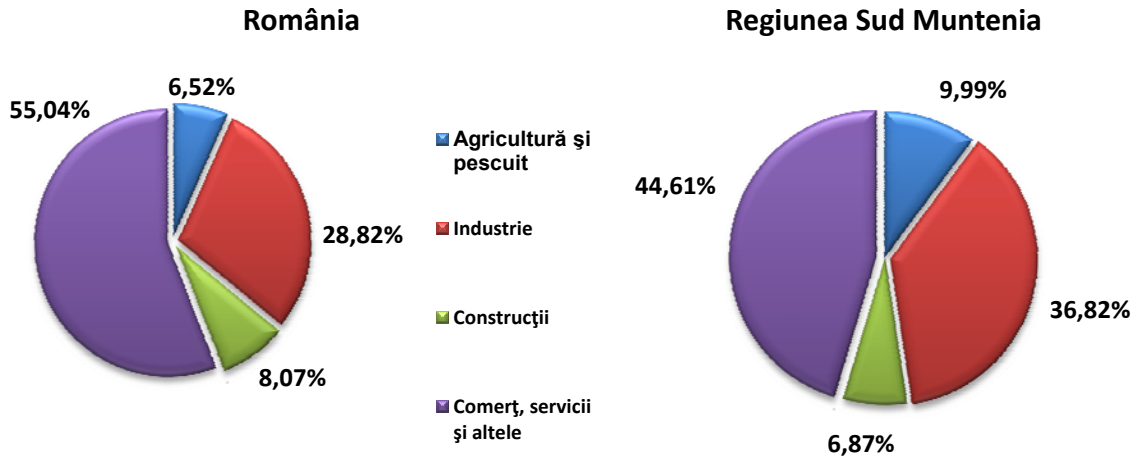

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia pe baza datelor de la INS

Structura sectorială a Valorii Adăugate Brute Regionale în Sud Muntenia

Analiza structurii sectoriale a VAB-ului regional arată că ponderile principalelor sectoare de activitate au avut, în intervalul 2004 - 2011, evoluții diferite și evidențiază tranziția treptată către o economie post-industrială bazată pe sectorul terțiar. În perioada 2008 – 2010, sectorul „Agricultură, silvicultură şi pescuit” (cf CAEN rev 2) a înregistrat o diminuare continuă a ponderii în VAB regional, scăzând de la 10,78% până la 8,99%, pentru ca în 2011 să înregistreze o creștere de aproximativ 2,5 procente, atingând nivelul de 11,4%. Sectorul „Industria” și-a menținut creșterea și în 2011, pentru al treilea an consecutiv, în timp ce sectorul „Construcții” a scăzut la 7,86%, după o creștere formidabilă de 370% în intervalul 2004 – 2009, consecință a expansiunii sectorului imobiliar care a caracterizat întreaga țară. În cazul sectorului „Comerț, servicii și altele”, evoluția a fost una oscilantă; astfel, după o sensibilă creștere în 2009 față de 2008, comerțul și serviciile au atins, în 2011, nivelul de 38,62%,

influențate fiind de efectele recesiunii asupra puterii de cumpărare a consumatorilor și contracției cererii interne.

Valorile acestui indicator confirmă faptul că tranziția regiunii Sud Muntenia de la o economie bazată pe producție către o economie bazată pe servicii este încă în curs de realizare, contribuția unora dintre sectoare, precum agricultura și industria, la formarea VAB-ului atingând valori peste nivelul național (11,42% față de 7,45% și 42,10% față de 32,94%). Acest aspect poate contribui la conturarea profilului economic al regiunii, accentuând importanța celor două sectoare în economia regională.

Productivitatea muncii la nivelul regiunii Sud Muntenia

Calculată ca raport între valoarea adăugată brută regională și populația ocupată civilă, acest indicator macroeconomic exprimă, în principal, eficiența cu care este consumată munca. În perioada analizată 2004 - 2011, productivitatea muncii a înregistrat un trend crescător, atingând în ultimul an de analiză un nivel de 90,82% din media națională, ocupând locul 4 la nivel național (primul loc fiind ocupat de regiunea București – Ilfov cu 181,83% comparativ cu nivelul național).

Pentru anul 2011, județele cu cel mai mare nivel al productivității muncii au fost Prahova(cu cea mai mare creștere față de anul precedent) și Argeș, urmate de Giurgiu, Ialomița, Călărași, Dâmbovița și Teleorman.

Grafic nr. 7.8. – Productivitatea muncii în regiunea Sud Muntenia, pentru intervalul 2004 – 2011 (lei/ persoană)

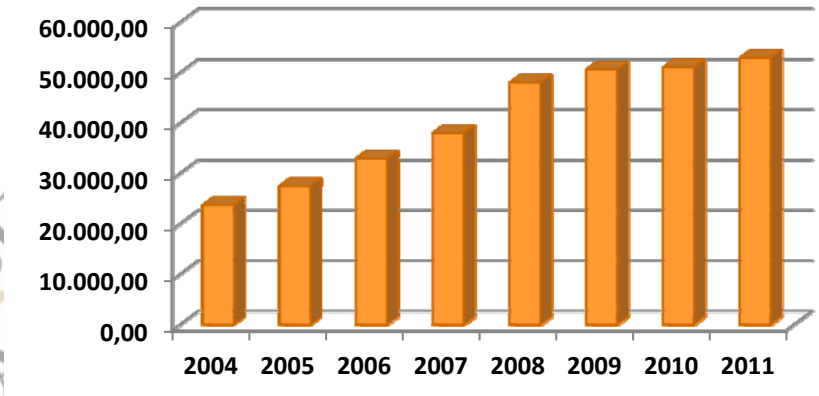

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia pe baza datelor de la INS

2.7.1.2. POPULAȚIA – FACTOR DE INFLUENȚĂ ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA

Desfășurarea oricărei activități economice, precum și creșterea eficienței acesteia, implică nu numai aspecte tehnico-economice, ci și pe cele sociale, legate în principal de forța de muncă sub toate aspectele sale.

Datele statistice, dar și toate teoriile economice demonstrează că între populație și economie se manifestă întotdeauna o anumită corelație, că acestea nu evoluează independent una față de cealaltă, ci împreună, influențându-se reciproc continuu.

Populația, prin numărul și structura sa, printr-o serie de caracteristici ale sale (cum ar fi: nivelul de instruire, comportamentul vis-a-vis de muncă, experiența acumulată, bagajul de cunoștințe, modul de utilizare a timpului de muncă, speranța de viață, veniturile totale etc.) influențează ritmul și direcția dezvoltării economice a unei țări și regiuni. Implicația se manifestă însă și în sens invers, căci, la rândul său și nivelul dezvoltării economice induce anumite influențe asupra evoluției numărului și structurii populației.

Deoarece multe dintre aspectele referitoare la populație au fost analizate în capitolul 4 al acestui document, în acest capitol se va prezenta numai situația veniturilor și cheltuielilor totale ale populației la nivelul anului 2012 în regiunea Sud Muntenia.

Astfel, veniturile totale ale populației regiunii au atins nivelul de 835,46 lei/persoană, sub media națională, ocupând locul 5 între cele 8 regiuni de dezvoltare, pentru al doilea an consecutiv. Nivelul acestui indicator a fost destul de puternic influențat de efectele crizei economice, Sud Muntenia pierzând 2 locuri la nivel național, în 2011 față de 2010, fiind de altfel singura regiune în care valoarea acestui indicator a scăzut.

Un alt aspect important de punctat referitor la sursele veniturilor îl reprezintă ponderea destul de ridicată a contravalorii consumului de produse agricole din resurse proprii, respectiv circa 20%, un nivel care scoate în evidență caracteristica de agricultură de subzistență practicată într-o pondere însemnată în această regiune.

Evoluția economiei regiunii Sud Muntenia se reflectă și în evoluția indicatorului privind câștigul salarial mediu net lunar, care a crescut de la 716 lei/salariat în anul 2005, la 1.394 lei/salariat în 2012, ocupând locul 3 între toate regiunile României, în urcare o poziție față de 2010. Ritmul de creștere înregistrat de acest indicator în 2012 față de 2011, a fost unul destul de lent, doar 73 lei – a treia cea mai scăzută creștere la nivel național. Pe activități ale economiei naționale, la nivelul anului 2012, cel mai scăzut câștig salarial mediu net lunar a fost specific domeniului „Hoteluri și restaurante", respectiv 789 lei, în timp ce nivelele cele mai ridicate au fost obținute în domeniile „Industria extractivă" – 3.171 lei - și „Producția și Furnizarea de Energie Electrică și Termică, Gaze, Apă Caldă și Aer Condiționat" – 2.779 lei. Un aspect important de evidențiat se referă la sectorul „Comerț", care, deși deține o pondere foarte mare în PIB-ul regiunii, nivelul câștigului salarial mediu net este unul destul de scăzut, doar 1.025 lei, în creștere ușoară față de anul anterior.

Din analiza la nivel teritorial, se desprind următoarele concluzii, pentru anul 2012: cele mai ridicate valori ale acestui indicator s-au obținut în județele cele mai dezvoltate din regiune, respectiv Argeș și Prahova (valori peste media regională); pe ultimele poziții s-au clasat județele Călărași și Teleorman; față de anul anterior, toate județele regiunii au înregistrat creșteri ale acestui indicator.

Grafic nr. 7.9. – Câştigul salarial nominal mediu net lunar în regiunea Sud Muntenia, comparativ cu nivelul naţional, în 2012 faţă de 2011 (lei/salariat)

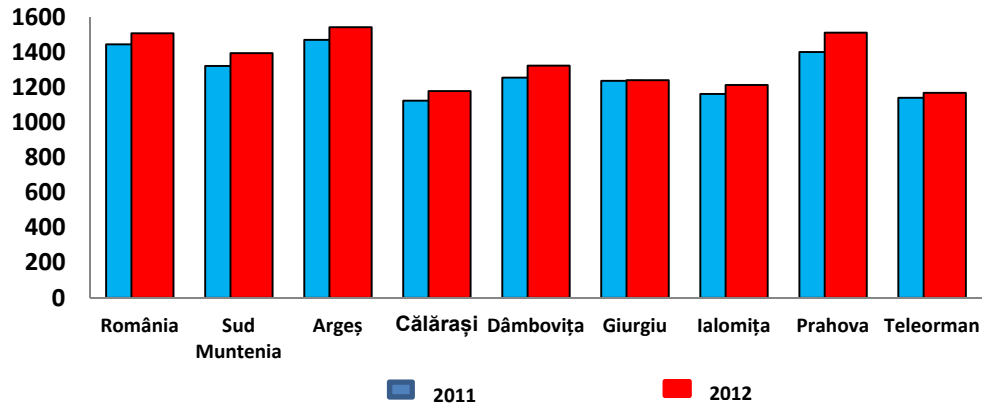

Sursa: Anuare Statistice ale României

În ceea ce priveşte cheltuielile totale medii lunare pe persoană, în 2012, în regiunea Sud Muntenia acestea s-au situat la un nivel de 757,95 lei/persoană (comparativ cu 716,12 lei în 2011), poziţionându-se astfel pe locul 5 la nivel naţional, la fel ca în anul precedent. Principalele destinaţii ale cheltuielilor efectuate de gospodării au fost consumul de bunuri alimentare şi nealimentare, consumului de produse agricole din resurse proprii şi plata serviciilor.

Vechea structură a economiei regiunii, care a cunoscut o dezvoltare industrială masivă în anii '70, şi-a pus amprenta pe profilul regiunii, încă dominat de industrie şi agricultură şi cu un sector terţiar cu o evoluţie ascendentă. O parte dintre activităţile industriale au supravieţuit şi sunt motorul creşterii economice, o altă parte nu a avut şanse de restructurare şi a lăsat fără viitor mai multe oraşe mici. Extracţia şi prelucrarea petrolului şi a gazelor naturale, fabricarea de maşini, echipamente şi mijloace de transport, producţia de utilaj petrolier şi chimic, producţia de frigidere şi congelatoare şi producţia de automobile sunt industriile care s-au restructurat şi care au beneficiat de investiţii străine.

Industria regiunii Sud Muntenia, cu un profil diversificat şi complex, se bazează în mare parte pe activităţi tradiţionale orientate spaţial în funcţie de localizarea resurselor naturale. Astfel, industria regiunii acoperă toate domeniile componente, însă ponderile superioare sunt deţinute de industria chimică şi petrochimică (în judeţele Prahova şi Argeş), industria construcţiei de maşini, echipamente şi mijloace de transport (în judeţele Prahova, Argeş şi Dâmboviţa), industria textilă, a confecţiilor şi industria alimentară (specifică judeţelor din sudul regiunii).

De remarcat este că apar o serie de discrepanţe la nivel intra-regional, astfel industria are o pondere ridicată în judeţele din partea nordică unde sunt localizate cele mai importante centre urbane industriale: Ploieşti, Piteşti şi Târgovişte, care au constituit şi constituie în continuare poli de dezvoltare şi centre de polarizare pentru noi activităţi industriale pe lângă cele tradiţionale existente şi pentru investiţiile străine.

Figura nr.7.1. – Zonele de concentrare şi specializare economică ale regiunii Sud Muntenia, în 2010

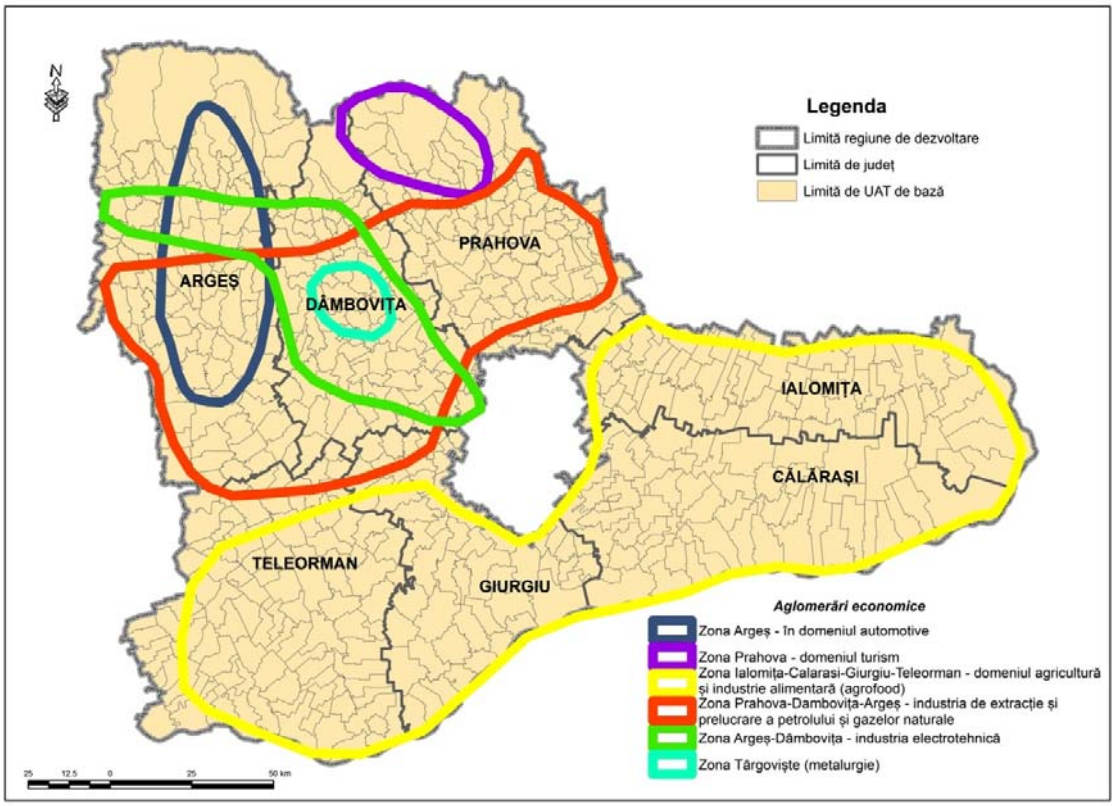

Sursa: „Studiu privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare”

Prin dimensiunile sale economice, sociale şi ecologice, restructurarea industrială a reprezentat şi continuă să reprezinte un proces cu implicaţii dintre cele mai profunde asupra evoluţiei şi structurii economice a regiunii Sud Muntenia. Efectele măsurilor de restructurare industrială sunt multiple şi s-au manifestat la niveluri şi pe planuri diferite. Un efect cu implicaţii majore de ordin social şi care este perceput la nivelul componentei demografice este acela al reducerii numărului de salariaţi prin disponibilizări şi pensionări, urmarea directă a acesteia reprezentând creşterea ratei şomajului.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Figura nr. 7.2. - Zonele de declin industrial ale regiunii Sud Muntenia, în 2010

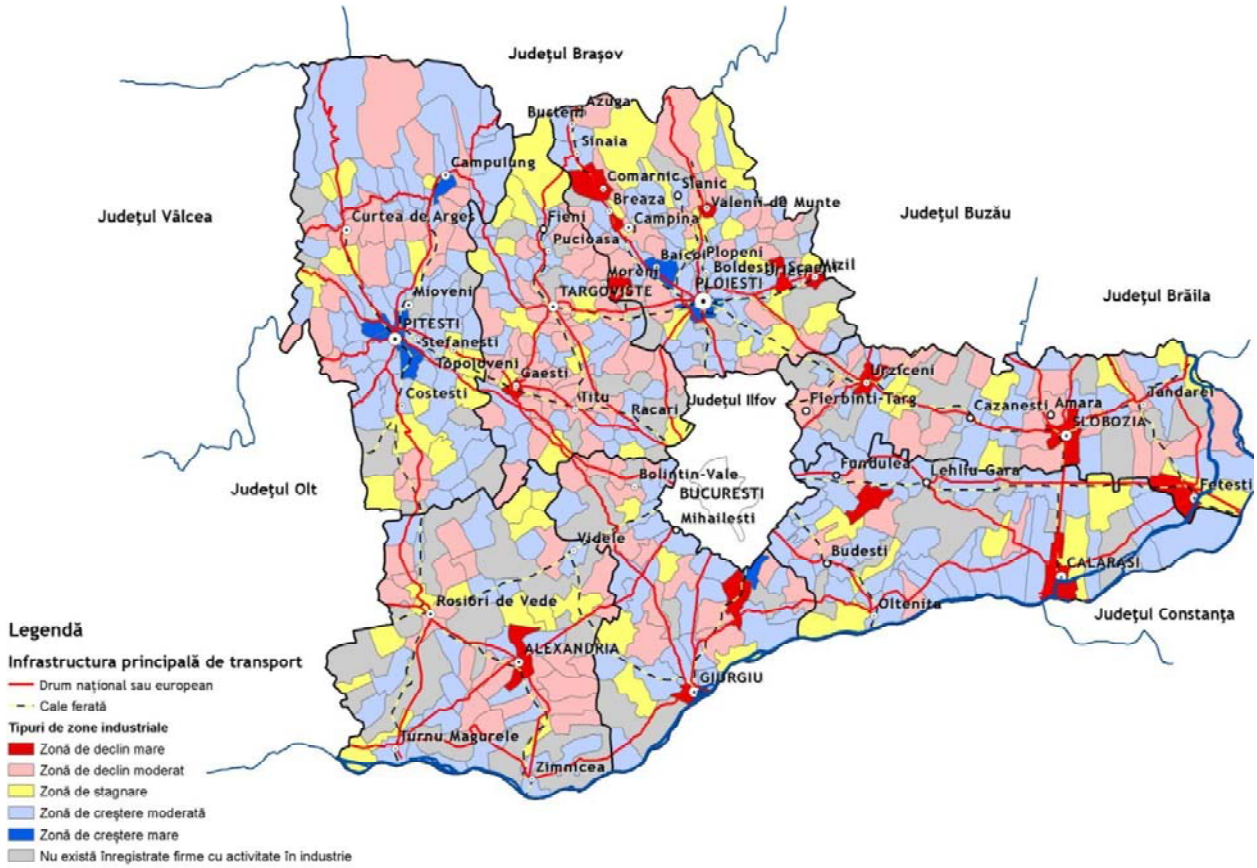

Sursa: "Studiu - Competitivitate şi Inovare în regiunea Sud Muntenia"

Cele mai mari reduceri ale forţei de muncă industrială, care au avut şi numeroase implicaţii asupra activităţii economice ale zonei, s-au înregistrat în oraşele mici şi mijlocii, monoindustriale, a căror industrie era dependentă de marile întreprinderi din centrele polarizatoare, şi anume: Fundulea - judeţul Călăraşi, Bolintin Vale – judeţul Giurgiu, Turnu Măgurele – judeţul Teleorman, Urziceni, Feteşti, Ţăndărei – judeţul Ialomiţa. Evoluţii negative moderate sau stagnante au înregistrat şi oraşele: Mioveni - judeţul Argeş, Moreni - judeţul Dâmboviţa (construcţii de maşini), în timp ce altele au înregistrat creşteri, respectiv Boldeşti - Scăieni – judeţul Prahova (sticlărie). Oraşele mari au înregistrat reduceri mici ale forţei de muncă industrială, de cele mai multe ori sub media naţională, fiind avantajate de diversificarea industrială şi de mediul economic mai atractiv (exemplu: Municipiul Ploieşti). Declinul industrial al oraşelor a înregistrat valori negative accentuate datorită "efectului de talie": cele mai mari centre urbane înregistrează cele mai importante decalaje faţă de evoluţia medie. Acestora li se adaugă oraşele de mărime mai mică specializate industrial, în regiunea Sud Muntenia, cum ar fi Târgovişte, pierderile industriale continuând cu: Piteşti şi Alexandria.

Restructurarea industriei din ultimii 20 ani, a determinat închiderea unor unităţi industriale din zone monoindustriale, ducând la apariţia unor probleme sociale grave în ariile aferente localităţilor: Mizil, Plopeni, Urlaţi, Valea Călugărească, Şotânga, Costeşti, Stoieneşti şi Câmpulung Muscel - din judeţele nordice, dar şi a unora din judeţele sudice: Turnu Măgurele, Zimnicea, Alexandria, Videle, Giurgiu, Olteniţa, Călăraşi, Slobozia şi Feteşti.

Probleme şi dezechilibre economice au apărut şi în localităţile a căror activitate economică se baza numai pe industria extractivă, unele dintre acestea, precum Filipeşti şi Ceptura din judeţul

Prahova, fiind încadrate în categoria zonelor defavorizate, cu scopul de a atrage investiţii majore. Din păcate însă, respectivele măsuri au avut un impact redus asupra situaţiei socio-economice, fiind încă necesare acţiuni ample de revigorare economică şi socială.

La nivel spaţial, restructurarea industrială s-a materializat prin abandonarea localizării iniţiale sau reutilizarea parţială a acesteia prin activităţi de servicii (depozitare, comerţ).

Figura nr.7.3. - Zonele monoindustriale din regiunea Sud Muntenia, în 2010

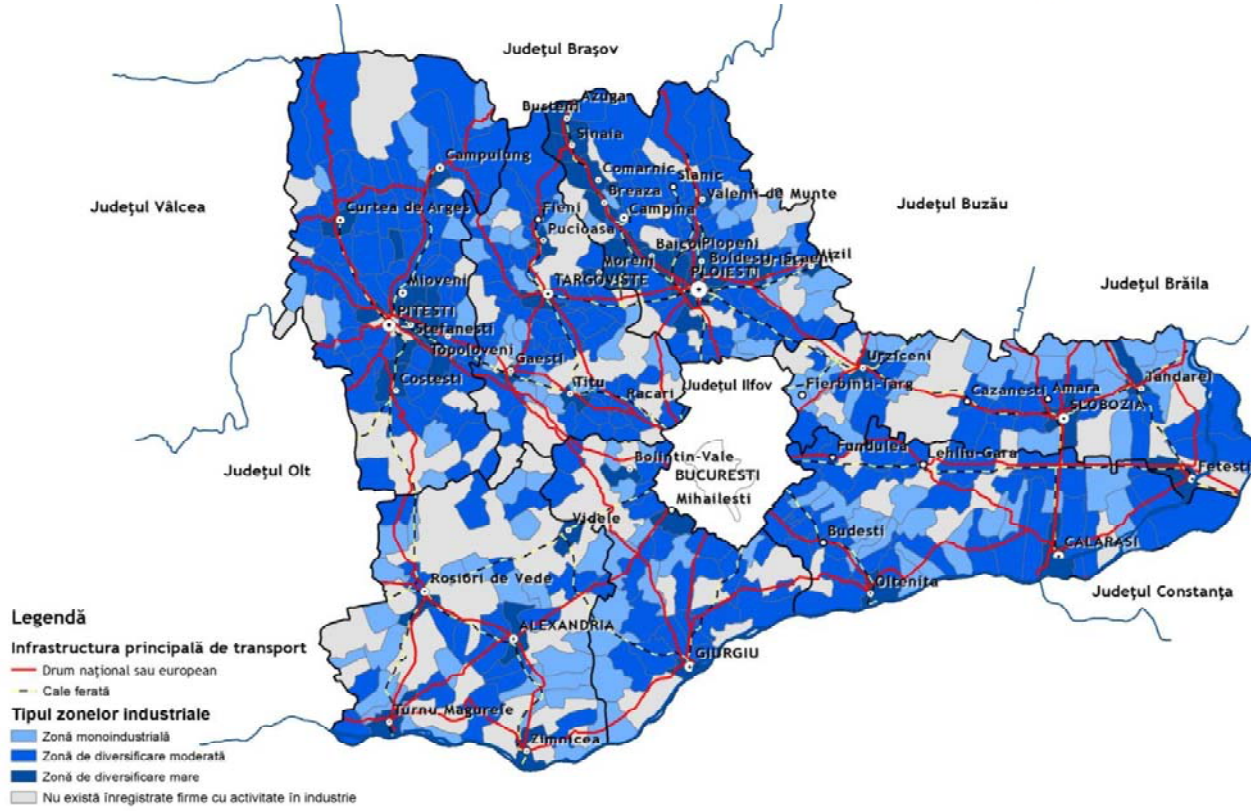

Sursa: "Studiu - Competitivitate și Inovare în regiunea Sud Muntenia"

Zonele defavorizate din regiunea Sud Muntenia

Scopul înfiinţării zonelor defavorizate l-a reprezentat sprijinirea refacerii economice a zonelor rămase mult în urmă în ceea ce priveşte nivelul lor de dezvoltare, prin acordarea de facilităţi fiscale şi financiare în vederea atragerii de investiţii în zonele afectate, zonele izolate, lipsite de mijloace de comunicaţie şi cu o infrastructură slab dezvoltată.

În concordanţă cu prevederile O.U.G. nr. 24/1998, cu modificările şi completările ulterioare, pe baza criteriilor geografice, demografice, economice şi sociale, în regiunea de dezvoltare Sud Muntenia au fost declarate 4 zone defavorizate a căror durată de existenţă a fost cuprinsă între 3 şi 10 ani.

Tabel nr. 7.2. - Zone defavorizate în regiunea Sud Muntenia

ZONE DEFAVORIZATE	JUDEȚUL	LOCALITĂȚI	INVESTIȚII (mii lei) 1999 - 2002
ZONA CEPTURA 01.04.1999 - 01.04.2009 (10 ani)	Prahova	Ceptura	129.241.000
ZONA FILIPEȘTI 01.04.1999 - 01.04.2009 (10 ani)	Prahova	Filipeștii de Pădure Filipeștii de Târg Măgureni	1.069.095.000
ZONA MIZIL 22.10.2001 - 22.10.2004 (3 ani)	Prahova	Mizil	74.496.000
ZONA ZIMNICEA 07.12.2000 - 15.12.2010 (10 ani)	Teleorman	Zimnicea	114.650.000

Sursa: ADR Sud Muntenia

Ariile identificate ca fiind zone defavorizate se confruntau cu mari probleme de ordin economic și social, dovedind incapacitate de a se redresa singure și de a se adapta la noile condiții impuse de mecanismele pieței. Ajutorul regional a fost destinat dezvoltării regiunilor defavorizate, prin sprijinirea investiţiilor şi creării de locuri de muncă într-un context durabil. Acesta a promovat extinderea, modernizarea şi diversificarea activităţilor firmelor localizate în acele regiuni şi a încurajat noile firme să se stabilească acolo.

În cazul regiunii Sud Muntenia, investiţiile, locurile de muncă şi nivelul dezvoltării economice au prezentat o tendinţă de creştere accentuată în perioada 2001 - 2004, după care a urmat un an de scădere (datorită încetării ajutoarelor de operare în 2005) şi apoi, începând cu 2006, valorile au început din nou să crească.

Tabel nr. 7.3. – Locuri de muncă nou create

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Locuri de muncă nou create	480	990	1450	1700	1550	1500	1750	2300

Sursa: ADR Sud Muntenia

Negocierea Capitolului 6 privind concurenţa şi ajutorul de stat, cuprins în Tratatul de Aderare a României la Uniunea Europeană, armonizarea politicilor de stat cu politica UE, în perioada 2003 - 2004, a condus la plafonarea, diminuarea şi ulterior eliminarea ajutoarelor de stat pentru investitorii din zonele defavorizate.

2.7.2. DEZVOLTARE ANTREPRENORIALĂ

O caracteristică a economiei de piață contemporane, indiferent dacă ne referim la nivelul național, regional sau local, este situarea firmelor în prim-planul activității economice, pornind de la premisa că dacă acestea sunt profitabile atunci toți cei implicați sunt afectați pozitiv și, în consecință întreaga economie. O economie bazată pe antreprenoriat, fie că e la nivel naţional, regional sau de comunitate, diferă în mod semnificativ de economiile non-antreprenoriale şi nu doar prin structura sau vigoarea economică, cât şi prin vitalitatea socială şi calitatea vieţii. Structura unei economii

antreprenoriale este foarte dinamică şi extrem de competitivă datorită rapidei apariţii a unei afaceri noi şi a ieşirii de pe piaţă a uneia stagnante şi falimentare. O astfel de economie este populată rapid cu firme cu ascendenţă rapidă, aşa-numitele firme înalt dinamice, în literatura de specialitate „gazelles". Ele sunt cheia dezvoltării economice (Hans Landström – „Handbook of research on venture capital", 2009).

Într-o economie modernă un rol extrem de important îl joacă, însă, sectorul IMM-urilor, contribuţia vitală a acestora la creşterea economică fiind o realitate unanim recunoscută. Efectele lor economice şi sociale benefice au condus la considerarea sectorului IMM-urilor ca un domeniu de interes strategic pentru economie la toate nivelurile, de la național, la regional și local.

În ansamblul lor, întreprinderile mici și mijlocii se constituie într-o realitate foarte diversă, eterogenă, caracterizată de flexibilitate, dinamism și adaptabilitate. Acestea se pot integra relativ ușor într-o rețea industrială regională, ceea ce contribuie pe de o parte la dezvoltarea economică a regiunii respective, iar pe de altă parte la reducerea șomajului și creșterea nivelului de trai, prin oferta mare de locuri de muncă.

DINAMICA ÎNTREPRINDERILOR ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Întreprinderile au un rol hotărâtor în dezvoltarea economică a regiunii Sud Muntenia, în determinarea potenţialului acesteia, întrucât la acest nivel se creează substanţa economică. Dinamica şi distribuţia teritorială a IMM-urilor este influenţată de o serie de factori precum: puterea economică a zonei, existenţa unui potenţial de forţă de muncă cu o bună pregătire profesională, posibilitatea accesului la capitalul disponibil, structura economică şi cererea corespunzătoare.

În ceea ce privește aria de localizare a IMM-urilor, în Sud Muntenia, acestea se găsesc preponderent în mediul urban, adâncind astfel discrepanțele dintre mediul urban și cel rural în ceea ce privește crearea de locuri de muncă și dezvoltarea unitară a regiunii. Ca și structură, plaja IMM-urilor din regiune este predominată de micii întreprinzători, în contextul în care, în multe zone ale regiunii s-au creat şi dezvoltat IMM-uri reprezentative atât ca mărime, cât şi ca importanţă.

În 2012, în Sud Muntenia, existau 51.563 de întreprinderi active în toate sectoarele economice, poziționând astfel regiunea, pentru al treilea an consecutiv, pe locul 5 la nivel de țară. Dintre acestea 87,13% se încadrau în categoria microîntreprinderilor (0-9 angajați), 10,60% în clasa întreprinderilor mici (10-49 angajați), 1,94% întreprinderi mijlocii (50-249 angajați) și numai 0,33% întreprinderi mari (peste 250 angajați).

În analiza dinamicii economiei regiunii se disting două perioade, cu evoluții și caracteristici diferite, respectiv perioada de creștere economică în intervalul 2004 – 2008 și perioada de criză economică și financiară, a cărei efecte s-au resimțit cel mai puternic de la jumătatea anului 2009 și până în prezent.

Astfel, dinamica întreprinderilor s-a caracterizat printr-o evoluție ascendentă până în 2008, numărul întreprinderilor crescând cu 34,45% (+15.241 întreprinderi – loc 4 la nivel național) în 2008 față de 2004. În schimb, în perioada 2009 - 2012, criza economică a afectat în mod negativ mediul de afaceri din Sud Muntenia, numărul de întreprinderi active s-a redus cu 13,31% (-7.919 întreprinderi), atingând astfel aproximativ nivelul existent în anul 2006. Această scădere a fost însă una dintere cele mai mici scăderi înregistrate la nivel național, Sud Muntenia situându-se pe locul 6.

Grafic nr. 7.10. – Evoluția numărului de întreprinderi active în regiunea Sud Muntenia, în intervalul 2004 - 2012

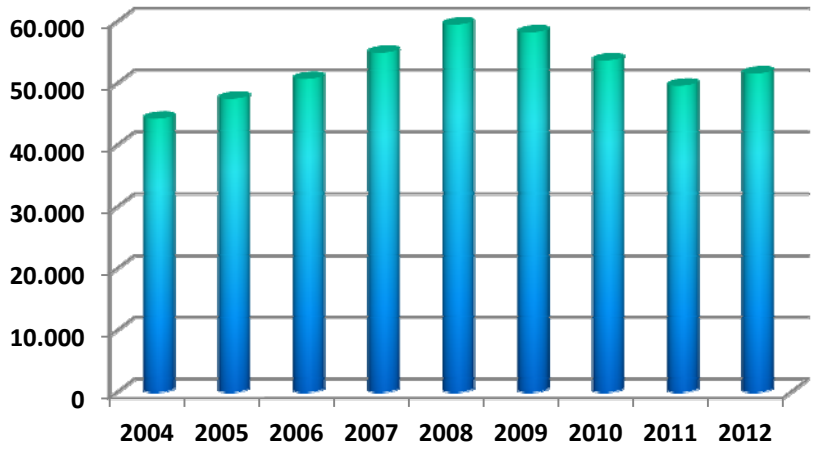

Sursa: INS, Baza de date Tempo online

Analiza la nivel județean, la 2012, relevă faptul că pe primele două locuri s-au poziționat județele Prahova cu 15.551 întreprinderi active și Argeș cu 12.880 întreprinderi active, urmate la o distanță semnificativă de Dâmbovița – 6.250 întreprinderi active, în timp ce ultimul loc la nivel regional a fost ocupat de Giurgiu cu numai 3.848 întreprinderi active (în scădere o poziție față de anul precedent).

În ce privește structura întreprinderilor după domeniul de activitate se remarcă unele specializări teritoriale. Astfel, județul cu cel mai mare grad de diversificare economică a fost Prahova, care a înregistrat cele mai mari ponderi ale numărului de întreprinderi pentru 15 din cele 18 sectoare de activitate. La polul opus, s-a situat județul Giurgiu cu cel mai mic număr de întreprinderi active pentru 6 din domeniile de activitate, fiind astfel județul cu cel mai scăzut grad de diversificare economică. Situația completă asupra numărului de întreprinderi active pe activități economice se regăsește în tabelul nr. 1.2.7.1 din secțunea Anexe.

Tabel nr.7.4. – Numărul întreprinderilor active pe clase de mărime, la nivel județean, în 2012

	Sud Muntenia	Argeş	Călăraşi	Dâmboviţa	Giurgiu	Ialomiţa	Prahova	Teleorman
Micro	44.925	11.090	3.712	5.530	3.393	3.375	13.397	4.428
Mici	5.468	1.475	438	585	387	425	1.759	399
Mijlocii	1.002	271	69	118	62	73	325	84
Mari	168	44	13	17	6	8	70	10
Total	51.563	12.880	4.232	6.250	3.848	3.881	15.551	4.921

Sursa: INS, baza de date Tempo on-line

Grafic nr. 7.11. - Numărul de întreprinderi active la nivel județean în 2012, în regiunea Sud Muntenia

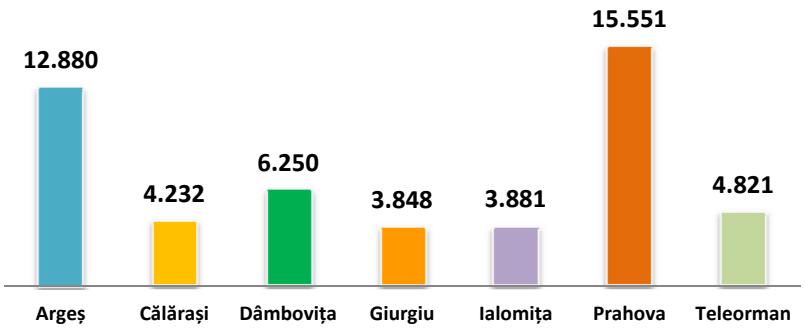

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Situația la 2012, a distribuției întreprinderilor active pe sectoare economice la nivelul celor șapte județe ale regiunii Sud Muntenia, accentuează atât repartizarea inegală a întreprinderilor în plan teritorial, dar și evidențiază existența dezechilibrelor semnificative cu privire la concentrarea teritorială a întreprinderilor. De exemplu, mai mult de 33% dintre întreprinderile active la nivel regional din sectorul „Servicii" erau localizate în județul Prahova, în timp ce Giurgiu deținea puțin peste 6% dintre acestea. De asemenea, județul Prahova se situa pe primul loc și în domeniile „Industrie", „Construcții" și „Comerț", urmat de Argeș și Dâmbovița, acesta din urmă fiind, în medie, la 20 de procente distanță față de leader.

Grafic nr. 7.12. - Structura sectorului întreprinderilor active pe județe ale regiunii Sud Muntenia, în 2012 (procente)

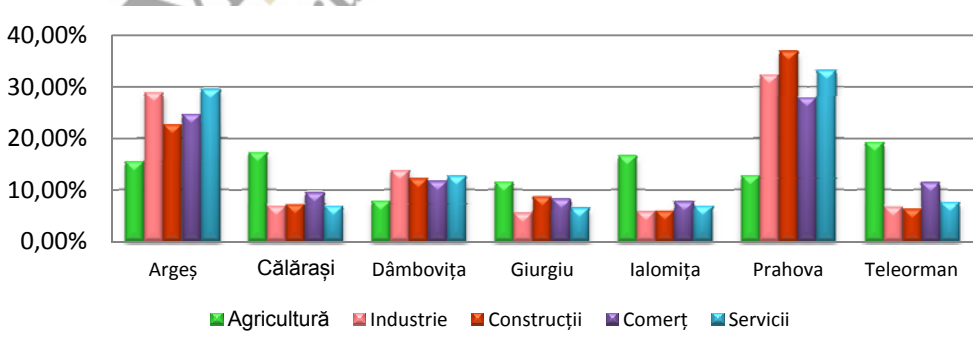

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia pe baza datelor de la INS

Dezechilibrele semnificative din punct de vedere al spiritului și al nivelului antreprenorial în regiunea Sud Muntenia și, îndeosebi, în cazul județelor componente, pot fi ilustrate prin analizarea densității întreprinderilor active la 1000 de locuitori, acesta fiind un indicator relevant și în caracterizarea atât a dimensiunii piețelor regionale, cât și a evoluției în profunzime a sectorului întreprinderilor la nivel regional.

În intervalul analizat, respectiv 2004 – 2011[17], în Sud Muntenia, densitatea întreprinderilor a urmat același trend ca cel de la nivel național, și anume: ascendent până în 2008 - cu o creștere de aproximativ 37% față de 2004 - urmat de o evoluție descendentă până în 2011 în principal pe fondul crizei economice mondiale – cu o scădere de aproximativ 16%, ceea ce a determinat atingerea valorii anului 2006 în materie de densitate a întreprinderilor.

Situația la nivelul anului 2011 este prezentată în figura de mai jos:

Figura nr. 7.4. - Harta densității întreprinderilor active din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

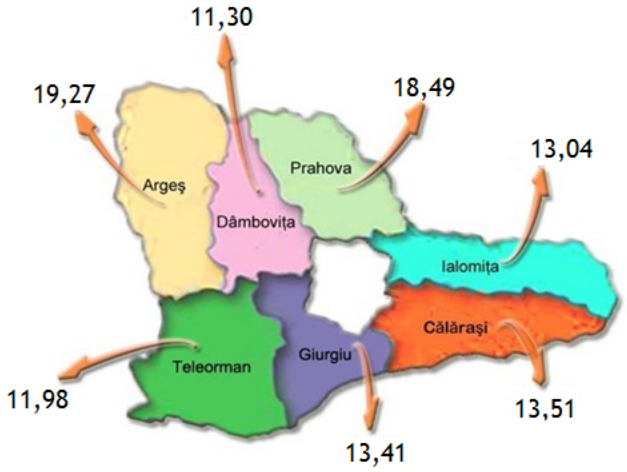

Densitatea la nivelul regiunii – 15,29 întreprinderi active/ 1.000 locuitori

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia pe baza datelor de la INS

La nivelul regiunii Sud Muntenia, dinamica înmatriculărilor de firme în perioada analizată 2004 - 2012, a fost oarecum oscilantă de la un an la altul. Societăți noi s-au înființat atât în perioadele de expansiune economică, atunci când cererea a crescut, cât și în perioadele de recesiune. Media anuală a înmatriculărilor pentru întreg intervalul a fost de aproximativ 15.700 de firme (PF și AF, SRL, SA, SCS, SNC și filiale). Pentru anul 2012, datele statistice de la ONRC, indică o scădere de 10,58% a numărului total de înmatriculări comparativ cu 2011, procentul cel mai mare de unități nou înființate fiind deținut de întreprinderile din categoria IMM, care reprezentau aproape jumătate din numărul total. Astfel, la nivelul anului 2012, regiunea Sud Muntenia a ocupat locul 3 la nivel național, cu 12% din numărul total de noi înmatriculări la Registrul Comerțului, înregistrând a doua cea mai mare scădere a numărului de înmatriculări, comparativ cu anul precent. Distribuția pe regiuni a înmatriculărilor de noi întreprinderi se poate observa în graficul următor:

[17] Până la data ultimei actualizări, respectiv 25 ianuarie 2014, nu sunt disponibile date la nivelul anului 2012 referitoare la populație.

Grafic nr. 7.13. - Distribuţia pe regiuni a numărului de înmatriculări, în 2012 (procente)

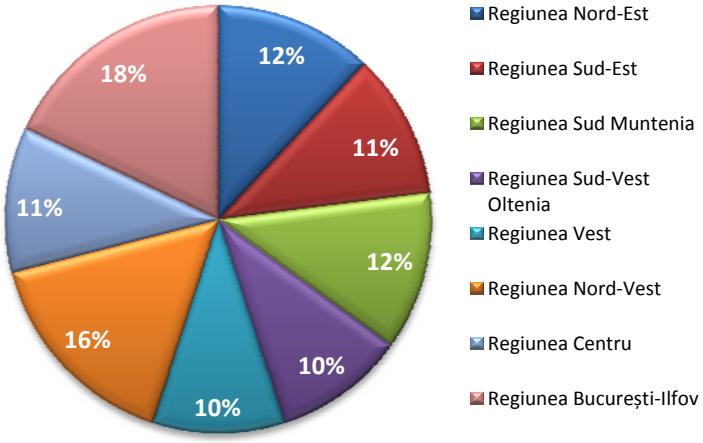

Sursa: Fundația Post-Privatizare – „Raportul Fundației Post Privatizare privind sectorul IMM din România", 2013

Din numărul total de agenţi economici înregistraţi în anul 2011, în Sud Muntenia, 52% au fost persoane fizice autorizate şi 48% societăţi comerciale, aproape toate întreprinderile noi având un singur sediu – 94,1%. Referitor la distribuţia pe medii de rezidenţă, 59,3% dintre întreprinderile nou create au fost în mediul urban şi 40,7% în mediul rural, important de evidențiat fiind faptul că ponderea întreprinderilor nou create în mediul rural a înregistrat o ușoară creștere față de anul precedent (+2,7%). Un aspect pozitiv se remarcă și în cazul proporției generale a noilor întreprinderi al căror sediu era locuința managerului, valoare ce a înregistrat o scădere în anul 2011 cu 9,4 puncte procentuale față de anul precedent, în timp ce ponderea întreprinderilor noi care își desfășoară activitatea la un sediu independent a crescut semnificativ de la 0,6% în 2010, la 16,4% în 2011[18].

Din punct de vedere al distribuţiei întreprinderilor active nou create, pe sectoare de activitate, la nivelul regiunii cei mai mulţi agenţi economici au fost înmatriculaţi cu activitatea principală comerţ (50,3%), urmaţi de cei cu activitate în industrie, la egalitate cu construcțiile (14,4%), în transporturi (12,2%), iar cei mai puţini în alte servicii (4,4%) și în hoteluri şi restaurante (4,3%). Faţă de anul 2010, s-a constat o creştere a ponderii sectoarelor Construcții (+7,6%) și Transporturi (+4,7%), acestea fiind cele mai atrăgătoare la nivelul regiunii Sud Muntenia, în timp ce pentru celelalte categorii trendul a fost de scădere, cea mai accentuată înregistrându-se în Comerț (-10,7%). (Pentru tabelul cu informațiile prezentate mai sus, sintetizat pentru Sud Muntenia, pentru intervalul 2004 – 2011 – vezi tabelul nr. 1.2.7.2. din secțiunea Anexe). [19]

La nivel județean, cele mai multe înmatriculări s-au operat, în anul 2012, în Prahova (3.933) și Argeș (3.385), iar cele mai puține în Călărași (1.124) și Ialomița (1.020).

Dinamica radierilor însă a fost mult mai sensibilă la fluctuațiile economice. Dacă în intervalul 2004 - 2008 s-au radiat în medie circa 8.600 de firme anual, la începutul crizei din 2009 și până în 2012, în Sud Muntenia s-au radiat în medie aproximativ 11.900 de firme, cel mai mare număr de radieri anuale înregistrându-se în anul 2010 – 25.557 radieri (pe fondul aplicării prevederilor OUG 44/2008).

[18] Până la data ultimei actualizări, respectiv 25 ianuarie 2014, nu sunt disponibile date la nivelul anului 2012 pentru indicatorii analizați în acest paragraf.
[19] Idem

La nivel de regiune și județe componente, dinamica a fost pozitivă pentru 2012, semn că economia arăta semne de stabilizare și redresare, susținută în principal de creșterea producției industriale și a cifrei de afaceri din acest sector.

La nivel regional, în 2011, rata de creare a întreprinderilor noi, calculată faţă de stocul existent la 1 ianuarie 1995, s-a situat la un nivel de 4,4% (național 36,1%), în ușoară creștere comparativ cu anul precedent (+0,4%), ocupând locul 4 la nivel național după regiunile București – Ilfov (6,5%), Nord–Vest (6,5%) și Nord–Est (4,6%). Evoluția în perioada analizată 2004 – 2011, ilustrează faptul că rata de creare a avut o tendinţă oscilantă, valoarea cea mai mare înregistrându-se în anul 2008 (5,3%), iar cea mai mică în 2006 (3,9%).[20]

Grafic nr. 7.14. - Înmatriculări și radieri de firme, în regiunea Sud Muntenia, în intervalul 2004 – 2012 (număr)

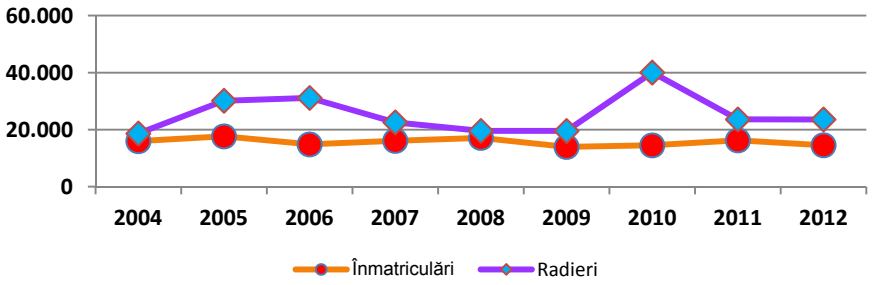

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia pe baza datelor de la ONRC

În vederea conturării unei imagini mai detaliate a mediului de afaceri la nivelul regiunii Sud Muntenia se va analiza în continuare și situația unităților locale active sub toate aspectele, respectiv numărul, domeniile de activitate, cifra de afaceri, efectivul de personal și productivitatea muncii.

Unitățile locale active, prin natura lor, apar la nivel local și își desfășoară activitățile la scară mică, fiind conectate îndeosebi la piețele locale și regionale. Numai o mică parte dintre acestea sunt active la nivel național sau reușesc să își găsească o nișă internațională de piață.

Astfel, la nivelul anului 2012, în Sud Muntenia existau 53.553 unități locale active, ocupând locul 5 la nivel de țară, într-o ușoară creștere după trei ani de scădere, cu 2.111 unități (una dintre cele mai mari creșteri la nivel național). Cele mai multe dintre acestea activau în comerț și servicii (73,8%), urmate de cele din industrie (9,9%), construcții (9,6%), agricultură (5,5%) și altele (1,3%).

La nivel de județe componente, cele mai multe unități locale existau, în 2012, în Prahova și Argeș, cu 16.126, respectiv 13.361 unități, în timp ce pe ultimele locuri s-au clasat Ialomița și Giurgiu, cu 4.078, respectiv 3.980 unități. Important de adăugat este faptul că în anul 2012, numărul unităților locale active a crescut în toate județele regiunii, după trei ani consecutivi de scădere, cel mai mult în Argeș și Teleorman, iar cel mai puțin în Giurgiu și Călărași.

În 2012, unităţile locale active în industrie, construcții, comerț și alte servicii, de la nivelul regiunii Sud Muntenia, au realizat o cifră de afaceri de 132.425 milioane lei (ce reprezintă 12,49% din

[20] Până la data ultimei actualizări, respectiv 25 ianuarie 2014, nu sunt disponibile date la nivelul anului 2012 pentru indicatorii analizați în acest paragraf.

valoarea la nivel național), în creştere cu 3,08% faţă de anul precedent, situând regiunea Sud Muntenia pe locul 2 la nivel naţional, poziție de altfel ocupată în tot intervalul analizat. Cea mai mare cifră de afaceri a fost înregistrată de unităţile din judeţul Prahova cu 51.542 milioane lei, urmate de cele din Argeş cu 43.589 milioane lei, iar pe ultimele două poziţii s-au situat judeţele Teleorman și Giurgiu, cu 5.695 şi, respectiv 5.120 milioane lei. Evoluţia în ansamblu a cifrei de afaceri în perioada 2005 – 2012, la nivelul fiecărui judeţ al regiunii Sud Muntenia se poate observa în următorul tabel:

Tabel nr. 7.5. - Cifra de afaceri a unităților locale active în industrie, construcții, comerț și alte servicii, nivel național, regional și județean, în intervalul 2005 - 2012 (milioane lei prețuri curente)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
România	514.070	625.275	772.262	959.414	850.834	903.238	1.007.151	1.060.508
Sud Muntenia	63.654	77.103	90.116	114.074	97.848	107.136	128.467	132.425
Argeş	20.701	25.055	30.784	37.879	35.209	35.925	40.388	43.589
Călărași	2.791	3.943	4.765	6.655	5.314	5.748	6.844	7.019
Dâmbovița	5.832	7.309	8.680	11.319	9.321	9.716	11.364	12.966
Giurgiu	3.150	3.976	5.110	5.648	5.006	5.381	5.137	5.120
Ialomița	3.536	4.089	4.307	5.872	5.063	5.675	6.170	6.494
Prahova	24.562	29.250	32.495	41.466	33.858	40.003	53.215	51.542
Teleorman	3.082	3.481	3.975	5.235	4.077	4.688	5.350	5.695

Sursa: Institutul Național de Statistică

Variaţia pe perioada 2004 - 2012 a cifrei de afaceri pentru fiecare categorie de mărime în cadrul unităților locale active arată că întreprinderile mari (cu peste 250 de angajați) realizează ponderea cea mai mare a cifrei de afaceri (în media 43,6%), comparativ cu numărul lor foarte scăzut, care nu a depășit 314 unități în intervalul analizat. Pentru celelalte categorii, respectiv întreprinderile micro (cu 0-9 salariați), mici (10-49 salariați) și mijlocii (50-249 salariați), evoluția ponderilor a fost una constantă, cu excepția anului 2012 când microîntreprinderile au realizat o cifră de afaceri mai mare decât întreprinderile mici, la nivel regional. O altă concluzie ar fi distribuirea destul de echilibrată a ponderilor cifrei de afaceri realizate de fiecare categorie de mărime a unităților locale active, ceea ce se poate observa și din graficul următor:

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare

Graficul nr. 7.15. - Cifra de afaceri a unităţilor locale active, pe clase de mărime după numărul de salariaţi, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2012 (procente):

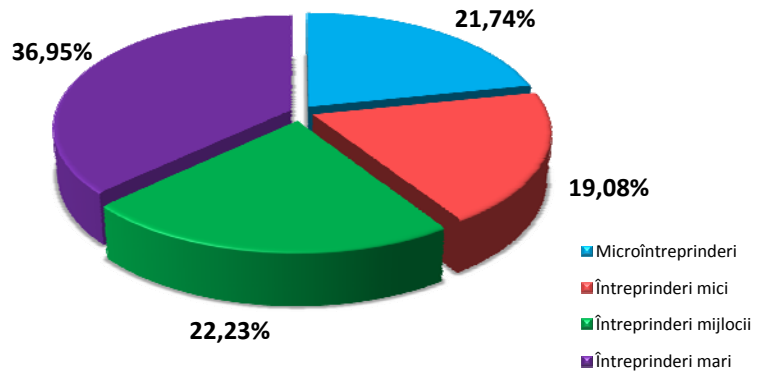

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

La nivelul anului 2012, efectivul de personal din unităţile locale active, la nivelul regiunii, a fost de 473.462 persoane, reprezentând 11,56% din efectivul de personal de la nivel naţional (loc 5). În perioada analizată, respectiv intervalul 2004 – 2012, acest indicator a avut o evoluţie oscilantă cu o scădere până în 2006, urmată de creştere în 2007 – 2008 şi din nou scăderi drastice în anii 2009 şi 2010, în principal ca efect al instalării crizei economice care a dus la desfiinţarea unui număr important de întreprinderi sau a restrângerii acivităţii acestora (de exemplu, în 2010 scăderea a fost de peste 7% faţă de 2009, respectiv peste 35.400 de persoane). În ultimii ani din intervalul analizat, se constată o ușoară creștere a efectivului de personal, pe fondul unei redresări încă instabile a economiei naționale și regionale.

Sectoarele economice cu numărul cel mai mare al efectivului de personal, în Sud Muntenia, în 2012 au fost industria (aproximativ 37% din totalul de la nivel regional), serviciile (23%), comerţul (în jur de 21%), construcţii (11%) şi agricultură (5% din totalul efectivului de personal de la nivel regional).

Grafic nr. 7.16. - Evoluţia efectivului de personal din unitaţile local active din regiunea Sud Muntenia, în intervalul 2004 – 2012 (număr)

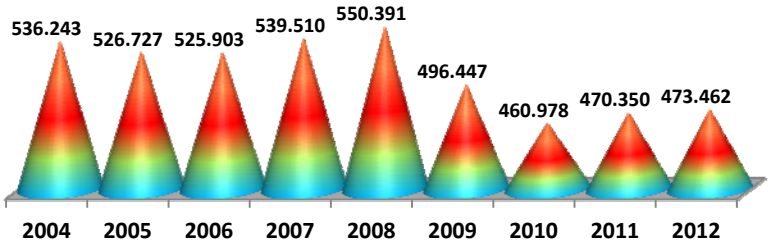

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Performanța economică și financiară a întreprinderilor poate fi măsurată cu ajutorul mai multor indicatori economici, dintre care cel mai relevant pentru prezenta analiză este **productivitatea muncii**, definită, în situația de față, ca raport între cifra de afaceri a unităților locale

și numărul mediu de salariați. Indicator sintetic al eficienței activității economice a întreprinderilor, productivitatea muncii reflectă eficacitatea muncii cheltuite în procesul de producție, depinzând nu numai de cuantumul muncii, ci şi de calitatea ei, de mărimea capitalului utilizat etc.

Pentru unitățile locale active din industrie, construcţii, comerţ şi alte servicii din regiunea Sud Muntenia productivitatea muncii la nivelul anului 2012 a fost de 252.936,2 lei/salariat, peste valoarea de la nivel național. Evoluția în intervalul analizat, respectiv 2005 – 2012 (pentru anul 2004 nu există date disponibile la INS referitoare la indicatorul cifra de afaceri a unităților locale active), a fost în general ascendentă, cu excepția anului 2009 când valoarea acestui indicator s-a diminuat cu 10,4% față de anul precedent, cauza fiind instalarea crizei economice care a determinat scăderea numărului de întreprinderi și implicit, a numărul de salariați.

Analizând datele privind evoluția productivității muncii la nivel local, în intervalul 2005 - 2012, se poate remarca faptul că cele mai importante creșteri ale acestui indicator s-au înregistrat în județele Călărași și Dâmbovița, în timp ce în Ialomița și Giurgiu creșterile au fost într-o proporție mai mică.

Grafic nr. 7.17. – Evoluția productivității muncii în județele regiunii Sud Muntenia, în perioada 2005 – 2012 (lei/salariat)

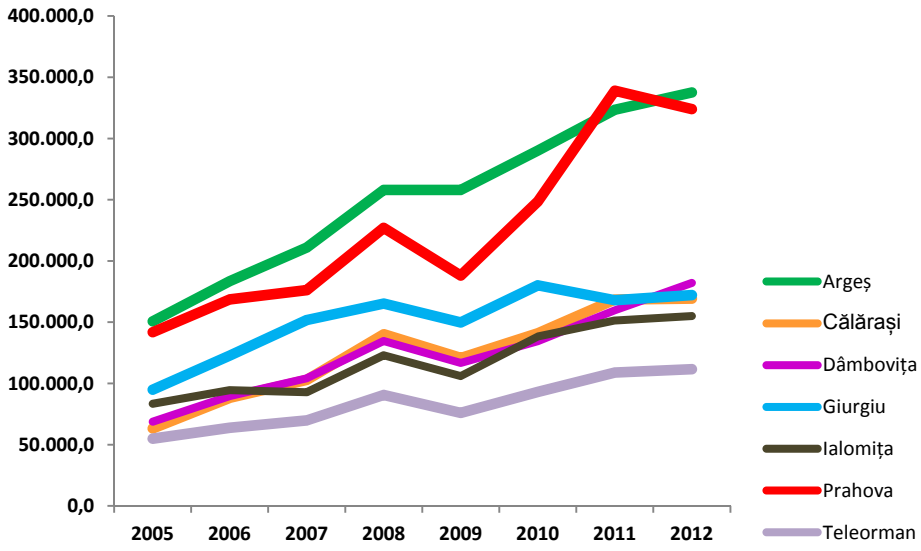

Sursa: Calcule ADR pe baza datelor de la INS

O treime din PIB-ul regiunii Sud Muntenia vine din industrie, un domeniu bine dezvoltat, variat şi în expansiune. Faptul este evident şi din clasamentul celor mai puternice companii regionale, în funcţie de cifra de afaceri. Din Prahova şi Argeş proveneau 63,3% (19) dintre companiile care au intrat în Top 30 regional în 2010. Teleormanul are o singură companie în primele 30, Dâmboviţa şi Ialomiţa au câte 2, iar Călăraşi şi Giurgiu câte 3.

Primii 30 de jucători din regiunea Sud Muntenia au asigurat locuri de muncă, în 2010, pentru aproape 51.818 de oameni, realizând o cifră de afaceri de 33,4 miliarde lei, în creştere faţă de anul precedent. Lider detaşat a fost Automobile Dacia SA cu 13.823 de salariaţi şi o cifră de afaceri de circa 11,4 miliarde lei. Poziţia a doua a revenit celor de la Lisa Draxlmaier Autopart România SRL cu 5.048 angajaţi, companie prezentă tot în judeţul Argeş şi care activează în domeniul industriei auto.

Anul de criză 2010, a adus pierderi semnificative pentru 7 companii mari ale regiunii, unele dintre cele mai afectate fiind Lidl Discount SRL şi PETROTEL - LUKOIL SA, ambele din judeţul Prahova, activând în domeniul comerţului cu amănuntul şi, respectiv, fabricarea produselor obținute din prelucrarea țițeiului.

Conform datelor preluate de la ONRC, la nivelul anului 2010, având drept criteriu cifra de afaceri realizată, se pot constata următoarele: activitatea economică din Argeş a fost dominată de industria auto, în Prahova conduceau industria petrolieră şi cea chimică, iar în Dâmboviţa s-au menţinut două mari unităţi de producţie de metale feroase, Mechel şi Oţelinox din Târgovişte şi fabricarea de aparate electrocasnice Arctic de la Găeşti. Judeţul Călăraşi intră în top cu o societate specializată în producţia de metale feroase, Donasid SA, şi două companii din industria agro-alimentară, Agro-Chirnogi SA şi Aldis SRL. Ialomiţa are doi reprezentanţi, Expur Urziceni SA în industria uleiurilor alimentare şi Zahărul Românesc SA – industria zahărului. Judeţul Giurgiu intra în Top 30, în anul 2010, cu 3 companii, din domeniile construcţii drumuri, comerţ cu amănuntul şi transporturi aeriene de pasageri – Blue Air Transport Aerian SA. Judeţul Teleorman a reuşit să califice în top o societate din domeniul culturii cerealelor și a plantelor tehnice, domeniu cu tradiţie în acest judeţ – InterAgro SRL.

2.7.3. INIŢIATIVE ANTREPRENORIALE

Structurile de sprijinire a afacerilor (parcuri industriale, parcuri logistice, parcuri de afaceri, tehnologice, incubatoare de afaceri, clustere) contribuie la dezvoltarea economică a localităţilor, prin oferirea condiţiilor adecvate pentru localizarea întreprinderilor, în special a IMM-urilor productive şi a serviciilor de sprijinire a acestora. Structuri moderne, ele permit regiunilor să beneficieze de avantaje competitive prin utilizarea resurselor lor specifice, neutilizate sau sub-utilizate, contribuind astfel la convergenţa regiunilor din punct de vedere economic şi social.

La nivel regional, structurile de sprijinire a afacerilor sunt încă slab dezvoltate şi insuficient funcţionale, iar un număr limitat de IMM-uri era localizat în cadrul acestor structuri.

În 2013, la nivel național exista un număr de 59 de parcuri industriale, din care 20 (cca. 34%) erau localizate în regiunea Sud Muntenia, ce ocupa astfel locul 1 la nivel național. În ceea ce privește localizarea parcurilor industriale din regiune, mai mult de jumătate dintre acestea erau situate în mediul rural. O situație mai detaliată a acestora este prezentată în tabelul nr.7.6. de mai jos.

Discrepanţele dintre zona de sud şi cea de nord a regiunii sunt regăsite şi în distribuţia geografică a structurilor de sprijin în cadrul regiunii. Astfel, o pondere covârşitoare ale acestora este situată în judeţele din nordul regiunii, cel mai reprezentativ din acest punct de vedere fiind judeţul Prahova, care deţinea un număr de 12 astfel de unități, clasându-se primul loc atât la nivel regional, cât și național. Urmează județul Dâmbovița cu 5 parcuri, Giurgiu cu 2 parcuri şi Ialomiţa cu 1 parc industrial, în timp ce județele Călăraşi, Ialomița şi Teleorman nu aveau niciun parc industrial.

Tabel nr. 7.6. - Parcuri industriale în regiunea Sud Muntenia , în anul 2013

Nr.	Judeţ	Denumire Parc Industrial	Stadiu	Localizare
1	Argeş	Parcul Industrial WDP Oarja	Operațional	Rural
2	Dâmboviţa	Parcul Industrial Răcari	Operațional	Urban
3	Dâmboviţa	Parcul Industrial Moreni	Operațional	Urban
4	Dâmboviţa	Parcul Industrial Mija	Operațional	Rural

5	Dâmboviţa	Parcul Industrial WDP Corbii Mari	In curs de amenajare	Rural
6	Dâmboviţa	Parcul Industrial Priboiu	Operațional	Rural
7	Giurgiu	Parcul Industrial București - Bolintin	Operațional	Rural
8	Giurgiu	Parc Tehnologic și Industrial Giurgiu Nord	Operațional	Urban
9	Prahova	Parcul Industrial Prahova	Operațional	Urban
10	Prahova	Parcul Industrial Ploieşti	Operațional	Urban
11	Prahova	Parcul Industrial Brazi	Operațional	Rural
12	Prahova	Parcul Industrial Mizil	Operațional	Urban
13	Prahova	Parcul Industrial Urlaţi	Operațional	Urban
14	Prahova	Parcul Industrial Allianso Business Park-	Operațional	Rural
15	Prahova	Parcul Industrial WDP Ariceştii Rahtivani	În curs de amenajare	Rural
16	Prahova	Parcul Industrial Ciorani	Greenfield	Rural
17	Prahova	Parcul Industrial Primus 1 Ariceştii	Greenfield	Rural
18	Prahova	Parcul Industrial Primus 2 Ariceştii	Greenfield	Rural
19	Prahova	Parcul Industrial Plopeni	Operațional	Urban
20	Prahova	Parc Industrial Allianso Development	Greenfiend	Rural

Sursa: Ministerul Administraţiei şi Internelor

Domeniile de activitate predominante ale firmelor găzduite de parcurile industriale din regiune sunt industria textilă, industria petrochimică, construcţii, echipamente electronice, medicale şi sanitare. Gama de servicii oferite este puţin variată şi limitată în cele mai multe cazuri la utilităţi (energie electrică, gaze naturale, apă, canalizare menajeră, canalizare pluvială, parcări); infrastructura necesită investiţii majore, iar vizibilitatea lor în rândul companiilor din mediul privat trebuie îmbunătăţită.

Serviciile oferite de către parcurile industriale sunt legate de oferirea dreptului de folosinţă asupra infrastructurii, a utilităţilor şi serviciilor necesare desfăşurării activităţii, precum şi consultanţă de afaceri. Pentru perioada următoare, cel mai mare parc industrial al regiunii – Parcul Industrial Ploieşti – îşi propune să stimuleze mediul de afaceri prin crearea Centrului multifuncţional de afaceri – Lumina Verde – Ploieşti, judeţul Prahova, ca o structură de sprijin a afacerilor din Polul de Creştere Ploieşti – Prahova. Obiectivele vizate sunt legate de dezvoltarea spiritului antreprenorial în rândul elevilor şi studenţilor din mediul preuniversitar și universitar; promovarea conceptului de dezvoltare economică durabilă în rândul oamenilor de afaceri; promovarea activităţilor economice desfăşurate în Polul de Creştere.

Parcul Tehnologic şi Industrial Giurgiu Nord, o investiție tip brownfield, cu o suprafață de 11,76 ha și un profil în proporție de 80% textil, 10% chimic și 10% altele, realizează activităţi de cercetare – dezvoltare – inovare. Principalele activităţi de CDI realizate în ultimii 5 ani sunt focalizate pe realizarea şi dezvoltarea de noi metode de producţie – tehnologie, în special cu privire la îmbunătăţirea parametrilor apei utilizate de firmele găzduite de parc. Rezultatele activităţilor de CDI se reflectă în o mai bună calitate a parametrilor apei industriale şi în găsirea de modalităţi şi procedee de reciclare a nămolului industrial prin utilizarea sa în construcţia de cărămizi. În ceea ce priveşte auto-evaluarea performanţelor de CDI, parcul se poziţionează la categoria „o stea” – cu

performanţe de CDI recunoscute la nivel naţional din punct de vedere al originalităţii, relevanţei şi rigorii. Activitatea parcului a început în 2003, iar în prezent numără 32 de firme găzduite și 1.418 angajați.

Incubatoarele de afaceri, componentă importantă a infrastructurii de afaceri, cu rol major în impulsionarea IMM-urilor și în sprijinirea dezvoltării acestora, sunt destul de slab reprezentate.

În România, în 2012, erau funcționale doar 10 de incubatoare, cele mai multe activând în domenii precum servicii de consultanţă, IT, biotehnologii, biomateriale, transfer de know-how, cercetare ştiinţifică, servicii de transport, etc. Cele mai multe sunt localizate în regiunea Bucureşti – Ilfov, în timp ce în regiunea Sud Muntenia există doar 2 incubatoare de afaceri, şi anume: Incubatorul Tehnologic şi de Afaceri ITAF Ploieşti - în cadrul Universităţii de Petrol - Gaze Ploieşti și Incubatorul de Afaceri din cadrul Universității Pitești.

Stimularea iniţiativei antreprenoriale prin sprijinirea şi încurajarea înfiinţării clusterelor are drept obiectiv încurajarea cooperării dintre diferiţi actori economici, în vederea creşterii competitivităţii şi productivităţii. În competiţia globală pentru pieţe, şansele succesului economic ale unei ţări sau ale unei regiuni se bazează pe specializarea forţei de muncă şi concentrarea eforturilor de dezvoltare spre domenii cheie, unde se deţin avantaje competitive, resurse şi competenţe. În acest context, clusterele inovative sunt o soluţie de succes datorită faptului că sunt o combinaţie între dinamismul antreprenorial şi sinergiile proactive între actorii principali ai inovării.

În regiunea Sud Muntenia, un cluster inovativ funcţional este Dacia Renault Cluster Pole, Piteşti - o asociaţie de tip profesional şi patronal compusă din societăţi comerciale care desfăşoară activităţi în industria de automobile, asociate în scopul reprezentării intereselor sectorului de automobile. Asociaţie fără scop lucrativ, Dacia Renault Cluster Pole grupează 150 societăţi comerciale de mărimi diferite, având în comun faptul că se ocupă de concepţia, fabricarea şi comercializarea de automobile, materiale, componente, module, părţi din automobil sau realizează servicii legate de automobile.

În scopul promovării schimburilor internaţionale şi al atragerii de capital străin pentru introducerea tehnologiilor noi, precum şi pentru sporirea posibilităţilor de folosire a resurselor economiei naţionale, a fost înfiinţată, în 1996, Zona Liberă Giurgiu.

Pe lângă funcţia tradiţională de centru gravitaţional pentru fluxurile comerciale internaţionale, Zona Liberă Giurgiu are ca obiective prioritare atragerea investitorilor străini pentru dezvoltarea de activităţi industriale, precum şi stimularea exporturilor de produse prelucrate.

Zona Liberă Giurgiu se întinde pe o suprafaţă de 160 ha, la doar 60 de km de Bucureşti, fiind punctul de intersecţie al principalelor culoare de trafic rutiere, feroviare şi fluviale internaţionale. Aici desfăşoară activităţi de producţie, comerţ, construcţii, prestări servicii, etc. circa 200 de firme.

2.7.4. ACTIVITATEA DE CERCETARE – DEZVOLTARE – INOVARE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

România are un nivel foarte scăzut al cheltuielilor totale pentru cercetare - dezvoltare, ele reprezentând cca. un sfert din media UE-25. România se situează sub nivelul înregistrat de țările din centrul și sud-estul Europei în privința intensității cercetării-dezvoltării, un aspect pozitiv fiind ponderea mai mare a sectorului privat în finanțarea cheltuielilor de C&D, comparativ cu alte state membre.

În regiunea Sud Muntenia există 11 Institute de cercetare – dezvoltare, în domenii precum agricultura, viticultura, pomicultura, horticultura, piscicultura, petrol şi instalaţii petroliere și cercetare nucleară.

Din categoria entităţilor de inovare şi transfer tehnologic, în Sud Muntenia există două centre de informare tehnologică, respectiv:

- CIT Casa Dunării - Fundaţia pentru Democraţie, Cultură şi Libertate – Filiala Călăraşi – autorizat în domenii precum: energie eoliană şi solară, co-generare, hidraulică, Internet, comunicaţii fixe şi mobile, transporturi, cultură și turism;
- CIT-CCIA Ialomița, Slobozia - Centru de Informare Tehnologică - autorizat în domenii precum: industria alimentară, agricultură şi protecţia mediului.

Sistemul regional de cercetare – dezvoltare – inovare se confruntă cu aceleași probleme ca cel de la nivel național. Subfinanțarea acestui sector ca procent din PIB, slaba dotare cu tehnologie performantă și remunerația scăzută din acest domeniu au condus la fenomenul de migrație al specialiștilor, în special a celor tineri. Pe lângă problemele de ordin instituțional, la baza declinului din sectorul CDI a stat și capacitatea scăzută a mediului de afaceri de la nivel regional în a investi în cercetare sau în a asimila rezultatele de cercetare-dezvoltare tehnologică (produse, tehnologii noi sau modernizate etc.), fapt ce reiese din ponderea scăzută a investițiilor în modernizare și retehnologizare. Tot acest complex de factori sunt determinanți pentru atractivitatea foarte scăzută a sectorului CDI la nivel regional, cu impact negativ asupra întregului mers al acestui domeniu.

În activitatea de cercetare – dezvoltare, în anul 2012, la nivelul regiunii Sud Muntenia, erau 3.236 salariaţi, mai puțini cu 21% faţă de anul 2004, și în creștere cu 44% faţă de 2011. Din punct de vedere al numărului de salariaţi, regiunea s-a situat pe locul 5 la nivel naţional, în 2012, comparativ cu locul 7 ocupat în anul precedent.

Cei mai mulţi salariaţi în cercetare – dezvoltare erau în judeţul Argeş (2.130 salariaţi), urmat de Dâmbovița cu 353 salariaţi, în timp ce pe ultimele locuri s-au situat judeţele Teleorman – 23 salariaţi şi Ialomița cu niciun salariat, în 2012. Cea mare scădere, de 20%, a fost semnalată în județul Călărași, pierzând astfel locul 2 ocupat în anul precedent. Județul Giurgiu a înregistrat o creștere importantă a numărului de salariați, de la 0 în 2010 și 2011, la 55 în 2012, în timp ce în Ialomița a continuat declinul acestui sector, județul pierzând toți salariații din cercetare – dezvoltare.

Din numărul total al salariaţilor 56,3% erau cercetători, 14% erau tehnicieni şi asimilaţi, iar 29,6% erau alte categorii de salariaţi.

Tabel nr. 7.7. - Număr salariaţi din activitatea de cercetare - dezvoltare la nivel regional şi pe judeţe în intervalul 2004 – 2012 (număr persoane)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sud Muntenia	4.080	3.850	3.794	4.376	4.484	3.676	3.543	2.253	3.236
Argeș	2.179	2.003	1.987	2.607	2.575	2.424	2.333	1.165	2.130
Călărași	558	477	408	331	326	302	304	420	340
Dâmbovița	179	213	326	320	394	362	345	365	353
Giurgiu	36	33	34	7	6	1	0	0	55
Ialomița	6	5	6	1	3	11	8	3	0
Prahova	1.103	1.100	1.018	1.087	1.158	556	533	277	335
Teleorman	19	19	15	23	22	20	20	23	23

Sursa: Institutul Național de Statistică

În anul 2012, în regiunea Sud Muntenia la 10.000 de persoane ocupate civile, 27,4 erau salariaţi în activitatea de cercetare – dezvoltare (locul 6 la nivel naţional, în urcare o poziție față de anul precedent), cei mai mulţi regăsindu-se în judeţele Argeş (85,4) şi Călăraşi (33,7). În graficul de mai jos, se poate observa evoluţia oscilantă, scăderea abruptă din anul 2011 și ușoara revenire în unele județe la nivelul anului 2012.

Grafic nr. 7.18. - Evoluția salariaților din cercetare – dezvoltare la 10.000 persoane civile, în regiunea Sud Muntenia, în intervalul 2004 - 2012

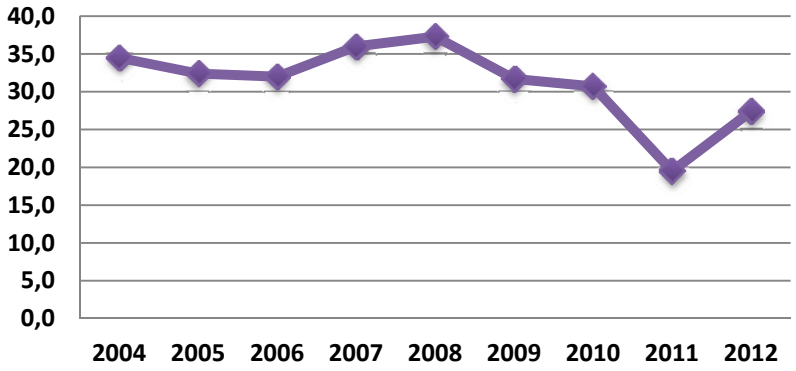

Sursa: Institutul Național de Statistică

La nivel regional, cheltuielile totale din cercetare – dezvoltare au fost, în 2012, de 331,59 milioane lei, ocupând locul 2 la nivel naţional după Bucureşti – Ilfov. Din totalul cheltuielilor, 94% au reprezentat cheltuieli curente şi 6% cheltuieli de capital, acestea din urmă în scădere ca pondere în total cheltuieli față anul precedent, indicând orientarea preponderentă către menținerea pe piață și nu spre dezvoltare. Din repartizarea pe județe a cheltuielilor din cercetare – dezvoltare rezultă că în judeţul Argeş acestea au deținut o pondere de 77%, urmat de Prahova cu 12%, ultimele locuri fiind ocupate de județele Giurgiu şi Teleorman cu 2,4%, respectiv 0,17%, în timp ce Ialomița nu intră în clasament.

Grafic nr. 7.19 – Evoluția cheltuielilor din domeniul CDI la nivelul regiunii Sud Muntenia – comparativ cu nivelul național, în intervalul 2004 – 2012 (mii lei prețuri curente)

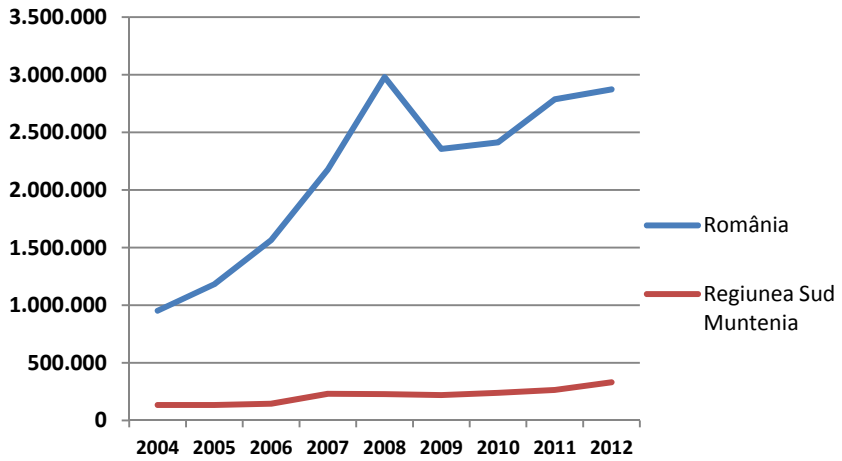

Sursa: Institutul Național de Statistică

Analizate pe surse de finanţare, cheltuielile din activitatea de cercetare – dezvoltare au provenit, în 2010, în proporţie de 87% din mediul privat, urmând fondurile publice cu un procent de 10%, iar pe ultimul loc au reprezentat fondurile provenite din alte surse în procent de 0,87%. [21]

Grafic nr. 7.20. – Cheltuieli totale din activitatea de cercetare – dezvoltare pe surse de finanţare în regiunea Sud Muntenia, în anul 2010 (procente)

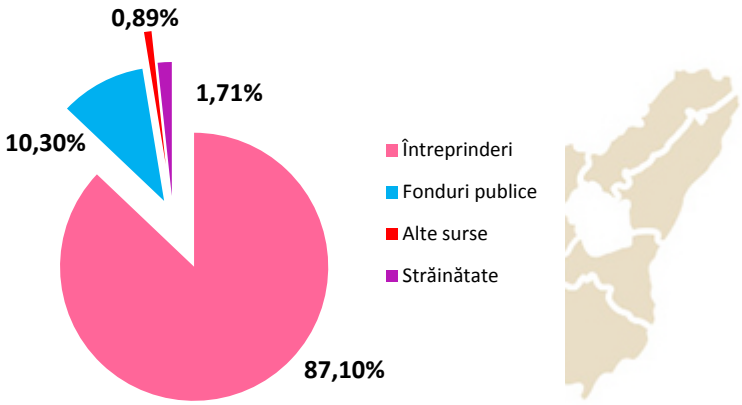

Sursa: INS, Document Colecţie date statistice Cercetare - Dezvoltare 2005 – 2010

Cererile de brevete de invenţie depuse de solicitanţii români în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, au fost în număr de 94, în creştere cu 40,3% faţă de anul precedent. După numărul de cereri de brevete depuse, regiunea Sud Muntenia s-a poziţionat pe locul 5 la nivel naţional, în urcare 3 poziţii faţă de anul anterior. La nivel judeţean, cele mai multe cereri de brevete au fost depuse în judeţele Dâmboviţa (32 – peste 100% faţă de 2010) și Argeș (29 – creștere de 190%), iar cele mai puţine în judeţele Giurgiu și Teleorman (ambele câte 2 cereri) și Călărași (1 – scădere 75%). [22]

Numărul cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor ale solicitanţilor români a fost de 34 (loc 4 la nivel naţional), cele mai multe înregistrându-se în Prahova – 12 şi Dâmboviţa – 9, iar cele mai puţine în Călăraşi şi Teleorman, în 2011.[23]

În ceea ce priveşte depunerea de cereri de înregistrare a mărcilor, în 2011 acestea au fost în număr de 666, poziţionând regiunea Sud Muntenia pe locul 4 la nivel naţional. Cele mai multe s-au depus în judeţele Prahova (334) şi Argeş (137), iar cele mai puţine în Ialomiţa (33) şi Călăraşi (26).[24]

Inovarea este un proces continuu şi dinamic, care contribuie la creşterea economică. Acesta este definit ca fiind introducerea de bunuri, servicii, procese sau metode de marketing substanţial îmbunătăţite, creşterea economică şi dezvoltarea depinzând de generarea, exploatarea şi diseminarea noilor cunoștințe, metode, procese şi produse. Este general admis faptul că modul corect de a depăşi criza şi de a înscrie economia pe calea unei creşteri sustenabile şi echitabile din punct de vedere social este finanţarea inovării în întreprinderi.

[21] Până la data ultimei actualizări, respectiv 25 ianuarie 2014, nu sunt disponibile date la nivelul anului 2012 pentru indicatorii analizați în acest paragraf.

[22] Până la data ultimei actualizări, respectiv 25 ianuarie 2014, nu sunt disponibile date la nivelul anului 2012 pentru indicatorii analizați în acest paragraf.

23 Până la data ultimei actualizări, respectiv 25 ianuarie 2014, nu sunt disponibile date la nivelul anului 2012 pentru indicatorii analizați în acest paragraf.

24 Până la data ultimei actualizări, respectiv 25 ianuarie 2014, nu sunt disponibile date la nivelul anului 2012 pentru indicatorii analizați în acest paragraf.

Astfel, în ceea ce priveşte inovarea, în regiunea Sud Muntenia, în 2010 exista un număr de 919 întreprinderi inovative dintr-un total de 8.116 la nivel naţional, ocupând astfel locul 5 la acest aspect. Cele mai multe dintre întreprinderile inovative operau în industrie – 655 şi restul de 264 în servicii. (Acest indicator se calculează de către INS din 2 în 2 ani, ultimul an disponibil fiind 2010). [25]

Conform studiului „Inobarometru 2011 şi Bariere în calea inovării", elaborat de Autoritatea Naţională pentru Cercetare Ştiinţifică, studiu care compară regiunile de dezvoltare din punct de vedere a cinci factori de inovare, şi anume: „Potenţialul de conducere a inovării", „Potenţialul de creare a cunoştinţelor", „Capacitatea de inovare şi de integrare într-un sistem relaţional", „Performanţa activităţilor de inovare" şi „Proprietatea intelectuală", regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe locul 4 la nivel naţional. Factorii de inovare la care regiunea a obţinut cele mai bune locuri au fost: „Potenţialul de creare a cunoştinţelor" – loc 2 şi „Proprietatea intelectuală" – loc 3.

În ceea ce privește capacitatea de inovare calculată pe baza indicatorului „ponderea întreprinderilor inovative față de numărul total de întreprinderi", performanța regiunii Sud Muntenia a fost peste media de la nivel național, respectiv 33% față de 30,8%, plasându-se astfel pe locul 3. Evoluția acestui indicator în intervalul 2002 - 2010 este prezentată în următorul tabel:

Tabel nr. 7.8. - Ponderea întreprinderilor inovative faţă de numărul total de întreprinderi la nivel naţional (%)

	2002 - 2004	2004 - 2006	2006 - 2008	2008 - 2010
România	19,9	21,1	33,3	30,8
Regiunea Nord-Est	22,7	26,7	47,2	42,6
Regiunea Sud-Est	34,2	43,2	44,6	36,9
Regiunea Sud Muntenia	**17,9**	**19,9**	**30,7**	**33,0**
Regiunea Sud-Vest	14,7	13,9	26,0	30,9
Regiunea Vest	13,0	11,1	20,5	18,5
Regiunea Nord-Vest	17,3	21,2	27,6	27,7
Regiunea Centru	19,6	20,1	30,6	24,4
Regiunea Bucureşti Ilfov	19,1	15,5	35,8	32,7

Sursa: Statistică Teritorială 2012; INS - Inovare în industrie şi servicii pentru perioada 2008 - 2010

Concluziile aceluiași studiu, au plasat regiunea Sud Muntenia pe locul 6 la nivel național în ceea ce privește factorul „Performanţa activităţilor de inovare". Plasarea pe acest loc a fost determinată de rezultatele slabe ale regiunii în ceea ce privește următorii subfactori: angajarea în servicii de înaltă tehnologie (loc 6), procentul mediu al cifrei de afaceri din exportul de produse ori servicii noi sau modernizate din totalul cifrei de afaceri (loc 6), ponderea scăzută a întreprinderilor care au primit consultanță din total întreprinderi (loc 6), nivelul scăzut al exportului direct de produse de înaltă tehnologie ca parte din totalul exporturilor (loc 7), procentul mediu al cheltuielilor pentru tehnologii noi sau modernizate din totalul cheltuielilor (loc 7), numărul scăzut al rezultatelor de cercetare-dezvoltare tehnologică (produse, tehnologii, brevete, modele și desene industriale,

[25] Până la data ultimei actualizări, respectiv 25 ianuarie 2014, nu sunt disponibile date la nivelul anului 2012 pentru indicatorii analizați în acest paragraf.

articole, studii etc.) la 1 milion de locuitori (loc 7) și procentul mediu al cheltuielilor pentru consultanță din total cheltuieli ale firmelor care au primit consultanță (loc 8).

Tabel nr. 7.9. – Situaţia comparativă generală şi pe factori de inovare

Regiune de dezvoltare	Clasament general	Clasament pe factori de inovare				
		Potenţialul de conducere a inovării	Potenţialulde creare a cunoştinţelor	Capacitatea de inovare şi de integrare într-un sistem relaţional	Performanţa activităţilor de inovare	Proprietatea intelectuală
Bucureşti - Ilfov	1	1	1	1	1	1
Nord - Est	2	2	4	2	7	6
Centru	3	7	8	3	3	2
Sud Muntenia	**4**	**5**	**2**	**5**	**6**	**3**
Sud - Est	5	6	7	4	2	7
Sud - Vest	6	3	6	8	4	8
Nord - Vest	7	4	3	7	8	4
Vest	8	8	5	6	5	5

Sursa: "Studiu Inobarometru 2011 şi Bariere în calea inovării"

Tabel nr. 7.10. - Ierarhizarea regiunilor pe subfactori de inovare

Nr. crt.	Regiuni de dezvoltare	Clasament pe subfactori de inovare							
		Potenţialul de conducere a inovării				Potenţialul de creare a cunoştinţelor		Capacitatea de inovare şi de integrare într-un sistem relaţional	
		Educatie formală şi non-formală	Personal implicat în activităţi de cercetare - dezvoltare tehnologică (CDT)	Personal implicat în promovare, marketing, prognoză şi supravegherea mediului economic	Susţinerea inovării la nivelul autorităţilor publice	Public	Privat	Capacitatea de inovare	Cooperare şi colaborare
1	Bucuresti - Ilfov	1	1	4	8	1	1	5	1
2	Nord - Est	2	6	1	2	4	4	2	3
3	Centru	3	7	6	7	8	5	4	2
4	**Sud Muntenia**	**5**	**2**	**7**	**4**	**6**	**2**	**6**	**4**
5	Sud - Est	7	4	5	5	7	6	1	7
6	Sud - Vest	6	5	3	1	5	8	8	8
7	Nord - Vest	8	3	2	6	2	3	7	5
8	Vest	4	8	8	3	3	7	3	6

Sursa: "Studiu Inobarometru 2011 şi Bariere în calea inovării"

Tehnologiile Informaţiei şi Comunicaţiilor (TIC) şi activităţile economice electronice sunt motoarele cheie în dezvoltarea companiilor: achiziţia, producţia, marketingul, vânzările şi distribuţia.

Studiile arată că există încă mult loc pentru îmbunătăţiri, deoarece multe companii consideră că furnizorii şi clienţii lor nu sunt pregătiţi pentru activităţile economice electronice, acesta fiind, în general, motivul principal pentru care activităţile de acest tip nu sunt folosite mai intens.

Tabel nr. 7.11. – Ponderea personalului care a utilizat PC şi PC conectate la internet pe regiuni de dezvoltare, în 2006, 2009 şi 2010 (procente)

Regiune	Ponderea personalului care a utilizat PC - %			Ponderea personalului care a utilizat PC conectat la internet în total personal - %		
	2006	2009	2010	2006	2009	2010
Nord - Est	17,1	20,4	22,0	10,5	16,3	19,0
Sud - Est	18,2	17,6	18,8	11,1	15,0	14,9
Sud - Muntenia	**18,1**	**22,9**	**23,1**	**11,4**	**18,0**	**18,7**
Sud - Vest	21,1	16,4	19,7	11,8	13,8	15,5
Vest	15,4	22,3	19,8	10,3	19,3	16,8
Nord - Vest	23,7	19,5	22,9	16,7	16,1	19,8
Centru	20	22,7	24,6	12,9	18,4	20,4
Bucureşti - Ilfov	41,3	44,0	55,0	28,5	38,2	48,3
Total	25,4	27,4	32,1	16,9	23,2	27,5

Sursa: Societatea Informațională INS, ediţii 2008 şi 2011

Din repartizarea pe regiuni a indicatorilor prezentaţi mai sus, la nivelul anului 2010, se poate observa o detaşare netă a regiunii Bucureşti-Ilfov, în timp ce regiunea Sud Muntenia ocupa locul 2 în ceea ce priveşte ponderea personalului care a utilizat PC, respectiv locul 4 în ceea ce priveşte ponderea personalului care a utilizat PC conectat la internet.

Grafic nr. 7.21. - Ponderea întreprinderilor care deţineau website propriu în total întreprinderi active, în 2010 (procente)

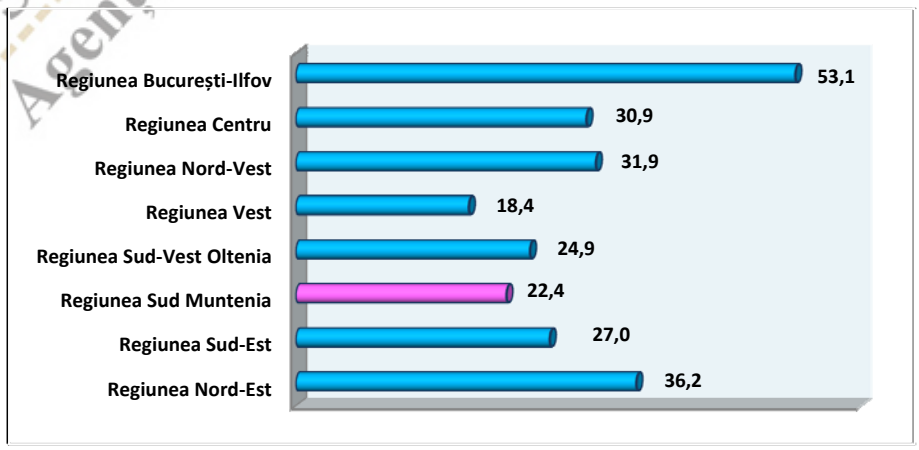

Sursa: Societatea Informațională INS, ediţia 2011

Grafic nr. 7.22. – Ponderea personalului care a utilizat PC în anul 2010 (procente)

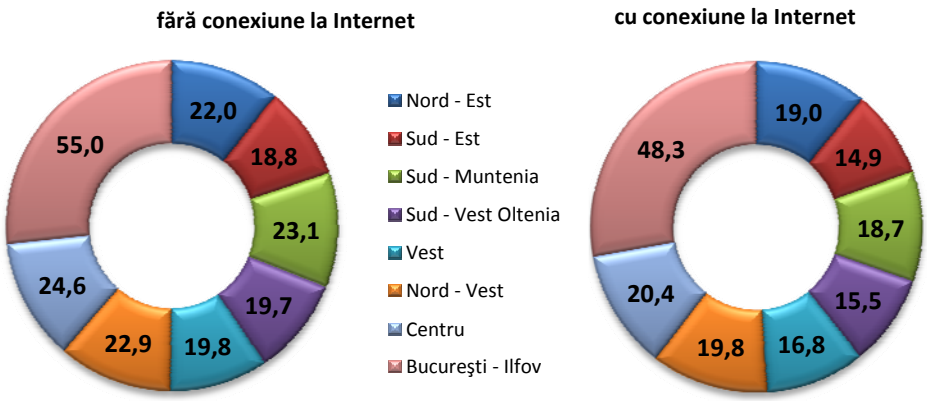

Sursa: Societatea Informațională INS, ediţii 2011 şi 2012

Societatea informaţională permite accesul larg la informaţie, un nou mod de lucru şi de cunoaştere, amplifică posibilitatea globalizării economice şi a creşterii coeziunii sociale, informaţia şi capacitatea de comunicare fiind considerate principalii factori care determină creştere economică pe termen lung. Societatea informaţională este cu atât mai importantă, cu cât aceasta integrează şi dimensiunea economică, prin dezvoltarea unor noi paradigme ale economiei digitale şi ale noii economii bazate pe cunoaştere, inovare, cultură antreprenorială şi managerială, educaţie a cetăţeanului şi a consumatorului. De asemenea, societatea informaţională integrează obiectivele dezvoltării durabile, egalităţii de şanse, protecţiei mediului, dezvoltarea inovativă, restructurarea industriei şi a mediului de afaceri, inclusiv ale sectorului IMM, de aceea se impune sprijinirea extinderii acesteia ca o condiţie a dezvoltării socio-economice durabile.

2.7.5. INVESTIŢII STRĂINE ŞI COMERŢUL EXTERIOR ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

2.7.5.1. INVESTIŢIILE STRĂINE

Investițiile reprezintă o forță motrică importantă pentru dezvoltarea economică, contribuind și la o creștere substanțială a productivității prin faptul că aduc atât tehnologie, cât și cele mai bune practici.

Amplasarea pe traseul unor importante coridoare de transport paneuropene, profilul diversificat al industriei, existenţa resurselor naturale (petrol, gaze, cărbune, ape minerale) şi o ofertă turistică bine conturată au atras către regiunea Sud Muntenia 7,2% din totalul investiţiilor străine directe de la nivel naţional în 2012, în scădere faţă de anul precedent cu 0,2%, ocupând astfel locul 4 la nivel naţional, în scădere o poziție față de anul precedent, după regiunile Bucureşti – Ilfov, Centru și Vest.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Tabel nr. 7.12. - Soldul investițiilor străine directe la nivel național, în intervalul 2004 - 2012 (milioane euro)

Nivel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
România	15.040	21.885	34.512	42.770	48.798	49.984	52.585	55.139	59.126
Regiunea Nord-Est	18	292	411	672	1.136	975	1.244	1.627	1.767
Regiunea Sud-Est	1.752	1.838	2.653	2.448	3.551	2.938	3.290	2.970	3.253
Regiunea Sud Muntenia	1.273	1.388	2.228	2.942	3.411	3.576	3.816	4.059	4.230
Regiunea Sud-Vest	405	745	938	1.379	1.226	2.058	1.928	1.806	2.068
Regiunea Vest	1.093	1.491	1.948	2.365	2.626	3.095	3.446	3.987	4.510
Regiunea Nord-Vest	1.035	1.257	1.570	1.907	2.108	1.940	2.232	2.454	2.814
Regiunea Centru	1.038	1.610	2.559	3.541	4.146	3.703	3.909	4.215	4.625
Regiunea București-Ilfov	8.426	13.264	22.205	27.516	30.594	31.699	32.720	34.021	35.859
Locul regiunii Sud Muntenia	**3**	**5**	**4**	**3**	**4**	**3**	**3**	**3**	**4**

Sursa: Investiţii străine directe în România - BNR

Informaţiile prezentate în tabelul de mai sus evidenţiază evoluţia pozitivă a investiţiilor străine directe din România în perioada 2004 - 2012, astfel încât în 2012 s-au înregistrat cu 293% mai multe investiţii străine directe în România decât în anul 2004, aceeaşi tendinţă crescătoare înregistrându-se şi la nivelul regiunii Sud Muntenia.

Grafic nr. 7.23. - Evoluția investițiilor străine directe în regiunea Sud Muntenia comparativ cu nivelul național, în perioada 2004 – 2012 (milioane euro)

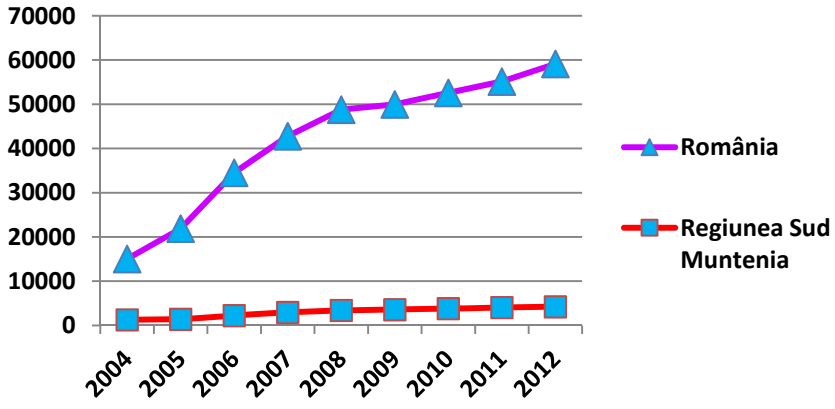

Sursa: Investiţii străine directe în România - BNR

Majoritatea investiţiilor străine directe în întreprinderi „greenfield", în 2012, s-a concentrat, ca şi ansamblul investiţiilor străine directe, în regiunea Bucureşti - Ilfov (58% din soldul ISD), urmată de regiunile Centru cu 11,6% şi Vest cu 10,1% din totalul ISD. La nivelul aceluiaşi an, regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe locul 4 la nivel naţional, cu 6,5% din soldul ISD.

Alocarea regională a ISD greenfield cu deosebire în câteva regiuni de dezvoltare ale României, pentru termenul scurt şi mediu, poate constitui un factor de creştere a decalajelor inter şi intraregionale la nivelul ţării, care pot genera fluxuri însemnate ale migraţiei interne şi externe ale forţei de muncă.

În anul 2011, primii 30 investitori străini din regiunea Sud Muntenia au avut un aport străin la capitalul social de aproximativ 6.796 miliarde lei, cele mai multe companii provenind din judeţele Prahova - 14, Argeş – 4, Călăraşi, Dâmboviţa și Giurgiu - câte 3, urmând judeţul Ialomiţa cu 2 companii și Teleorman cu 1 companie.

Grafic nr. 7.24. - Ponderea aportului străin la capitalul social a primilor 30 de investitori străini în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

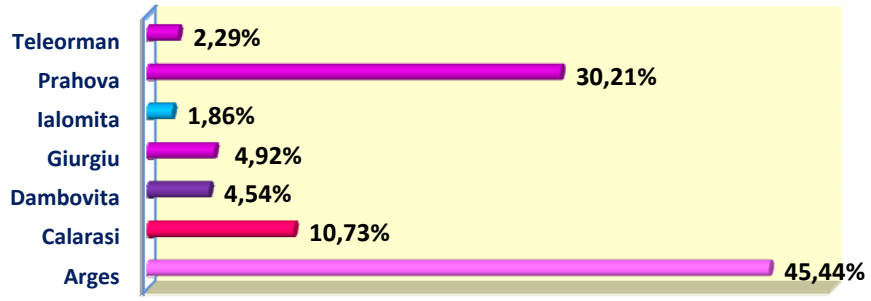

Sursa: ONRC

Conform publicației ”Tabloul investițional regional pentru 2011” realizată de Guvernul României, județele care au reușit să atragă cele mai multe investiții străine au fost Prahova (loc 3 la nivel național) și Teleorman (loc 8 la nivel național), în timp ce în Argeș și Giurgiu nu s-au concentrat nici investiții străine, nici românești, la nivelul anului 2011. O imagine mai complexă se poate observa în tabelul de mai jos:

Tabel nr. 7.13.

Clasament după valoarea investiţiilor străine noi - 2011		Loc la nivel naţional	Clasament după valoarea investiţiilor româneşti noi - 2011		Loc la nivel naţional	Clasament după nr. locuri de muncă din investiţiile româneşti şi străine - 2011		Loc la nivel naţional
Judeţ	Mil. euro		Judeţ	Mil. euro		Judeţ	Număr noi locuri de muncă	
Prahova	42,53	3	Prahova	30,70	3	Prahova	928	2
Teleorman	19,80	8	Teleorman	13,80	9	Teleorman	343	12
Călăraşi	4,84	19	Dâmboviţa	5,78	16	Dâmboviţa	146	17
Dâmboviţa	4,10	20	Ialomiţa	1,28	19	Ialomiţa	82	23
Ialomiţa	3,80	21	Argeş	0	26	Călăraşi	5	31
Argeş	0	32	Călăraşi	0	31	Argeş	0	32
Giurgiu	0	36	Giurgiu	0	34	Giurgiu	0	37

Sursa: Guvernul României - "Tabloul investițional regional pentru 2011

Din punct de vedere al numărului de înmatriculări de societăţi comerciale cu participare străină la capitalul social, în anul 2012, regiunea Sud Muntenia a ocupat locul 5 la nivel naţional (în

urcare un loc față de anul precedent), cu un număr de 377 societăţi comerciale, reprezentând 5,91% din totalul naţional.

Cu un număr de 459 radieri de societăţi comerciale cu participare străină la capitalul social (7,85%), în anul 2012, regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe locul 5 la nivel naţional.

La nivel judeţean, în 2012, cele mai multe înmatriculări de societăţi comerciale cu participare străină la capitalul social s-au înregistrat în judeţele Prahova – 143 şi Argeş – 95, iar cele mai puţine în judeţele Ialomița și Teleorman, cu 16 şi, respectiv, 15 înmatriculări.

În ceea ce priveşte situaţia radierilor de societăţi comerciale cu participare străină la capitalul social, în 2012, cele mai multe s-au operat în judeţele Prahova (173) şi Argeș (84), iar cele mai puţine în Ialomița (33) și Teleorman (22).

Grafic nr. 7.25. - Evoluția înmatriculărilor de societăți comerciale cu participare străină la capitalul social, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2009 – 2012 (număr)

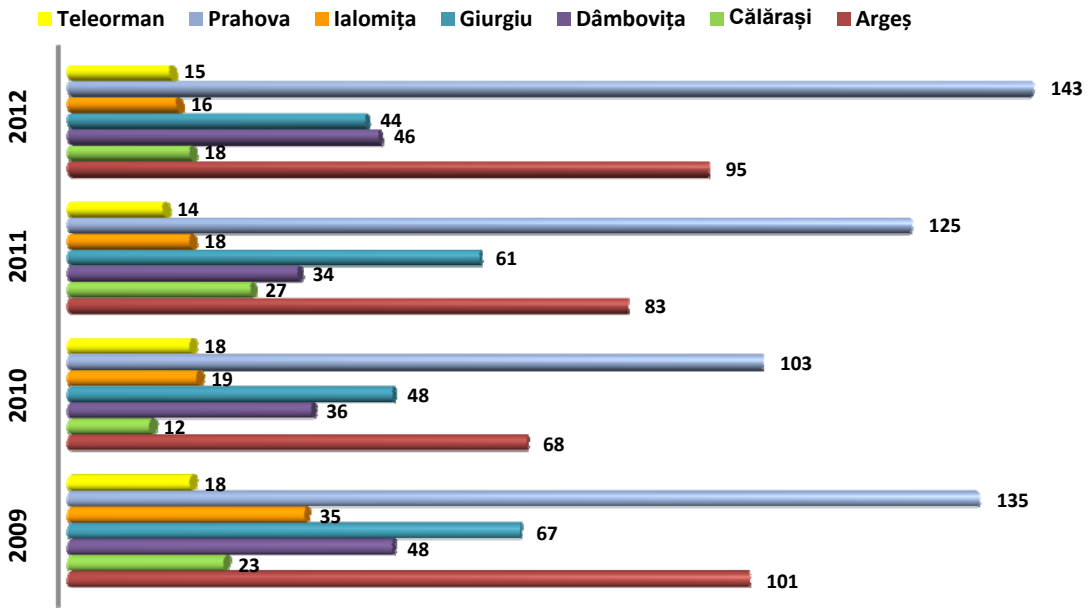

Sursa: Calcule proprii după datele de la ONRC

SUD
Agenția pentr

Grafic nr. 7.26. - Evoluția radierilor de societăți comerciale cu participare străină la capitalul social, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2009 – 2012 (număr)

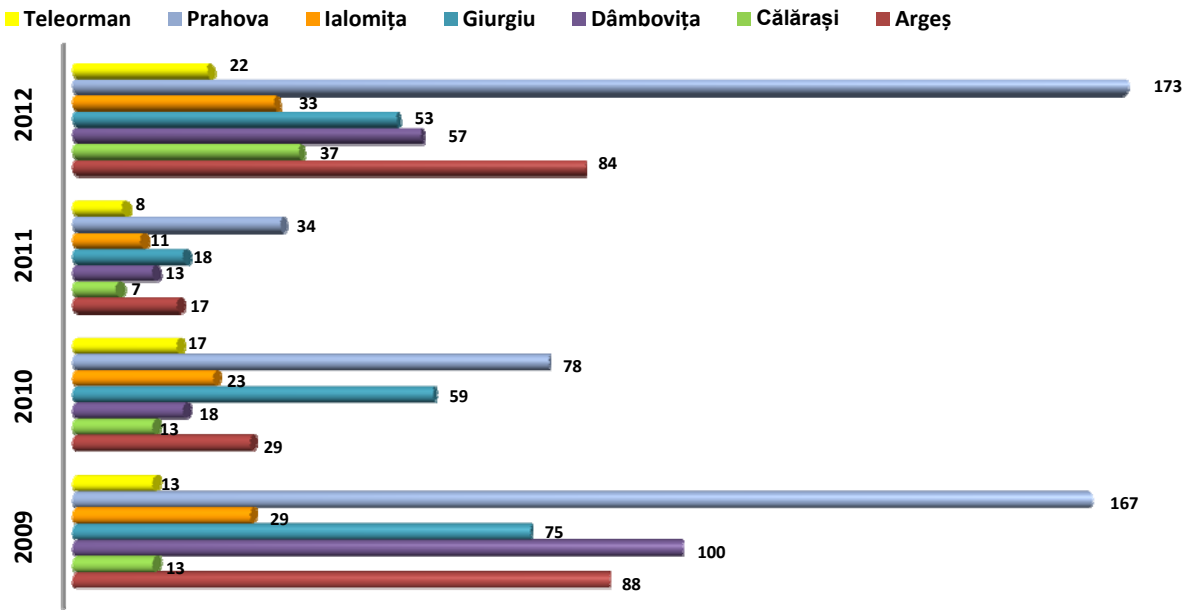

Sursa: Calcule proprii după datele de la ONRC

Situaţia sintetizată a dinamicii societăților comerciale cu participare străină la capital în Sud Muntenia, în perioada 2009 – 2012, este prezentată în graficul de mai jos:

Grafic nr. 7.27. - Evoluţia înmatriculărilor, radierilor şi dinamica societăți comerciale cu participare străină la capital în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2009 - 2012 (număr)

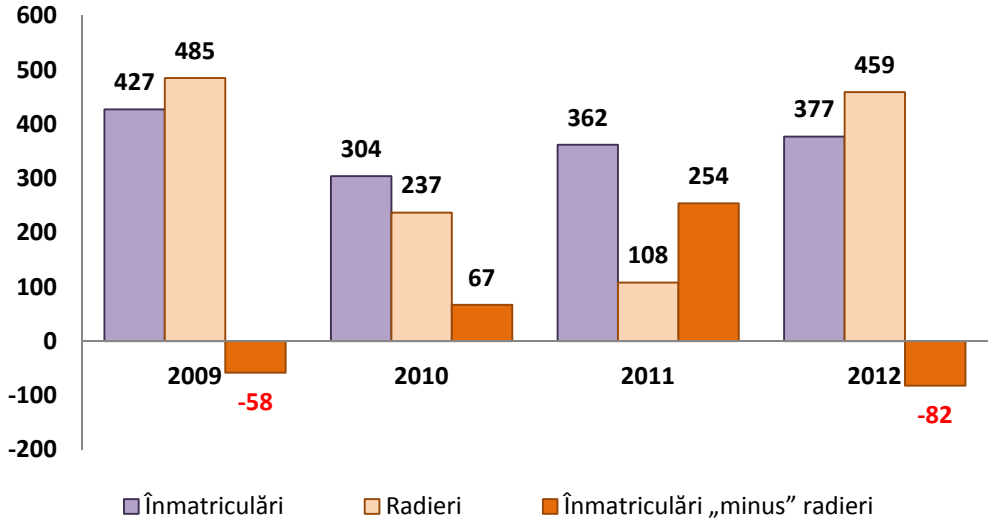

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor de la ONRC

2.7.5.2. COMERŢUL EXTERIOR ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

În anul 2012, regiunea Sud Muntenia a realizat 16,91% din totalul exporturilor FOB şi 12,05% din totalul importurilor CIF realizate la nivel naţional, soldul operaţiunilor de comerţ exterior înregistrând o scădere de aproximativ 18% faţă de anul precedent (-226 milioane euro). Balanța soldului de comerț exterior s-a menținut pozitivă și în 2012, pentru al 4-lea an consecutiv, poziționând regiunea pe primul loc la nivel național.

Grafic nr. 7.28. - Evoluția schimburilor comerciale în perioada 2005 - 2012, în regiunea Sud Muntenia (milioane euro)

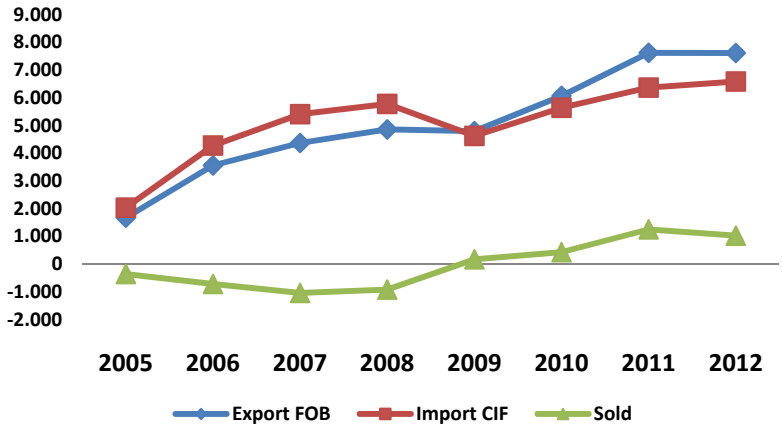

Sursa: Anuare Statistice Judeţene

Grafic nr. 7.29. - Ponderea exporturilor FOB şi a importurilor CIF în regiunea Sud Muntenia, în anul 2012 (milioane euro)

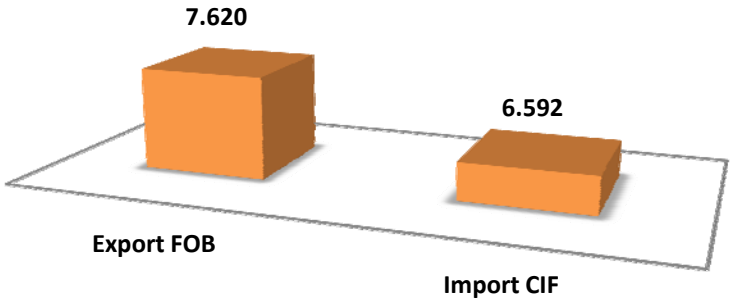

Sursa: Anuare Statistice Judeţene

La nivel judeţean, rolul de lider a revenit judeţului Argeş cu 59,94% din totalul de exporturi FOB şi cu 47,88% din totalul de importuri CIF realizate la nivelul regiunii Sud Muntenia. A fost urmat de judeţul Prahova, care în 2012, a realizat 20,18% din totalul de exporturi FOB şi 34,60% din total importuri CIF. Pe ultimele două locuri s-au situat judeţele Teleorman, care au realizat 2,15% din totalul de exporturi FOB şi 1,96% din importuri (obținând un sold pozitiv al operațiunilor) şi Giurgiu cu 1,58% totalul de exporturi FOB şi 2,56% totalul de importuri CIF.

Grafic nr. 7.30. - Activitatea de comerț exterior pe județe componente ale regiunii Sud Muntenia, în anul 2012 (milioane euro)

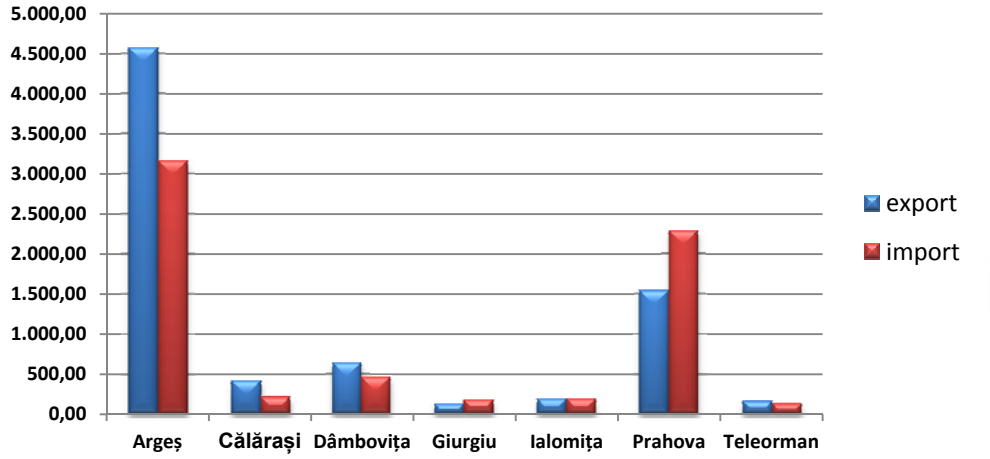

Sursa: Anuare Statistice Județene

Grafic nr. 7.31. - Ponderea județelor în exportul regiunii Sud Muntenia, pentru anul 2012 (procente)

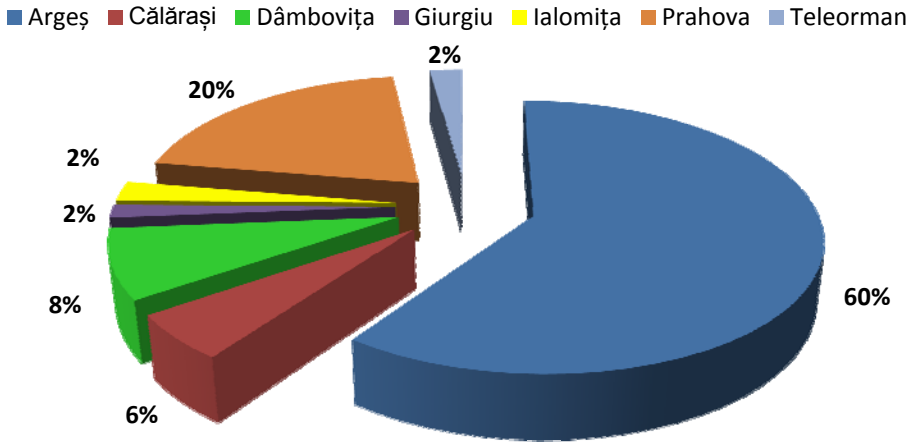

Sursa: Anuare Statistice Județene

Grafic nr. 7.32. - Ponderea județelor în importul regiunii Sud Muntenia, pentru anul 2012 (procente)

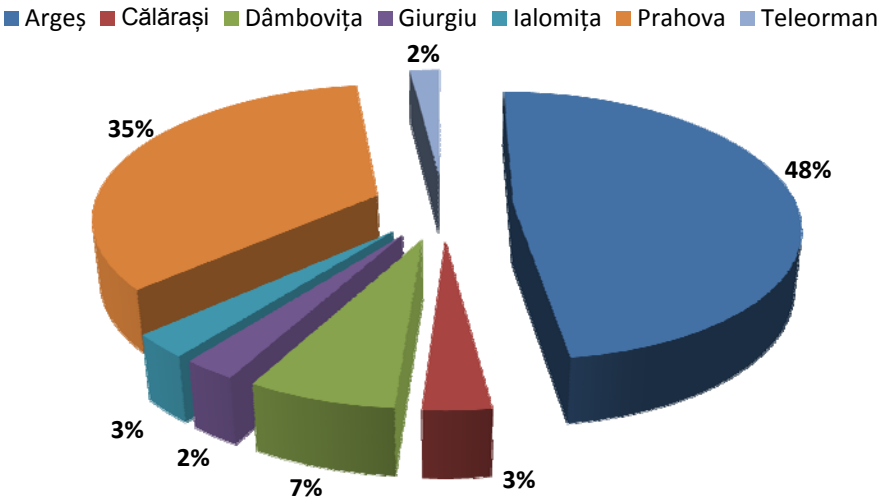

Sursa: Anuare Statistice Județene

Principalele mărfuri exportate de regiunea Sud Muntenia în 2012 au fost reprezentate de "Mijloace de transport", "Metale comune şi articole din acestea", "Maşini, aparate şi echipamente electrice", "Materiale textile şi articole din acestea", „Produse minerale", "Produse vegetale", „Animale vii și produse animale" și „Produse alimentare, băuturi şi tutun". O situație de ansamblu asupra principalelor mărfuri exportate și importate la nivel de județe ale regiunii, la 2012, se regăsește în Anexe.

2.7.6. IMPACTUL CRIZEI ECONOMICE MONDIALE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Generalități

Cunoscută ca fiind cea mai mare criză de la Marea Depresiune din anii '30, actuala criză globală, care a izbucnit în sistemele financiare ale țărilor dezvoltate, în toamna anului 2008, a afectat rapid toate economiile din întreaga lume, modificând structurile economice din multe țări.

În Europa, criza a avut urmări diferite - de la colapsul economic în țări precum Islanda și Letonia, la dificultăți economice serioase în Ungaria și în țările din sudul Uniunii Europene, până la o situație relativ stabilă economic, însă foarte slăbită, în state precum Polonia, Republica Cehă și Slovacia. Începând cu toamna anului 2008, criza s-a propagat și în noile state membre ale UE, afectând fluxul de capital și reducând accesul la lichidități. Impactul a variat de la o scădere moderată a economiei (în Polonia), la o scădere semnificativă (de exemplu: în Slovacia, Republica Cehă și Bulgaria), până la o scădere bruscă (în Țările Baltice și România), ca urmare a diferențelor de structură economică și a gradului de deschidere a economiilor.

În România, în ciuda eforturilor de a avea o creștere economică stabilă și susținută, efectele externe asupra unei economii interne încă fragilă, au făcut ca țara noastră să urmeze tendința descendentă din aproape toate țările din zona Uniunii Europene. În consecință, situația a evoluat cu rapiditate, prin efectul de „bulgăre de zăpadă", cu urmări asupra creșterii intensive și sustenabile a economiei naționale.

Criza a afectat, în România, aproape toate domeniile majore: economic, social și instituțional, iar efectele s-au resimțit atât la nivel macroeconomic, cât și la nivel microeconomic, rezultatul fiind desființarea multor locuri de muncă, falimentul a zeci de mii de întreprinderi și diminuarea veniturilor populației.

În ceea ce privește regiunea Sud Muntenia, criza economică a avut, în general, aceleași efecte ca la nivel național, însă impactul a fost, în multe cazuri, mai mare, având în vedere și particularitățile socio-economice ale regiunii. Din analiza evoluției indicatorilor socio-economici din intervalul 2004 - 2012, s-a constat că, în perioada crizei economice (2008 - 2012), performanțele regiunii s-au diminuat, ceea ce a dus la o stagnare a ritmului de creștere economică, adâncind astfel decalajele la nivel regional și local.

Efectele crizei economice asupra activităților economice în regiunea Sud Muntenia

Raportul Comisiei Europene privind IMM-urile din UE-27, din 2012, accentuează impactul puternic pe care l-a avut criza economică asupra IMM-urilor din România, care şi-au întrerupt evoluția constant pozitivă cunoscută timp de 10 ani, înregistrând în intervalul 2009 - 2010 cele mai dramatice scăderi ale numărului de salariați şi a valorii adăugate, din Uniunea Europeană.

Numărul de întreprinderi active economic a scăzut cu 13,3% în perioada 2009 - 2012, cele mai mari scăderi fiind înregistrate în sectoarele Construcții (-26,8%) și Industrie prelucrătoare (-17,6%).

Dacă în anii anteriori crizei economice, întreprinderile active reprezentau un contributor important la înființarea și păstrarea locurilor de muncă, această tendință a fost întreruptă în contextul anilor 2009 şi 2010. Efectele s-au reflectat asupra ratei de ocupare a resurselor de muncă, care a scăzut cu 3,5% în 2010 față de 2008, pentru ca în 2010 să atingă pragul de 56,9%.

Evoluția demografică a întreprinderilor din regiunea Sud Muntenia a fost influențată nu numai de agravarea condițiilor de piață generate de criza economică, ci și de ritmul și magnitudinea modificărilor survenite în regimul fiscal, introduse ca măsuri de contracarare a efectelor crizei. Percepute de mediul de afaceri ca fiind împovărătoare, aceste măsuri au determinat numeroase firme să îşi înceteze activitatea.

Aceste evoluții sunt cuprinse în statisticile referitoare la numărul de înmatriculări, suspendări, dizolvări și radieri, publicate periodic de Oficiul Național al Registrului Comerțului.

Astfel, cele mai multe radieri de societăți s-au înregistrat în 2010, cu un maxim istoric de 25.557 unități radiate, în creștere față de anul anterior cu 357%. Dispariția din peisajul economic a unui număr atât de mare de firme a fost consecința suspendărilor de activitate a 14.160 de firme, care s-a produs în 2009 imediat după aplicarea Ordonanței de Urgenţă nr. 34/2009 cu privire la rectificarea bugetară și reglementarea unor măsuri financiar fiscale, intrată în vigoare la 1 mai 2009, contribuind la dizolvarea unui număr foarte mare de unități, de 6 ori mai mare față de anul 2008.

Relansarea economică este condiţionată de accesul întreprinderilor, în special a IMM-urilor, la finanţare. Criza economică a afectat ponderea relativă a instrumentelor de finanţare cerute de IMM-uri: cererea de credite de investiţii şi de leasing a scăzut dramatic, în timp ce a crescut masiv cererea de credit pentru capital de lucru şi de garanţii.

Accesul la finanţare a fost restricţionat de către băncile comerciale, pe fondul crizei financiare, afectând afacerile întreprinzătorilor mici şi mijlocii prin diminuarea profitului net şi a fluxurilor de numerar. Întrucât IMM-urile se confruntă în special cu probleme legate de resurse pentru a se putea menţine active sau pentru a se putea dezvolta, facilitarea accesului la finanțare reprezintă una dintre prioritățile majore pentru atingerea obiectivelor de creștere şi ocupare.

Turbulenţele din mediul de afaceri de la nivelul regiunii Sud Muntenia au avut un impact încă neestimat asupra inițiativei antreprenoriale și a capitalului uman, cea mai dinamică parte a acestuia fiind influenţată să migreze pe piața internațională a muncii. Scăderea numărului de întreprinderi sau măsurile de restrângere a activității acestora au condus la pierderea locurilor de muncă și, implicit, creșterea îngrijorătoare a ratei șomajului, de la 5,2% în 2008, la 9,4% în 2009.

În Sud Muntenia, criza economică de lungă durată a generat un şomaj de mari proporţii cu perspective reduse de reintegrare a șomerilor. Modificările de structură a ramurilor şi activităţilor economice, sub impactul diversificării cererii de bunuri, al crizei economice, au condus inevitabil pentru o perioadă îndelungată la reducerea cererilor de muncă.

Efectele crizei economice asupra sectorului Construcții în regiunea Sud Muntenia

Unul din sectoarele economice primare cele mai afectate de recesiune rămâne domeniul construcţiilor, a cărui contribuție la PIB regional a scăzut de la 9,34% în 2009, la 6,87% în 2011.

Construcţiile pot însemna infrastructura sau construcţiile tehnice, respectiv: drumuri, poduri, reţele de utilităţi, amenajări hidrotehnice sau de teren, dar și clădiri de diverse feluri (primării, spitale, școli, universităţi, unităţi militare, aeroporturi). O dată cu instalarea crizei economice au scăzut și investițiile în astfel de construcții, atât din mediul public, cât mai ales din mediul privat, în special pe fondul scăderii drastice a pieței imobiliare.

Multe din proiectele publice din sectorul Construcții au fost în diferite stadii de pregătire sau execuție, încetinind astfel modernizarea la nivelul mediului construit, care contribuie la redresarea economiei regiunii, pornind de la premisa că investiţiile publice în construcţii sunt vitale nu numai pentru revenirea economică, dar şi pentru a clădi o economie stabilă şi performantă.

Efectele crizei economice asupra turismului regiunii Sud Muntenia

Criza financiară a avut un impact sever și asupra turismului din România, fiind una din pieţele cele mai afectate din Europa. Recesiunea a redus veniturile disponibile ale consumatorilor, care s-au văzut astfel nevoiţi să-şi reducă cheltuielile pentru vacanţe.

Deși capacitatea de cazare turistică de la nivelul regiunii Sud Muntenia a crescut cu 29% în perioada 2008 - 2012 (132 unități), impactul crizei s-a reflectat în evoluția a doi indicatori foarte importanți, reprezentativi pentru sectorul de turism, respectiv: cheltuielile turiștilor români și străini și numărul de zile de cazare/ turist, determinând scăderea veniturilor unităților hoteliere și, implicit, scăderea contribuției sectorului la formarea PIB regional și național. Declinul cel mai mare în sectorul de turism s-a înregistrat în anii 2009 și 2010, când sosirile turiștilor au scăzut cu aproximativ 26% față de nivelul din 2008, revenind pe o ușoară tendință de creștere începând cu 2011.

Evoluția pozitivă, chiar dacă lentă, evidențiază gradul ridicat de flexibilitate al acestui sector în fața dificultăților impuse de criza economică, adaptându-se foarte repede la provocările determinate de schimbarea „modului de a călători” al consumatorilor, prin adaptarea ofertei la necesitățile pieței.

Criza mondială, însă, nu are numai efecte negative pentru turism, unul din avantaje fiind posibilitatea dezvoltării altor tipuri de turism, ca de exemplu turismul rural, care se pretează într-o regiune predominant rurală cum este Sud Muntenia. Dezvoltarea acestui tip de turism la nivelul regiunii poate contribui la creșterea efectelor multiplicatoare ale acestui sector asupra producţiei, veniturilor şi ocupării forţei de muncă.

Efectele crizei economice asupra agriculturii regiunii Sud Muntenia

În ceea ce privește agricultura, un alt sector economic de o importanță majoră pentru regiunea Sud Muntenia, evoluția din ultimii 5 ani sub criza economică evidențiază o oarecare stabilitate a acestui segment, cu o ușoară încetinire a ritmului de creștere în perioada 2009 - 2011. Evoluția pozitivă a acestui sector se traduce prin creșterea numărului de întreprinderi cu activitate în agricultură, silvicultură și piscicultură, creșterea cifrei de afaceri obținută de actorii din acest domeniu și, implicit, creșterea populației ocupate în agricultură.

Această evoluție pozitivă a sectorului agricol și a industriei alimentare a generat și o creștere a ponderii agriculturii în formarea Produsului Intern Brut Regional, după doi ani de scădere, ajungând ca în 2011 să dețină un procent de 9,99%.

Se constată astfel, atractivitatea în creștere a întreprinzătorilor pentru agricultură, justificată nu numai de potențialul intern al resurselor și al pieței de desfacere autohtone, ci și de politicile publice de dezvoltare susținute din finanțări consistente de la bugetul de stat și din fonduri europene, din ultimii ani.

CONCLUZII:

- După anul 1989, economia regiunii Sud Muntenia a avut, în general, o evoluţie descendentă, datorată dezechilibrelor moştenite, a neconcordanţei dintre componentele reformei economice şi a utilizării ineficiente a resurselor naturale şi umane, cu impact negativ asupra productivităţii, eficienţei şi ratei de angajare.
- În perioada 2004 – 2012, cadrul economic al regiunii s-a caracterizat prin următoarele aspecte generale:
  - valori ale unor indicatori ai dezvoltării economice sub cele existente la nivel de ţară;
  - concentrarea principalelor sectoare industriale în partea de nord a regiunii;
  - declinul unor sectoare industriale tradiţionale.
- Economia regiunii în perioada analizată a fost influențată puternic de două fenomene, pe de o parte boom-ul economic care a caracterizat perioada 2005 – 2009, urmată de criza mondială care a afectat toate aspectele activității economice și sociale, situație în care ne regăsim și astăzi.
- Dacă în primul interval caracterizat de creștere economică, influențat inclusiv de aderarea României la Uniunea Europeană, regiunea a reușit să mai atenueze din diferențele față de restul regiunilor, în perioada de criză economică însă acest ritm de creștere a stagnat în primul interval, pentru ca în ultimul an de analiză evoluția să fie negativă.
- caracteristică importantă a regiunii Sud Muntenia rezultă din diferențele foarte mari dintre județele din nord și cele din sud, cu specializări diferite, respectiv industrie și agricultură, specializarea simțindu-se și în avuția județelor, cu Argeș și Prahova drept lideri ai Produsului Intern Brut pe cap de locuitor.
- Discrepanțele interjudețene au fost adâncite în ultimii 20 ani de restructurarea industrială care a afectat județele din sudul regiunii, cu deosebite implicații la nivel economic și social, care și-au pus amprenta în mod decisiv asupra evoluției și structurii economiei din Sud Muntenia. Cele mai afectate au fost orașele mici și mijlocii, monoindustriale care se luptă și în prezent cu importante dezechilibre economice, cauzate de rata mare a șomajului, de fenomenul de migrație internă și externă ș.a.

- În scopul sprijinirii revigorării economice, în Sud Muntenia au fost înființate prin O.U.G. nr. 24/1998 unele zone defavorizate cu scopul de a atrage investiții prin acordarea de facilități fiscale și financiare, însă proiectul nu a reușit să aibă impactul așteptat.
- Creșterea economică este indispensabilă într-o economie de tranziție, cum este cea a regiunii Sud Muntenia, iar dezvoltarea umană depinde de activitatea economică productivă. Problema este de a înțelege care sunt motoarele creșterii economice și cum funcționează ele, pentru a le valorifica în cel mai eficient mod, pentru a exploata cel mai bine resursele astfel încât să generăm noi oportunități, care să conducă la dezvoltarea umană, reducerea sărăciei și crearea locurilor de muncă, în general pentru bunăstarea întregii regiuni.

- Situarea firmelor în prim-planul activității economice reprezintă condiția primordială pentru o dezvoltare economică durabilă și sustenabilă, fiind considerat un sector strategic atât la nivel național, regional, cât și local. Întreprinderile, îndeosebi cele mici și mijlocii, generează dinamism şi profitabilitate, accentuează competitivitatea și creşte gradul de ocupare al forţei de muncă active, contribuind astfel la o dezvoltare armonioasă a economiei și a vieții sociale.
- În caracterizarea mediului de afaceri din regiunea Sud Muntenia în perioada 2004 – 2012, se disting două perioade, respectiv una de creștere economică până în 2008, urmată de o perioadă de scădere sau stagnare în unele sectoare o dată cu resimțirea efectelor crizei economice mondiale.
- Din analiza principalilor indicatori referitori la activitatea întreprinderilor din regiunea Sud Muntenia se constată, în 2012, o ușoară revenire în zona pozitivă, însă cu o stabilitate fragilă care se manifestă diferențiat la nivelul claselor de mărime și al sectoarelor de activitate economică de la un județ la altul.
- Disparitățile interjudețene se mențin în continuare, distribuția întreprinderilor active pe sectoare de activitate accentuând dezechilibrele referitoare la concentrarea teritorială a întreprinderilor. Între județele regiunii există încă diferențe foarte mari în ceea ce privește gradul de diversificare economică, ceea ce are consecințe negative pe termen mediu asupra dezvoltării economice a regiunii Sud Muntenia.
- Structura pe sectoare de activitate relevă o specializare a județelor în industrie, îndeosebi a celor din nordul regiunii, și în agricultură în județele din sud.
- Un avantaj pe care regiunea Sud Muntenia ar trebui să îl fructifice mai mult este proximitatea față de capitala București, cea mai mare piață de desfacere emergentă pentru produsele obținute din activitățile agricole (produse perisabile etc.) sau pentru serviciile cu consum direct (cum ar de exemplu serviciile de turism, agrement ș.a.).
- Se constată o lipsă de diversificare a tipurilor de structuri de sprijinire a afacerilor, în sensul că, în regiunea Sud Muntenia există cel mai mare număr de parcuri industriale din România, respectiv 20 de astfel de structuri, numai două incubatoare de afaceri și un singur cluster inovativ.
- Sistemul de cercetare – dezvoltare – inovare din regiunea Sud Muntenia se confruntă încă cu probleme precum subfinanțarea, slaba dotare cu tehnologie performantă și remunerația scăzută. Acest mix de probleme au determinat slaba atractivitate a acestui domeniu pentru specialiști, în special pentru cei tineri, necesitând totodată investiții în dotare cu tehnologii performante.
- Investițiile străine directe și-au încetinit ritmul în perioada 2008 – 2012, o dată cu primele efecte ale crizei economice, ceea ce a făcut ca regiunea Sud Muntenia să piardă o poziție în

clasamentul la nivel național (loc 4 în 2012), dovedind și o scădere a atractivității regiunii pentru investitorii străini.

- Comerțul exterior a avut o tendință de scădere în ultimul an de analiză, respectiv 2012, balanța de comerț exterior menținându-se pozitivă pentru al patrulea an consecutiv. Principalii contributori la comerțul exterior au fost județele Argeș și Prahova, care au realizat împreună 80% din exporturi și 83% din importuri, axându-se în principal pe comerțul cu mijloace de transport și produse minerale.
- Pentru regiunea Sud Muntenia, criza economică a avut, în general, aceleași efecte ca la nivel național, însă impactul a fost, în multe cazuri, mai mare, având în vedere și particularitățile socio-economice ale regiunii, urmarea fiind diminuarea performanțelor, ceea ce a dus la o stagnare a ritmului de creștere economică și adâncirea decalajelor la nivel regional și local.

2.8. TURISMUL

România a reprezentat, înainte de 1990 o destinaţie turistică importantă pentru piaţa est-europeană, însă în condiţiile în care oferta turistică nu s-a schimbat de-a lungul timpului, turismul practicat devine necompetitiv în raport cu exigenţele cererii şi produselor turistice de pe piaţa internaţională.

Valorificarea atracţiilor turistice din regiunea Sud Muntenia, creează oportunităţi şi creştere economică regională şi locală, iar investiţiile în turism şi cultură vor permite regiunii să folosească avantajele potenţialului său turistic şi a patrimoniului cultural, pentru a-şi îmbunătăţi avantajele competitive în sectoare cu valoare adăugată mare şi conţinut calitativ şi cognitiv ridicat, atât pe pieţe tradiţionale, cât şi pe cele în formare.

2.8.1. POTENȚIALUL TURISTIC

În general, pe teritoriul României sunt recunoscute două categorii de potenţial turistic:

1. 24% din suprafaţa ţării - zone cu potenţial turistic complex şi de mare valoare, care includ Parcurile Naţionale şi Rezervaţii ale Biosferei, monumente naturale, arii naturale protejate, valori ale patrimoniului natural de interes naţional, resurse balneare, muzee şi case memoriale;
2. 34% din suprafaţa ţării - zone cu potenţial turistic ridicat care includ cel puţin una din categoriile de rezervaţii şi monumente ale naturii de interes naţional, valori ale patrimoniului cultural de interes naţional, resurse balneare, muzee sau case memoriale.

Pe teritoriul regiunii Sud Muntenia se regăsesc ambele categorii de potenţial turistic, datorită reliefului său diversificat, mai puţin Rezervaţiile Biosferei.

Totodată, potenţialul turistic al regiunii este marcat prin două componente esenţiale:

- Componenta naturală, reprezentată prin peisaje spectaculoase, configuraţia variată a reliefului, condiţiile climatice favorabile, valoarea terapeutică şi abundenţa unor factori naturali de cură (cură balneară cu sulf la Pucioasa și nămol sapropelic la Amara);
- Componenta antropică, reprezentată prin vestigii arheologice (Târgoviște, Poenari), monumente şi obiective de artă laică sau religioase (Mănăstirile Comana, Dealu, Sfinții Voievozi, Sinaia, Curtea de Argeș, etc.), muzee şi colecţii muzeale (Pelișor, Peleș), elemente de etnografie şi folclor de mare frumuseţe şi originalitate (obiceiurile Călușului, Steagul cu giavrele, Dragobetele, Tudorița/Paștele Cailor,etc.), realizări actuale de prestigiu (barajul Vidraru), monumentele istorice (Curtea Domnească de la Târgoviște, Curtea de Argeș, etc.), de arhitectură şi de artă cu o valoare de unicat.

Acestea constituie elementele de mare atractivitate ale ofertei turistice regionale, contribuind la formarea unei game largi de forme de turism: de sejur (montan, balnear), vânătoare şi pescuit sportiv, turism itinerant cu valenţe culturale, turism religios etc.

2.8.2. PATRIMONIUL NATURAL PROTEJAT

România este una din ţările europene ce se bucură de un patrimoniu natural deosebit de divers şi conservat, a cărei diversitate biologică reprezentată de ecosistemele naturale şi seminaturale acoperă aproximativ 47% din suprafaţa ţării.

În sprijinul conservării diversităţii biologice, pe teritoriul României sunt constituite 963 de arii naturale protejate, care reprezintă 7% din suprafaţa ţării. Se regăsesc printre acestea 3 rezervaţii ale biosferei, 4 situri Ramsar, 2 situri care au primit Diploma Europeană pentru arii protejate acordată de Consiliul Europei, 13 parcuri naţionale şi 13 parcuri naturale.

În componenţa patrimoniul natural unic al României intră două forme de relief reprezentative şi anume munţii Carpaţi care reprezintă 65% din eco-regiunea carpatică şi una dintre cele mai importante zone umede din Europa, Delta Dunării, ce se distinge atât ca suprafaţă (580.000 ha), cât şi la nivel al diversităţii biologice cu un triplu statut internaţional: Rezervaţie a biosferei, Sit Ramsar (zona umedă de importanţă internaţională), Sit al Patrimoniului Mondial Natural şi Cultural.

Dezvoltarea turismului trebuie să ţină cont de principiile dezvoltării durabile, în sensul conservării şi protejării patrimoniului natural şi cultural dar şi a reducerii presiunii antropice asupra mediului, inerentă în condiţiile practicării turismului pe scară largă.

Turismul din România se concentrează asupra istoriei sale bogate şi a peisajelor naturale care constituie patrimoniul natural protejat, reprezentat în regiunea Sud Muntenia de parcuri naţionale şi regionale, rezervaţii naturale, monumente ale naturii şi arii protejate şi avifaunistice.

În ceea ce privește patrimoniul natural protejat al regiunii, trebuie menționat că acesta este bogat ca urmare a biodiversității regiunii. Astfel, pe teritoriul celor 7 județe ce compun regiunea, se regăsesc 3 parcuri naționale și naturale din totalul de 13 de pe toată suprafața României. În acest sens, peste 100.000 de ha reprezintă arii protejate de interes național (parcuri naţionale, rezervaţii naturale, arii de protecție naturală avifaunistică şi monumente ale naturii). Prezentarea în detaliu a acestora se regăsește la subcapitolul 2.2. Cadrul natural, secțiunea 2.2.3.3 – Biodiversitatea.

2.8.3. PATRIMONIUL CONSTRUIT PROTEJAT REPREZENTAT DE MONUMENTELE ISTORICE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Regiunea Sud Muntenia deține un patrimoniu construit protejat deosebit de bogat. Astfel, pe teritoriul ei există 4.768 de obiective construite, parte a patrimoniului naţional şi 2.758 de lăcaşuri de cult, dintre care 79 de biserici de lemn.

În ceea ce privește distribuția teritorială a obiectivelor de patrimoniu pe tirpuri de obiective, aceasta este redată în figura nr. 8.1. de mai jos:

Figura nr. 8.1. - Obiectivele de patrimoniu construit din regiunea Sud Muntenia, în anul 2010[26]

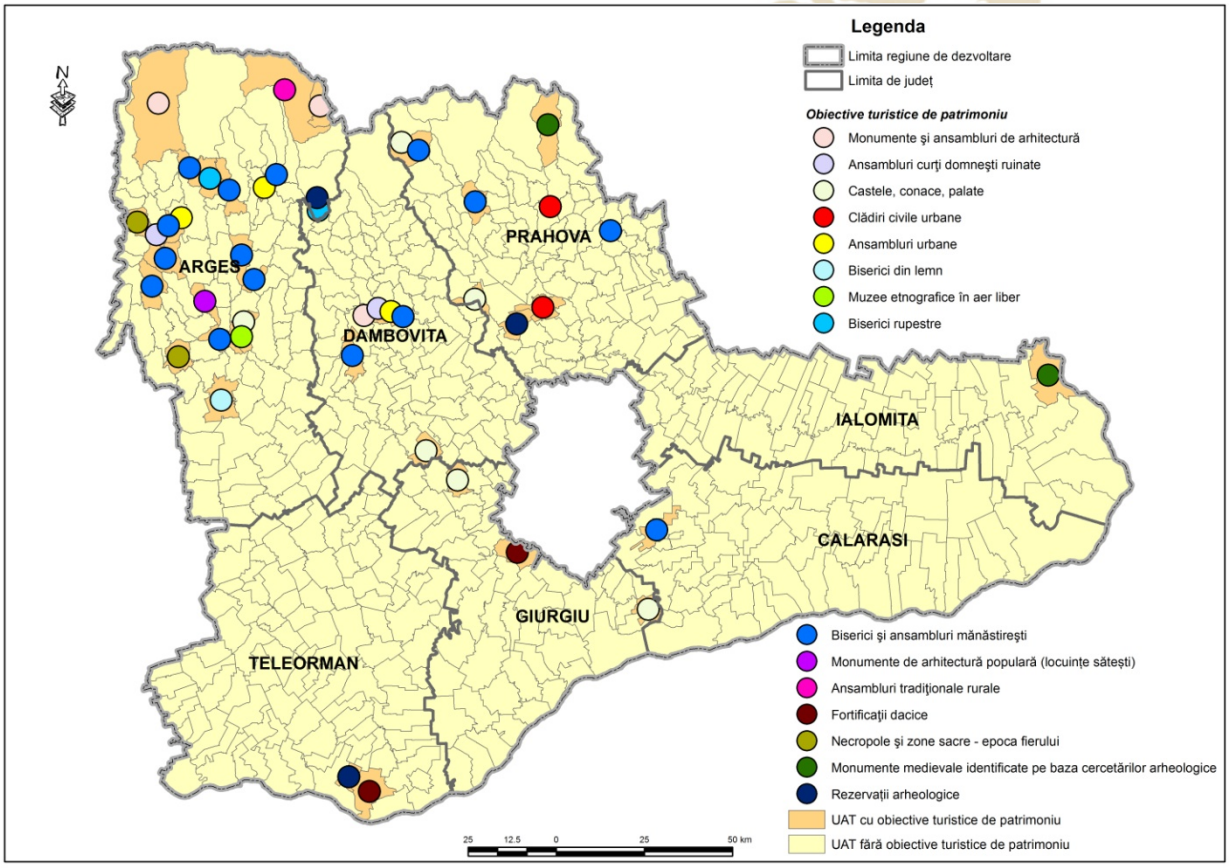

Sursa: Hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

Judeţul Dâmboviţa, cel mai bogat judeţ din regiune prin prisma celor 1.239 monumente istorice, are puternice rădăcini în trecut, oferind graţioase edificii istorice încă din preistorie şi fiind locuit încă din Paleoliticul Inferior. Fostă capitală a Ţării Româneşti, municipiul Târgovişte oferă astăzi cel mai vast patrimoniu istoric din judeţ datorită celor 221 monumente istorice, printre care şi atractivul Complex Muzeal al Curţii Domneşti, care datează din Epoca Medievală şi grupează alte monumente din secolele XV-XVIII precum Turnul Chindiei, restaurat în secolul XIX, Palatul Domnesc,

[26] Hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

2 biserici şi alte construcţii civile. Dintre cele 15 situri şi aşezări arheologice din municipiu, cea mai veche datează încă din Epoca Bronzului.

Cele mai multe monumente sunt sub forma bisericilor şi a anexelor specifice acestora şi a caselor reprezentate de case memoriale, vile, conace sau orice altă incintă dintre care: Ansamblul Palatului Brâncovenesc de la Potlogi, în Târgovişte o multitudine de biserici printre care Biserica Albă sau Biserica Târgului, necropolele din comuna Voineşti care datează din Epoca Bronzului Timpuriu sau Mănăstirea Dealu din comuna Băieni construită în perioada 1499-1501.

Teritoriul judeţului Prahova a fost locuit încă din vremuri imemoriale a căror mărturie stau multe dintre cele 1.069 de monumente istorice. Principalul punct de atracţie îl reprezintă Castelul Peleş, din oraşul Sinaia, construit la sfârşitul secolului al XIX-lea în stil germanic şi care din anul 1948 funcţionează ca muzeu naţional.

Acestuia i s-a adăugat între anii 1896 - 1914, un castel mai mic numit Pelişor, construit în stil elveţian. Totodată, un alt monument recunoscut ca identitate istorică a oraşului Sinaia este Mănăstirea Sinaia, numită şi „Catedrala Carpaţilor" şi datează din secolul al XVII-lea.

Tot pe teritoriul județului Prahova, se găsesc cele două rezervații arheologice, cea din comuna Târgușoru Vechi și Vadu Săpat.

Municipiul Ploieşti găzduieşte 140 de monumente istorice printre care se numără şi cel mai vechi monument ecleziastic construit în întregime din zid, respectiv Biserica Domnească „Sf. Apostoli Petru şi Pavel", ctitorită în anul 1639 de către Matei Basarab şi, de asemenea, Statuia Libertăţii inaugurată în anul 1881. Din paleta vastă de monumente existente în judeţul Prahova, se mai pot menţiona: monumentul de arhitectură laică Casa „Hagi Prodan" din Ploieşti, „Casa Cămărăşiei" din oraşul Slănic, astăzi Muzeul Sării, Crucea de pe Caraiman din Buşteni aflată la o altitudine de 2.291 m sau măreţul monument ecvestru, statuia lui Mihai Viteazul, închinată memoriei şi înfăptuirilor acestuia care este, de asemenea, şi ctitorul oraşului Ploieşti.

În nord – vestul regiunii Sud Muntenia, este localizat judeţul Argeş, un teritoriu locuit din vremuri străvechi care a favorizat dezvoltarea aşezărilor geto-dacice, multe dintre ele descoperite şi conservate până în zilele noastre, ce fac parte din cele 1.023 de izvoare istorice ale patrimoniului său. Suvenire ale artei feudale, s-au păstrat de-a lungul veacurilor, mai mult sau mai puţin afectate de trecerea timpului, numeroase monumente cum ar fi: palatele domneşti de la Câmpulung şi Curtea - de-Argeş, Mânăstirea Cotmeana (ridicată de Mircea cel Bătrân), fortăreaţa Poenari din comuna Arefu (construită în timpul domniei lui Vlad Ţepeş), construcţiile feudale de la Glavacioc şi Aninoasa, impozanta Mânăstire Curtea-de-Argeş (construită de Neagoe Basarab), etc.

Un număr impresionant de biserici şi mânăstiri fac dovada amprentei ortodoxismului în această zonă, astfel că dintre cele 14 biserici monument din Curtea de Argeş se mai pot menţiona: Biserica Domnească, care păstrează în interior 14 morminte ale principilor din familia Basarab, Biserica Sân Nicoară, Biserica Episcopală - legendara biserică a lui Manole şi a celor nouă meşteri mari şi un alt monument cu valenţe istorice reprezentat de „Masa lui Traian", o imensă lespede rotundă de pe malul Oltului despre care legenda spune că ar fi locul unde a poposit Traian şi apoi Mihai Viteazul.

Cu mai puţine monumente istorice în patrimoniul său, **judeţul Giurgiu** înglobează prin cele 542 de vestigii, dovezi ale celor mai îndepărtate timpuri precum situl arheologic de la Malu care adăposteşte artefacte ce aparţin Paleoliticului Superior cât şi Epocii Bronzului Timpuriu. Odată cu urcarea pe treptele istoriei se lasă admirate şi vizitate ruinele cetăţii Giurgiului şi Turnul cu ceas din

municipiul Giurgiu, ruinele palatului Cantacuzino de la Mironeşti sau Crucea de piatră de la Călugăreni, ridicată în memoria bătăliei purtată de Mihai Viteazul cu turcii lui Soliman Paşa.

Lăcaşurile de cult care au dobândit în timp numele de monumente istorice datorită arhitecturii religioase, reprezintă importante puncte turistice mai ales pentru turismul religios, dintre care se pot menţiona Biserica Grecească, Biserica de lemn de la Călugăreni sau Mănăstirile Comana, Sf. Nicolae din Găiseni şi Neajlov.

Patrimoniul istoric al **judeţului Teleorman** împarte cele 393 de monumente istorice în 316 monumente arhitectonice, 60 de monumente, 2 case memoriale şi 15 situri istorice urbane şi rurale.

O trecere în revistă a câtorva dintre acestea deschide trecutul epocii medievale prin Cetatea Cazacilor din Roşiorii de Vede, Cetatea medievală Turnu sau ruinele Curţii lui Constantin Aga Bălăceanu din localitatea Balaci. De asemenea numeroase edificii arheologice păstrează şi astăzi moştenirea unor milenii demult apuse precum situl arheologic La Biserica din comuna Măgura, rezervaţia paleontologică de la Ciuperceni sau situl arheologic de la Vităneşti care datează din eneolitic.

Teritoriul actual al **judeţului Călăraşi** a cunoscut de-a lungul secolelor toate etapele istorice ale dezvoltării poporului român păstrând şi astăzi, prin cele 284 de monumente istorice, glasul fiecărei ere în parte. Dincolo de săpăturile arheologice care au scos la iveală existenţa societăţilor omeneşti în acest teritoriu, încă din vremea neoliticului timpuriu, stau drepte în faţa timpului, încă neacoperite de acesta, numeroase monumente istorice precum ruinele palatului Ghica din comuna Radovanu sau ruinele Curţii Brâncoveneşti de la Obileşti, ambele din sec. XVIII. Dintre cele 70 de case certificate ca monumente istorice se pot menţiona Casa Domnească de la Plătăreşti datată din 1646 şi casa scriitorului Marin Preda din comuna Vasilaţi. De asemenea, în judeţul Călăraşi se află unul dintre cele mai frumoase monumente istorice din secolul al VII-lea, reprezentată de mănăstirea Plătăreşti.

În ceea ce priveşte **judeţul Ialomiţa**, în istoria economică şi politică a statului medieval Ţara Românească, Oraşul de Floci a fost unica aşezare urbană din estul Câmpiei Române. În privinţa numelui istoric al oraşului, toponimul *Floci* provine de la comerţul cu lână (*floccus*) practicat atât de oierii din partea locului, cât şi de cei din zona montană care veneau cu turmele la iernat în Balta Ialomiţei. Printre cele 218 monumentele istorice ale judeţului se numără Mănăstirea „Sfinţii Voievozi", o fortăreaţă a Bărăganului, ansamblul Gării Fetești din 1887, turnul de clopotniţă din comuna Balaciu, vechi de peste 170 de ani sau ansamblul conacului Bolomey de la Cosâmbeşti, construit în anul 1898, Ferma Model Perieţi, monument de istorie agrară, Aşezământul Cultural – Religios de la Maia-Catargi, destinat să repună pe soclul recunoştinţei naţionale o personalitate emblematică a istoriei României, Barbu Catargiu, întâiul prim-ministru al României Unite.

Cu toate acestea, în ultimii ani, un număr mic de obiective de patrimoniu din regiune au beneficiat de investiţii semnificative în ultimii ani pentru restaurarea şi valorificarea în scop turistic a acestora, multe dintre acestea afându-se acum într-o stare avansată de degradare (circa 70%).

Dintre acestea, cele mai importante investiţii sunt cele co-finanţate din Programul Operaţional Regional 2007-2013, Axa Prioritară 5 – „Dezvoltarea durabilă şi promovarea turismului", ce pot fi regăsite în anexa 1.2.8., tabelul 1.2.8.1.

De asemenea, prin Programul PHARE a fost finanţată renovarea a două biserici şi a unui monument arhitectural din Pucioasa, Pietroşiţa şi Târgovişte (judeţul Dâmboviţa), precum şi reabilitarea infrastructurii turistice din Staţiunea Slănic-Prahova.

Totodată, prin Programul Naţional Anual de Restaurare, gestionat de Ministerul Culturii şi Cultelor, au fost elaborate documentaţii tehnico-economice şi de execuţie pentru o serie de obiective de patrimoniu din regiune:

- Ruinele Curţii Bălăceanu Tătăraştii de Sus, Cetatea ”Turnu” Turnu Măgurele, Cetatea Giurgiu;
- Cazinoul din Sinaia;
- Castelul ”Peleş” Sinaia;
- Palatul Culturii Câmpulung;
- Palatul Brâncovenesc Potlogi;
- Mănăstirile: Sinaia, Dealu, Gorgota, Bâscoavele, Ciocanu, Argeşului, Robaia;
- Conacele Cosâmbeşti, Hagieşti şi Gostinari;
- Ferma agricolă Perieţi;
- Ruinele Cetăţii Giurgiu;
- Situl arheologic Târgu cu Floci;
- Ansamblul rupestru Corbii de Piatră;
- 19 biserici (din care 7 din lemn): Brădetu, Şuici (Argeş), Frunzăreşti (Călăraşi), Băduleşti. Valea Mare, Frasin, Gorgota, Cândeşti, Brezoarele Târgovişte (Dâmboviţa), Mihăileşti, Găiseni (Giurgiu), Giurgeni, Maia (Ialomiţa), Puchenii Mari, Lipăneşti, Urlaţi (Prahova), Brânceni (Teleorman), Copăceni şi Serbeşti (Dâmboviţa).

De asemenea, în regiunea Sud Muntenia există și alte importante obiective cu potențial turistic ce necesită investiții de reabilitare și modernizare: Monumentul Eroilor de pe vârful Caraiman din Bușteni, județul Prahova, Ansamblul Monumental ”Curtea Domnească” și a Curții Seimenilor, etc.

Un lucru important este faptul că accesul către numeroasele obiective turistice naturale și culturale se face pe drumuri nemodernizate (cum este cazul peșterilor Dâmbovicioara, Ialomicioara, castelele Peleș și Pelișor, etc).

2.8.4. INFRASTRUCTURA DE TURISM

2.8.4.1. STRUCTURI DE PRIMIRE TURISTICĂ CU FUNCŢIUNI DE CAZARE TURISTICĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

În categoria structurilor de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică intră orice construcţie sau amenajare care furnizează în mod permanent sau sezonier serviciul de cazare şi alte servicii specifice pentru turişti. Ţinând cont de aceste caracteristici, pe teritoriul României aceste structuri se găsesc sub forma de hoteluri, hoteluri pentru tineret[12], hosteluri, hoteluri apartament, moteluri, hanuri, vile turistice, cabane turistice, bungalouri, sate de vacanţă, campinguri, popasuri turistice, căsuţe turistice, tabere de elevi şi preşcolari, pensiuni turistice şi agroturistice, spaţii de cazare de pe navele fluviale sau alte unităţi de cazare colective.

Conform datelor statistice referitoare la structurile enumerate mai sus, reiese că regiunea Sud Muntenia ocupă primul loc în ceea ce priveşte numărul de moteluri, fiind una dintre cele trei regiuni care deţin pe teritoriul lor hanuri turistice pe lângă regiunile Sud-Est şi Vest şi de asemenea,

că dintre cele 10 spaţii de cazare pe nave fluviale şi maritime de pe suprafaţa României, acesteia îi aparţin 2.

Numărul structurilor de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică a crescut în România cu 49,2%, exprimată în 1.921 de unităţi în perioada 2004 - 2012. Toate regiunile urmează aceeaşi tendinţă de creştere, regiunea Sud Muntenia plasându-se înaintea regiunilor Sud-Vest şi Bucureşti-Ilfov, ocupând astfel poziţia a 6-a în această ierarhie (tabel nr. 8.1).

Tabel nr. 8.1. - Numărul structurilor de primire turistică cu funcţiuni de cazare turistică în regiunea Sud Muntenia, în 2004, 2011 și 2012

	2004	2011	2012
România	3.900	5.003	5.821
Regiunea Centru	914	1.197	1.526
Regiunea Sud Est	1.152	974	1.079
Regiunea Nord-Vest	427	650	730
Regiunea Nord-Est	342	604	690
Regiunea Vest	369	513	600
Regiunea Sud Muntenia	**394**	**533**	**581**
Regiunea Sud-Vest Oltenia	189	377	448
Regiunea București Ilfov	113	155	167

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Grafic nr. 8.2. - Structuri de primire turistică cu funcţiuni de cazare în regiunea Sud Muntenia, în anul 2012

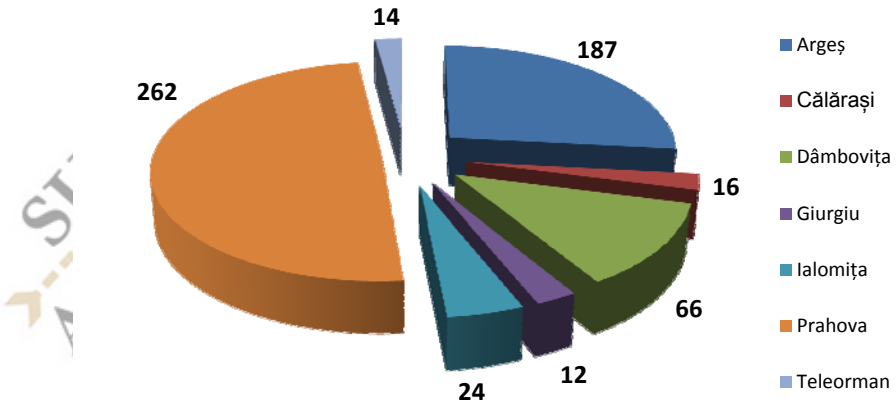

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Dintre cele 581 de structuri înregistrate în regiune, în anul 2012, cele mai multe sunt reprezentate de hoteluri. Dintre acestea, 49,33% sunt amplasate în judeţul Prahova şi 26,66% în judeţul Argeş.

În ceea ce priveşte pensiunile turistice, a doua structură răspândită numeric, cele 29 din oraşul Sinaia şi cele 28 din oraşul Buşteni, judeţul Prahova, le plasează pe acestea două în fruntea ierarhiei atât la nivel judeţean, cât şi regional.

Unităţile de cazare aflate în minoritate sunt reprezentate numeric după cum urmează: trei bungalouri, trei căsuţe turistice, două hoteluri apartament în Sinaia, judeţul Prahova, două spaţii de cazare pe nave fluviale şi maritime în municipiul Giurgiu şi un singur camping în oraşul Amara judeţul Ialomiţa.

Totodată, trebuie amintit faptul că, municipiul Alexandria, judeţul Teleorman, deţine singurul han din regiune. De asemenea, în localitatea Arefu din judeţul Argeş se găseşte singurul popas turistic din regiune.

În ceea ce privește starea funcționalității unităților de cazare din regiune, este bine de menționat faptul că majoritatea structurilor de cazare au fost construite între anii 1960 – 1980 și o parte dintre acestea se află într-o stare avansată de degradare fizică, în timp ce altele au fost reabilitate prin fonduri Phare și fonduri structurale. Analizând distribuția teritorială a investiţiilor din domeniul turismului din ultimul deceniu, se desprinde concluzia că acestea s-au concentrat cu precădere în construcția și reabilitarea de unități de cazare localizate în zona montană din nordul regiunii, respectiv în județele Prahova, Argeş şi Dâmboviţa. Apetența mare a investitorilor pentru zona din nordul regiunii se datorează în principal cererii mari de locuri de cazare în stațiunile montane de pe Valea Prahovei, ce sunt principala destinație de turism de weekend și montan, nu doar pentru locuitorii regiunii Sud Muntenia, dar și pentru cei din București.

2.8.4.2. CAPACITATEA DE CAZARE TURISTICĂ EXISTENTĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Capacitatea de cazare existentă sau instalată, reprezintă numărul de locuri de cazare de folosinţă turistică înscrise în ultimul act de recepţie, omologare, clasificare al unităţii de cazare turistică, exclusiv paturile suplimentare care se pot instala în caz de necesitate.

În anul 2012, numărul locurilor de cazare existente la nivel naţional a înregistrat un trend crescător de 9,12%, comparativ cu anul 2004, tendinţă urmată şi de regiunea Sud Muntenia, însă, la un nivel mult mai mare, de 17,08%, așa cum reiese din tabelul de mai jos.

Tabel nr. 8.3. - Evoluţia locurilor de cazare existente în regiunea Sud Muntenia, în anii 2004, 2011, 2012

	2004	2011	2012
Hoteluri	10717	12872	14320
Hoteluri pentru tineret (până în 2008)	31	-	-
Hosteluri	71	440	683
Hoteluri apartament	12	84	84
Moteluri	958	1414	1459
Hanuri	114	20	20
Vile turistice	1361	1191	1226
Cabane turistice	1500	1210	1285

Bungalouri	:	36	36
Campinguri	430	**342**	342
Popasuri turistice	20	30	30
Căsuţe turistice	115	151	151
Tabere de elevi şi preşcolari	4718	1520	1529
Pensiuni turistice	930	2431	2462
Pensiuni agroturistice	**1103**	2036	2357
Spaţii de cazare de pe navele fluviale	414	334	352

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Analizând capacitatea de cazare existentă la nivel judeţean se poate remarca că judeţele Prahova şi Argeş, au reprezentat punctele forte pentru regiune în ceea ce priveşte acest indicator, pe locurile imediat următoare situându-se judeţele Ialomiţa şi Dâmboviţa.

Pe lângă judeţele Prahova şi Argeş, care sunt puncte forte pentru regiune în ceea ce priveşte capacitatea de cazare instalată, se bucură de asemenea de locuri imediat privilegiate şi judeţul Dâmboviţa, unde municipiul Târgovişte şi oraşul Pucioasa deţin 46,29%, respectiv 39,65 din mediul urban al acestuia, precum şi judeţul Ialomiţa pentru care oraşul Amara posedă 82,5% din teritoriu.

Localităţile din regiune care dispuneau de cel mai mare număr de locuri de cazare în 2012 erau: Sinaia (4.569 locuri, 17,35%), Amara (2.513, 9,54%), Buşteni (1.960, 7,44%), Piteşti (2.341, 8,9%) şi Ploieşti (1.603, 6,08%).

Figura nr. 8.3. - Capacitate de cazare, pe localităţi, în 2010

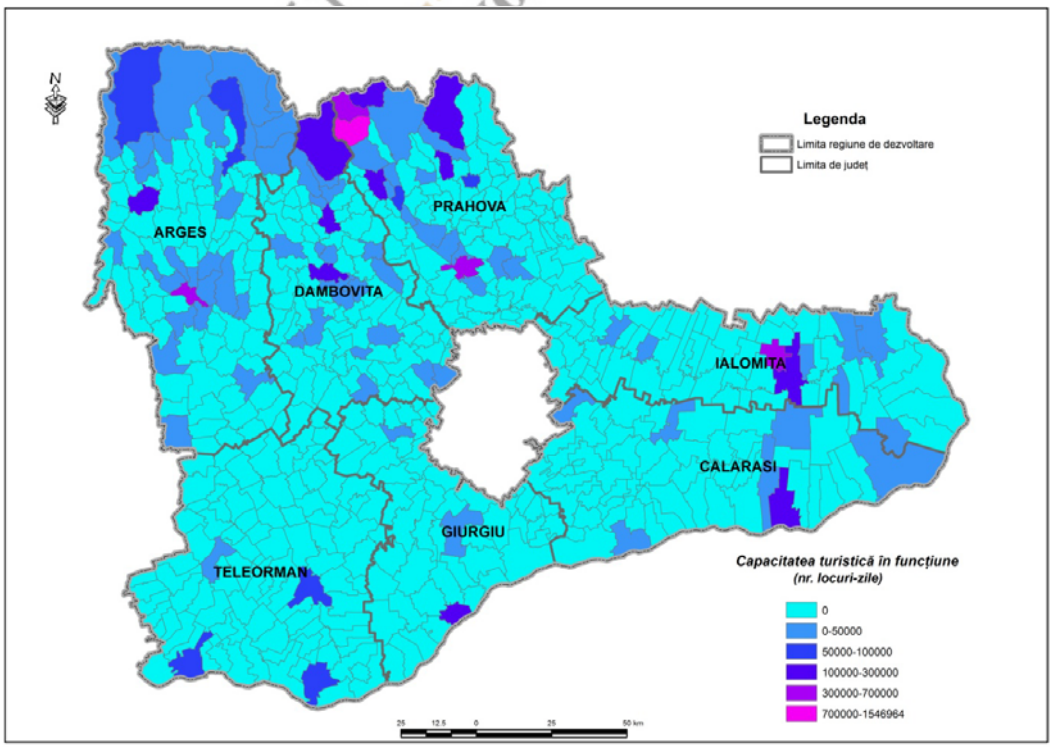

Sursa: Hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia şi perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

Pe judeţe, structura capacităţii de cazare este eterogenă, astfel, judeţele cu un flux ridicat de turişti (Argeş, Dâmboviţa, Prahova) au o ofertă diversificată de unităţi de cazare, în timp ce în judeţele cu un turism foarte puţin dezvoltat (Teleorman, Giurgiu) oferta cuprinde doar 3-4 tipuri de unităţi.

Capacitatea de cazare existentă cuantificată în număr de locuri plasează regiunea Sud Muntenia pe prima poziţie în ceea ce priveşte spaţiile de cazare pe navele fluvial şi maritime în 2012, cu 69,8% din valoarea naţională, fiind urmată de regiunile Sud-Est (24%) și Nord-Est (6%).

Grafic nr. 8.4. - Ponderea spațiilor de cazare pe nave fluviale și maritime în 2012

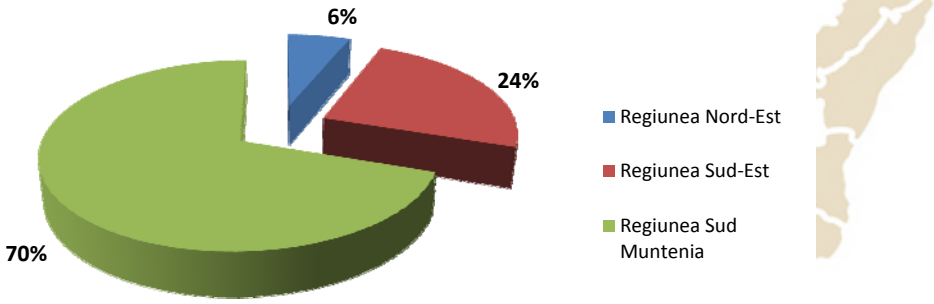

Sursa: Institutul Național de Statistică

De asemenea, pe o poziţie privilegiată se mai află şi în ceea ce priveşte numărul de locuri existente în hoteluri apartament, unde ocupă locul trei (84 locuri în anul 2012), după regiunea Sud Est şi Bucureşti-Ilfov şi a cărei evoluţie a fost marcată de o creştere cu 600% din 2004 până în 2012, în cazul motelurilor urmând după regiunea Centru sau al taberelor de elevi şi preşcolari, reprezentând aproape 14% după regiunea Sud-Est şi regiunea Centru.

Regiunea Sud Muntenia nu este competitivă la numărul de locuri existente în campinguri şi popasuri turistice şi, de asemenea, în bungalouri, unde cele 36 de locuri (2012) o plasau la finalul clasamentului, în contrast cu regiunea Sud-Est, care prin cele 1.639 de locuri (2012) deţinea 61,5% şi locul fruntaş din ierarhie.

Pe plan regional, numărul de locuri existente în hoteluri în anul 2012 (14.320) reprezintă aproape jumătate din cele 26.336 de locuri de cazare, urmate de pensiunile turistice care deţin puţin peste 9%. Ramura turismului reflectă în judeţul Prahova un mare punct de concentrare în ceea ce priveşte cazarea turistică, astfel că acesta este cap de listă în ceea ce priveşte numărul de locuri de cazare (84 în 2012) în cele 2 hoteluri apartament, existente doar pe teritoriul acestui judeţ şi cu peste jumătate din locurile de cazare din hoteluri, vile turistice şi în pensiunile turistice, care din 2004 până în 2012 s-au extins cu 43,63%.

De asemenea, luând ca bază acelaşi criteriu de mai sus, următorul este judeţul Argeş ce aduce un aport de 26,87% regiunii, deţinând cele mai multe locuri în pensiunile agroturistice și în taberele de elevi şi preşcolari.

Capacitatea de cazare turistică existentă din regiunea Sud Muntenia a cunoscut o scădere mai serioasă în anii 2006 şi 2007, însă 2011 şi 2012 au reprezentat anii de ascensiune. Judeţul Călăraşi ocupă ultimele locuri în regiune, în ceea ce privește capacitatea de cazare, deoarece din 2005 până în 2012 nu reuşeşte să acumuleze decât 66 locuri de cazare, la polul opus aflându-se judeţul Prahova, care deţine un total de 11.114 locuri. De asemenea, în vârful piramidei se regăseşte

şi judeţul Argeş, care îi urmează judeţului Prahova, care, începând cu anul 2007 este într-o evoluţie continuă, reușind să își sporească cu 2.273 de locuri capacitatea de cazare.

Tabel nr. 8.4. – Capacitatea de cazare turistică existentă, pe tipuri de structuri de primire turistică în perioada 2004 – 2012 (număr locuri/pat)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sud Muntenia	22494	22292	20827	20767	21464	21590	22625	24111	26336
Argeş	4493	4710	4837	4803	4899	5189	5419	5942	7076
Călăraşi	566	546	541	553	527	463	534	561	612
Dâmboviţa	2406	2261	2062	2165	2191	2391	2478	2740	2822
Giurgiu	1006	986	899	860	809	806	806	814	874
Ialomiţa	2902	2630	2539	2432	2528	2612	2807	3021	3106
Prahova	10253	10289	9234	9249	9818	9465	9906	10319	11114
Teleorman	868	870	715	705	692	664	675	714	732

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

2.8.4.3. CAPACITATEA DE CAZARE TURISTICĂ ÎN FUNCŢIUNE DIN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Capacitatea de cazare turistică în funcţiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziţia turiştilor de către unităţile de cazare turistică, ţinând cont de numărul de zile cât sunt deschise unităţile în perioada considerată. Aceasta se exprimă în unitatea de măsură locuri-zile şi nu se iau în considerare locurile din camerele sau unităţile închise temporar din lipsa de turişti, pentru reparaţii sau din alte motive.

La nivel naţional, numărul acestora a crescut cu 37,3% rezultat al unei evoluţii constant ascendente în perioada 2004 - 2012. Dintre cele 8 regiuni de dezvoltare, regiunea Centru se face de departe remarcată prin numărul considerabil de locuri, reprezentând astfel 21% din totalul de locuri-zile din România, urmată de regiunea Sud-Est cu o pondere de 18,8%. Astfel, continuând poziţionarea regiunilor prin prisma capacităţii de cazare, regiunea Sud Muntenia se situează la mijlocul clasamentului, cu o pondere de 10,5% din valoarea naţională.

Astfel, în perioada 2004 - 2012, capacitatea de cazare în funcţiune din regiunea Sud Muntenia s-a dezvoltat considerabil, înregistrând o creștere de 21% a numărului de locuri de cazare. Această evoluție a fost influenţată de progresul judeţelor Argeş, Dâmbovița și Ialomița, dar mai ales de cel al judeţului Prahova, care în decursul acestei perioade a deţinut constant cel puţin 50% din totalul regiunii. La polul opus se află celelalte judeţe, care se caracterizează printr-o capacitate redusă de locuri în funcţiune, în special Călăraşi ce, în 2012 reprezenta doar 2,6% din regiune.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Grafic nr. 8.5. - Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune în regiunea Sud Muntenia, în 2012 (locuri-zile)

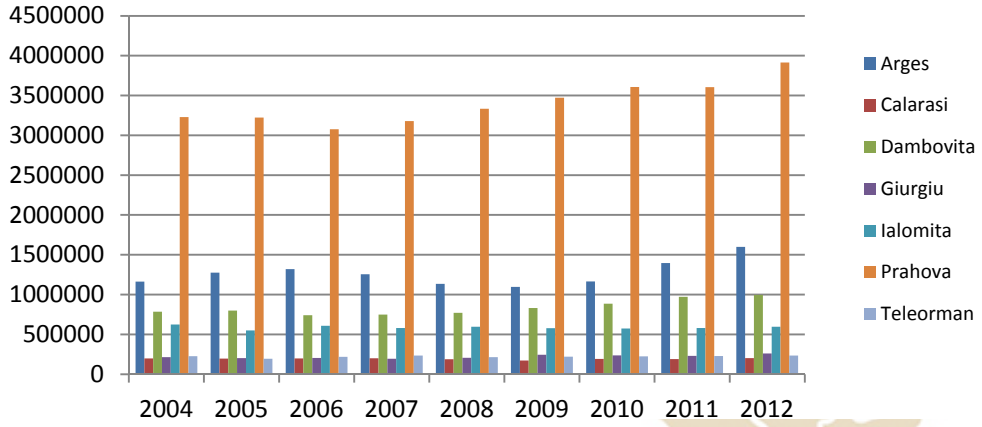

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo - Online

Cea mai răspândită structură de cazare o reprezintă hotelurile, înregistrându-se în 2012 peste 4 milioane de locuri-zile în funcţiune (4.541.380), acoperind astfel 58% din totalul capacităţii de cazare în funcţiune din regiunea Sud Muntenia şi căreia îi urmează pensiunile turistice pentru care capacitatea depăşeşte 855.333 (2012) locuri-zile în funcţiune.

Mediul urban al judeţului Prahova reprezintă un areal dezvoltat, atât pe plan judeţean, cât şi regional deoarece, pe lângă faptul că judeţul se află în topul ierarhiei în ceea ce priveşte numărul de locuri-zile în hoteluri, moteluri, cabane turistice, vile turistice și pensiuni turistice, acestea se află în totalitate în oraşe şi municipii. Excepţie fac locurile disponibile în hoteluri care se găsesc şi în mediul rural, dar mai ales în cel urban în proporţie de 96%, în special, în oraşul Sinaia unde se înregistrează 1.102.657 de locuri-zile (2012), aproape jumătate din locurile în funcţiune din judeţ.

În judeţul Argeş se evidenţiază cele mai multe locuri în bungalouri, toate în municipiul Piteşti sau pensiuni agroturistice, doar în mediul rural şi îi urmează, totodată, judeţului Prahova în ceea ce priveşte capacitatea de cazare din hoteluri, cabane turistice, vile şi pensiuni turistice.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, există anumite categorii de structuri de cazare, consemnate doar în cadrul unui singur judeţ, a căror situaţie la 2012 era următoarea: 7.320 locuri - zile în hanuri turistice (municipiul Alexandria, judeţul Teleorman), 30.024 locuri-zile campinguri (oraşul Amara, judeţul Ialomiţa), 3.280 locuri-zile popasuri turistice (localitatea Arefu, judeţul Argeş) şi 75.328 locuri – zile în spaţii de cazare pe nave fluviale şi maritime (municipiul Giurgiu, judeţul Giurgiu).

Din totalul hotelurilor care funcţionau, în 2012, în regiunea Sud Muntenia, 7 sunt din categoria 1*, 51 din categoria**, 73 din categoria***, 14 din categoria**** şi doar 2 din categoria*****. Hotelurile de 4 şi 5 stele se găsesc pe Valea Prahovei (Sinaia, Azuga), în municipiile Piteşti şi Ploieşti, în Staţiunea Amara, în zona Vidraru-Argeş, precum şi în oraşul Urlaţi. Hotelurile de 3 stele se regăsesc în majoritatea municipiilor (Curtea de Argeş, Piteşti, Târgovişte, Giurgiu, Slobozia, Urziceni, Câmpina, Ploieşti, Alexandria, Turnu Măgurele), în unele oraşe (Mioveni, Ştefăneşti, Fieni, Găeşti) şi staţiuni din regiune (Amara, Azuga, Breaza, Buşteni, Sinaia, Slănic, Vălenii de Munte, Arefu-Vidraru, Moroeni, Măneciu-Cheia), precum şi în proximitatea unor aşezări urbane mari (Bărcăneşti-Ploieşti, Frăteşti-Giurgiu, Potlogi-Bucureşti, Moşoaia şi Bascov – Piteşti, etc.), unde beneficiază de un flux important de vizitatori şi turişti.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

De menţionat este faptul că încă există un număr important de municipii din regiune (Câmpulung, Moreni, Feteşti, Roşiori de Vede, Oltenița, Călăraşi) care nu dispun de unităţi de cazare de minim 3 stele, precum şi oraşe care nu dispun de niciun hotel (Costeşti, Răcări, Căzăneşti, Fierbinţi-Târg, Ţăndărei, Fundulea, Lehliu-Gară, Budeşti, Videle, Mizil, Comarnic, Bolintin-Vale, Băicoi, Boldeşti-Scăeni, Plopeni).

2.8.4.4. CIRCULAŢIA TURISTICĂ

În anul 2012, în unităţile de primire a turiştilor din regiunea Sud Muntenia s-au înregistrat 692.810 de sosiri ale turiştilor, 9% din totalul înregistrate la nivel naţional. Dintre acestea, 595.418 au fost ale turiştilor autohtoni (86% din total), în timp ce doar 97.392 au fost ale turiştilor străini (14% din total).

Figura nr. 8.5. evidenţiază distribuţia teritorială a numărul de sosiri în unităţile de cazare, la nivel de Unitate Administrativ Teritorială.

Figura nr. 8.5. - Numărul de sosiri în unitățile de cazare, pe localități, în anul 2010

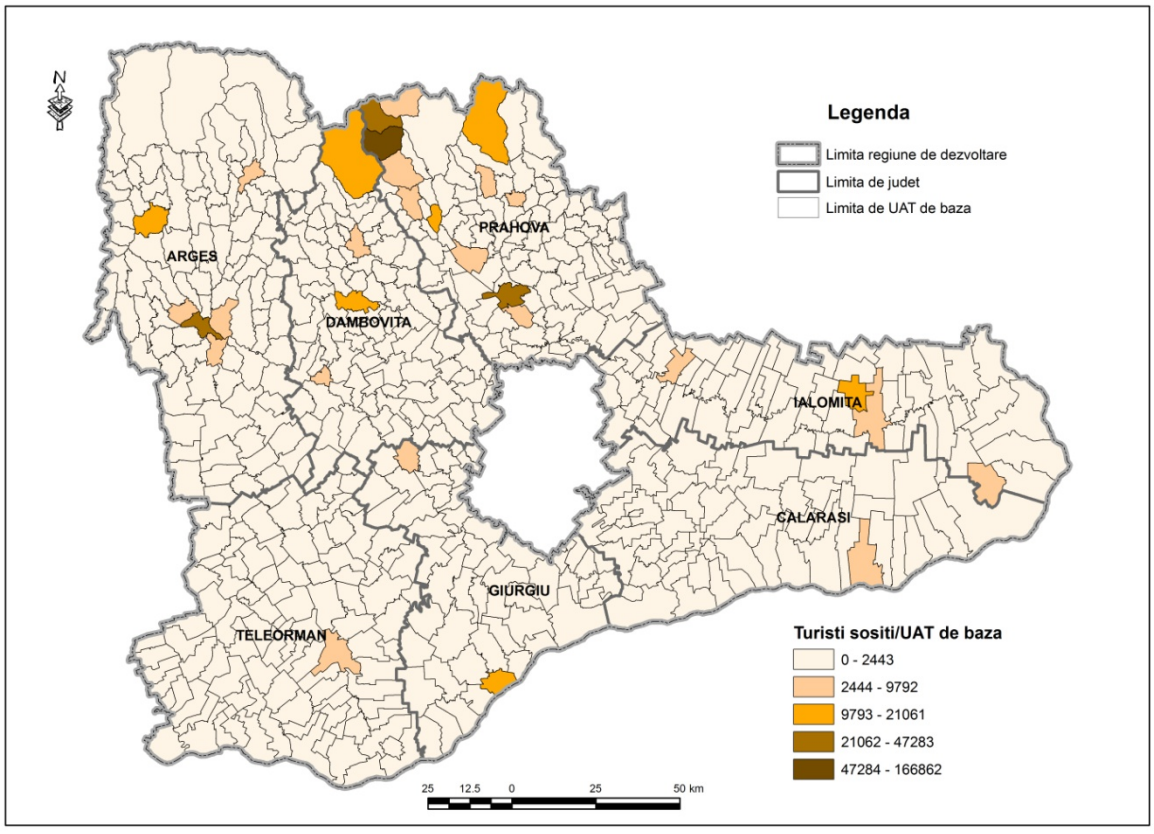

Sursa: Hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

Astfel, localitățile din regiunea Sud Muntenia care au atras cel mai mare număr de turiști (în termeni de sosiri în unitățile de cazare) în 2012 sunt: Sinaia (198.157 de sosiri, 28,6% din totalul celor înregistrate la nivel regional), Pitești (70.539, 10,18%), Ploiești (45.099, 6,5%), Bușteni (46.286, 6,68%) și Giurgiu (18.341, 2,64%).

2.8.4.5. EVOLUŢIA ÎNNOPTĂRILOR ÎN STRUCTURILE DE CAZARE TURISTICĂ A TURIŞTILOR ROMÂNI ŞI STRĂINI

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o unitate de cazare turistică, indiferent dacă fizic este sau nu prezentă în cameră.

Numărul de înnoptări ale turiştilor pe teritoriul României au atins cele mai înalte cote în perioada 2007-2008, când s-au înregistrat peste 20 milioane de înnoptări.

În regiunea Sud Muntenia au ales să înnopteze în anul 2012, 1.775.164 de turişti, mai mulţi decât în regiunile Nord-Est, Sud-Vest Oltenia și Vest, dar mai puţini decât în restul regiunilor. Dintre aceştia doar 287.414 reprezintă turişti străini care, conform datelor statistice, au preferat cu preponderenţă regiunea Bucureşti-Ilfov unde s-au consemnat 2.238.446 de înnoptări.

Deoarece deţine 51% din regiunea Sud Muntenia, judeţul Prahova este cel mai mare punct de concentrare în ceea ce priveşte numărul de înnoptări al ambelor categorii de turişti, iar cele mai puţin vizate destinaţii din regiune le-au reprezentat judeţele Teleorman şi Călăraşi (vezi tabelul nr. 8.6.).

Tabel nr. 8.6. – Numărul de înnoptări în regiunea Sud Muntenia în anii 2004, 2011, 2012

	2004	2011	2012
Sud Muntenia	1.781.940	1.677.887	1.775.164
Argeș	222.718	218.501	249.575
Călărași	37.451	33.623	31.650
Dâmbovița	246.917	248.144	238.231
Giurgiu	79.234	92.026	94.408
Ialomița	267.162	218.146	213.705
Prahova	**893.967**	**839.230**	**909.557**
Teleorman	34.491	28.217	38.038

Sursa: Institutul Național de Statistică

Numărul de înnoptări în structurile de primire turistică din fiecare judeţ a fost bineînţeles influenţat de disponibilitatea structurilor pe teritoriul respectiv.

Numărul de înnoptări a fost, în această situaţie, direct proporţional cu numărul de locuri în funcţiune în cazul hotelurilor, pensiunilor turistice, a vilelor turistice, popasurilor turistice, hanurilor sau a căsuţelor turistice. În cealaltă situaţie, turiştii au preferat cazarea în spaţiile pe nave fluviale şi maritime din municipiul Giurgiu, cu toate că acestea numărau mult mai puţine locuri în funcţiune, decât pensiunile agroturistice sau cabanele turistice, care au înregistrat mai puţine înnoptări.

În schimb această situaţie este compensată de cele 52.285 (2012) nopţi înregistrate în spaţiile de cazare pe navele fluviale şi maritime în regiune, 100% turişti străini.

În ceea ce priveşte durata medie a sejurului unui turist, aceasta a fost, în anul 2012, de 2,56 zile, uşor peste media naţională (2,49 zile/turist). Durata medie a sejurului turiştilor autohtoni a fost de 2,49 zile, iar a celor străini de 2,95 zile. Prin urmare, putem afirma că specificul regiunii este de turism de week-end şi tranzit, preponderent pentru turiştii autohtoni.

2.8.5. TURISMUL BALNEAR

Turismul balnear din România reprezintă un sector de mare importanţă din cadrul industriei turistice, datorită particularităţilor sale specifice. Ţara noastră se bucură de aproape o treime din apele termale din Europa, ale căror efecte benefice sunt certificate de secole.

Forma de turism de tratament şi cură balneară a luat naştere din dorinţa de a preveni anumite îmbolnăviri, dar mai ales creşterea surmenajului şi tratarea bolilor profesionale provocate de ritmul vieţii moderne. La acest moment, turismul balnear social este în declin peste tot în Europa şi sistemele publice de asigurări sociale, în general deficitare, încearcă să se dezangajeze.

Potrivit Masterplanului pentru dezvoltarea turismului balnear în România, elaborat pentru MDRAP în anul 2009, bugetul mediu alocat de gospodăriile europene pentru sănătate şi pentru tratamente de prevenire a bolilor, continuă să crească, ceea ce duce la dezvoltarea curelor libere scurte. În acelaşi timp, nivelul aşteptărilor persoanelor care urmează cure cu ape termale nu încetează să crească, iar sectorul balnear trece printr-o perioada de schimbări profunde. În aceste condiţii, trebuie ca oferta turismului de sănătate să se îmbogăţească prin adăugarea componentei de wellness.

Produsele balneare naţionale se situează în general în zona intermediară dintre componenta de sănătate şi cea de agrement, în domeniul prevenţiei medicalizate, dar fac parte şi din segmentul produselor de vacanţă. Ele se adresează în special clientelei sociale.

În regiunea Sud Muntenia, turismul balnear se poate practica în județele Dâmbovița și Ialomița. Astfel, în judeţul Dâmboviţa se regăsesc trei dintre staţiunile balneare ale regiunii: Pucioasa, Vulcana-Băi şi Bezdead, însă doar una dintre acestea se bucură de o bază de tratament balnear şi anume Pucioasa.

Staţiunea balneoclimaterică Pucioasa are un trecut de peste 170 de ani şi se bucură de o poziţionare geografică deschisă, fiind încadrată de-o parte şi alta de dealurile din care provin izvoarele sulfuroase, ale căror beneficii sunt recunoscute în tratarea diferitelor afecţiuni, precum cele reumatismale, inflamatorii, degenerative, articulare, sechele posttraumatice ale membrelor etc.

Climatul blând din Pucioasa permite ca dotările bazelor de tratament să fie folosite în orice perioadă a anului, turiştii bucurându-se astfel de cele două bazine de băi sulfuroase, 7 căzi de băi calde cu sulf şi plante, băi jacuzzi, saună, cabinete de electrofizioterapie, de o sală de recuperare şi cultură fizică şi o sală de împachetări cu parafină.

Vulcana Băi reprezintă una dintre localităţile judeţului Dâmboviţa cu un potenţial turistic balnear şi climateric deosebit, recunoscută pe plan european pentru apele minerale iodurate, ocupând locul al II-lea în Europa din acest punct de vedere.

Bezdead este una dintre cele mai mari comune din judeţ, ale cărei ape mineralizate salin din Valea Sărată şi Valea Roşoiu sunt folosite de localnici în scopuri curative sau pentru conservarea legumelor sau ale cărei izvoare de apă sulfuroasă din Ursei şi dealul Ticului sunt benefice în cazul anumitor afecţiuni precum cele ale rinichilor.

Judeţul Ialomiţa este cel de-al doilea teritoriu din regiune care deschide porţile turismului prin staţiunea balneoclimaterică din oraşul Amara. Lacul Amara îşi înscrie existenţa printre formaţiunile hidrografice formate pe cale naturală – în sensul că nu este creat artificial – şi face parte din categoria lacurilor de albie, fiind de fapt o acumulare de apă în meandrele părăsite şi închise ale unui afluent dispărut al râului Ialomiţa.

Lacul Amara este considerat în lucrarea „România Potenţialul turistic şi turism” din 2001, deosebit de valoros, valorificat de altfel, prin produse terapeutice şi cosmetice recunoscute pe plan internaţional, având la bază nămolul sapropelic.

Nămolul din lacul Amara este elementul de bază al tratamentului. Compoziţia general – medie a acestuia este: 39% substanţe organice, 41% substanţe minerale şi 20% apă, el prezentându-se ca un material untos, negru – verzui, devenind apoi cenuşiu în contact cu aerul şi degajând un miros specific destul de puternic şi oarecum neplăcut.

Declarată în anul 1937 staţiune balneară de către Oficiul Naţional de Turism al României, Amara îşi primeşte prin aceasta binemeritata poziţie în rândul celor mai benefice staţiuni din România.

Valoarea terapeutică a lacului împreună cu efectele tămăduitoare ale nămolului extras din adâncurile acestuia stau la baza turismului balnear din localitate, ale cărui servicii de tratamente şi relaxare sunt solicitate cu precădere în sezonul estival şi week-end.

Principalele probleme cu care se confruntă turismul balnear sunt reprezentate de investițiile reduse în modernizarea capacităților de primire turistică și a bazei de tratament, în ciuda alocării de fonduri consistente pentru dezvoltarea acestui sector în perioada 2007 – 2013 dar și percepției incorecte, potrivit căreia turismul balnear se adresează, exclusiv, persoanelor cu probleme de sănătate.

Astfel, baza materială a structurilor hoteliere şi a celor de tratament a suferit un proces de deteriorare după revoluţie, încât la momentul actual, doar importanţa clientelei asistate şi nivelul sumei forfetare de suportare a cheltuielilor acesteia, le permite structurilor balneare să-şi acopere cheltuielile de funcţionare.

În staţiunile balneare din regiune, hotelurile se află în proprietatea statului sau a organizațiilor sindicale şi au beneficiat de un nivel de investiții, apropiat de limita gradului de operaționalizare și funcționează mai puțin pe baza unei cereri turistice reale, cât mai degrabă prin asigurarea unui flux constant de turiști prin intermediul statului – Casa Națională de Pensii și Casa Națională de Asigurări de Sănătate.

În acest context, există cazuri în care izvoarele termale și minerale din regiune rămân neexploatate[27] (cum este cazul izvoarelor Văilor Vulcana, Ovesa din comuna Vulcana – Băi și Ursei și Dealul Ticului din comuna Bezdead, județul Dâmbovița), astfel încât turismul balnear poate fi considerat unul dintre tipurile de turism cu cel mai ridicat potențial, atât din perspectiva exploatării resurselor, cât și a tendințelor favorizante ce se manifestă la nivel mondial, în ceea ce privește turismul de „wellness”.

Astfel, pentru perioada următoare de programare 2014-2020, sunt prioritare investițiile în reabilitarea și dotarea infrastructurii balneare, valorificarea izvoarelor termale și minerale mai sus menționate. De asemenea, investițiile trebuie însoțite de măsuri de promovare a potențialului balnear, în special pentru schimbarea percepției opiniei publice despre această formă de turism.

PEŞTERI

În calitate de puncte de atracţie turistică, peşterile reprezintă pentru vizitatori o variaţie, experienţa acestora putând fi foarte bine dominată de clădiri de interes istoric şi muzee.

[27] Potrivit broșurii ”Turism Balnear Dâmbovițean – Tradiție și continuitate”, 2012

Există peste 12.500 de peşteri pe teritoriul ţării, 14 dintre acestea fiind adaptate pentru accesul vizitatorilor şi majoritatea au fost electrificate.

În regiunea Sud Muntenia există Peştera Dâmbovicioara în Comuna Dâmbovicioara, judeţul Arges şi Peştera Ialomiţei în Comuna Moroieni, judeţul Dâmboviţa.

Peştera Ialomiţei este situată în zona turistică Peştera – Padina din masivul Bucegi, fiind una dintre cele mai cunoscute şi vizitate cavităţi subterane din România. Săpată în calcarele Jurasic – superior din culmea sud-estică a muntelui Bătrâna, peştera are o singură intrare cu dimensiuni foarte mari, sub portalul căreia se află biserica, chiliile şi construcţiile anexe ale Schitului Peştera, care aparţine Mănăstirii Ialomiţei. Valoarea turistică a regiunii este dată de prezenţa Parcului Natural Bucegi, cu toate obiectivele naturale pe care le include.

Peştera Dâmbovicioara este situată în culoarul depresionar Rucăr – Bran, la poalele Masivului Piatra Craiului, în sudul Parcului Naţional Piatra Craiului.

Alături de Peştera Ialomiţei, Peştera Dâmbovicioara se bucură de o mare notorietate turistică datorită accesului facil din drumul ce străbate Cheile Dâmbovicioarei. Interesul pentru vizitarea peşterii este ridicat, concretizat în numărul mare de turişti anual (a doua peştera ca număr de vizitatori după Peştera Urşilor din Munţii Apuseni).

SALINE

În regiunea Sud Muntenia se regăseşte Salina Slănic Prahova, ce reprezintă obiectivul principal pentru turism şi tratament (salinoterapie). Circuitul turistic din salină parcurge un traseu care permite evidenţierea unor elemente spaţiale de interes turistic în structura internă a masivului de sare.

Microclimatul din mina de sare constituie factor natural terapeutic pentru tratamentul sau ameliorarea afecţiunilor respiratorii. Pe seama salinei, a izvoarelor sulfuroase de pe versanţii văii Slănicului şi a celor 7 lacuri sărate, formate pe vechile exploatări de sare, s-a dezvoltat o activitate balneoturistică, ce a contribuit la declararea localităţii Slănic Prahova ca staţiune turistică de interes naţional.

2.8.6 FORME DE TURISM

2.8.6.1. TURISMUL MONTAN

În regiunea Sud Muntenia existau, la nivelul anului 2012, 6 staţiuni turistice de interes naţional (din cele 37 existente la nivel naţional), respectiv:

a) Staţiuni balneoclimaterice de interes naţional: Pucioasa în judeţul Dâmboviţa, Amara în judeţul Ialomiţa, **Slănic în judeţul Prahova.**

- Lacurile din staţiunea Slănic au o concentraţie mare de sare şi sunt cunoscute pentru ameliorarea durerilor, tratarea bolilor dermatologice şi a celor vasculare, iar masivul de sare din zonă este cel mai mare din Europa. Compoziţia chimică a apei care conţine, calciu, sulf şi sodiu dă rezultate prin băi calde sau reci şi se pot face aplicări cu nămol sau electroterapie;

b) Staţiuni montane de interes naţional:

- Bușteni – dispune de șase pârtii de schi, foarte populare pentru amatorii acestui sport, dintre care cea mai cunoscută este Kalinderu. În același timp, stațiunea dispune de instalații pentru băi cu plante, dioxid de carbon sau electroterapie și hidroterapie, fiind recomandată celor ce suferă de afecțiuni ca neurastenie, rahitism, dar și epuizare intelectuală și fizică. Climatul său este tonic și curativ, cu aer curat și ozonat, iar izvoarele de apă clorurată, sodică, bogate în calciu, magneziu și hipotonice, aduc îmbunătățiri considerabile în ceea ce privește sănătatea turiștilor.
- Azuga – stațiunea climaterică **Azuga** este renumită pentru posibilitățile de practicare a sporturilor de iarnă, aici fiind omologată de către Federația Internațională de Schi prima pârtie din **România**. **Azuga** este renumită pentru investițiile masive în ceea ce privește amenajarea pârtiilor de schi, cea mai cunoscută fiind Sorica;
- Sinaia - elementul terapeutic cel mai important îl constituie bioclimatul tonic, stimulant, aer lipsit de pulbere (praf) și alergeni, bogat în radiații ultraviolete și cu o accentuată ionizare negativă. Un al doilea factor natural terapeutic este apa minerală a izvorului "Valea Câinelui" cu apă minerală sulfuroasă, bicarbonatată, oligominerală, în curs de a fi captată și deci folositoare în scop terapeutic pentru tratarea unor afecțiuni ale aparatului digestiv, boli hepato-biliare și ale căilor urinare. Atracția principală a stațiunii sunt **pârtiile de ski**, dintre care cea mai cunoscută este Valea Dorului, precum și telecabina;

Staţiunile montane de pe Valea Prahovei – masivul Bucegi, localităţile turistice şi parcurile naturale situate în Munţii Bucegi şi Munţii Piatra Craiului, staţiunile balneoclimaterice – Slănic Prahova, Vălenii de Munte, Pucioasa, Câmpulung-Muscel sunt zone puternic exploatate turistic.

În ultimii ani, investiţiile care s-au făcut în cele trei judeţe din nord – Prahova, Argeş şi Dâmboviţa – au vizat extinderea reţelei hoteliere şi ameliorarea calităţii serviciilor. Turismul de week-end și sporturile de iarnă au adus beneficii însemnate investitorilor din aceasta zonă.

Principalele puncte de atracţie turistică pentru practicarea sporturilor de iarnă şi a turismului de weekend sunt staţiunile montane de pe Valea Prahovei – Masivul Bucegi.

Itinerariile turistice din regiune sunt concentrate în zona montană din nordul acesteia şi sunt reprezentate grafic în harta de mai jos și sunt detaliate în anexa 1.2.8.1. Cele mai importante dintre acestea sunt:

1. Munţii Bucegi cu 22 de trasee turistice.
2. Munţii Ciucaş cu 12 trasee turistice.
3. Munţii Iezer – Păpuşa cu 24 trasee turistice.
4. Munţii Făgăraş cu 10 trasee turistice.

Datorită faptului că aceste trasee sunt supuse vicisitudinilor timpului, acestea necesită marcare și întreținere în mod permanent. De asemenea, există anumite trasee turistice, propuse spre omologare, detaliate în anexa 1.2.8.2. Cu toate acestea, este de dorit ca investițiile din perioada 2014 – 2020 să se facă cu precădere pentru traseele turistice din masivele Iezer-Păpușa, Leoata, Bucegi, unde sunt localizate cele mai des vizitate trasee de la nivel regional.

Figura nr. 8.7. - Itinerariile turistice din regiunea Sud Muntenia, în anul 2010

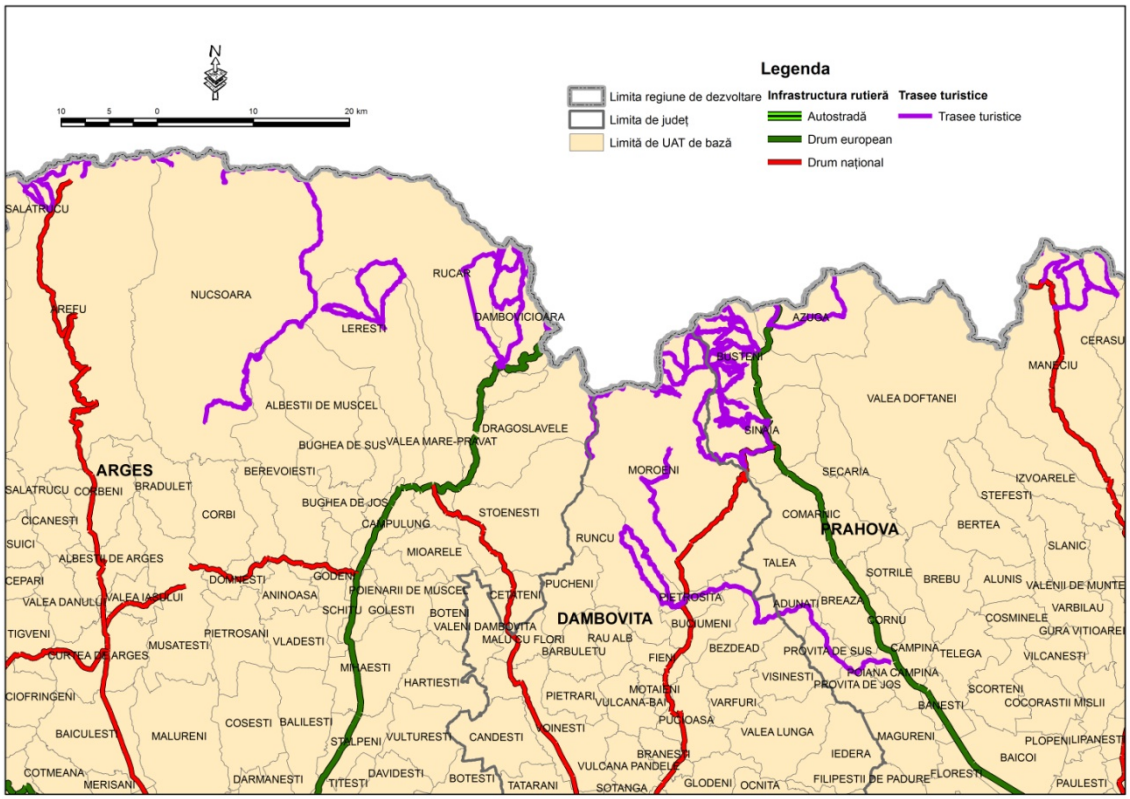

Sursa: Hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare " realizat în anul 2012

În staţiunile montane din regiunea Sud Muntenia funcționează un număr de 16 instalaţii de transport pe cablu, 3 pârtii de schi, Sinaia, Buşteni, Azuga.

În prezent, există noi proiecte de pârtii de schi în zona Cocora-Padina, Padina – Peștera (Dâmbovița), Ghițu-Moliviș, Lerești-Voina, Albeștii de Muscel (Argeș), Babeșu – Cheia (Prahova).

În ceea ce privește amenajarea malurilor Dunării şi ale apelor curgătoare şi stătătoare din regiune, această este deficitară, în condiții în care nu există infrastructuri turistice moderne, de tip aquapark, port turistic, etc., ci doar plaje de mici dimensiuni amenajate rudimentar în orașele riverane. Cu toate acestea, există proiecte de mari dimensiuni în Călăraşi (complex sportiv, nautic, telegondolă, ştranduri, piscine, piste pentru biciclete, etc.), Turnu-Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Feteşti – pentru amenajarea unor porturi turistice, aflate în diferite faze de implementare. Pe celelalte râuri şi lacuri din regiune nu există amenajări turistice de mari dimensiuni, cu excepţia unor zone amenajate pentru pescuit, inclusiv cu locuri de cazare (de ex. Săruleşti – Călăraşi), a unor plaje de mici dimensiuni. Din păcate nu există o bază de date regională cu privire la plajele și locurile de îmbăiere autorizate. Printre cauzele neutilizării acestui potențial turistic însemnat se afla lipsa unor investitori strategici în domeniul turismului, lipsa unei legislații clare în domeniul parteneriatului public-privat, restricțiile impuse de legislația de mediu (culoarul Dunării este, în mare parte, sit Natura 2000), etc.

Din punct de vedere al activății turistice, regiunea trebuie să facă față și unor provocări suplimentare, cum ar fi schimbările climatice și demografice. Astfel, în zona montană, cele mai afectate de efectele schimbărilor climatice sunt staţiunile pentru sporturi de iarnă. Creşterea temperaturilor va determina reducerea sezonului turistic, iar oportunităţile pentru efectuarea de

activităţi sportive şi recreative se vor diminua. Ca urmare se va crea o mai mare presiune asupra zonelor aflate la altitudini mai ridicate. Simultan sezonul de vară va înregistra o cerere mai mare, cu efecte negative asupra mediului şi cu depăşirea capacităţii turistice de suport a anumitor zone. Influenţa schimbărilor climatice asupra turismului nu trebuie tratată izolat întrucât schimbările majore în cererea turistică pot avea efecte puternice asupra politicii economice şi sociale din zonele respective (de exemplu: asupra cererii de forţă de muncă, infrastructurii de transport).

În ceea ce privește schimbările demografice, îmbătrânirea populației afectează în primul rând piața muncii, acest lucru afectând implicit industria turismului. Îmbătrânirea populației are ca efect reducerea venitului și al consumului. Un venit și un consum redus au ca efect scăderea numărului de turiști.

2.8.6.2. TURISMUL RURAL

Turismul rural este considerat a cuprinde, în sens foarte larg, recreerea în decor rural sau mediu rural în scopul participării sau experimentării unor activităţi, evenimente sau atracţii care nu sunt disponibile în zone urbanizate. Sunt incluse aici parcurile naţionale şi rezervaţiile naturale, regiuni rurale deschise, sate şi zone agricole. El cuprinde ecoturismul şi agroturismul.

Turismul rural, de asemenea, este apreciat ca o altă sursă de valorificare a potenţialului regional, iar posibilitatea obţinerii de finanţări din fondurile de preaderare, până în 2007 (SAPARD, PHARE), a fost folosită de unii parteneri locali pentru crearea de unităţi turistice, pensiuni, fapt ce a oferit şansa unei valorizări a spaţiului rural.

Având în vedere faptul că Parcul Natural Bucegi este principala destinaţie montană şi pentru sporturi de iarnă din ţară, ecoturismul nu poate juca aici decât un rol secundar şi complementar. Astfel, ar fi un pic forţată declararea zonei ca destinaţie ecoturistică, dar totuşi această formă de turism poate contribui la diversificarea posibilităţilor de petrecere a timpului liber.

Având în vedere accesibilitatea deosebit de facilă dinspre Bucureşti şi dinspre Giurgiu (aproximativ 30 km din ambele direcţii), Parcul Natural Comana poate deveni o destinaţie ecoturistică importantă cunoscută atât naţional cât şi internaţional, cu condiţia dezvoltării infrastructurii specifice, a diversificării programelor turistice şi realizării unui management al vizitatorilor eficient.

2.8.6.3. TURISMUL CULTURAL - RELIGIOS

Turismul cultural-religios constituie doar o mică parte din veniturile realizate în sectorul turismului în România. Totodată, în România există un larg patrimoniu mobil şi imobil care constituie baza de dezvoltare pentru turismul cultural-religios.

Patrimoniul cultural-religios constituie o resursă degradabilă a României, cu un potenţial imens de dezvoltare. Dar strategia şi metodologia pentru dezvoltarea turismului cultural - religios este deficitară. Dezvoltarea acestor obiective patrimoniale în obiective turistice, presupune formarea de parteneriate, găsirea de soluţii integrate pentru comunitate şi nu în ultimul rând obţinerea unor finanţări.

Odată cu dezvoltarea acestui tip de turism se salvează de la degradare o parte din patrimoniul cultural-religios, prin găsirea unor surse de finanţare stabile, iar includerea obiectivelor cultural-religioase în cadrul unor produse turistice ar determina şi promovarea zonei, nu numai a obiectivului. Acest fapt se poate realiza doar cu participarea activă a tuturor actorilor domeniului

turismului cultural-religios, inclusiv a persoanelor ce locuiesc în comunităţile alăturate unor asemenea obiective.

Prezentarea detaliată a importanței istorice și a stadiului în care se găsesc obiectivele din patrimoniul cultural-religios de pe teritoriul regiunii Sud Muntenia a fost realizată în secțiunea 2.8.3. Patrimoniul construit protejat. Ca și obiective ce necesită reabilitare și modernizare, se pot menționa Capela ”General Ion Florescu” din Sinaia, Biserica Vrănești din comuna Călinești, județul Argeș, etc.

CONCLUZII:

- Sud Muntenia este o regiune cu un important potențial turistic natural și construit, de o mare diversitate și valoare istorică și culturală. Investițiile reduse în reabilitarea, protejarea și modernizarea patrimoniului natural și construit, precum și accesul îngreunat către unele obiective naturale și culturale (Peșterile Ialomicioara, Dâmbovicioara, castelele Peleș și Pelișor), constituie o provocare, căreia regiunea trebuie să îi facă față în perioada 2014-2020. Astfel, investițiile vor fi direcționate către protejarea patrimoniului natural în concordanţă cu cerinţele dezvoltării economice durabile, iar turismul practicat în cadrul ariilor protejate să fie unul ecologic şi sustenabil. În ceea ce privește patrimonial cultural, investițiile vor fi făcute cu precădere pentru reabilitarea obiectivelor istorice cele mai reprezentative la nivel regional și către refacerea infrastructurii de acces la acestea.
- În ceea ce privește infrastructura de turism, unitățile de cazare nu sunt numeroase (regiunea se plasa pe locul 6 la nivel național în anul 2012), necesită reabilitare și dotare, iar investițiile realizate în perioada 2007-2013 s-au concentrat în special în partea de nord a regiunii, ca urmare a cererii crescute pentru turismul de week-end și montan. Pentru perioada 2014-2020, este de dorit ca investițiile să se concentreze pe sporirea confortului oferit (respectiv reabilitări și dotări pentru creșterea numărului de stele acordate unităților de cazare).
- Turismul balnear din regiune deține un potențial de ape minerale încă neexploatat (cum este cazul izvoarelor Văilor Vulcana, Ovesa din comuna Vulcana – Băi și Ursei și Dealul Ticului din comuna Bezdead, județul Dâmbovița), iar infrastructura necesită încă investiții pentru reabilitare și dotare, însoțite de măsuri de promovare a acestui tip de turism.
- Regiunea Sud Muntenia reprezintă principala destinaţie de turism montan de iarnă din ţară, prin staţiunile din judeţul Prahova. Acestea deţin totodată cea mai modernă şi dezvoltată infrastructură de schi, însă potențialul pentru acest tip de turism este doar parțial valorificat, deoarece există zone cu potenţial important pentru turismul montan de iarnă şi în județele Argeș și Dâmbovița.
- În zona montană a regiunii există numeroase itinerarii turistice, însă cele mai multe dintre acestea nu beneficiază de dotări specifice de semnalizare și marcare. Astfel, pentru perioada 2014-2020, investițiile ar trebui direcționate în mod special către reabilitarea semnalizării, marcării, precum și omologării traseelor recunoscute la nivel regional din Masivele Iezer - Păpușa, Leaota (versantul sud-vestic) și Bucegi.
- În ceea ce priveşte Dunărea, ce traversează regiunea de-a lungul celor 4 judeţe componente (Călăraşi, Giurgiu, Ialomiţa, Teleorman), potenţialul turistic al acesteia fiind unul slab, deoarece porturile nu sunt în general valorificate în scop turistic şi de agrement. Ca parte a reţelei de transport trans - europene, Dunărea are potenţial pentru dezvoltarea turismului în zonele adiacente râului şi pentru îmbunătăţirea activităţilor din porturile fluviale, fiind parte din

dezvoltarea transportului combinat.

2.9. AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

Societatea rurală la nivelul României parcurge în prezent un proces de tranziție ca rezultat direct al schimbărilor socio-economice produse de trecerea la economia de piață. Astfel, mediul rural cunoaște o realitate dinamică, în permanentă evoluție și confruntare cu mediul urban. Conceptul de rural definește ansamblul spațiului în care sunt situate sate sau comune, precum și raporturile de intredependență create între acestea, colectivitățile umane rezidente și particularitățile geografice, demografice, ecologice și socio-culturale aferente. Spațiul rural se caracterizează printr-o densitate redusă de locuințe și populație, activitățile economice preponderente în sectorul primar (agricultură, silvicultură, zootehnie), dezvoltarea unui sentiment puternic de apartenență al locuitorilor față de comunitate și spațiul de rezidență, crearea unei identități culturale sătești.

În ceea ce priveşte definirea conceptului de delimitare a zonelor rurale, nu există până în prezent o formulare general acceptată. Trebuie ținut cont de faptul că, în cadrul țărilor europene, există mai multe definiții ale spațiilor rural/urban referitoare la ceea ce ar trebui să reprezinte ruralul și în ce privește elementele definitorii pentru ,,ruralitate".

Conform noii concepții europene, mediul rural este un spațiu peisager, valoros, marcat de o lungă istorie și care nu poate fi întreținut decât printr-o permanentă preocupare pentru societate și comunitate. Acesta are capacitatea de a-și îndeplini funcțiile de aprovizionare și de echilibru doar în condițiile în care se va dezvolta ca și spațiu de viață atrăgător, cu o infrastructură adecvată, în care să fie posibilă practicarea și a unor activități neagricole, iar agricultura și silvicultura să fie practicate într-un mod responsabil și durabil. Modul de viață rural, tradițiile şi obiceiurile, formează laolaltă cultura populară locală sau regională. Viața socială şi culturală este un patrimoniu de neegalat al umanității, element care alături de economie şi ecologie dau adevărata dimensiune și valoare spațiului rural.

În același context, dezvoltarea rurală desemnează acțiunile și inițiativele întreprinse pentru a îmbunătăți nivelul de trai din cartierele non-urbane, rurale și satele îndepărtate. Activitățile agricole sunt predominante pentru acest tip de așezări, în timp ce activitățile economice ar putea fi relaționate cu sectorul primar, producerea de produse alimentare și materii prime. Dezvoltarea rurală este o problemă actuală, complexă, de durată care urmăreşte modernizarea, echiparea şi dotarea prin sistematizare şi amenajare a teritoriului, păstrând caracterul tradițional al spațiului şi culturii rurale.

Deținând o suprafață agricolă de 2.432,3 mii ha, ce reprezintă cca. 70% din suprafața totală, regiunea Sud Muntenia deține un însemnat potențial agricol. Sector important al economiei regionale, agricultura este prezentă în toate judeţele regiunii Sud Muntenia, ponderea cea mai mare fiind deţinută de cele 4 judeţe din sudul acesteia (Ialomiţa, Călăraşi, Giurgiu şi Teleorman).

Totodată, regiunea are un profund caracter rural, ponderea populaţiei din mediul rural în anul 2011 reprezenta 58,57% din totalul populației.

2.9.1. MEDIUL RURAL LA NIVELUL REGIUNII SUD MUNTENIA-DELIMITARE GEOGRAFICĂ

Spaţiul rural românesc cuprinde, de asemenea, majoritatea suprafeţei României, având, conform datelor statistice, ponderea de 93,7%. Importanţa spaţiului rural pentru România poate fi uşor demonstrată prin stabilitatea numerică a populaţiei rurale în decurs de 80 de ani.

În regiunea Sud Muntenia, sub aspect spaţial din punct de vedere al suprafeţelor, judeţele cu cea mai mare pondere a suprafeţei spaţiului rural sunt Argeş (6.431 m²) şi Teleorman (5.369 m²), în timp ce pe ultimele două poziţii se află Dâmboviţa (3.772 m²) şi Giurgiu (3.367 m²).

Conform datelor statistice de la finele anului 2011, în regiunea Sud Muntenia existau 519 comune, reprezentând 18,14% din numărul total al comunelor din România şi 2.019 sate – 15,58% din numărul total de sate de la nivel naţional. Cele mai multe comune se aflau în judeţele Argeş (95) şi Teleorman (92), iar cele mai puţine în Giurgiu (51) şi Călăraşi (50).

Din analiza comparativă a ponderii comunelor şi cea a satelor la nivel regional se observă discrepanţa determinată de condiţiile geografice, dintre judeţele din nordul regiunii – Argeş, Dâmboviţa şi Prahova – cu cele mai ridicate ponderi ale numărului de sate, şi judeţele din sudul regiunii – Teleorman, Giurgiu, Călăraşi şi Ialomiţa – cu cele mai mici ponderi ale numărului de sate.

Spaţiul rural prezintă o mare diversitate dar în general prezintă aceleaşi caracteristici şi probleme, cum ar fi: venituri mai scăzute, populaţie îmbătrânită, dependenţă ridicată de agricultură, mai puţine opţiuni de angajare şi, nu în ultimul rând, servicii mai slab plătite.

2.9.2. INFRASTRUCTURA TEHNICO - EDILITARĂ DIN ZONA RURALĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA

Potrivit datelor statistice, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, din cele 519 comune, 337 comune (64,93%) erau dotate cu instalaţii de alimentare cu apă potabilă, 52 comune (10,02%) cu instalaţii de canalizare publică, în 114 comune (21,97%) se distribuiau gaze naturale, iar în 3 comune (0,57%) se distribuia energie termică.

Tabel nr. 9.1. - Numărul de comune şi sate din judeţele regiunii Sud Muntenia, la sfârşitul anului 2011

			Ponderea din total	
	Comune	Sate	Comune	Sate
România	2.861	12.957	-	-
Sud Muntenia	519	2.019	18,1%	15,6%
Argeş	95	576	18,3%	28,5%
Călăraşi	50	160	9,6%	7,9%
Dâmboviţa	82	353	15,8%	17,5%
Giurgiu	51	167	9,8%	8,3%
Ialomiţa	59	127	11,4%	6,3%
Prahova	90	405	17,3%	20,1%
Teleorman	92	231	17,7%	11,4%

Sursa: Institutul Naţional de Statistică – Tempo-Online, calcule proprii

Judeţul cu cea mai mare pondere din punct de vedere a comunelor care beneficiază de o infrastructură tehnico - edilitară diversificată este Argeş, în timp ce judeţele Teleorman şi Giurgiu ocupă ultimele locuri la acest aspect.

Tabel nr. 9.2. - Gradul de dotare cu utilităţi al localităţilor din mediul rural al regiunii Sud Muntenia, în anul 2011

Regiune / Judeţ	Nr. localităţi	Ponderea localităţilor din mediul rural (%)			
		cu instalaţii de alimentare cu apă potabilă	cu instalaţii de canalizare publică	în care se distribuie gaze naturale	în care se distribuie energia termică
Sud Muntenia	519	64,93	10,02	21,97	0,57
Argeş	95	80	16,84	28,42	3,16
Călăraşi	50	84	4	10	:
Dâmboviţa	82	67,07	8,54	48,78	:
Giurgiu	51	27,45	:	1,96	:
Ialomiţa	59	84,74	3,39	5,08	:
Prahova	90	77,77	24,44	42,22	:
Teleorman	92	32,6	3,26	:	:

Sursa: Institutul Naţional de Statistică – Tempo-Online, calcule proprii

Tabel nr. 9.3. - Infrastructura de utilităţi din mediu rural din judeţele regiunii Sud Muntenia, la sfârşitul anului 2011

Judeţ/ Regiune	Număr localităţi	Numărul localităţilor cu reţea de distribuţie a apei	Numărul localităţilor cu canalizare publică	Numărul localităţilor în care se distribuie gaze naturale	Numărul localităţilor în care se distribuie energia termică
Sud Muntenia	519	337	52	114	3
Argeş	95	76	16	27	3
Călăraşi	50	42	2	5	:
Dâmboviţa	82	55	7	40	:
Giurgiu	51	14	:	1	:
Ialomiţa	59	50	2	3	:
Prahova	90	70	22	38	:
Teleorman	92	30	3	:	:

Sursa: Institutul Naţional de Statistică – Tempo-Online

2.9.3. POPULAŢIA DIN MEDIUL RURAL - FORŢA DE MUNCĂ

2.9.3.1. PRINCIPALII INDICATORI DEMOGRAFICI

Ponderea populaţiei rurale şi a suprafeţei ocupate de spaţiul rural, precum şi importanţa vieţii rurale pentru o ţară, fac ca problema dezvoltării şi amenajării rurale să capete dimensiuni şi importanţă naţională şi internaţională. Tot mai multe ţări, Consiliul Europei şi Uniunea Europeană au ridicat problema spaţiului rural la nivel de politică europeană şi comunitară.

La nivelul anului 2011, populaţia din mediul rural din regiunea Sud Muntenia reprezenta 58,57% din totalul populaţiei regiunii şi 15,22% din totalul populaţiei rurale de la nivel naţional. Ponderea ridicată a populaţiei din spaţiul rural face din Sud Muntenia regiunea cu cea mai numeroasă populaţie rurală din România. Cele mai ridicate procentaje ale populaţiei din mediul rural s-au înregistrat în judeţele Dâmboviţa şi Giurgiu (69,33%, respectiv 68,79%), iar cele mai scăzute în judeţele Argeş şi Prahova (52,32%, respectiv 49,78%).

Din analiza evoluţiei populaţiei rurale din regiunea Sud Muntenia în intervalul 2004 – 2011, se observă că numărul populaţiei rurale s-a redus cu 51.370 persoane (-2,62%) în termeni relativi. Cele mai mari scăderi demografice în mediul rural s-au înregistrat în judeţele Teleorman (-7,97%) şi în Ialomiţa (-3,39%), iar cele mai mici în judeţele Prahova (-0,76%) şi Argeş (-0,44%).

Tabel nr. 9.4. - Evoluţia numărului populaţiei, total şi mediul rural, în perioada 2004 - 2011 (număr)

Regiune / Judeţ		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Variaţia 2011/ 2004	
										Diferenţe absolute	Diferenţe relative (%)
Sud Muntenia	Total	3342042	3329762	3312342	3300801	3284525	3271207	3258775	3253712	-88330	-2,64%
	Rural	1957136	1941054	1933269	1928993	1925334	1915755	1908376	1905766	-51370	-2,62%
Argeş	Total	647437	646320	644590	644236	643762	640871	639157	638942	-8495	-1,31%
	Rural	335775	335084	334440	335538	337266	335406	334542	334287	-1488	-0,44%
Călăraşi	Total	318588	317652	316294	315187	313626	312879	311898	311474	-7114	-2,23%
	Rural	194557	193503	194560	193690	193268	192,396	191525	191282	-3275	-1,68%
Dâmboviţa	Total	538126	537090	535087	533330	530849	530354	529781	529650	-8476	-1,58%
	Rural	376359	369063	367904	367095	366607	366751	366796	367202	-9157	-2,43%
Giurgiu	Total	288018	286208	284501	283408	282554	281204	280125	279847	-8171	-2,84%
	Rural	198854	197196	195760	195061	194952	193596	192705	192594	-6260	-3,15%
Ialomiţa	Total	293102	292666	291178	290563	288725	287780	286980	286619	-6483	-2,21%
	Rural	159670	159088	158035	157375	156446	155441	154715	154263	-5407	-3,39%
Prahova	Total	829026	827512	823509	821013	817632	815657	812844	811479	-17547	-2,12%
	Rural	406996	406690	406142	406141	405428	404923	404195	403923	-3073	-0,76%
Teleorman	Total	427745	422314	417183	413064	407377	402462	397990	395701	-32044	-7,49%
	Rural	284925	280430	276428	274093	271367	267242	263898	262215	-22710	-7,97%

Sursa: Direcţia Regională de Statistică Călăraşi

Tabel nr. 9.5. - Structura pe grupe mari de vârste a populaţiei din mediul rural şi indicatorii demografici derivaţi, la nivelul anului 2011

	0-14 ani	15-64 ani	65 ani şi peste	Rap. de dependenţă demografică	Rap. de dependenţă demografică al vârsnicilor	Rata îmbătrânirii demografice ‰
Sud Muntenia	290.033	1.230.779	380.421	55,18%	31,21%	309,09
Argeş	49.830	219.152	64.694	52,26%	29,52%	295,2
Călăraşi	32.219	119.267	39.094	59,79%	32,78%	327,79
Dâmboviţa	58.259	247.047	61.801	48,60%	25,02%	250,16
Giurgiu	28.833	121.958	41.327	57,53%	33,89%	338,86
Ialomiţa	26.218	95.008	32.665	61,98%	34,38%	343,81
Prahova	61.515	270.810	70.984	48,93%	26,21%	262,12
Teleorman	33.159	157.537	69.856	65,39%	44,34%	443,43

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

La nivelul anului 2011, structura pe vârste a populaţiei rurale releva o repartizare dezechilibrată pe cele 3 grupe mari de vârstă, în toate judeţele regiunii populaţia vârstnică depăşind numeric populaţia tânără. Situaţia cea mai gravă s-a înregistrat în judeţul Teleorman, unde populaţia vârstnică o depăşeşte cu 125,52% pe cea tânără.

Rata îmbătrânirii era mai accentuată în judeţele Teleorman şi Ialomiţa (443,43‰, respectiv 343,81‰ pentru mediul rural), la polul opus situându-se judeţele Prahova şi Dâmboviţa (262,12‰, respectiv 250,16‰).

La nivel naţional, în 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat primul loc în ceea ce priveşte ponderea populaţiei vârstnice (65 de ani şi peste) în totalul populaţiei.

2.9.3.2. PRINCIPALII INDICATORI AI MIŞCĂRII NATURALE

Un factor demografic cu impact major asupra dinamicii populaţiei şi a dimensiunii comunităţilor rurale îl constituie sporul natural, a cărui caracteristică după 1990 a fost una negativă, cea mai scăzută valoare atingându-se în 1996 (-3,01‰). La această situaţie se adaugă migraţia internă şi externă, fenomen demografic, social şi economic complex cu implicaţii majore în evoluţia numărului persoanelor domiciliate în mediul rural şi în structura demografică a acestuia. Un alt factor cu impact major, care a condus la scăderea populaţiei mediului rural, îl reprezintă fenomenul de îmbătrânire a populaţiei, determinat de o serie de factori demografici şi socio-economici.

2.9.3.3. PIAŢA FORŢEI DE MUNCĂ

Forţa de muncă din mediul rural poartă amprenta specificului economiei rurale dominată de sectorul primar, aceasta constituind una din resursele cheie ale dezvoltării rurale.

Populaţia din mediul rural este ocupată preponderent în agricultură, cu statut de lucrător familial şi dispune de un nivel de educaţie mai redus comparativ cu mediul urban.

Rata de activitate a populaţiei în vârstă de muncă (15-64 ani) din mediul rural din regiunea Sud Muntenia a scăzut de la 66% în anul 2004 la 62,60% în 2011, în timp ce în mediul urban s-a

înregistrat o creştere de la 62,8% la 63,9% în 2011. O cauză a acestei evoluţii o reprezintă, în principal, creşterea rapidă în mediul rural a numărului persoanelor inactive, respectiv pensionarii.

Tabel nr. 9.6. - Rata de activitate, rata de ocupare şi rata şomajului BIM în regiunea Sud Muntenia, pe nivele de educaţie şi medii rezidenţiale, în 2011

	Total	Nivel de educaţie		
		Superior	Mediu	Scăzut
Rata de activitate				
Total	**54,30**	**89,3**	**71,8**	**48**
Urban	55	90,6	69,1	31,5
Rural	53,5	83,2	74,5	54,2
Rata de ocupare				
Total	**50,3**	**83,9**	**64,9**	**44,2**
Urban	50,2	85,2	60,9	26,5
Rural	50,5	77,9	68,8	50,9
Rata şomajului BIM				
Total	**7,4**	**6**	**9,6**	**6,6**
Urban	8,8	6	11,8	15,1
Rural	5,5	6,3	7,5	5

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

În ceea ce priveşte rata de ocupare a populaţiei în vârstă de 15-64 de ani din mediul rural din regiunea Sud Muntenia, se constată o uşoară scădere de la 60,6% în 2004 la 58,8% în 2011, fiind superioară celei înregistrate în mediul urban – 58,2%.

Tabel nr. 9.7. - Evoluţia ratei de activitate pe grupe de varstă, în mediul rural din regiunea Sud Muntenia (%)

Grupa de vârstă	Mediul de rezidenţă	2000	2004	2006	2008	2010	2011
15 - 64 ani	Total	70.6	64.6	66.2	65.9	65.4	63.3
	Urban	64.6	62.8	63.6	62.5	65	63.9
	Rural	**75.3**	**66**	**68.3**	**68.7**	**65.8**	**62.6**
15 ani şi peste	Total	65.2	55.5	56.2	56.7	55.6	54.3
	Urban	58.3	55.4	55.6	54.5	56.5	55
	Rural	**69.9**	**55.6**	**56.7**	**58.3**	**55**	**53.5**

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

În ceea ce privește schimbările demografice, îmbătrânirea populației din mediul rural are efecte directe și asupra pieței muncii și nivelului de ocupare. Astfel, tabelul de mai jos ilustrează evoluția ratei de ocupare pe grupe de vârstă pentru persoanele ce locuiesc în mediul rural din regiunea Sud Muntenia.

Tabel nr. 9.8. - Evoluţia ratei de ocupare pe grupe de vârstă, în mediul rural din regiunea Sud Muntenia (%)

Grupa de vârstă	Mediul de rezidenţă	2000	2004	2006	2008	2010	2011
15 - 64 ani	Total	64,7	58,1	59,7	61,1	59,7	58,5
	Urban	56,7	55	55,7	57,2	57,9	58,2
	Rural	**71,1**	**60,6**	**63**	**64,4**	**61,1**	**58,8**
15 ani şi peste	Total	60,4	50,2	51	52,8	51	50,3
	Urban	51,3	48,5	48,7	49,8	50,4	50,2
	Rural	**66,7**	**51,5**	**52,6**	**55**	**51,4**	**50,5**

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Se poate observa cu uşurinţă că în intervalul 2008 – 2011, rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 15 – 64 de ani, din mediul rural a avut o tendință de scădere, ceea ce a generat un fenomen de subocupare in mediul rural. Acest fapt se datorează într-o mare măsură inexistenţei unor activităţi de bază neagricole.

Studiul "Stadiul actual al dezvoltării rurale şi al agriculturii în regiunea Sud-Muntenia şi scenarii de dezvoltare în perioada 2014 - 2020"a identificat faptul că există, la nivelul regiunii un deficit de forţă de muncă în agricultură, fapt demonstrat de prezenţa pe piaţa muncii din mediul rural a unei forţe de muncă tinere care nu este calificată sau prezenţa unei forţe calificate dar care nu este interesată să activeze în agricultură.

Luând în considerare tendinţele forţei de muncă la nivel regional şi considerând gradul de participare a populaţiei la activitatea agricolă, judeţele care înregistrează cel mai mare deficit de forţă de muncă sunt judeţele Telorman şi Giurgiu. Nu se poate discuta despre un excedent de forţă de muncă la nivelul regiunii, însă se poate concluziona că judeţul cel mai apropiat de această situație, în ceea ce privește agricultura, este judeţul Călăraşi.

2.9.4. AGRICULTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Condiţiile naturale favorabile de care dispune regiunea Sud Muntenia, creează posibilitatea dezvoltării tuturor sectoarelor agricole, potenţialul în acest domeniu fiind sprijinit şi de întinsele suprafeţe de câmpie acoperite cu soluri fertile din jumătatea sudică a regiunii, de păşunile şi fâneţele naturale situate în regiunile de podiş şi dealuri subcarpatice şi de pajiştile montane din nordul regiunii care favorizează dezvoltarea creşterii animalelor, dar şi de condiţiile pedo-climatice din regiunea deluroasă deosebit de prielnice dezvoltării pomiculturii şi viticulturii.

2.9.4.1. STRUCTURA TERENURILOR AGRICOLE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

În perioada 2004 – 2011, suprafaţa agricolă a regiunii a înregistrat o tendință descrescătoare, însă cu o intensitate mai redusă față de trendul național, cu doar 0,39% faţă de 0,52% la nivelul ţării.

Astfel, dacă în anii 1950 - 1960 fenomenul migraţional se manifesta dinspre rural către urban, culminând în anii 1970 cu industrializarea masivă a țării și creșterea gradului de urbanizare, începând cu anii 1990 și până în prezent regiunea se confruntă cu efectul invers al acestui fenomen şi anume părăsirea zonelor urbane care nu mai puteau asigura susţinerea economică, către mediul rural. Acest fenomen s-a agravat odată cu izbucnirea în anul 2008 a recesiunii financiare mondiale, iar implicaţiile

crizei economice asupra agiculturii sunt detaliate pe larg în subcapitolul 2.7. Economia regiunii Sud Muntenia.

Raportul dintre suprafaţa arabilă a ţării şi numărul de locuitori denotă faptul că fiecărui locuitor din România îi revin circa 0,41 ha teren arabil, valoare superioară multor ţări din Uniunea Europeană şi aproape dublă faţă de media UE 27, care este de 0,212 ha/locuitor.

Grafic nr. 9.1 – Evoluţia suprafeţei arabile pe cap de locuitor în Europa, în anul 2010

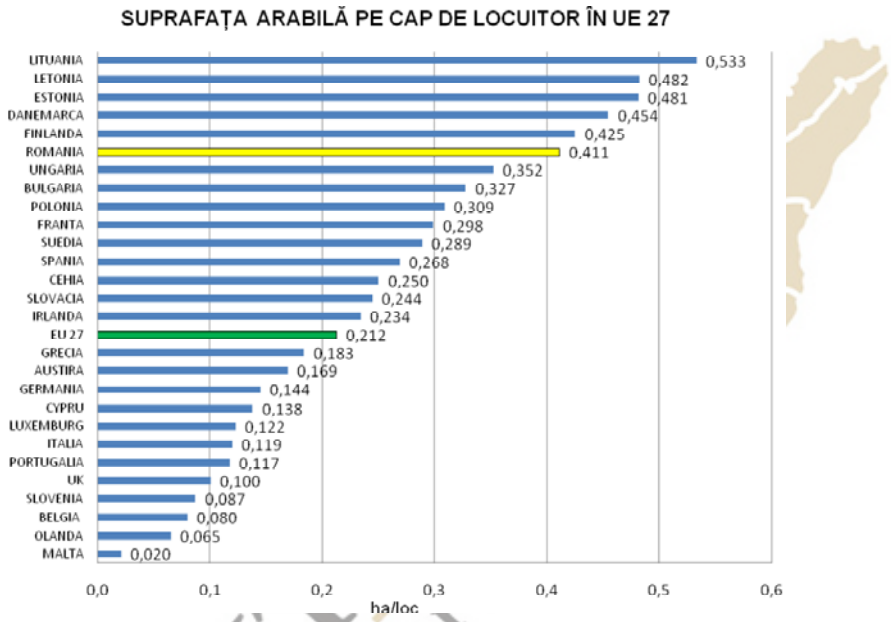

Sursa: Eurostat Yearbook 2010 (date 2007)

Astfel, în anul 2011, suprafaţa agricolă a regiunii Sud Muntenia era de 2.432,3 mii ha, respectiv 70,6% din suprafaţa totală a regiunii şi 16,64% din suprafaţa agricolă a României, ocupând astfel prima poziţie la nivel naţional. De asemenea, regiunea ocupă poziţia de lider la nivel naţional şi în ceea ce priveşte suprafaţa de teren arabil (1.965,2 mii ha, reprezentând 57,04% din suprafaţa totală a regiunii şi 13,44% din suprafaţa terenului agricol la nivel naţional), cât şi în cazul suprafeţelor acoperite de livezi (41,8 mii ha, reprezentând 1,21% suprafaţa totală a regiunii şi 21,26% din suprafaţa totală de livezi la nivel naţional).

La nivel judeţean, cele mai mari ponderi ale suprafeţelor agricole se înregistrează în Teleorman – 20,5% şi Călăraşi – 17,48%, iar cele mai mici ponderi în Prahova – 11,2% şi Dâmboviţa – 10,2%.

Tabel nr. 9.9. - Modul de utilizare al terenurilor la 31 decembrie 2011 (ha)

	Suprafaţa totală	Suprafaţa agricolă	Din care:					Fond forestier*)	Ape şi bălţi	Alte suprafeţe **)
			Teren arabil	Păşuni	Fânețe	Vii	Livezi			
România	23839071	14621427	9379489	3279251	1554680	211347	196660	6759140	822202	10853946
Sud Muntenia	3445299	2432301	1965228	288019	108419	28817	41818	680244	99165	1246587
Argeş	682631	336755	169208	98960	46790	1036	20761	292172	9432	390148
Călăraşi	508785	425181	411123	9376	72	4378	232	22295	28142	116771
Dâmboviţa	405427	248132	175276	42749	20063	329	9715	121115	10977	182498

Giurgiu	352602	276123	259119	12655	82	3677	590	37905	14074	100979
Ialomița	445289	374885	351892	18634	0	4030	329	26176	13104	101528
Prahova	471587	272499	144007	69606	40658	8100	10128	150846	8388	238942
Teleorman	578978	498726	454603	36039	754	7267	63	29735	15048	115721

Sursa: Institutul Național de Statistică - Tempo online

Fond forestier) = păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră*

*Alte suprafețe**) = terenuri neagricole+construcții+căi de comunicații și căi ferate+terenuri degradate și neproductive*

Grafic nr. 9.2. – Modul de folosință al terenurilor, pe județe, în anul 2010

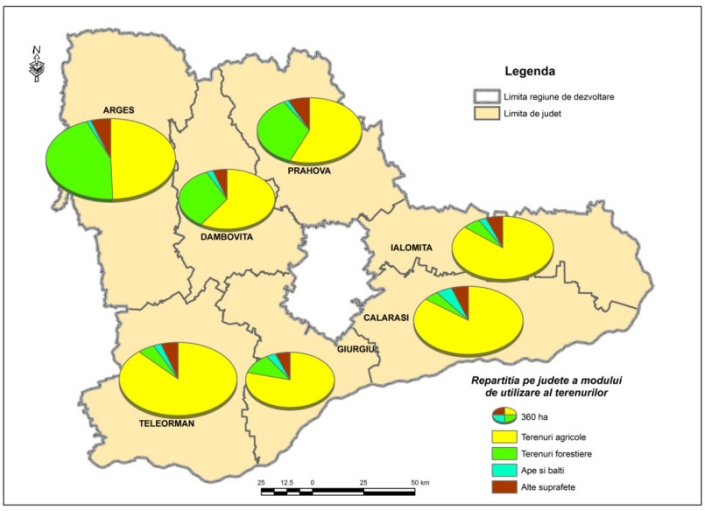

Sursa: hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de Dezvoltare" realizat în anul 2012

2.9.4.2. ZONAREA PRODUCŢIEI AGRICOLE

Conform datelor primite de la Direcţiile pentru Agricultură şi Dezvoltare Rurală din fiecare județ care compun regiunea Sud Muntenia, se conturează mai multe zone pedoclimatice care au diferite caracteristici, priorități tehnologice și direcții de dezvoltare, după cum urmează:

Judeţul Argeş

În partea de sud a județului, în zonele Piteşti - Bârla, Piteşti - Mirosi, Piteşti - Leordeni specific este cultivarea cerealelor și a plantelor uleioase, suprafețele acoperite de aceste plante la nivel județean fiind de 117 mii ha cereale boabe şi 20 mii ha plante uleioase, la nivelul anului 2011.

Partea de nord a județului, reprezentând Piteşti - Câmpulung, Piteşti - Nucşoara, Piteşti - Sălătrucu este caracteristică activităților agricole de creștere a animalelor și a pomiculturii, suprafețele acoperite de livezi, la nivelul anului 2011, fiind de 20,76 mii ha.

Judeţul Dâmboviţa

Partea de sud a judeţului, se remarcă prin specializarea în producţia de legume, respectiv în zona Slobozia, Moară – Brezoaele - Lunguleţu, în timp ce nord-vestul judeţului este axat pe producţia de fructe, în zona Voineşti-Măneşti.

Judeţul Prahova

Arealul format de localitățile Târgşorul Vechi, Şirna, Pucheni, Gherghiţa, Drăgăneşti, Ciorani, Baba Ana, situate în zona de sud, est, sud-est a județului este specializat pe culturile de cereale și plante uleioase, suprafețele cultivate cu cereale pentru boabe acoperind 100 mii ha, iar cele pentru plante uleioase 19,4 mii ha, pentru anul 2011.

În partea de nord a județului, arealul determinat de localitățile Slănic, Drajna, Poseşti, Starchiojd, Valea Călugărească, Iordăcheanu, Salcia, predomină creşterea animalelor, viticultura şi pomicultura. Suprafețele pe care sunt amenajate livezi, în județul Prahova, numără nu mai puțin de 10,13 mii ha.

În judeţele din partea de sud a regiunii, respectiv Teleorman, Giurgiu, Călăraşi şi Ialomiţa, suprafeţele agricole sunt cultivate cu cereale pentru boabe, plante uleioase, plante de nutreţ şi legume.

ZONELE CU POTENŢIAL AGRICOL INEFICIENT VALORIFICAT

La nivelul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia situaţia terenurilor degradate şi neproductive indica un număr de 31.821 ha încadrate în această categorie, reprezentând 1,62% din suprafaţa terenului arabil al regiunii. Cea mai mare suprafaţă a terenurilor degradate şi neproductive se regăsea în judeţul Argeş (33,44 % din total terenuri degradate și neproductive), urmat de Prahova (24,32%), cele mai puţine astfel de terenuri fiind înregistrate în judeţele Dâmboviţa (6,14%) şi Giurgiu (4,02%).

Tabel nr. 9.10. - Terenuri degradate și neproductive în regiunea Sud Muntenia, în 2011 (ha)

Regiune/Județ	Total	Din care proprietate privată
Sud Muntenia	31.821	18.737
Argeș	10.642	7.323
Călărași	2.374	473
Dâmbovița	1.954	965
Giurgiu	1.279	954
Ialomița	5.422	1461
Prahova	7.739	5463
Teleorman	2.411	2098

Sursa: Institutul Național de Statistică

Prin urmare putem afirma că productivitatea muncii din sectorul agricol este una foarte scăzută, pe fondul dotării deficitare cu echipamente și a tehnologiilor inadecvate a producției, precum și a neutilizării complete și eficiente a potențialului agricol.

Grafic nr. 9.3. – Suprafaţa terenurilor necultivate, în anul 2010

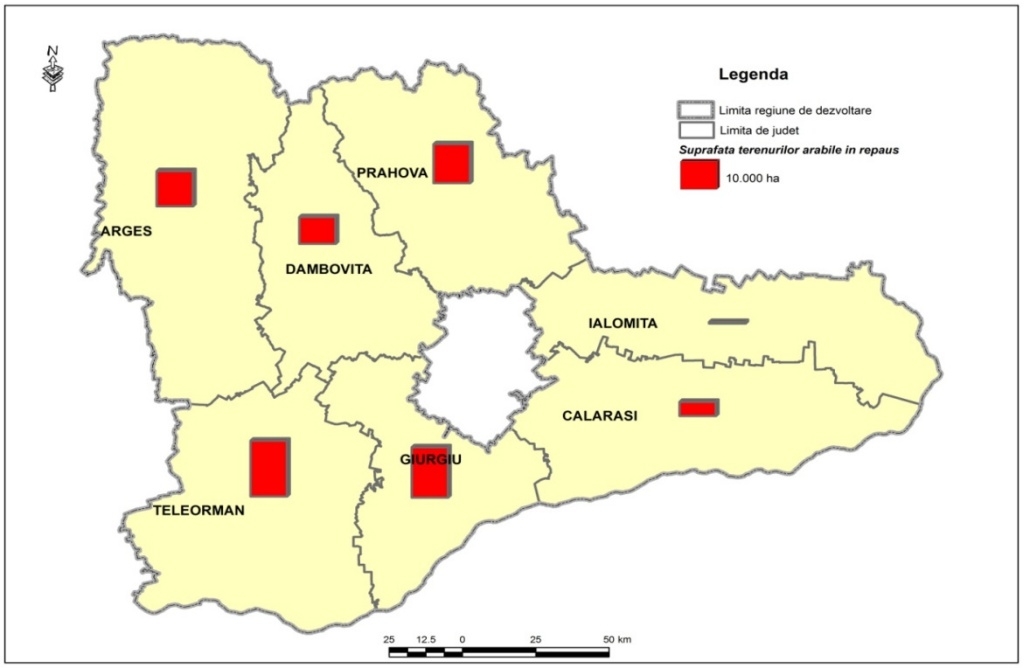

Sursa: hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia şi perspective de Dezvoltare" realizat în anul 2012

Din graficul anterior, suprafaţa terenurilor neutilizate la nivel regional era de 49.700 ha, la care se adaugă 81.300 ha de terenuri aflate în repaus, la nivelul anului 2010. Prin urmare, peste 100.000 de hectare din regiunea Sud Muntenia (circa 5% din suprafaţa agricolă totală) nu sunt utilizate.

Acţiunile specifice pentru valorificarea terenurilor neutilizate, coroborate cu relieful şi clima regiunii Sud Muntenia, favorizează dezvoltarea unor sisteme de obţinere a energiei regenerabile (eoliană şi solară). În acest sens, la nivelul regiunii există preocupări de punere în valoare a acestui potenţial în special în judeţele din sudul regiunii. Aceste preocupări privind valorificarea poteţialului solar şi eolian au fost incluse totodată în Strategiile de Dezvoltare Locală, iar din analizarea acestora reiese faptul că în județul Ialomița au fost și identificate asemenea zone (Fierbinţi, Urziceni, Reviga, Slobozia, Gura Ialomiţei, Platoneşti, Giurgeni). De asemenea, investițiile pot fi direcționate și către împădurirea terenurilor degradate și neproductive, acest lucru ducând la o îmbunătățire a condițiilor de mediu în regiune.

2.9.4.3. PRODUCŢIA AGRICOLĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Agricultura este domeniul cel mai afectat de schimbările climatice, datorită dependenţei foarte mare a acestui domeniu de condiţiile meteorologice. Astfel, efectele negative asupra producţiilor agricole determinate de evenimente meteorologice extreme, ce sunt tot mai frecvente (inundaţiile din anul 2006 sau seceta din anul 2012) reprezintă o ameninţare pentru dezvoltarea agriculturii regionale.

Valoarea producţiei agricole a regiunii Sud Muntenia a înregistrat, în perioada 2004 – 2011, o evoluţie oscilantă, păstrând acelaşi trend înregistrat la nivel naţional, valoarea în 2011 fiind cu 14,35% mai mare decât în 2004 (faţă de o creştere de 13,83% la nivel naţional în acelaşi interval).

În anul 2011, valoarea producţiei a fost de 14.605 mii lei (19,09% din valoarea producţiei agricole a României), regiunea Sud Muntenia situându-se astfel pe locul 1 la nivel naţional. Contribuţia agriculturii, silviculturii şi pisciculturii în formarea Produsului Intern Brut (PIB) la nivelul regiunii se situa, în anul 2010, la 8,01%, faţă de 1,7% la nivelul UE.

Dâmbovița este judeţul cu cea mai mare pondere din valoarea producţiei agricole regionale (16,55%), urmat de Argeş (14,58%), pe ultimele două locuri situându-se judeţele Călăraşi (aprox. 16%) şi Giurgiu (aprox. 11%).

Din totalul producţiei agricole la nivelul regiunii, cea mai mare pondere o deţinea sectorul vegetal cu 75,14%, comparativ cu 70,82% la nivel naţional, urmat de producţia animală cu 24,08% faţă de 28,47% la nivel de ţară şi sectorul de servicii agricole cu 0,78% faţă de 0,71% la nivel naţional.

După forma de proprietate, sectorul privat avea o pondere covârşitoare de 98,3% din valoarea producţiei agricole regionale, peste media naţională de 97,83%.

Tabel nr. 9.11. - Valoarea producției agricole obținute în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011 (mii lei)

	Total	Vegetală	Animală	Servicii
România	76.508.656	54.179.772	21.784.104	544.780
Sud Muntenia	14.604.812	10.973.585	3.516.650	114.577
Argeş	2.130.029	1.541.409	587.024	1.596
Călăraşi	2.270.625	1.717.134	506.623	46.868
Dâmbovița	2.417.321	1.849.343	567.152	826
Giurgiu	1.568.628	1.189.770	350.844	28.014
Ialomița	2.224.484	1.746.556	458.263	19.665
Prahova	1.637.366	1.084.972	542.979	9.415
Teleorman	2.356.359	1.844.401	503.765	8.193

Sursa: Institutul Național de Statistică

Grafic nr. 9.4. – Ponderea județelor în valoarea producţiei agricole regionale realizate, în 2011

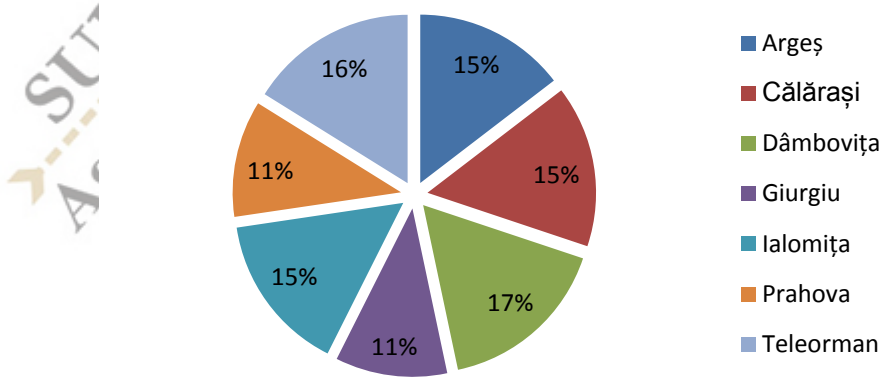

Sursa : calcule proprii

Grafic nr. 9.5. – Evoluţia valorii producţiei agricole în Sud Muntenia, în 2004 - 2011 (mii lei)

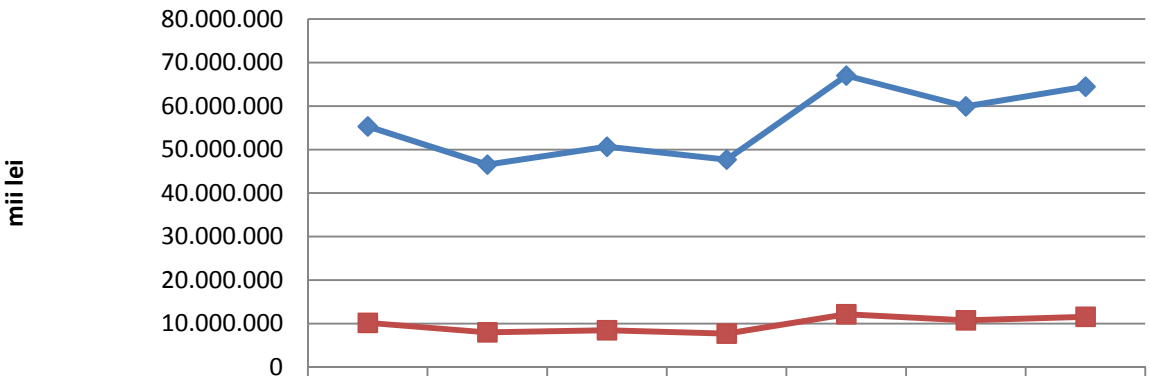

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Romania	55.314.136	46.539.540	50.649.602	47.699.916	66.993.906	59.928.386	64.452.571
Regiunea SUD-MUNTENIA	10.176.065	7.989.470	8.485.410	7.697.601	12.164.295	10.768.676	11.575.621

Sursa: calcule proprii

În anul 2011, au fost cultivate 95,55% din totalul suprafeţei arabile din regiunea Sud Muntenia. Producția vegetală a fost orientată în special spre culturile cu cereale pentru boabe – pe o suprafaţă de 65,41% din suprafaţa totală cultivată la nivel regional (principalele culturi sunt în ordine: grâul şi secara, porumbul), a plantelor uleioase – 25% din total, a plantelor de nutreț - 6,13% și a legumelor – 2,7% din suprafeţele cultivate.

La nivel de judeţe, culturile de cereale boabe au ocupat cele mai mari suprafeţe în judeţele din sudul regiunii, îndeosebi în Teleorman (62,86% din suprafaţa cultivată la nivel judeţean şi 22,1% din suprafaţa cultivată la nivel regional) şi Călăraşi (64,85% din suprafaţa de la nivel judeţean şi 21,7% din suprafaţa cultivată la nivel de regiune). O situaţie detaliată pe judeţe se poate observa în tabelul de mai jos:

Tabel nr. 9.12. - Suprafețele agricole cultivate în anul 2011 - principalele culturi (ha)

	Suprafaţa cultivată totală	Cereale boabe	Din care cele mai importante:			Legumi-noase	Cartofi	Plante uleioase, inclusiv floarea-soarelui	Legume	Furaje verzi
			Grâu și secară	Orz, orzoaică și ovăz	Porumb					
România	8.081.613	5.224.729	1.959.362	419.508	2.589.667	42.194	242.636	1.472.520	263.359	877.356
Sud Muntenia	**1.877.798**	**1.228.195**	**601.224**	**114.806**	**479.875**	**11.383**	**20.149**	**469.480**	**50.710**	**115.181**
Argeș	157.963	116.997	49.808	3.064	58.276	34	3.879	19.848	6.596	13.676
Călărași	411.077	266.574	135.718	32.880	95.107	6.065	354	119.642	2.685	14.187
Dâmbovița	148.575	106.882	39.067	8.037	50.951	149	9.900	8.436	14.744	15.905
Giurgiu	246.881	158.212	80.004	20.999	54.769	1.629	1.131	58.853	6.105	23.362
Ialomița	342.600	207.830	100.103	22.540	79.330	2.758	281	110.090	9.976	14.070
Prahova	138.794	100.224	36.120	4.464	58.442	72	3.361	19.409	4.362	13.055
Teleorman	431.908	271.476	160.404	22.822	83.000	676	1.243	133.202	6.242	20.926

Sursa: Institutul Național de Statistică

Producțiile vegetale la hectar au avut evoluții diferite de-a lungul perioadei analizate 2004-2011, înregistrându-se scăderi însemnate în cazul producţiilor de porumb (-84,04% în 2011 faţă de

2004), grâu (-71,45% în 2011 faţă de 2004) şi a celor de orz-orzoaică (-71,27% în 2011 comparativ cu 2004). Creşteri ale producţiei medii s-au înregistrat în cazul plantelor uleioase, excepţie floarea-soarelui (+12,62%), cartofi (+6,76%).

Creşterile înregistrate la producţiile de plante uleioase au determinat dezvoltarea cu o dinamică accentuată a unui subsector nou (cel al biocombustibililor), existând tendinţa de concentrare a unităţilor de prelucrare în zona Călăraşi – Ialomiţa, cu centre de producţie la Fundulea, Lehliu – Gară, Urziceni, Slobozia, Ţăndărei.

Cea mai importantă creştere au avut-o culturile de legume în solarii (+61,38% în 2011 comparativ cu 2006)[28]. Producțiile obținute, precum și evoluția de-a lungul perioadei analizate la principalele culturi sunt foarte mici în comparație cu potențialul regiunii, ceea ce denotă o productivitate scăzută a agriculturii.

De asemenea, producțiile totale înregistrează mari fluctuații de la un an la altul influențate de nivelul dotărilor tehnice necorespunzătoare și a modului de exploatare practicat, a fragmentării terenurilor și a condițiilor climatice (mai ales în anii secetoși).

Creşterea productivităţii poate fi influenţată de utilizarea soiurilor certificate de Institutul Naţional de Cercetare şi Dezvoltare Agricolă Fundulea care este recunoscută drept cea mai importantă unitate de cercetare agricolă din România datorită atât rezultatelor obţinute în diferitele sectoare ale cercetării agricole privind cerealele, plantele tehnice şi furajere, cât şi în valorificarea acestor rezultate de către cultivatori.

Înfiinţarea sa a făcut posibilă continuarea bogatei tradiţii a cercetărilor agricole organizate în România încă de la sfârşitul secolului al XIX-lea, în scopul abordării ştiinţifice şi rezolvării unor obiective prioritare pentru agricultura naţională.

Tabel nr. 9.13. - Producția vegetală obținută în anul 2011 la principalele culturi (tone)

	Cereale boabe	Din care:			Legumi-noase	Cartofi	Plante uleioase	Legume	Furaje verzi
		Grâu și secară	Orz, orzoaică și ovăz	Porumb					
România	20.842.160	7.162.972	419.508	2.589.667	76.830	4.076.570	2.686.860	4.176.298	14.033.033
Sud Muntenia	5.188.962	601.224	114.806	479.875	21.290	344.624	938.353	813.045	1.603.948
Argeș	468.379	49.808	3.064	58.276	55	64.761	36.847	98.489	228.471
Călărași	1.195.667	135.718	32.880	95.107	11.587	5742	235.222	28.653	182.735
Dâmbovița	409.141	39.067	8.037	50.951	263	194.261	14.090	305.028	253.558
Giurgiu	686.237	80.004	20.999	54.769	2.557	11.736	115.266	72.555	308.285
Ialomița	962.783	100.103	22.540	79.330	5.432	3.639	221.532	151.330	185.637
Prahova	402.240	36.120	4.464	58.442	35	43.962	34.790	61.557	165.721
Teleorman	1.064.515	160.404	22.822	83.000	1.361	20.523	280.606	95.433	279.541

Sursa: Institutul Național de Statistică

Regiunea Sud Muntenia deţinea 15,77% din suprafaţa ocupată cu vii pe rod a României şi a realizat 12,21% din producţia naţională, ocupând astfel locul 3 la nivel naţional în 2011 (a se vedea tabelul numărul 1.2.9.1 din anexe).

[28] Nu sunt date disponibile pentru anii 2004 şi 2005

Judeţul Prahova a ocupat primul loc în ceea ce priveşte producţia de struguri (34,01% din producţia regională de struguri), cu o suprafaţă ocupată de vii de 27,69% din suprafaţa viilor la nivel regional, fiind inclus în zona viticolă Dealu Mare, faimoasă zonă viticolă care cuprinde şi judeţul Buzău. O influenţă mare asupra producţiilor obţinute o are şi Institutul de Cercetare Dezvoltare pentru Viticultură şi Vinificaţie de la Valea Călugărească prin crearea unor soiuri aclimatizate precum şi Institutul Naţional de Cercetare şi Dezvoltare pentru Biotehnologii în Horticultură Ştefăneşti.

În ceea ce privește suprafaţa cultivată cu pepeni verzi şi galbeni în anul 2011, aceasta reprezenta 18,07% din suprafaţa totală cultivată cu pepeni verzi şi galbeni la nivel naţional şi 0,23% din suprafaţa agricolă a regiunii. Producţia agricolă de pepeni a regiunii, la nivelul anului 2011, a reprezentat 15,87% din producţia de pepeni de la nivel naţional, ocupând locul 6 la acest indicator. Cele mai mari producţii au fost obţinute în judeţele Ialomiţa (58,17% din producţia regională) şi Teleorman (20,63%) (a se vedea tabelul numărul 1.2.9.2 din anexe).

Regiunea Sud Muntenia a obţinut, în anul 2011, o producţie de 367.436 tone fructe, respectiv 24,83% din producţia de fructe de la nivel naţional, situându-se detaşat pe locul 1 la acest aspect. Cele mai mari producţii de fructe s-au înregistrat în judeţele Argeş (48,43% din producţia regională) şi Dâmboviţa (29,29%).

Din componenţa producţiei regionale, cele mai mari ponderi le deţin prunele – 47,4% din producţia totală de fructe (Argeş) şi merele - 37,98% (Dâmboviţa) (a se vedea tabelul numărul 1.2.9.3 din anexe).

Aceste rezultate se datorează coordonării integrate a întregii activităţi din pomicultura românească prin sectoarele de bază ale unităţilor de cercetare în domeniul pomicol cum ar fi: Institutul de Cercetare şi Dezvoltare Pomicolă Mărăcineni, Staţiunea de Cercetare Dezvoltare pentru Pomicultură Voineşti, Institutul de Cercetare şi Dezvoltare Agricolă Albota.

Grafic nr. 9.6 – Zonele pe care se cultivă produse perisabile destinate Bucureştiului

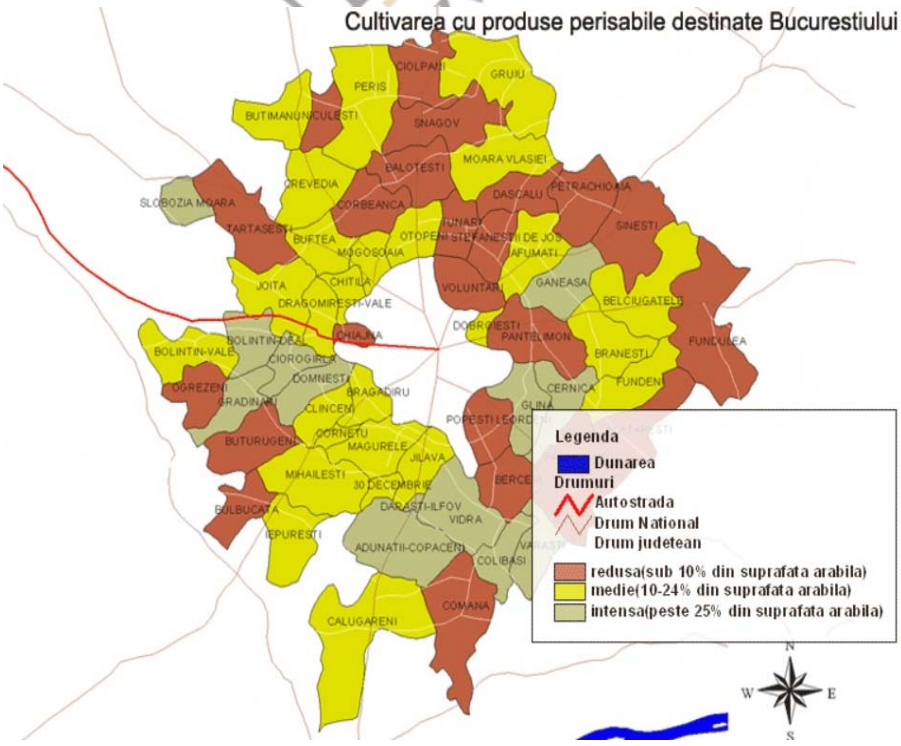

Sursa:zmb.ro

Conform figurii anteriore se disting mai multe tipuri de zone pe care se cultivă produse perisabile această clasificare fiind în funcţie de mărimea suprafaţelor cultivate, aceste suprafeţe ce au ca piaţă de desfacere Bucureştiul.

Judeţul Călăraşi contribuie cu un aport mediu prin comunele Fundeni şi Belciugatele şi o contribuţie redusă prin comunele Fundulea, Plătăreşti şi Frumuşani.

Similar judeţul Dâmboviţa contribuie la deservirea Bucureştiului cu produse perisabile printr-un aport intens prin comuna Slobozia Moară, o contribuţie medie au comunele Crevedia, Butimanu şi o contribuţie redusă prin comunele Niculeşti şi Tărtăşeşti.

În judeţul Giurgiu suprafeţele cultivate ce au ca piaţă de desfacere Bucureştiul, se observă că cea mai mare suprafaţă este în cazul comunelor Bolintin-Deal, Grădinaru, Adunaţii – Copăceni, Colibaşi, Vărăşti, o contribuţie medie se înregistrează în comunele Joiţa, Bolintin-Deal, Mihăileşti, Iepureşti, Călugăreni şi o contribuţie redusă în comunele Comana, Bulbucata, Buturugeni, Ogrezeni.

În judeţul Ialomiţa, comuna Sineşti are o contribuţie redusă prin suprafaţa pe care se cultivă produse perisabile ce au ca piaţă de desfacere Bucureştiul.

2.9.4.4. PARCUL DE MAŞINI AGRICOLE DIN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Parcul de tractoare şi maşini agricole din regiunea Sud Muntenia număra, în anul 2011, 32.155 tractoare agricole fizice (reprezentând 17,56% din numărul total de tractoare agricole de la nivel naţional), 25.126 pluguri pentru tractor (17,16% din total), 15.358 semănători mecanice (21,46% din parcul naţional), 6.758 cultivatoare mecanice (23,36% din total) şi 5.018 combine pentru recoltat cereale (19,74% din parcul naţional).

În comparaţie cu anul 2004, numărul tractoarelor a crescut cu 12,97% (comparativ cu 6,55% la nivel naţional), numărul combinelor de recoltat cereale a crescut cu 18,93% (faţă de 3,1% la nivel naţional), numărul plugurilor a crescut cu 12,82% (faţă de 7,56% la nivel naţional), iar numărul cultivatoarelor mecanice a crescut cu 29,24% (față de 1,15% la nivel național).

Suprafața medie ce revine unui tractor este de 75,64 hectare, valoare apropiată de media națională. Cea mai mare suprafață medie agricolă care revine unui tractor se întâlnește în județul Ialomița cu 106,87 hectare, iar la polul opus se află Dâmbovița cu 43 hectare.

Tabel nr. 9.14. - Parcul de maşini agricole din regiunea Sud Muntenia, la sfârşitul anului 2011 (număr)

	Tractoare fizice	Pluguri pt. tractor	Cultivatoare mecanice	Semănători mecanice	Combine pt. recoltat cereale	Combine pt. recoltat furaje
România	183.064	146.386	28.926	71.554	25.418	777
Sud Muntenia	32.155	25.126	6.758	15.358	5.018	107
Argeș	4.101	3.654	481	1.386	571	20
Călărași	4.103	2.153	778	2.013	790	28
Dâmbovița	5.768	4.648	1.236	2.031	606	21
Giurgiu	4.281	3.590	1.351	2.699	630	11
Ialomița	3.508	2.583	740	1.800	649	14
Prahova	2.622	1.771	382	982	290	6
Teleorman	7.772	6.727	1.790	4.447	1.482	7

Sursa: Institutul Național de Statistică - Tempo online

În ceea ce priveşte starea actuală de funcţionare a utilajelor agricole trebuie menţionat faptul că o mare parte dintre acestea se află într-un stadiu avansat de uzură morală (fiind achiziţionate în perioada 1970 – 1980) şi fizică.

În acest sens, în vederea îmbunătăţirii dotării tehnice, în perioada 2007 – 2013 s-a acordat sprijin financiar pentru achiziţionarea de tractoare, combine, maşini agricole prin programul SAPARD, Programul Național pentru Dezvoltare Rurală 2007 – 2013.

Din analiza rapoartelor de progres aferente perioadei 2007 – 2011, emise de Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, pe Programul Național pentru Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 măsura 121, reiese că au fost depuse 1844 de proiecte în regiunea Sud Muntenia, 58,06% dintre acestea vizând achiziţia de utilaje şi echipamente însă numărul acestora nu acoperă nevoile agricultorilor la nivel de regiune.

Acest lucru este susţinut şi de faptul că regiunea Sud Muntenia a deţinut cea mai mare pondere a proiectelor aprobate pe această măsură în anii 2008, 2009 şi a ocupat poziţia secundă după regiunea Sud Est în 2010 şi 2011.

2.9.4.5. ÎNGRĂŞĂMINTE UTILIZATE ÎN AGRICULTURĂ

În regiunea Sud Muntenia s-a aplicat, în anul 2011, o cantitate de 93.272 tone de îngrăşăminte chimice pe o suprafaţă cultivată de 1.877.798 ha (77,2% din suprafața agricolă a regiunii), ceea ce reprezintă 20,81% din cantitatea totală folosită la nivel național. În raport cu suprafaţa pe care s-au aplicat, cantitatea medie de îngrăşăminte chimice a fost, la nivel regional, de 65,01 kg/ha, cu 5,62% mai mult decât media naţională. La nivel judeţean, cele mai mari cantităţi medii la hectar s-au înregistrat în judeţele Prahova (87,74 kg/ha) şi Dâmbovița (85,26 kg/ha), iar cele mai reduse în judeţele Argeș (36,41 kg/ha) și Teleorman (56,22 kg/ha).

La nivelul anului 2011, îngrăşăminte naturale au fost aplicate pe o suprafaţă de 63.691 ha la nivel de regiune, cantitatea folosită fiind de 1.126.309 tone. Cele mai mari cantităţi de îngrăşăminte naturale au fost aplicate în judeţele Dâmboviţa (58.1634 tone) şi Prahova (15.7431 tone), iar cele mai scăzute cantităţi în judeţele Ialomiţa (34.100 tone) şi Călăraşi (13.310 tone). În raport cu suprafaţa pe care s-au aplicat, cantitatea medie de îngrăşăminte naturale a fost de 18 kg/ha la nivel regional, sub media naţională. La nivel judeţean, cele mai mari cantităţi medii la hectar s-au înregistrat în judeţul Dâmboviţa cu câte 20 kg/ha, iar cele mai reduse în judeţul Călăraşi, cu 11 kg/ha.

Privitor la cantitatea de îngrăşăminte naturale administrate la nivel intra-regional, sunt județe care de-a lungul perioadei analizate 2004 - 2011 au avut o evoluție pozitivă, cum ar fi județul Ialomița cu o creștere de 75,33%, o situație similară și în Călărași unde s-a înregistrat o creștere de 70,43%. La polul opus se regăseau județele Teleorman și Argeș, cu scăderi semnificative ale cantității de îngrășăminte naturale aplicate.

Tabel nr. 9.15. - Îngrăşăminte utilizate în agricultură în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

	Îngrăşăminte chimice utilizate (tone)	Suprafaţa pe care s-au aplicat îngrăşăminte chimice (ha)	Îngrăşăminte chimice/ suprafaţă cultivată (kg)	Îngrăşăminte chimice/ supr. pe care s-au aplicat îngrăşăminte (kg)	Îngrăşăminte naturale utilizate (tone)	Suprafaţa pe care s-au aplicat îngrăşăminte naturale (ha)	Îngrăşăminte naturale/ supr. pe care s-au aplicat îngrăşăminte (kg)
România	486.944	6.893.863	60,25	70,63	14.510.194	630.293	23
Sud Muntenia	93.272	1.434.659	49,67	65,01	1.126.309	63.691	18

Argeș	4.051	111.249	25,65	36,41	228.060	11.802	19
Călărași	21.496	336.061	52,29	63,96	13.310	1.210	11
Dâmbovița	12.111	142.052	81,51	85,26	581.634	29.435	20
Giurgiu	4.591	74.875	18,60	61,32	69.530	5.230	13
Ialomița	14.014	216.866	40,90	64,62	34.100	1.888	18
Prahova	16.391	186.815	119,10	87,74	157.431	11.741	13
Teleorman	20.618	366.741	47,74	56,22	42.244	2.385	18

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

În anul 2008 au fost redesemnate zonele vulnerabile la nitrați proveniți din surse agricole incluzându-se în zone vulnerabile la nitrați și cele care au fost desemnate în anul 2003 ca fiind potențial vulnerabile. Astfel, la nivel național au rezultat 1.963 de localități, ceea ce reprezintă 137.565 kmp, adică aproximativ 58% din suprafața țării. Nu au fost incluse municipiile, municipiile reședință de județ aflate în zonele cu potențial de transmitere al nitraților către corpurile de apă deoarece nu au în principal activități agricole. Lista completă a localităților pe județe unde există surse de nitrați din activități agricole a fost publicată în MO nr.851/18.12.2008, acestea fiind aprobate prin Ordin de Ministru (OM) al MM/MADR nr.1552/743/2008. Pe teritoriul spațiului hidrografic Buzău - Ialomița aferent regiunii Sud Muntenia au fost desemnate 136 localități în care există nitrați proveniți din surse agricole, acestea fiind grupate în 5 zone vulnerabile: Lunca Dunării 1, Ialomița Inferioară, Ialomița Superioară, Calmățui și Mostiștea (grafic nr. 9.7

Grafic nr. 9.7. - Zonele vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole

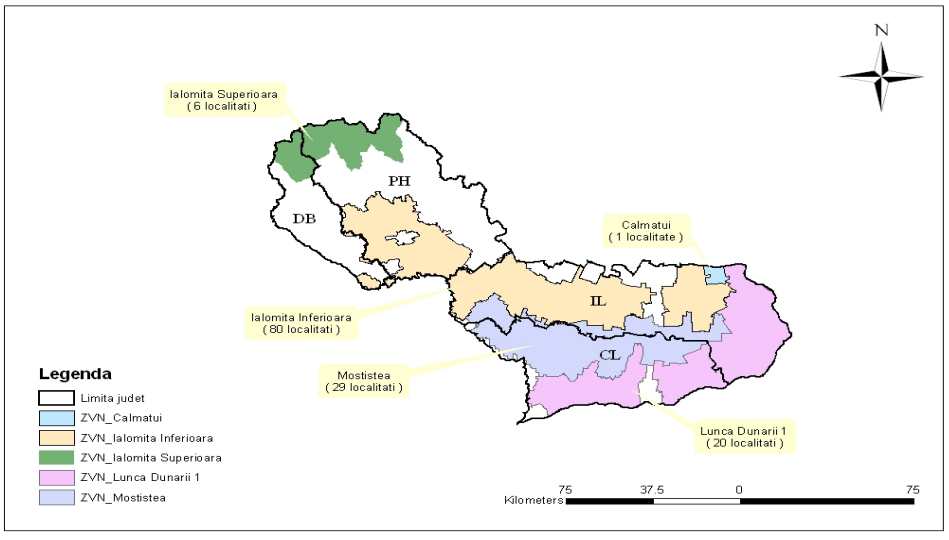

Sursa : Administrația Bazinală de Apă Buzău – Ialomița

2.9.4.6. DEPOZITE DE PRODUSE AGRICOLE

Regiunea Sud Muntenia deţinea 26,4% din numărul de depozite pentru cereale existente pe plan naţional (3990 unităţi) iar capacitatea regională (de peste 5 milioane de tone) reprezenta 26,7% din capacitatea de depozitare pentru cereale la nivel naţional.

Aproximativ 57% din capacitatea de depozitare pentru cereale la nivel regional este asigurată de silozuri, restul reprezentând contribuţia magaziilor. La nivel de judeţe componente ale regiunii

Sud Muntenia ponderea silozurilor din capacitatea totală pentru cereale este încadrată din punct de vedere procentual în intervalul de la 43% în judeţul Argeş, la 74% judeţul Teleorman.

Judeţul cu capacitatea cea mai mare de depozitare totală pentru cereale este judeţul Călăraşi (1693168 tone) urmat de judeţele Teleorman şi Ialomiţa, fiecare cu peste un milion de tone.

Distribuţia judeţeană a capacităţii de depozitare pentru cereale este corelată cu nivelul de producţie de cereale realizat la nivel judeţean, deşi în judeţul Argeş există mai multe depozite decât în judeţul Giurgiu, care se plasează în urma judeţelor din sudul regiunii din acest punct de vedere.

Judeţele cu cea mai scăzută capacitate de depozitare a cerealelor sunt judeţele Dâmboviţa şi Prahova dar acest fapt nu este îngrijorător deoarece nici cantităţile de cereale obţinute în aceste judeţe nu impun extinderea spaţiilor de depozitare.

Grafic nr. 9.8 - Numărul de depozite pentru cereale din judeţele din regiunea Sud Muntenia (2011)

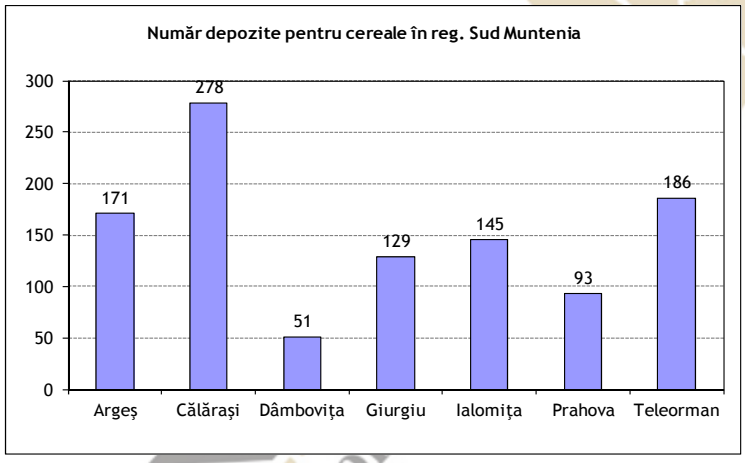

Sursa: *tabel preluat din studiul privind "Stadiul actual de dezvoltării rurale şi al agriculturii în regiunea Sud Muntenia şi Scenarii de Dezvoltare în perioada 2014 - 2020" realizat în anul 2013*

Grafic nr. 9.9 - Capacitatea totală autorizată pentru cereale din judeţele din regiunea Sud Muntenia (2011)

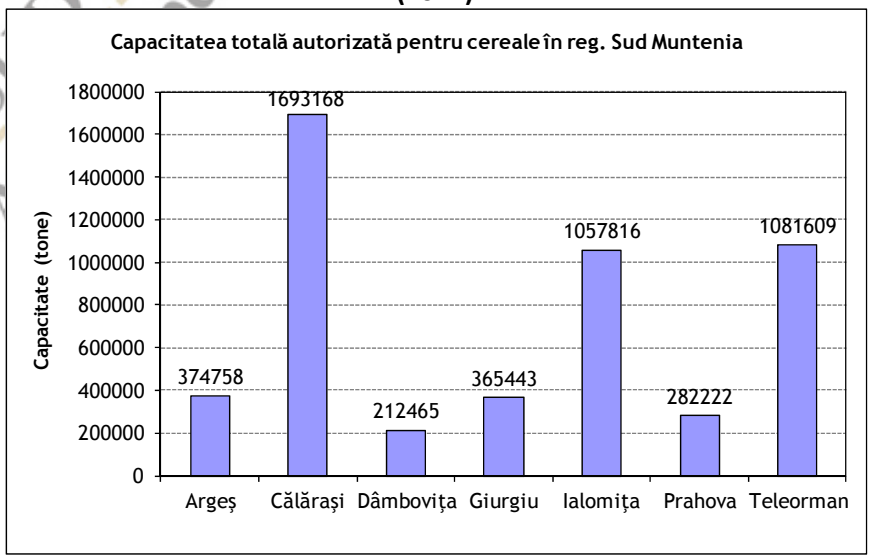

Sursa: *grafic preluat din studiul privind "Stadiul actual de dezvoltării rurale şi al agriculturii în regiunea Sud Muntenia şi Scenarii de Dezvoltare în perioada 2014 - 2020" realizat în anul 2013*

Privitor la spaţiile de depozitare pentru fructe şi legume, din totalul spaţiilor de depozitare ce sunt autorizate respectiv dotate cu agregate pentru asigurarea unei atmosfere controlate optime condiţionării legumelor şi fructelor funcţionează într-un număr de 25 spaţii. Acestea au o capacitate de doar 18971,3 tone. Necesarul de depozitare, condiţionare legume fructe şi cartofi, la nivel naţional este de 93 327 tone.

Spaţiile de depozitare pentru legume, fructe, cartofi din regiunea Sud Muntenia sunt de 74 500 tone, judeţul Ialomiţa deţinând primul loc cu o capacitate de 45000 tone, urmat de judeţele Argeş (16150 tone) şi Dâmboviţa (8610 tone). Rezultă din datele de mai sus că momentan se înregistrează un deficit al spaţiilor de depozitare pentru legume, fructe şi cartofi de aproximativ 20 000 tone la nivel de regiune, astfel se impune dezvoltarea acestui segment. Competitivitatea sectorului agroalimentar este diminuată şi de deficienţele infrastructurii aferente, lipsuri majore fiind semnalate, în special, în ceea ce priveşte capacitatea de stocare – depozitare în condiţii moderne pentru produsele perisabile.

Grafic nr. 9.10 - Spaţii de depozitare pentru legume, fructe şi cartofi în judeţele din regiunea Sud Muntenia (2011)

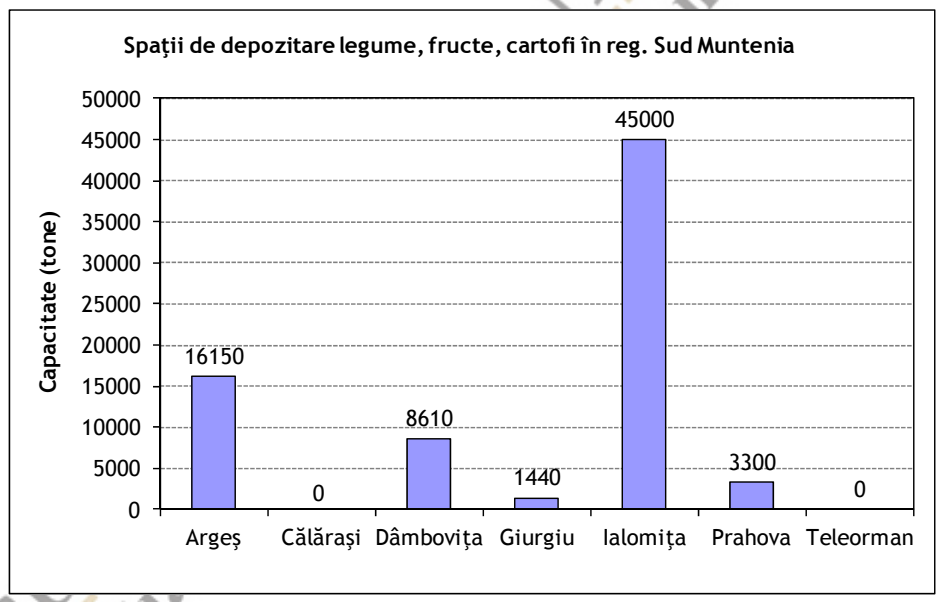

Sursa: *grafic preluat din studiul privind "Stadiul actual de dezvoltării rurale şi al agriculturii în regiunea Sud Muntenia şi Scenarii de Dezvoltare în perioada 2014 - 2020" realizat în anul 2013*

La nivelul regiunii Sud Muntenia, spațiile de depozitare sunt în mare măsură corelate cu necesarul de depozitare, respectiv cu producția agricolă anuală a județelor componente. Astfel, în județul Călărași sunt cele mai numeroase depozite. Județul Teleorman și Ialomița se situează pe poziții apropiate, în condițiile în care Teleorman a înregistrat în perioada analizată producții mai mari de cereale, principala producție agricolă care necesită spațiu de depozitare. În ceea ce privește capacitatea de depozitare a fructelor și legumelor, deși Dâmbovița deține locul fruntaș în producția acestora, are o capacitate de depozitare mult sub județul Ialomița (8610 tone față de 45000 tone) și chiar județul Argeș (16150 tone), evidențiindu-se astfel ca județul cu cea mai mare nevoie de depozitare pentru legume.

Unităţi importante de procesare a cărnii precum şi de creştere a păsărilor se regăsesc în localităţi precum Crevedia, Răcari, Budeşti, Mihăileşti, Frumuşani, Urziceni aceste localităţi fiind amplasate în apropierea municipiului Bucureşti, ceea ce indică faptul că deservesc cu prioritate piaţa de desfacere a capitalei.

De asemenea, în regiune funcționează 22 de depozite farmaceutice veterinare.

Sectorul de procesare a materiilor prime agricole este mai bine reprezentat în partea central-nordică a regiunii, în proximitatea pieţelor de desfacere (Bucureşti, Ploieşti, Piteşti). Un caz deosebit este cel al comunei Filipeştii de Pădure din judeţul Prahova unde există o aglomerare semnificativă de companii ce activează în domeniul industriei alimentare mai cu seamă cel de procesare al cărnii, explicaţia fiind subvenţiile de care au beneficiat firmele pentru a-şi dezvolta afaceri în fostul centru minier din această zonă.

2.9.4.7. SERE

La finalul anului 2011 cele mai întinse suprafeţe cu sere din regiunea Sud Muntenia se regăseau în judeţul Dâmboviţa (10 ha din totalul de 14 ha). Explicaţia este dată de existenţa pe teritoriul judeţului a celui mai mare bazin legumicol al ţării. Alte judeţe pe teritoriul cărora au fost amplasate sere în anul 2011 au fost Călăraşi (2 ha), Ialomiţa şi Teleorman (cu câte 1 ha fiecare).

La nivelul judeţelor Argeş, Giurgiu şi Prahova nu au fost identificate suprafeţe pe care să fie amplasate sere. Numărul redus de sere din regiunea Sud Muntenia se datorează costurilor ridicate impuse de amenajarea acestora şi veniturilor mici ale locuitorilor mediului rural, care nu îşi permit astfel de investiţii, fiind nevoiţi să cultive legumele în câmp, deşi acest lucru implică uneori pierderi mai mari decât profiturile obţinute. În anul 2011, suprafaţa ocupată de sere la nivelul regiunii Sud Muntenia era de doar 14 ha, în scădere cu peste 94% faţă de anul 1999, pe fondul închiderii fostelor companii de stat care le administrau, cu precădere în judeţul Prahova (fostul Complex de Sere Tătărani).

Tabel nr. 9.16. – Evoluţia suprafeţelor amenajate cu sere în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011 (hectare)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeş	2	3	2	2	1	1	:
Călăraşi	:	1	1	1	1	1	2
Dâmboviţa	:	7	6	3	4	8	10
Giurgiu	:	:	:	:	:	:	:
Ialomiţa	:	:	11	3	4	1	1
Prahova	:	:	:	:	:	:	:
Teleorman	:	:	:	:	1	1	1

Sursa: *Tabel preluat din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltării rurale şi al agriculturii în regiunea Sud-Muntenia și scenarii de Dezvoltare în perioada 2014 - 2020" realizat în anul 2013*

Grafic nr. 9.11 - Dinamica suprafeţelor pe care sunt amplasate sere, pe judeţe din regiunea Sud Muntenia (2005-2011)

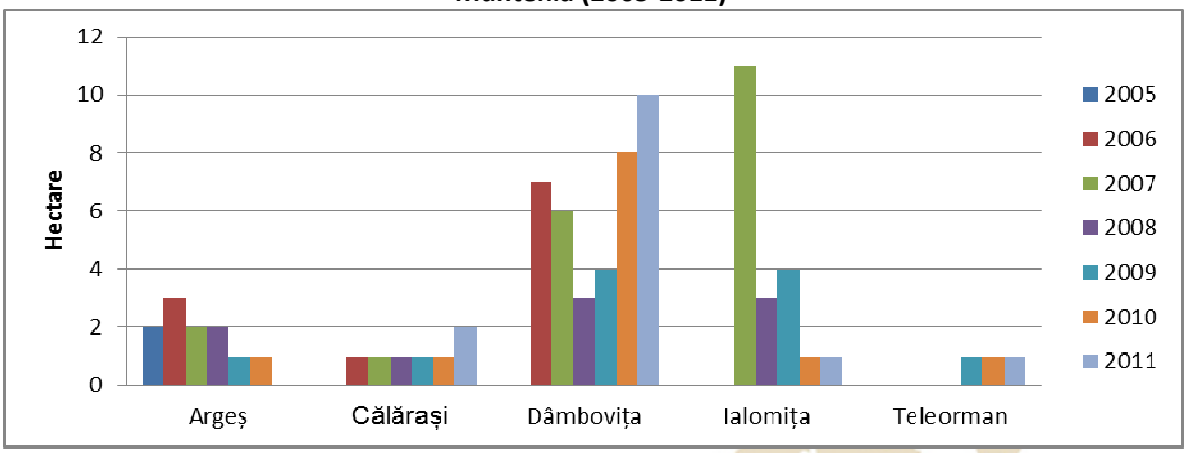

Sursa: *Grafic preluat din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltării rurale şi al agriculturii în regiunea Sud-Muntenia şi scenarii de Dezvoltare în perioada 2014 - 2020" realizat în anul 2013*

O altă modalitate prin care se pot obține cantități mai mari de legume, în special în perioadele care nu permit dezvoltarea legumelor pe câmp, sub acțiunea factorilor de mediu neprielnici, o reprezintă cultivarea plantelor în solarii.

Regiunea Sud Muntenia ocupa locul 2 la nivel național, cu o suprafață de 672 hectare, destinată cultivării de legume în solarii și sere, aflată în creștere în anul 2011 comparativ cu anii precedenți. Comparând mărimea acestor suprafețe cu cea a suprafețelor pe care sunt amplasate sere, se observă că marea majoritate a suprafețelor cultivate cu legume în solarii și sere, sunt cultivate cu preponderență în solarii (doar 14 ha din cele 672 ha aparțin serelor), întrucât construcția și întreținerea solariilor nu este la fel de costisitoare ca cea a serelor.

Cele mai mari suprafețe de legume cultivate în sere și solarii în anul 2011, aparțineau județului Dâmbovița (291 hectare), unde legumicultura este practicată mai intens decât în restul regiunii. Suprafețe relativ extinse cultivate cu legume în sere și solarii se întâlneau și pe teritoriul județului Giurgiu (190 hectare). În celelalte județe ale regiunii, legumele în sere și solarii se cultivau pe suprafețe mai mici, respectiv: 81 ha în Teleorman, 31 ha în Prahova, 20 ha în Călărași, 8 ha în Ialomița și 1 ha în Argeș.

În ceea ce privește producția obținută în urma cultivării legumelor în solarii, aceasta este dependentă de întinderea suprafețelor cultivate în aceste structuri.

2.9.4.8. SISTEME DE IRIGAȚII

La nivelul anului 2010, la nivelul regiunii Sud Muntenia exista o suprafață de 1.075.492 de hectare amenajate pentru irigații, nivel similar cu cel de la nivelul anului 1999. Aceasta reprezenta 44,1% din suprafața agricolă totală a regiunii, respectiv 34,1% din totalul suprafețelor amenajate pentru irigații în România. Regiunea Sud Muntenia deține cele mai întinse suprafețe agricole din România, dar cu toate acestea nu are și cel mai complex sistem de irigații.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Grafic nr. 9.12. – Suprafața amenajată pentru irigații, regiunea Sud Muntenia, 1999-2010

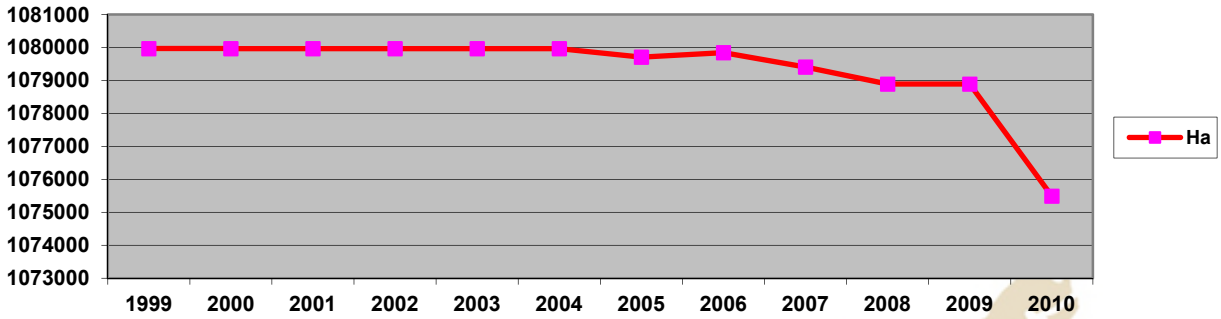

Sursa: "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de Dezvoltare" realizat în anul 2012

Din totalul suprafețelor amenajate pentru irigații la nivel regional, 97,4% sunt terenuri arabile (1.013.739 ha), ceea ce reprezintă 51,5% din totalul suprafețelor arabile din regiunea Sud Muntenia, procentaj care o plasează pe locul I la nivel național.

Pe județe, cele mai extinse suprafețe amenajate pentru irigații se regăsesc în partea de sud a regiunii (Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman), zone confruntate foarte frecvent cu perioade de secetă prelungită, care concentrează cea mai mare parte a fondului agricol din regiune.

Grafic nr. 9.13. - Ponderea suprafețelor amenajate pentru irigații (% din total fond agricol), în 2010

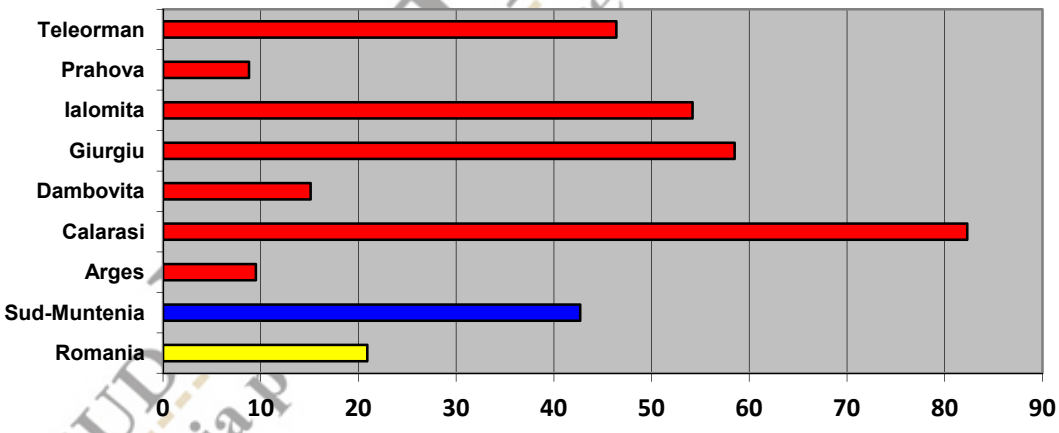

Sursa: hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de Dezvoltare" realizat în anul 2012

Judeţele amintite anterior au prevăzut în Strategiile de Dezvoltare Locală pentru perioada 2014 -2020 proiecte ce urmăresc extinderea şi modernizarea sistemelor de irigaţii în vederea creşterii producţiilor agricole și există intenții de a le integra într-un proiect la nivel interjudețean, prin care să se poată gestiona în comun potenţialul Dunării de către zonele rurale de graniță.

În ceea ce privește suprafețele agricole pe care s-a aplicat cel puțin o udare, acestea au reprezentat doar 12.526 de hectare, ceea ce reprezintă doar 1,2% din suprafața amenajată pentru irigații la nivel regional și 0,5% din suprafața agricolă totală a regiunii Sud Muntenia. Față de anul 1999, suprafața irigată s-a redus cu 37,6%.

Grafic nr. 9.14. – Suprafața irigată efectiv, cu cel puțin o udare, regiunea Sud Muntenia, în perioada 1999 - 2010

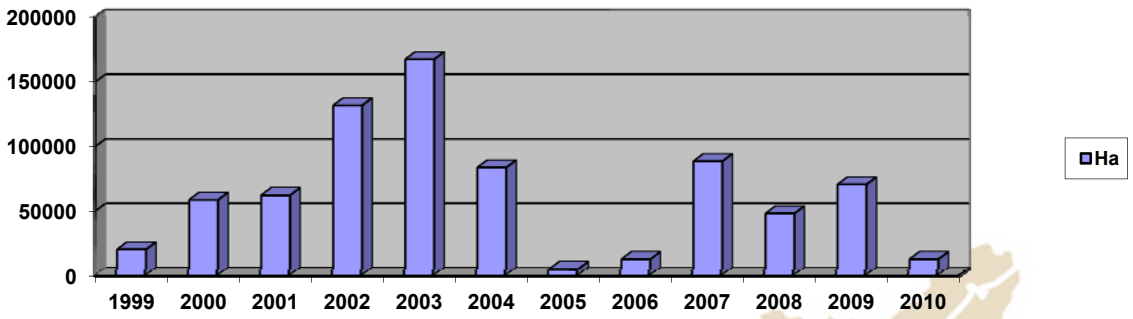

Sursa: hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de Dezvoltare" realizat în anul 2012

Singurul județ în care s-a înregistrat o creștere a suprafețelor irigate a fost Ialomița, cu 9.836 de hectare efectiv udate în 2010, ceea ce reprezintă 78,5% din suprafața irigată efectiv la nivelul regiunii Sud Muntenia. Însă chiar și în cazul acestui județ, suprafața efectiv irigată reprezintă mai puțin de 5% din suprafața amenajată în acest sens.

Grafic nr. 9.15. - Suprafața amenajată pentru irigații în regiunea Sud Muntenia

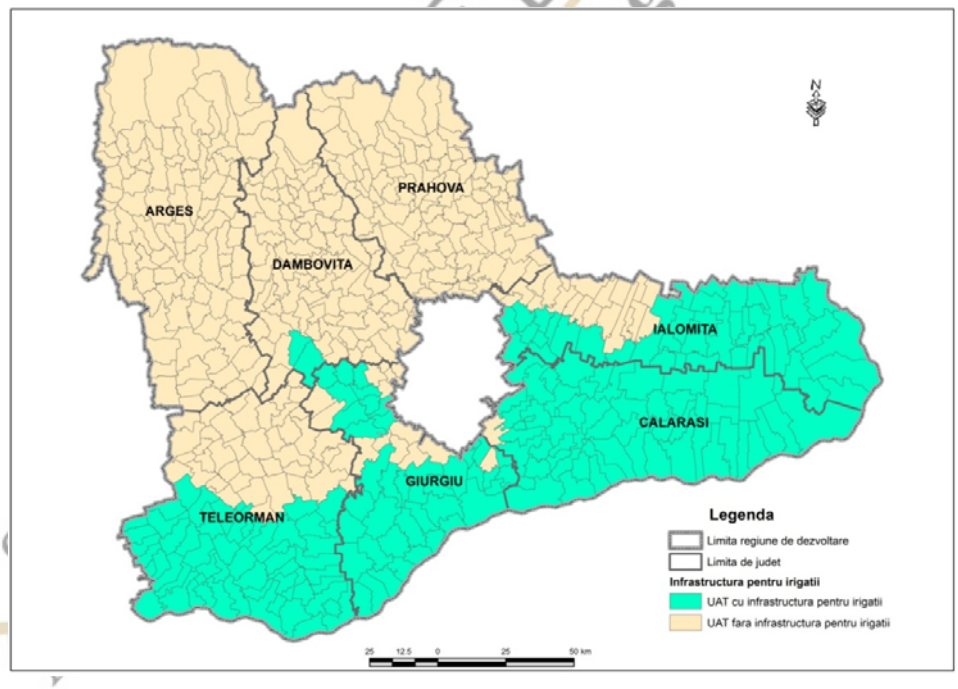

Sursa: Hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de Dezvoltare" realizat în anul 2012

În conformitate cu Studiul „Proiectul de reabilitare și reforma a irigațiilor", elaborat în 2008, cu sprijinul Băncii Mondiale, doar o foarte mică parte dintre sistemele de irigații din regiunea Sud Muntenia pot deveni viabile prin modernizare, respectiv cele cu o înălțime de pompare mai mică de 25 m și cele gravitaționale. Cele mai multe dintre sistemele de irigații din regiune au înălțimi mari de pompare, un număr mic de utilizatori și un grad de uzură fizică și morală ridicat, ceea ce le face puțin rentabile.

Grafic nr. 9.16. - Subsistemele de irigaţii prin pompare viabile şi gravitaţionale

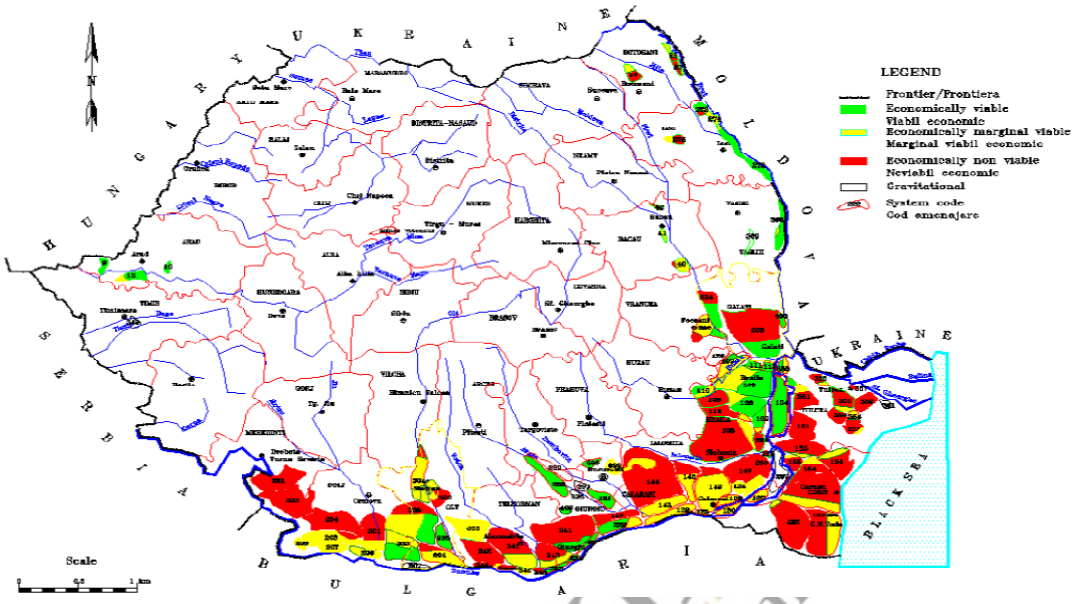

Sursa: Hartă preluată din "Studiul privind stadiul actual de dezvoltare al infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia şi perspective de Dezvoltare" realizat în anul 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia o bună parte din suprafaţa arabilă amenajată cu sisteme de irigaţii funcţionale (439.167 de hectare, 40,8% din suprafaţa irigabilă totală) este administrată de Organizaţiile Utilizatorilor de Apă (OUAI), în număr de 106.

Cele mai multe astfel de organizaţii sunt active în judeţele Călăraşi (40 cu 155.837 de ha), Ialomiţa (28, 165.745 ha) şi Teleorman (28, 95.176 ha). Pe de altă parte, în judeţul Prahova nu există nicio organizaţie de îmbunătăţiri funciare.

În ultimii ani, organizaţiile utilizatorilor de apă din regiunea Sud Muntenia au pregătit şi depus spre finanţare numeroase proiecte pentru modernizarea instalaţiilor de irigaţii aflate în exploatare, precum cele din: Pietroiu, Vâlcelele, Gălăţui, Chirnogi, Boianu, Perişoru, Dragoş Vodă (Călăraşi); Aliseo, Gura Ialomiţei, Movila, Săveni, Scânteia (Ialomiţa); Viişoara, Zimnicea, Lita-Olt, Giurgiu - Răsmireşti (Teleorman).

În cadrul acestui segment agricol exista şi o unitate de cercetare în vederea realizării unor sisteme viabile de irigaţii cum ar fi Institutul de Cercetare şi Inginerie Tehnologică pentru Irigaţii şi Drenaje Băneasa – Giurgiu.

2.9.5. ZOOTEHNIA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Analiza structurii fondului funciar şi a suprafeţelor agricole cultivate din regiunea Sud Muntenia, ilustrează un potenţial deosebit pentru realizarea acelor producţii agricole care să susţină dezvoltarea unui sector zootehnic reprezentativ prin numărul şi structura efectivelor de animale.

De-a lungul perioadei analizate, respectiv 2004 - 2011, producţia zootehnică a regiunii ocupă locul al 2-lea pe ţară, având o creştere de 5,21%, iar activitatea de creştere a animalelor a fost principalul debuşeu de valorificare a producţiei agricole vegetale şi de dezvoltare a industriei alimentare.

La nivelul anului 2011, regiunea Sud Muntenia deţinea 20,56 milioane păsări (25,75% din efectivul de păsări al României), 948 mii porcine (17,68% din efectivul la nivel naţional), 812,7 mii

ovine (9,52%), 237,7 mii bovine (11,95%), 224 mii caprine (18,15%), 184,8 mii albine – familii (14,79%) şi 82,8 mii cabaline (13,89%).

În ceea ce priveşte numărul de animale ce revin la 100 ha teren, situaţia la nivelul regiunii era următoarea, în anul 2011: 9,77 bovine (comparativ cu 13,63 la nivel naţional), 38,99 porcine (comparativ cu 36,76) şi 42,64 ovine şi capre (faţă de 66,96 la nivel naţional).

În perioada analizată, respectiv intervalul 2004–2011, se constată o evoluţie diferenţiată a efectivului de animale din regiunea Sud Muntenia, aceeaşi tendinţă păstrându-se şi la nivel naţional. Excepţia s-a înregistrat în ceea ce priveşte efectivul de păsări, care în Sud Muntenia a crescut cu 11,43% în timp ce la nivel naţional a scăzut cu 8,24%.

Cele mai mari creşteri la nivel regional s-au înregistrat la efectivul de caprine (creştere de 171,37% în 2011 faţă de 2004) şi la albine – familii (în creştere cu 22,89%), iar cele mai drastice scăderi s-au înregistrat în cazul efectivului de bovine (mai puţine cu 42,33% în 2011 faţă de 2004) şi cabaline (în scădere cu 37,54%).

Evoluţia efectivului de animale se poate observa şi la nivel de judeţe componente ale regiunii, în următorul tabel:

Tabel nr. 9.17. - Distribuția efectivului de animale pe județele regiunii Sud Muntenia, pentru anii 2004 şi 2011 (număr)

	Bovine		Porcine		Ovine		Caprine		Cabaline		Păsări		Familii de albine	
	2004	2011	2004	2011	2004	2011	2004	2011	2004	2011	2004	2011	2004	2011
România	2808061	1988939	6494666	5363797	7425327	8533434	660716	1236143	839586	596380	87014405	79841651	888239	1249610
Sud Muntenia	412162	237696	1216362	948429	708001	812676	93450	224370	132608	82829	18453601	20563160	150397	184822
Argeş	109050	64587	216977	189050	149728	157706	12687	24370	15859	13520	2580653	2394717	36633	36459
Călăraşi	32259	20807	137281	134602	116798	127701	12036	33333	24056	10393	2745608	3390949	17606	19745
Dâmboviţa	79914	37298	155884	122135	47361	57923	10926	22345	20486	13311	2871393	3789483	24110	25388
Giurgiu	34362	18863	122957	110382	50177	56525	10204	16412	16624	8962	2261043	2769857	9502	17127
Ialomiţa	42774	26371	153741	141175	108215	126599	7069	27051	15959	12384	2263195	2519955	13358	20225
Prahova	61110	35500	194422	109539	118162	162585	13302	31231	15670	8523	2755020	3325641	23608	28860
Teleorman	52693	34270	235100	141546	117560	123637	27226	69628	23954	15736	2976689	2372558	25580	37018

Sursa: Institutului Național de Statistică, Tempo online

Tabel nr. 9.18. - Animale ce revin la 100 ha teren, la nivel judeţean, în regiunea Sud Muntenia, la sfârşitul anului 2011

	Bovine	Porcine	Ovine şi Caprine
România	13,63	36,76	66,96
Sud Muntenia	9,77	38,99	42,64
Argeş	19,18	5,61	30,8
Călăraşi	4,89	31,66	37,88
Dâmboviţa	15,03	49,23	32,35
Giurgiu	6,83	39,98	26,41
Ialomiţa	7,04	37,67	41

Prahova	13,03	40,21	71,15
Teleorman	6,87	28,38	38,75

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, Calcule proprii

Grafic nr. 9.17. – Ponderea efectivului de animale ale regiunii Sud Muntenia în total naţional, în 2011 (%)

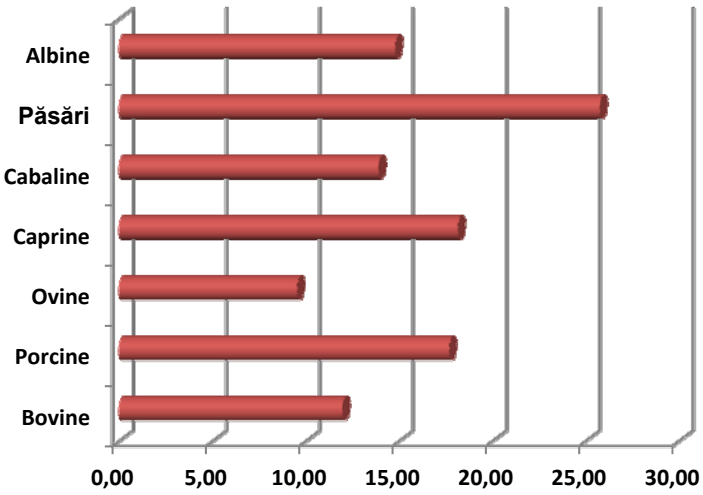

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia

PRODUCŢIA ANIMALĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Regiunea Sud Muntenia deţinea, în anul 2011, ponderi importante, la nivel naţional, la principalele produse de origine animală, respectiv: 23,13% din producţia de carne (loc 1 la nivel naţional), 20,78% din producţia de ouă (loc 1), 16,16% din producţia de miere (loc 2), 13,75% din producţia de lapte (loc 4) şi 11,02% din producţia naţională de lână (loc 5).

Comparativ cu 2004, la nivelul regiunii, în anul 2011 cea mai însemnată scădere s-a înregistrat la producţia de lapte (-29,4%) şi cele mai mari creşteri la producţia de miere extrasă (+22,59%) şi la cea de lână (+15,64%).

Tabel nr. 9.19. - Producţia agricolă animală realizată în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

	Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum-total (tone greutate vie)	Lapte (mii hl.)	Lână (tone)	Ouă (mil.)	Miere (tone)
România	1.357.053	50.074	19.026	6.327	24.127
Sud Muntenia	289.840	6.714	2.046	1.332	3.318
Argeş	28.524	1.622	417	214	676
Călăraşi	72.599	531	274	88	387
Dâmboviţa	48.412	1.034	128	256	428
Giurgiu	29.894	639	153	200	242
Ialomiţa	44.478	719	299	164	388

Prahova	44.557	918	443	210	569
Teleorman	21.376	1.251	332	200	628

Sursa: Institutul Național de Statistică

Grafic nr. 9.18. – Ponderea regiunii Sud Muntenia în producţia animală la nivel naţional, în anul 2011 (%)

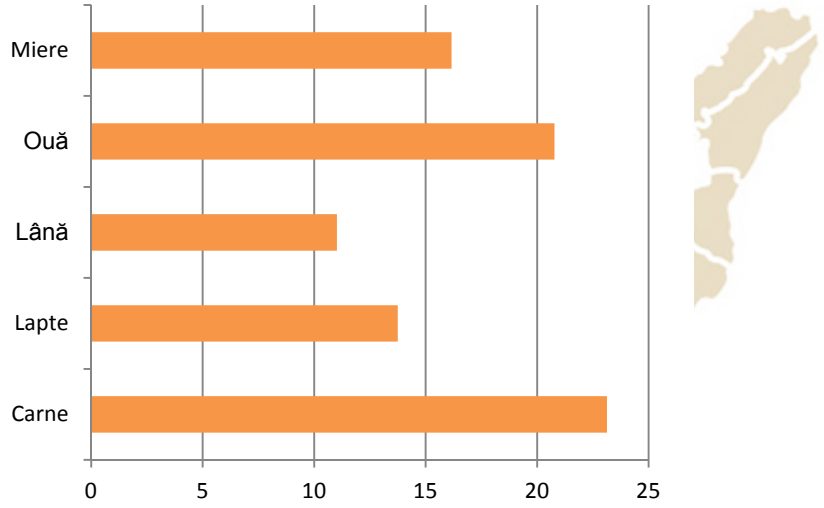

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia

2.9.6. PISCICULTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Conform datelor furnizate de Agenţia Naţională pentru Pescuit şi Acvacultură (ANPA), în 2011, în regiunea Sud Muntenia existau 203 amenajări piscicole[29], cele mai numeroase fiind localizate în judeţele Călăraşi (66) şi Prahova (31), iar cele mai puţine în Ialomiţa (19) şi Argeş (18).

Tabel nr. 9.20. - Amenajări piscicole în regiunea Sud Muntenia și la nivel de județe, în 2011 (număr unități)

Regiune / Judeţ	2011
Sud Muntenia	203
Argeș	18
Călărași	66
Dâmbovița	21
Giurgiu	26
Ialomița	19
Prahova	31
Teleorman	22

Sursa: Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură

[29] Nu sunt disponibile date pentru intervalul 2004 - 2010

Grafic nr. 9.19. – Suprafaţa ocupată de amenajări piscicole pe judeţe, la nivelul anului 2011

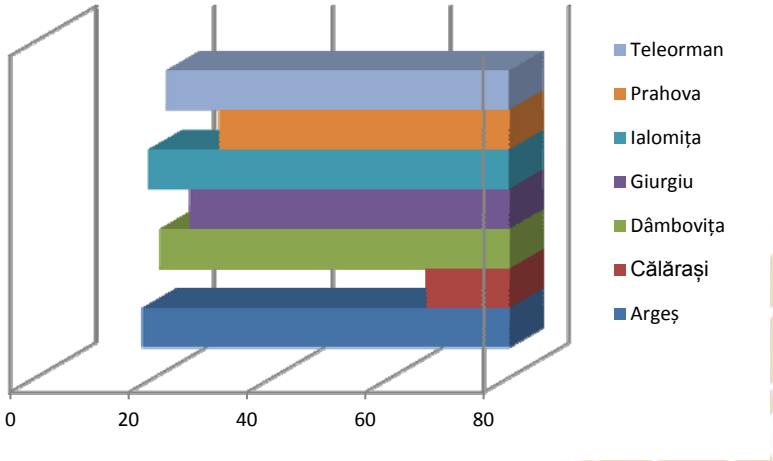

Sursa: Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură

De menționat este faptul că din totalul amenajărilor, 23 sunt păstrăvării, amplasate în județele montane (Argeș, Dâmbovița, Prahova) și la Nucet (Dâmbovița) funcționează singurul centru de cercetare în domeniul pisciculturii din România. Staţiunea de cercetare de la Nucet are peste 70 de ani de experienţă în domeniul pisciculturii, a avut o contribuţie esenţială în dezvoltarea acestui sector al agriculturii în România. A contribuit la crearea de rase şi metişi industriali de crap, aclimatizarea şi introducerea în cultură a unor specii noi, tehnologii de reproducere artificială, tehnologii de creştere în policultură. De asemenea, din cele 203 de amenajări, 44 sunt pepiniere, iar restul crescătorii.

România are cel mai mare potenţial piscicol din Sud Estul Europei, însă pentru valorificarea corespunzătoare a acestuia, este necesar să existe un număr cât mai mare de unităţi de procesare a peştelui, care să asigure pe de o parte obţinerea de produse piscicole, iar pe de altă parte comercializarea acestora la nivel intern şi internaţional. Conform Agenţiei Naţionale pentru Pescuit şi Acvacultură, în anul 2011, la nivel naţional, existau peste 100 de unităţi de procesare a peştelui.

Pe teritoriul regiunii Sud Muntenia exista o importantă unitate de procesare şi distribuţie a peştelui: SC Elixir CD SRL, cu punctul de lucru în judeţul Prahova, comuna Băneşti, satul Urleta.

În ceea ce priveşte interesul pentru mărimea numărului de unităţi de prelucrare a produselor piscicole în regiunea Sud Muntenia, se constată, începând cu anul 2007, că în cadrul Programului Operaţional pentru Pescuit au fost contractate 3 proiecte de înfiinţare a unităţilor de procesare a peştelui, toate în judeţul Argeş.

2.9.7. SILVICULTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

Pădurea este o sursă inestimabilă, un bun de interes naţional şi reprezintă baza economică a producţiei de lemn şi alte produse specifice forestiere, dar la fel de importante sunt şi funcţiile speciale de protecţie, esenţiale pentru protecţia solului împotriva eroziunii, îmbunătăţirea bilanţului hidric şi asigurarea purităţii apelor, ameliorarea factorilor climatici dăunători. Starea pădurilor poate fi grav afectată de factori naturali, cum ar fi atacuri ale dăunătorilor forestieri sau fenomene

antropice, precum schimbările climatice, incendiile şi poluarea atmosferică. Toţi aceşti factori reprezintă ameninţări care pot afecta grav sau chiar pot distruge pădurile.

Evoluţia suprafeţei forestiere, în intervalul 2004 – 2011, indică o uşoară creştere de numai 0,99%, aceeaşi tendinţă fiind înregistrată şi la nivel naţional, în creştere cu 1,02%. Suprafaţa fondului forestier în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011, era de 658,70 mii ha (locul 6 în România), reprezentând 10,10% din suprafaţa fondului forestier naţional. Judeţele cu cele mai mari suprafeţe ale fondului forestier sunt Argeş şi Prahova, cu 276,8 mii ha şi 147,3 mii ha, în timp ce pe ultimile locuri se află Ialomiţa şi Călăraşi, cu 26,1 mii ha, respectiv 22 mii ha.

În ceea ce priveşte pădurile, suprafaţa acestora la nivelul regiunii Sud Muntenia era de 641 mii ha în 2011 (locul 6 la nivel de ţară), reprezentând 10,07% din suprafaţa totală a pădurilor la nivel naţional. Studiind distribuția teritorială a pădurilor, primele locuri sunt ocupate de Argeş şi Prahova, cu 42,36% respectiv 22,61% din suprafaţa pădurilor la nivel regional, în timp ce pe ultimile locuri se regăsesc judeţele Ialomiţa şi Călăraşi, cu 3,81% şi 3,26% din suprafaţa de păduri.

Predominante la nivel regional sunt pădurile de foioase – 78,44% şi cele de răşinoase – 18,87% din suprafaţă, ambele tipuri în judeţele Argeş şi Prahova.

Tabel nr. 9.21. - Evoluția suprafeței fondului forestier şi a suprafețelor forestiere în regiunea Sud Muntenia, în 2004, 2007, 2010 şi 2011 (mii ha)

	Suprafaţa fondului forestier (mii ha)				Suprafaţa suprafeţei pădurilor (mii ha)			
	2004	2007	2010	2011	2004	2007	2010	2011
România	6382,2	6484,6	6515,1	6519,4	6222,5	6314,9	6353,7	6362,5
Sud Muntenia	656	657,3	659,1	658,7	637,5	638,3	640,7	641
Argeş	276,9	277,5	277	276,8	271,3	272,3	271,5	271,5
Călăraşi	21,2	21,9	21,9	22	20	20,6	20,8	20,9
Dâmboviţa	118,6	118,3	119,2	119,6	115,5	115,1	116,3	116,7
Giurgiu	38	38,1	37,8	38,1	36,1	35,9	35,8	36,1
Ialomiţa	26,0	26,1	26	26,1	24,1	24,2	24	24,4
Prahova	146,5	146,5	147,3	147,3	144,2	144,2	144,9	144,9
Teleorman	28,8	28,9	29,9	28,8	26,3	26	27,4	26,5

Sursa: Institutul Naţional de Statistică, Tempo-Online

Grafic nr. 9.20. – Ponderea judeţelor în suprafaţa fondului forestier regional, în anul 2011

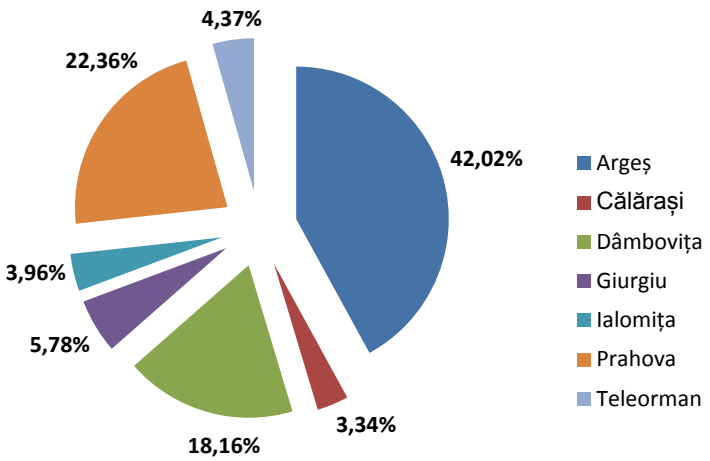

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia

Grafic nr. 9.21. – Ponderea judeţelor în suprafaţa pădurilor în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011

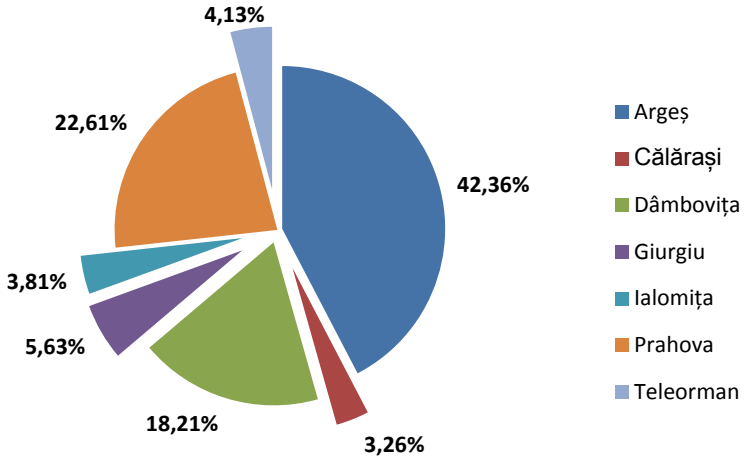

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia

Tabel nr. 9.22. - Suprafaţa terenurilor cu vegetaţie forestieră în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011 (mii ha)

	Total	Suprafaţa pădurilor	Răşinoase	Foioase	Alte terenuri
România	6519,4	6362,5	1947,4	4415,1	156,9
Sud Muntenia	658,7	641	124,3	516,7	17,7
Argeş	276,8	271,5	77,1	194,4	5,3
Călăraşi	22	20,9	0,1	20,8	1,1
Dâmbovița	119,6	116,7	14,5	102,2	2,9
Giurgiu	38,1	36,1	0,2	35,9	2
Ialomița	26,1	24,4	0	24,4	1,7

Prahova	147,3	144,9	32,2	112,7	2,4
Teleorman	28,8	26,5	0,2	26,3	2,3

Sursa: Institutul Național de Statistică, Tempo-online

Referitor la volumul de lemn recoltat în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011, acesta a fost de 1.764,6 mii m³, reprezentând 9,43% din volumul de lemn recoltat la nivel naţional (loc 5). Categoriile recoltate sunt: de fag (34,1%), răşinoase (21,36%) şi diverse specii moi (17,52%). Cel mai mare volum de lemn s-a recoltat în judeţele Argeş (38,36% din volumul total regional) şi Prahova (24,91% din total regional), iar cel mai mic volum în Ialomiţa (5,65%) şi Teleorman (3,2%).

Volumul de lemn exploatat, în 2011, în regiunea Sud Muntenia a fost de 1.707,19 mii m³, reprezentând 10,54% din volumul de lemn exploatat la nivel naţional (loc 5). Cel mai mare volum de lemn s-a exploatat în judeţele Argeş (39,91% din volumul total exploatat la nivel regional) şi Prahova (22,42%), iar cel mic volum în judeţele Ialomiţa (6,26%) şi Teleorman (3,07%).

Tabel nr. 9.23. - Volumul de lemn recoltat şi exploatat, în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011 (mii m³)

	Volum lemn recoltat	Răşinoase	Fag	Stejar	Diverse specii tari	Diverse specii moi	Volum lemn exploatat
România	18.705	7.521	6.175	1.747	1.946	1.315	16.204
Sud Muntenia	1.765	377	602	231	246	309	1.707
Argeş	677	203	337	70	48	18	681
Călăraşi	122	0	0	3	32	87	115
Dâmboviţa	246	35	60	75	43	33	245
Giurgiu	124	0	0	35	37	52	124
Ialomiţa	100	0	0	3	37	60	107
Prahova	440	138	205	33	33	30	383
Teleorman	57	0	0	12	15	29	52

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește starea de sănătate a pădurilor, din punct de vedere statistic observaţiile monitoringului forestier sunt relativ reprezentative pentru regiunea Sud Muntenia, acestea având reprezentativitate doar la nivel naţional. Orientativ însă, se poate estima că starea de sănătate a pădurilor din regiune este bună. Astfel, circa 80% din arbori nu prezintă defoliere, iar aprox. 85% nu prezintă decolorare.

În regiunea Sud Muntenia, s-au executat regenerări artificiale pe o suprafaţă de 1.139 mii ha, în anul 2010, în scădere cu 18,44% faţă de anul 2004.

O scădere semnificativă se regăsește în județul Dâmbovița (-73,27%), urmat de Călăraşi (-44,55%), iar la polul opus se situează județul Teleorman cu o creștere de 60,66% și Giurgiu cu o creștere de 22,93%.

Tabel nr. 9.24. - Suprafaţa terenurilor pe care s-au executat regenerări artificiale în regiunea Sud Muntenia, în 2011 comparativ cu 2004 (mii ha)

Regiune - Judeţ	2004	2010	din care	
			Răşinoase	Foioase
Sud Muntenia	1.349	1.055	233	822
Argeş	224	216	174	42
Călăraşi	330	185	0	185
Dâmbovița	202	42	22	20
Giurgiu	121	89	0	89
Ialomița	265	255	0	255
Prahova	124	79	37	42
Teleorman	83	189	0	189

Sursa: Institutul Național de Statistică

Din studiul privind "Stadiul actual de Dezvoltării rurale şi al agriculturii în regiunea Sud Muntenia și Scenarii de Dezvoltare în perioada 2014 - 2020" realizat în anul 2013, reiese că industria prelucrătoare a lemnului şi a mobilei este o ramură economică importantă pentru judeţe ca Ialomiţa şi Giurgiu. Totodată conform rapoartelor Programului Naţional pentru Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 în cadrul măsurii 123 - "Creşterea valorii adăugate a produselor agricole şi forestiere" regiunea Sud Muntenia a raportat cele mai mari ponderi ale proiectelor aprobate, fapt ce demonstrează interesul pentru introducerea şi dezvoltarea de tehnologii şi procedee pentru obţinerea de noi produse agricole şi forestiere competitive.

2.9.8. INFRASTRUCTURA SPECIFICĂ AGRICULTURII

2.9.8.1. ÎMBUNĂTĂŢIRILE FUNCIARE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

La sfârşitul anului 2011, suprafaţa amenajată pentru irigaţii, în regiunea Sud Muntenia, era de 1.075.492 ha (reprezentând 44,21% din suprafaţa agricolă regională şi 54,73% din suprafaţa arabilă regională), în scădere cu 0,53% faţă de anul 2004, ocupând astfel locul 2 la nivel naţional după regiunea Sud Est, cu un procent de 34,10% din total naţional. Cele mai mari suprafeţe se regăsesc în judeţele Călăraşi şi Teleorman, care împreună deţin peste 50% din suprafaţa totală amenajată pentru irigaţii de la nivel regional.

Suprafeţele pe care s-au realizat lucrări de desecare au totalizat 706.798 ha, din care 171.671 ha (24,29%) în judeţul Călăraşi, iar cele mai reduse în judeţul Argeş – 33.309 ha. Suprafeţele pe care s-au executat lucrări de combatere a eroziunii, în anul 2011, au fost de 143.674 ha la nivel regional, din care aproape jumătate în judeţul Argeş (69.005 ha), iar cele mai puţine în judeţul Ialomiţa (346 ha).

Tabel nr. 9.25. - Suprafețele agricole amenajate pentru irigații și cele supuse lucrărilor de combatere a eroziunii, în 2011 (ha)

	Suprafața agricolă	Suprafața agricolă supusă lucrărilor de combatere a eroziunii solului	Suprafața agricolă supusă lucrărilor de desecare	Suprafața amenajată pentru irigații
România	14.590.929	2.286.221	3.149.614	3.148.882
Sud Muntenia	2.432.301	143.674	706.798	1.075.492
Argeș	336.755	69.005	33.309	35.630
Călărași	425.181	2.827	171.671	360.548
Dâmbovița	248.132	13.277	71.933	38.213
Giurgiu	276.123	2.637	90.243	169.734
Ialomița	374.885	346	182.527	208.695
Prahova	272.499	49.200	58.063	24.861
Teleorman	498.726	6.382	99.052	237.811

Sursa: Institutul Național de Statistică

În continuare, datele primite de la Agenţiile de Îmbunătăţiri Funciare din judeţele regiunii Sud Muntenia reliefează faptul că investiţiile prioritare din acest sector în perioada 2014 – 2020 vor trebui direcționate către reabilitarea amenajărilor pentru irigații (în județele Călărași, Giurgiu), reabilitarea amenajărilor pentru desecare (în județele Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman), amenajarea terenurilor afectate de alunecări și completarea lucrărilor de combatere a eroziunii solului, decolmatări de canale, reparații la construcțiile hidrotehnice și amenajări hidroameliorative (în județele Dâmbovița și Ialomița).

2.9.9. RECENSĂMÂNTUL AGRICOL DIN 2010 - PRINCIPALELE DATE

Recensământul agricol desfăşurat în anul 2010 oferă o imagine de ansamblu asupra situației din agricultură, completând informațiile statistice actuale. Conform datelor rezultate, numărul exploatațiilor agricole din regiunea Sud Muntenia era de 800.269, din care 760.432 utilizau suprafețe agricole, astfel se constată că regiunea Sud Muntenia deținea prima poziție ca număr de exploatații și o pondere de 20,75% din valoarea națională aferentă 2010, reliefând o primă provocare a regiunii în domeniul agriculturii și anume fragmentarea terenurilor agricole.

În ceea ce privește exploatațiile agricole, trebuie subliniat faptul că predomină exploatațiile cu personalitate juridică. Astfel, suprafețele agricole utilizate și deținute de exploatațiile cu personalitate juridică totalizează 1.264.233,3 ha (54,18% din totalul suprafețelor agricole utilizate), în timp ce exploatațiile fără personalitate juridică dețineau doar 45,82% din suprafața agricolă utilizată a regiunii Sud Muntenia.

Tabel nr. 9.26. - Numărul exploațiilor agricole și suprafețele utilizate

Nivel	Total exploataţii agricole	Exploataţii agricole care utilizează suprafeţe agricole	Suprafaţa agricolă (ha)	Suprafaţa agricolă	
				Pe o exploat agricolă	Pe o exploat agricolă ce utilizează supr. agricolă
România	3.856.245	3.721.885	13.298.190	3,45	3,57
Sud Muntenia	800.269	760.432	2.333.296	2,92	3,07
Argeş	162.858	157.971	324.121	1,99	2,05
Călăraşi	76.202	69.890	405.271	5,32	5,8
Dâmboviţa	146.007	141.038	234.000	1,6	1,66
Giurgiu	84.422	77.958	269.729	3,2	3,46
Ialomiţa	63.798	61.836	362.907	5,69	5,87
Prahova	166.439	154.001	250.309	1,5	1,63
Teleorman	100.543	97.738	486.955	4,84	4,98

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul general agricol 2010

Suprafaţa medie ce revine pe o exploatație agricolă, la nivel regional, este de 3,07 ha în cazul exploatațiilor care utilizează suprafeţe agricole, aceasta fiind mult inferioară faţă de suprafaţa agricolă medie a fermelor din UE, care este de cca. 19 ha/fermă. Prin analiza acestui indicator se poate trage concluzia că cea mai mare suprafaţă medie utilizată de exploatațiile agricole se regăsea în judeţul Ialomiţa, urmat îndeaproape de Călăraşi, iar cele mai mici suprafeţe medii se înregistrau în județele Prahova și Dâmbovița.

Grafic nr. 9.22. – Suprafaţa agricolă medie / exploataţia agricolă

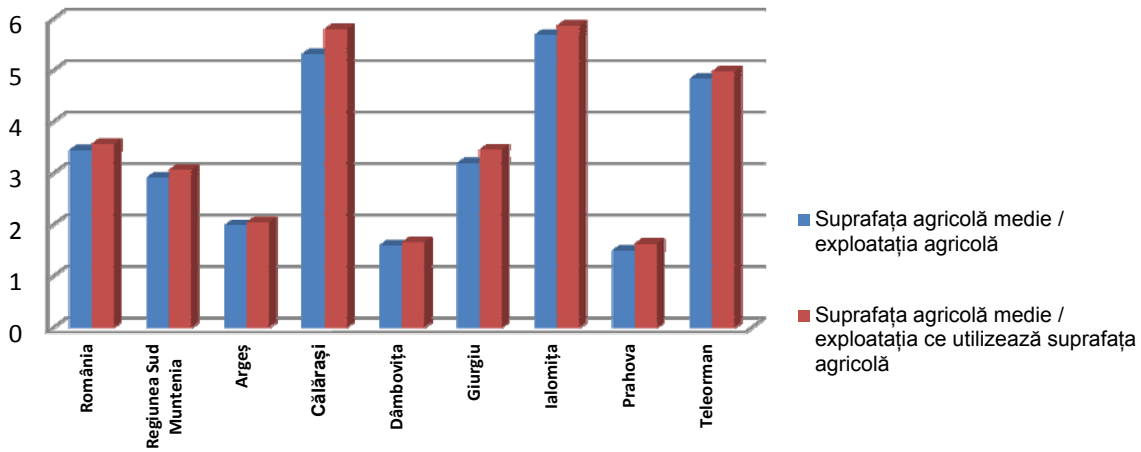

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul general agricol 2010

Exploatațiile individuale reprezentau 99,18% din totalul de 800 de mii de exploatații, din care cele cu personalitate juridică - 0,69% din numărul total, iar întreprinderile individuale sau familiale, 0,13% din total.

Tabel nr. 9.27. - Numărul exploatațiilor agricole înregistrate la recensământul din 2010, pe principalele categorii

	Total	Exploatații agricole individuale	PFA, întreprinderi individuale, familiale	Exploatații cu personalitate juridică
România	3.856.245	3.820.393	5.183	30.669
Sud Muntenia	800.269	793.718	1.015	5.536
Argeș	162.858	161.798	95	965
Călărași	76.202	75.200	242	760
Dâmbovița	146.007	144.743	119	1.145
Giurgiu	84.422	83.906	29	487
Ialomița	63.798	63.096	191	511
Prahova	166.439	165.301	90	1.048
Teleorman	100.543	99.674	249	620

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul general agricol 2010

Analizând în continuare mărimea suprafeţelor agricole utilizate, se ajunge la concluzia că în majoritatea zonelor rurale din regiunea Sud Muntenia se practică agricultura de subzistenţă, ceea ce implică o productivitate redusă. Realizarea unei agriculturi performante este influenţată în primul rând de asocierea producătorilor agricoli, în prezent existând un număr relativ scăzut de asociaţii agricole[30].

Tabel nr. 9.28. - Mărimea suprafețelor utilizate, pe categorii de exploatații (ha)

	Total	Exploatații agricole individuale	PFA, întreprinderi individuale, familiale	Exploatații cu personalitate juridică
România	13.298.191	7.154.137	291.200	5.852.854
Sud Muntenia	2.333.296	948.076	120.986	1.264.233
Argeș	324.122	197.909	9.527	116.686
Călărași	405.271	60.986	38.453	305.833
Dâmbovița	234.001	179.314	1.878	52.809
Giurgiu	269.729	127.885	3.613	138.232
Ialomița	362.908	85.117	28.617	249.173

[30] Potrivit studiului *"Stadiul actual al dezvoltării rurale şi agriculturii în regiunea Sud Muntenia şi Scenarii de Dezvoltare în perioada 2014 - 2020", realizat în anul 2013*

Prahova	250.309	145.834	6.546	97.930
Teleorman	486.956	151.032	32.353	303.571

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul general agricol 2010

Suprafața agricolă neutilizată la nivelul regiunii Sud Muntenia, conform datelor preluate din „Recensământul agricol 2010" este de 49.731,09 ha, suprafața aferentă exploatațiilor fără personalitate juridică fiind relativ mai mare față de cea a exploatațiilor cu personalitate juridică.

Aprofundând analiza la nivel teritorial, din tabelul de mai jos se desprinde concluzia că cea mai mică suprafață agricolă neutilizată se regăsea în județul Călărași, urmat de Ialomița, în timp ce la polul opus se situau Prahova şi Dâmbovița.

Tabel nr. 9.29. - Mărimea suprafețelor agricole neutilizate, pe categorii de exploatații (ha)

	Total	Exploatații agricole individuale	PFA, întreprinderi individuale, familiale	Exploatații cu personalitate juridică
România	565.757	311.860	1.054	252.843
Sud Muntenia	49.731	27.130	71	22.531
Argeș	8.003	5.350	35	2.619
Călărași	2.564	936	0	1.629
Dâmbovița	9.420	7.049	8	2.363
Giurgiu	6.473	4.382	0	2.091
Ialomița	4.792	516	0	4.276
Prahova	10.839	6.007	26	4.806
Teleorman	7.639	2.890	2	4.747

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul general agricol 2010

Adâncind analiza la nivel județean, se conturează cu ușurință profilul teritorial în ceea ce privește creșterea animalelor. Astfel, se constată că exploatațiile ce dețin cele mai multe bovine provin din județele Argeș și Prahova. În județul Argeș de fapt există cele mai multe exploatații ce dețin și ovine și porcine, fiind deci specializat în creșterea animalelor, în timp ce la păsări, pe primele locuri s-au clasat județele Dâmbovița și Prahova.

Tabel nr. 9.30. - Numărul exploataţiilor ce deţin animale

	Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsări	Cabaline	Familii de albine
România	726.057	271.266	176.353	1.649.478	2.660.387	466.767	42.630
Sud Muntenia	110.745	45.655	42.449	382.426	583.161	73.874	6.961
Argeş	33.554	9.834	4.469	75.314	106.788	12.397	1.567
Călăraşi	4.868	5.995	5.187	39.042	61.600	7.808	723

Dâmbovița	21.307	2.939	2.460	70.541	101.828	11.054	928
Giurgiu	8.566	3.504	4.327	48.267	63.687	8.522	502
Ialomița	10.035	6.105	4.697	30.585	51.984	10.504	758
Prahova	16.897	13.553	5.548	64.489	110.096	8.503	1.021
Teleorman	15.518	3.725	15.761	54.188	87.178	15.086	1.462

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul general agricol 2010

Grafic nr. 9.23. – Exploataţiile agricole implicate în sectorul zootehnic

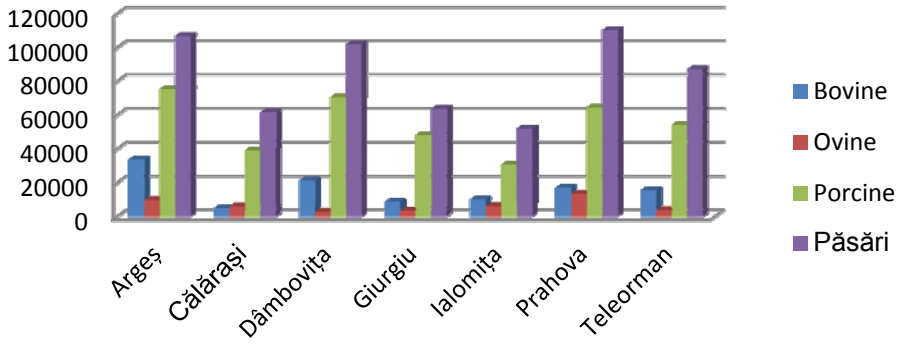

Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul general agricol 2010

2.9.10. ACTIVITATEA ECONOMICĂ DIN AGRICULTURĂ ÎN REGIUNEA SUD MUNTEINIA

Economia rurală românească, implicit şi a regiunii Sud Muntenia, are ca trăsătură predominantă dependenţa de o singură ramură economică – agricultura. În contextul actual al economiei de piaţă, de modul înţelegerii şi aplicării tehnicilor de marketing depinde bunăstarea cetăţenilor din zona rurală şi urbană, precum şi bunăstarea producătorilor agricoli. Agricultura de subzistenţă practicată în majoritatea zonelor rurale din regiunea Sud Muntenia se caracterizează prin existenţa unui procent foarte mare al fermelor mici, care produc în principal pentru autoconsum, comercializând pe piaţă doar întâmplător produsele obţinute. Existenţa unui număr foarte mare de ferme mici în paralel cu fermele foarte mari relevă dezechilibrul structural ce influenţează agricultura din ţara noastră şi competitivitatea acesteia. În plus, fermele de subzistenţă au acces dificil la alte surse de venituri, acesta fiind motivul pentru care bunăstarea unei părţi semnificative a populaţiei rurale depinde în mod considerabil de nivelul de profitabilitate al fermelor.

În al doilea rând, alături de o asociativitate limitată, competitivitatea agriculturii la nivel regional, dar şi bunăstarea locuitorilor din mediul rural sunt afectate şi de unele probleme de structură, respectiv fragmentarea terenurilor.

Ponderea agriculturii în Produsul Intern Brut regional a scăzut constant în ultimii ani, de la 18,30% în 2004 la 8,87% în 2009, aceeaşi tendinţă păstrându-se şi la nivel naţional. În ceea ce priveşte ponderea agriculturii în Valoarea Brută Adăugată Regională (VABR), se observă, şi în acest caz, o scădere semnificativă în ultimii ani, de la 20,49% în 2004 la numai 9,84% în 2009, o scădere mai mare decât cea înregistrată la nivel naţional în aceeaşi perioadă (-10,65% faţă de -6,9%). La nivel judeţean, în anul 2009, judeţul cu cea mai mare contribuţie la VABR a fost Călăraşi (23,78%), iar cea mai scăzută pondere a deţinut-o judeţul Prahova (4,07%). Productivitatea muncii în agricultură în 2009, a fost de 13.498,02 lei/pers/an, cu aprox. 2% peste cea înregistrată la nivel naţional.

La nivelul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia erau 2.806 unităţi locale active în agricultură (5,5% din totalul unităţilor locale active la nivel regional), din care cel mai mare procent era reprezentat de microîntreprinderi (82,5%), urmate de întreprinderi mici (15,5%), întreprinderi mijlocii (1,7%) și doar 0,3% întreprinderi mari. Cele mai multe unităţi din agricultură au fost înregistrate în judeţele Teleorman şi Călăraşi (507, respectiv 503), iar cele mai puţine în judeţele Giurgiu şi Dâmboviţa (330 și 223).

Cifra de afaceri realizată de unităţile locale din agricultură, în 2011, a fost de 6.817 milioane lei (24,3% din cifra de afaceri realizată de unităţile din agricultură de la nivel naţional), ocupând astfel locul 1 la acest aspect la nivel de ţară. Cea mai mare cifră de afaceri a fost realizată de întreprinderile mari cu peste 250 de angajați (31,4%), urmate de întreprinderile mici active în agricultură (29,9%).

COMERŢUL EXTERIOR AL PRODUSELOR AGRICOLE ŞI ALIMENTARE ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

În anul 2011, exporturile de produse agricole şi alimentare formau 6,22% din total exporturi, în timp ce importurile de produse agricole şi alimentare reprezentau 5,56% din totalul importurilor regiunii Sud Muntenia, rezultând astfel un export pentru această categorie de – 12.538 mii euro. Din analiza datelor prezentate reiese că se fac importuri masive de produse agricole şi alimentare iar dacă analizăm că valoarea exporturilor depăşeşte cu puţin valoarea importurilor pentru o regiune cu un puternic caracter agricol reiese că nu sunt eficient valorificate produsele agricole. Un factor care ar echilibra această situaţie îl reprezintă valorificarea superioară a produselor agroalimentare, obţinerea de valoare adăugată.

La nivelul regiunii, s-au exportat în special „Produse vegetale, grăsimi și uleiuri animale sau vegetale” (45,15% din totalul produselor agricole şi alimentare) şi „Produse alimentare, băuturi, tutun” (29,06%), iar cel mai puţin „Animale vii şi produse animale” (25,79% din total produse agricole şi alimentare). Principalele judeţe exportatoare de produse agroalimentare au fost, în 2011, Călăraşi (38,16% din total produse agroalimentare exportate), Prahova (22,49%) şi Dâmboviţa (14,48%).

În ceea ce priveşte categoriile de produse agroalimentare exportate, judeţul Dâmboviţa a fost lider la exportul de „Animale vii și produse animale”, Călăraşi ocupa prima poziţie la nivel regional în ceea ce privește „Produse vegetale, grăsimi și uleiuri animale sau vegetale”, iar Prahova s-a distins prin exportul de „Produse alimentare, băuturi, tutun”.

Tabel nr. 9.31. - Exporturile de produse agricole ale regiunii Sud Muntenia, în anul 2011 (mii euro)

	Sud Muntenia	Argeș	Călărași	Dâmbovița	Giurgiu	Ialomița	Prahova	Teleorman
Total exporturi	7.626.546	4.484.637	509.354	694.052	115.682	129.974	1.548.833	144.014
Total exporturi agricole și alimentare exportate	474.389	22.160	181.024	68.687	3465	59.832	106.685	32.536
Animale vii și produse animale	122.354	386	13.785	63.154	0	10.931	20.228	13.870
Produse vegetale și grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	214.199	10.337	163.251	763	2.562	25.696	6.751	4.839
Produse alimentare, băuturi, tutun	137.836	11.437	3.988	4.770	903	23.205	79.706	13.827

Ponderea produselor agroalimentare în totalul exporturilor (%)	6,22	0.5	35,5	9,9	3	46,03	6,89	22,59

Sursa: Direcția Regională de Statistică Călărași

Importurile de produse agricole, în anul 2011, au reprezentat 5,56% din totalul importurilor regiunii Sud Muntenia, cele mai mari valori înregistrându-se la „Produse alimentare, băuturi, tutun" (48,14% din totalul produselor agricole şi alimentare) şi „Animale vii și produse animale" (28,28%), iar cele mai mici valori în cazul „Produselor vegetale, grăsimi și uleiuri animale sau vegetale" (23,58%).

Principalele judeţe importatoare de produse agroalimentare au fost, în 2011, Prahova (58,54% din total produse agroalimentare importate), Argeş (15,15%) şi Ialomiţa (9,79%).

În ceea ce priveşte categoriile de produse agroalimentare importate, judeţul Prahova este lider la importurile de „Animale vii și produse animale" (57,57% din total produse agroalimentare importate), la „Produse vegetale, grăsimi și uleiuri animale sau vegetale" (50,5%) şi „Produse alimentare, băuturi, tutun" (63,08%).

Tabel nr. 9.32. - Importurile de produse agricole ale regiunii Sud Muntenia, în anul 2011 (mii euro)

	Sud Muntenia	Argeș	Călărași	Dâmbovița	Giurgiu	Ialomița	Prahova	Teleorman
Total importuri	6.372.716	2.971.828	210.459	419.387	203.996	149.703	2.289.148	128.195
Total importuri agricole și alimentare exportate	354.329	53.671	13.199	11.933	21.730	34.673	207.424	11.699
Animale vii și produse animale	100.215	23.075	4.326	8.010	0	2.655	57.693	4.456
Produse vegetale și grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	83.556	14.305	5.808	2.229	4.983	10.443	4.2198	3.590
Produse alimentare, băuturi, tutun	170.558	16.291	3.065	1.694	16.747	21.575	107.533	3.653
Ponderea produselor agroalimentare în totalul exporturilor (%)	5,56	1,81	6,27	2,85	10,65	23,16	9,06	9,13

Sursa: Direcția Regională de Statistică Călărași

Regiunea Sud Muntenia deţine un potenţial deosebit pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pentru anumite categorii de produse cheie, fiind lider la nivel naţional în ceea ce priveşte producţia de carne, ouă, fructe şi pe locul 2 la producţia de miere. Totuşi, valoarea adăugată a produselor agroalimentare, precum şi productivitatea fermelor sunt limitate de problemele structurale, precum şi de fragmentarea din lanţul valoric. Această fragmentare din lanţul valoric al

sectorului agroindustrial produce efecte nedorite în economia României, însă impactul este mult mai mare în zonele cu potenţial, aşa cum se prezintă situaţia în regiunea Sud Muntenia.

În contextul valorificării produselor agricole, judeţele de graniţă ce au deschidere la Dunăre (Teleorman, Giurgiu, Călăraşi) pot reprezenta un punct de conexiune cu celelalte axe europene de transport, cu atât mai mult cu cât aceste preocupări au fost incluse în strategiile de dezvoltare ale acestor judeţe.

În acest sens, investițiile prioritare pentru stimularea comerțului cu produse agroalimentare nivelul regiunii Sud Muntenia ar trebui să vizeze și creșterea capacității tehnice portuare pentru un tranzit fluvial sporit de mărfuri, ce ar avea ca și beneficii costuri mai reduse de transport în condițiile unui impact mai redus asupra mediului.

2.9.11. AGRICULTURA ECOLOGICĂ

Agricultura ecologică este un sector dinamic în România care a cunoscut în ultimii ani o evoluţie ascendentă, atât în sectorul vegetal cât şi în sectorul de producţie animalieră. Funcţia de mediu (ecologică) se referă la rolul de conservare a spaţiului natural, apărarea biodiversităţii şi de protecţie a peisajului pe care îl are agricultura durabilă, care promovează practici agricole prietenoase cu mediul. Pornind de la realităţile rurale româneşti, cercetările noastre anterioare au scos în evidenţă faptul că este necesară o politică a dezvoltării (susţinerii) zonelor rurale defavorizate.

În 2011, în regiunea Sud Muntenia erau înregistraţi 347 producători ecologici[31], cei mai mulţi activând în judeţele Teleorman – 101 şi Ialomiţa - 92, iar cei mai puţini în Prahova – 25 şi Dâmboviţa – 16, conform datelor publicate de Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale.

La nivelul anului 2010, conform datelor de la *Oficiul Naţional al Produselor Tradiţionale şi Ecologice* Româneşti, în regiunea Sud Muntenia au fost atestate 561 de produse tradiţionale, ocupând locul 3 la nivel naţional, cele mai multe fiind înregistrate în judeţele Argeş (484) şi Dâmboviţa (31), iar cele mai puţine în Ialomiţa (10) şi Prahova (6). O situaţie aparte s-a remarcat în judeţul Giurgiu unde nu s-a înregistrat niciun produs tradiţional.

Cu un potenţial agricol considerabil, oportunităţile pentru dezvoltarea sectorului agricol în regiunea Sud Muntenia constau în instruirea şi specializarea continuă a personalului care activează în agricultura ecologică, precum şi în armonizarea cu standardele Politicii Comune Agricole (PAC) referitoare la exploataţiile agricole ecologice. Investiţiile în aceste domenii ar contribui substanţial la practicarea unei agriculturi durabile şi eficiente din punct de vedere productiv. Totodată se impune acordarea de sprijin financiar în vederea menţinerii producţiei ecologice certificate în primul rând în sectorul vegetal, agricultura ecologică având un rol vital în protejarea biodiversităţii şi conservarea resurselor neregenerabile folosite în agricultură, dar şi pentru asigurarea siguranţei şi calităţii alimentare prin prisma implementării politicilor de dezvoltare rurală.

[31] Nu sunt disponibile date pentru intervalul 2004-2010

CONCLUZII:

DEZVOLTARE RURALĂ

- Regiunea deține cel mai mare procent de populație ce locuiește în mediul rural, la nivel național. Această populație este însă afectată de profundele schimbări demografice din ultimii anii (populație în scădere și îmbătrânită), iar acest lucru influențează în mod direct piața regională a forței de muncă și nivelul de ocupare. În ceea ce privește calitatea vieții și dezvoltarea economică în spațiul rural, acesta este slab echipat cu infrastructură modernă, în sudul regiunii existând încă zone cu acces redus la serviciile publice de bază (alimentare cu apă, gaze naturale, canalizare, salubrizare), infrastructură educațională, de sănătate, socială, telecomunicații, etc. În acest sens, investițiile prioritare pentru perioada 2014 – 2020 ar trebui direcționate către facilitarea accesului populației din mediul rural la infrastructura de bază și servicii publice de calitate.

AGRICULTURA

- Sector important al economiei regionale, agricultura contribuie cu peste 8% la formarea PIB-ului regional. Urmând tendința manifestată la nivel național, suprafața agricolă a regiunii este în scădere. Chiar și în aceste condiții, regiunea Sud Muntenia deține cea mai mare suprafață agricolă și de teren arabil. Deținând astfel un potențial agricol important, regiunea are însă și zone în care acesta este insuficient valorificat (terenuri degradate și neproductive) pe fondul unei dotări deficitare cu echipamente și tehnologii moderne de producție. În ceea ce privește infrastructura de sprijin a agriculturii, trebuie menționat faptul că sistemul de irigații necesită extinderi și modernizări. De asemenea, investițiile din acest domeniu vor trebui îndreptate și către reabilitarea amenajărilor pentru desecare (în județele Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman), amenajarea terenurilor afectate de alunecări și completarea lucrărilor de combatere a eroziunii solului, decolmatări de canale, reparații la construcțiile hidrotehnice și amenajări hidroameliorative (în județele Dâmbovița și Ialomița).

- **Producția agricolă**, puternic dependentă de schimbările climatice, a avut o evoluție oscilantă, însă valoarea acesteia a situat regiunea pe primul loc la nivel național în anul 2011. În ceea ce privește specificul producției agricole, cea mai mare pondere este deținută de sectorul vegetal cu 75,14%, urmată de producţia animală cu 24,08% şi apoi de sectorul de servicii agricole cu 0,78%. De altfel, regiunea este lider la nivel național în ceea ce privește producţia de carne, ouă, fructe şi se situează pe locul doi la producţia de miere. Valorile fluctuante ale producției agricole sunt totodată determinate și de dotarea tehnică necorespunzătoare (parcul regional de utilaje agricole fiind subdimensionat și uzat moral) precum și de procentul ridicat de fragmentare al exploatațiilor agricole. Un atu important este însă dat de prezența institutelor de cercetare în agricultură (Fundulea, Mărăcineni, Voinești și Albota). Valorificarea producției agricole se face cu ușurință, dată fiind apropierea de cea mai mare piață de desfacere din țară (Bucureștiul), însă capacitatea de depozitare înregistrează un deficit de circa 20 000 tone la nivel regional.

- **Zootehnia** este bine dezvoltată în regiune, înregistrând o creștere de 5,21% în anul 2011 și constituind principalul debuşeu de valorificare a producţiei agricole vegetale şi de dezvoltare a industriei alimentare.
- În ceea ce privește **piscicultura**, la nivelul regiunii există un număr mare de amenajări pentru acvacultură, însă majoritatea necesită reabilitări și retehnologizări, iar producția de pește este procesată industrial într-un procent scăzut. Cu toate acestea, în regiune se regăsește Stațiunea de Cercetare Nucet, ce are experiență și proiecte în crearea de rase și metiși industriali de crap, aclimatizarea şi introducerea în cultură a unor specii noi.
- Cu privire la **silvicultură**, suprafața acoperită de păduri în regiune se situează sub media națională, situație ce impune implicarea autorităților în păstrarea patrimoniului forestier și mai ales identificarea oportunităților de a extinde suprafețele reîmpădurite, iar în scopul protejării culturilor agricole de efectele schimbărilor climate, realizarea de perdele de protecție agricolă.
- **Recensământul agricol din 2010** evidențiază provocările cărora trebuie să le facă față regiunea și anume fărâmițarea terenurilor agricole și practicarea în continuare a agriculturii de subzistență.
- Aceste provocări sunt cele care determină și competitivitatea scăzută a agriculturii, a cărei pondere în realizarea Produsului Intern Brut regional a scăzut constant in perioada 2004 – 2011. Mai mult, analiza comparată a exporturilor și importurilor de produse alimentare reliefează un proces de valorificare ineficientă a produselor agricole. În acest context, pentru o valorificarea eficientă a produselor agricole, judeţele de graniţă ce au deschidere la Dunăre (Teleorman, Giurgiu, Călăraşi) pot reprezenta un punct de conexiune cu celelalte axe europene de transport, cu atât mai mult cu cât aceste preocupări au fost incluse în strategiile de dezvoltare ale acestor judeţe. Astfel, investițiile prioritare pentru stimularea comerțului cu produse agroalimentare la nivelul regiunii Sud Muntenia ar trebui să vizeze și creșterea capacității tehnice portuare pentru un tranzit fluvial sporit de mărfuri, ce ar avea ca și beneficii costuri mai reduse de transport în condițiile unui impact mai redus asupra mediului.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

CAPITOLUL 3. Analiza Swot

3.1. Structura sistemului de aşezări în regiunea Sud Muntenia

Puncte tari	Puncte slabe
1. Prezenţa pe teritoriul regiunii a celui mai important culoar de dezvoltare din România (axa Brașov - Ploiești - București) 2. Existenţa oraşelor-pereche de pe malul Dunării (Turnu-Măgurele-Nicopole, Giurgiu-Ruse, Olteniţa-Turtucaia, Călăraşi-Silistra) 3.Creşterea numărului de localităţi cu statut urban (de la 43 în 1999 la 48 în prezent) 4.Prezenţa a şase zone cu specializare funcţională (industria constructoare de mașini, industria metalurgică, industria de extracţie şi prelucrare a petrolului şi gazelor naturale, industria de electrotehnică, turism, agricultură şi industrie alimentară) 5.Existenţa formaţiunilor de tip conurbaţie (Valea Prahovei şi Bucureşti – Ploieşti - Târgovişte)	1. Structură dezechilibrată a sistemului de aşezări din regiune 2. Inhibarea dezvoltării localităţilor din regiune datorată polarizării puternice a capitalei 3. Grad scăzut de urbanizare a regiunii, cu o distribuţie neuniformă între nordul şi sudul regiunii 4. Reţea de aşezări urbane de dimensiuni mici şi medii, slab atractivă, cu o capacitate de polarizare relativ redusă asupra localităţilor înconjurătoare din mediul rural 5. Existenţa unor zone defavorizate din punct de vedere al caracteristicilor geografice şi zone de sărăcie, cu acces scăzut la condiţii de locuire, servicii de educaţie, sănătate şi asistenţă social 6. Pondere ridicată a localităţilor monoindustriale în regiune (17,8%) 7. Menţinerea disparităţilor economice şi sociale între zona de nord şi cea de sud a regiunii 8. Accesibilitatea scăzută a localităţilor rurale la reţeaua majoră de transport şi dotările tehnico-edilitare 9. Degradarea spațiului public urban cu precădere în zonele intra-rezidențiale (în jurul blocurilor de locuințe)
Oportunităţi	**Ameninţări**
1. Importanţă crescută a dimensiunii teritoriale a politicii de coeziune 2. Alocarea dedicată dezvoltării urbane durabile (cel puţin 5% din FEDR) 3. Întărirea cooperării, sinergiei şi abordării integrate în cadrul documentelor programatice europene 4.Promovarea conceptului de dezvoltare policentrică în documentele de planificare urbană europene şi naţionale 5.Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării	1.Scăderea capacităţii de cofinanţare a Autorităţilor Publice Locale datorită crizei economice globale 2. Schimbările climatice 3. Presiunea asupra resurselor 4. Schimbările demografice (scăderea natalităţii şi expansiunea migraţiei externe) 5. Îmbătrânirea populaţiei cu precădere în mediul rural 6. Localizarea în interiorul oraşelor sau la periferia acestora a platformelor industriale ce prezintă mari riscuri tehnologice (Ploieşti, Piteşti, Călăraşi, etc.) 7. Expansiunea urbană necontrolată

3.2. Structura socio - demografică a populaţiei

Puncte tari	Puncte slabe
I. EVOLUTIA POPULAŢIEI ŞI POTENŢIALUL DEMOGRAFIC 1. Populația numeroasă (locul 2 la nivel național), ce generează o rezervă de forță de muncă mare; 2. Distribuţia echilibrată a populaţiei regiunii pe sexe; 3. Omogenitatea relativă a populaţiei din punct de vedere al componenţei etnice; 4. Densitatea ridicată a populaţiei (locul 3 la nivel naţional) influențează dezvoltarea economică a regiunii. **II. RESURSELE UMANE** 1. Nivel ridical al volumului de resurse de muncă (locul 2 la nivel naţional);	**I. EVOLUŢIA POPULAŢIEI ŞI POTENŢIALUL DEMOGRAFIC** 1. Ponderea ridicată a populaţiei din mediul rural ce este afectată de sărăcie, șomaj sau cu acces scăzut la utilități; 2. Nivelul ridicat al ratei dependenţei demografice în regiune (locul 2 la nivel național); 3. Ponderea ridicată a populaţiei de etnie rromă ce este afectată de sărăcie (4,5% din totalul populaţiei regiunii); 4. Rata mortalităţii infantile mai crescută în mediul rural. **II. RESURSELE UMANE** 1. Ponderea în scădere a populaţiei şcolare, la nivelul fiecărei trepte de şcolarizare; 2. Nivelul educaţional scăzut în mediul rural; 3. Ponderea scăzută a populaţiei cu educaţie terţiară (locul 8 la nivel național); 4. Nivel ridicat al ratei abandonului școlar în mediul rural; 5. Nivel scăzut de participare a adulţilor la învăţarea pe tot parcursul vieţii; 6. Nivel scăzut al ratelor de ocupare și de activitate a resurselor de muncă; 7. Nivel ridicat al ratei şomajului, îndeosebi în rândul populaţiei tinere 15 - 24 de ani; 8. Nivel redus al veniturilor populației în regiunea Sud Muntenia(locul 5 la nivel național); 9. Nivelul de trai scăzut în regiunea Sud Muntenia;
Oportunităţi	**Ameninţări**
1. Acces la finanțare prin intermediul Programului Operațional Dezvoltarea Capitalului Uman pentru probleme legate de cursuri de instruire și prin intermediul Programului Operațional Regional pentru infrastructura educațională. 2. Stimularea învățării prin intermediul programelor: Lifelong Learning (Comenius,	1. Îmbătrânirea demografică; 2. Migraţia externă; 3. Apropierea faţă de Bucureşti, cel mai mare centru universitar din țară, ce inhibă dezvoltarea învățământului superior din regiune; 4.Criza economică cu impact direct asupra scăderii ratei ocupării și creșterii ratei șomajului

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtving și Jean Monnet), Dapne III, Interreg IV C, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria;	în regiune.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

3.3. Infrastructura

Puncte Tari	Puncte Slabe
I. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ŞI COMUNICAŢII: 1. Densitatea ridicată a drumurilor publice, în special în judeţele din nordul regiunii; 2. Poziționarea favorabilă a regiunii la intersecția a trei coridoare pan-europene de transport rutier (IV, VII și IX), ce asigură a bună deschidere internă și internațională; 3. Accesibilitatea fiecărui județ compenent la cel puțin un corridor pan-european; 4. Existența pe teritoriul regiunii a autostrăzilor A1, A2 și A3; 5. Existenţa fluviului Dunărea, principala arteră de navigaţie europeană; 6. Apropierea de cel mai mare aeroport din România (Otopeni), amplasat la minimum 60 km şi maximum 120 km de capitalele judeţelor regiunii.	**I. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT ŞI COMUNICAŢII:** 1. Densitatea scăzută a drumurilor publice în judeţele din sudul regiunii; 2. Starea tehnică nesatisfăcătoare a drumurilor publice; 3. Densitatea inferioară a căilor ferate față de media națională; 4. Infrastructura feroviară este neconformă cu parametrii tehnici și operaționali și în continuă degradare (în județul Argeș nu există căi ferate electrificate); 5. Potențialul insuficient valorificat al transportului fluvial aflat în declin continuu; 6. Infrastructura nesatisfăcătoare a porturilor fluviale; 7. Infrastructura de interconectare la nivel transfrontalier insuficient dezvoltată (un singur pod peste Dunăre la Giurgiu).
II. INFRASTRUCTURA DE UTILITĂŢI PUBLICE 1. Ponderea ridicată a localităţilor din mediul urban în care se distribuie gaze naturale; 2. Ponderea ridicată a localităţilor în care se distribuie energie electrică.	**II. INFRASTRUCTURA DE UTILITĂŢI PUBLICE** 1. Ponderea scăzută a localităţilor din mediul rural în care se distribuie gaze naturale; 2. Declinul sistemului centralizat de distribuție a energiei termice.
IV. INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE 1. Creşterea numărului de unităţi sanitare de tipul cabinete medicale, farmacii, laboratoare.	**IV. INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE** 1. Accesul dificil al populației din mediul rural la serviciile de asistență medical primară; 2. Gradul insuficient de acoperire cu personal medical; 3. Clasarea regiunii pe ultimul loc în ceea ce privește numărul medicilor și cel al paturilor în spitale raportat la numărul locuitorilor.
V. INFRASTRUCTURA SOCIALĂ 1. Existenţa unor centre rezidenţiale modernizate pentru adulţi şi copii.	**V. INFRASTRUCTURA SOCIALĂ** 1. Accesibilitate redusă a populației la serviciile sociale de calitate[32]; 2. Capacitatea insuficientă a infrastructurii de

[32] Punct slab evidențiat de către membrii Grupurilor de Parteneriat Locale și cei din cadrul Grupului Tematic Regional Susținerea Sănătății și a Protecției Sociale.

	asistență socială. **VI. INFRASTRUCTURA DE ÎNVĂŢĂMÂNT** 1. Reducerea numărului de unităţi şcolare, în special din mediul rural pe fondul scăderii populaţiei; 2. Scăderea numărului personalului didactic ca urmare a migrării populației și a reducerii unităților școlare; 3. Scăderea numărului populaţiei şcolare, consecință datorată scăderii natalității; 4. Dotare slabă a infrastructurii educaționale cu echipamente inovatoare și material didactic de ultimă generație. **VIII. INFRASTRUCTURA PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ** 1. Gradul ridicat de uzură al parcului auto din dotarea Inspectoratelor Județene pentru Situații de Urgență.
Oportunităţi	**Amenințări**
1. Alocarea de fonduri europene pentru soluționarea problemelor importante din domeniul infrastructurii de toate tipurile prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 – 2020 și Programul Operațional Regional 2014 – 2020; 2. Importanța tot mai mare acordată transportului feroviar în următoarea perioadă de programare 2014 – 2020 la nivel european; 3. Strategia privind informatizarea României 2011 – 2020, o dezvoltare a Strategiei Naționale ”e-România” adoptată prin HG 195/ 2010; 4. Obligativitatea realizării Master Planului General de Transport pentru perioada 2014 - 2020; 5. Potențial ridicat de dezvoltare al transportului fluvial; 6. Potențial ridicat în sectorul energiilor regenerabile; 7. Finanțarea UE pentru dezvoltarea sistemelor multimodale de transport.	1. Criza economică; 2. Declinul transportului feroviar la nivel naţional; 3. Schimbări legislative.

3.4. Mediu

Puncte Tari	Puncte Slabe
1. Realizarea unor importante lucrări hidrotehnice în regiune (îndiguiri, regularizări cursuri de apă ş.a.); 2. Procent în scădere al emisiilor de gaze cu efect de seră începând cu anul 2007; 3. Existenţa unui număr mare de arii naturale protejate, cu o bogată biodiversitate.	1. Nivelul scăzut de dezvoltare al rețelei de alimentare cu apă, îndeosebi în partea de sud a regiunii (Giurgiu și Teleorman) și în mediul rural; 2. Nivelul foarte scăzut de dezvoltare al sistemului de canalizare, îndeosebi în partea de sud a regiunii (Giurgiu și Teleorman) și în mediul rural; 3. Ponderea foarte scăzută (27,29%) a locuințelor conectate la sistemul de epurare al apelor uzate; 4. Repartizarea inegală a volumului de apă distribuită consumatorilor pe județe; 5. Slaba dezvoltare a serviciilor de salubrizare în mediul rural; 6. Nivelul scăzut de dezvoltare și aplicare al colectării selective și reciclării deșeurilor în regiune; 7. Nivelul scăzut al investiţiilor pentru protecţia mediului.
Oportunităţi	**Ameninţări**
1. Importanța tot mai mare acordată domeniului protecţiei mediului în cadrul documentelor strategice și programatice europene și naționale (ca de exemplu protecția mediului este prezentă în 2 dintre cele 11 obiective tematice ale Strategiei Europa 2020); 2. Dezvoltarea de programe naționale pentru realizarea de investiții în infrastructura de mediu în mediul rural prin intermediul Programul Național de Dezvoltare Locală coordonat de Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice; 3. Programarea și alocarea de fonduri europene în perioada 2014-2020 pentru solutionarea problemelor importante din domeniul protecției mediului prin intermediul Programului Operaţional Infrastructură Mare, Programul Operaţional Regional 2014-2020, LIFE, Horizons 2020, etc.	1. Schimbările climatice; 2. Schimbările instituționale în domeniu; 3. Epuizarea resurselor naturale neregenarabile; 4.Riscul mare de producere a calamităţilor naturale (inundaţii, alunecări de teren); 5.Întârzieri în implementarea proiectelor cu finanţare europeană din acest domeniu.

3.5. Economia regiunii Sud Muntenia

Puncte Tari	Puncte Slabe
1. Contribuție ridicată a PIB-ului regional la crearea PIB-ului naţional (12,6% din PIB României); 3. Specializarea judeţelor din nordul regiunii în industrie; 4. Performanțe bune ale unităţilor locale active (locul 2 la nivel naţional în ceea ce priveşte cifra de afaceri); 5. Existența unui număr mare de parcuri industriale (loc 1 la nivel național); 6. Nivelul crescut al cheltuielilor totale din cercetare – dezvoltare; 7. Existenţa Zonei Libere Giurgiu – element important pentru impulsionarea schimburilor internaționale și atragerea de capital și investitori autohtoni și străini; 8. Evoluţia pozitivă a comerţului exterior în intervalul 2004 – 2012; 9. Evoluţia pozitivă a volumului investiţiilor străine directe în perioada 2004 – 2012; 10. Proximitatea față de cea mai mare piață de desfacere din țară – Bucureşti.	1. Nivelul scăzut al PIB/ locuitor scăzut (loc 5 la nivel naţional); 2. Disparități economice mari între județele regiunii - Prahova 27,5% PIBR – Ialomița 7,3% PIBR la 2010; 3. Nivel încă scăzut al productivității muncii față de media europeană; 4. Reprezentativitate redusă la nivel regional a incubatoarelor de afaceri și parcuri tehnologice (existența unui singur incubator și niciun parc tehnologic); 5. Densitatea mică a întreprinderilor active - aprox 15,3%; 6. Dinamica scăzută a înmatriculărilor de firme în intervalul 2004 - 2012; 7. Evoluția oscilantă a efectivului de personal din unitățile locale active din regiune în intervalul 2004 - 2012; 8. Diversificarea scăzută şi nivelul scăzut al serviciilor furnizate de structurile de sprijinire a afacerilor; 9.Accesul scăzut la finanțare al întreprinzătorilor; 10. Nivelul foarte scăzut al cooperării între mediul de afaceri, cercetare și autorități publice (un singur cluster creat la nivel regional)[33]; 11. Slaba atractivitate a domeniului CDI pentru cercetători (loc 6 la nivel national în ceea ce priveşte numărul de salariaţi); 12. Performanța scăzută a activităților de inovare; 13. Ponderea foarte scăzută a cheltuielilor de capital în structura cheltuielilor de cercetare la nivel de regiune (4% în 2010).
Oportunităţi	**Ameninţări**
1. Accentuarea importanței inovării pentru cresterea durabilă a competitivității in documentele programatice europene și naționale (domeniile sunt prezente în 3 dintre cele 11 obiective tematice ale Strategiei Europa	1. Politici fiscale descurajante pentru mediul de afaceri; 2. Prelungirea crizei economice și financiare; 3. Fluctuaţia cursului de schimb valutar; 4. Instabilitate legislativă.

[33] Concluzie evidențiată de membrii Grupului Tematic Regional Creșterea Competitivității Economiei Regionale pe termen lung.

2020); 2. Obligativitatea elaborării la nivel național a unor strategii ce vizează dezvoltarea competitivității (Strategia de Specializare Inteligentă, Strategia Națională de Competitivitate); 3. Programarea și alocarea de fonduri europene și naționale în perioada 2014-2020 pentru creșterea competitivității (HORIZONS 2020, Programul Operațional Competitivitate, etc). 4. Trend crescător al productivităţii muncii în perioada 2004 – 2010; 5. Potenţial mare de creare a cunoştinţelor în domeniul inovării.	

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

3.6. Turismul

Puncte Tari	Puncte Slabe
1. Potenţial natural bogat (cadru natural divers datorită varietăţii formelor de relief); 2. Resurse balneare variate: lacuri sărate, ape minerale sau nămoluri; 3. Existenţa unui patrimoniu cultural - istoric bogat; 4.Dezvoltare bună a turismului montan (Valea Prahovei – principala destinație la nivel național); 5.Nivel crescut al atractivității turistice (locul 3 ca și număr de înnoptări a turiştilor străini la nivel naţional; 6. Diversitate mare a tipurilor de structuri de cazare. 7. Prezenţa unui număr mare de localități cu importanță turistică, istorică și culturală.	1. Degradarea infrastructurii turismului balnear și orientarea către turismul balnear social; 2. Degradarea patrimoniului cultural material; 3. Valorificarea insuficientă a potențialului turistic montan (județele Argeș și Dâmbovița) și dunărean (județele Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița); 4. Accesibilitate scăzută către obiectivele turistice naturale și culturale, în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de transport; 5. Promovare turistică insuficientă a traseelor montane, însoțită de un nivel scăzut de marcare și direcţionare; 6. Degradarea patrimoniului construit şi cultural.
Oportunităţi	**Ameninţări**
1.Finanțarea proiectelor de reabilitare a infrastructurii de sprijinire a turismului cu ajutorul fondurilor europene (Programul Operațional Regional 2014 – 2020); 2. Cooperarea transfrontalieră cu Bulgaria;	1. Prelungirea crizei economice la nivel naţional şi mondial; 2.Schimbările climatice și vulnerabilitatea crescută a regiunii la riscurile naturale; 3.Schimbările demografice (îmbătrânirea populației);

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

3.7. Agricultura și Dezvoltare rurală

Puncte Tari	Puncte Slabe
1. Cea mai mare suprafață arabilă la nivel național; 2. Calitate bună a solurilor – nu necesită măsuri agro-ameliorative; 3. Potențial agricol ridicat (vegetal, piscicol și zootehnic); 4. Tradiție în cercetarea aplicată în agricultură (sectorul semincer și piscicol); 5. Potențial forestier ridicat în partea de nord a regiunii; 6. Nivel ridicat al producției agricole; 7. Proximitatea față de București în vederea desfacerii produselor agricole; 8. Accesul la Dunăre, port la Dunăre și frontiera cu Bulgaria.	1. Populație îmbătrânită și accentuarea acestui fenomen (loc 1 la nivel național în ceea ce priveşte ponderea populaţiei vârstnice - 65 de ani şi peste, în totalul populaţiei); 2. Slaba calificare și pregătire a populației din mediul rural în domeniul agricol[34]; 3. Dinamica negativă a productivităţii muncii în agricultură, în intervalul analizat 2004 – 2011; 4. Practicarea unei agriculturi slab performante datorată fărămițării excesive a terenului agricol; 5. Gradul ridicat de uzură a parcului de mașini agricole; 6. Gradul redus de asociere al producătorilor agricoli[35]; 7. Nivel scăzut al diversificării economiei rurale; 8. Capacitatea limitată de producție, procesare și depozitare a produselor agricole și zootehnice.
Oportunităţi	**Ameninţări**
1. Capacitatea ridicată de absorbție a pieței comune pentru produsele tradiționale agro-alimentare. 2. Apropierea de cea mai mare piață de desfacere pentru produsele agroalimentare din țară – București. 3. Valorificarea resurselor de energie regenerabilă din agricultură. 4. Promovarea diversificării activităţilor din zonele rurale – suport pentru creșterea competitivităţii agricole. 5. Accesul în perioada 2014 – 2020 la fonduri europene pentru soluționarea problemelor din domeniul dezvoltării rurale și agriculturii (Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală 2014 - 2020).	1. Schimbările climatice ce afectează în mod direct producția agricolă; 2. Continuarea manifestării tendinței de scădere demografică și îmbătrânire a populației din mediul rural; 5. Vulnerabilitate crescută la riscurile naturale; 6. Diminuarea terenului agricol ca urmare a expansiunii urbane necontrolată; 7. Criza economică.

[34] Punct slab identificat de către membrii Grupului Tematic Regional Dezvoltare Rurală și Agricultură, precum şi în documentul "Stadiul actual de dezvoltării rurale şi al agriculturii în regiunea Sud Muntenia și Scenarii de Dezvoltare în perioada 2014 - 2020".
[35] Idem.

Capitolul 4. Strategia de dezvoltare regională

4.1. VIZIUNEA STRATEGICĂ A REGIUNII SUD MUNTENIA PENTRU PERIOADA 2014 - 2020

Elaborată sub coordonarea Agenţiei pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia în strânsă colaborare cu partenerii regionali, strategia furnizează cadrul coerent pentru dezvoltarea viitoare a regiunii. În acest sens, acest document de programare reprezintă baza strategică pentru elaborarea proiectelor de finanțare din fonduri externe/comunitare, naționale și locale ce au drept scop dezvoltarea durabilă a regiunii Sud Muntenia. Strategia urmăreşte ghidarea într-o manieră pragmatică, a comunităţilor din regiune, astfel încât intervenţiile şi activităţile necesare creării unei regiuni dinamice şi prospere să se concentreze asupra priorităților cheie de dezvoltare.

Totodată, acest document strategic își propune să continue și să actualizeze direcțiile de dezvoltare formulate atât de documentele strategice de la nivel național (Planul Național de Dezvoltare 2007 – 2013 și Cadrul Național Strategic de Referință), cât și de cele de la nivel regional (Planul de Dezvoltare Regională 2007 – 2013, Strategia Regională de Inovare 2008 – 2013, Planul Regional de Acțiune pentru Ocuparea Forței de Muncă și Incluziune Socială 2009 – 2011, Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2009 – 2013). De altfel, asigurarea continuității viziunii strategice în domeniul dezvoltării regionale reprezintă una din recomandările majore ale Comisiei Europene, care a subliniat constant în dialogul instituțional cu România, importanța existenței și continuității viziunii strategice în domeniul dezvoltării regionale pe termen lung (20 de ani), precum și necesitatea utilizării experienței acumulate în perioada 2007 - 2013.

4.1.1. PRINCIPIILE OPERAȚIONALE ALE STRATEGIEI

În ceea ce privește abordarea de la care se pleacă în fundamentarea strategiei, aceasta propune o viziune integratoare, ce include investiții ce pot fi finanțate din mai multe surse (buget local, buget național, fonduri europene, precum și alte instrumente de finanțare). Astfel, în termeni de dezvoltare economică, strategia va implica dezvoltarea unei abordări pe termen lung în contextul unui mediu economic schimbător şi va fi pusă în aplicare printr-o serie de mecanisme ce includ Programele Fondurilor Structurale ale Uniunii Europene (Programele Operaţionale Sectoriale şi Regionale); finanţări ale Uniunii Europene pentru cooperare interregională (INTERREG, URBACT, ESPON, INTERACT, etc); Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene (PAC), incluzând Programul Naţional de Dezvoltare Rurală; programe de finanţare naţională şi alte programe de ajutor.

Totodată, strategia se va baza pe un număr de patru principii operaţionale care vor ghida la nivel regional acţiunile de implementare a acesteia. Principiile operaţionale sunt:

- Parteneriat
- Concentrare tematică
- Integrare şi corelare
- Inovare

Parteneriat

Revitalizarea economică, socială și teritorială a regiunii va fi obţinută prin continuarea întăririi parteneriatului regional şi menţinerea unei colaborări efective la nivel strategic şi operaţional. Astfel, Planul de Dezvoltare Regională 2014 – 2020 urmează să fie implementat şi coordonat în baza abordării parteneriale care va asigura că energia, resursele şi experienţa partenerilor regionali, vor fi orientate spre dezvoltarea durabilă a regiunii.

Concentrare tematică

Strategia va urmări să asigure concentrarea resurselor cu precădere spre un număr limitat de priorități tematice, ce se află în strânsă legătură cu prioritățile Strategiei Europa 2020, Strategiei Uniunii Europene pentru regiunea Dunării și cu țintele naționale asumate de România prin Programul Național de Reformă 2011 – 2013. Astfel, investițiile vor fi direcționate în special către zonele cu necesităţi şi oportunităţi sporite şi pe activităţile care conduc la reducerea disparităţilor şi la creşterea impactului şi beneficiilor economice.

Integrare și corelare

Integrarea va implica asigurarea unor legături efective şi eficiente între programe, printr-un cadru care să susţină şi să contribuie la regenerarea socio-economică a regiunii. Pe de altă parte, deoarece implementarea Planului de Dezvoltare Regională 2014 – 2020 este realizată în mare parte prin finanțarea din fonduri europene, este necesară corelarea PDR cu politica de coeziune a Uniunii Europene. Astfel, în vederea identificării obiectivelor de dezvoltare regională ale regiunii Sud Muntenia, obiective care să fie în concordanță cu obiectivele strategice ale Uniunii Europene, în procesul de elaborare al strategiei au fost avute în vedere obiectivele europene, promovate prin Strategia Europa 2020 și Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării și asumate de România prin Programul Național de Reformă 2011 – 2013. Todatodată, s-a asigurat corelarea cu obiectivele tematice și prioritățile de investiții, promovate prin propunerile de regulamente pentru perioada 2014 – 2020.

Inovare

Strategia se va baza pe o abordare inovatoare în implementare, ce se va concentra pe dezvoltarea capacității de inovare a regiunii și generarea de noi surse de creștere. Necesitatea ieșirii din criza financiară şi nevoia de a răspunde provocărilor globale au făcut ca inovarea să devină mai importantă ca niciodată. Problemele legate de schimbările climatice, securitatea alimentară şi energetică, sănătate şi îmbătrânirea populaţiei pot fi soluţionate prin intermediul inovării.

4.2.2. FUNDAMENTAREA VIZIUNII STRATEGICE

Procesul de fundamentare şi dezvoltare al strategiei se bazează pe luarea în considerare a următoarelor aspecte specifice şi importante ale regiunii:

- Gradul mare de polarizare al Bucureștiului, care inhibă dezvoltarea rețelei de localități din regiunea Sud Muntenia;
- Gradul scăzut de accesibilitate al anumitor zone ale regiunii, ce a determinat scăderea în ultimii 2 ani a atractivității regiunii;

- Existența unui capital uman îmbătrânit și care are in mică măsură (10%) educație superioară și competențe digitale;
- Un procent semnificativ al populaţiei trăieşte în oraşe mici, comune şi sate, caracterizate de o dezvoltare modestă şi care necesită intervenţii menite să susţină dezvoltarea şi diversificarea economică;
- Restructurarea marilor întreprinderi de stat și delocalizarea firmelor mari din industria grea, ce crează șocuri în cadrul zonelor cu o economie slab diversificată;
- Efectele crizei financiare mondiale asupra economiei regionale;
- Natura şi caracterul divers al regiunii care necesită măsuri şi activităţi specifice;
- Caracterul preponderent agrar al zonei de sud a regiunii Sud Muntenia şi problemele generate de acest aspect.

Bazată pe concluziile analizei socio-economice şi SWOT, pe avantajele comparative ale regiunii, pe punctele tari şi oportunităţile acesteia, strategia, prin structură şi conţinut urmăreşte formularea unui răspuns coerent și articulat la problemele și punctele slabe ale regiunii, prin propunerea unei viziuni strategice ce susține dezvoltarea economică şi echilibrată a regiunii, concomitent cu dezvoltarea capacităţii acesteia de a se adapta şi de a putea răspunde la principalele schimbări economice cheie.

Strategia se adresează unei game diverse de probleme economice, sociale şi de mediu ale comunităţilor, care sunt relevante pentru a defini şi furniza obiectivele necesare obţinerii dezvoltării durabile şi creşterii coeziunii economice, sociale și teritoriale în regiune.

Totodată, strategia se concentrează pe o combinare între investițiile de tip hard (în infrastructură) și măsuri de tip soft (în domeniul resurselor umane), pentru a putea adresa în mod armonizat raportul nevoi-resurse, obiective de atins și mijloace necesare. Mai mult, această viziune se bazează pe acțiunile prevăzute de autoritățile publice locale, singure sau în parteneriat cu diverși actori locali sau regionali din sectorul public sau privat, în vederea asigurării unei dezvoltări economice, sociale și teritoriale durabile și pentru a realiza obiectivul general al strategiei.

OBIECTIVUL STRATEGIC GENERAL

Stimularea unui proces de creștere economică durabilă și echilibrată a regiunii Sud Muntenia, bazată pe inovare și favorabilă incluziunii sociale, care să conducă la creșterea prosperității și calității vieții locuitorilor săi.

Acest obiectiv este corelat cu abordarea europeană privind **creșterea competitivității regiunilor și promovarea echității prin prevenirea marginalizării zonelor cu probleme de dezvoltare economică și socială.**

Astfel, obiectivul implică asigurarea unui standard de viaţă ridicat, prin creştere şi dezvoltare economică, socială și teritorială echilibrată, bazată pe inovare, utilizarea eficientă a resurselor și favorabilă incluziunii sociale.

Scopul strategic reflectă abordarea concentrată, integrată şi flexibilă pentru:

- îmbunătăţirea competitivităţii şi capacităţii inovatoare a economiei regiunii în vederea creşterii economice;
- reducerea disparităţilor economice şi sociale existente în interiorul regiunii şi creşterea gradului de includere a comunităților dezavantajate în viaţa economică a acesteia;
- protejarea şi îmbunătăţirea condiţiilor de mediu și a biodiversității;
- folosirea raţională a resurselor naturale.

OBIECTIVELE STRATEGICE SPECIFICE

Atingerea obiectivului strategic general se va face printr-un set de obiective strategice specifice, care reflectă combinaţia aspiraţiilor sociale, economice şi de mediu ale regiunii.

Prin obiectivele specifice, Planul urmăreşte eliminarea factorilor care blochează dezvoltarea pe ansamblu a regiunii, exploatând totodată avantajele care furnizează oportunităţi de dezvoltare.

Împreună, cele șapte obiective specifice vor contribui la obţinerea prosperităţii regiunii, asigurând totodată o dezvoltare pe termen lung a comunităţilor acesteia.

Obiectivele strategice specifice care vor ghida implementarea Planului şi care printr-o abordare cuprinzătoare şi integrată urmăresc revitalizarea economică şi socială a regiunii, sunt:

1. **Creșterea atractivității și accesibilității regiunii Sud Muntenia prin dezvoltarea mobilității și conectivității populației, bunurilor și serviciilor conexe în vederea promovării dezvoltării durabile;**
2. **Dezvoltarea policentrică și echilibrată a rețelei de localități urbane;**
3. **Creșterea economiei regionale prin stimularea competitivității IMM-urilor autohtone și consolidarea cercetării – dezvoltării – inovării;**
4. **Protejarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale și a patrimoniului natural;**
5. **Dezvoltarea capitalului uman din regiunea Sud Muntenia prin creșterea accesului și a participării la educație și instruire pe tot parcursul vieții și stimularea ocupării forței de muncă;**
6. **Îmbunătățirea accesului la asistență medicală și servicii sociale de calitate și promovarea incluziunii sociale;**
7. **Creşterea rolului aşezărilor rurale şi a contribuţiei agriculturii la economia regiunii Sud Muntenia;**

OBIECTIVELE ORIZONTALE

În procesul de dezvoltare al Planului de Dezvoltare Regională 2014 - 2020, parteneriatul regional a recunoscut importanţa fundamentală privind includerea în structura acestuia a trei obiective orizontale sau transversale, care vor fi aplicate tuturor priorităţilor şi măsurilor individuale şi care vor contribui la creşterea competitivităţii regiunii Sud Muntenia.

Cele trei obiective orizontale sunt:

- Sustenabilitatea Mediului

- Oportunităţi Egale
- Inovare şi Societatea informaţională

Aceste obiective orizontale sunt inter-dependente, aspect reflectat şi în abordarea integrată adoptată de strategia de dezvoltare.

Obiectivele orizontale vor fi luate în considerare în toate fazele de implementare ale planului, legătura dintre ele şi priorităţi/măsuri variind de-a lungul acestuia.

Sustenabilitatea Mediului

Sustenabilitatea mediului reprezintă o politică prioritară în definirea şi implementarea priorităţilor/măsurilor spijinite de fondurile europene. În contextul în care îmbunătăţirea performanţei mediului este considerată un factor cheie al dezvoltării economice şi sociale, scopul urmărit este acela de a asigura că planul susţine intervenţiile care urmăresc îmbunătăţirea, protecţia sau ameliorarea mediului prin aplicarea criteriului bunelor practici în toate domeniile de activitate care privesc mediul.

Acest obiectiv orizontal va susţine activităţile planului care simultan asigură creşterea economică, progresul social şi protecţia mediului, urmărindu-se obţinerea unui impact care va contribui la dezvoltarea durabilă prin:

- Reducerea deşeurilor, poluării şi a impactului negativ al acestora asupra mediului;
- Protejarea şi îmbunătăţirea mediului natural şi a moştenirii culturale;
- Limitarea consumului de energie şi utilizarea surselor noi de energie;
- Promovarea investiţiilor, inovării, cercetării şi dezvoltării în tehnologii noi şi curate;
- Promovarea de noi afaceri care urmăresc dezvoltarea de servicii şi tehnologii de mediu durabile;
- Îmbunătăţirea eficienţei combustibililor în transportul public şi privat;
- Conştientizarea că mediul prin calitatea sa constituie un factor economic cheie.

Oportunităţi Egale

În contextul existenţei la nivelul regiunii a disparităţilor de natură socială şi economică, parteneriatul a recunoscut că eliminarea inegalităţilor concomitent cu promovarea şi sprijinirea continuă a oportunităţilor egale, va contribui la eficientizarea economică a regiunii.

Oportunităţile egale pentru femei şi bărbaţi, reprezintă un principiu democratic de bază care trebuie să fie respectat de toate politicile şi inclus în toate documentele programatice. În acest sens, Planul va sprijini acele activităţi care vor promova principiul oportunităţilor egale şi reducerea disparităţilor cu privire la sexe, etnicitate, incapacitate sau alte forme de discriminare.

Acest obiectiv va susţine un domeniu larg de activităţi care pot fi caracterizate ca acţiuni pozitive adresate eliminării unor probleme şi bariere particulare.

Pentru a aplica acest principiu, prioritaţile/măsurile vor trebui să ia în considerare următoarele idei:

- Egalitatea sexelor
- Egalitatea în angajare
- Incluziunea socială

Inovare şi Societatea informaţională

Ieşirea treptată din criza financiară şi nevoia de a răspunde provocărilor globale au făcut ca inovarea să devină mai importantă ca niciodată. Problemele legate de schimbările climatice, securitatea alimentară şi energetică, sănătate şi îmbătrânirea populaţiei pot fi soluţionate prin intermediul inovării. Inovarea descătușează astfel noi forțe de creștere, găsind noi modalități de soluționare a problemelor regiunii. În același timp, societatea informaţională şi în particular Tehnologiile Informaţiei şi Comunicării (TIC) au un rol strategic în procesul dezvoltării regionale, fiind un important conducător al schimbării economice şi sociale.

În contextul viziunii strategiei de dezvoltare şi totodată, pentru atingerea prosperităţii economice şi sociale şi îmbunătăţirea calităţii vieţii populaţiei regiunii, este esenţială trecerea către o societate informaţională bazată pe cunoaştere.

Creşterea competitivităţii regiunii printr-o abordare strategică a utilizării TIC, constituie un potenţial considerabil pentru întărirea coeziunii economice şi sociale.

Aplicarea TIC în cadrul Planului trebuie să fie înţeleasă în sensul ei larg, urmărind sprijinirea în egală măsură atât a tehnologiilor cât şi a activităţilor dependente de acestea şi care urmăresc obţinerea beneficiului economic şi social.

Planul urmăreşte să promoveze adoptarea în cadrul regiunii a TIC printr-o serie de iniţiative în domeniul învăţământului, comerţului, afacerilor şi la nivelul comunităţilor, cu scopul de a reduce şi elimina unde este posibil efectul generat de nivelul scăzut al acesteia.

Adoptarea inovării și informatizării, ca o temă orizontală în cadrul Planului de Dezvoltare Regională 2014 - 2020 şi nu ca o prioritate distinctă, constituie o garanţie a impactului acesteia asupra tuturor domeniilor societăţii.

Aceasta temă orizontală urmăreşte furnizarea cadrului care să asigure că potenţialul şi oportunităţile oferite de către inovare și TIC sunt utilizate şi reflectate în activităţile din cadrul priorităţilor şi măsurilor Planului de Dezvoltare Regională 2014 - 2020.

Obiectivele urmărite a fi obţinute sunt:

- Dezvoltarea în cadrul regiunii a unui mediu şi a unei culturi care să favorizeze susţinerea şi creşterea investiţiilor în domeniul TIC;
- Utilizarea pe scară largă de către cetăţeni, şcoli, afaceri, administraţii publice, etc., a oportunităţilor oferite de Tehnologia Informaţiei şi Comunicării;

- O populaţie cultivată, cu un spirit antreprenorial și inovator ridicat şi care să fie capabilă să dezvolte idei noi de afaceri.

4.2. PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE ALE STRATEGIEI

Strategia se concentrează pe şapte priorităţi cheie, care individual sau în combinaţie, contribuie la implementarea acesteia, asigurând prin structură şi conţinut corelarea între acţiuni şi obiectivele strategice.

Strategia va fi deci implementată pe baza următoarelor priorităţi cheie, ce sunt orientate spre nevoile specifice de dezvoltare ale regiunii și sunt conforme și cu Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2014 – 2020, elaborată de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

- **Prioritatea 1 - Dezvoltarea durabilă a infrastructurii locale și regionale**
- **Prioritatea 2 - Dezvoltare urbană durabilă**
- **Prioritatea 3 – Creșterea competitivității economiei regionale pe termen lung**
- **Prioritatea 4 – Protecția mediului și creșterea eficienței energetice**
- **Prioritatea 5 – Susținerea educației și ocupării forței de muncă**
- **Prioritatea 6 – Susținerea sănătății și asistenței sociale**
- **Prioritatea 7 – Dezvoltarea rurală și agricultura**

Fiecare din priorităţile de mai sus conţine un set de măsuri corespondente care prezintă tipurile de acţiuni care trebuie întreprinse.

Prioritatea 1. DEZVOLTAREA DURABILĂ A INFRASTRUCTURII LOCALE ŞI REGIONALE

OBIECTIV

Creșterea atractivității și accesibilității regiunii Sud Muntenia prin dezvoltarea mobilității și conectivității populației, bunurilor și serviciilor conexe în vederea promovării dezvoltării durabile

Justificare

Realizarea şi dezvoltarea infrastructurii reprezintă un element central al politicilor economice ale României, având în vedere faptul că asigurarea unor condiţii propice, din punct de vedere al dezvoltării infrastructurii, este de importanţă crucială pentru economia românească. Între infrastructura (economică, socială, de protecţie a mediului, etc.) unei regiuni şi dezvoltarea sa economică există un raport reciproc şi exclusiv. Astfel, regiunile cele mai prospere s-au situat fie de-a lungul căilor importante de comunicaţie, fie la întretăierea lor. Potenţialul de dezvoltare al unei regiuni este cu atât mai mare cu cât acea regiune dispune de o infrastructură mai dezvoltată.

Fără îndoială, infrastructura de transport se numără printre factorii cei mai importanţi ai competitivităţii economice naționale sau regionale, creşterea economică determină o creştere a nevoilor de transport chiar mai accentuată, creând o presiune suplimentară asupra infrastructurii existente.

Lipsa unei infrastructuri adecvate poate inhiba dezvoltarea, iar economia regională stagnează sau chiar înregistrează un regres. Accesul dificil spre arealele cu funcţiuni economice, rezidenţiale sau de agrement ale unei regiuni, face ca acea regiune să fie mai puţin atractivă, atât pentru mediul de afaceri, cât şi pentru populaţie. Pe de altă parte, construirea şi întreţinerea infrastructurii de transport sunt activităţi cu un puternic efect multiplicator, ce creează numeroase locuri de muncă şi impulsionează dezvoltarea economică pe orizontală.

În prezent, situaţia infrastructurii de utilităţi publice constituie una din cele mai importante, mai dificile şi mai complexe sarcini din responsabilitatea autorităţilor administraţiei publice centrale şi locale. Dificultatea asigurării serviciilor comunitare de utilităţi publice constă în faptul că furnizarea acestor servicii presupune, pe de o parte, existenţa, funcţionarea şi exploatarea unei infrastructuri tehnico-edilitare adecvate, iar pe de altă parte, gestionarea unor activităţi tehnico-administrative de o complexitate, specificitate şi diversitate deosebită. Având în vedere slaba acoperire teritorială şi dezvoltare a acestei infrastructuri la nivel rural, starea tehnică a sistemelor de utilităţi publice existente, precum şi gradul de uzură fizică şi morală a majorităţii sistemelor existente, se constată faptul că rezolvarea acestei probleme presupune implementarea unor programe de investiţii publice bine structurate, precum şi mobilizarea unor importante resurse financiare de care, nu întotdeauna, autorităţile administraţiei publice locale dispun.

În ceea priveşte infrastructura informaţională ne aflăm într-o societate globală aflată într-un proces de transformare semnificativ la începutul mileniului 3, unde autorităţile europene au conştientizat necesitatea unei viziuni comune de modernizare a societăţii şi de dezvoltare a competitivităţii economiei europene.

Orice societate nu poate exista fără informaţie şi comunicarea ei. Cantitatea de informaţie este în continuă creştere şi aceasta este caracteristică evoluţiei societăţii umane care se află în faza societăţii informaţionale. „Alimentarea" oamenilor cu informaţia de care au nevoie are darul de a duce la generarea unor noi fapte, adică tot informaţie.

Societatea informaţională este acea societate în care economia se dezvoltă datorită progreselor tehnologice, în care informaţia joaca un rol pe care altadată (în societatea industrială) îl aveau bunurile materiale. Ea poseda trei caracteristici principale: informaţia este cea mai importantă resursă economică, consumul de informaţii este intens şi dezvoltarea infrastructurii informaţionale globale este primordială.

Comunicaţiile electronice în bandă largă au devenit o prioritate la nivel mondial în a doua jumătate a anilor 1990, ca rezultat al faptului că societatea bazată pe cunoaştere are un impact semnificativ asupra competitivităţii, dezvoltării rapide a comunicaţiilor şi a tehnologiilor IT, precum şi asupra liberalizării pieţelor telecom.

Având în vedere faptul că răspândirea beneficiilor internet-ului depinde tot mai mult de disponibilitatea accesului la internet cu viteză mare în rândul cetăţenilor şi companiilor, utilizarea sporită a serviciilor de comunicaţii în bandă largă a fost identificat drept un obiectiv major. Accesul la comunicaţiile în bandă largă va juca un rol extrem de important pentru aplicaţiile ce vor apărea pe măsura apariţiei unor noi nevoi generate de societatea informaţională şi economia bazată pe cunoaştere.

România are un patrimoniu cultural-istoric şi etnofolcloric de mare valoare şi atractivitate turistică. Există foarte multe valori de patrimoniu cultural de interes naţional şi internaţional, între care se remarcă: biserici şi ansambluri mânăstireşti, monumente şi ansambluri de arhitectură şi de artă, ansambluri arhitecturale urbane, centre istorice şi situri arheologice.

Tezaurul etnografic şi folcloric românesc este de asemenea de mare originalitate, fiind reprezentat prin: arhitectura specifică satelor din provinciile istorice româneşti, bisericile de lemn, prelucrarea lemnului, portul popular, arta decorării, manifestari etnoculturale şi religioase tradiţionale, târguri şi expoziţii muzeale etnografice în aer liber sau pavilioane expoziţionale etc.

Aspectele problematice cu care se confruntă acest tip de turism sunt legate de infrastructura de acces la siturile arheologice, monumentele de arhitectură învechită şi insuficientă, lipsa spaţiilor de parcare dotate cu puncte de informare şi promovare a obiectivului cultural, lipsa punctelor de belvedere pentru fortificaţii, cetăţi medievale, biserici, monumente istorice şi mânăstiri, lipsa spaţiilor speciale de campare pentru turismul de pelerinaj.

În ceea ce priveşte infrastructura de turism, acesta nu se poate dezvolta în mod satisfăcător în condiţiile în care se oferă insuficiente posibilităţi de cazare, masă, agrement etc., în pas cu cerinţele pieţei. Practica turistică internaţională cunoaşte suficiente cazuri în care principalele obstacole ale dezvoltării turismului sunt generate de o ofertă insuficientă ca volum, structura sau nivel calitativ al serviciilor, datorită faptului ca dezvoltarea bazei tehnico-materiale turistice nu urmează din punct de vedere calitativ şi cantitativ ritmurile de creştere a cererii de servicii turistice.

În nicio ţară, regiune, zonă sau staţiune primitoare de turişti, dezvoltarea capacităţilor de bază tehnico-materială turistică nu poate fi lasată la voia întâmplării; necesitatea asigurării unei eficienţe economice optime în industria turismului să se înfăptuiască în strânsă concordanţă cu cerinţele asigurării viabilităţii economice a investiţiilor alocate pentru dezvoltarea turismului.

Activitatea turistică este bine susţinută de un valoros potenţial turistic – natural și antropic – diferenţiat al economiei naţionale, turismul acţionează ca un element dinamizator al sistemului economic global deoarece antrenează o creştere în sfera producţiei bunurilor şi serviciilor, dezvoltarea bazei tehnico-materiale şi stimularea ramurilor participante la construirea şi echiparea spaţiilor de cazare şi alimentaţie, modernizarea reţelei de drumuri, realizarea de mijloace de transport, de instalaţii pentru agrement; este un mijloc de diversificarea a structurii economiei, prin crearea unor activităţi sau ramuri proprii acestuia sau dezvoltarea la noi dimensiuni a unora dintre cele existente. Ca şi alte ţări, România este în continuă dezvoltare, concurând deasemenea şi cu alte state din Uniunea Europeană.

Măsura 1.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport

Nivelul de dezvoltare şi starea infrastructurii de transport au, de asemenea, o puternică influenţă asupra activităţii turistice. Numeroase studii au pus în evidență legătura strânsă între dezvoltarea transporturilor și dezvoltarea turismului. Asigurarea accesului spre zonele turistice şi crearea unor conexiuni rapide între infrastructura regională de transport pe de o parte şi magistralele naţionale şi europene de transport pe de altă parte sunt condiţii indispensabile pentru dezvoltarea la întregul potenţial a turismului național și regional.

Plecând de la considerentele mai sus amintite, dezvoltarea unei infrastructuri de transport trebuie să rămână în permanenţă una din priorităţile autorităţilor naţionale şi locale, indiferent de constrângerile economice sau bugetare.

Dezvoltarea infrastructurii de transport reprezintă o condiţie necesară pentru implementarea cu succes şi a celorlalte priorităţi de dezvoltare ale regiunii pentru perioada 2014 – 2020, contribuind

la creşterea mobilităţii persoanelor şi a mărfurilor, la integrarea polilor regionali de creştere cu reţeaua trans-europeană de transport, la combaterea izolării zonelor subdezvoltate.

Regiunea se află la intersecția a trei coridoare pan-europene de transport (IV, VII și IX) de mare importanță, însă calitatea infrastructurii este deficitară, ceea ce face regiunea greu accesibilă, mai ales dinspre zona Europei Centrale. În prezent, se derulează lucrări importante de construcție a unei autostrăzi și de reabilitare a magistralei europene care se suprapun peste traseul coridorului pan-european IV, care va conecta regiunea la infrastructura de transport rapid din Europa Centrală și de Vest.

În regiune există zone compacte cu acces dificil la rețeaua majoră de comunicații (drumuri naționale și autostrăzi, rețeaua de cale ferată, etc.), zona central – nordică a judeţului Argeş, zona central – nordică a judeţului Prahova, partea estică a judeţului Teleroman, vestul județului Giurgiu. Aceste zone sunt exclusiv rurale, cu o economie agricolă precară și se confruntă cu un exod al forței de muncă către mediul urban, care a condus la un grad foarte accentuat de îmbătrânire demografică. Totodată, în ceea ce priveşte starea tehnică a drumurilor, ponderea cea mai ridicată a drumurilor neasfaltate o regăsim în județele Argeș și Călărași (peste 50%), în timp ce la polul opus se află județul Prahova, cu doar 25,7% din drumuri neasfaltate. Drumurile naționale secundare și cele județene, care asigură legătura dintre polii urbani și cei rurali sunt, în general, în stare precară, având probleme în ceea ce privește capacitatea portantă și planeitatea, ceea ce îngreunează accesibilitatea, mai ales la nivelul orașelor mici și a localităților rurale.

De asemenea, în ultimii ani au fost făcute investiţii semnificative, peste 35%, dar rețeaua de străzi orășenești din regiunea Sud Muntenia este nemodernizată, ceea ce conduce la probleme frecvente în fluidizarea traficului urban.

În ceea ce priveşte infrastructura feroviară se doreşte integrarea căilor ferate în parametrii tehnici şi operaţionali la nivel european, pentru a fi parte compatibilă şi interoperabilă a viitoarei reţele feroviare transeuropene, precum şi atragerea unui număr suplimentar de călători pe calea ferată, dar şi asigurarea unor servicii de calitate, în condiţii de maximă siguranţă.

La sfârșitul anului 2010, lungimea căilor ferate în exploatare din regiunea Sud Muntenia reprezenta 11,6% din totalul celor existente la nivel naţional. Cea mai mare densitate a rețelei feroviare se înregistrează în județul Prahova (7,36 km/100 km²), municipiul Ploiești fiind unul dintre cele mai importante noduri feroviare din țară, iar cea mai scăzută densitate în județul Giurgiu (3,15%), în pofida faptului că acesta dispune de cea mai veche cale ferată din țară (1869).

În ceea ce privește accesibilitatea feroviară în partea de sud și est a regiunii Sud Muntenia (Culoarul Dunării) este cel mai puțin accesibilă, distanța pe calea ferată față de anumite puncte din țară fiind de 800 - 850 km, ceea ce înseamnă un timp de deplasare de peste 10 ore, ceea ce face acest tip de transport ineficient. Prin urmare, o serie de relații din această zonă au fost concesionate către operatori privați (de exemplu Costești - Roșiori - Turnu Măgurele).

Din 1990, până în prezent nu s-au făcut investiţii majore la infrastructura feroviară, România aflându-se pe ultimele locuri în Europa din acest punct de vedere. Situaţia căilor ferate este într-o continuă scădere, în ceea ce priveşte confortul şi viteza de circulaţie, dar totodată acest mijloc de transport este cel mai accesibil financiar şi are un grad mic de poluare.

În ceea ce priveşte infrastructura navală, în regiunea Sud Muntenia avem fluviul Dunărea, al doilea fluviu din Europa ca mărime, ce parcurge aproximativ 2.850 km, traversând zece ţări şi având afluenţi din încă patru. O locaţie ideală pentru amplasarea de hidrocentrale, un coridor de transport paneuropean şi un adăpost pentru cele mai rare specii din Europa – presiunile asupra fluviului sunt adesea în conflict unele cu altele, iar schimbările politice din regiune au influenţat şi ele modul în care sunt abordate dificultăţile.

Dunărea leagă 11 ţări nordice de Marea Neagră, reprezentând magistrala principală a regiunii. Căile de navigaţie interne nu sunt însă utilizate la întregul lor potenţial, pe toată lungimea acestei rute importante: volumele de marfă transportate pe Dunăre reprezintă doar 10-20% din cele transportate pe Rin. De asemenea, trebuie facilitate transporturile multimodale (cuprinzând legăturile rutiere, feroviare şi aeriene, precum şi canalele navigabile naţionale).

Transportul pe Dunăre se află într-un declin continuu după anul 1990, fiind principala cale de navigaţie transeuropeană, pe malurile căruia sunt situate 5 porturi (Turnu-Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița, Călărași). Toate aceste porturi dispun de acces rutier și feroviar, dar nu există centre moderne de transport intermodal, iar unele dintre ele nu beneficiază de legături rutiere sau feroviare rapide (Turnu-Măgurele, Zimnicea, Oltenița) cu celelalte centre din regiune. Toate porturile din regiunea Sud Muntenia au nevoie de investiţii considerabile de modernizare.

Legătura cu Bulgaria se face prin intermediul a 3 puncte de trecere a frontierei, cel mai important fiind cel de la Giurgiu-Ruse datorită podului rutier-feroviar existent, prin acest punct realizându-se una din legăturile principale ale Vestului Europei cu Orientul Apropiat. Podul de la Giurgiu – Ruse, inaugurat în anul 1954, necesită investiţii majore de consolidare, modernizare, fiind în punctul de a restricţiona circulaţia la maşinile de mare tonaj.

Prin transportul naval, transportul de mărfuri are numeroase avantaje cum ar fi siguranţa ridicată (traficul pe căile navigabile interioare este de 50 de ori mai sigur decât traficul rutier şi de 5 ori mai sigur decât traficul feroviar), fiabilitate ridicată fiind relativ mai ieftin, „prietenos cu mediul” eficienţă energetică ridicată, emisii de gaze reduse, poluare fonică scăzută, costuri reduse de investiţii, întreţinere şi transport, necesitând o mentenanţă a reţelei relativ scăzută, sistem eficient de urmărire a transportului de marfă, restricţii reduse ale traficului.

Prin aceasta măsură se doreşte promovarea folosirii transportului pe căile navigabile interioare, precum şi realizarea graduală a proiectelor pe Coridorul VII ce contribuie la asigurarea navigabilităţii pe Dunăre în condiţii de siguranţă, pe tot parcursul anului, pe canalele navigabile Dunăre - Marea Neagră.

Obiectivul principal al intermodalităţii este acela de a oferi călătorului posibilitatea de a se deplasa “din uşă în uşă”, eficient şi confortabil. Intermodalitatea poate contribui la dezvoltarea unui sistem de transport integrat şi eficient, care să permită o reechilibrare între diversele modalităţi de transport şi să ofere călătorilor o gamă vastă de opţiuni.

Susţinerea intermodalităţii de către factorul politic devine din ce în ce mai puternică, dar strategiile reuşite de implementare sunt mai puţin vizibile. Fragilitatea implementării este în principal cauzată de problemele grave ale coordonării şi cooperării, de aspecte legislative şi de reglementare,

de finanţare şi resurse, de implementarea efectivă a soluţiilor standard în proiectare, care să răspundă cerinţelor reale ale utilizatorilor.

Prin măsura aceasta se doreşte, promovarea şi dezvoltarea intermodalităţii, deoarece studiile europene asupra costurilor totale ale modalităţilor de transport arată în mod evident faptul că transportul feroviar implică costurile cele mai mici, comparabil cu transportul aerian sau cu automobilul. În consecinţă, transportul feroviar de călători şi de marfă pentru distanţe lungi va trebui abordat cu prioritate în politica de transport. O deosebită atenţie ar trebui să se acordă punctelor de interschimb dintre şină şi transportul aerian, transportul feroviar constituind mijlocul de „alimentare" cu călători a transportului aerian, dar şi al mijloacelor de transport urban, precum şi identificarea unor soluţii de a combina transportul intermodal rutier şi maritim de călători, dar şi cel de marfă, ca factori definitorii în strategia de protecţie a mediului şi descongestionării şoselelor.

Astfel, pentru perioada 2014 – 2020, investiţiile vor fi direcţionate cu precădere spre: dezvoltarea, modernizarea şi reabilitarea infrastructurii rutiere prin investiţii care vizează stimularea mobilității regionale și conectarea cu regiunile învecinate, durabilitatea, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (cu precădere: drumurile ce asigură conectivitatea la reţeaua trans-Europeană de transport - TEN-T, drumuri ce asigură conexiunea între judeţe, şosele de centură, drumuri regionale noi, modernizare străzi urbane, realizare piste biciclete) şi anume: partea de nord a județului Teleorman și partea de sud a județului Argeș, în perimetrul delimitat de Autostrada A1, DN 61, DN 6 și DN 65A; partea de vest a județului Teleorman, teritoriul delimitat de DN 54, DN 65 A, DN 6 și Valea Oltului; partea de est a județului Teleorman și de vest a județului Giurgiu – teritoriu delimitat de DN 6, DN 5B, DN 5C și DN 51; partea de vest a județului Călărași – în zona delimitată de DN 4, A2 și DN 31; partea de central-nordică și est a județului Prahova – în zona montană și a Subcarpaților – teritoriul dintre DN 1A, 1B și Valea Buzăului; partea de central-nordică a județului Argeș - zona montană și piemontană, între DN 73 și DN 7C, etc; dezvoltarea, modernizarea şi reabilitarea infrastructurii unui sistem feroviar interoperabil, modern și de înaltă calitate; dezvoltarea, modernizarea şi reabilitarea infrastructurii navale; investiții privind siguranța și eficientizarea transportului; investiții pentru modernizarea transportului public rutier, feroviar și naval de mărfuri și călători; investiții pentru promovarea sistemelor de transport durabile, eficiente şi ecologice; creare de centre multimodale de transport (Pitești, Giurgiu, Ploieşti, Titu); investiţii pentru crearea, dezvoltarea şi modernizarea transportului pe cablu.

Acțiuni indicative

- Dezvoltarea, modernizarea şi reabilitarea infrastructurii rutiere prin investiții care vizează stimularea mobilității regionale și conectarea cu regiunile învecinate, durabilitatea, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (cu precădere: drumurile ce asigură conectivitatea la reţeaua trans-Europeană de transport - TEN-T, drumuri ce asigură conexiunea între judeţe, şosele de centură, drumuri regionale noi, modernizare străzi urbane, realizare piste biciclete);
- Dezvoltarea, modernizarea şi reabilitarea infrastructurii unui sistem feroviar interoperabil, modern și de înaltă calitate;
- Dezvoltarea, modernizarea şi reabilitarea infrastructurii navale;
- Investiții privind siguranța și eficientizarea transportului;

- Investiții pentru modernizarea transportului public rutier, feroviar și naval de mărfuri și călători;
- Investiții pentru promovarea sistemelor de transport durabile, eficiente şi ecologice;
- Creare de centre multimodale de transport (Pitești, Giurgiu, Ploieşti, Titu);
- Investiţii pentru crearea, dezvoltarea şi modernizarea transportului pe cablu.

Măsura 1.2. Extinderea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și de servicii publice

Viaţa oamenilor în centrele populate urbane poate fi dusă în condiţii bune de igienă şi confort dacă, pe lângă alte utilități de energie, gaze, se rezolvă în mod satisfăcător şi lucrările de alimentare cu apă potabilă şi industrială, precum şi reţeaua de canalizare.

Problema energiei este de o importanţă vitală, iar siguranţa aprovizionării cu petrol şi gaze naturale constituie o prioritate absolută pentru orice economie a lumii. Pe fondul crizei actuale de petrol şi în condiţiile aderării la Uniunea Europeană, România trebuie să încurajeze investiţiile atât în surse convenţionale, cât şi în surse neconvenţionale.

Furnizarea de energie electrică nu constituie o problemă, aceasta fiind asigurată la nivelul regiunii în proporţie de 99%, în mediul urban aceasta fiind de 100%.

Reţeaua de gaze naturale, în lungime de 5.418 km, asigură alimentarea unui număr de 154 localităţi, extinderea acesteia fiind destul de lentă, datorită costurilor ridicate pe care le necesită un astfel de proces.

Distribuţia energiei termice în sistem centralizat, prezentă cu precădere în centrele urbane şi aflată în declin în ultimii ani, datorită costurilor ridicate de producţie şi transport, tinde să fie înlocuită de sisteme mai mici, performante şi eficiente.

În România, în ultimii 20 de ani, din totalul clădirilor identificate cu grad seismic ridicat mai puţin de 10% au fost consolidate. În ţară, multe dintre clădiri nu au fost nici măcar expertizate, după cutremurul din 1977. În tot acest timp, puţine au fost clădirile încadrate la risc seismic ridicat care au fost consolidate. Majoritatea acestor clădiri au fost ridicate în perioada interbelică şi sunt situate în zona centrală a Capitalei.

Cu aceeaşi problemă se confruntă şi regiunea Sud Muntenia unde există un număr destul de mare de clădiri publice şi rezidenţiale expertizate tehnic şi încadrate în clasele I, II, III de risc seismic. Clădirile din această categorie se regăsec în toate judeţele regiunii, îndeosebi în oraşele Ploieşti şi Piteşti. Cu toate acestea ca urmare a lipsei fondurilor necesare au fost consolidate doar într-un procent foarte mic (operaţiunile de consolidare au vizat îndeosedi clădirile publice de patrimoiniu).

Astfel, în perioada 2014 – 2020 investiţiile se vor concentra cu precădere spre: realizarea, reabilitarea, modernizarea şi extinderea infrastructurii tehnico-edilitare a utilităților publice; activități de îmbunătățire a calităţii serviciilor publice, în vederea îndeplinirii cerinţelor minimale privind performanţa; construcție, reabilitare şi modernizare de locuințe pentru tineri sau categorii socio-

profesionale (medici, profesori, etc.), locuințe sociale; consolidarea locuințelor și clădirilor nerezidențiale în vederea reducerii riscului seismic.

Acțiuni indicative

- Realizarea, reabilitarea, modernizarea şi extinderea infrastructurii tehnico-edilitare a utilităților publice;
- Activități de îmbunătățire a calităţii serviciilor publice, în vederea îndeplinirii cerinţelor privind performanţa;
- Construcție, reabilitare şi modernizare de locuințe pentru tineri sau categorii socio-profesionale (medici, profesori, etc.), locuințe sociale;
- Consolidarea locuințelor și clădirilor nerezidențiale în vederea reducerii riscului seismic.

Măsura 1.3. Dezvoltarea infrastructurii informaționale și de telecomunicații

Obiectivul general al acestei măsuri este acela de a îmbunătăţi disponibilitatea serviciilor în bandă largă pentru cetăţenii români şi întreprinderile din zonele rurale, prin realizarea unei infrastructuri de bandă largă, urmărind totodată încadrarea în gradul de acoperire și standardele de calitate adoptate la nivelul UE. Această măsură va avea un impact direct asupra reducerii decalajului digital, promovarea mediului concurenţial în piaţa serviciilor TIC, accelerarea proceselor de trecere la societatea informaţională în România, creşterea coeziunii şi incluziunii sociale.

Studiile efectuate, au stabilit că serviciile de bandă largă sunt disponibile pentru cetăţenii şi întreprinderile din zonele mai dens populate. Din cauza costurilor ridicate, costurile unitare sunt agravate dramatic pentru populaţia din zonele cu densitate redusă, devenind un obstacol major pentru dezvoltarea infrastructurii de bandă largă. Ca efect, reţelele de distribuţie şi de acces din aceste zone şi conectarea către reţeaua magistrală sunt insuficiente sau lipsesc pur şi simplu mai ales în zonele rurale, montane şi defavorizate geografic.

Din acest motiv trebuie extinsă raza de acţiune a acestei magistrale de comunicaţii electronice în „zonele albe", prin construirea de reţele de distribuţie, urmând ca acestea să fie completate de bucle de acces locale realizate de operatorii privaţi, rezultând astfel necesitatea dezvoltării coerente a comunicaţiilor electronice pentru acoperirea acestor „zone albe", corelarea şi optimizarea cheltuielilor bugetare de realizare a proiectelor ce vizează dezvoltarea comunicaţiilor electronice.

Aplicațiile e-Guvernare, Interoperabilitate, Cloud reprezintă mai mult decât sisteme informatice, implicând regândirea organizaţiilor şi proceselor, astfel încât serviciile publice să fie livrate mai eficient. E-Guvernarea permite cetăţenilor, mediului de afaceri şi organizaţiilor publice să-şi atingă obiectivele mai uşor, mai rapid şi la un cost mai mic. Asigurarea interoperabilităţii sistemelor va încuraja semnificativ furnizarea de servicii publice electronice prin guvernanţă şi procese adecvate, în conformitate cu politicile şi obiectivele Uniunii Europene și prin schimb securizat de informaţii.

Prin e-commerce, TIC și cercetare – dezvoltare - inovare se doreşte promovarea mecanismelor moderne de e-commerce, prin alinierea la reglementările europene, încurajarea comercianţilor în folosirea canalelor de vânzare electronice: e-commerce, m-commerce, atât pe piaţa internă, cât și în afara ţării (internetul de mare viteză ajută firmele mici să rămână competitive şi le permite consumatorilor să beneficieze de o gamă largă de servicii oferite online), iniţierea de programe de cercetare-inovare în domeniul TIC cu un caracter predominant aplicativ, bazate pe nevoile industriei.

Astfel, investiţiile pentru această măsură, în perioada 2014 – 2020, vor fi direcţionate spre: investiții în rețele de internet în bandă largă; investiții pentru informatizarea completă a instituțiilor publice din domeniul administrației, educației, sănătății, protecției sociale, culturii, etc. (conexiuni de mare viteză); modernizarea infrastructurii TIC pentru dezvoltarea și implementarea de servicii și aplicații online pentru cetățeni (în domeniul administrației, educației, sănătății, protecției sociale, culturii, etc.); modernizarea infrastructurii TIC pentru dezvoltarea și implementarea de servicii și aplicații online pentru sectorul IMM-urilor (comerț și tranzacții electronice).

Acțiuni indicative

- Investiții în rețele de internet în bandă largă;
- Investiții pentru informatizarea completă a instituțiilor publice din domeniul administrației, educației, sănătății, protecției sociale, culturii, etc. (conexiuni de mare viteză);
- Modernizarea infrastructurii TIC pentru dezvoltarea și implementarea de servicii și aplicații online pentru cetățeni (în domeniul administrației, educației, sănătății, protecției sociale, culturii, etc.);
- Modernizarea infrastructurii TIC pentru dezvoltarea și implementarea de servicii și aplicații online pentru sectorul IMM-urilor (comerț și tranzacții electronice).

Măsura 1.4. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice

Sectorul turistic a fost afectat de lipsa unor politici generale, pe termen lung, de orientare şi dezvoltare a sectorului. Din acest motiv nu au putut fi valorificate resursele naturale, culturale, geografice, de mediu, de patrimoniu şi etnografice.

Una din premisele esenţiale pentru dezvoltarea turismului este asigurarea accesului spre obiectivele şi zonele de importanţă turistică. România pierde anual milioane de turişti români și străini din cauza proastei infrastructuri de transport. România are o natură extrem de generoasă şi un patrimoniu cultural de o mare valoare. Principalele forme de turism practicate în regiunea Sud Muntenia sunt turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și agroturismul.

Arealele cu cea mai mare intensitate a turismului sunt marile orașe ale regiunii, mai ales zona de nord a regiunii, stațiunile turistice din zonele montane și stațiunile balneare, zonele cu agroturism, majoritatea zonelor montane precum și anumite zone cu obiective turistice și culturale dispersate.

Potenţialul turistic foarte divers şi nu în totalitate exploatat, poate fi valorificat printr-o dotare corespunzătoare, prin modernizarea staţiunilor turistice cât şi prin creşterea calităţii serviciilor.

În ceea ce priveşte infrastructura hotelieră, numărul unităţilor de cazare din regiunea Sud Muntenia a crescut cu 60%, de la 295 la 472, din anul 1990. Acesta este rezultatul amplificării investiţiilor publice (co-finanţate din Programele SAPARD, PNDR, PHARE, POR, etc.) şi private din domeniul turistic.

Circa jumătate din unităţile de cazare din regiune sunt concentrate în judeţul Prahova (233), care găzduieşte unele dintre cele mai populare staţiuni turistice din ţară, cu precădere cele de pe Valea Prahovei, şi cu o circulaţie turistică intensă. La polul opus, cu mai puţin de 20 unităţi de cazare/judeţ, se regăsesc judeţele din partea de sud a regiunii (Teleorman, Giurgiu, Călăraşi) cu o ofertă turistică deficitară şi un număr foarte scăzut de turişti.

După cum se poate observa, investiţiile din domeniul turismului din ultimul deceniu s-au concentrat în zona montană din nordul regiunii, respectiv în Prahova, Argeş şi Dâmboviţa, zonă în care au apărut peste 150 de unităţi noi de cazare. În partea de sud a regiunii, numărul de unităţi de cazare a crescut lent sau chiar a scăzut (de ex. în Teleorman). Comparativ cu zona de nord, zona de sud a regiunii şi în special zona riverană fluviului Dunărea, deţine un potenţial turistic neexploatat suficient până în prezent, dar care în timp poate deveni prin investiţii susţinute o alternativă la turismul clasic montan.

Astfel, din punct de vedere al tipurilor de unităţi de cazare din regiunea Sud Muntenia, cele mai multe erau hoteluri (115), urmate de pensiuni agroturistice (109), pensiuni turistice (104). Pentru celelalte categorii de unităţi (hosteluri, apart-hotel-uri, hanuri, bungalouri, camping-uri, popasuri turistice, căsuţe turistice, nave de croazieră), oferta de cazare se rezumă la mai puţin de 10 unităţi. Repartiţia pe judeţe a acestor unităţi de cazare, pensiunile agroturistice sunt concentrate în Argeş (51,4% din total), iar hotelurile, pensiunile turistice, motelurile, vilele şi cabanele turistice în Prahova (peste 50% din total).

În perioada 2014 – 2020 investiţiile vor avea loc cu precădere în construirea, reabilitarea și modernizarea structurilor de cazare; amenajarea, reabilitarea şi promovarea obiectivelor naturale cu potențial turistic; activităţi de valorificare a potenţialului turistic local şi regional.

Acțiuni indicative

- Construirea, reabilitarea și modernizarea structurilor de cazare;
- Amenajarea, reabilitarea şi promovarea obiectivelor naturale cu potențial turistic;
- Activităţi de valorificare a potenţialului turistic local şi regional (cu precădere activități de promovare a potențialului turistic local și regional).

Măsura 1.5. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, sportive și recreative

Un domeniu în strânsă legătură cu turismul este cel al industriilor creative și culturale. S-a dovedit atât prin experiența internațională cât și prin experiența națională că evenimentele culturale (festivaluri de muzică, de teatru, de film, festivaluri folclorice, serbări populare etc.) au capacitatea de a atrage un număr important de turiști. Finanțarea culturii, în sensul larg al termenului, din fonduri publice și din fonduri private a fost până în prezent la un nivel insuficient și nu s-a făcut întotdeauna pe baza unor programe coerente și pe perioade mai lungi.

Infrastructura fizică de bază slab dezvoltată, în majoritatea comunelor din regiunea Sud Muntenia este una dintre cauzele care limitează dezvoltarea serviciilor de bază în spaţiul rural (facilităţi culturale, recreaţionale, de îngrijire a copiilor şi bătrânilor etc.). În majoritatea comunelor şi satelor, acestea sunt slab dezvoltate sau în unele cazuri aproape inexistente. Casele de cultură şi alte aşezăminte culturale se află într-o stare continuă de degradare, neputând oferi astfel servicii culturale populaţiei rurale, aspect ce se răsfrânge şi asupra situaţiei educaţionale a acesteia.

Valorificarea produselor și serviciilor culturale şi turistice ale zonei poate fi încurajată prin crearea unei infrastructuri de agrement care să ofere diverse modalităţi pentru petrecerea timpului liber, putând fi folosită şi de către turiştii care îşi petrec sejurul în această zonă.

În spaţiul mic urban, şi cu precădere în spaţiul rural, activitatea culturală este organizată în jurul aşezământului cultural. Majoritatea căminelor culturale, caselor de cultură şi a altor aşezăminte culturale se află într-o stare continuă de degradare, neputând oferi astfel, servicii culturale populaţiei, aspect ce se răsfrânge şi asupra situaţiei educaţionale a acesteia.

Păstrarea şi conservarea moştenirii rurale sunt esenţiale pentru dezvoltarea turismului rural, reprezentând o posibilitate de promovare a satelor româneşti cu efect pozitiv asupra turiştilor şi populaţiei locale.

Patrimoniul cultural românesc reprezintă o sursă importantă de dezvoltare la nivel local şi regional. Dezvoltarea durabilă nu se poate face în afara păstrării identităţii culturale, fapt care impune luarea în considerare şi a unor factori cum ar fi educaţia şi consumul cultural, îmbunătăţirea serviciilor culturale de bază din spaţiul românesc. Aceasta implică dezvoltarea infrastructurii de aşezăminte culturale, biblioteci, cămine culturale, locuri de petrecere a timpului liber, cât şi punerea în valoare a patrimoniului cultural, arhitectural şi natural.

Dimensiune importantă a vieţii sociale, viaţa culturală va fi revitalizată în condiţiile în care comunităţile locale vor deţine o infrastructură culturală adecvată. Funcţionarea aşezămintelor culturale la parametri calitativi, superiori, reprezintă un pas înainte spre schimbare, spre viitor, dezvoltare locală şi cooperare internaţională.

Tinerii s-au îndepărtat în ultimii ani de viaţa publică, deşi alcătuiesc un grup social şi cultural dinamic, din cauza statutului lor social fragil şi a discrepanţei apărute între obiectivele de politică publică şi rezultatele aplicării acestora. Astfel, pentru a facilita tranziţia tinerilor într-o societate aflată într-o permanentă schimbare şi pentru a realiza un echilibru între generaţii, este necesară corelarea şi armonizarea programelor prin aplicarea unor politici publice cu impact social şi educaţional în rândul tinerilor.

În ceea ce priveşte sportul, doar 8% din români practica sport în mod regulat, iar 49% nu practică sport niciodată. Acest fapt are efecte nocive asupra populaţiei României, care în momentul de faţă se află pe trend ascendent în creşterea numărului de persoane supra-ponderale sau cu un grad de obezitate ridicat, efecte care duc la probleme de sănătate, reduc calitatea şi durata vieţii. Sportul aduce beneficii celor care îl practică, nu doar din perspectiva fizică, ci şi din punct de vedere al educaţiei, cu ramificaţii în dimensiunea socială şi a caracterului, componente esenţiale în dezvoltarea personalităţii omului.

În ultimii ani, s-au făcut investiții în infrastructura sportivă, prin construcţia de săli de sport, stadioane, terenuri de sport, etc., iar acum este nevoie de un efort comun prin care această infrastructură să fie folosită, astfel încât populaţia tânără să se formeze şi prin prisma educaţiei sportive.

Apărarea şi îmbunătăţirea calităţii mediului înconjurător, menţinerea echilibrului ecologic, prin realizarea şi dezvoltarea spaţiilor verzi şi a cadrului natural din regiune, trebuie să constituie o preocupare permanentă a administraţiei publice locale, agenţilor economici, organizaţiilor neguvernamentale şi a cetăţenilor.

În perioada 2014 – 2020, investiţiile vor fi distribuite cu precădere spre: realizarea, reabilitarea, modernizarea şi consolidarea infrastructurii culturale; realizarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii sportive; realizarea, reabilitarea şi modernizarea infrastructurii recreative; realizare zone verzi în cartiere rezidenţiale.

Acțiuni indicative

- Realizarea, reabilitarea, modernizarea şi consolidarea infrastructurii culturale;
- Realizarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii sportive;
- Realizarea, reabilitarea şi modernizarea infrastructurii recreative;
- Realizare zone verzi în cartiere rezidenţiale.

Măsura 1.6. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural

În ultimele decenii ale secolului al XX-lea, dezvoltarea economică şi globalizarea, pericolul marginalizării şi cel al dispariţiei cu care se confruntau numeroase comunităţi, precum şi erodarea treptată a credinţelor şi convingerilor tradiţionale au făcut imperios necesară reconsiderarea pe plan internaţional a locului patrimoniului cultural, precum şi a rolului acestuia în viitorul societăţilor. Deoarece uniunea în diversitate este unul dintre principiile de bază ale Uniunii Europene, a devenit vitală formularea unor strategii armonizate cu aspiraţiile şi realităţile culturale ale fiecărei ţări.

Trebuie constatat faptul că, în ceea ce priveşte protejarea patrimoniului cultural şi integrarea sa în marile proiecte de dezvoltare durabilă, România nu a pus în aplicare cu determinare şi consecvenţă măsuri eficiente, în conformitate cu prevederile convenţiilor internaţionale la care a aderat şi cu interesul public pe care îl reprezintă patrimoniul cultural şi natural. Rezultatul care se poate observa este o pierdere accelerată şi irecuperabilă a patrimoniului. Această stare de fapt are cauze istorice şi o dată cu creşterea economică, presiunea investiţiilor imobiliare şi a dezvoltărilor necontrolate antrenează distrugerea a ceea ce a mai rămas intact: centrele istorice ale oraşelor, zonele de arhitectură protejată, siturile arheologice, arhitectura rurală tradiţională, siturile şi rezervaţiile naturale, peisajele şi căile de acces la acestea. Aceste distrugeri sunt favorizate de menţinerea sub pretextul încurajării dezvoltării a unei legislaţii extrem de permisive în domeniile urbanismului, amenajării teritoriului, protejării mediului şi a patrimoniului istoric.

Distrugerea sau degradarea patrimoniului construit şi natural înseamnă dispariţia memoriei şi a identităţii culturale a cetăţenilor României şi, în consecinţă, incapacitatea de a transmite această moştenire generaţiilor următoare. Edificarea unui viitor durabil nu poate avea loc fără includerea în

strategiile de dezvoltare ale României şi valorificarea a ceea ce are ea mai preţios: patrimoniul său cultural şi natural. Distrugerea sau neglijarea acestuia înseamnă, totodată, sărăcirea ireversibilă a contribuţiei României, ca membră a Uniunii Europene, la diversitatea culturală europeană.

Patrimoniul construit şi natural al României este reprezentat nu numai de obiecte separate – edificii sau arbori protejaţi – ci şi de o ţesătură consistentă din care acestea fac parte: clădiri, ansambluri, centre istorice, cu străzi, pieţe şi parcuri, vestigii arheologice, vecinătăţi caracteristice, constituind peisaje cu aşezări urbane şi rurale, ape, relief, păduri. Fiecare dintre aceste elemente, ca de altfel întregul în sine, cuprinde valori cultural-istorice, etnografice, artistice, religioase, performanţe tehnice, reprezintă un cadru personalizat de culturile umane care l-au locuit şi oferă un suport de calitate pentru dezvoltarea societăţii.

Fără a fi pe deplin cunoscut şi înţeles – dar folosit în mod continuu – patrimoniul este, pe multe planuri, benefic pentru societate. Din păcate însă, valori de patrimoniu se pierd irecuperabil în ultima vreme, din ce în ce mai accelerat şi mai masiv. Patrimoniul construit şi natural este pus în pericol nu numai de factori naturali (fenomene atmosferice, inundaţii, seisme), dar şi de surse de nocivităţi, incendii, agresiuni, distrugeri provocate de oameni.

Monumentele catalogate cu valenţe istorice sunt reprezentate de cele 4.768 monumente de arheologie, arhitectură fortificată, arhitectură religioasă, arhitectură civilă sau vestigii de pictură şi sculptură monumentală care se regăsesc pe teritoriul regiunii. Sud Muntenia deţine în patrimoniul său natural 3 parcuri naţionale şi naturale din totalul de 13 de pe toată suprafaţa României.

Ca şi rezervaţii naturale în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011, se înregistrau un număr de 68 de rezervaţii naturale, dintre care 31 în judeţul Argeş, acoperind circa 46% din suprafaţa regiunii. La cealaltă extremă se găseşte judeţul Ialomiţa care nu deţine decât 3 rezervaţii naturale pe întreg teritoriul său. De asemenea, s-au conservat 18 monumente ale naturii, în doar 3 judeţe şi anume Ialomiţa, Giurgiu şi Teleorman.

Marcarea traseelor montane în scopul ghidării turistului este cea mai comună formă de orientare turistică. Orientarea turistică, în condiţiile reliefului muntos, împădurit, de multe ori greu accesibil, cu diferenţe mari de nivel şi variaţii meteo este mai dificilă, existând riscul rătăcirii şi, totodată, pericolul de accidentare.

Astfel, în perioada 2014 – 2020, investiţiile vor fi direcţionate cu precădere spre: restaurarea, protecția și valorificarea siturilor, monumentelor şi ansamblurilor culturale, istorice şi de artă, inclusiv infrastructura de acces la aceste; amenajarea, marcarea şi promovarea traseelor turistice, tematice şi itinerariilor culturale folosind potenţialul Tehnologiilor Informaţiei şi Comunicaţiei; reabilitarea clădirilor cu valoare ambientală; realizarea de monumente (opere) culturale pentru a valorifica identitatea şi personalitatea poporului român.

Acțiuni indicative

- Restaurarea, protecția și valorificarea siturilor, monumentelor şi ansamblurilor culturale, istorice şi de artă, inclusiv infrastructura de acces la acestea;
- Amenajarea, marcarea şi promovarea traseelor turistice, tematice şi itinerariilor culturale folosind potenţialul Tehnologiilor Informaţiei şi Comunicaţiei;

- Reabilitarea clădirilor cu valoare ambientală;
- Realizarea de monumente (opere) culturale pentru a valorifica identitatea şi personalitatea poporului român.

Prioritatea 2. DEZVOLTARE URBANĂ DURABILĂ

OBIECTIV

Dezvoltarea policentrică și echilibrată a rețelei de localități urbane

Justificare

Oraşele deţin calităţi culturale şi arhitecturale unice, forţe puternice de incluziune socială şi posibilităţi excepţionale de dezvoltare economică, reprezentând centre de cunoaştere şi surse de creştere şi inovaţie. Acest lucru este confirmat şi de faptul că toate economiile lumii aflate în creştere predau o lecţie simplă: oraşele sunt cele mai puternice motoare de creştere ale unei economii. Pe plan mondial, oraşele participă cu aproximativ 70% din PIB-ul global, iar în UE acest procent este de 67%.

Cu toate acestea, tot aici se manifestă extrem de acut o serie de probleme permanente, precum şomajul, segregarea şi sărăcia. Pentru contracararea acestor provocări şi pentru realizarea obiectivului unei societăţi inteligente, durabile şi favorabile incluziunii, prevăzut în strategia Europa 2020 propunerile Comisiei Europene pentru perioada 2014 - 2020 evidenţiază o **mai mare importanţă acordată dimensiunii teritoriale** şi urmăresc **stimularea politicilor urbane integrate** pentru a intensifica dezvoltarea urbană durabilă, în vederea consolidării rolului oraşelor în contextul politicii de coeziune.

Succesul în materie de dezvoltare urbană integrată poate fi atins numai prin abordarea unitară a principalelor dimensiuni ale vieţii urbane, respectiv economică, socială, culturală şi de mediu.

Aşadar, o abordare integrată şi teritorială este multidimensională, dar trebuie adaptată la caracteristicile şi nevoile specifice situaţiilor identificate în regiune. Aceasta poate presupune depăşirea graniţelor administrative şi poate necesita o mai mare disponibilitate din partea diferitelor niveluri de guvernare de a coopera şi de a coordona acţiuni pentru realizarea unor obiective comune.

Oraşele din România au potenţialul de a-şi creşte competitivitatea şi de a reprezenta motoare puternice şi de durată pentru o creştere economică sustenabilă. De fapt, urbanizarea şi dezvoltarea sunt două procese care se intercalează. Istoric, nici o ţară nu a reuşit să atingă o etapă de dezvoltare ridicată fără un proces prealabil de urbanizare. Structura sistemului de aşezări urbane din regiunea Sud Muntenia este alcătuită dintr-o reţea de 48 de municipii şi oraşe de dimensiuni mici şi medii, cu un grad scăzut de urbanizare (sub 50%) care nu au putut să funcţioneze ca şi centre polarizatoare pentru spaţiile rurale extinse.

Aşadar, încurajarea dezvoltării policentrice, apariţiei unei noi relaţii oraş-sat, intensificarea specializării şi creşterea performanţei economice, inclusiv prin îmbunătăţirea conectivităţii şi accesibilităţii sunt factori care pot influenţa urbanizarea şi dezvoltarea regiunii Sud Muntenia. De asemenea, deţinerea unor instituţii performante reprezintă un alt factor decisiv în vederea creării unui mediu urban dezvoltat.

Măsura 2.1. Consolidarea capacității locale, județene și regionale de planificare spațială și urbană

Un bun aparat administrativ este obligatoriu în vederea corelării eficiente a politicilor cu investiţiile locale, prin intermediul unor documente de planificare elaborate în mod corespunzător. De altfel, s-a constatat că în lipsa unor strategii sau politici integrate ale zonelor protejate ale oraşelor sau din lipsa de viziune a proiectelor urbane, peisajul cultural şi industrial urban care conferă caracterul distinctiv al unui oraş a fost profund agresat.

În domeniul mobilităţii urbane, principala problemă este lipsa unei politici integrate a mobilităţii urbane care să fie transpusă prin intermediul planurilor de mobilitate urbană care ar asigura corelarea dintre dezvoltarea urbană şi dezvoltarea infrastructurii de transport. În consecinţă, oraşele sunt afectate de lipsa sau insuficienţa pietonalelor, pistelor pentru biciclişti, de lipsa unor mijloace de transport nepoluante, de lipsa locurilor de parcare, de necorelarea nevoilor oraşului cu proiectele ce vizează accesibilitatea.

Acţiuni indicative

- Sprijin pentru îmbunătățirea competențelor de planificare spațială şi urbană;
- Sprijin pentru elaborarea și implementarea de strategii şi planuri spațiale şi urbane (de dezvoltare urbană, amenajare peisagistică, amenajare a teritoriului periurban, planuri zonale pentru centrele civice, planuri de mobilitate urbană şi strategii de transport public urban, plan de amenajare a teritoriului regiunii, acţiuni de înscriere în cadastru şi cartea funciară a centrelor urbane şi a UAT-urilor învecinate, etc.).

Măsura 2.2. Dezvoltarea şi regenerarea urbană durabilă

A devenit limpede faptul că proiectarea urbană este insuficientă în generarea dezvoltării urbane, că aceasta trebuie corelată cu resursele (umane, financiare, de terenuri, etc.) şi cu programele de investiţii publice în domeniile cheie pentru dezvoltarea urbană.

Conceptul de **dezvoltare urbană durabilă** încorporează aspecte precum: atractivitatea oraşelor (transport, accesibilitate şi mobilitate; acces la servicii; cultură şi identitatea locală; mediul natural şi construit), sprijin pentru inovaţie (implicarea în programe de cercetare; promovarea de parteneriate cu universităţile şi centrele de cercetare; digitalizarea serviciilor publice; adoptarea inovaţiilor ecologice), crearea de locuri de muncă şi finanţarea regenerării urbane.

Regenerarea urbană promovată de Uniunea Europeană impune intervenţii în zonele urbane aflate în dificultate (cartiere de locuinţe, situri industriale sau militare dezafectate, centre istorice, etc.). Aceste zone au nevoie de relansarea economică, de reinserţia socială şi economică a locuitorilor, de ameliorarea calităţii mediului urban.

În consecinţă, se vor finanţa proiectele ce vor viza următoarele domenii după cum urmează:

a) <u>Infrastructura</u>

Aşadar, o primă prioritate este aceea de a îmbunătăţi conectivitatea şi accesibilitatea. Transporturile influențează şi la rândul lor sunt influențate de caracteristicile dezvoltării economice. Ele contribuie, în mod substanțial la formarea P.I.B., creează oportunități pentru angajarea forței de muncă şi beneficii indirecte orientate către dezvoltarea regională şi globalizare. Din aceste motive, putem aprecia că transporturile reprezintă o putere economică, un liant şi un factor de influență al celorlalte sectoare de activitate. Totodată, nu trebuie uitat şi faptul că infrastructura de transport reprezintă "sursa" unor externalităţi pozitive prin stimularea activităților conexe (de producție, comerț, etc.) influențând nivelul productivității şi al creşterii economice în ansamblu.

În condiţiile dezvoltării orașului, circulația rutieră se schimbă, viteza de circulație creşte, volumul de transport creşte în concordanță cu tendințele de dezvoltare materială şi socială a locuitorilor. Se impune deci, susţinerea investiţiilor în ceea ce priveşte **dezvoltarea unor**

infrastructuri de conectare, asigurarea mobilităţii persoanelor şi mărfurilor şi susţinerea unui transport ecologic, eficient şi ieftin (înlocuirea parcului de maşini).

Acțiuni indicative

- Dezvoltarea unor infrastructuri de conectare;
- Asigurarea mobilităţii persoanelor şi mărfurilor;
- Susţinerea unui transport eficient şi ieftin (înlocuirea parcului de maşini).

b) Mediul

Până la 75% din emisiile de CO^2 se generează în oraşe, care joacă, prin urmare, un rol de importanță specială în dezvoltarea unei economii cu emisii scăzute de carbon şi eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor.

Stimularea creşterii eficienţei energetice poate aduce beneficii socio-economice pentru oraşe, cum ar fi reducerea timpilor de deplasare, îmbunătăţirea calităţii aerului şi sănătăţii, creşterea numărului de spaţii verzi, precum şi reducerea facturilor la energie şi a costurilor de operare. Reducerea consumului de energie prin măsuri de eficienţă energetică şi o mai bună planificare urbană pot reduce dependenţa unui oraş de combustibili de import şi a costurilor cu energia. De asemenea, investiţiile în **reabilitarea sistemelor de iluminat** pot genera economii importante de energie electrică cu care se poate extinde zona iluminată public din diferite oraşe şi comune, fără o creştere a facturii municipale de energie electrică.

Acțiuni indicative

- Stimularea eficienţei energetice în clădirile existente;
- Reducerea amprentei lăsate asupra mediului;
- Promovarea utilizării energiilor regenerabile şi iluminatul public;
- Reciclarea terenurilor (prin decontaminarea şi introducerea lor în circuitul economic pentru a contribui la reducerea consumului de teren şi la combaterea expansiunii urbane);
- Protejarea zonelor naturale şi întărirea legăturilor dintre aceste zone şi oraşe (de exemplu, prin intermediul centurilor verzi şi/sau a coridoarelor conectate şi în continuitate cu reţelele de parcuri şi spaţii publice), „reînverzirea” oraşului existent, etc.

c) Incluziunea socială

La nivelul oraşelor româneşti – problemele de ordin social sunt generate de sărăcie, şomaj, lipsa utilităţilor, accesibilitate, aspecte care încurajează amplificarea fenomenului de segregare socială şi la nivelul cartierelor.

În regiunea Sud Muntenia aceste probleme sunt concentrate în oraşele mici şi mijlocii, în principal din cauza situaţiei economice aflate în declin şi a infrastructurii fizice deficitare. Categoriile de populaţie cele mai expuse riscului de sărăcie sunt cele care fac parte din comunităţile defavorizate.

Aşadar, cele două categorii de oraşe caracterizate de sărăcie comunitară şi excluziune socială sunt cele monoindustriale, afectate puternic de restructurările din industrie şi de închiderea fostelor întreprinderi de stat (de exemplu Mioveni, Găeşti, Răcari, etc.) şi cele dependente de agricultură (de exemplu Căzăneşti, Fierbinţi Târg, Călăraşi, etc.).

Acţiuni indicative

- Integrarea persoanelor ce fac parte din comunităţi defavorizate, asigurând egalităţi de şanse în educaţie formare profesională şi integrarea pe piaţa forţei de muncă;
- Asigurarea disponibilităţii şi accesibilităţii serviciilor de sănătate şi asistenţă socială;

d) <u>Aspecte economice</u>

Oraşele nu sunt rezultate numai ale politicilor statului, ci sunt în primul rând rezultate ale evoluţiei şi dinamicii **dimensiunii economice**. Competitivitatea oraşelor depinde de gradul de diversificare al bazei lor economice, iar în regiunea Sud Muntenia sunt prezente un număr mare de oraşe cu un grad scăzut de atractivitate datorat specializării acestora pe o singură ramură de activitate, fapt care are reprecursiuni directe asupra întregii economii regionale.

În acest sens, politicile cele mai eficiente nu urmăresc modificarea structurii economice existente a oraşelor, ci o susţin în vederea valorificării avantajelor competitive şi comparative. Concretizarea acestor politici se poate realiza atât prin **susţinerea antreprenoriatului autohton, diversificare**a **economiei** şi **sistemelor de producţie locală**, cât şi prin **pregătirea adecvată** a pieţei forţei de muncă prin programe educaţionale şi de formare pentru muncitori şi, implicit, prin **creşterea ocupării forţei de muncă.** Prin finanţarea acestor acţiuni se va diminua riscul unor perturbări economice grave, aşa cum s-a întâmplat în zonele monoindustriale, unde dinamica economică era susţinută doar printr-un sector de activitate.

Acţiuni indicative

- Creşterea ocupării forţei de muncă;
- Susţinerea antreprenoriatului autohton şi diversificarea economiei şi sistemelor de producţie locală, în paralel cu pregătirea adecvată a pieţei forţei de muncă prin programe educaţionale şi de formare pentru muncitori.

e) <u>Cultura şi arhitectura</u>

Din perspectiva dimensiunii culturale, oraşele reprezintă mediile unde se concentrează activităţile culturale, reprezentând adevărate centre de cunoaştere şi creativitate, concentrând majoritatea centrelor universitare, liceelor, muzeelor sau bibliotecilor, dar şi instituţiilor de cercetare şi cunoaştere.

Arhitectura reprezintă o formă de manifestare fundamentală a culturii, a istoriei şi cadrului vieţii oferind caracterul distinctiv oraşelor şi constituind patrimoniul de mâine.

După anul 1989, patrimoniul construit şi cultural s-a degradat într-un ritm mai rapid decât măsurile de protejare sau conservare. În consecinţă, se impun intervenţii pentru **protejarea patrimoniului şi introducerea lui în circuitul turistic; creşterea calităţii diversităţii şi identităţii arhitecturale şi revalorizarea spaţiilor publice deteriorate şi crearea de noi spaţii deschise; rezolvarea problemelor de accesibilitate şi stimularea eco-eficienţei şi a facilităţilor clădirilor.**

Acţiuni indicative

- Protejarea patrimoniului şi introducerea lui în circuitul turistic;
- Stimularea eco-eficienţei şi a facilităţilor clădirilor;
- Rezolvarea problemelor de accesibilitate;
- Creşterea calităţii diversităţii şi identităţii arhitecturale;
- Revalorizarea spaţiilor publice deteriorate şi crearea de noi spaţii deschise.

f) <u>Inovarea</u>

În scopul încurajării soluţiilor noi şi inovatoare în materie de dezvoltare urbană durabilă, pentru perioada de programare 2014 - 2020 s-a dezvoltat la iniţiativa Comisiei Europene - Platforma de dezvoltare urbană, mecanism destinat creşterii vizibilităţii contribuţiei oraşelor la strategia Europa 2020 în cadrul politicii de coeziune, facilitării acţiunilor integrate şi inovatoare pentru dezvoltarea urbană durabilă, precum şi valorificării rezultatelor acestora.

Acţiunile inovatoare în mediul urban vor consta în proiecte urbane pilot, proiecte demonstrative şi studii aferente de interes european. Sfera acestora poate include toate obiectivele tematice şi priorităţile de investiţii (articolul 9 din propunerea de regulament privind FEDR).

Acțiuni indicative

- Acţiuni inovatoare în mediul urban (proiecte urbane pilot, proiecte demonstrative sau studii aferente de interes european).

Măsura 2.2. „Dezvoltarea şi regenerarea urbană durabilă" poate fi abordată şi într-o manieră integrată prin intermediul mecanismului de implementare - **Investiții Teritoriale Integrate**[36]**-** şi poate acoperi diferite tipuri de oraşe şi zone urbane, acest instrument permiţând finanţarea acţiunilor integrate de la nivel de cartier până la zone funcţionale urbane.[37]

Astfel, **orașele ce au nevoie de abordări integrate a investiţiilor pot fi orașele din cadrul conurbațiilor de pe Valea Prahovei (Sinaia – Bușteni - Azuga), București – Ploiești –Târgoviște – Fieni – Comarnic, orașele gemene de la Dunăre (Turnu Măgurele-Nicopole, Zimnicea - Svishtov, Giurgiu - Ruse, Oltenița - Tutrakan și Călărași – Silistra), orașele monoindustriale, dar și orașele mici și mijlocii din cadrul regiunii. Sprijinul va fi acordat pentru fiecare categorie de orașe, în funcție de specializarea funcțională a oraşului și de rolul jucat de acesta în teritoriu.**

Concentraţia de zone rurale cu densitate mare în jurul conurbaţiei Bucureşti – Ploieşti - Târgovişte recomandă dezvoltarea unei infrastructuri de conectare şi impune realizarea de investiţii pentru a stimula creşterea economică, în vederea transformării acestor zone în regiuni urbane funcţionale şi interconectate.

Per ansamblu, cu cât aceste conurbaţii sunt mai interconectate, cu atât acestea pot beneficia mai bine de sinergiile create de fluxul de persoane, capital şi idei, dar şi de o masă economică mai importantă – care permite regiunilor să atragă chiar mai multe persoane, mai mult capital şi mai multe idei. (*Raportul „Orașe competitive", elaborat de Banca Mondială pentru MDRAP*)

Măsura 2.3. Creșterea cooperării între mediul urban și rural

Regiunea Sud Muntenia este dominată de numeroase oraşe de mici dimensiuni şi de un spaţiu rural semnificativ care reprezintă peste 70% din teritoriul său. Spaţiile rurale româneşti sunt entităţi cu o puternică inerţie istorică, dar totodată, acestea sunt tributare constrângerilor legate de distanţă, de infrastructură, de calitatea şi pregătirea forţei de muncă, etc.

[36] **Investiția teritorială integrată** este un instrument al unei strategii de dezvoltare teritorială, ce permite implementarea acesteia într-o manieră integrată, prin utilizarea de fonduri din cel puțin două axe prioritare din același program operațional sau din programe operaționale diferite. Este prevăzută la art.99 – Regulament General.

[37] Informaţii preluate din documentul „Dezvoltare Urbană Durabilă Integrată"

În vederea atingerii obiectivului de dezvoltare teritorială şi diminuare a disparităţilor, se impune exploatarea avantajelor teritoriale prin crearea şi stimularea unei dinamici excepţionale între componenta urbană şi cea rurală a sistemului de aşezări. De altfel, oraşele mici joacă un rol esenţial în dezvoltarea zonei adiacente rurale prin legături de producţie directă cu spaţiul rural şi prin efecte de difuzare a dezvoltării către zonele adiacente.

Aşadar, pentru a putea folosi sistemele de aşezări ca instrumente în dezvoltarea teritorială este necesar a se „racorda" relaţiile dintre aşezări prin creşterea cooperării urban-rural, cooperarea partenerială între localităţile urbane şi rurale mici şi mijlocii la scară regională şi transnaţională.

În acest mod se creează noi premise de difuzie spaţială a efectelor pozitive ale politicilor de dezvoltare. O astfel de abordare de cooperare inteligentă între localităţile urbane şi rurale se înscrie şi în principiile ce stau la baza politicii Uniunii Europene de creştere a capacităţii de a ajuta partenerii teritoriali să conlucreze. De asemenea, se vor putea obţine noi pârghii mai puternice pentru schimbare şi se vor crea premise de utilizare a punctelor forte ale fiecărei entităţi angrenate în viitoarele reţele policentrice urban-rurale pentru a se obţine cel mai bun efect.

Acțiuni indicative

- Sprijinirea parteneriatelor între localitățile urbane și rurale mici și mijlocii în cadrul sistemelor urbane;
- Sprijinirea asocierilor între municipiile de rang superior și localitățile din aria de influență reciprocă (zone metropolitane);
- Sprijin pentru dezvoltarea unor forme de cooperare și asumare a rolului de centru urban, de către localitățile rurale cu loc central în relație cu teritoriul înconjurător rural, în zonele profund rurale.

Prioritatea 3. CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMIEI REGIONALE PE TERMEN LUNG

OBIECTIV

Creșterea economiei regionale prin stimularea competitivității IMM-urilor autohtone și consolidarea cercetării – dezvoltării – inovării

Justificare

Creșterea economică durabilă și îmbunătățirea nivelului de trai al populației sunt determinate de dezvoltarea competitivității economiei regionale în contextul provocărilor mondiale: globalizarea, deschiderea piețelor internaționale, evoluția rapidă a tehnologiei. Dimensiunile acestor fenomene nu pot fi ușor cuantificate, însă important este ca provocările să fie mai bine înțelese și, mai departe, transformate în oportunități de economia regională.

O caracteristică importantă a regiunii Sud Muntenia ce trebuie punctată este existența unor diferențe semnificative dintre județele din nord și cele din sud, caracterizate prin specializări diferite, respectiv industrie și agricultură, aspect care influențează foarte mult și rezultatele economice ale celor două grupuri de județe.

Nivelul de dezvoltare economică se apreciază luând în considerare un sistem de indicatori dintre care cei mai semnificativi sunt: produsul intern brut regional, produsul intern brut regional pe locuitor și nivelul productivităţii muncii la nivel regional. Astfel, în anul 2010, PIB-ul regiunii Sud Muntenia a reprezentat 12,6% din valoarea la nivel național și 0,13% din media UE-27. Contribuția celor 7 județe la formarea PIBR evidențiază decalajul dintre performanțele economice ale acestora, valoarea cea mai mare fiind înregistrată de Prahova (27,5%), iar cea mai mică de Ialomița (7,3%).

Din punct de vedere al indicatorului PIBR/locuitor, important indicator de analiză a disparităților regionale, Sud Muntenia s-a situat pe locul 5 la nivel național și pe locul 9 în topul celor mai sărace 20 de regiuni din UE, la nivelul anului 2010. Diferențele importante în ce privește dezvoltarea economică a județelor componente se reflectă în valorile indicelui de disparitate a PIB/locuitor. Astfel că un singur județ din regiunea Sud Muntenia, și anume Argeșul, se regăsea printre cele mai dezvoltate 10 județe din țară, iar Teleorman printre ultimele 5 cel mai puțin dezvoltate județe.

Deşi a progresat substanţial în ultimii ani, regiunea Sud Muntenia prezintă serioase decalaje de competitivitate în raport cu celelalte regiuni din România și UE. Motivele acestei rămâneri în urmă se regăsesc la nivelul tuturor elementelor care determină capacitatea competitivă, iar toate se traduc, în ultimă instanţă, într-o productivitate scăzută, ceea ce defineşte problema competitivităţii în Sud Muntenia.

În următoarea perioadă de programare 2014 – 2020, se va urmări orientarea investițiilor în vederea sprijinirii sectorului IMM, a cercetării – dezvoltării – inovării, investiții pentru facilitarea aplicării inovării în mediul economic și promovarea cooperării interne și internaționale.

Măsura 3.1. Sprijinirea dezvoltării sectorului IMM, în special a celor bazate pe cunoaștere

Sectorul IMM-urilor joacă un rol extrem de important într-o economie modernă, dovedindu-se a fi cel mai activ sector al economiei și totodată un formidabil sistem inovativ. Efectele pozitive generate de sectorul IMM-urilor sunt multiple, cele mai cunoscute fiind: îmbunătățirea mediului concurențial, crearea de oportunități de dezvoltare și adaptare a tehnologiilor, corespunzător unei nevoi concrete, ocuparea nișelor de piață care nu sunt profitabile pentru întreprinderile de mari dimensiuni, valorificându-le intens și eficient ca pe reale oportunități, ancorarea în economiile locale prin valorificarea resurselor locale (financiare, materiale, de forță de muncă, dar și informaționale).

Considerat domeniu de interes strategic și la nivelul regiunii Sud Muntenia, IMM-urile reprezintă peste 99% din numărul total de întreprinderi, având o contribuție vitală la creșterea economiei regionale, prin generarea celui mai mare număr de noi locuri de muncă cu un cost de capital mai scăzut, constituind astfel o importantă alternativă de combatere a șomajului.

Mediul de afaceri în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011, s-a caracterizat printr-o evoluție ascendentă până în 2008, când numărul întreprinderilor a crescut cu 34,45% față de 2004, și perioada de criză economică și financiară, a cărei efecte s-au resimțit cel mai puternic de la jumătatea anului 2009, numărul de întreprinderi active reducându-se cu 16,64% până în 2011.

Pornind de la problemele majore ale IMM-urilor din Sud Muntenia, respectiv nivelul relativ ridicat de vulnerabilitate, resurse financiare limitate și un spațiu redus de manevră economică, pentru relansarea creșterii și ocupării forței de muncă, regiunea are nevoie de mai mulți antreprenori, deoarece antreprenoriatul stimulează competitivitatea și spiritul inovator al economiilor și este esențial pentru îndeplinirea obiectivelor pe termen lung. Densitatea întreprinderilor la 1000 de locuitori la nivelul regiunii evidențiază dezechilibrele semnificative din punct de vedere al spiritului și al nivelului antreprenorial, fiind totodată și un indicator relevant în caracterizarea dimensiunii piețelor regionale și a evoluției sectorului întreprinderilor la nivel regional.

La nivelul anului 2011, regiunea Sud Muntenia avea o densitate de 15,29 întreprinderi la 1000 de locuitori, sub media națională de 24 de întreprinderi/1000 loc și mult sub media UE 27 de 42 întreprinderi/1000 loc.

Cu un nivel atât de scăzut al nivelului antreprenorial, investițiile vor trebui să se axeze pe promovarea culturii antreprenoriale, cu precădere campanii de conștientizare și educare a populației, în special a celei din mediul rural, dar și dezvoltarea abilităților de planificare strategică pentru întreprinzătorii existenți și potențiali.

Totodată, este necesar să se pună accent pe diversificarea și modernizarea infrastructurii de sprijin pentru afaceri, prin măsuri ce vizează atât crearea infrastructurilor și dotarea acestora, cât și diversificarea și promovarea serviciilor furnizate de acestea, cu precădere incubatoare, parcuri industrial, tehnologice, științifice.

IMM-urile ar trebui sprijinite pentru realizarea de investiții în active tangibile și intangibile, dar și pentru accesarea de servicii adaptate nevoilor lor, în special instruire, consultanță, standardizare, certificare, obținerea drepturilor de proprietate intelectuală, acces pe noi piețe și internaționalizare.

Un sprijin important va trebui acordat în perioada 2014 – 2020 pentru crearea de rețele de furnizori de capital de risc, numiți și business-angels, investitori privaţi care sprijină ideile noi în afaceri şi doresc să participe la transpunerea lor în practică încă din stadiul incipient, deoarece aceștia reprezintă o sursă importantă de expertiză, resurse financiare și contacte de afaceri.

Totodată, în vederea facilitării accesului la finanțare, investițiile ar trebui direcționate și către crearea de scheme de finanțare ce oferă capital de pre-inițiere și inițiere a afacerilor. De asemenea, o atenție deosebită trebuie acordată pentru dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, care să profite la maximum de noile evoluții tehnologice și de avantajele Tehnologiei Informației și Comunicării.

Acțiuni indicative

- Promovarea culturii antreprenoriale (cu precădere campanii de conștientizare și educare a populației, în special a celei din mediul rural; dezvoltarea abilităților de planificare strategică pentru întreprinzătorii existenți și potențiali);
- Diversificarea și modernizarea infrastructurii de sprijin pentru afaceri (măsuri ce vizează atât crearea infrastructurilor și dotarea acestora, cât și diversificarea și promovarea serviciilor furnizate de acestea);
- Sprijin pentru investiții în active tangibile și intangibile;
- Sprijin pentru accesarea de servicii adaptate nevoilor IMM (în special instruire, consultanță, standardizare, certificare, obținerea drepturilor de proprietate intelectuală, acces pe noi piețe și internaționalizare);
- Sprijin pentru crearea de rețele de furnizori de capital de risc (business-angels);
- Sprijin pentru crearea de programe de capital de pre-inițiere și inițiere a afacerilor;
- Dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri.

Măsura 3.2. Susținerea cercetării-dezvoltării-inovării ca factor important al competitivității

În ultimul deceniu toate economiile au început să acorde o importanţă crescândă cercetării şi în special inovării și transferului tehnologic. Conştientizând importanţa inovării ca element esenţial al

succesului economic, Uniunea Europeană şi, implicit, România şi-au îndreptat atenţia spre domeniul cercetării ştiinţifice, ca factor decisiv al dezvoltării socio-economice.

Ieşirea treptată din criza financiară şi nevoia de a răspunde provocărilor globale au făcut ca inovarea să devină mai importantă ca niciodată. Problemele legate de schimbările climatice, securitatea alimentară şi energetică, sănătate şi îmbătrânirea populaţiei pot fi soluţionate prin intermediul inovării. Iar acesta este motivul pentru care Comisia Europeană a elaborat Strategia Europa 2020, plasând inovarea în centrul acesteia și stabilind ca principal obiectiv: investirea a 3% din PIB-ul UE în cercetare – dezvoltare – inovare, până în 2020, în timp ce România și-a propus atingerea țintei de 2% din PIB.

Provocarea-cheie pentru România este nivelul scăzut de competitivitate, cu consecințe importante pentru sistemul CDI. *Global Competitiveness Report 2012* clasifică România pe locul 78 din 150 de țări clasate, economia fiind una bazată pe eficiență, în timp ce celelalte economii ale UE sunt fie bazate pe inovare, fie în tranziție către aceasta.

În acest context, regiunea Sud Muntenia înregistrează performanțe modeste, activitatea de cercetare – dezvoltare – inovare fiind afectată destul de puternic și de criza economică de la nivel mondial. Cu toate că are un potențial foarte mare de creare de cunoștințe noi, în Sud Muntenia există un număr foarte scăzut de întreprinderi inovative, de entități de inovare şi transfer tehnologic. În ceea ce privește numărul de salariați din CDI, regiunea s-a clasat doar pe locul 6 la nivel național și pe locul 3 în funcție de cheltuielile totale din CDI, în 2011.

O creștere inteligentă la nivelul regiunii Sud Muntenia, care să se bazeze pe cercetare – dezvoltare – inovare în vederea creării de noi produse şi servicii, care să genereze creştere economică şi noi locuri de muncă şi să ajute în a face faţă provocărilor de ordin social, presupune acțiuni pentru dezvoltarea culturii inovării, investiții în infrastructura de CDI, investiții pentru derularea activităților de CDI, inclusiv derularea de proiecte complexe și acordarea de sprijin pentru obținerea și protejarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Astfel, încurajarea și susținerea cercetării-dezvoltării-inovării depind, în principal, de dezvoltarea culturii inovării, îndeosebi prin campanii de conștientizare despre rolul și importanța inovării în creșterea competitivității firmei, de conștientizare asupra necesității de cooperare dintre mediul de afaceri și cel de cercetare.

Infrastructura învechită, cu o dotare tehnică adesea depășită tehnologic, reprezintă principala cauză pentru performanțele scăzute ale regiunii în domeniul cercetării, de aceea se impune direcționarea investițiilor către crearea, reabilitarea, extinderea și modernizarea acesteia, infrastructura de cercetare fiind crucială pentru sistemele de inovare bazate pe cunoaștere.

Drepturile de proprietate intelectuală reprezintă un stimulent pentru a investi în inovare, contribuie la crearea inovării și sunt importante pentru diseminarea cunoștințelor și a valorii de creație.

Stimularea cercetării și îmbunătățirea performanțelor în domeniul inovării reprezintă singurele metode prin care Europa și, totodată, România și regiunea Sud Muntenia pot crea noi locuri de muncă și industrii, ce vor rezista la presiunile globalizării, contribuind la atingerea unei economii inclusive și înalt tehnologizate, susținând astfel creșterea durabilă.

Acțiuni indicative

- Dezvoltarea culturii inovării (îndeosebi campanii de conștientizare despre rolul și importanța inovării în creșterea competitivității firmei, de conștientizare asupra necesității de cooperare dintre mediul de afaceri și cel de cercetare);
- Investiții pentru crearea, reabilitarea, extinderea și modernizarea infrastructurii de CDI;

- Investiții pentru derularea activităților de CDI, în domeniile competitive la nivel regional (industria extractivă, industria prelucrătoare, industria construcțiilor de mașini, domeniul energeticii nucleare, agricultură);
- Investiții pentru derularea de proiecte de CDI complexe;
- Sprijin pentru obținerea și protejarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Măsura 3.3. Facilitarea aplicării inovării în economia regiunii

În vederea atingerii obiectivului Strategiei UE 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, Comisia Europeană încurajează parteneriatele pentru inovare în domenii-cheie care să abordeze problema provocărilor societale majore, cum ar fi: securitatea energetică, transportul, schimbările climatice și eficiența resurselor, sănătatea și îmbătrânirea populației, metodele de producție ecologice și amenajarea teritoriului.

În acest sens, inițiativa emblematică „O Uniune a inovării" se bazează pe un concept larg al inovării, care include nu numai produse și procese noi sau îmbunătățite, ci și servicii, noi metode de marketing, impunere a mărcii și proiectare de noi forme de organizare a întreprinderilor și modalități de colaborare.

Pentru următoarea perioadă de programare 2014 – 2020, România își propune să continue măsurile de construire a unei societăți bazate pe cunoaştere, focalizată pe rezolvarea problemelor ridicate de satisfacerea nevoii de inovare exprimată de economie şi societate, promovând specializarea inteligentă. Însă factorul esențial pentru o economice durabilă îl reprezintă îmbunătăţirea cooperării între centrele de cercetare şi mediul de afaceri în ceea ce priveşte transferul de tehnologie şi cunoştinţe.

Există două componente semnificative ale procesului de inovare: cunoașterea și difuzarea rezultatului cunoașterii în noi produse sau servicii oferite către beneficiari, sau în alți termeni mai comuni – inovarea și aplicarea cu succes a acesteia.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, diferitele studii elaborate au evidențiat nivelul scăzut al capacităţii financiare a mediului de afaceri regional de a investi în tehnologii moderne şi inovare, precum şi gradul redus de cooperare dintre acesta şi mediul ştiinţific (institute de cercetări, universităţi, etc.).

În acest sens, în următoarea perioadă de programare 2014 – 2020, investițiile vor fi îndreptate către: sprijin pentru dezvoltarea de centre de transfer de cunoștințe și tehnologie; dezvoltarea de parteneriate între mediul de afaceri și cercetare (în special dezvoltarea de programe comune pentru transferul de cunoștințe și tehnologie); sprijin pentru crearea și dezvoltarea firmelor inovative de tip start-up și spin-off; sprijin pentru dezvoltarea de servicii personalizate pentru aplicarea inovării (transfer de know-how, asistență tehnologică, consultanță pentru inovare); sprijin pentru accesarea serviciilor pentru aplicarea inovării; sprijin pentru investiții în echipamente și tehnologii inovative, de ultimă generație; programe de mobilitate între mediul de afaceri și cercetare.

Inovația este considerată, în general, ca motorul principal al creșterii economice în economia de astăzi. Prin introducerea în practică a inovațiilor se pot obține produse cu caracteristici de calitate îmbunătățite, servicii de calitate superioară, procese de producție noi, mai eficiente și mai curate (ecologice), modele îmbunătățite ale sistemului de management al afacerilor, metode moderne de management al forței de muncă etc.

Diseminarea inovării este esențială pentru abordarea multor provocări globale și sociale, fiind necesare noi abordări ale transferului de tehnologie, îndepărtarea barierelor ce limitează transferul de tehnologie, dezvoltarea unor mecanisme ce accelerează transferul de tehnologie, precum și dezvoltarea unor rețele și piețe de cunoștințe funcționale cu impact semnificativ asupra eficienței și eficacității efortului de inovare.

Acțiuni indicative

- Sprijin pentru dezvoltarea de centre de transfer de cunoștințe și tehnologie;
- Dezvoltarea de parteneriate între mediul de afaceri și cercetare (în special dezvoltarea de programe comune pentru transferul de cunoștiințe și tehnologie);
- Sprijin pentru crearea și dezvoltarea firmelor inovative de tip start-up și spin-off;
- Sprijin pentru dezvoltarea de servicii personalizate pentru aplicarea inovării (transfer de know-how, asistență tehnologică, consultanță pentru inovare);
- Sprijin pentru accesarea serviciilor pentru aplicarea inovării;
- Sprijin pentru investiții în echipamente și tehnologii inovative, de ultimă generație;
- Programe de mobilitate între mediul de afaceri și cercetare.

Măsura 3.4. Promovarea cooperării interne și internaționale

Unele provocări ale societății fac să fie necesară o abordare majoră coordonată la nivelul UE în scopul de a găsi și pune în aplicare soluții eficiente. Cele identificate în Strategia Europa 2020 includ schimbările climatice, eficiența energetică și a resurselor, deficitul de materii prime și îmbătrânirea demografică.

Într-un mediu crescând al competitivităţii interne şi externe şi în contextul cerinţelor impuse de regulile economiei de piaţă este absolut necesară dezvoltarea cooperării interne şi internaţionale, în vederea creşterii performanţelor economice şi ale mediului de afaceri atât la nivel național, cât și regional.

Cooperarea eficientă universităţi – mediu de afaceri contribuie decisiv la dezvoltarea regională, acest subiect generând un deosebit interes în ultimii ani. Cu toate acestea, potenţialul sinergetic este ameninţat de eşecurile de comunicare dintre instituţiile de învăţământ superior şi mediul de afaceri.

Astfel, potrivit cercetărilor regionale, IMM-urile au relaţii de colaborare cu universităţile și institutele de cercetare, însă nivelul cooperării este încă scăzut, deoarece acest tip de colaborare nu reprezintă o prioritate pentru întreprinderile regionale şi de cele mai multe ori se realizează punctual, cu scopul de a aplica pentru programele europene.

Studiile mai evidenţiază și lipsa conştientizării de către mediul de afaceri a beneficiilor rezultate din CDI: în marea majoritate a cazurilor, conceptul inovării este în principal asimilat cu noţiunea de inovare de produs şi de proces. Inovarea însăşi este considerată a fi o activitate scumpă, fără beneficii tangibile pe termen scurt şi mediu.

În acest sens, investițiile aferente următoarei perioade de programare 2014 – 2020 se vor îndrepta către: sprijin pentru conștientizarea mediului de afaceri cu privire la beneficiile lucrului în parteneriat, dezvoltării de rețele, cercuri ale cunoașterii; sprijin pentru crearea și funcționarea clusterelor în domeniile economice performante ale regiunii (cu precădere în domenii precum industria constructoare de mașini, industria electric și electrotehnică, agricultura, energii regenerabile), dar și sprijin pentru integrarea în cadrul rețelelor naționale și internaționale de producție și comercializare.

Dezvoltarea clusterelor – concentrări geografice de societăți, adesea IMM-uri, care interacționează unele cu altele și cu clienți și furnizori și au în comun, adesea, un fond de forță de muncă specializată, servicii financiare și pentru întreprinderi, facilități în domeniul cercetării - dezvoltării și al formării – reprezintă un element important în strategiile de specializare inteligentă. Aceste structuri furnizează un mediu favorabil care stimulează competitivitatea și inovarea, iar

sprijinul pentru dezvoltarea acestora trebuie să fie concentrat asupra domeniilor cu avantaj comparativ de la nivelul regiunii Sud Muntenia.

Parteneriatele şi cooperarea sunt elemente cheie care contribuie la ajutorarea firmelor în identificarea de oportunităţi de afaceri, la creşterea competitivităţii acestora, prin acces la expertiză, resurse şi tehnologie.

Acțiuni indicative

- Sprijin pentru conștientizarea mediului de afaceri cu privire la beneficiile lucrului în parteneriat, dezvoltării de rețele, cercuri ale cunoașterii;
- Sprijin pentru crearea și funcționarea clusterelor, cu precădere în domeniile economice performante ale regiunii (cu precădere în domenii precum industria constructoare de mașini, industria electric și electrotehnică, agricultura, energii regenerabile);
- Sprijin pentru integrarea în cadrul rețelelor naționale și internaționale de producție și comercializare.

Prioritatea 4. PROTECȚIA MEDIULUI ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE

OBIECTIV

Protejarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale și a patrimoniului natural

Justificare

Protecția mediului a devenit o problemă majoră a ultimului deceniu, fiind dezbătută la nivel mondial, fapt ce a generat numeroase dispute între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. La nivelul Uniunii Europene în vederea protejării mediului, un rol esențial îl are în primul rând identificarea zonelor afectate, evaluarea gradului de deteriorare și stabilirea cauzelor care au produs dezechilibrele respective.

În ultimii 30 de ani, s-au făcut progrese importante în îmbunătăţirea situației mediului în Europa. Plumbul a fost eliminat din cei mai mulţi combustibili. S-a renunţat treptat la clorofluorocarburile (CFC) care epuizează stratul de ozon. Emisiile de oxid de azot provenite din transporturile rutiere au fost reduse cu circa 90%, față de situația în care nu s-ar fi introdus convertoarele catalitice. Emisiile de SO_2 provenite din sectorul energetic au scăzut de asemenea semnificativ mai ales ca urmare a introducerii tehnologiilor de desulfurare. Tratarea tot mai amplă a apelor urbane reziduale va permite râurilor, lacurilor și estuarelor să-şi revină după poluarea suferită. Desemnarea unor zone naturale protejate în Europa totalizează 18% din întregul teritoriu, contribuind la menţinerea ecosistemelor și la păstrarea diversității biologice. Pădurile înregistrează o ușoară creștere, iar în unele regiuni se regenerează într-un ritm mai rapid decât înainte. Aceste progrese și multe altele se traduc în beneficii pentru sănătatea oamenilor și pentru calitatea vieții lor.

Dar problemele majore rămân și pe viitor. Cea mai amplă este constituită de fenomenele meteorologice extreme, cum ar fi valurile de căldură, inundaţiile şi seceta care au provocat, în ultimii ani, creşterea costurilor pagubelor pe întreg teritoriul Europei. Deşi este nevoie de mai multe dovezi pentru a discerne rolul jucat de schimbările climatice în această tendinţă, intensificarea activităţii umane în zone predispuse la pericole a fost un factor cheie. Se preconizează că în viitor schimbările

climatice vor spori această vulnerabilitate, deoarece este de aşteptat ca fenomenele meteorologice extreme să devină mai intense şi frecvente. Schimbările climatice afectează toate regiunile din Europa, producând o gamă largă de efecte asupra societății și mediului. Unele regiuni vor fi mai puţin capabile să se adapteze la schimbările climatice decât altele, parţial ca urmare a diferenţelor economice din Europa.

În prezent, în România, problemele de mediu sunt critice, ţara noastră fiind expusă unor riscuri grave de mediu, cum ar fi inundaţiile, valurile de caniculă sau eroziune, accentuate de schimbările climatice.

Intensitatea energetică a PIB-ului în România este mult mai ridicată decât media la nivelul UE, având un impact negativ asupra competitivității operatorilor economici. De asemenea, aceasta contribuie la generarea unor niveluri ridicate de emisii de GES, care se situează pe locul al doilea în clasamentul celor mai ridicate niveluri de emisii pe cap de locuitor din UE.

Eficiența energetică a operatorilor industriali și a locuințelor necesită investiții substanțiale, care până în prezent au fost îngreunate de lipsa unor strategii eficiente, de mecanisme de punere în aplicare și instituții slabe, precum și de lipsa de profitabilitate care decurge din prețurile reglementate la energie. Eficiența energetică ar trebui să fie, de asemenea, o soluție pentru creșterea consumului de energie din surse regenerabile, în special în contextul liberalizării viitoare a prețurilor.

De asemenea, lipsa unor planuri generale coerente și durabile privind transportul urban, împreună cu infrastructurile învechite și gestionarea ineficientă, a condus la creșterea congestionării traficului urban, o sursă de costuri economice și emisii poluante. Deși România aproape că și-a atins obiectivul general privind energia regenerabilă, unele surse (solare sau geotermale) rămân nesemnificative până în prezent, în pofida potențialului real.

România și regiunea Sud Muntenia dispun de resurse însemnate de producere a energiei electrice din surse regenerabile, cu precădere hidro, solare şi de biomasă agricolă şi forestieră, fiind printre primele regiuni cu potențial la nivel național, însă insuficient exploatat în prezent.

În acest sens, gestionarea rațională a resurselor naturale, în special a energiei, reprezintă o provocare critică de mediu, sănătate și competitivitate în regiunea Sud Muntenia. Aceasta constituie, de asemenea, un potențial important pentru creștere economică și crearea de locuri de muncă.

Creșterea eficienței energetice a întreprinderilor este esențială pentru îmbunătățirea competitivității regiunii, reducând costurile de producție și contribuind la crearea de locuri de muncă, cu un potențial deosebit în agricultură și industria alimentară și prin promovarea eco-inovării în cadrul IMM-urilor. Utilizarea eficientă a energiei în clădirile publice și private este, de asemenea, esențială pentru îmbunătățirea calității aerului și a sănătății publice în zonele urbane.

Intensificarea captării dioxidului de carbon, reducerea emisiilor și îmbunătățirea calității aerului prin sisteme agrosilvice, plantarea și întreținerea pădurilor ar trebui, de asemenea, promovate.

Totodată, România încă este afectată de o dotare foarte scăzută în ceea ce privește **infrastructura de mediu,** în ceea ce privește colectarea și tratarea apelor uzate sau alimentarea cu apă. Situația gestionării deșeurilor este una dintre cele mai grave din Uniunea Europeană, cu deficiențe deosebite în primele etape ale ierarhiei deșeurilor. Deși 60% din apele de suprafață sunt în stare bună, există încă surse semnificative de poluare difuză și punctuală cu nitrați, fosfor și pesticide. Eutrofizarea este, de asemenea, larg răspândită, fiind în parte generată de practicile agricole. Pe teritoriul României există numeroase soluri poluate din cauza amplasamentelor industriale sau miniere, împiedicând dezvoltarea locală.

România dispune de o **biodiversitate** remarcabilă, dar se confruntă cu amenințări grave de pierderi, din cauza scăderii efectivelor de animale, a abandonării practicilor agricole tradiționale, a creșterii abandonului terenurilor agricole și a defrișărilor ilegale. Utilizarea durabilă a resurselor

marine, inclusiv prevenirea pescuitului excesiv, este importantă pentru dezvoltarea în continuare a economiei albastre a țării.

În acest context, este evident faptul că majoritatea investiţiilor trebuie orientate astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020 cu privire la schimbările climatice şi la trecerea la o economie ecologică, cu nivel scăzut de emisii de carbon şi care utilizează eficient resursele.

Alte priorități în privința mediului pentru care România va primi sprijin financiar pentru viitoarea perioada 2014 - 2020 sunt poluarea aerului și reglementarea substanțelor chimice, astfel încât să se reducă efectele asupra sănătății și mediului înconjurător; conservarea terenurilor ca resursă productivă și rezervor de biodiversitate; ameliorarea cantitativă și calitativă a rezervelor de apă dulce.

Astfel, cele patru priorități de finanțare propuse pentru acest domeniu prioritar inclus în PDR, se susțin reciproc și încurajează planificarea proiectelor pe termen lung, în conformitate cu nevoile și problemele specifice ale regiunii.

În concluzie, pentru perioada 2014 - 2020 se doreşte o optimizare a utilizării fondurilor europene, astfel încât să se asigure o utilizare durabilă a resurselor naturale pentru generaţiile viitoare.

Masura 4.1. Amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii de mediu

România stă, în general, mai prost decât ţările Europene, în ceea ce priveşte calitatea locuirii. Accesul la apa potabilă, canalizare și epurare a apelor uzate, înregistrează niveluri medii mai reduse decât standardele europene, dar şi faţă de aşteptările populaţiei. În ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor, România se situează pe ultimul loc în Uniunea Europeană, procentul de reciclare fiind puțin peste 1%.

Astfel, la nivelul regiunii, există o serie de discrepanțe între unitățile administrativ teritoriale în ceea ce privește infrastructura utilităților publice. Una dintre acestea este reprezentată de diferențele dintre zonele urbane și cele rurale. Dacă în majoritatea orașelor regiunii există un sistem de distribuție centralizată a apei și de canalizare, doar o mică parte a satelor dispune de sisteme de distribuție a apei potabile, iar dintre acestea din urmă foarte puține au sisteme de canalizare.

Totodată, foarte multe orașe mici dispun de sisteme învechite și incomplete de canalizare și distribuție a apei, fiind insuficiente pentru nevoile actuale ale populației și, în cea mai mare parte a cazurilor, fiind inadecvate conform standardelor de mediu.

În acest context, regiunea se situează pe locul 4 la nivel național în privința sistemelor de alimentare cu apă potabilă și locul 5 la nivel național în ceea ce privește rețelele de canalizare.

Astfel, utilităţile publice, datorită rolului major pe care îl au în revigorarea regiunii şi creşterea performanţelor economice ale acesteia, necesită o atenţie deosebită, asigurarea şi îmbunătăţirea acestora contribuind la dezvoltarea economică a regiunii, la creşterea standardului de viaţă al locuitorilor şi la protejarea mediului.

În perioada 2014 - 2020, investițiile vor fi direcționate către amenajarea, extinderea și modernizarea sistemului de alimentare, tratare și distribuție a apei potabile, a sistemului de canalizare și epurare a apelor uzate cu precădere în mediul rural și în județele din sudul regiunii (Giurgiu și Teleorman) unde nivelul de dotare este cel mai scăzut.

Totodată, o atenție specială trebuie, de asemenea, acordată conștientizării populației, prin campanii de informare cu privire la necesitatea racordării la sistemul de apă și canalizare, consumul rațional de apă potabilă.

Deșeurile reprezintă o sursă de poluare, dar în același timp constituie și o sursă secundară de materii prime, astfel, creșterea alarmantă a volumului de deșeuri și accentuarea caracteristicilor periculoase pe care acestea le manifestă față de om și mediu trebuie stopată prin prevenirea producerii lor și prin stimularea reciclării lor la maximum. Aria de acoperire cu servicii de salubritate diferă de la mediul urban la mediul rural, existând mari discrepanțe între acestea, cu precădere în mediul rural unde gradul de acoperire este de aproximativ 40% fața de 90% în mediul urban. Dacă în majoritatea orașelor regiunii media gradului de acoperire este de aproximativ 90%, nu același lucru putem spune și în ceea ce privește mediul rural, unde serviciile de salubritate acoperă numai 40%. Astfel, la nivelul regiunii, se constată că zona rurală a județului Călărași și Teleorman dețin cel mai scăzut grad de acoperire cu servicii de salubrizare.

Cu toate că începând cu anul 2007 a început să se extindă colectarea selectivă a deșeurilor, în special în localitățile urbane, procentul de colectare selectivă a deșeurilor de la populație este încă scăzut datorită lipsei infrastructurii pentru colectarea selectivă, insuficiența campaniilor de conștientizare a populației, determinând un grad scăzut de recuperare a componentelor reciclabile din deșeurile menajere (hârtie, carton, sticlă, materiale plastice, metale) și eliminarea acestora prin depozitare finală.

În prezent, în regiunea Sud Muntenia, procesul de colectare selectivă a deşeurilor în vederea valorificării materialelor reciclabile are un grad de acoperire de aproximativ 20%, necesitând în perioada 2014 - 2020 investiții considerabile în acest domeniu, deoarece producătorii şi deţinătorii de deşeuri de producţie au obligaţia să asigure prevenirea producerii la sursă, manipularea, stocarea, colectarea, transportul, tratarea şi eliminarea în siguranţă a deşeurilor, fără să fie afectate negativ sănătatea populaţiei şi mediul înconjurător.

O problemă deosebită o constituie depozitarea deşeurilor menajere şi nemenajere, regiunea dispunând de un număr insuficient de locuri de depozitare ecologică a acestora. Totodată, acestea sunt localizate cu precădere în zonele urbane. În acest context, faţă de prognozele iniţiale menţionate în Planul Regional de Gestiune a Deşeurilor privind cantitatea de deşeuri biodegradabile care au fost colectate în 2011, realizările efective au fost semnificativ mai mici.

Astfel, în perioada 2014 - 2020, se urmărește trecerea treptată de la depozitarea deșeurilor la colectarea selectivă și valorificarea într-o proporție mai mare a deșeurilor reciclabile, inclusiv prin transformarea deșeurilor organice în compost, și utilizarea exclusivă, pentru mediul urban, a depozitelor ecologice. Totodată, și în mediul rural, se urmărește dezvoltarea gradului de implementare a sistemelor de management integrat al deșeurilor prin îmbunătățirea gestionării deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric.

În acest context, cetățenii trebuie să-și asume responsabilitatea privind protecția mediului înconjurător, să-și schimbe comportamentul și să participe activ la reciclarea materialelor utilizabile. În acest sens, în perioada 2014 - 2020, sunt necesare investiții în programe și campanii de informare a populației privind necesitatea selectării și reciclării deșeurilor și au ca scop încurajarea adoptării unei atitudini prietenoase față de mediu.

Totodată, sunt necesare investiții și pentru realizarea de campanii privind normele legislative în domeniul protecției mediului înconjurător cu respectarea principiului „poluatorul plătește" conform căruia costurile de gestionare a deșeurilor și de acoperire a pagubelor produse mediului să cadă în sarcina celui care le produce.

În concluzie, scopul acestei priorități este de a îmbunătăți calitatea infrastructurii de mediu prin extinderea și modernizarea sistemului de alimentare, tratare și distribuție a apei potabile, a sistemului de canalizare și epurarea a apelor uzate, precum și eficientizarea managementului integrat al deșeurilor, în vederea asigurării unui standard de viață ridicat care să fie cât mai apropiat de nivelul Uniunii Europene.

Acțiuni indicative

- Investiții pentru amenajarea, extinderea și reabilitarea sistemului de alimentare, tratare şi distribuţie a apei potabile, cu precădere în mediul rural;
- Investiții pentru amenajarea, extinderea, reabilitarea sistemului de canalizare şi epurare a apelor uzate, cu precădere în mediul rural;
- Amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii pentru colectare selectivă;
- Investiții pentru modernizarea şi eficientizarea managementului integrat al deşeurilor la nivel local, judeţean, și regional, (se includ aici şi deşeurile ce solicită măsuri specifice, cum ar fi cele municipale, de ambalaje, periculoase, de echipamente electrice şi electronice, din construcţii şi demolări);
- Campanii de informare, educare și conștientizare a populației privind necesitatea racordării la sistemul de apă și canalizare, consumul rațional de apă potabilă, protecția mediului pentru evitarea poluării apelor uzate peste normele impuse, a solului cu produse chimice, uleiuri, alți solvenți, necesitatea selectării și reciclării deșeurilor, campanii privind normele legislative în domeniul mediului înconjurător și respectarea principiului „poluatorul plătește”.

Măsura 4.2. Protejarea și conservarea mediului și a biodiversității regionale

În România și în regiunea Sud Muntenia, conservarea biodiversității este fundamentală pentru bunăstarea umană și furnizarea durabilă a resurselor naturale. În prezent, suntem martorii unei pierderi constante a biodiversității cu consecințe profunde pentru lumea naturală și pentru bunăstarea oamenilor, cauzele principale sunt schimbările care se produc în habitatul natural. Acestea au loc datorită sistemelor de producție agricolă intensivă, construcțiilor, exploatării carierelor, exploatării excesive a pădurilor, râurilor, lacurilor și solurilor, invaziilor de specii străine.

Ca o consecință a poziției sale geografice, atât România, cât și regiunea Sud Muntenia beneficiază de o diversitate biologică ridicată, exprimată atât la nivel de ecosisteme, cât si la nivel de specii. Prin urmare, nivelul ridicat al diversității habitatelor reflectă și un nivel ridicat al diversității speciilor de floră și faună. În masivele muntoase din nordul regiunii sunt concentrate un număr mare de specii rare, relicte și endemisme. Prin urmare, ca o consecință a varietății ecosistemelor terestre și acvatice fauna zonei de nord a regiunii este bogată și diversificată, ea cuprinzând peste 3.500 specii de animale și extrem de numeroase specii de insecte. În partea central sudică a regiunii flora și fauna sălbatică au un nivel de reprezentare mai puțin diversificat și mai redus numeric. Acest lucru se datorează intervențiilor antropice de nivel ridicat cum ar fi practicarea extensivă a agriculturii, eliminarea luncii inundabile a Dunării în anii 1970, îndiguirea râului Olt, etc.

În acest context, se impune stabilirea un sistem de monitoring al diversității biologice, dar o parte din speciile sălbatice și habitatele naturale fac obiectul unor programe și proiecte de cercetare ale structurilor universitare, muzeelor, institutelor de cercetare, precum și ale unor organizații neguvernamentale specializate.

Astfel, protejarea unor specii sau a unor habitate și instituirea de arii protejate, precum și măsurile stabilite pentru protecția mediului reprezintă o prioritate în perioada 2014 - 2020. Pentru conservarea unor habitate naturale, a biodiversității care definește cadrul biogeografic al regiunii, precum și a structurilor și formațiunilor naturale cu valoare ecologică, științifică și peisagistică, se menține și se dezvoltă rețeaua națională de arii protejate și monumente ale naturii. Totodată, regiunea nu dispune de un sistem eficient pentru gestionarea, monitorizarea și restaurarea ecosistemelor ce adăpostesc elemente importante din punct de vedere al biodiversității.

Totodată, trebuie avut în vedere faptul că fenomenele naturale și dezastrele identificate de-a lungul timpului în regiunea Sud Muntenia conduc la diminuarea suprafeţelor productive şi, implicit, la diminuarea apreciabilă a producţiilor, în special în domeniul agricol. Astfel, scăderea producţiei agricole afectează nivelul de dezvoltare al economiei regionale, dat fiind faptul că agricultura are o contribuție importantă la crearea PIB regional. Prin urmare, în perioada 2014 -2020 investițiile se vor

direcționa în reconstrucția ecologică a zonelor degradate (afectate de activități industriale și agricole poluante) și a terenurilor degradate din cauza fenomenelor naturale și antropice.

De asemenea, pădurile au un rol important în evoluția biodiversității și distribuția serviciilor de ecosistem, acestea oferă habitate naturale pentru viața plantelor și animalelor, protecție împotriva eroziunii solului și inundațiilor, reglementarea climatică și au o mare valoare recreativă și culturală. În acest context, această prioritate de finanțare vizează realizarea de investiții importante în vederea creării, amenajării și extinderii parcurilor ecologice cu destinații sociale și recreative.

Realizarea şi dezvoltarea spaţiilor verzi este parte integrantă din activităţile generale de dezvoltare durabilă a regiunii Sud Muntenia asigurând integrarea cerinţelor de conservare a naturii şi a diversităţii biologice, implementarea la nivel local a obiectivelor strategiei naţionale şi ale planului naţional de acţiune pentru conservarea diversităţii biologice şi utilizarea durabilă a componentelor acesteia, precum şi a obiectivelor convenţiilor, acordurilor şi programelor internaţionale ce privesc îngrijirea biotopurilor, spaţiilor verzi şi a monumentelor naturii.

O problemă importantă pentru regiune o constituie lupta împotriva poluării apei, aerului și a solului. Astfel, în cazul apelor de suprafaţă, problemele de poluare sunt generate de exploatările de hidrocarburi, precum şi de deversările apelor uzate insuficient epurate din categoria celor menajere generate de localităţile urbane.

Poluarea aerului are numeroase cauze, unele fiind rezultatul activităților umane din ce în ce mai extinse și răspândite în ultima perioadă de timp, altele datorându-se unor condiții naturale de loc și de climă. Un aport însemnat în degradarea calității aerului îl au însa centralele termice și mijloacele de transport care emit în atmosferă oxizi de carbon, dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi. Astfel, pentru județele din nordul regiunii sursele de poluare provin din industrie (petrolieră, constructoare de mașini, metalurgică, etc.) în timp ce pentru județele din sudul regiunii provin din agricultură. Totodată, o contribuție mare în creșterea efectelor negative o au și fenomenele meteorologice.

Solul reprezintă inima ecosistemelor terestre, fiind suportul fundamental pentru existenţa vieţii pe pământ. Zonele critice identificate în regiune în ceea ce privește calitatea solului sunt în județele Argeș, Dâmbovița și Prahova. Totodată, solul are rolul nu numai în promovarea şi dezvoltarea agriculturii durabile, în păstrarea calităţii mediului înconjurător, în schimbările climatice globale, în conservarea biodiversităţii, ci în dezvoltarea economiei în ansamblul ei.

În acest context, această prioritate de finanțare vizează realizarea de investiții importante în vederea îmbunătățirii calității apei, aerului și a solului.

O altă problemă importantă pentru regiune o reprezintă și existența siturilor contaminate de către activitățile industriale poluante, situri localizate în județele Argeș, Dâmbovița și Giurgiu, unde se concentrază cca. 80% din totalul acestora. Astfel, pentru perioada de programare 2014 - 2020, investițiile vor fi direcționate și către refacerea zonelor/siturilor contaminate, cu precădere în cele trei județe mai sus menționate.

Totodată, la nivelul regiunii, suprafața amenajată pentru irigații a scăzut în perioada 1999 - 2010, iar cele mai multe dintre sistemele de irigație aveau înălțimi mari de pompare, un număr mic de utilizatori și un grad de uzură fizică și morală ridicat, ceea ce le făceau puțin rentabile. Cele mai extinse suprafețe amenajate pentru irigații se regăsesc în partea de sud a regiunii (Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman), zone confruntate foarte frecvent cu perioade de secetă prelungită, care concentrează cea mai mare parte a fondului agricol din regiune.

Astfel, starea deplorabilă în care se află majoritatea canalelor de irigații reprezintă un impediment în irigarea agricolă din regiune, iar pentru ca acestea să fie date în folosință trebuie reamenajate, întrucât în cele mai bune cazuri sunt pline cu deșeuri și vegetație, iar în cele mai rele cazuri acestea s-au surpat. Prin urmare, sunt necesare importante investiții pentru refacerea, modernizarea și inovarea tehnologiilor și echipamentelor de refacere a mediului.

În plus, protejarea și conservarea mediului și a biodiversității regionale necesită investiții în programe de informare, educare și conștientizare a populației referitor la importanța și necesitatea protecției mediului înconjurător și conservarea biodiversității.

Acțiuni indicative

- Acţiuni de informare, educare și conştientizare a populaţiei referitor la importanţa şi necesitatea protecției mediului înconjurător şi conservarea biodiversităţii;
- Măsuri de îmbunătățire a calității apei, solului și a aerului;
- Reconstrucția ecologică a zonelor forestiere și agricole degradate, afectate de activități antropice și/sau din cauza fenomenelor natural;
- Refacerea zonelor/siturilor contaminate industrial;
- Investiții în infrastructuri ecologice (inclusiv zone protejate, coridoare ecologice, ecoducte sau pasaje ecologice);
- Crearea, amenajarea și extinderea parcurilor ecologice cu destinații sociale și recreative;
- Investiții pentru gestionarea, restaurarea și monitorizarea ecosistemelor și habitatelor (inclusiv regenerări și amenajări silvice, refacerea fondului faunistic);
- Conservarea și protejarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de floră și faună;
- Investiții pentru modernizarea și inovarea tehnologiilor și echipamentelor de refacere a mediului.

Măsura 4.3. Reducerea vulnerabilităţii la riscuri și adaptarea la schimbările climatice

Deseori mediul înconjurător şi societatea umană suportă adesea acţiunea unor fenomene extreme periculoase cu origine diferită, naturală sau antropică, ce pot produce dereglări distructive şi brutale în anumite sisteme sau situaţii prestabilite. Aceste evenimente (cutremure, erupţii vulcanice, tsunami, alunecări de teren, furtuni, inundaţii, secete, incendii, accidente tehnologice, situaţii conflictuale etc.) se produc de regulă pe neaşteptate şi pot provoca numeroase victime în rândul oamenilor şi animalelor, un volum mare de pagube materiale, dezechilibre ecologice şi chiar grave tulburări ale stării psihice şi morale a populaţiei ce intră sub incidenţa fenomenului respective.

În ultimii ani, România s-a confruntat cu dezastre majore care aduc în actualitate, într-un mod dramatic, problema riscurilor naturale. De aceea instruirea şi educaţia populaţiei privind percepţia hazardelor şi riscurilor devine o prioritate, având ca scop diminuarea efectului psihologic, de alarmare şi panică în timpul producerii lor, acest lucru realizându-se foarte bine începând de la vârstele şcolare.

Astfel, ar trebui să se promoveze capacitatea de prevenire a riscurilor, planurile, inclusiv cartografierea riscurilor și investițiile, care favorizează măsuri preventive de mică amploare și bazate pe ecosistem.

În acest context, pentru următoarea perioadă de programare este necesar să se investească resurse importante în acţiuni pentru creşterea capacităţii locale şi regionale a autorităţilor, în scopul prevenirii riscurilor, în special prin elaborarea de strategii şi planuri de acţiune, cartografierea riscurilor, precum şi îmbunătăţirea competenţelor în acest domeniu.

În acelaşi timp, este vital să se aloce resurse materiale importante pentru prevenirea dezastrelor naturale, prin realizarea de investiţii în consolidarea malurilor şi regularizarea cursurilor de apă, prin crearea de zone de inundabilitate controlate, prin realizarea de lucrări pentru

consolidarea versanţilor şi pentru împădurire, precum şi prin construirea unor perdele forestiere în apropierea căilor de transport şi a plantaţiilor agricole.

O altă provocare-cheie pentru România și în special pentru regiunea Sud Muntenia, grav afectată în ultimii ani de secetă, alunecări de teren și inundații, este adaptarea la schimbările climatice, ca răspuns la legăturile existente între vremea extremă, dezastre şi acţiunile umane. Schimbările climatice au încetat a fi o chestiune de mediu, devenind „cea mai mare ameninţare pentru Lume”

Pentru perioada 2014 - 2020, majoritatea investiţiilor ar trebui să sprijine capacitatea de adaptare la schimbările climatice, în special în sectorul agricol, inclusiv prin gestionarea sistemelor durabile de irigații și promovarea unor modele de recoltare care utilizează apa în mod eficient.

Competențele și măsurile de gestionare a riscurilor, cum ar fi centrele de reacție rapidă pentru gestionarea inundațiilor ar trebui, de asemenea, să beneficieze de fonduri comunitare în următoarea perioadă de programare, precum și de cooperarea transnațională, acolo unde este mai necesar.

În acest sens, pentru perioada 2014 - 2020, se are în vedere realizarea de investiţii importante în vederea creării, operaționalizării, modernizării și creșterii capacității de răspuns la nivel local, județean și regional în situații de urgență și dezastre naturale, în zonele vulnerabile sau acolo unde ecosistemele sunt expuse riscului unor asemenea efecte (inclusiv investiții pentru îmbunătățirea sistemelor de avertizare și alarmare a populației).

Schimbările climatice reprezintă în prezent o provocare importantă la nivel european, naţional şi regional. Efectele grave ale schimbărilor climatice pot fi evitate doar prin reducerea drastică, din timp, a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES).

În al doilea rând, întrucât schimbările climatice reprezintă deja o realitate, societăţile din întreaga lume se confruntă în paralel cu provocarea de a se adapta la consecinţele acestora, dat fiind că schimbările climatice sunt deja inevitabile, într-o anumită măsură, pentru acest secol şi pentru viitor, chiar dacă eforturile de atenuare întreprinse se dovedesc eficiente.

Astfel, pentru următoarea perioadă de programare se vor finanţa campanii pentru informarea, pregătirea și conștientizarea populației privind comportamentul în situații de urgență și dezastre naturale, generate de schimbările climatice și dezastre natural.

Totodată, resurse importante vor fi alocate pentru realizarea unor investiţii pentru prevenirea riscurilor și intervenții în caz de poluare accidentală a Dunării și râurilor interioare, precum şi pentru crearea și extinderea unor centre de pregătire a personalului operativ (salvări din medii ostile vieții, scafandri).

Acțiuni indicative

- Investiții pentru creșterea capacității locale și regionale de prevenire a riscurilor (elaborarea de strategii și planuri de acțiuni, cartografierea riscurilor, îmbunătățirea competențelor în domeniu);
- Investiții pentru prevenirea dezastrelor naturale (consolidarea malurilor şi regularizarea cursurilor de apă, crearea de zone de inundabilitate controlabile, consolidarea de versanţi, lucrări de împădurire, construirea de perdele forestiere în apropierea căilor de transport și a plantațiilor agricole);
- Investiții pentru crearea, operaționalizarea, modernizarea și creșterea capacității de răspuns la nivel local, județean și regional în situații de urgență și dezastre naturale, în zonele vulnerabile sau acolo unde ecosistemele sunt expuse riscului unor asemenea efecte (inclusiv investiții pentru îmbunătățirea sistemelor de avertizare și alarmare a populației);

- Campanii pentru informarea, pregătirea și conștientizarea populației privind comportamentul în situații de urgență și dezastre naturale, generate de schimbările climatice și dezastre naturale;
- Investiții pentru prevenirea riscurilor și intervenții în caz de poluare accidentală a Dunării și râurilor interioare;
- Investiții pentru crearea și extinderea unor centre de pregătire a personalului operativ (salvări din medii ostile vieții, scafandri).

Măsura 4.4. Eficientizarea consumului de energie și promovarea utilizării resurselor regenerabile

România dispune de o gamă diversificată, dar redusă cantitativ, de resurse de energie primară fosile și minerale: țiței, gaze naturale, cărbune, minereu de uraniu, precum și de un important potențial valorificabil de resurse regenerabile.

Consumul de energie electrică al sistemului de iluminat public al unui oraș din Romania este în medie de 20% din consumul total de energie al acelui oraș. La nivel european se pune din ce în ce mai mult problema reducerii poluării. La momentul actual, iluminatul public din Romania este în primul rând o sursă de poluare cu emisii de CO^2, dar şi de poluare luminoasă, mai puţin luată în calcul, dar de importanţă majoră pentru anumite sectoare, precum observatoarele astronomice.

În regiunea Sud Muntenia rețeaua de iluminat public nu acoperă în întregime rețeaua stradală, atât în mediul urban, cât și în cel rural, iar costurile cu furnizarea serviciului de iluminat public sunt ridicate din cauza rețelei învechite și a corpurilor de iluminat ineficiente energetic. Prin urmare, se impune investiții privind integrarea de soluţii de eficientizare a iluminatului pe termen lung.

În cazul sistemelor de iluminat stradal, o putere „curată” constă în economii importante la facturile către furnizorul de energie, precum şi reducerea costurilor cu întreţinerea echipamentelor de iluminat. Implementarea unui sistem modular performant, precum şi modernizarea surselor luminoase în cunoştinţă de cauză are o importanţă majoră pentru scăderea consumului şi reducerea pierderilor de energie electrică într-o reţea de iluminat.

În acest sens, investiții importante vor fi direcționate atât în ceea ce privește achiziționarea de echipamente cu consum redus de energie cât și în echipamente de producere a energiei electrice cu eficiență energetică ridicată.

Totodată, regiunea Sud Muntenia joacă un rol esențial în Sistemul Energetic Național, prin prisma capacităților și potențialului de care dispune, mai ales în sectorul energiilor regenerabile. În ultimii 10 ani, capacitățile de producție a energiei electrice s-au dublat. Deși rețeaua de transport a energiei electrice este una bine dezvoltată, rețeaua de distribuție a energiei electrice este foarte învechită, ceea ce a creat dificultăți în asigurarea continuă a furnizării energiei către consumatorii finali. Regiunea dispune de resurse însemnate de producere a energiei electrice din surse regenerabile, cu precădere hidro, solare și de biomasă agricolă și forestieră: potențialul solar al regiunii este unul dintre cele mai ridicate din România, mai ales în partea de sud a acesteia, județul Călărași ocupă locul II la nivel național din perspectiva resurselor de biomasă agricolă vegetală, iar potențialul microhidroenergetic al regiunii este unul relativ ridicat, mai ales în zona de nord a acesteia.

În prezent, rata de racordare la reţeaua de distribuţie de electricitate este destul de bună la nivel naţional (96,3%), cu anumite discrepanţe la nivel regional, în special în zonele rurale. A fost proiectat un program naţional pentru remedierea acestei probleme, dar eficienţa în implementarea sa este limitată până în prezent, de aceea este necesar ca în următoarea perioadă de programare să se realizeze investiții importante în retehnologizarea și modernizarea sistemului de producție, transport și distribuție a energiei electrice, pecum și pentru extinderea rețelelor existente și pentru crearea de noi infrastructuri în vederea maximizării potențialului energiei din surse regenerabile.

Totodată, se constată că din cele peste 330.000 de locuințe existente în blocurile de locuințe din regiune prezintă, în general, probleme legate de confort, cea mai mare parte fiind neizolate termic, cu o suprafață redusă și cu un aspect estetic neplăcut, în condițiile în care au o vechime de

25-50 ani. Astfel, în perioada 2014 - 2020, investițiile vor fi direcționate către reabilitarea termică a locuințelor și clădirilor non-rezidențiale.

Performanţele mediului de afaceri existent al regiunii reprezintă un factor determinant în ceea ce priveşte succesul economiei regionale şi dezvoltarea durabilă a acesteia.

În contextul în care la nivelul regiunii predomină IMM-urile, sunt necesare investiții în crearea şi dezvoltarea reţelelor de sprijin pentru creșterea eficienței energetice atât în producție cât și în sfera serviciilor ceea ce constituie un element cheie pentru creşterea performanţelor acestora.

Totodată se constată faptul că, este important ca în regiune să se creeze centrale de cogenerare deoarece, cogenerarea folosind deșeuri are multiple beneficii, printre care impactul pozitiv asupra mediului înconjurător, care este mai mare decât al altor instalații, eliminarea lichidului toxic din gropile de gunoi care se infiltrează în pânza freatică, reducerea emisiilor poluante și nu în ultimul rând eliberarea spațiului ocupat de gropile de gunoi. Conform legislației europene, obiectivul stabilit pentru anul 2020 este ca 40% din deșeurile municipale să fie arse în centrale de cogenerare, ceea ce presupune un management al deșeurilor extrem de performant.

În plus, această prioritate de finanțare vizează realizarea de studii pentru eficiența energetică la nivel de județe și localități, astfel încât în alegerea soluţiei trebuie avut în vedere că o soluţia considerată cea mai eficientă pentru un caz nu este neapărat cea mai eficientă soluţie pentru toate cazurile. Spre exemplu, telemanagementul implementat într-o localitate mică işi amortizează costurile într-o perioadă foarte lungă, iar tehnologia avansează suficient de repede încât să putem prognoza că până la sfarşitul perioadei de amortizare, soluţii noi, cel puţin la fel de performante vor avea un cost mult redus.

În același timp, este nevoie ca în următoarea perioadă de programare să se asigure investiții considerabile în programe de informare și conștientizare a populației privind necesitatea eficientizării consumului de energie și a utilizării resurselor regenerabile.

Acțiuni indicative

- Investiții în programe de informare și conștientizare a populației privind necesitatea eficientizării consumului de energie și a utilizării resurselor regenerabile;
- Investiții pentru crearea de centrale de cogenerare pentru energie electrică și termică folosind deșeuri;
- Retehnologizarea şi modernizarea sistemului de producţie, transport şi distribuţie a energiei electrice;
- Sprijin pentru investiţii în echipamente de producere a energiei electrice cu eficienţă energetică ridicată (inclusiv reabilitări şi retehnologizări);
- Realizarea infrastructurii de generare şi distribuire de energie alternativă;
- Sprijinirea sectorului IMM pentru creșterea eficienței energetice atât în producție, cât și în sfera serviciilor;
- Investiții în reabilitarea termică a locuințelor și clădirilor non-rezidențiale;
- Investiții în eficientizarea iluminatului public;
- Sprijin pentru achiziționarea de echipamente cu consum redus de energie;
- Realizarea de studii pentru eficiența energetică la nivel de județe și localități;
- Investiții privind eficientizarea consumului energetic în instituțiile publice.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Prioritatea 5. SUSȚINEREA EDUCAȚIEI ȘI OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ

OBIECTIV

Dezvoltarea capitalului uman din regiunea Sud Muntenia prin creșterea accesului și a participării la educație și instruire pe tot parcursul vieții și stimularea ocupării forței de muncă.

Justificare

Uniunea Europeană şi România încearcă să se redreseze în urma crizei economice și financiare mondiale grave. Ratele șomajului sunt ridicate, în special în rândul tinerilor. Criza a scos în evidență necesitatea reformării economiilor și a societăților acestora. Europa dorește să se dezvolte printr-o creștere mai inteligentă, mai durabilă și mai favorabilă incluziunii. Pentru aceasta este necesar ca, în Statele Membre să fie îmbunătăţită calitatea sistemelor de învățământ, să se întărească performanța în cercetare, să se promoveze inovarea și transferul de cunoștințe, să se folosească pe deplin tehnologiile informației și comunicațiilor și să existe certitudinea că ideile inovatoare pot fi transpuse în noi produse și servicii care generează creștere, locuri de muncă de calitate și care contribuie la abordarea provocărilor cu care se confruntă societatea europeană și mondială. Însă, pentru a reuși, toate acestea trebuie corelate cu spiritul antreprenorial, finanțele și cu accentul pe nevoile utilizatorilor și pe oportunitățile pieței.

La 1 ianuarie 2012, în Europa, aproximativ 130 de milioane de persoane cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani aveau un nivel scăzut de calificare, dintre care 5 milioane de persoane erau localizate în România şi 880.000 în regiunea Sud Muntenia. În acelaşi timp, foarte multe persoane cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani au abandonat instituțiile de învățământ și formare fără a fi obținut o calificare.

Cu toate acestea, ca urmare a crizei economice, s-a stabilit faptul că pentru a se asigura un viitor durabil al Europei şi al celor 27 de State Membre este necesară asigurarea unor niveluri de studii mai ridicate care să favorizeze şansele de angajare ale populaţiei active, iar înregistrarea unor progrese vizibile în ceea ce priveşte creşterea ratei de ocupare a forţei de muncă contribuie la reducerea sărăciei.

Totodată, este evident faptul că, pentru următorul deceniu, schimbările tehnologice vor spori cererea de persoane cu un nivel ridicat și mediu de calificare, în detrimentul persoanelor cu un nivel scăzut de calificare. Chiar și acele ocupații care în trecut necesitau în cea mai mare parte un nivel scăzut de competențe solicită din ce în ce mai mult calificări de nivel mediu sau chiar de nivel ridicat. Aceasta înseamnă că persoanele cu un nivel oficial scăzut de calificare (sau fără calificare) se vor confrunta cu mai multe dificultăți în găsirea unui loc de muncă în viitor.

Viitoarea piață a forței de muncă se va confrunta simultan cu o populație îmbătrânită și cu efective din ce în ce mai mici de persoane tinere. Numărul persoanelor cu vârsta peste 60 de ani creşte, în prezent, de două ori mai rapid decât înainte de 2007. Scăderea numărului populaţiei active comparativ combinată cu creşterea proporţiei de pensionari va exercita presiuni suplimentare asupra sistemelor de protecţie socială.

Prin urmare, adulților și, în special, lucrătorilor mai în vârstă li se va cere din ce în ce mai mult să își actualizeze și să își lărgească sfera de competențe și abilități prin continuarea educaţiei şi formării profesionale. Această necesitate din ce în ce mai mare de învățare de-a lungul vieții

înseamnă că sunt necesare moduri mai flexibile de furnizare, de oferte de formare personalizate și de sisteme bine stabilite de validare a învățării non-formale și informale. Totodată, potențialul tehnologiei informației și comunicațiilor poate fi utilizat pentru stimularea educației și formării în rândul adulților prin învățarea la distanță.

Pentru perioada de programare 2014 - 2020, România va primi sprijin financiar pentru dezvoltarea şi modernizarea sistemului de educaţie şi formare profesională, astfel încât să se asigure tuturor cetăţenilor mijloacele necesare pentru a-şi atinge potenţialul, precum şi să asigure prosperitatea economică durabilă şi capacitatea de integrare a acestora pe piaţa forţei de muncă.

În acest context, este evident faptul că educația şi ocuparea forţei de muncă sunt domenii prioritare care trebuie să fie finanţate în mod corespunzător, dat fiind faptul că joacă un rol crucial în soluționarea multor provocări socioeconomice, demografice, de mediu și tehnologice.

Lista priorităţilor de finanţare din domeniul Educaţiei şi Ocupării Forţei de Muncă a fost elaborată pe baza rezultatelor analizei socio-economice şi reflectă necesităţile de finanţare ale nevoilor şi problemelor identificate, precum şi a potenţialei contribuţii la creşterea economică şi la crearea de locuri de muncă în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2014 - 2020.

Astfel, pentru domeniul prioritar 5. Susţinerea educaţiei şi ocupării forţei de muncă au fost propuse cinci priorităţi de finanţare complementare şi care se susţin reciproc, în conformitate cu nevoile şi problemele specifice ale regiunii. Implementarea acestora va conduce la eliberarea potenţialului de cunoaştere al regiunii Sud Muntenia, ameliorând astfel rezultatele în domeniul educaţiei, precum şi calitatea şi rezultatele instituţiilor de învăţământ şi de cercetare din regiune.

Măsura 5.1 Dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii educaţionale şi de cercetare

Scopul acestei măsuri este de a îmbunătăţi calitatea infrastructurii educaţionale şi de cercetare prin dotarea şi modernizarea şcolilor, a grădiniţelor, a campusurilor şcolare, precum şi a centrelor pentru formare profesională şi a centrelor şi instituţiilor de cercetare, în vederea asigurării unui proces educaţional de calitate care să corespundă standardelor europene şi a creşterii participării populaţiei şcolare şi a adulţilor la procesul educaţional.

Este evident că starea şi accesibilitatea infrastructurii educaţionale, de cercetare şi a dotărilor aferente contribuie semnificativ la asigurarea calităţii şi a accesului la educaţie şi cercetare al populaţiei. De asemenea, un număr mare de unităţi de învăţământ din mediul rural al judeţelor mai puţin dezvoltate ale regiunii (Călăraşi, Giurgiu, Ialomiţa şi Teleorman) necesită lucrări de reabilitare şi dotare cu echipamente didactice, IT şi materiale specifice pentru documentare.

Totodată, un aspect important de amintit este faptul că, în perioada 2004 - 2011, numărul unităţilor şcolare a scăzut cu 79,2% (-836 de unităţi de învăţământ), în special în mediul rural (judeţele din sudul regiunii Sud Muntenia), pe fondul unei tendinţe de creştere a ratei natalităţii în perioadele 2004 - 2006, 2008 - 2009, urmată de o scădere nesemnificativă a acesteia în 2007, 2010 şi în 2011.

Astfel, structura educaţională din regiunea Sud Muntenia poate asigura o şcolarizare la toate nivelurile şi a constat în anul 2011 în 1.056 de unităţi cu personalitate juridică. Totodată, în anul şcolar 2010/2011, 505.704 de preşcolari, elevi şi studenţi frecventau o formă de învăţământ organizată.

Totodată, este evident faptul că tendinţa de creştere a natalităţii înregistrată în ultimii ani, va pune presiune pe infrastructura educaţională actuală, prin creşterea cererii de spaţii de învăţământ, fiind necesare investiţii pentru realizarea, reabilitarea, modernizarea şi extinderea infrastructurii educaţionale, precum şi dotarea cu echipamente şi materiale didactice de ultimă generaţie, inclusiv pentru centrele de formare profesională continuă**.**

În acest context, prin intermediul acestor investiţii se vor asigura premisele creşterii capacităţii de şcolarizare a unităţilor şcolare, îmbunătăţind astfel condiţiile şi accesul la educaţie pentru populaţia din regiunea Sud Muntenia.

În plus, analiza socio-economică au reliefat faptul că infrastructura de cercetare din regiunea Sud Muntenia este învechită şi dotată necorespunzător, în timp ce majoritatea cercetătorilor din regiune au o vârstă înaintată iar numărul acestora este în continuă scădere.

În acest context, pentru a remedia aceste puncte slabe, precum şi pentru a atrage tinerii cercetători în regiune sunt necesare investiţii considerabile pentru realizarea, reabilitarea şi modernizarea infrastructurii de cercetare fundamentală, inclusiv dotarea cu echipamente şi materiale didactice de ultimă generaţie.

Astfel, prin intermediul acestor investiţii se vor asigura premisele dezvoltării şi modernizării infrastructurii de cercetare fundamentală din regiunea Sud Muntenia, oferind astfel cercetătorilor noi oportunităţi pentru dezvoltarea unei cariere de succes în acest domeniu, precum şi contribuind la sporirea competitivităţii regiunii Sud Muntenia.

Acţiuni indicative

- Realizarea, reabilitarea şi modernizarea infrastructurii educaţionale, precum şi dotarea cu echipamente şi materiale didactice de ultimă generaţie (inclusiv pentru centrele de formare profesională continuă);
- Realizarea, reabilitarea şi modernizarea infrastructurii de cercetare fundamentală, inclusiv dotarea cu echipamente şi materiale didactice de ultimă generaţie.

Măsura 5.2. Dezvoltarea capacităţii instituţionale a sistemului educaţional, de cercetare şi de formare continuă

Scopul acestei măsuri de finanţare este de a crea o serie de mecanisme menite a creşte atractivitatea sistemului educaţional, de cercetare şi de formare continuă din regiunea Sud Muntenia, pentru specialiştii din domeniu şi pentru cercetători. În plus, este evident faptul că investiţia în oameni joacă un rol principal, dat fiind faptul că aceasta este văzută ca un factor de creştere şi dezvoltare.

Astfel, printre cele mai importante provocări cărora regiunea Sud Muntenia trebuie să le facă faţă, se pot enumera scăderea numărului cadrelor didactice, precum şi nivelul mediu al competenţelor forţei de muncă.

În perioada 2004 - 2011, personalul didactic din regiunea Sud Muntenia a scăzut în mod constant (-5.495 de cadre didactice), până la 32.638 de cadre didactice, scăderi importante fiind înregistrate în judeţele Argeş şi Dâmboviţa. Totodată, în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, erau 2.253 salariaţi în activitatea de cercetare - dezvoltare, cu 45% mai puţin decât în anul 2004.

Totodată, regiunea Sud Muntenia a ocupat, în anul 2011, locul 8 la nivel naţional în ceea ce priveşte ponderea persoanelor cu nivel superior de educaţie 11,2% din populaţia regiunii Sud Muntenia, situându-se cu mult sub media naţională 14,9% şi europeană 26,8%.

În plus, în anul şcolar 2010/2011, numărul de elevi care revine unui cadru didactic a crescut faţă de 2009/2010, astfel încât unui cadru didactic i-au revenit 15 elevi, lucru cauzat de scăderea numărului cadrelor didactice. Cele mai mari disparităţi se înregistrează pe medii de rezidenţă: în mediul rural, numărul mediu este de 14 elevi/profesor, iar în oraşe 16 elevi/profesor.

Sistemele de educație și formare de înaltă calitate care să fie atât eficiente, cât și echitabile, sunt esenţiale pentru îmbunătățirea capacității de inserare profesională. Astfel, pentru a asigura

calitatea educației și formării, a învățării de-a lungul vieții și a dezvoltării competențelor, sunt necesare investiții mai mari, mai țintite și durabile în educație și formare.

Provocarea majoră constă în asigurarea dobândirii competențelor - cheie de către toată lumea, dezvoltând în același timp un nivel de excelență și de atractivitate la toate nivelurile de educație și formare care să permită României să mențină un rol important la nivel mondial.

În același timp, este nevoie să se asigure o predare de înaltă calitate, o educație inițială corespunzătoare a profesorilor, evoluția profesională continuă a profesorilor și a formatorilor astfel încât cariera în învățământ sau în cercetare să devină o opțiune atractivă. De asemenea, este important să se îmbunătățească administrarea și conducerea instituțiilor de educație de formare și să se elaboreze sisteme eficiente de asigurare a calității. Înalta calitate va fi atinsă numai prin utilizarea eficientă și durabilă a resurselor – atât publice, cât și private, după caz – și prin promovarea politicilor și a practicilor bazate pe elemente concrete în domeniul educației și formării.

În acest context, această prioritate de finanţare urmăreşte consolidarea capacităţii instituţionale a sistemului educaţional, de cercetare şi de formare continuă prin intermediul acţiunilor ce vizează îmbunătăţirea formării continue şi a calificărilor specialiştilor şi cercetătorilor, prin realizarea de investiţii în vederea modernizării şi asigurării calităţii în procesul educaţional şi de cercetare, punându-se accentual cu precădere pe stimularea creativităţii, a spiritului antreprenorial şi al inovării.

În plus, este evident faptul că trebuie consolidate capacităţile de coordonare şi elaborare a politicilor în domeniul educaţiei şi ocupării forţei de muncă. Astfel, utilizarea efectivă a mecanismelor de parteneriat va trebui intensificată, necesitând consolidarea, în paralel, a capacităţii şi responsabilităţii părţilor relevante interesate.

Astfel, această prioritate de finanţare vizează realizarea de investiţii importante în vederea consolidarea capacităţii instituţionale a organizaţiilor locale şi regionale care au atribuţii în elaborarea şi implementarea politicilor din sectorul educaţiei, ocupării forţei de muncă, a formării profesionale continue, precum şi a cercetării şi mobilităţii lucrătorilor.

Totodată, un alt aspect important care urmează a fi finanţat în perioada 2014 - 2020 şi care va contribui la consolidarea capacităţii instituţionale a sectorului educaţional, de cercetare şi de formare continuă, constă în dezvoltarea şi consolidarea relaţiilor de colaborare între actorii din sectorul educaţional, de cercetare şi ocuparea forţei de muncă.

În plus, dezvoltarea capacităţii instituţionale a sistemului educaţional, de cercetare şi de formare continuă necesită investiţii în programe de informare , educare şi conştientizare a populaţiei.

Acţiuni indicative

- Programe de formare continuă a specialiștilor și a cercetătorilor;
- Programe ce vizează modernizarea și creșterea calității educației și cercetării (cu accent pe stimularea creativității, spiritului antreprenorial și inovării);
- Activităţi privind creşterea capacităţii instituţiilor şi organizaţiilor locale și regionale responsabile pentru dezvotarea şi implementarea politicilor legate de sistemul educaţional, de cercetare, formare continuă şi mobilitatea lucrătorilor;
- Crearea şi dezvoltarea de parteneriate şi reţele de cooperare în educație, cercetare și ocuparea forței de muncă (inclusiv la nivel internațional);
- Programe de informare, educare și conștientizare a populației privind importanța educației.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Măsura 5.3. Corelarea programelor educaţionale cu cerinţele pieţei muncii

Performanţele pieţei forţei de muncă depind în mare măsură de corelarea ofertelor de educaţie şi formare profesională cu cerinţele pieţei muncii. Cu toate acestea, în ultima perioadă, pe piaţa forţei de muncă s-a constatat existenţa unei rupturi între oferta sistemului educaţional şi cerințele pieței forţei de muncă.

În acest context, se impune o regândire a politicilor din domeniul educaţiei, în contextul schimbărilor intervenite în mediul economic şi social, astfel încât să existe o corelaţie între cerinţele impuse de evoluţia pieţei muncii şi tipurile de calificare furnizate de sistemul educaţional.

Existenţa unor sisteme de educație și formare de înaltă calitate sunt esenţiale pentru îmbunătățirea capacității de integrare pe piaţa forţei de muncă. Pentru a obține aceste rezultate în mod durabil, trebuie să se acorde o atenție sporită creșterii nivelului competențelor, prin finanţarea programelor ce vizează creşterea nivelului pregătirii profesionale de bază, inclusiv a stagiilor de ucenicie.

În prezent, cererea de calificări este în continuă creștere, inclusiv în profesiile cu un nivel de calificare redus. Conform previziunilor Comisiei Europene, aproximativ 50% din totalul locurilor de muncă din 2020 vor continua să depindă de calificări de nivel mediu rezultate din programe de educație și formare profesională.

Totodată, trebuie avut în vedere faptul că situaţia pe piaţa forţei de muncă nu se va îmbunătăţii pe termen lung dacă nu se vor remedia problemele cu care se confruntă sistemul de educaţie şi formare profesională. În prezent, atât România cât şi regiunea Sud Muntenia se confruntă cu un dezechilibru între nevoile pieţei forţei de muncă şi competenţele profesionale, cauzat atît de calitatea scăzută a învăţământului profesional şi terţiar, dar şi de slaba corelare a ofertei educaţionale cu cerinţele pieţei muncii. Astfel, în regiunea Sud Muntenia, investiţiile trebuie concentrate în programe de informare, consiliere şi orientare profesională, astfel încât să se asigure eficientizarea şi adaptarea educaţiei la piaţa forţei de muncă.

În vederea corelării programelor operaţionale cu cerinţele pieţei muncii, în perioada de programare 2014 - 2020 se va acorda sprijin pentru dezvoltarea, promovarea, funcţionarea şi cooperarea structurilor de furnizare a educaţiei, instruirii şi pregătirii profesionale cu partenerii economici şi sociali. Rezultatele slabe înregistrate în domeniul educaţiei și formării profesionale reprezintă un obstacol în calea dobândirii și păstrării unui loc de muncă, devenind astfel una dintre principalele cauze pentru şomajul de lungă durată. Prin urmare, în următoarea perioadă de programare se are în vedere prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii și dobândirea competenţelor necesare integrării și menţinerii pe piaţa muncii.

Nu în ultimul rând, participarea adulţilor la procesul de învăţarea pe tot parcursul vieţii reprezintă o provocare majoră, dat fiind faptul că atât România cât şi regiunea Sud Muntenia au înregistrat decalaje majore, în anul 2011, comparativ cu media europeană (41,7% din populaţia României peste 18 ani a participat la procesul de învăţare de-a lungul vieţii, comparativ cu media europeană de 52,7%).

În plus, învăţarea pe tot parcursul vieţii trebuie abordată ca o necesitate obiectivă, impusă de tranziţia către o economie bazată pe cunoaștere. În acest context, o mare parte a investiţiilor din domeniul educaţiei şi ocupării forţei de muncă trebuie direcţionate în vederea asigurării condiţiilor propice pentru educaţie şi învăţare pe tot parcursul vieţii.

În acelaşi timp, unul dintre factorii care limitează gradul de corelare a educaţiei şi formării profesionale cu piaţa muncii, se referă la date, studii şi prognoze insuficiente şi neactualizate în domeniul educaţiei şi ocupării profesionale. Astfel, în perioada de programare 2014 - 2020 se are în vedere realizarea de investiţii pentru elaborarea, de studii şi prognoze specifice privind educaţia şi ocuparea forţei de muncă.

Acţiuni indicative

- Activităţi de sprijin privind educaţia şi instruirea profesională;
- Programe de informare, consiliere și orientare profesională pentru elevi și studenți;
- Programe ce vizează creșterea nivelului pregătirii profesionale de bază (inclusiv stagii de ucenicie);
- Sprijin pentru dezvoltarea, funcţionarea şi cooperarea structurilor de furnizare a educației, instruirii și pregătirii profesionale cu partenerii economici și sociali;
- Elaborarea de studii, prognoze specifice privind educația și piața forței de muncă.

Măsura 5.4. Sprijinirea adaptabilităţii forţei de muncă şi promovarea antreprenoriatului

În regiunea Sud Muntenia gradul de adaptabilitate scăzut al forţei de muncă la condiţiile pieţei actuale constituie o provocare importantă pentru perioada 2014 - 2020, atât pentru angajatori, cât şi pentru angajaţi.

Transformările de natură economică, socială şi politică, componente caracteristice perioadei de tranziţie şi trecerii la economia de piaţă, constituie factori generatori ai schimbărilor în structura pieţei forţei de muncă, cu consecinţe majore asupra mediului economic şi social.

Globalizarea, modificările demografice şi structurale, combinate cu caracterul imprevizibil şi din ce în ce mai complex al economiilor au generat un mediu nou volatil în care pieţele muncii se află în permanentă mişcare, creând şi distrugând constant locuri de muncă.

În acest sens, în următoare perioadă de programare este necesar să se depună eforturi mari pentru a face faţă problemelor generate de acest mediu, inclusiv în ceea ce priveşte nivelul ridicat al şomajului, discrepanţa permanentă între competenţele disponibile şi cele de care au nevoie întreprinderile, mobilitatea ocupaţională redusă şi nivelurile scăzute de participare pe piaţa muncii, în special în rândul tinerilor.

În acest context, pentru a face faţă noilor provocări de pe piaţa forţei de muncă, se vor concentra investiţii importante în programe care vizează instruirea, specializare, şi perfecţionarea angajaţilor şi angajatorilor, precum şi programe de orientare şi consiliere profesională.

Îmbunătăţirea nivelului de pregătire şi calificare al forţei de muncă în acord cu necesităţile specifice privind adaptarea forţei de muncă la noile condiţii de pe piaţa muncii şi promovarea antreprenoriatului constituie un element cheie pentru creşterea potenţialului forţei de muncă şi a şanselor individuale de acces pe piaţa muncii.

Activitățile independente oferă tinerilor o oportunitate prețioasă de a-și utiliza competențele și de a-și crea propriul loc de muncă. Această opțiune trebuie luată serios în considerare de cei implicați în orientarea profesională a tinerilor. Interesul și potențialul tinerilor de a deveni antreprenori trebuie susținute puternic prin încurajarea mentalităților și atitudinilor antreprenoriale în sistemele educaționale și de formare. Acest lucru ar trebui sprijinit atât de către sectorul public, cât și de cel privat. În acest scop, tinerii au nevoie de mai multe oportunități de a acumula experiență antreprenorială, de sprijin și consiliere privind planurile de afaceri, de acces la capital de pornire și consiliere în perioada de început.

Astfel, este evident că trebuie promovat spiritul antreprenorial şi competenţele antreprenoriale, punându-se accent atât pe potenţialii manageri cât şi pe actualii antreprenori, precum şi învăţarea pe tot parcursul vieţii, în vederea corelării mai bune între calificări, inclusiv ale forţei de muncă experimentate şi nevoile pieţei muncii.

Prin urmare, unul dintre obiectivele acestei măsuri constă în promovarea antreprenoriatului astfel încât toate persoanele, în special tinerii, să înveţe ce înseamnă activitatea de antreprenoriat, să

dobândească competenţe antreprenoriale şi de afaceri şi să decidă dacă aceasta este o carieră corespunzătoare pentru ei.

În acest context, se doreşte acordarea de sprijin financiar pentru dezvoltarea şi implementarea unor programe de instruire antreprenorială, precum şi consiliere şi mentorat, în vederea promovării spiritului antreprenorial în regiunea Sud Muntenia.

Acţiuni indicative

- Programe ce vizează instruirea, specializarea şi perfecţionarea angajaţilor şi angajatorilor;
- Programe de orientare și consiliere profesională pentru populația ocupată și șomeri;
- Programe de instruire antreprenorială, consiliere și mentorat.

Măsura 5.5. Politici active de angajare

Piața muncii și politicile de ocupare a forței de muncă sunt sectoare de politică publică de importanță ridicată pentru orice stat în orice perioadă. Cu precădere în perioade de recesiune economică însă, când ofertele de locuri de muncă sunt limitate ca număr și cererile sunt în creștere, sunt necesare politici de stimulare a angajărilor și de creștere a numărului celor ce contribuie prin taxe la bugetele de asigurări sociale, șomaj sau pensii.

În acest context, este necesar să se realizeze o serie de îmbunătăţiri în ceea ce priveşte politicile de active în domeniul forţei de muncă, în special sub următoarele aspecte: consultanță individuală privind locul de muncă, asistență în căutarea unui loc de muncă, măsuri de îmbunătățire a competențelor și a capacității de inserție profesională.

Piața muncii din România suferă de un număr de disfuncționalități care pot crea pe termen lung probleme sociale majore. Aspectele cele mai relevante sunt: structura pieței muncii, gradul relativ redus de calificare şi absenţa oportunităţilor de formare la locul de muncă, politicile active de ocupare, costul forţei de muncă şi flexibilizare relaţiilor de angajare.

Astfel, crearea unei pieţe sănătoase şi performante a forţei de muncă este vitală pentru dezvoltarea durabilă a regiunii, această prioritate de finanţare urmărind în acest sens furnizarea acţiunilor indicative cheie necesare creşterii performanţelor şi competitivităţii economice a regiunii.

Totodată, trebuie avut în vedere faptul că în ultimii ani atât România (rata de ocupare a forţei de muncă a fost de 59,6% în anul 2011) cât şi regiunea Sud Muntenia (rata de ocupare a forţei de muncă a fost de 55,4% în anul 2011) au înregistrat tendinţe uşor descrescătoare ale ratei ocupării forţei de muncă, fiind necesare astfel eforturi suplimentare pentru diminuarea efectelor acestei provocări, în special în mediul rural unde tendinţa de descreştere a fost mai accentuată comparativ cu mediul urban.

În acelaşi timp, şomajul afectează din ce în ce mai mult populaţia regiunii Sud Muntenia (6,5% în anul 2011), cu precădere populaţia din judeţele sudice mai puţin dezvoltate (Teleorman 9,1% şi Ialomiţa 7,6%). În plus, trebuie subliniat faptul că deosebit de afectaţi de aceste tendinţe sunt tinerii care se confruntă cu o rată a şomajului în creştere (în special tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-24 de ani), precum şi tinerii care nu au loc de muncă şi nu urmează nici studii sau cursuri de formare profesională.

Astfel, principalul obiectiv al acestei măsuri este de a dezvolta şi de a promova politici active pe piaţa muncii pentru prevenirea şi combaterea şomajului şi pentru a facilita integrarea tinerilor şi reintegrarea şomerilor pe termen lung pe piaţa muncii.

În acest context, la nivelul regiunii Sud Muntenia, trebuie realizate investiţii considerabile în programe de instruire adresate persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă cât şi în servicii de

asistenţă şi sprijin pentru persoanele supuse riscului şomajului, precum şi programe de integrare şi reintegrare pe piaţa forţei de muncă.

Acţiuni indicative

- Programe de instruire adresate persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- Servicii de asistență și sprijin pentru persoanele supuse riscului șomajului pe termen lung;
- Programe de integrare și reintegrare pe piața forței de muncă.

Prioritatea 6. SUSȚINEREA SĂNĂTĂȚII ȘI ASISTENȚEI SOCIALE

OBIECTIV

Îmbunătățirea accesului la asistență medicală și servicii sociale de calitate și promovarea incluziunii sociale

Justificare

O stare bună de sănătate este un element esențial al bunăstării umane, reprezentând o valoare în sine. Aceasta trebuie privită din prisma a două unghiuri de vedere: la nivel individual, o stare bună de sănătate permite oamenilor să își desfășoare bine activitățile și o un grad ridicat al calității vieții, iar la nivel societal, o stare de sănătate ridicată este un element cheie al capitalului uman contribuind la competitivitatea la nivel regional sau local. Numai o populație sănătoasă poate să își atingă pe deplin potențialul economic.

Sectorul asistenței medicale este unul dintre cele mai mari din Uniunea Europeană: el reprezintă aproximativ 10% din produsul intern brut al UE și angajează unul din zece lucrători, cu o proporție mai mare decât proporția medie a lucrătorilor cu educație de nivel terțiar.

Sănătatea, prin urmare, joacă un rol important în agenda Europa 2020. În comunicarea sa din 29 iunie 2011 „Un buget pentru Europa 2020", Comisia a subliniat că *„promovarea unei stări bune de sănătate este parte integrantă a obiectivelor de creștere economică inteligentă și favorabilă incluziunii pentru Europa 2020. Menținerea unei populații sănătoase și active mai mult timp are un impact pozitiv asupra productivității și competitivității"***.**

Sistemul român de îngrijire a sănătăţii, cu instituţiile sale și profesioniștii din sănătate, aşează pacientul în centrul preocupărilor sale. Conceptul social pe care se fundamentează sistemul de sănătate este bazat pe principiile de acces universal la asistenţă medicală de calitate şi, prin urmare, presupune aplicarea principiului solidarităţii în finanţare.

Astfel, trebuie redată cetăţenilor încrederea în sistemul de sănătate, prin accesul civilizat la serviciile medicale de care au nevoie, precum şi redarea demnităţii personalului medical.

Măsura 6.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii serviciilor de sănătate și asistență socială

În prezent, în România, sistemul sanitar nu este suficient de dezvoltat pentru a acoperi nevoile pe care le are populația. Starea de sănătate a populației este determinată pe de o parte de accesul la sănătate, dat de factorii genetici, de mediu, de dezvoltarea economică sau socio-culturali, iar pe de altă parte de accesul la serviciile de sănătate, care depinde aproape în totalitate de infrastructura sanitară.

Scopul acestei măsuri constă în creșterea accesibilității populației la servicii de sănătate și asistență socială de calitate, precum și transformarea societății actuale într-o societate mai sigură și mai sănătoasă, care va asigura fiecărui grup al populației și fiecărui individ în parte un înalt nivel de protecție a sănătății, precum și oportunități egale de a accesa serviciile medicale și de asistență socială.

În regiunea Sud Muntenia, există o stare precară a infrastructurii de sănătate, iar o mare parte a unităților spitalicești din regiune s-a redus semnificativ, prin închiderea sau comasarea unor spitale. În regiune nu funcționează niciun spital de categoria I și II, majoritatea fiind în categoriile IV și V şi oferă servicii medicale de bază. Cele mai multe dintre unitățile spitalicești din regiune necesită lucrări de reabilitare, modernizare și dotare cu echipamente.

În ceea ce privește serviciile sociale, acestea reprezintă instrumente cheie pentru salvgardarea drepturilor fundamentale ale omului și ale demnității umane. Serviciile sociale, alături de educație, sănătate, ocuparea forței de muncă și probleme legate de locuință, reprezintă stâlpi ai incluziunii sociale. Pentru a putea găsi soluții la multiplele cerințe ale oamenilor ca indivizi, serviciile sociale trebuie să fie cuprinzătoare și personalizate, concepute și furnizate în mod integrat.

În cadrul Uniunii Europene, una dintre cele mai relevante schimbări o reprezintă conștientizarea importanței pe care o are politica socială alături de ocuparea forței de muncă, acestea fiind considerate trăsături care fac diferența între societățile dezvoltate.

La nivelul României există două tipuri principale de servicii sociale: servicii cu caracter primar care au drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate sau vulnerabilitate care pot duce la marginalizarea sau excluziunea socială și servicii specializate care au drept scop menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacității individuale pentru depășirea unei situații de nevoie socială.

Rețeaua publică de asistență socială și protecție a copilului a fost restructurată, prin desființarea centrelor rezidențiale de mari dimensiuni și crearea unor centre de tip familial, centre de zi, etc. Capacitatea infrastructurii de asistență socială este insuficientă în comparație cu volumul cererii, iar unele centre publice necesită lucrări de extindere, reabilitare, modernizare și dotare.

În pofida volumului semnificativ al investițiilor în infrastructura de asistență socială a regiunii Sud Muntenia, capacitatea acestor unități este încă insuficientă în raport cu cererea foarte ridicată din partea potențialilor beneficiari, în condițiile în care zona prezintă caracteristici specifice: grad ridicat de sărăcie, pondere ridicată a persoanelor vârstnice, etc.

De asemenea, se remarcă faptul că ponderea sectorului non-guvernamental este încă redusă în furnizarea serviciilor sociale, precum și faptul că centrele de mari dimensiuni și investițiile în domeniu sunt concentrate în partea de nord a regiunii, mai dezvoltată socio-economic decât zona de sud.

În ceea ce privește infrastructura socială, în judeţele Argeş şi Prahova nu există niciun cămin pentru persoanele vârstnice.

Drept urmare, se impune ca în perioada de programare 2014 - 2020 investițiile să fie îndreptate către: crearea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii serviciilor de sănătate, inclusiv dotarea cu echipamente inovatoare, de ultimă generație, cu precădere în județele din sudul regiunii; crearea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii serviciilor de asistență socială, inclusiv dotarea cu echipamente inovatoare, de ultimă generație, cu precădere în județele din sudul regiunii; construcția/ modernizarea infrastructurii pentru sprijinirea tranziţiei de la asistenţa instituţională la cea de proximitate.

Acțiuni indicative

- Crearea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii serviciilor de sănătate, inclusiv dotarea cu echipamente inovatoare, de ultimă generație;

- Crearea, reabilitarea, amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii serviciilor de asistență socială, inclusiv dotarea cu echipamente inovatoare, de ultimă generație;
- Construcția/modernizarea infrastructurii pentru sprijinirea tranziţiei de la asistenţa instituţională la cea de proximitate.

Măsura 6.2. Dezvoltarea capacității instituționale a sistemului sanitar și de asistență socială

Sectorul sănătății se bazează pe o forță de muncă înalt calificată, fiind necesară o mai bună anticipare și planificare a necesităților și formare a profesioniștilor în acest domeniu.

Un alt domeniu prioritar pentru regiunea Sud Muntenia în următoarea perioadă de programare 2014 - 2020 este reprezentat de dezvoltarea capacității instituționale a sistemului sanitar și de asistență socială. Ar trebui și mai mult sprijinită formarea continuă pentru specialiștii din domeniu, punându-se accent pe specializările deficitare, crearea de servicii de asistență socială noi, în special pentru noi grupuri vulnerabile: copii aflaţi în situaţii de dificultate, tineri care ies din sistemul social de protecţie, familii aflate în risc de destrămare cu foarte mulţi copii, copii rămaşi în ţară ai căror părinţi sunt plecaţi în străinătate să muncească, persoane adulte şi vârstnice dependente socio-medical.

Complementar domeniului amintit anterior, o atenție deosebită ar trebui acordată derulării de programe în vederea prevenirii existenței unor situații de abuz sau neglijență în familie, cât și programe de educare pentru pacienții incluși în programele naționale de sănătate.

În consecinţă, este foarte important să se implementeze acțiuni și proiecte care au ca principal scop atingerea unui echilibru între nevoile sociale individuale și cele comunitare.

Drept urmare, se impune ca în perioada de programare 2014 - 2020 investițiile să fie îndreptate către: formarea continuă pentru specialiștii din domeniu, punându-se accent pe specializările deficitare, crearea de servicii de asistență socială noi, în special pentru noi grupuri vulnerabile (copii aflaţi în situaţii de dificultate, tineri care ies din sistemul social de protecţie, familii aflate în risc de destrămare cu foarte mulţi copii, copii rămaşi în ţară ai căror părinţi sunt plecaţi în străinătate să muncească, persoane adulte şi vârstnice dependente socio-medical); derularea de programe în vederea prevenirii existenței unor situații de abuz sau neglijență în familie; programe și campanii de educare și informare a populației(cu precădere pentru pacienții incluși în programele naționale de sănătate).

Acțiuni indicative

- Formarea continuă pentru specialiștii din domeniu, cu accent pe specializările deficitare;
- Crearea de servicii de asistență socială noi (pentru noi grupuri vulnerabile: copii aflaţi în situaţii de dificultate, tineri care ies din sistemul sociale de protecţie, familii aflate în risc de destrămare cu foarte mulţi copii, copii rămaşi în ţară ai căror părinţi sunt plecaţi în străinătate să muncească, persoane adulte şi vârstnice dependente socio-medical);
- Derularea de programe (consiliere/ mediere) în vederea prevenirii existenţei unor situaţii de abuz sau neglijenţă în familie şi/ sau separarea de familie;
- Programe și campanii de educare și informare a populației (cu precădere programe de educare pentru pacienţii incluşi în programele naţionale de sănătate);

Măsura 6.3. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

Conceptul de „incluziunea socială” se bazează pe accesul indivizilor și al familiilor la un set de standarde sociale, sub formă de drepturi sociale. Astfel, conceptul se referă la egalitatea în ceea ce privește oportunitățile cu scopul de a obține drepturi egale.

Conform legislației, în România următoarele categorii de persoane se află în dificultate şi sunt expuse riscului de marginalizare socială: copii aflați în sistemul de stat de protecție a copilului,

persoane de etnie romă în situații de risc, persoane cu dizabilități, persoane eliberate din detenție, familii monoparentale, în special cele care beneficiază de prestații sociale. Conform diverselor studii și rapoarte de cercetare, există și alte segmente sociale vulnerabile care pot fi adăugate la lista anterioară: persoane adulte fără adăpost, persoane cu HIV/SIDA, persoane dependente (de droguri ilegale, de alcool, etc.), persoanele victime ale violenței domestice, vârstnicii singuri, persoane vârstnice care nu beneficiază de pensie sau alte venituri (în special cele din mediul rural), persoane cu slabă pregătire profesională sau slabă calificare, șomeri în special cei de lungă durată, etc.

Sărăcia, în multiplele sale dimensiuni, include o lipsă de venit și de suficiente resurse materiale pentru o viață în demnitate, acces inadecvat la servicii de bază, precum asistența medicală, locuința și educația, excluziune de pe piața muncii și muncă de slabă calitate. Aceste elemente reprezintă cauzele fundamentale ale sărăciei și explică modul în care persoanele și familiile ajung să fie excluse social.

Inegalitățile în materie de sănătate tot mai mari în cadrul statelor membre scot în evidență interacțiunile strânse între inegalitățile în materie de sănătate și sărăcie. Starea de sănătate precară – adesea rezultând din condiții necorespunzătoare de trai – poate avea o contribuție majoră la sărăcie pentru că poate reduce capacitatea de muncă și din cauza costurilor tratamentului și îngrijirii. Prevenirea bolii și asigurarea accesului facil la asistență socială și medicală sunt, așadar, măsuri importante pentru combaterea sărăciei. Aceasta reprezintă o provocare pentru politicile de sănătate publică și pentru sistemele de sănătate, în cazul cărora cererea sporită cuplată cu presiunile severe asupra bugetului a conferit o nouă urgență **eficienței sistemelor de sănătate**: provocarea constă în îmbunătățirea eficienței, asigurând în același timp accesul universal la servicii de sănătate de calitate.

În întreaga Europă s-au dezvoltat inițiative de **economie socială**, care au adus soluții inovatoare la necesitățile sociale emergente și la problemele pe care nici statul și nici piețele nu le pot rezolva.

Sectorul întreprinderilor sociale reprezintă 10% dintre toate întreprinderile europene și are peste 11 milioane de angajați plătiți. Cu toate acestea, dezvoltarea sa eficientă este îngreunată de numeroase obstacole juridice și practice, inclusiv lipsa unor condiții de concurență echitabile între întreprinderile din economia socială și concurenții deplin comerciali ai acestora. După cum s-a anunțat în inițiativa emblematică „O Uniune a inovării", se va lansa un pilot de inovare socială pentru a oferi expertiză și un „centru virtual" pentru antreprenorii sociali și pentru sectoarele publice și terțiare.

Mai general, modelul european al unei economii pluraliste și incluzive trebuie consolidat prin încurajarea implicării întreprinderilor în construirea unor societăți mai incluzive, dar și prin promovarea **responsabilității sociale a întreprinderilor**. Aceasta se poate realiza, printre altele, prin încurajarea întreprinderilor de a angaja persoane din grupuri dezavantajate și de a gestiona mai bine diversitatea, precum și prin luarea în considerare a aspectelor sociale în achizițiile publice.

Actorii din economia socială și întreprinderile sociale sunt vectori esențiali ai creării de locuri de muncă și ai inovării sociale bazate pe incluziune. În plus față de probleme similare cu cele ale majorității IMM-urilor, acești actori se pot confrunta cu alte dificultăți, cum sunt problemele legate de accesul la finanțare, aceasta fiind o chestiune abordată de Comisie în viitorul **Program pentru schimbări sociale și inovare socială (PSCI), precum și în regulamentele privind fondurile structurale.**

O utilizare accesibilă a **tehnologiilor informației și comunicării** în epoca Internetului îmbunătățește capacitatea de inserție profesională și oportunitățile în viață, incluziunea în comunitățile locale, utilizarea de servicii publice online, precum și accesul la o îngrijire modernă și eficientă, facilitând astfel incluziunea socială. Aceasta necesită eforturi susținute de eliminare a decalajului digital prin îmbunătățirea competențelor digitale, a competențelor și a utilizării regulate a internetului pentru persoanele dezavantajate, precum și furnizarea de servicii online incluzive și specifice în domenii esențiale (ocuparea forței de muncă, locuință, sănătate și alte servicii sociale) care susțin abilitarea utilizatorilor, mai ales din grupuri vulnerabile.

Ignoranța digitală sau abilități scăzute de utilizare a TIC reprezintă o formă particulară a excluziunii sociale, ceea ce duce la bariere serioase de acces la servicii, participare slabă la învățare pe termen lung, dificultăți în a găsi un loc de muncă, etc. Incluziunea digitală tinde să urce diviziunea digitală, prin implicarea activă a utilizatorilor dezavantajați. Astfel, se conectează foarte bine cu Agenda Digitală, inițiativa strategiei Europa 2020.

În acest sens, în următoarea perioadă de programare 2014 - 2020, investițiile vor fi îndreptate către: programe integrate de incluziune socială a persoanelor ce fac parte din categorii dezavantajate, cu precădere în mediul rural din sudul regiunii; programe de dezvoltare comunitară integrată (pentru obținerea consensului și participării comunității asupra căreia se realizează intervenția); susținerea economiei sociale și a întreprinderilor sociale; formarea de competențe digitale de bază a persoanelor ce fac parte din categorii dezavantajate; activități de informare și conștientizare cu privire la efectele excluziunii și discriminării sociale.

Acțiuni indicative

- Programe integrate de incluziune socială a persoanelor ce fac parte din categorii dezavantajate;
- Programe de dezvoltare comunitară integrată (pentru obținerea consensului și participării comunității asupra căreia se realizează intervenția);
- Susținerea economiei sociale și a întreprinderilor sociale (cu precădere campanii de informare și conștientizare a conceptelor de economie socială și întreprindere socială și sprijin acordat pentru înființarea și funcționarea întreprinderilor sociale);
- Formarea de competențe digitale de bază a persoanelor ce fac parte din categorii dezavantajate;
- Activități de informare și conștientizare cu privire la efectele excluziunii și discriminării sociale.

Prioritatea 7. DEZVOLTAREA RURALĂ ȘI AGRICULTURA

OBIECTIV

Creşterea rolului aşezărilor rurale şi a contribuţiei agriculturii la economia regiunii Sud Muntenia

Justificare

Politica agricolă a Uniunii Europene, cunoscută şi sub numele de Politica Agricolă Comună, garantează menţinerea unui echilibru între producţia alimentară europeană şi dezvoltarea economică viabilă a comunităţilor rurale, pe de o parte şi măsurile de protecţie a mediului, vizând combaterea schimbărilor climatice, gospodărirea apelor, bioenergia şi diversitatea, pe de altă parte. Modelul european de agricultură se bazează pe un sector competitiv, orientat spre piaţă, îndeplinind, totodată, şi alte funcţii publice, cum ar fi protejarea mediului înconjurător, oferirea unor aşezări rezidenţiale mai convenabile pentru populaţia din spaţiul rural, precum şi integrarea agriculturii cu mediul înconjurător şi cu silvicultura.

Odată cu integrarea în Uniunea Europeană, România urmează, în ceea ce priveşte agricultura şi dezvoltarea rurală, principiile Politicii Agricole Comune (PAC), care reprezintă un set de reguli şi măsuri adresate în principal creşterii productivităţii, garantării unui nivel de viaţă echitabil populaţiei din agricultură, stabilizarea pieţelor, garantarea securităţii aprovizionărilor, asigurarea consumatorului cu produse la preţuri raţionale. Aceasta a pierdut foarte mult, în urma deteriorării situaţiei în sectorul agricol, prin distrugerea filierelor pe produse şi ca urmare a divizării în milioane

de exploataţii de mici dimensiuni, lipsite de utilajele necesare unei agriculturi moderne şi care cu greu se aliniază cerinţelor pieţei şi unei agriculturi moderne, performante.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în privința interconexiunii dintre agricultură şi dezvoltarea rurală este nevoie de o abordare complexă, având în vedere rolul important a celor două sectoare în ansamblul economiei regiunii**.** Multe dintre zonele rurale din Sud Muntenia se confruntă cu numeroase probleme în plan socio-economic și de mediu, iar foarte multe dintre întreprinderile active în sectorul creşterii animalelor şi în cel forestier încă mai trebuie să depună eforturi pentru a deveni competitive.

Zonele rurale din regiunea Sud Muntenia prezintă o deosebită importanţă din punct de vedere economic, social şi din punct de vedere al dimensiunii lor, diversităţii, resurselor naturale şi umane pe care le deţin. Dezvoltarea economică şi socială durabilă a zonelor rurale este indispensabil legată de îmbunătăţirea infrastructurii rurale existente şi a serviciilor de bază, pentru ca în viitor să poată concura efectiv în atragerea de investiţii, asigurând totodată şi furnizarea unor condiţii de viaţă adecvate şi servicii sociale necesare comunităţii.

Măsura 7.1. Revitalizarea comunităţilor rurale

În cadrul lucrării „Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României – 2030" se urmăreşte întărirea adecvată a solidarităţii rural–urban, a diferitelor categorii de teritorii, mai ales a celor rurale, prin dezvoltarea endogenă, bazată pe diversitate şi performanţă; promovarea parteneriatelor între oraşe/aglomeraţii urbane şi formele de asociere a entităţilor administative rurale. Acest aspect determină realizarea de programe integrate ce au ca măsură dezvoltarea infrasctructurii, a activităţii economice, de soluţionare a problemelor sociale şi de mediu.

Pornind de la rezultatele mai multor studii întreprinse, se impune o schimbare de concept, de mentalitate, o nouă filosofie a ruralului, corelată cu autonomia locală şi regională şi cu principiul subsidiarităţii.

Revitalizarea rurală este un proces complex care nu se opreşte doar la ceea ce ţine de patrimoniu, ci se referă inclusiv la aspecte ce ţin de economie, social, cultură, tradiţii astfel întregul proces presupune în final o dezvoltare armonioasă a zonei.

Pe baza studiilor efectuate până în prezent, s-a determinat că soluţiile de dezvoltare rurală durabilă trebuie să conţină elemente tehnice, juridice şi financiare concrete de stimulare a dezvoltării complexe şi durabile. Satul, prin economia sa, trebuie scos din economia naturală închisă şi introdus în mediul de afaceri, iar economia rurală trebuie transformată, treptat, din economie de subzistenţă în economie comercială competitivă.

O nouă strategie rurală a României și, implicit, a regiunii Sud Muntenia, prin implementarea instrumentelor de dezvoltare rurală, trebuie să ducă, pe termen mediu, la compatibilizarea structurilor rurale româneşti cu cele europene. De asemenea, în spaţiul rural este necesară o infrastructură modernă, corelată cu nevoile actuale ale vieţii de la sate şi cu activitatea economică rurală complexă.

Comunitatea din mediul rural trebuie să capaciteze tinerii în activităţile agricole prin dezvoltarea antreprenoriatului orientat cu precădere către comunităţile dezavantajate, inclusiv a comunităţilor rrome, insistând pe trecerea de la o economie de subzistenţă la o economie competitivă. Vitalitatea zonelor rurale este strâns legată de prezenţa unui sector agricol competitiv şi dinamic, care să fie atractiv pentru tineri, coroborat cu mutarea accentului de pe statutul de salariat la cel de antreprenor, acestea pot conduce la soluţionarea problemelor sociale şi de mediu.

În concordanţă cu cele anterioare, în perioada 2014 – 2020 se intenţionează sprijinirea consolidării capacităţilor GAL-urilor, inclusiv a celor din sectorul de pescuit, urmărind astfel diferite grade de dezvoltare şi experienţă din zonele rurale.

Astfel, în perioada 2014 – 2020, investițiile vor trebui să se axeze pe: promovarea unor programe integrate de dezvoltare ce vor combina măsuri de dezvoltare a infrastructurii, revigorare a activității economice, de soluționare a problemelor sociale și de mediu. Mecanismul de implementare recomandat este utilizarea dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității, prevăzută de Regulamentul General al CE, art. 28; acțiuni de dezvoltare a capacității de dezvoltare locală (investiții pentru crearea și funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală inclusiv a celor din sectorul de pescuit, crearea de competențe de planificare a dezvoltării, elaborarea, implementarea și monitorizarea strategiilor de dezvoltare locală, investiții pentru dezvoltarea componentei economice a structurilor asociative prin crearea de clustere), acţiuni pentru dezvoltare integrată rural-urban.

Problema dezvoltării rurale este o problemă de actualitate, ea vizând în esenţă realizarea unui echilibru între cerinţa de conservare a valorilor spaţiului rural, pe de o parte, şi tendinţa de modernizare a vieţii rurale, pe de altă parte.

Acțiuni indicative

- Programe integrate de dezvoltare ce vor combina măsuri de dezvoltare a infrastructurii, revigorare a activității economice, de soluționare a problemelor sociale și de mediu. Mecanismul de implementare recomandat este utilizarea dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității, prevăzută de Regulamentul General al CE, art. 28;
- Acțiuni de dezvoltare a capacității de dezvoltare locală (investiții pentru crearea și funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală inclusiv a celor din sectorul de pescuit, crearea de competențe de planificare a dezvoltării, elaborarea, implementarea și monitorizarea strategiilor de dezvoltare locală, investiții pentru dezvoltarea componentei economice a structurilor asociative prin crearea de clustere);
- Acţiuni pentru dezvoltare integrată rural-urban (cu precădere acțiuni pentru asocierea comunelor și a formării de parteneriate între acestea și zonele/ aglomerațiile urbane și orașele mici și mijlocii).

Măsura 7.2. Conservarea și îmbunătățirea mediului înconjurător a comunităților rurale și protejarea moștenirii culturale (patrimoniul material și imaterial)

În contexul unei societăţi globale, bazate pe informaţie, pericolul pierderii identităţii culturale este unul real, astfel încât protejarea moştenirii culturale a fost stabilită ca o prioritate mondială.

Spaţiile rurale româneşti sunt entităţi cu o puternică inerţie istorică şi culturală, dar totodată, acestea sunt influenţate negativ de trecerea timpului fiind în diverse stadii de degradare, astfel încât este necesară protejarea acestor patrimonii fie ele materiale sau imateriale. Satele româneşti reprezintă importante centre ale moştenirii culturale (păstrarea tradiţiilor, a obiceiurilor, arta meşteşugurilor, ansambluri de biserici, situri arheologice, centre istorice etc.) şi adăpostesc o bogată cultură tradiţională, o arhitectură diversă şi un mod de viaţă bazat pe valori tradiţionale, care în general diferă de la o regiune la alta. Totuşi, satele româneşti nu reuşesc să utilizeze cu succes aceste resurse unice în avantajul economic al populaţiei.

Referitor la spațiul rural din regiunea Sud Muntenia, activitatea culturală este organizată în jurul căminului/centrului cultural al comunei/satului. Majoritatea căminelor culturale, a caselor de cultură şi a altor aşezăminte culturale se află într-o stare continuă de degradare, neputând oferi astfel, servicii culturale populaţiei rurale, aspect ce se răsfrânge şi asupra situaţiei educaţionale a acesteia.

Pe baza celor afirmate anterior, în următoarea perioadă de programare 2014 – 2020, investițiile vor trebui să se îndrepte către: renovarea clădirilor, monumentelor culturale și istorice cu scopul de a promova şi păstra imaginea tradiţională a satelor; modernizarea zonelor rurale unde există potenţial cultural, istoric şi recreativ, dar și pentru activităţi artistice în vederea păstrării identităţii culturale a mediului rural.

Dezvoltarea rurală durabilă, cu tendinţe de modernizare pe coordonate europene, ca arie de cuprindere, are ca principal obiectiv, prin programe rurale spaţiale, menţinerea şi conservarea caracterului naţional al spaţiului şi culturii rurale, iar acolo unde s-au produs grave distrugeri (ecologice, economice şi socio-culturale) locale, regionale sau naţionale se propune soluţia reconstrucţiei sau restaurării acestor zone, în sensul readucerii lor la standardele de ruralitate.

Cu toate că tradiţiile şi obiceiurile sunt influenţate de poziţia geografică a zonei şi de prezenţa resurselor naturale, identitatea culturală nu este definită doar de o simplă locaţie. Păstrarea şi conservarea moştenirii rurale sunt esenţiale pentru dezvoltarea turismului rural, reprezentând o posibilitate de promovare a satelor cu efect pozitiv asupra turiştilor şi populaţiei locale.

Acțiuni indicative

- Renovarea clădirilor, monumentelor culturale și istorice cu scopul de a promova şi păstra imaginea tradiţională a satelor;
- Modernizarea zonelor rurale unde există potenţial cultural, istoric şi recreativ;
- Activităţi artistice pentru păstrarea identităţii culturale a mediului rural.

Măsura 7.3. Diversificarea economiei rurale şi creşterea competitivităţii acesteia

Tema comună pentru Uniunea Europeană și România, în următoarea perioadă de programare 2014 – 2020, este necesitatea de a promova utilizarea eficientă a resurselor, în vederea unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii pentru zonele rurale și agricultură, în concordanță cu strategia Europa 2020 și cu orientările Politicii Agricole Comune.

Economia rurală românească, implicit şi a regiunii Sud Muntenia, este slab dezvoltată și dependentă de activitățile agricole, ceea ce impune stimularea investiţiilor în spaţiul rural, pentru extinderea IMM-urilor din economia non-agricolă şi de prelucrare a produselor agricole primare.

Agricultura regiunii Sud Muntenia este o agricultură de subzistenţă, caracterizându-se prin productivitate și competitivitate foarte scăzute şi, implicit, obținerea de venituri foarte mici. Alături de o asociativitate limitată, competitivitatea agriculturii la nivel regional este influențată şi de unele probleme de structură, respectiv fragmentarea excesivă a terenurilor, dotarea tehnică precară și concurenţa sufocantă a producătorilor străini.

Restructurarea agriculturii va avea un impact deosebit asupra economiei rurale în general, având în vedere amploarea acestei activități în spațiul rural, dar și în economia regiunii, respectiv: contribuția peste media națională la formarea PIB regional, ponderea destul de mare a populației ocupate în agricultură, așadar sursa esențială de venit pentru gospodării, reflectând în același timp șomajul și productivitatea redusă a muncii.

Zonele rurale din Sud Muntenia prezintă o dezvoltare antreprenorială slab reprezentată, ca efect al resurselor materiale limitate, al educaţiei deficitare, al nivelului scăzut al dotării cu utilităţi, precum şi al fenomenului de migraţie temporară masivă spre urban sau peste hotare. Analiza micro-întreprinderilor din mediul rural evidenţiază și o capacitate relativ redusă a acestora de a răspunde exigențelor referitoare la furnizarea locurilor de muncă pentru populaţia rurală.

De asemenea, analiza activităţilor comerciale, de artizanat şi servicii indică faptul că, în ciuda aparenţelor, numărul de locuitori din zona rurală ocupaţi în activităţile de acest tip, este nesemnificativ, în timp ce distribuţia serviciilor este uneori inexistentă în comune şi sate. Situaţia acestui sector, ca şi a infrastructurii, reprezintă o barieră în calea dezvoltării altor activităţi rurale, pentru crearea de oportunităţi ocupaţionale alternative. Sprijinirea furnizării serviciilor în comunităţile rurale reprezintă un factor important pentru ridicarea calităţii vieţii şi de sporire a atractivităţii zonelor rurale.

Pe baza celor expuse mai sus, în următoarea perioadă de programare 2014 - 2020, în vederea diversificării economiei rurale și creșterii competitivității agriculturii din regiunea Sud Muntenia, acţiunile trebuie să se axeze pe: investiții pentru producția, distribuția și promovarea produselor bazate pe valorificarea superioară a resurselor locale; crearea și dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii în sectorul non-agricol; sprijin pentru activități turistice durabile și sprijin pentru dezvoltarea echilibrată a activităților economice din toate ramurile agriculturii.

Dezvoltarea unei reţele viabile de întreprinderi mici și mijlocii private (agroalimentare, industriale, de prelucrare a produselor locale, artizanale, de servicii etc.) în mediul rural are, pe lânga funcţia economică importantă, şi o componentă socială marcantă, în sensul „stabilizării” populaţiei rurale, eliminării navetismului şi utilizării, prin complementaritate, a forţei de muncă sătească. În acelaşi timp, aceste întreprinderi au şi rolul de a potenţa economia rurală care contribuie la dezvoltarea economică și socială a localităţilor.

Turismul durabil, opusul turismului de masă, reprezintă o formă de turism alternativ care are la bază principii de minimizare a impacturilor activității turistice asupra mediului natural în vederea obținerii durabilității ecologice contribuind la menținerea și îmbunătățirea stării de conservare. Totodată, acest tip de turism contribuie la minimizarea impacturilor negative ale activității turistice asupra comunității locale și a membrilor ei în vederea obținerii durabilității sociale, precum și minimizarea impacturilor negative asupra culturii/tradițiilor/obiceiurilor comunităților locale în vederea obținerii durabilității culturale.

Direcţia de acţiune pentru diversificare economiei rurale o reprezintă promovarea investiţiilor în agricultură, în vederea unei dezvoltări echilibrate și a creșterii competitivității agriculturii regionale, pentru a face față concurenței pe piața națională, europeană și internațională.

Acțiuni indicative

- Investiții pentru producția, distribuția și promovarea produselor bazate pe valorificarea

superioară a resurselor locale;

- Crearea și dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii în sectorul non-agricol;
- Sprijin pentru activități turistice durabile (cu precădere activități de turism ecologic în mediul rural);
- Sprijin pentru dezvoltarea echilibrată a activităților economice din toate ramurile agriculturii.

Măsura 7.4. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sprijin a agriculturii și silviculturii

Agricultura României și, implicit, a regiunii Sud Muntenia se află încă într-o situație de declin, determinată de fragmentarea excesivă a proprietății (gospodăriile de subzistență fiind predominante), dotarea slabă cu mașini și utilaje, situația precară a infrastructurii rurale, folosirea redusă a îngrășămintelor chimice sau naturale și a pesticidelor, reducerea dramatică a suprafețelor irigate, degradarea solului, deficitul cronic de resurse de finanțare și lipsa unui sistem funcțional de credit agricol.

Fiind cea mai importantă ramură a economiei rurale, o dezvoltare echilibrată a agriculturii în regiunea Sud Muntenia presupune nu numai măsuri referitoare la restructurarea acesteia, dar și crearea infrastructurii necesare.

Astfel, la nivelul regiunii Sud Muntenia, în perioada 2014 – 2020, investițiile vor trebui îndreptate către: dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere agricole și forestiere; realizarea și reabilitarea infrastructurii de irigații și îmbunătățiri funciare; infrastructura de producţie, procesare, prelucrare, depozitare și distribuție a produselor agricole; construirea de depozite ecologice pentru gestiunea eficientă a deşeurilor animaliere şi vegetale; lucrări privind adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prevenirea și gestionarea riscurilor în fondul funciar agricol și forestier. Toate aceste acțiuni vor contribui la îmbunătățirea performanțelor economice și de mediu ale exploatațiilor agricole și ale întreprinderilor din mediul rural, dar și la eficientizarea sectorului comercializării și prelucrării produselor agricole.

În ceea ce privește infrastructura de irigații, vitală pentru o agricultură care încă depinde de condițiile meteorologice, aceasta se află într-o stare avansată de degradare, nefuncțională și, în plus, nu mai corespunde cu actualele standarde europene, ceea ce impune o reabilitare și modernizare în totalitate.

În următoarea perioadă de programare, o necesitate imediată în vederea obţinerii de produse corespunzătoare din punct de vedere cantitativ şi calitativ solicitărilor pieţei, va impune crearea de oportunităţi de producție, prelucrare, colectare, procesare, depozitare, intermediere şi comercializare a produselor agro – alimentare.

În acest context regiunea Sud Muntenia înregistrează performanţe modeste privitor la producţia, procesarea şi depozitarea produselor locale şi tradiţionale, semnale pozitive s-au înregistrat în sectorul depozitării produselor agricole, care au capacitatea de stocare de peste 75% din producția agricolă anuală a regiunii, iar numărul acestora a crescut constant în ultimii ani ca urmare a investițiilor prin PNDR.

Cu toate că numărul depozitelor pentru produsele agricole a înregistrat o creștere în ultimii ani, regiunea Sud Muntenia este încă deficitară la acest aspect, iar sprijinirea dezvoltării acestui segment ar conduce la extinderea practicării agriculturii pe scară mai largă îndeosebi de către micii fermieri și totodată la o mai bună valorificare a producției regionale, permițând și facilitând micilor producători accesul la piața de desfacere.

Agricultura și silvicultura sunt foarte expuse schimbărilor climatice, activitățile agricole și silvice depinzând în mod direct de condițiile climatice, impunându-se activități pentru prevenirea și gestionarea riscurilor de mediu. Totodată, și agricultura poate avea un impact negativ asupra calității mediului prin diferite emisii de agenți chimici, rezultați din utilizarea îngrășămintelor chimice, cu efecte asupra florei și faunei.

Acțiuni indicative

- Sprijin pentru dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere agricole și forestiere;
- Realizarea și reabilitarea infrastructurii de irigații și îmbunătățiri funciare;
- Investiții infrastructura de producţie, procesare, prelucrare, depozitare și distribuție a produselor agricole;
- Construirea de depozite ecologice pentru gestiunea eficientă a deşeurilor animaliere şi vegetale;
- Lucrări privind adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prevenirea și gestionarea riscurilor în fondul funciar agricol și forestier.

Măsura 7.5. Diversificarea şi dezvoltarea sectorului agricol şi agro-alimentar

Agricultura joacă un rol strategic în toate ţările lumii, întrucât este principalul sector responsabil de securitatea alimentară a populaţiei, având totodată o contribuţie specială la procesul general de dezvoltare economică durabilă şi de protecţie a mediului.

În vederea unei mai bune alinieri la Strategia Europa 2020, în special în ceea ce privește utilizarea eficientă a resurselor, o importanță tot mai mare o reprezintă creșterea productivității agricole prin cercetare, prin transfer de cunoștințe și prin promovarea cooperării și a inovării (inclusiv prin intermediul parteneriatului european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii). Astfel, pentru perioada 2014 – 2020, România va trebui să răspundă în direcția „creşterii inteligente" și a „dezvoltării unei economii bazate pe cunoaştere şi inovare" pentru a spori competitivitatea economică în agricultură și silvicultură și, în general, în spațiul rural.

Regiunea Sud Muntenia are un potenţial deosebit pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pentru anumite categorii de produse cheie, fiind lider la nivel naţional în ceea ce priveşte producţia de carne, ouă, fructe, şi pe locul 2 la producţia de miere, în anul 2011. Fragmentarea excesivă din lanţul valoric al sectorului agroindustrial produce efecte nedorite în economia regiunii, însă impactul este mult mai mare în zonele cu potenţial.

Competitivitatea sectorului agroalimentar din Sud Muntenia este diminuată şi de deficienţele infrastructurii aferente, lipsuri majore fiind semnalate, în special, în ceea ce priveşte capacitatea de stocare – depozitare în condiţii moderne pentru produsele perisabile.

Pentru dezvoltarea şi acapararea de noi pieţe de desfacere, o provocare cheie pentru Sud Muntenia, acţiunile trebuie concentrate spre promovarea produselor mai ales a celor locale şi tradiţionale. Îmbunătăţirea marketingului reprezintă o premisă a creşterii competitivităţii şi a valorificării produselor locale prin crearea de oportunităţi de colectare, procesare, depozitare, intermediere şi comercializare a produselor agro-alimentare şi devine o necesitate imediată în vederea obţinerii de produse corespunzătoare din punct de vedere cantitativ şi calitativ solicitărilor pieţei.

Astfel, pe baza celor punctate mai sus, investițiile aferente următoarei perioade de programare 2014 – 2020 se vor îndrepta către: dezvoltarea de servicii specifice pentru agricultură și industria alimentară, îndeosebi în sectorul agricol şi de pescuit; achiziţia de utilaje şi echipamente inovatoare, de ultimă generaţie; achiziţia de tehnologii şi material genetic inovatoare, de ultimă generaţie; sprijnirea de programe de cercetare aplicată și transfer de know-how în domeniul agricol şi forestier; sprijinirea asocierii şi integrării în reţele de producători.

Având în vedere situaţia existentă pe plan regional sprijinirea aceastei acţiuni indicative va încuraja realizarea de investiţii pentru procesarea şi marketingul produselor agro-alimentare şi a produselor forestiere (lemnoase şi nelemnoase), având ca ţintă finală creşterea valorii produselor prin respectarea condiţiilor de calitate şi de siguranţă alimentară precum şi satisfacerea cerinţelor de piaţă.

Achiziţia de utilaje, tehnologii şi echipamente inovatoare, coroborate cu susţinerea finanţărilor pentru achiziţia de material genetic inovator, de ultimă generaţie, vor contribui la o agricultură performantă.

Totodată trebui promovată asocierea agricultorilor şi a producătorilor agricoli, în vederea valorificării potenţialului remarcabil al regiunii Sud Muntenia, dar și încurajarea formelor asociative, asocierea fiind o resursă importantă pentru progresul agriculturii în primul rând prin creşterea şanselor de atragere a fondurilor comunitare.

Acțiuni indicative

- Dezvoltarea serviciilor specifice pentru agricultură și industria alimentară (sectorul agricol şi pescuit);

- Achiziţia de utilaje şi echipamente inovatoare, de ultimă generaţie;
- Achiziţia de tehnologii şi material genetic inovatoare, de ultimă generaţie;
- Programe de cercetare aplicată și transfer de know-how în domeniul agricol şi forestier;
- Sprijin pentru asocierea şi integrarea în reţele de producători.

Măsura 7.6. Instruire și consultanță în agricultură

La nivelul Uniunii Europene, înfiinţarea unui sistem de consultanţă pentru agricultori este reglementată prin Regulamentul (CE) nr. 73/2009, potrivit căruia fiecare Stat Membru este obligat să-şi organizeze un serviciu pentru furnizarea de consultanţă fermierilor atât în materie de gestionare, bunele practici agricole şi de mediu, cât şi pentru profitabilitatea, competitivitatea exploataţiilor agricole prin realizarea transferului tehnologic, diseminarea rezultatelor cercetării ştiinţifice aplicative, promovării Politicii Agricole Comune şi a programelor de finanţare europene şi guvernamentale.

În România, datorită numărului foarte mare de exploataţii de dimensiuni mici (de subzistenţă şi semisubzistenţă), care nu au posibilitatea reală de dezvoltare, se impune în următoarea perioadă de programare, sprijinirea acestora în scopul asigurării consultanţei agricole.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, majoritatea fermierilor nu sunt suficient de pregătiţi pentru a îndeplini normele de eco-condiţionalitate, de accesare a plăţilor directe şi/sau a sprijinului financiar disponibil producătorilor agricoli, precum şi pentru respectarea standardelor comunitare privind calitatea alimentelor, diversificarea activităţilor în ferme, protejarea mediului înconjurător, bunăstarea animalelor, calitatea produselor şi a normelor sanitar-veterinare şi fitosanitare, de igienă şi siguranţă profesională.

Astfel, în următoarea perioadă de programare 2014 – 2020, investițiile se vor îndrepta către: cursuri de instruire, specializare și perfecționare în domeniul agricol; sprijin pentru furnizarea de servicii de consultanță în domeniul agricol, în vederea consolidării capacității instituționale pentru desfășurarea de servicii de consultanță pentru micii fermieri; sprijin pentru accesarea serviciilor de consultanță în domeniul agricol.

Referitor la furnizarea de cursuri de instruire, specializare și perfecționare în domeniul agricol, înființarea centrelor de instruire sunt de actualitate, deoarece începând din 2014 se vor acorda fonduri europene speciale dedicate instruirii consultanților şi producătorilor agricoli.

Totodată, se recomandă măsuri specifice ce vizează consilierea, consultanţa, formarea profesională şi creditarea categoriei de mici fermieri prin instituții specializate, care ar trebui să se transforme în furnizori de consultanţă pentru fermieri şi tineri întreprinzători din mediul rural și care să ofere consiliere de la producţia brută la valorificare, respectiv procesarea produselor agricole, pentru a crea locuri de muncă și a obține un plus de valoare adăugată în acest sector.

Scopul principal al serviciilor de consultanță este de a contribui la susținerea fermierilor în procesul de îmbunătățire a standardelor în cadrul fermei sau exploatațiilor agricole, în principal prin perfecționarea tehnologiilor, aplicarea bunelor practici pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, precum și cresterea eficienței și a veniturilor în cadrul exploatației agricole.

Obiectivul referitor la securitatea alimentară în Uniunea Europeană ce trebuie corelat cu dezvoltarea rurală, implică, la nivelul României, atât modernizarea și restructurarea agriculturii, cât și sprijinirea cercetării și inovării din acest sector. Acest aspect presupune și o mai bună colaborare între fermieri, companiile de consultanță agricolă și stațiunile de cercetare, precum și stabilirea de contacte cu alți parteneri din alte state membre.

Acțiuni indicative

- Cursuri de instruire, specializare și perfecționare în domeniul agricol;

- Sprijin pentru furnizarea de servicii de consultanță în domeniul agricol (consolidarea capacităţii instituţionale pentru desfăşurarea de servicii de consultanţă pentru micii fermieri);
- Sprijin pentru accesarea serviciilor de consultanţă în domeniul agricol.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Capitolul 5. Estimarea necesităţilor de finanţare

Planul de Dezvoltare Regională Sud Muntenia 2014 – 2020 este conceput ca un document ce oferă baza strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestora (buget de stat, buget local, fonduri comunitare, fonduri private, etc).

În ceea ce privește cuantificarea necesităților de finanțare, acestea au fost estimate în baza portofoliului regional de proiecte, portofoliu construit de-a lungul perioadei 2012 - 2013 împreună cu toți actorii locali și regionali, implicați în cadrul procesului de planificare. În acest sens, investițiile previzionate a fi realizate au fost corelate cu sumele efectiv utilizate pentru susținerea unor investiții similare, realizate în perioada 2007 – 2013.

Tabelul de mai jos prezintă într-o manieră sintetizată estimarea financiară aferentă perioadei 2014 – 2020, la nivelul fiecărei priorități a Planului.

Prioritate	Total	TOTAL PUBLIC	Sursă fonduri			
			Buget de stat	Buget local	Fonduri comunitare	Surse private
P1	4.149,80	4.143,58	554,84	86,32	3.502,42	6,22
P2	656,68	656,68	85,37	13,13	558,18	0,00
P3	838,82	687,34	159,64	1,67	526,03	151,48
P4	2.988,72	2.988,72	388,21	59,55	2.540,95	0,00
P5	255,56	255,56	36,96	5,57	213,03	0,00
P6	330,96	330,35	42,76	6,58	281,01	0,61
P7	1.724,34	1.724,34	224,47	34,89	1.464,98	0,00
TOTAL	10.944,88	10.786,57	1.492,25	207,71	9.086,60	158,31

Notă: Sumele sunt exprimate în milioane euro

Capitolul 6. Indicatori de realizare a obiectivelor strategiei

În vederea monitorizării implementării Planului de Dezvoltare Regională 2014 – 2020, a fost stabilit un set de indicatori de monitorizare. Indicatorii au fost corelați cu cei din propunerile Regulamentelor Europene și sunt în conformitate cu cei din Programul Național de Reformă 2011 – 2013, prin care România și-a asumat îndeplinirea țintelor Strategiei Europa 2020.

Tabelul de mai jos prezintă acești indicatori în mod centralizat pentru fiecare prioritate în parte.

Prioritate	Măsura	Principalele rezultate imediate (*outputs*) previzionate			Principalele rezultate previzionate			Comentarii
		Indicator	Ținta	Unit. de măsură	Indicator	Ținta	Unit. de măsură	
1. Dezvoltarea durabilă a infrastructurii locale și regionale	**1.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport**	- Lungimea totală a drumurilor reabilitate sau modernizate	1.980	km	- Creșterea lungimii drumurilor reabilitate sau modernizate	14,7	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date statistice
		- Lungimea totală a drumurilor TEN-T reabilitate sau modernizate	577	km				
		- Lungimea totală a străzilor urbane modernizate	804	km				

SUDMUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

	1.2. Extinderea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și de servicii publice	- Locuințe construite	1600	număr	- Număr total de gospodării ce beneficiază de condiții de locuire îmbunătățite din numărul total al gospodăriilor	2.682	număr	Surse – date statistice
		- Locuințe reabilitate/ modernizate	1082	număr				
	1.3. Dezvoltarea infrastructurii informaționale și de telecomunicații	- Investiții în modernizarea infrastructurii TIC pentru dezvoltarea și implementarea de servicii și aplicații online pentru companii	4	număr	- Creșterea numărului de beneficiari ai serviciilor și aplicațiilor online dezvoltate și implementate	5	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile
		- Investiții în modernizarea infrastructurii TIC pentru dezvoltarea și implementarea de servicii și aplicații online pentru cetățeni	22	Număr				
	1.4. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice	- Structuri de cazare construite	1	număr	- Creșterea numărului total de structuri de cazare aflate la dispoziția turiștilor	1	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date statistice
		- Structuri de cazare reabilitate/ modernizate	2	număr				
					- Creșterea numărului de turiști în structurile de cazare reabilitate/ modernizate	1	%	

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

	1.5. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, sportive și recreative	- Investiții de realizare a infrastructurii culturale/ sportive/recreative	36	număr	- Creșterea numărului de beneficiari ai infrastructurii recreaționale	7	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date statistice
		- Investiții de reabilitare/ modernizare a infrastructurii culturale/sportive/recreative	85	număr				
					- Creșterea numărului de structuri recreaționale	1	%	
	1.6. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural	- Investiții de restaurare/ protecție/ valorificare a monumentelor sau ansamblurilor culturale, istorice sau de artă	26	număr	- Creșterea numărului de vizitatori ai monumentelor sau ansamblurilor culturale, istorice sau de artă restaurate	5	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile
2. Dezvoltare Urbană Durabilă	**2.1. Consolidarea capacităţii de planificare spaţială şi urbană**	- Strategii de dezvoltare urbană, elaborate	14	număr	- Creșterea numărului de persoane care trăiesc în zonele cu strategii de dezvoltare urbană realizate	20	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

	2.2. Dezvoltarea şi regenerarea urbană durabilă	- Proiecte de regenerare urbană, implementate	14	număr	- Creșterea numărului de proiecte de regenerare urbană, implementate	127	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile
	2.3. Creşterea cooperării între mediul urban şi rural							
3. Creșterea competitivității economiei regionale pe termen lung	**3.1. Sprijinirea dezvoltării sectorului IMM, în special a celor bazate pe cunoaștere**	- Structuri de sprijinire a afacerilor, înființate	7	număr	- Noi locuri de muncă create, atât în structurile de sprijinire, cât și în întreprinderilor sprijinite	3.500	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile
		- Întreprinderi care beneficiază de granturi	510	număr				
	3.2. Susținerea cercetării-dezvoltării-inovării	- Infrastructuri de CDI create	2	număr	- Creșterea numărului de cercetători în entitățile cărora li s-a acordat sprijin	1	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date statistice
		- Infrastructuri de CDI reabilitate/extinse	37	număr				

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

	3.3. Facilitarea aplicării inovării în economia regiunii	- Întreprinderi care beneficiază de sprijin oferit pentru servicii de transfer de cunoștiințe și tehnologie	348	număr	- Creșterea cheltuielilor totale din activitatea de cercetare - dezvoltare	2	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date statistice
	3.4. Promovarea cooperării interne și internaționale	- Sprijinirea formelor de colaborare (cluster, rețele, platforme) la nivel regional	3	număr	- Numărul întreprinderilor care fac parte din formele de colaborare, sprijinite	100	număr	Surse - rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
		- Sprijinirea formelor de colaborare (cluster, rețele, platforme) la nivel transfrontalier	1	număr				
4. Protecţia mediului şi creşterea eficienţei energetice	**4.1. Amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii de mediu**	- Lungimea totală a reţelei de alimentare de apă nou creată	200	**km**	- Creşterea populației deservită de sistemul public de alimentare cu apă	14	**%**	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date statistice
		- Lungimea totală a reţelei de alimentare de apă	1.370	**km**				

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

		extinsă/reabilitată			- Creşterea populației cu locuințele conectate la sistemele de canalizare	20	%	
		- Lungimea totală a reţelei de canalizare nou creată	200	km				
		- Lungimea totală a reţelei de canalizare extinsă/ reabilitată	2215	km				
	4.2. Protejarea și conservarea mediului și a biodiversității regionale	- Sit-uri poluate decontaminate	2	număr	- Descreșterea suprafeței contaminate	3	ha	Surse - rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
	4.3. Reducerea vulnerabilității la riscuri și adaptarea la schimbările climatice	- Planuri locale de prevenire a riscurilor, elaborate	12	număr	- Creșterea numărului de persoane care ar putea beneficia de măsuri de protecție în cazul situațiilor de urgență și dezastrelor naturale	15	%	Surse – date administrative
		- Planuri locale de prevenire a riscurilor, actualizate	7	număr				

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

	4.4. Eficientizarea consumului de energie și promovarea utilizării resurselor regenerabile	- Locuinţe reabilitate energetic	3.500	număr	- Economia de energie realizată pe clădirile reabilitate energetic (locuințe și clădiri publice)	15	%	Surse – audit energetic
		- Clădiri publice, reabilitate energetic	123	număr				
5.Susţinerea educaţiei şi ocupării forţei de muncă	**5.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale și de cercetare**	- Unităţi de învăţământ realizate	7	număr	- Creșterea numărului de elevi ce beneficiază de unităţi de învăţământ realizate	800	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
		- Unităţi de învăţământ reabilitate/ modernizate/ dotate	200	număr				
					- Creșterea numărului elevi care beneficiază de unităţi de învăţământ reabilitate/ modernizate/ dotate	2.000	număr	
					- Creșterea numărului de studenţi care beneficiază de unităţi de învăţământ realizate	100	număr	
					- Creșterea numărului studenţi care beneficiază de unităţi de învăţământ	100	număr	

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

					reabilitate/ modernizate/ dotate			
	5.2. Dezvoltarea capacității instituționale a sistemului educațional, de cercetare și formare continuă	- Cursuri de formare continuă, implementate	35	număr	- Număr de participanți din total persoane ocupate, inclusiv liber – profesioniști	500	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
	5.3. Corelarea programelor educaționale cu cerințele pieței muncii	- Proiecte de informare, consiliere și orientare profesională, implementate	49	număr	- Participanți la programe de educație continuă și instruire ce conduc la obținerea unei calificări (în urma unor cursuri de specializare/ formare profesională, perioadă de ucenicie, stagiu de practică), la 6 luni după finalizarea programului de instruire	250	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

	5.4. Sprijinirea adaptabilității forței de muncă și promovarea antreprenoriatului	- Proiecte de instruire antreprenorială, implementate	35	număr	- Participanţi la programele de instruire antreprenorială	200	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
	5.5. Politici active pentru angajare	- Programe de instruire și integrare pe piața forței de muncă adresate persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, implementate	118	număr	- Număr de participanți inactivi angajați în căutarea unui loc de muncă după finalizarea cursurilor	500	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
6. Susținerea sănătății și asistenței sociale	**6.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii serviciilor de sănătate și asistență socială**	- Spitale, reabilitate	5	număr	- Creșterea numărului de persoane care beneficiază de infrastructura de sănătate	40	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
		- Ambulatorii modernizate	13	număr				
		- Centre sociale create	2	număr				
		- Centre sociale reabilitate	20	număr	- Creșterea numărului de persoane care	10	%	

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

					beneficiază de infrastructura de servicii sociale			
	6.2. Dezvoltarea capacității instituționale a sistemului sanitar și de asistență socială	- Cursuri de formare continuă pentru specialiștii din domeniu, realizate	30	număr	- Specialiști instruiți	600	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
	6.3. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei	- Programe integrate de incluziune socială, realizate	4	număr	-Persoane ce vor beneficia de programe integrate de incluziune socială [38]	500	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

[38] Indicatorul se referă la instrumentul Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC), ce urmează a fi caracterizat printr-o abordare multifond, în care FEDR va fi fondul principal. Prin urmare, acest indicator de rezultat va fi corelat cu indicatorii din cadrul Programului Operațional Regional 2014 – 2020, în momentul disponibilității acestora.

7. Dezvoltarea rurală și agricultura	**7.1. Revitalizarea comunităților rurale**	- Proiecte integrate de revitalizare a comunităților rurale, realizate	20	număr	- Locuitori din mediul rural care beneficiază de condiţii de viaţă îmbunătăţite [39]	5.000	număr	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative
	7.2. Conservarea și îmbunătățirea mediului înconjurător a comunităților rurale și protejarea moștenirii culturale (patrimoniul material și imaterial)							
	7.3. Diversificarea economiei rurale şi creşterea competitivităţii acesteia	- Întreprinderi care beneficiază de granturi	267	număr	- Creșterea numărului de locuri de muncă din mediul rural în sectorul non-agricol	10	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date statistice
	7.4. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sprijin a agriculturii și silviculturii	- Infrastructuri de sprijin a agriculturii și silviculturii, susținute	37	număr	-Creșterea contribuției agriculturii în PIB regional	1	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date statistice
	7.5. Diversificarea și dezvoltarea sectorului agricol și agro-alimentar	- Utilaje/ echipamente achiziționate	3.610	număr				

[39] Prin condiții de viață îmbunătățite se înțelege: acces la serviciile tehnico-utilitare (alimentare cu apă, canalizare, gaze-naturale, electricitate), infrastructură de transport, infrastructură de sănătate și de servicii sociale, etc.

	7.6. Instruire și consultanță în agricultură	- Cursuri de instruire în domeniul agricol, realizate	104	număr	- Creșterea numărului de persoane din mediul rural care au absolvit cursurile de instruire	1	%	Surse – rapoarte de progres ale Organismelor Intermediare responsabile, date administrative

NOTĂ: Toți indicatorii vor fi măsurabili la nivelul anului 2022 și vor fi etalon față de datele existente la nivelul anului 2011, an la care au fost disponibile datele statistice pentru elaborarea PDR 2014-2020.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Capitolul 7. Sistemul de implementare

Potrivit Metodologiei privind Planificarea Dezvoltării Regionale 2014 – 2020, Planurile de Dezvoltare Regională trebuie să aibă în vedere dezvoltarea în ansamblu a regiunilor și să nu vizeze doar politicile care au drept scop reducerea decalajelor de dezvoltare. Astfel, Strategia de dezvoltare regională trebuie să urmărească implementarea priorităților acesteia prin toate sursele de finanțare potențiale – nu numai prin intermediul fondurilor UE, cu toate că acestea reprezintă sursa cheie pentru fiecare regiune.

În ceea ce privește procesul de analiză a progresului în implementarea Strategiei, acesta va viza monitorizarea pe cât posibil a proiectelor finanțate din toate sursele.

Prin urmare, procesul de implementare al Planului de Dezvoltare Regională 2014 – 2020 se va realiza prin intermediul următoarelor activități:

- Identificarea, selectarea și dezvoltarea proiectelor strategice ale regiunii;
- Urmărirea calendarului de implementare al proiectelor strategice;
- Diseminarea Planului de Dezvoltare Regională;
- Asigurarea de asistență de specialitate pentru elaborarea proiectelor;
- Monitorizarea progreselor realizate.

În scopul planificării acțiunilor și facilitării procesului de monitorizare al Planului de Dezvoltare Regională a fost elaborat un Plan de Acțiune, agreat în cadrul Grupurilor de Parteneriat.

Nr crt	**ACȚIUNI**	**TERMEN DE REALIZARE**	**RESPONSABIL**
1.	**SELECȚIA PROIECTELOR STRATEGICE**		
1.1.	Identificarea și dezvoltarea de idei de proiecte necesare pentru dezvoltarea regiunii	Ianuarie – Iunie 2013	ADR Sud Muntenia Potențialii beneficiari
1.2.	Crearea Comisiei Regionale pentru elaborarea criteriilor de selecție a proiectelor strategice	Mai 2013	ADR Sud Muntenia Consiliile județene din regiune

1.3.	Stabilirea criteriilor de selecție a proiectelor strategice	Mai – Iunie 2013	Comisia Regională pentru elaborarea criteriilor de selecție a proiectelor strategice
1.4.	Selectarea și prioritizarea proiectelor strategice	Iulie 2013 – Decembrie 2020	Comisia Regională pentru elaborarea criteriilor de selecție a proiectelor strategice
2.	**DISEMINAREA PLANULUI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ 2014 – 2020**		
2.1.	Organizarea de seminarii regionale pentru diseminarea Planului de Dezvoltare Regională 2014 - 2020	Septembrie – Decembrie 2013	ADR Sud Muntenia
2.2.	Organizarea unei Conferințe Parteneriale pentru diseminarea Planului de Dezvoltare Regională 2014 – 2020	Decembrie 2013	ADR Sud Muntenia
3.	**IMPLEMENTAREA PLANULUI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ 2014 – 2020**		
3.1.	Furnizarea de asistență de specialitate (help desk) potențialilor beneficiari pentru dezvoltarea proiectelor din portofoliul regiunii	Ianuarie 2014 – Decembrie 2020	ADR Sud Muntenia
3.2.	Dezvoltarea și implementarea proiectelor din portofoliul regiunii, inclusiv cele strategice	Ianuarie 2014 – Decembrie 2020	Potențialii beneficiari
3.3.	Dezvoltarea de proiecte proprii pentru a soluționa problemele cu impact regional	Ianuarie 2014 – Decembrie 2020	ADR Sud Muntenia
3.4.	Urmărirea calendarului de implementare a proiectelor strategice	Ianuarie 2014 – Decembrie 2020	ADR Sud Muntenia
3.5.	Raportarea progresului în implementarea Planului pentru Dezvoltare Regională 2014 – 2020 către	Anual, în intervalul ianuarie 2014 – decembrie 2020	ADR Sud Muntenia

	Consiliul pentru Dezvoltare Regională		
3.6.	Actualizarea Planului pentru Dezvoltare Regională 2014 - 2020	2016, 2018, 2020	ADR Sud Muntenia
4.	**MONITORIZAREA PLANULUI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ 2014 – 2020**		
4.1.	Colectarea și prelucrarea indicatorilor cheie de monitorizare	Ianuarie 2014 – Decembrie 2022	ADR Sud Muntenia prin Serviciul Strategii, Dezvoltare, Cooperare din cadrul Direcției Dezvoltare și Comunicare
4.2.	Elaborarea rapoartelor strategice de progres	2016, 2019, 2022[40]	ADR Sud Muntenia prin Serviciul Strategii, Dezvoltare, Cooperare din cadrul Direcției Dezvoltare și Comunicare
4.3.	Avizarea rapoartelor strategice de progres de către Comitetul Regional de Planificare	2016, 2019, 2022[41]	ADR Sud Muntenia prin Serviciul Strategii, Dezvoltare, Cooperare din cadrul Direcției Dezvoltare și Comunicare Comitetul Regional de Planificare
4.4.	Aprobarea rapoartelor strategice de progres de către Consiliul pentru Dezvoltare Regională	2016, 2019, 2022[42]	ADR Sud Muntenia prin Serviciul Strategii, Dezvoltare, Cooperare din cadrul Direcției Dezvoltare și Comunicare Consiliul pentru Dezvoltare Regională
4.5.	Trimiterea rapoartelor strategice de progres către autoritățile naționale	2016, 2019, 2022[43]	ADR Sud Muntenia prin Serviciul Strategii,

[40] Anii de realizare a rapoartelor strategice au fost stabiliți prin metodologia de elaborare a Planurilor de Dezvoltare Regională 2014-2020, elaborată de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.
[41] Anii de realizare a rapoartelor strategice au fost stabiliți prin metodologia de elaborare a Planurilor de Dezvoltare Regională 2014-2020, elaborată de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.
[42] Anii de realizare a rapoartelor strategice au fost stabiliți prin metodologia de elaborare a Planurilor de Dezvoltare Regională 2014-2020, elaborată de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.
[43] Anii de realizare a rapoartelor strategice au fost stabiliți prin metodologia de elaborare a Planurilor de Dezvoltare Regională 2014-2020, elaborată de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

	(AMPOR)		Dezvoltare, Cooperare din cadrul Direcției Dezvoltare și Comunicare

În vederea colectării și prelucrării indicatorilor cheie de monitorizare, această activitate va presupune trimiterea unor adrese și chestionare către beneficiari, în principal autorități publice locale, reprezentanți ai mediului academic și ai mediului de afaceri, prin care se vor solicita date referitoare la proiecte, precum și la progresul în implementarea acestora.

Colectarea datelor prin intermediul acestor adrese va avea drept scop întocmirea rapoartelor strategice de progres, respectiv în 2016, 2019 și 2022, așa cum este stabilit prin Metodologia de elaborare a Planurilor de Dezvoltare Regională 2014-2020.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Capitolul 8. Monitorizarea

În ceea ce privește monitorizarea Planului de Dezvoltare Regională 2014 - 2020, această activitate se va realiza prin elaborarea de către Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia a unui raport strategic, ce va prezenta progresele realizate în implementare și gradul de realizare a rezultatelor planificate. Aceste rapoarte vor fi realizate în anii 2016, 2019 și 2022 (a se vedea Planul de Acțiune din capitolul 7) și vor fi prezentate în cadrul ședințelor Consiliului pentru Dezvoltare Regională, iar mai apoi transmise autorităților de la nivel național.

Totodată, pentru asigurarea continuității abordării parteneriale, aceste rapoarte strategice vor fi prezentate spre avizare membrilor Comitetului Regional de Planificare.

Din punct de vedere al conținutului, rapoartele vor avea o structură ce va face referire la:

- Situația și evoluția socio-economică de la nivelul regiunii;
- Realizările, problemele și perspectivele în ceea ce privește implementarea Planului de Dezvoltare Regională;
- Exemplele de bune practici;
- Propuneri de modificare a Planului (tabele financiare, indicatori, listă de proiecte strategice, etc).

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Capitolul 9. Procesul partenerial

O participare activă a tuturor celor implicați în procesul de programare aferent perioadei 2014 - 2020, printr-o mai bună organizare a procesului de consultare, poate aduce o valoare adăugată suplimentară acestui proces, conducând la creşterea responsabilităţii tuturor celor interesaţi.

Potrivit Memorandumului privind Aprobarea acţiunilor şi documentelor privind pregătirea accesării şi implementării fondurilor europene în perioada 2014 - 2020, elaborarea, implementarea, monitorizarea şi evaluarea documentelor de programare naţionale, trebuie să respecte principiul european al parteneriatului şi să implice consultări cu reprezentanţi ai autorităţilor competente naţionale, regionale, locale, cu organizaţii ale societăţii civile, cu parteneri economici şi sociali, inclusiv partenerii din domeniul protecţiei mediului sau având responsabilităţi pentru promovarea egalităţii şi nediscriminării. Principiile aplicabile acestui cadru partenerial sunt următoarele: respectarea guvernanţei pe mai multe niveluri, valorificarea experienţei, a bunelor practici şi know-how-ului partenerilor relevanţi, asigurarea asumării de către toate părţile implicate a intervenţiilor programate.

La nivelul regiunii de dezvoltare Sud Muntenia, organizarea procesului de programare pentru perioada 2014 – 2020 a demarat în luna martie 2011, având drept cadru legal Hotărârea de Guvern nr. 1.115 din 15 iulie 2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului Național de Dezvoltare. Ulterior, activitatea de parteneriat a fost reglementată de Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale şi Turismului nr. 1.087/ 13.07.2012 prin care se aproba Regulamentul - Cadru privind Organizarea şi Funcţionarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională 2014 - 2020.

Actele normative sus-menţionate au reglementat cadrul instituțional și partenerial prin care instituțiile și organismele publice și private stabilesc obiectivele naționale prioritare de dezvoltare pe termen mediu pentru realizarea coeziunii economice și sociale, precum și programarea financiară a măsurilor prin care se realizează aceste obiective, în strânsă corelare cu orientările bugetare multianuale. **Conform acestora, Agenția pentru Dezvoltare Regională este responsabilă cu elaborarea, în parteneriat, a Planului de Dezvoltare Regională care reprezintă** documentul fundamental privind necesarul de finanțare din fonduri europene și alte fonduri internaționale sau naționale la nivel regional, fiind instrumentul prin care regiunea își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic și social, reprezentând în același timp contribuția regiunii la elaborarea Planului Național de Dezvoltare.

Planul de Dezvoltare Regională se compune din analiza socio-economică a regiunii, analiza SWOT și strategia regională, iar elaborarea acestuia presupune culegerea și centralizarea datelor statistice, analiza socio-economică a datelor și informațiilor, realizarea analizei SWOT globale și pe domenii de interes regionale, identificarea problemelor cheie, formularea obiectivului general și a obiectivelor specifice, definirea priorităților și a măsurilor aferente.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, parteneriatul regional a fost structurat pe trei nivele: Comitetul Regional de Planificare (40 de reprezentanţi), Grupurile de Lucru Subregionale denumite Grupuri de Parteneriat Local (GPL) constituite la nivelul fiecărui județ, iar din membrii acestor grupuri s-au constituit Grupurile Tematice Regionale (GTR). Acestea din urmă s-au constituit pe baza priorităţilor tematice naţionale şi a priorităţilor regionale identificate, respectiv:

- Grupul Tematic Regional Infrastructură;
- Grupul Tematic Regional Dezvoltare Urbană Durabilă;
- Grupul Tematic Regional Protecţia Mediului şi Eficienţă Energetică;
- Grupul Tematic Regional Educaţie şi Ocuparea Forţei de Muncă;
- Grupul Tematic Regional Susţinerea Sănătăţii şi Asistenței Sociale;
- Grupul Tematic Regional Creşterea Competitivităţii Economiei;
- Grupul Tematic Regional Dezvoltare Rurală şi Agricultură.

În conformitate cu prevederile Memorandumului Guvernului pentru aprobarea acţiunilor şi documentelor privind pregătirea accesării şi implementării fondurilor europene în perioada 2014 - 2020, Comitetul Regional de Planificare (CRP) Sud Muntenia **avizează**:

- Analiza socio-economică elaborată în scopul fundamentării strategiei de dezvoltare regională a PDR Sud Muntenia, precum şi concluziile acesteia privind problemele majore identificate la nivel regional, elaborate pe baza documentelor adoptate în GPL - uri şi GTR - uri;
- Strategia pentru atingerea obiectivelor prioritare de dezvoltare din PDR;
- Programarea financiară orientativă a obiectivelor prioritare de dezvoltare;
- Proiectul PDR Sud Muntenia care va fi supus aprobării CpDR Sud Muntenia;
- Rapoartele strategice de monitorizare a PDR, care vor fi supuse aprobării CpDR Sud Muntenia;
- Lista indicativă a proiectelor strategice din PDR identificate la nivelul regiunii Sud Muntenia.

Potrivit aceluiaşi Memorandum, Grupurile de Parteneriat Local şi Grupurile Tematice Regionale au următoarele atribuţii:

- Examinează analiza socio-economică, precum şi concluziile acesteia privind problemele majore identificate la nivel județean, obiectivele de dezvoltare stabilite şi strategia pentru realizarea acestora;
- Formulează recomandări şi propuneri către CRP;
- Contribuie la realizarea documentelor necesare elaborării PDR şi le transmite CRP.

Astfel, de-a lungul intervalului mai 2011 – noiembrie 2014, pentru pregătirea documentelor programatice aferente perioadei 2014 - 2020, în regiunea Sud Muntenia, Agenția pentru Dezvoltare Regională a organizat:

- 2 şedinţe ale Comitetului Regional de Planificare;
- 21 de şedinţe ale Grupurilor de Parteneriat Local;
- 7 ședințe ale Grupurilor Tematice Regionale;
- 5 Conferințe ale Parteneriatelor.

Toate aceste evenimente s-au bucurat de o foarte mare participare din partea actorilor

locali şi regionali, Agenția lucrând astfel în parteneriat cu un număr de 327 de instituții din regiune (din care 55 în județul Argeș, 40 din județul Călărași, 51 provin din județul Dâmbovița, 41 sunt localizate în județul Giurgiu, 47 se află în județul Ialomița, 53 în județul Prahova și 40 provin din județul Teleorman).

Ca şi în cazul exerciţiilor anterioare de planificare a dezvoltării regionale, puse în practică în România, abordarea a fost una participativă, reprezentând un proces bazat pe parteneriat şi consultare publică. Pentru ca structurile parteneriale să funcţioneze eficient şi să creeze valoare adăugată, acestea au îndeplinit o serie de condiţii:

- Parteneriatul a cuprins toţi actorii relevanţi şi a fost incluziv, beneficiind în acelaşi timp de un proces eficient de adoptare a deciziilor;
- Structurile parteneriale au fost conduse în mod corespunzător pentru a permite tuturor partenerilor să contribuie şi, de asemenea, să se creeze condiţii pentru luarea deciziilor corecte;
- Cultura parteneriatului a fost una bazată pe încredere şi colaborare.

Potrivit metodologiei de elaborare a PDR, Agenţia pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia este responsabilă cu elaborarea PDR şi cu coordonarea structurilor parteneriale regionale, având următoarele atribuţii:

- Coordonează activitatea CRP pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională şi asigură Secretariatul acestora;
- Organizează în cadrul CRP consultări şi dezbateri asupra Planurilor de Dezvoltare Regională, în vederea realizării consensului;
- Reprezintă CRP la reuniunile în plen şi pe secţiuni ale CIAP;
- Asigură complementaritatea intervenţiilor la nivel regional şi coerenţa acestora cu strategiile naţionale;
- Furnizează elementele socio-economice şi priorităţile strategice/ contribuţiile regionale pentru fundamentarea Strategiei Naţionale pentru Dezvoltare Regională;
- Colaborează cu MDRAP la elaborarea bugetelor indicative multianuale care orientează programarea financiară a obiectivelor prioritare de dezvoltare ale Planurilor de Dezvoltare Regională;
- Asigură monitorizarea Planurilor pentru Dezvoltare Regională, prin intermediul rapoartelor strategice, care vor fi supuse aprobării CDR.

În ședința Consiliului pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia din data de 5 martie 2015, Planul a fost aprobat cu unanimitate de voturi.

Capitolul 10. Evaluarea Planurilor pentru Dezvoltare Regională

URMEAZĂ A FI DEZVOLTAT

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

ANEXA I. Capitolul 2. Profilul socio-economic al regiunii. Disparități regionale

ANEXA 1.2.2. CADRUL NATURAL

Tabel 1.2.2.1 Fauna regiunii Sud Muntenia

Mamifere	**popândăul, hârciogul, șoarecele de câmp, orbetele, mistreţul, vulpea, viezurele, pisica sălbatică, veverița, cerbul, râsul, lupul, capra neagră, ursul etc.**
Fauna aviară	codros de munte, acvila, mierla, cinteza, privighetoarea, uliul, egreta mică, stârcul cenuşiu, stârcul galben, vânturelul etc.
Fauna ihtiologică	păstrăvul, scobarul, cleanul, crapul, mreană etc.
Artropodele mediteraneene, periculoase	scorpionul, cârcăiacul etc.

Sursa: Institutul Național de Geografie

Anexa 1.2.2.2. - Resursele de apă din regiunea Sud Muntenia:

1. Râul Argeş izvorăşte din Munţii Făgăraş şi străbate spaţiul regiunii până la confluenţa cu Dunărea la Olteniţa, având o pantă de scurgere de 9 - 12 ‰. Dintre afluenţii săi, cei mai importanţi care tranzitează regiunea sunt Dâmboviţa, Sabarul şi Neajlovul, la care se adaugă o serie de afluenţi mici, autohtoni cum ar fi: Rasa, Luica, Mitreni, etc.

2. Râul Ialomița izvorăşte din Munţii Bucegi şi străbate Subcarpaţii Dâmboviţei (depresiunea Pucioasa) şi Câmpia Română (Câmpia Târgoviştei, Câmpia Gherghiţei, Câmpia Bărăganului) până la vărsarea în Dunăre în apropiere de Giurgeni.

3. Râul Mostiştea se varsă în Dunăre în dreptul localităţilor Mânăstirea şi Dorobanţu şi poartă amprenta caracteristică a râurilor autohtone, cu panta mică a profilului longitudinal ca urmare a unei energii reduse de relief şi valoare mică a debitului transportat. Aceste caracteristici au determinat stagnarea apei şi formarea lacurilor temporare care au dus la necesitatea transformării întregului curs într-o salbă de lacuri. Râurile afluente Mostiştei sunt râuri autohtone: Belciugatele, Corâta, Argova, etc.

4. Fluviul Dunărea, graniţa sudică a regiunii Sud Muntenia, se caracterizează prin existenţa ostroavelor cu lungimi de 4 – 6 km şi lăţimi de câteva sute de metri. Prezenţa atât a ostroavelor, cât şi a bancurilor submerse, face ca albia fluviului să se îngusteze, favorizând formarea zăpoarelor în timpul topirii podului de gheaţă. Debitul mediu la Olteniţa este de 6.000 m³/s, indicând o capacitate mare de transport prin albie, însă nu suficient cât să asigure dirijarea apei din timpul primăverii, din această cauză producându-se frecvent inundaţii, ceea ce a impus îndiguirea întregii lunci. În timpul viiturii din aprilie-mai 2006, Dunărea a atins un debit maxim de 15.800 m³/s la Olteniţa, reprezentând cel mai mare debit înregistrat în perioada 1840 - 2006. Principalii afluenţi în acest sector sunt Argeş,

Mostiştea şi Zboiul, acesta din urmă reprezentând singura arteră hidrografică a Câmpiei Burnazului, caracterizat prin câteva acumulări artificiale şi stagnări mlăştinoase, alimentate din precipitaţii şi din izvoare.

LACURILE:

Lacuri de albie: Lacurile Fundata și Amara sunt în Câmpia Bărăganului Central și se încadrează în partea estică a unității structurale Platforma Moesica. Lacul Amara este format pe cale naturală ca lac de albie pe terasa râului Ialomița. Lacul Fundata este lipsit de curgere spre râul Ialomița, fapt care conduce, în condițiile climatice uscate ale Bărăganului, la acumularea în cuveta lacustră a sărurilor. Situl este alcătuit în cea mai mare parte din terenuri umede și de agrosisteme. Din punct de vedere fitogeografic, lacurile se înscriu în subzona de vegetație naturală a stepei, mult modificată în prezent datorită agriculturii și pajiștilor antropice.

Lacurile de luncă, cunoscute şi sub denumirea de bălţi, ocupă în general depresiunile din luncile joase, fiind alimentate din precipitaţii, iar în unele cazuri de izvoare. În prezent, sunt în cea mai mare parte desecate, amenajate sau colmatate. În arealul regiunii, cele mai multe se găsesc în lunca Argeşului (lacurile Comana, Herăști, Gruiu, Mitreni, balta Zăgaz, Piersica, Bentu, Bataluri, Marsilieni, Bărbătescu, etc.).

Lacurile antropice reprezintă acumulări de apă amenajate de către om pentru a le folosi în diferite scopuri: piscicultură, irigaţii, alimentare cu apă, regularizări de cursuri, hidroenergie, agrement, etc. Dintre acestea, cele mai cunoscute sunt: Vidraru în judeţul Argeș, Văcărești, Dridu (9,69 km^2) în județul Ialomița și Pecineagu în judeţul Dâmboviţa. Se poate menţiona aici și Ezerul Mostiştei, cel mai mare liman fluviatil (întins pe o suprafaţă de 23,64 km²) situat la gura de vărsare a râului Mostiştea în Dunăre. Acesta a fost lărgit foarte mult de inundaţiile provocate de Dunăre și ulterior, transformat antropic, în vederea folosirii pentru irigaţii şi piscicultură. **Limanele fluviatile** din județul Ialomița sunt: Strachina (5,75 km^2), Fundata (3,91 km^2), Iezerul (2,16 km^2), Şcheauca (1,07 km^2), Cotorca (0,72 km^2), Jilavele (0,59 km^2), Sărăţuica (0,52 km^2), Comana (0,43 km^2), Maia (0,29 km^2), Rogozu (0,26 km^2), Ratca, Murgeanca, Valea Ciorii, Cătruneşti, Hagieşti, şi altele.

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

ANEXA 1.2.3. STRUCTURA SISTEMULUI DE AŞEZĂRI

ZONELE DE REGENERARE URBANĂ DIN CADRUL REGIUNII SUD MUNTENIA

Tabel nr. 1.2.3.1. – Zonele de regenerare urbană din cadrul regiunii Sud Muntenia – judeţul Argeş

	ORAŞ	INVESTIŢII
JUDEŢUL ARGEŞ	**Piteşti**	1. Achiziţionarea unui sistem de supraveghere care va acoperi Zona Parcului Ştrand, Zona Teatrului de Vară Zona Patinoar
		2. Crearea Parcului Lunca Argeşului situat în zona periferică
		3. Reabilitare pod pe DN 7 peste râul Argeş
		4. Reabilitarea şi modernizarea infrastructurii urbane Podului peste râul Doamnei, pe DN7, Bucureşti-Ploieşti
		5. Modernizarea parcării Bowling, situată între Bazinul Olimpic şi Parcul Ştrand
		6. Modernizarea Parcului Ştrand situat în strada Negri
	Costeşti	1. Reabilitarea a 36 de străzi, trotuare, 3 parcări şi 2 poduri
		2. Dotarea instituţiilor din zona centrală cu sistem de supraveghere video
		3. Reabilitarea şi modernizarea spaţiilor verzi din zona centrală
	Curtea de Argeş	1. Modernizarea unui număr de 47 de străzi, din zona centrală
		2. Implementarea unui sistem de supraveghere video în zonele de interes public
		3. Înfiinţarea unui Centru de Recreere pentru Pensionari, în centrul localităţi
	Mioveni	1. Modernizarea străzii I.C. Brătianu, prin crearea a două benzi suplimentare
		2. Modernizarea podului peste râul Argeşel
		3. Montarea unui sistem de supraveghere video în zona centrală
		4. Crearea unor spaţii de parcare
		5. Extinderea sistemului de iluminat public

Sursa: ADR Sud Muntenia

Tabel nr. 1.2.3.2. – Zonele de regenerare urbană din cadrul regiunii Sud Muntenia

– judeţul Dâmboviţa

	ORAŞ	INVESTIŢII
JUDEŢUL DÂMBOVIŢA	**Târgovişte**	1. Reabilitarea şi modernizarea cel două bulevarde de delimitare a Zonei "A" respectiv B-dul Unirii şi Str. Tudor Vladimirescu; reabilitarea reţelei de transport şi distribuţie a apei potabile din zona Zona "A", respectiv Microraionul VI
		2. Reabilitarea şi modernizarea infrastructurii utilităţi publice urbane, reabilitarea şi modernizarea spaţiilor publice urbane în zona "B"
		3. Dotarea cu echipamente pentru creşterea siguranţei şi prevenirea criminalităţii în zona de acţiune urbană
	Moreni	1. Reabilitarea şi modernizarea a 2 străzi şi a trotuarelor, reabilitarea unui pod peste râul Cricovul Dulce, reabilitarea a 3300 mp spaţii, amenajarea a 6 treceri de pietoni pentru persoane cu dizabilităţi, crearea unor piste pentru biciclişti şi extindere Parc Central
		2. Reabilitarea Centrului de recuperare şi reabilitare cu handicap Ţuicani
		3. Achiziţionarea unui sistem de supraveghere în locurile publice, dar şi în perimetrul unor instituţii publice

Sursa: ADR Sud Muntenia

Tabel nr. 1.2.3.3. – Zonele de regenerare urbană din cadrul regiunii Sud Muntenia

– judeţul Prahova

	ORAŞ/ COMUNĂ	INVESTIŢII
JUDEŢUL PRAHOVA	**Ploieşti**	1. Reabilitarea/modernizarea şi echiparea specifică a centrului de primire în regim de urgenţe „Cireşarii" situat în Aleea Secelenilor, nr. 3, Ploieşti
		2. Creşterea capacităţii de trafic prin realizarea legăturii rutiere între DN1 şi DN1B (realizarea drumului judeţean de centură DJ236), în zona de nord a Municipiului Ploieşti
		3. Amenajări locuri de joacă şi parcuri în Muncipiul Ploieşti (str. Cătinei, str. Cameliei bl.35A, str. G-ral Eremia Gorescu, str. Eroilor, parc Caineni, parc CFR)
		4. Centrul multifuncţional Lumina Verde situat în str. Elipsei, nr. 1 din Ploieşti

	Sinaia	1.Reabilitarea sistemului rutier şi a trotuarelor pe zona centrală a oraşului (B-dul Republicii, B-dul Ferdinand şi B-dul Carol I)
		2. Achiziţionarea şi instalarea de echipamente de supraveghere în zona centrală
	Comarnic	1. Modernizarea unui număr de 3 străzi
		2. Modernizarea unor porţiuni de drum din cartierele Ghioseşti, Vatra Sat, Poiana şi podul Lung
		3. Realizarea unui centru de afaceri în oraşul Comarnic, situat în strada Secăriei, nr. 7-9
	Băicoi	1. Reabilitarea spaţiului destinat Centrului de Îngrijire şi Asistenţă pentru Persoane Adulte cu Handicap Lilieşti-Băicoi, amplasat în str. Înfrăţirii, nr. 24
	Comuna Ariceştii Rahtivani (Sat Nedelea)	1. Reabilitarea/modernizarea şi echiparea specifică a Centrului de Recuperare şi Reabilitare Neuropsihiatrică pentru Persoane Adulte cu Handicap situat în Comuna Ariceştii Rahtivani, la ieşire din oraşul Ploieşti

Sursa: ADR Sud Muntenia

Tabel nr. 1.2.3.4. – Zonele de regenerare urbană din cadrul regiunii Sud Muntenia – judeţul Teleorman

	ORAŞ	INVESTIŢII
JUDEŢUL TELEORMAN	**Alexandria**	1. Reabilitarea, modernizarea şi extinderea sistemului de iluminat public care va deservi zonele de interes economic
		2. Implementarea unui sistem privind managementul traficului rutier în zona centrală, precum şi un inel ocolitor al zonei centrale şi extinderea sistemului de semaforizare la nivelul a 16 intersecţii
		3. Implementare unui sistem de supraveghere video în: instituţii, în zona centrală pietonală şi intersecţii aflate în zona de acţiune urbană

Sursa: ADR Sud Muntenia

ANEXA 1.2.5. INFRASTRUCTURA ÎN REGIUNEA SUD MUNTENIA

ANEXA 1.2.5.1. - Conectivitatea drumurilor de pe teritoriul regiunii Sud Muntenia la rețeaua europeană rutieră de bază și extinsă (TEN-T core și comprehensive)

Rețeaua rutieră de bază (TEN-T Core) și tipurile de conectivitate

Autostrada A1: Bolintin Deal – Pitești			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
A1 (E 81)	Comuna Bolintin-Deal (GR)	DJ 602	
	Pitești (AG)	DJ 601E	
		DJ 401A	
		DJ 711A	
		DN 61	DJ 611 (GR, DB și TR); DJ 701 (DB și TR); DJ 601 (GR și TR); DJ 412C (GR); DJ 412B (GR); DJ 411 (CL și GR); DJ 601B (GR și TR); DJ 612 (GR și TR); DJ 702F (DB și AG); DJ 702G (DB)

Autostrada A1: Bolintin Deal – Pitești			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
A1 (E 81)	Comuna Bolintin-Deal (GR)	DJ 602	
	Pitești (AG)	DJ 601E	
		DJ 401A	
		DJ 711A	
		DN 61	DJ 611 (GR, DB și TR); DJ 701 (DB și TR); DJ 601 (GR și TR); DJ 412C (GR); DJ 412B (GR); DJ 411 (CL și GR); DJ 601B (GR și TR); DJ 612 (GR și TR); DJ 702F (DB și AG); DJ 702G (DB)

Autostrada A2: Fundulea – Fetești – legătura cu Constanța			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară

A2 (E 81)	Fundulea (CL)	DJ 402	
	Fetești (IL)	DN 3	DJ 201B (IL și CL); DJ 305 (CL); DJ 303 (CL); DJ 313 (CL și IL); DJ 315 (CL); DJ 304 (CL); DJ 307A (CL); DJ 306 (CL și IL)
		DN 21	DJ 310 (CL); DJ 201 (IL); DJ 203F (IL); DJ 213A (IL și CL)
		DN 3B	DJ 308A (CL); DJ 212 (IL); DJ 213 (IL)

Autostrada A3: limita județului Ilfov – Ploiești – legătura Brașov			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
A3	Limita județului Ilfov		
	Ploiești		

Gorgota – Ploiești – Mizil – legătura cu Buzău			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
E 60 (DN 1)	Comuna Gorgota (PH)	DJ 100B	
	Ploiești	DJ 140	
		DJ 139	
		DN 1B	DJ 101D (AG și PH)
		DJ 101G	
		DN 1A	DJ 101A (DB și PH); DJ 720A (DB); DJ 711 (DB); DJ 101B (DB)
		DJ 129	
		DN 72	DJ 156 (PH); DJ 144 (PH); DJ 101P (PH); DJ 720D (DB și PH); DJ 710A (DB); DJ 720B (DB); DJ 720 (DB și PH); DJ 717 (DB); DJ 712 (DB); DJ 721 (DB); DJ 702B (DB)
E 577 (DN 1B)	Ploiești	DJ 102	
	Mizil (PH)	DN 1A	DJ 232; DJ 217; DJ 100L; DJ 231; DJ 100G; DJ 219; DJ 102B; DJ 100N; DJ 239
		DJ 236	
		DJ 102E	
		DJ 101F	
		DN 1D	DJ 201A (IL și PH); DJ 101B (PH); DJ 102D; DJ 101 (IL)
		DJ 102C	
		DJ 146	
		DJ 102N	
		DJ 149	
		DJ 102K	

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

		DJ 100C	
		DJ 100H	
		DJ 102H	

Adunații Copăceni – Giurgiu – legătura cu Ruse (Bulgaria)			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
E 70 (E 85; DN 5)	Comuna Adunații – Copăceni (GR)	DN 5A	DJ 412 (CL și GR); DJ 401 (GR)
	Giurgiu (frontiera cu Bulgaria)	DJ 412A	
		DJ 411	
		DJ 603	
		DN 41	DJ 413 (GR); DJ 412 (GR)
		DN 5C	DJ 506 (TR)
		DJ 507	

Mihăești - Alexandria – legătura cu Craiova			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
E 70 (DN 6)	Comuna Mihăilești (GR)	DJ 412A	
	Alexandria	DJ 411	
	Roșiorii de Vede (TR)	DN 61	DJ 612 (GR și TR); DJ 601D (GR și TR); DJ 412 B (GR); DJ 412 C (GR); DJ 601 (GR); DJ 701 (DB și TR); DJ 611 (DB și TR); DJ 702G (DB și AG); DJ 702 F (DB)
	Limita județului Olt (legătura cu Craiova)	DN 5B	DJ 505 (GR)
		DJ 603	
		DJ 503	
		DJ 506	
		DN 6F	DJ 703 (AG și TR)
		DJ 504	
		DN 51	DJ 506 B (TR)
		DN 52	DJ 653 (TR); DJ 546 (TR)
		DJ 703	
		DN 65A	DJ 653 (TR)
		DJ 612A	
		DJ 642 (TR, intersectează TEN-T în județul Olt)	

Pitești – Dedulești - legatura cu Sibiu

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
E 81 (DN 7C)	Pitești	DN 7C	DJ 704H (AG); DJ 703I (AG); DJ 704F (AG); DJ 704G (AG)
	Dedulești (AG)		
		DJ 704D	
		DJ 704E	
		DJ 703A	
		DJ 703B	
		DJ 703	
		DJ 678A	

Rețeaua rutieră extinsă (TEN-T Comprehensive) și tipurile de conectivitate

Sinești – Urziceni – legătura cu Buzău			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
E 85 (DN 2), E 60 (până la intersecția cu DN 2A)	Lilieci (Comuna Sinești, CL)	DJ 302	
	Urziceni (IL)	DJ 402	
	Comuna Ciocârlia (IL)	DJ 201	
		DJ 201A	
		DN 2A	DJ 203B; DJ 203E; DJ 306A; DJ 306 (CL și IL); DJ 213A (CL și IL); DJ 212; DJ 213;
		DN 1D	DJ 101 (IL); DJ 101B (IL și PH); DJ 102D (PH); DJ 201A (IL și PH); DJ 100B (PH); DJ 102N (PH); DJ 146 (PH); DJ 102C (PH)

Ploiești – Bușteni – Azuga – legătura cu Brașov			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
E 60 (DN 1)	Ploiești – Azuga	DJ 236	
		DJ 155	
		DJ 215	
		DJ 100F	
		DJ 720	
		DJ 100D	
		DJ 102I	
		DJ 100E	
		DJ 101R	
		DJ 205G	
		DJ 207	
		DJ 101S	

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

		DN 71	DJ 713 (PH și DB); DJ 714 (DB); DJ 714 A (PH); DJ 715 (DB); DJ 712A (DB); DJ 710 (DB și PH); DJ 712 (DB); DJ 716 (DB); DJ 712B (DB); DJ 717 (DB); DJ 718 (DB); DJ 711 (DB); DJ 720B (DB);DJ 711B (DB); DJ 711C (DB); DJ 701 (DB și TR); DJ 711A (DB); DJ 601A (GR și DB)

Pitești – Rucăr – legătura cu Brașov			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
E 574 (DN 73)	Pitești	DN 7	DJ 704D (AG); DJ 704E (AG); DJ 703A (AG); DJ 703B (AG), DJ 703 (AG); DJ 678A (AG); DJ 704C (AG); DJ 704B (AG); DJ 702 (AG și DB); DJ 702C (AG și DB); DJ 702A (DB și AG); DJ 702E (DB); DJ 401A (GR și DB); DJ 721A (DB); DJ 721 (DB); DJ 701A (DB); DJ 701 (DB și TR); DJ 711A (DB); DJ 711D (DB); DJ 601A (DB); DJ 701B (DB și GR)
	Câmpulung Muscel (AG)	DJ 703K	
	Rucăr (AG)	DJ 740	
		DN 73D	DJ 739 (AG); DJ 723 (AG și DB); DJ 737 (AG)
		DJ 731D	
		DJ 731	
		DJ 732	
		DJ 732A	
		DJ 738	
		DJ 732C	
	Sat Podu Dâmboviței (comuna Dâmbovicioara, AG)	DN 73C	DJ 732 C (AG); DJ 732 B (AG); DJ 732 (AG); DJ 731 (AG); DJ 703 I (AG)
		DJ 737	
		DJ 734	
		DN 72A	DJ 723 (AG și DB); DJ 724 (DB); DJ 702B (DB); DJ 712A (DB); DJ 702D (DB)
		DJ 725	
		DJ 730	

Pitești – legătura cu Craiova			
Se suprapune cu	Tipul de conectivitate		
	Primară	Secundară	Terțiară
E 574 (DN 65)	Pitești	DN 7C	DJ 704H (AG); DJ 703I (AG); DJ

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

			704F (AG);
	Limita județului Olt	DJ 659	
		DN 65B	
		DN 65A	DJ 659A (AG); DJ 703B (AG); DJ 504 (AG, GR și TR); DJ 679D (AG); DJ 703 (AG și TR); DJ 701 (DB și TR); DJ 612B (TR); DJ 679B (TR); DJ 612A (TR); DJ 653 (TR)
		DJ 703A	
		DJ 679	
		DJ 703B	

ANEXA 1.2.5.2. - Numărul kilometrilor de cale ferată ce trebuie reabilitați în regiunea Sud Muntenia

În ceea ce privește numărul kilometrilor de cale ferată ce trebuie reabilitați în regiunea Sud Muntenia, Infrastructura de cale ferată aflată în gestionarea CNCF"CFR"-SA se împarte în infrastructură publică interoperabilă și infrastructură publică neinteroperabilă. Conform OUG 12/1998 actualizată cu OG 111/2009 pentru infrastructura feroviară neinteroperabilă închiriată, cheltuielile de investiții, reparații, modernizări și/sau dezvoltări nu se pot finanța de la bugetul de stat, urmând ca investițiile pe aceste secții de circulație care sunt închiriate sau se vor închiria să se facă de către acele persoanele juridice care au închiriat sau vor închiria aceste secții de circulație.

Secțiune de cale ferată interoperabilă

Nr. Crt.	Secțiune de cale ferată interoperabilă	Total km scadenți la Reparație Capitală (RK) pe fiecare secțiune (km)	Județul / Județele
1	Chitila - Golești	28	Ilfov, Dâmbovița, Argeș
2	Ploiești Sud - Valea Călugăreasca - Muru	52	Prahova
3	Ploiești Triaj - Ploiești Vest	4	Prahova
4	București Progresu - Giurgiu	12	Ilfov, Giurgiu
5	București Nord - Urziceni	57	Ilfov, Ialomița
6	Giurgiu Nord - Russe	11	Giurgiu
7	Brazi-Ploiești Triaj	1	Prahova
8	Dâmbu - Ploiești Est	1	Prahova
9	Mogoșoaia - Pasarea	43	Ilfov, Ialomița
10	Ploiești Est - Brazi - Ghighiu	10	Prahova
11	Ploiești Sud – Ploiești Nord	6	Prahova
12	Brazi - Ghighiu	14	Prahova
13	Brazi - Ploiești Triaj	10	Prahova
14	Giurgiu Oraș - Giurgiu Sud	1	Giurgiu
15	Giurgiu Sud - Giurgiu Canal	2	Giurgiu
16	Oltenița - Oltenița Port	4	Călărași

17	Ploiești Est - Ploiești Nord	4	Prahova

Sursa: *Ministerul Transporturilor și Infrastructurii - Compania Națională de Căi Ferate "CFR"- S.A. București*

Secțiune de cale ferată neinteroperabilă

Nr. Crt.	Secțiune de cale ferată neinteroperabilă	Închiriată / Neînchiriată	Total km scadenți la Reparație Capitală (RK) pe fiecare secțiune (km)	Județul / Județele
1	Ploiești Vest - I.L. Caragiale	Neînchiriată	22	Prahova
2	Titan – Oltenița	Închiriată	78	Ilfov, Călărași
3	Blejoi - Dealu Fetii	Neînchiriată	2	Prahova
4	I.L. Caragiale – Târgoviște	Neînchiriată	27	Dâmbovița
5	Ploiești Vest - Crâng	Neînchiriată	3	Prahova

Sursa: *Ministerul Transporturilor și Infrastructurii - Compania Națională de Căi Ferate "CFR"- S.A. București*

ANEXA 1.2.5.3. – Nominalizarea unităţilor de învăţământ în stare avansată de degradare fizică, la nivelul judeţelor regiunii Sud Muntenia, în anul 2014:

Judeţul Argeş - mediul rural

- Liceul Tehnologic Vedea
- Şcoala Gimnazială Nr. 1 Ciofrângeni
- Şcoala Gimnazială Nr. 1 Budeasa

Judeţul Călăraşi - nu este cazul

Judeţul Dâmboviţa - mediul rural

- Grădiniţa cu Program Normal Bărăceni (Corbii Mari)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Ungureni (Corbii Mari)
- Grădiniţa cu Program Normal Vadu Stanchii (Corbii Mari)
- Şcoala Primară Mărunţişu (Costeştii din Vale)
- Şcoala Primară Merişu (Costeştii din Vale)
- Şcoala Primară Vadu Stanchii (Corbii Mari)
- Şcoala Primară Oborani (Vişina)

Judeţul Giurgiu - mediul urban

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- Colegiul Naţional „Ion Maiorescu” Giurgiu
- Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu” Bolintin Vale

Judeţul Ialomiţa - mediul urban

- Grădiniţa cu Program Normal Nr.5 Feteşti
- Grădiniţa cu Program Normal Căzăneşti
- Şcoala Gimnazială „George Vâlsan” Amara
- Şcoala Gimnazială „Dimitrie Cantemir” Feteşti
- Liceul Tehnologic Feteşti (Clădire Grădiniţă cu program normal Feteşti)
- Liceul Tehnologic Căzăneşti
- Liceul Tehnologic „Al. Ioan Cuza” Slobozia
- Liceul Tehnologic Urziceni (corp remiza I)
- Liceul Tehnologic Ţăndărei (clădire internat)
- Liceul Tehnologic „Sf. Ecaterina” Urziceni (clădire internat)

Judeţul Ialomiţa - mediul rural

- Grădiniţa cu Program Normal Horia
- Grădiniţa cu Program Normal Iazu
- Grădiniţa cu Program Normal Scânteia
- Grădiniţa cu Program Normal Alexeni
- Grădiniţa cu Program Normal Patru Fraţi
- Şcoala Gimnazială Valea Măcrişului
- Şcoala Primară Patru Fraţi
- Şcoala Gimnazială Gârbovi
- Şcoala Gimnazială „Căpitan Aviator Constantin M. Cantacuzino” Jilavele (localul nr.1)
- Şcoala Gimnazială Gheorghe Doja (localul Spiru Haret)
- Liceul Tehnologic Făcăeni (locaţia B)

Judeţul Prahova - mediul urban

- Şcoala Gimnazială „Sf. Maria” Mizil
- Liceul Tehnologic Energetic Câmpina
- Liceul Tehnologic „Tase Dumitrescu” Mizil
- Liceul Tehnologic „Romeo Constantinescu” Vălenii de Munte

Judeţul Prahova - mediul rural

- Grădiniţa Loloiasca (Tomşani)

SUD MUNTENIA
Agenţia Pentru Dezvoltare Regională

- Grădiniţa cu Program Prelungit Floreşti
- Şcoala Primară Măgura (Şoimari)
- Şcoala Primară Lopatniţa (Şoimari)
- Şcoala Gimnazială Şoimari
- Şcoala Gimnazială Colceag
- Şcoala Gimnazială „Mănăstireanu Mihai” Predeal-Sărari
- Şcoala Gimnazială Măneciu-Pământeni (Măneciu)
- Şcoala Gimnazială Lapoş
- Liceul Tehnologic Bălţeşti
- Liceul Tehnologic Agricol Bărcăneşti

Judeţul Teleorman - nu este cazul

ANEXA 1.2.5.4. - Nominalizarea unităţilor de învăţământ suprapopulate şi subpopulate, la nivelul judeţelor regiunii Sud Muntenia, în anul 2014

- ✓ **Nominalizarea unităţilor de învăţământ <u>suprapopulate</u>, la nivelul judeţelor regiunii Sud Muntenia:**

Judeţul Argeş - mediul urban

- Şcoala Gimnazială „Mircea cel Bătrân” Piteşti
- Liceul Teoretic „Iulia Zamfirescu” Mioveni
- Colegiul Naţional „Zinca Golescu” Piteşti
- Şcoala Gimnazială „Matei Basarab” Piteşti
- Colegiul Naţional „Ion C. Brătianu” Piteşti
- Colegiul Tehnic „Dimitrie Dima” Piteşti

Judeţul Călăraşi - mediul urban

- Şcoala Gimnazială „Nicolae Titulescu” Călăraşi
- Şcoala Gimnazială „Mihai Viteazul” Călăraşi
- Şcoala Gimnazială „Tudor Vladimirescu” Călăraşi
- Şcoala Gimnazială „Gheorghe Manu” Budeşti
- Colegiul Economic Călăraşi
- Liceul Tehnologic „Ion Ghica” Oltenita
- Liceul Teoretic „Neagoe Basarab” Oltenita

Judeţul Călăraşi - mediul rural

SUD MUNTENIA Agenţia pentru Dezvoltare Regională

- Școala Gimnazială Nr. 1 Dragalina

Județul Dâmboviţa - mediul rural

- Grădiniţa cu Program Normal Mărunţişu (Costeştii din Vale)
- Grădiniţa cu Program Normal Râncaciov (Dragomireşti)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Grozăveşti (Corbii Mari)
- Liceul Teoretic „Mihai Viteazul” Vişina

Județul Giurgiu - mediul urban

- Grădiniţa Mihăileşti
- Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu” Bolintin Vale

Județul Giurgiu - mediul rural

- Grădiniţa Palanca
- Grădiniţa Găiseni

Județul Ialomiţa - mediul urban

- Grădinița cu Program Prelungit Țăndărei
- Grădinița cu Program Prelungit „Junior" Slobozia
- Grădinița cu Program Prelungit „Raza De Soare" Urziceni
- Grădinița cu Program Prelungit Fetești
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 Slobozia
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 3 Slobozia
- Școala Gimnazială „Alexandru Odobescu" Urziceni
- Școala Gimnazială „Aurel Vlaicu" Fetești
- Școala Gimnazială „Dimitrie Cantemir" Fetești
- Școala Gimnazială „Mihai Viteazul" Fetești
- Școala Gimnazială „Spiru Haret" Țăndărei
- Școala Gimnazială „George Vâlsan" Amara
- Școala Gimnazială „Ion Heliade Rădulescu" Urziceni
- Școala Gimnazială „Sf. Andrei" Slobozia
- Școala Gimnazială Nr. 1 Țăndărei
- Școala Gimnazială Nr. 3 Slobozia
- Școala Gimnazială „Radu Vodă” Fetești

Județul Ialomiţa - mediul rural

SUD MUNTENIA
Agenția Pentru Dezvoltare Regională

- Școala Gimnazială Bărbulești

Județul Prahova - mediul urban

- Grădinița cu Program Prelungit ,,Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril'' Ploiești
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 21 Ploiești
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 28 Ploiești
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 30 Ploiești
- Grădinița Step By Step cu Program Prelungit şi Program Normal ,,Rază De Soare'' Ploiești
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 35 Ploiești
- Grădinița cu Program Prelungit „Sf. Mucenic Mina" Ploiești
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 40 Ploiești
- Grădinița Step By Step Cu Program Prelungit şi Program Normal ,,Licurici'' Ploiești
- Grădinița cu Program Normal şi Program Prelungit Băicoi
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 5 Mizil
- Școala Gimnazială „Grigore Moisil" Ploiești
- Școala Gimnazială „Sfântul Vasile" Ploiești
- Școala Gimnazială „Mihai Eminescu" Ploiești
- Școala Gimnazială „Sfânta Vineri" Ploiești
- Școala Gimnazială „George Emil Palade" Ploiești
- Școala Gimnazială ,,Mihai Viteazul" Boldești-Scăeni,
- Şcoala Gimnazială „Ing. Gheorghe Pănculescu" Vălenii De Munte
- Colegiul Național „Ion Luca Caragiale" Ploiești
- Colegiul Național „Mihai Viteazul" Ploiești
- Colegiul Naţional „Nichita Stanescu" Ploiești
- Colegiul Naţional "Alexandru Ioan Cuza" Ploiești,
- Colegiul Naţional ,,Jean Monnet'' Ploiești
- Colegiul Economic „Virgil Madgearu" Ploiești
- Colegiul Tehnic „Toma N. Socolescu" Ploiești
- Liceul de Artă ,,Carmen Sylva'' Ploiești
- Colegiul Național „Nicolae Grigorescu" Câmpina
- Liceul Teoretic „Grigore Tocilescu" Mizil
- Liceul Teoretic „Brâncoveanu Vodă" Urlați
- Colegiul Național ,,Nicolae Iorga" Vălenii De Munte

Județul Prahova - mediul rural

- Grădinița cu Program Normal Cioranii De Sus (Ciorani)
- Grădinița cu Program Prelungit Nr. 2 Filipeştii De Pădure
- Grădinița cu Program Normal Vărbila (Iordăcheanu)
- Școala Gimnazială Cioranii De Sus (Ciorani)

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- Școala Gimnazială Vărbila (Iordăcheanu)

Județul Teleorman - nu este cazul

- ✓ **Nominalizarea unităţilor de învăţământ <u>subpopulate</u>, la nivelul judeţelor regiunii Sud Muntenia:**

Judeţul Argeş - mediul rural

- Şcoala Gimnazială Gruiu (Cătеasca)
- Şcoala Gimnazială „George Stephanescu” Arefu
- Şcoala Gimnazială Podu Dâmboviţei Dâmbovicioara
- Şcoala Gimnazială Nr. 1 Bughea De Sus
- Şcoala Gimnazială Nr. 1 Mioarele
- Şcoala Gimnazială „Toma Arnautoiu" Nucşoara
- Şcoala Gimnazială Băiculeşti
- Şcoala Gimnazială „Mihai Eminescu” Bradu
- Şcoala Gimnazială Nr. 1 Uda
- Şcoala Gimnazială Nr. 1 Poienari De Argeş
- Şcoala Gimnazială Nr. 1 Valea Iaşului

Județul Călăraşi - nu este cazul

Județul Dâmboviţa - nu este cazul

Județul Giurgiu - nu este cazul

Județul Ialomiţa - mediul rural

- Școala Primară Bueşti
- Școala Primară Drăgoeşti
- Școala Primară Moldoveni
- Școala Primară Sărăţeni
- Școala Gimnazială Giurgeni
- Școala Gimnazială Mărculeşti
- Școala Gimnazială Cosâmbeşti

Județul Prahova - mediul urban

- Școala Gimnazială Nr. 19 Ploieşti
- Școala Gimnazială „Cezar Petrescu” Buşteni
- Școala Gimnazială Nr. 1 Slănic
- Școala Gimnazială Nr. 2 Slănic

SUD MUNTENIA Agenția Pentru Dezvoltare Regională

Județul Prahova - mediul rural

- Grădinița cu Program Normal Ţipăreşti (Cocorăștii Mislii)
- Grădinița cu Program Normal Cuib (Gornet)
- Grădinița cu Program Normal Podgoria (Tătaru)
- Grădinița cu Program Normal Tătaru
- Grădinița cu Program Normal Meliceşti (Telega)
- Școala Primară Seciu (Boldești- Scăeni)
- Școala Gimnazială Breaza De Jos (Breaza)
- Școala Gimnazială Valea Târsei (Breaza)
- Școala Gimnazială Nistorești (Breaza)
- Școala Gimnazială „Înv. Athanasie Jan Stoicescu" Ariceștii Zeletin
- Școala Primară Albinari (Ariceștii Zeletin)
- Școala Gimnazială Baba Ana
- Școala Gimnazială Cireșanu (Baba Ana)
- Școala Gimnazială Conduratu (Baba Ana)
- Școala Gimnazială Lacu Turcului (Balta Doamnei)
- Școala Gimnazială Pietriceaua (Brebu)
- Școala Gimnazială Goruna (Cocorăștii Mislii)
- Școala Primară Ţipăreşti (Cocorăștii Mislii)
- Școala Gimnazială Parepa-Ruşani (Colceag)
- Școala Gimnazială Cosminele
- Școala Gimnazială Ogretin (Drajna)
- Școala Primară Independenţa (Gherghiţa)
- Școala Primară Ungureni
- Școala Primară Cuib (Gornet)
- Școala Primară Nucet (Gornet)
- Școala Gimnazială Jugureni
- Școala Primară Nr. 1 Cheia (Măneciu)
- Școala Primară Nr. 2 Chiciureni (Măneciu)
- Școala Primară Poienile (Predeal- Sărari)
- Școala Gimnazială Salcia
- Școala Gimnazială Secăria
- Școala Gimnazială Talea
- Școala Gimnazială „Profesor Eugeniu Corbu Podgoria" (Tătaru)
- Școala Gimnazială Buştenari (Telega)

Judeţul Teleorman - mediul urban

- Grădinița cu Program Normal Nr. 4 Videle

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Judeţul Teleorman - mediul rural

- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 3 Sericu (Blejeşti)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Bujoreni
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Prunaru (Bujoreni)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 3 Ionaşcu (Călmăţuiu de Sus)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Ciuperceni
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Crângu
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Secara (Crângu)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Rădulești (Crevenicu)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Drăcșenei
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Păuleasca (Frumoasa)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 3 Voievoda (Furculeşti)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 3 Moldoveni (Islaz)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Lunca
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Gârdești (Necşeşti)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Necșești
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Vătași (Poeni)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 3 Preajba (Poeni)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 4 Cătunu (Poeni)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 5 Banov (Poeni)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 3 Cetatea (Rădoieşti)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Săceni
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Butculești (Săceni)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 3 Ciurari (Săceni)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Pleașov (Saelele)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Sârbenii de Jos (Sârbeni)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Scurtu Mare
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Scurtu Slăvești (Scurtu Mare)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 4 Valea Poștei (Scurtu Mare)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Năvodari (Seaca)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 3 Siliștea Mică (Siliştea)
- Grădiniţa cu Program Normal Slobozia Mândra
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 1 Tătărăștii de Jos
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Zlotești
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 4 Negrenii de Sus (Tătărăștii de Jos)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 5 Negreni (Tătărăștii de Jos)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 6 Lada (Tătărăștii de Jos)
- Grădiniţa cu Program Normal Traian
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Uda-Clocociov

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 2 Dulceanca (Vedea)
- Grădiniţa cu Program Normal Nr. 4 Meri (Vedea)
- Grădiniţa cu Program Normal Lisa
- Școala Gimnazială Nr. 2 Baciu (Blejeşti)
- Școala Gimnazială Beuca
- Școala Gimnazială Bogdana
- Școala Gimnazială Bujoreni
- Școala Gimnazială Ciuperceni
- Școala Gimnazială Crângu
- Școala Gimnazială Crevenicu
- Școala Gimnazială „Gala Galaction” Dideşti
- Școala Gimnazială Liţa
- Școala Gimnazială Nr. 1 Lunca
- Școala Gimnaziala Nr. 2 Cernetu (Mârzăneşti)
- Școala Gimnazială Nr. 2 Perii Broşteni (Olteni)
- Școala Gimnazială Nr. 2 Orbeasca de Jos (Orbeasca)
- Școala Gimnazială Nr. 2 Vătaşi (Poeni)
- Școala Gimnazială Puranii de Sus (Purani)
- Școala Gimnazială Putineiu
- Școala Gimnazială Saelele (Seaca)
- Școala Gimnazială Seaca
- Școala Gimnazială Siliştea
- Școala Gimnazială Uda Paciurea (Uda-Clocociov)
- Școala Gimnazială „Alexandru Bădăuţă” Zâmbreasca
- Liceul Tehnologic Măgura

ANEXA 1.2.5.5. - Dotarea şi necesarul Inspectoratelor Judeţene pentru Situaţii de Urgenţă din regiunea Sud Muntenia

a) Dotarea Inspectoratului Judeţean pentru Situaţii de Urgenţă ”Cpt. Puică Nicolae” Argeş:

- 3 autospeciale de intervenţie şi salvare de la înălţimi, fabricate între anii 1979-1985, cu un grad de uzură de 90%;
- 4 autospeciale de primă intervenție și comandă, fabricate între anii 1995-2002, cu un grad de uzură de 80%;
- 2 autospeciale de primă intervenție și comandă, fabricate între anii 2009-2012, cu un grad de uzură de 5%;
- 2 autospeciale de stins incendii cu pulbere, fabricate între anii 1979-1980, cu un grad de uzură de 90%;
- 17 autospeciale de stingere cu apă şi spumă, fabricate între anii 1978-1997, cu un grad de uzură de 90%;
- 3 autospeciale de stingere cu apă şi spumă, fabricate între anii 2001-2006, cu un grad de uzură de 50%;

- 5 autospeciale de stingere cu apă şi spumă, fabricate în anul 2011, cu un grad de uzură de 5%;
- 4 autospeciale pentru control tehnic de prevenire a incendiilor, fabricate între anii 1984-1999, cu un grad de uzură de 90%;
- 2 autospeciale de descarcerare, fabricate între anii 2002-2012, cu un grad de uzură de 5%;
- o autospecială pentru evacuarea fumului, gazelor şi iluminat, fabricată în anul 1983, cu un grad de uzură de 90%;
- 3 autocamioane pentru transport materiale, fabricate între anii 1976-1996, cu un grad de uzură de 90%;
- 8 autocamioane pentru transport materiale şi efective la intervenţie PSI, fabricate între anii 1977-1985, cu un grad de uzură de 90%;
- 8 motopompe remorcabile, fabricate în anul 2006, cu un grad de uzură de 25%.

Necesarul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență ”Cpt. Puică Nicolae” Argeș pentru intervenția la situațiile de urgență generate de totalitatea riscurilor identificate la nivel local se compune din următoarele:

- 4 autospeciale de intervenţie şi salvare de la înălţimi;
- 20 autospeciale de stingere cu apă şi spumă;
- 10 autocamioane de transport materiale şi efective la intervenţie PSI 6X6;
- 9 autospeciale de primă intervenţie şi comandă 4X4;
- 8 motopompe remorcabile;
- 4 autoșenilate pentru zăpadă.

b) Dotarea Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență ”Barbu Știrbei” Călărași:

- o autospecială de intervenție și salvare de la înălțimi, cu o vechime de 31 ani și un grad de uzură avansat (sisteme de comandă și siguranță rudimentare, normă de exploatare depășită);
- o autospecială de stins incendii cu pulbere, cu o vechime de 33 ani și un grad de uzură avansat (normă de exploatare depășită);
- 13 autospeciale de stins incendii cu apă și spumă, cu vechimea cuprinsă între 18-34 ani și un grad de uzură avansat (normă de exploatare depășită);
- 10 autospeciale de stins incendii cu apă și spumă, cu vechimea cuprinsă între 1-8 ani și o stare tehnică foarte bună;
- 3 autospeciale pentru control tehnic de prevenire a incendiilor, cu vechimea cuprinsă între 11-14 ani și o stare tehnică precară (dotare neadecvată destinației);
- o autospecială pentru descarcerare, cu vechimea de 2 ani și o stare tehnică foarte bună;
- o autospecială pentru evacuarea fumului, gazelor și pentru iluminat, cu o vechime de 30 ani și stare de uzură avansată (normă de exploatare depășită);
- 3 autocamioane de transport materiale și efective la intervenție, cu o vechime de 26 ani și stare tehnică bună (normă de exploatare depășită);
- 1 autocamion de transport materiale și efective la intervenție, cu o vechime de 19 ani și stare tehnică bună (normă de exploatare depășită);

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- 7 bărci pneumatice cu motor pentru 10 persoane, cu o vechime de 7 ani și stare tehnică foarte bună;
- 2 remorci de transport ambarcațiuni, cu o vechime de 5 ani și stare tehnică foarte bună;
- un costum protecție pirotehnist, cu o vechime de un an și stare tehnică foarte bună;
- o autospecială CBRN, cu o vechime de 26 ani și stare tehnică precară (aparatură depășită d.p.d.v. al performanțelor, durată de exploatare depășită);
- 7 ambulanțe, cu o vechime de 1-7 ani și stare tehnică bună.

Necesarul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență ”Barbu Știrbei” Călărași pentru intervenția la situațiile de urgență generate de totalitatea riscurilor identificate la nivel local se compune din următoarele:

- 2 autospeciale de intervenție și salvare de la înălțimi;
- 4 autospeciale de primă intervenție și comandă;
- o autospecială de stins incendii cu pulberi;
- 13 autospeciale de stins incendii cu apă și spumă;
- 4 autospeciale pentru control tehnic de prevenire a incendiilor;
- o autospecială pentru descarcerare;
- o autospecială pentru evacuarea fumului, gazelor și pentru iluminat;
- o autospecială pentru transport substanțe de stingere;
- 4 autocamioane pentru transport materiale și efective la intervenție;
- o autospecială suport monitorizare și intervenție;
- o automacara;
- 6 ambarcațiuni de intervenție cu motor;
- 4 bărci pneumatice cu motor pentru 10 persoane;
- 15 remorci pentru transport ambarcațiuni;
- o autocisternă pentru transport apă;
- o autospecială centru mobil de comunicații;
- o autospecială pentru transport scafandri;
- un dispozitiv detecție video a persoanelor surprinse sub dărâmături;
- 3 plase pentru salvare;
- 3 saci pentru salvare;
- o targă cu scripeți pentru coborâre victime de la înălțimi;
- 3 coșuri de salvare;
- o autospecială pirotehnică;
- o remorcă container pentru transport explozive;
- un robot telecomandat pentru intervenție pirotehnică;
- o autospecială CBRN;
- o autospecială decontaminare tehnică și teren;
- 4 ambulanțe;
- o autospecială pentru transport personal și victime multiple;
- o autospecială pentru transport logistic.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

c) Dotarea Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență "Basarab I" Dâmbovița:

- 3 autospeciale de intervenţie şi salvare de la înălţimi, fabricate între anii 1981 - 1982 (există un deficit de 2 autospeciale);
- 5 autospeciale de primă intervenţie şi comandă, fabricate între anii 1983 - 2001 și cu un grad ridicat de uzură (autospecialele sunt vechi şi este necesară înlocuirea unora dintre acestea);
- 33 autospeciale de stingere cu apă şi spumă, fabricate între anii 1978 – 2011 (autospecialele care au anii de fabricaţie mai vechi au un grad ridicat de uzură și este necesară înlocuirea unora dintre acestea);
- 3 autospeciale pentru descarcerare, fabricate între anii 1980 – 2012 (există un deficit de o autospecială);
- 8 autocamioane pentru transport materiale şi efective la intervenţie PSI, fabricate între anii 1978 - 1995 (autocamioanele care au anii de fabricație mai vechi au un grad ridicat de uzură și este necesară înlocuirea unora dintre acestea);
- 9 autoambulanțe, fabricate între anii 2008 – 2012 (există un deficit de 9 ambulanțe);
- o autospecială pirotehnică, fabricată în anul 1997
- 9 bărci pneumatice cu motor pentru 10 persoane, fabricate în 2006 (există un deficit de 7 bărci);
- 2 remorci transport ambarcațiuni, fabricate în 2008 (există un deficit de 14 remorci).

Necesarul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență "Basarab I" Dâmbovița pentru intervenția la situațiile de urgență generate de totalitatea riscurilor identificate la nivel local se compune din următoarele:

- o autospecială de transport personal şi victime multiple;
- 2 autospeciale de intervenţie a medicului de urgenţă;
- o autospecială pentru suport logistic;
- o automacara;
- un cvadriciclu;
- o autocisternă transport apă;
- 11 motopompe;
- un autoîncărcător frontal;
- o autoplatformă cu macara;
- un grup electrogen;
- un generator;
- 2 motocompresoare.

d) **Dotarea Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență "Vlașca" Giurgiu:**

- 70% din autoturisme au o vechime de peste 5 ani și un grad de uzură de 49%;
- 30% din autoturisme au o vechime de până în 5 ani și un grad de uzură de 22%;
- 53% din autospecialele de stingere au o vechime de peste 14 ani și un grad de uzură de 42%;

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- 47% din autospecialele de stingere au o vechime de până în 14 ani și un grad de uzură de 10%;
- 78% din autospecialele de prim ajutor sau descarcerare au o vechime de peste 5 ani și un grad de uzură de 21%;
- 22% din autospecialele de prim ajutor sau descarcerare au o vechime de până în 5 ani și un grad de uzură de 19%;
- motopompele remorcabile/transportabile au o vechime între 7 – 8 ani și un grad de uzură de 10%;
- 15% din autospecialele de logistică au o vechime de peste 14 ani și un grad de uzură de 79%;
- 85% din autospecialele de logistică au o vechime de până în 14 ani și un grad de uzură de 1%;
- 75% din alte autospeciale au o vechime de peste 14 ani și un grad de uzură de 79%;
- 25% din alte autospeciale au o vechime de până în 14 ani și un grad de uzură de 1%.

În privinţa **necesarului** de investiţii în vederea realizării misiunilor specifice, a reducerii timpului de răspuns şi a optimizării activităţilor conexe intervenţiilor, la nivelul **Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență "Vlașca" Giurgiu** au fost identificate următoarele obiective de îndeplinit pentru următoarea perioadă:

- construcţia unui garaj pentru parcarea a cel puţin 10 autospeciale, dotat cu atelier pentru revizii şi reparaţii, prevăzut cu rampă, elevatoare şi stand de certificare/verificare a sistemelor de frânare;
- achiziţionarea unei autospeciale pirotehnice;
- modul de decontaminare a tehnicii şi personalului;
- construcţia unui depozit de carburanţi, lubrifianţi cu staţie de alimentare;
- achiziţionarea de autospeciale de potabilizare a apei;
- echipamente specifice pentru alpinişti utilitari;
- achiziţionarea unei autospeciale de transport scafandri la intervenţie;
- achiziţionarea unei autospeciale pentru acces în zone greu accesibile (şenilată);
- achiziţionarea unei autospeciale pentru lucru cu apă şi spumă de mare capacitate;
- realizarea unui poligon de pregătire de specialitate şi instrucţie a personalului operativ;
- achiziţionarea de autospeciale pentru munca operativă;
- achiziţionarea de autospeciale pentru activităţi de prevenire;
- achiziţionarea unei autoatelier mobil de reparaţie;
- achiziţionarea unei autospeciale de transport persoane;
- achiziţionarea unui buldoexcavator;
- achiziţionarea unei autovidanje.

e) Dotarea Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență "Barbu Catargiu" Ialomița:

- 3 autospeciale pentru munca operativă, fabricate între anii 1985 – 2007 și cu un grad de uzură de 2-15% în funcție de vechimea acestora;

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- o autospecială centru de comunicaţii mobile, fabricată în anul 1988 și cu un grad de uzură de 45%;
- 2 autospeciale de intervenţie şi salvare de la înălţime, fabricate în anul 1980 și cu un grad de uzură de 45%;
- 2 autospeciale de prima intervenţie şi comandă, fabricate în anul 2001 și cu un grad de uzură de 20%;
- 2 autospeciale de stins incendii cu pulbere, fabricate în anul 1981 și cu un grad de uzură de 55%;
- 13 autospeciale de stingere cu apă şi spumă, fabricate între anii 1978 – 2012 și cu un grad de uzură de 5-45% în funcție de vechimea acestora;
- 3 autospeciale pentru control tehnic de prevenire a incendiilor, fabricate între anii 1994 – 2000 și cu un grad de uzură de 35-40% în funcție de vechimea acestora;
- 2 autospeciale pentru descarcerare, fabricate între anii 2002 – 2012 și cu un grad de uzură de 5-15% în funcție de vechimea acestora;
- o autospecială pentru evacuarea fumului, gazelor şi de iluminat, fabricată în 1983 și cu un grad de uzură de 55%;
- 2 autocamioane pentru transport materiale şi efective la intervenţie PSI, fabricate între anii 1984 -1985 și cu un grad de uzură de 45%;
- o autospecială suport pentru monitorizarea şi conducerea echipelor de intervenţie, fabricată în anul 1995 și cu un grad de uzură de 45%;
- o autospecială de prima cercetare și evaluare CBRN, fabricată în anul 2011 și cu un grad de uzură de 5%;
- 6 autoambulanțe, fabricate între anii 2008 – 2013 și cu un grad de uzură de 5-15% în funcție de uzura acestora;
- 5 motopompe remorcabile/transportabile, fabricate între anii 2005 – 2006 și cu un grad de uzură de 30-35% în funcție de vechimea acestora;
- 14 costume de protecţie anticalorice, fabricate între anii 2005 – 2012 și cu un grad de uzură de 1-5% în funcție de vechimea acestora.

Necesarul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență ”Barbu Catargiu” Ialomița pentru intervenția la situațiile de urgență generate de totalitatea riscurilor identificate la nivel local se compune din următoarele:

- 2 autospeciale pentru munca operativă;
- o autospecială centru de comunicaţii mobile;
- o autospecială de intervenţie şi salvare de la înălţime;
- 2 autospeciale de prima intervenţie şi comandă;
- 2 autospeciale de stins incendii cu pulbere;
- 2 autospeciale de stingere cu apă şi spumă;
- 2 autospeciale pentru control tehnic de prevenire a incendiilor;
- o autospecială pentru evacuarea fumului, gazelor şi de iluminat;
- 2 autocamioane pentru transport materiale şi efective la intervenţie PSI;
- o autospecială suport pentru monitorizarea şi conducerea echipelor de intervenţie;

- o autospecială pirotehnică;
- 3 motopompe remorcabile/transportabile;
- un micorbuz;
- o autospecială pentru transport autovehicule avariate;
- o autocisternă transport produse petroliere;
- o autocisternă transport apă;
- o autostaţie radio U.S.;
- un autocamion cu platformă ridicătoare;
- o autospecială de decontaminare tehnică şi teren;
- o autospecială de transport personal şi victime multiple;
- 2 autospeciale de intervenţie a medicului de urgenţă;
- o automacara;
- un autoatelier de reparaţii auto;
- un cvadriciclu;
- o autospecială cu echipament specific şi pentru transport scafandri la intervenţie;
- un costum protecţie pirotehnist;
- o remorcă container pentru transport explozive;
- o trusă portabilă pentru intervenţii pirotehnice;
- 24 costume de protecţie anticalorice;
- o autospecială pentru suport logistic.

f) Dotarea Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență ”Șerban Cantacuzino” Prahova:

- 38 autospeciale de stingere cu apă şi spumă, fabricate între anii 1979 - 2011;
- 4 autospeciale de stins incendii cu pulbere, fabricate între anii 1979 – 1993;
- 3 autospeciale de intervenție și salvare de la înălțimi, fabricate între anii 1980 – 1985;
- 6 autospeciale de primă intervenție și comandă, fabricate între anii 1983 – 1994;
- 5 autospeciale pentru descarcerare, fabricate între anii 1977 – 2012;
- o autospecială pentru evacuare fum și iluminat, fabricată în anul 1984;
- un autocamion pentru transport efective și materiale la intervenție, fabricate între anii 1983 – 2000;
- 12 ambulanțe, fabricate între anii 2008 – 2012;
- o autospecială pentru control tehnic de prevenire, fabricată în 1997;
- 8 autoturisme de serviciu, fabricate între anii 1984 – 2012;
- 3 autospeciale pentru muncă operativă, fabricate între anii 2001 – 2006;
- o autospecială pirotehnică, fabricată în anul 1977;
- 4 autoutilitare, fabricate între anii 1987 – 1999;
- un autoatelier reparaţii auto, fabricat în anul 1991;
- un tractor, fabricat în anul 1983;
- o autocisternă transport apă, fabricată în anul 1989;
- 2 remorci peridoc, fabricate în anul 2008;
- o autospecială de intervenţii la accidente colective şi calamităţi, fabricată în anul 2012;
- o autospecială pentru transport substanțe de stingere, fabricată în anul 1986;

- 11 motopompe remorcabile, fabricate în anul 2008;
- 10 motopompe transportabile, fabricate între anii 2006 – 2011.

Necesarul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență ”Șerban Cantacuzino” Prahova pentru intervenția la situațiile de urgență generate de totalitatea riscurilor identificate la nivel local se compune din următoarele:

- 5 ambulanţe SMURD tip B2;
- 2 ambulanţe SMURD tip C2;
- 6 autospeciale de lucru cu apă şi spumă de capacitate mare (peste 5000 litri);
- 17 autospeciale de lucru cu apă şi spumă de capacitate medie (peste 2500 litri);
- 3 autospeciale de mică capacitate şi intervenţie la descarcerare;
- 3 autospeciale de salvare şi intervenţie la înălţimi;
- 7 autocamioane de intervenţie;
- o autospecială pirotehnică;
- un buldoexcavator;
- o macara 120 tf;
- o autospecială şenilată.

g) Dotarea Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență ”A.D. Ghica” Teleorman:

- 21 autospeciale de intervenţie cu apă şi spumă, fabricate între anii 1979 – 2012, cu un grad de uzură de 7,14 – 242,86% în funcție de vechimea acestora;
- 2 autospeciale de stins incendii cu praf, fabricate între anii 1979 – 1980, cu un grad de uzură de 235,71-242,86 % în funcție de vechimea acestora;
- o autospecială fum, gaze şi iluminat, fabricată în anul 1983, cu un grad de uzură de 214,29%;
- 10 autoambulanțe, fabricate între anii 2012 – 2013, cu un grad de uzură de 7, 14% pentru cele fabricate în anul 2012;
- o autospecială pentru transport apă, fabricată în anul 1994, cu un grad de uzură de 135,71%;
- o autospecială de cercetare nucleară, chimică şi radiologică, fabricată în anul 2011, cu un grad de uzură de 14,29%;
- un centru mobil de conducere şi comandă, fabricat în anul 2011, cu un grad de uzură de 14,29%;
- 2 autospeciale descarcerare, fabricate în anul 2010, cu un grad de uzură de 21,43%;
- o autospecială descarcerare, fabricată în anul 1977, cu un grad de uzură de 257,14%;
- 2 autospeciale pentru intervenţie şi salvare la înălţimi, fabricate între anii 1979 – 1981, cu un grad de uzură între 228,57 - 242,86% în funcție de vechimea acestora;
- o autospecială pentru muncă operativă, fabricată în anul 1997 și cu un grad de uzură de 114,29%;
- 9 bărci pneumatice cu motor pentru 10 persoane;
- 5 motopompe cu un grad de uzură de 30%;

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- 6 autocamioane de intervenție, fabricate între anii 1992 – 1997, cu un grad de uzură între 95- 140%.

Necesarul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență "A.D. Ghica" Teleorman pentru intervenția la situațiile de urgență generate de totalitatea riscurilor identificate la nivel local se compune din următoarele:

- 15 autospeciale de intervenţie cu apă şi spumă;
- 4 autospeciale pentru intervenţie şi salvare la înălţimi;
- 1 autospecială pirotehnică;
- 2 autospeciale descarcerare;
- 1 automacara cu platformă;
- 5 autospeciale de primă intervenţie şi comandă;
- 5 motopompe;
- 4 autocamioane de intervenţie;
- 1 autospecială pentru transport victime multiple;
- 1 autospecială cu capacitate mărită de trecere(UTV - şenilată);
- 1 snowmobil.

ANEXA 1.2.6. MEDIU

Tabel 1.2.6.1. Staţiile de tratare a apelor uzate din regiunea Sud Muntenia, 2010

Nr.crt.	Staţia de epurare	Tipul staţiei	Emisar	Volumul de ape uzate evacuate (mc)	Poluanţi specifici
1	Staţie de epurare Piteşti	Epurare mecano-biologică cu treaptă terţiară	Râul Argeş	23.286.000	-
2	Staţie de epurare Topoloveni	Epurare mecano-biologică	Râul Carcinov	304	MTS,CBO5,CCOCr,NH4,detergenţi,fosfor total
3	Staţie de epurare Costeşti	Epurare mecano-biologică	Râul Teleorman	281	NH4, detergenţi
4	Staţie de epurare Curtea de Argeş	Epurare mecano-biologică	Râul Argeş	1.095.000	Suspensii,CBO5,NH4
5	Staţie de epurare Câmpulung	Epurare mecano-biologică	Râul Târgului	5.200.000	Amoniu,CBO5, suspensii
6	Staţie de epurare Valea Mare Prăvăţ	Epurare mecano-biologică	Pârâu Valea Mare	128	CBO5,suspensii

7	Staţie Epurare Târgovişte Sud	Epurare mecano-biologică	Ialomiţa	7.459.888	Azot amoniacal, MTS,CCOCr, CBO5, Subs.extract., detergenţi, fosfor.
8	Staţie Epurare Târgovişte Nord	Epurare mecano-biologică	Ialomiţa	619.548	Azot amoniacal, detergenţi, subst. extractibile.
9	Staţie Epurare Pucioasa	Epurare mecano-biologică	Ialomiţa	527.488	Azot amoniacal, MTS,CCOCr, CBO5, Subs.extract., detergenţi
10	Staţie Epurare Fieni	Epurare mecano-biologică	Ialomiţa	223	Azot amoniacal CBO5
11	Staţie Epurare Moreni	Epurare mecano-biologică	Cricovul Dulce	888	Azot amoniacal, MTS,CCOCr, CBO5,detergenţi, fosfor
12	Staţie Epurare I.L. Caragiale	Epurare mecano-biologică	Cricovul Dulce	160	Azot amoniacal, MTS,CCOCr, CBO5, Subst.extract., fosfor, detergenţi
13	Staţie Epurare Găeşti	Epurare mecano-biologică	Neajlov	691.2	Azot amoniacal, MTS,CCOCr,CBO5, Subst.extract, fosfor
14	Staţie Epurare Titu	Epurare mecano-biologică	Băi	184.801	Azot amoniacal
15	Sanatoriul TBC Moroieni	Epurare mecano-biologică	Ialomiţa (prin viroaga Puturoasa)	112	Amoniu
16	OMV PETROM EPS – Târgovişte	Mecanică	Ialomiţa	18	Azot amoniacal
17	Spitalul de Psihiatrie Cronici Gura Ocniţei	Mecanică	Slănic	41	CBO5, CCO-Cr
18	Centrul de Recuperare Neuromotorie Copii Gura Ocniţei	Epurare mecano-biologică	Păscov	17	Azot amoniacal
19	ROMSUINTEST S.A. Periş	Epurare mecano-biologică	Valea Cornului	23	Azot amoniacal
20	SC MECHEL SA Târgovişte	Mecanică si chimica	Ialomiţa	12.934.000	Azotati, Amoniu
21	SC. FABINA SA Târgovişte	Mecanică şi biologică	Ialomiţa	17	CCO-Cr, CBO5,MTS, SE, Fosfor total
22	OMV PETROM-VALEA MARE	Mecanică şi biologică	Potop	1000	Materii în suspensie, CBO5,CCO-Cr, fosfor total, amoniu
23	ELJ AUTOMOTIVE S.R.L. Titu	Mecanică	Spălătura (Negrişoara)	35	Amoniu
24	ELSID S.A. Titu	Mecanică	Spălătura (Negrişoara)	329	-
25	AVICOLA S.A. Crevedia	Mecanică şi biologică	Crevedia (iaz piscicol nr.7)	207	BO5, CCO-CR. MTS, Azot total, fosfor total
26	ABATOR MUNTEAN S.R.L. Ghergani	Mecanică şi biologică	Ilfov (Pr.Ilfovăţ)	29	Fosfor total

27	S.C.Ecoaqua S.A. Urziceni	Mecanică şi biologică	Ialomiţa	1.101.543	Amoniu, Ptot,Detergenţi, CCOCr,CBO5
28	SCAgrisol Internaţional – Ferma Căzăneşti	Mecanică şi biologică	Ialomiţa	169.614	Suspensii, Amoniu,Ptotal, CBO5,CCOCr
29	S.C.Amonil S.A. Slobozia	Mecanică şi biologică	Ialomiţa	3.011.322	Amoniu,azotiţi, azotaţi
30	S.C.Expur S.A. Slobozia	Mecanică şi biologică	Ialomiţa	771.1	Subst.extractibile,CCOCr,CBO5
31	SC Urban S.A. Slobozia	Mecanica	Ialomiţa	2.108.101	CCOCr,CBO5, Amoniu,Ptotal suspensii, Detergenţi
32	SGCL CL. Amara	Fără staţie de epurare	Ialomiţa (prin privalul Crivaie)	54.216	CCOCr, CBO5, Amoniu,Ptotal suspensii, Detergenţi
33	S.C. AGFD S.A. Ţăndărei	Mecanică şi biologică	Ialomiţa	485.794	CCOCr,CBO5, SE, Amoniu, Ptot, suspensii, Deterg.
34	S.C.RAJA SA Constanţa – Punct d lucru Feteşti	Fără staţie de epurare	Borcea	408.46	CCOCr, CBO5, Amoniu,Ptotal suspensii, Detergenţi
35	SC KLEVEK FACTORY SRL Feteşti	Mecanică şi biologică	Borcea	66.01	CCOCr,CBO5, Suspensii, Amoniu, Ptotal
36	Ecoaqua S.A. Călăraşi	Mecanică	Braţ Borcea	2.462.000	materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu, fosfor total, detergenţi
37	S.C.Comceh S.A. Călăraşi	Mecanică şi biologică	Braţ Borcea	762	materii in suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu. fosfor total, detergenţi
38	S.C.Aldis S.A. Călăraşi	Mecanică şi biologică	Braţ Borcea	43.6	materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu. fosfor total, detergenţi
39	Ecoaqua S.A. Lehliu-Gară	Mecanică	Râul Argova	123	materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu, fosfor total, detergenţi
40	Ecoaqua S.A. Oltenita	Mecanică	Dunăre	984	materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu, fosfor total, detergenţi
41	Ecoaqua S.A. Budeşti	Fără staţie de epurare	Râul Argeş	22.2	materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu, fosfor total, detergenţi
42	S.C.Korani Trading S.R.L. Frumuşani	Mecanică şi biologică	Râul Câlnău	10.67	materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu, fosfor total, detergenţi
43	ICDA Fundulea	Mecanică şi biologică	Râul Belciugatele	99.2	materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu, fosfor total, detergenţi
44	S.C.Prefab S.A. Călăraşi	Mecanică	Braţ Borcea	225	Materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu, fosfor total, detergenţi
45	S.C. Astalrom S.A. Călăraşi	Mecanică	Braţ Borcea	86	materii în suspensie, CCOCr, CBO5, amoniu, fosfor total, detergenţi
46	S.C. Apa Service S.A. Giurgiu	Mecanică	Dunăre	2.050.630	MTS, CBO5, NH4

47	SC Uzina Termoelectrica SA Giurgiu	Mecanică	Dunăre	32.039	NH4, SE
48	S.C. DG Petrol S.A.Giurgiu	Mecano-biologică	Dunăre	200	MTS, deterg, SE, CBO5
49	S.C. Imsat S.A.Giurgiu	Mecano-biologică	Dunăre	2.405	PT, deterg, SE
50	Centrul De Sănătate Ghimpaţi	Mecanică	Glavacioc	5.103	CBO5, NH4, PO4, deterg
51	Primăria Roata de Jos	Mecano-biologică	Dâmbovnic	24.514	CBO5, NH4, deterg, SE
52	SC Service Avicola Mihăileşti S.R.L. Iepureşti	Mecanică	Neajlov	209.023	MTS, CBO5, NH4, PT
53	SC Service Avicola Mihăileşti S.R.L. Drăgănescu	Mecano-biologică	Acumularea Mihăileşti	105.83	MTS, SE, NH4, PT
54	S.C. Apa Service S.A. Bolintin-Vale	Mecanică	Argeş	85.681	NH4, CBO5, PT, detergenţi, CCOCr
55	SC Dunapref S.A. Giurgiu	mecanică	Dunăre	402	MTS, CBO5, NH4, PT
56	Boldeşti-Scăieni	Mecano-biologică	Râul Teleajen	391.422	Suspensii-MTS; CBO5; NH4; PO4
57	Valea Călugărească	Mecano-biologică	Parul Valea Mantei	101.7	Detergenţi, Suspensii, CBO5, NH4
58	Păuleşti	Mecano - biologică	Pârâul Dâmbu	146	Detergenţi; Suspensii;
59	Poiana Câmpina	Mecanică	Râul Prahova	38.8	Detergenţi, Suspensii, CBO5, CCOCr, Nt, PO4
60	Sinaia	Epurare mecanică şi biologică	Râul Prahova	713.891	-
61	Breaza	Epurare mecanică şi biologică	Râul Prahova	338.45	-
62	Campina	Epurare mecanică şi biologică	Râul Prahova	2.590.772	-
63	Baicoi	Epurare mecanică şi biologică	Pârâul Dâmbu	301.31	-
64	Plopeni	Epurare mecanică şi biologică	Pârâul Teiu	413.898	-

65	Slănic	Epurare mecanică şi biologică	Râul Slănic	56.811	-
66	Vălenii de Munte	Epurare mecanică şi biologică	Râul Teleajen	625.001	-
67	Urlaţi	Epurare mecanică şi biologică	Râul Cricovul Sărat	277.169	-
68	Mizil	Epurare mecanică şi biologică	Pârâul Ghighiu	439.854	-
69	S.C. APA NOVA S.A. Ploiesti	Mecanică	Dâmbu (dupa preepurarea apelor in STEP)	21.410.401	CBO5, CCO-Cr, suspensii, substanţe extractibile cu solvenţi etc.
70	SC Apa Serv SA - Sucursala Turnu Măgurele	Mecanică	Dunăre	2.401.000	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, sulfaţi, detergenţi, subst. extractibile, fenoli, fier, Ni, Hg, cianuri totale, prod. petrolier
71	SC Donau Chem SRL Turnu Măgurele	Chimică	Dunăre	7.359.000	MS,CBO5,CCOCr,azotiţi, azotaţi, amoniu, cloruri, sulfaţi, fosfor total, Ca, Mg, detergenţi, substanţe extractibile, fluoruri, fenoli, prod. petrolier, 1,2,3-triclorbenzen, 1,2-dicloretan, diclormetan
72	SC Apa Serv SA-Sucursala Zimnicea	Epurare mecanică şi biologică	Dunăre	380	MS,CBO5,CCOCr,azotiţi, azotaţi, amoniu, cloruri, sulfaţi, fosfor total, Ca, Mg, cianuri totale, detergenţi, substanţe extractibile, prod. petrolier, crom total, nichel, zinc.
73	SC Romcip SA Salcia	Epurare mecanică şi biologică	Călmăţui	2	MS,CBO5,CCOCr,azotiţi, azotaţi, amoniu, cloruri, fosfor total, detergenţi, substanţe extractibile, produs petrolier.
74	SC Apa Serv SA Sucursala Alexandria	Epurare mecanică şi biologică	Vedea	2.529.000	MS, CBO5,CCOCr, azot total, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, sulfaţi, detergenţi, subst. extractibile, fenoli, fier, Ni, Cu, crom total, produs petrolier .
75	SC Apa Serv SA Sucursala Roşiorii de Vede	Epurare mecanică şi biologică	Vedea	867	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, sulfaţi, cianuri totale, detergenţi, subst. extractibile, fenoli, Ni, Cu, Zn, cadmiu, crom total, produs petrolier.
76	Remiza de locomotive Roşiorii de Vede	Mecanică	Vedea	14	MS, CBO5, CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, detergenţi, substanţe extractibile, produse petrolier.
77	SC Comalat SRL Nanov	Mecanică şi chimică	Vedea	12	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, detergenţi, substanţe extractibile, fier total.
78	SC CICALEX SA Alexandria	-	Vedea	-	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, detergenţi, substanţe extractibile, produs petrolier.
79	Spitalul de Psihiatrie Poroschia	Mecanică	Vedea	15	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, detergenţi, substanţe extractibile.

80	Spitalul de Pneumoftiziologie Roşiorii de Vede	Mecanică şi biologică	Bratcov	16	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, fosfor total, cloruri, sulfaţi, detergenţi, substanţe extractibile, produs petrolier
81	Compania de Transport Feroviar S.A. - Punct de lucru Roşiorii de Vede	Mecanică	Bratcov	36	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, sulfaţi, fenoli, detergenţi, substanţe extractibile, produs petrolier
82	S.C.D.A. Teleorman Drăgăneşti-Vlaşca	Mecanică	Suhat	12	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, sulfaţi, fenoli, detergenţi, substanţe extractibile.
83	Consiliul Local Drăgăneşti-Vlaşca	Mecanică	Câlnişţea	7	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, sulfaţi, fenoli, detergenţi, substanţe extractibile, produs petrolier.
84	SC Apa Serv SA – Sucursala Videle	Mecanică şi biologică	Glavacioc	372	MS,CBO5,CCOCr,azotiţi, azotaţi, amoniu, cloruri, sulfaţi, fosfor total, cianuri totale, detergenţi, substanţe extractibile, produs petrolier.
85	PETROM OMV SA Bucuresti - Secţia Toolman -Grup Industrial Poeni	Mecanică	Glavacioc	4	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, sulfaţi, detergenţi, substanţe extractibile, produs petrolier.
86	SC Publiserv Videle-Poeni SRL Videle	Mecanică	Glavacioc	41	MS, CBO5,CCOCr, azotiţi, azotaţi, amoniu, fosfor total, cloruri, sulfaţi, fenoli, detergenţi, substanţe extractibile, produs petrolier.

- *Sursa: Agenţia Regională de Protecţie a Mediului Piteşti. Raportul Regional de Mediu 2010*

Tabel 1.2.6.2. Ariile protejate de interes naţional

- **Judeţul Argeş**

Arii protejate de interes naţional declarate prin Legea 5/2000			
Parcuri Naţionale			
1	Parcul Naţional Piatra Craiului	Argeş, Braşov	14800
Rezervaţii şi monumente ale naturii			
1	Microrelief carstic Cetăţeni	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Cetăţeni	41.87
2	Granitul de la Albeşti	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Albeşti de Muscel	0.5
3	Locul fosilifer Suslăneşti	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Boteni - Mioarele	3.8
4	Calcarul numulitic Albeşti	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Albeşti de Muscel	0.5
5	Poiana cu Narcise Negaraşi	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Negraşi	5
6	Zona carstică Dâmbovicioara	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Dâmbovicioara – Munţii Piatra Craiului	1937
7	Moldoveanu-Capra	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Arefu în Munţii Făgăraş	4074

8	Peştera Piscul Negru	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Arefu- Munţii Făgăraş	42.9
9	Peştera Dobreştilor	Rezervaţie naturala, pe teritoriul administrativ al comunei Dâmbovicioara , în Parcul Naţional Piatra Craiului	0.5
10	Peştera nr.15	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Dâmbovicioara în Parcul Naţional Piatra Craiului	0.5
11	Peştera Dâmbovicioara	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Dâmbovicioara în Parcul Naţional Piatra Craiului	0.5
12	Peştera Uluce	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Dâmbovicioara în Parcul Naşional Piatra Craiului	0.5
13	Peştera Stanciului	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Dâmbovicioara în Parcul Naţional Piatra Craiului	0.5
14	Avenul din Grind	Rezervaţie naturală, pe teritoriul administrativ al comunei Dâmbovicioara în Parcul Naţional Piatra Craiului	0.5
15	Lacul Iezer	Rezervaţie naturală în Munţii Iezer	0.6
16	Lacul Zârna	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	0,8
17	Lacul Jgheburoasa	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	1.8
18	Lacul Hârtop I	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	0.3
19	Lacul Hârtop II	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	0.35
20	Lacul Hârtop V	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	1
21	Lacul Mânăstirii	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	0.6
22	Lacul Valea Rea	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	1.26
23	Lacul Buda	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	1.47
24	Lacul Izvorul-Muşeteica	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	3
25	Lacul Scărişoara Galbena	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	1.92
26	Lacul Galbena IV	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	0.78
27	Rezervaţia Vâlsan	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunelor Merişani, Mălureni, Muşeteşti,	11899
Arii protejate de interes naţional declarate prin HG 2151/2004			
Rezervaţii naturale			
28	Lacul Bascov	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunei Bascov	162
29	Lacul lui Bârca	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunei Davideşti	12.4
30	Golul Alpin Valea Rea–Zârna	Rezervaţie naturală în Munţii Făgăraş	6480

31	Zona carstică Măgura-Nucşoara	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunei Nucşoara	15.8
TOTAL			**39488.65**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia – 2011

- **Judeţul Călăraşi**

Arii protejate de interes national declarate prin Legea 5/2000			
Rezervatii naturale			
1	Pădurea Ciornuleasa	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunelor Luica – Manastirea	75.2
Arii protejate de interes national declarate prin HG 2151/2005			
Rezervaţii naturale			
1	Iezerul Călăraşi	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunei Cuza Vodă	2877
2	Ostrovul Şoimul	Rezervaţie naturală Dunăre – Km 346 - 349	20.1
3	Ostrovul Haralambie	Rezervaţie naturală Dunăre – Km 399 - 400	45
4	Ostrovul Ciocăneşti	Rezervaţie naturală Dunăre – Km 395	207
TOTAL			**3224.3**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia – 2011

- **Judeţul Dâmboviţa**

Arii protejate de interes national declarate prin Legea 5/2000			
Parcuri Naturale			
1	Parcul Natural Bucegi	Dâmboviţa, Prahova (suprafata = 32497,6 ha, din care: 16633,4 ha în judeţul Dâmboviţa, 8322 ha in judetul Prahova)	16633.4
Rezervaţii naturale			
1	Peştera Cocora (inclusiv Cheile Urşilor)	Rezervaţii din Parcul Natural Bucegi, pe teritoriul administrativ al comunei Moroieni	307
2	Cheile Tătarului		144.33
3	Valea Horoabei		5.7
4	Orzea-Zănoaga		841.2
5	Zănoaga-Lucăcilă		259.4
6	Peştera Răteiului		1.5
7	Turbăria Lăptici		14.9
8	Poiana Crucii		0.5
9	Plaiul Hoţilor		0.5
10	Plaiul Domnesc	Rezervaţie naturalaăpe teritoriul administrativ al comunei Moroieni	0.5

11	Izvoarele de la Corbii Ciungi	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunei Corbii Mari	5
Arii protejate de interes naţional declarate prin HG 21515/2005			
Rezervatie naturala			
1	Rezervaţie naturală de narcise din Valea Neajlovului	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunelor Vişina şi Petreşti	15
TOTAL			**18228,93**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia – 2011

- **Judeţul Giurgiu**

Arii protejate de interes naţional declarate prin Legea 5/2000			
Rezervaţii naturale			
1	Pădurea Manafu	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunei Ghimpaţi	28
2	Rezervaţia Teşila	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunei Schitu	52.5
3	Pădurea Oloaga-Grădinari	Rezervaţie naturală pe teritoriul administrativ al comunei Comana	248
4	Pădurea Padina Tătarului	Rezervatie naturala pe teritoriul administrativ al comunei Comana	230
Arii protejate de interes naţional declarate prin HG 2151/2004			
Parcuri naturale			
5	Comana	Judeţul Giurgiu	24963
Arii protejate de interes naţional declarate prin HG 1143/2007			
Rezervaţie naturală			
6	Rezervaţia naturală Cama-Dinu-Păsărică	Rezervaţie naturală Judeţul Giurgiu	2400
TOTAL			**27561.5**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia – 2011

- **Judeţul Ialomiţa**

Arii protejate de interes naţional declarate prin HG 2151/2004			
Monumente ale naturii			
1	Pădurea Alexeni -pădure de stejari seculari	Monument al naturii pe teritoriul administrativ al comunei Alexeni	37
Rezervaţie naturală			
2	Pădurea Canton Haţiş Stelnica	Rezervaţia naturală Judeţul Ialomiţa	6.4

3	Lacurile Bentu Mic - Bentu Mic Cotoi -Bentu Mare	Rezervaţia naturală, judetul Ialomiţa	127
Arii protejate de interes naţional declarate prin HG 1143/2007			
Rezervaţie naturală			
4	Lac Rodeanu	Rezervaţia naturală pe teritoriul administrativ al comunei Jilavele, judeţul Ialomiţa	51
TOTAL			**221.4**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia – 2011

- **Judeţul Prahova**

Arii protejate de interes naţional declarate prin Legea 5/2000			
Parcuri Naturale			
1	Parcul Natural Bucegi	Dâmboviţa, Prahova	32497,6 ha, din care: în judeţul Prahova 8322 ha
Rezervatie naturala			
2	Abruptul Prahovean	Rezervaţie naturală în PN Bucegi, judetul Prahova	3478
3	Locul fosilifer Plaiul Hotilor	Rezervaţie naturală în PN Bucegi, judetul Prahova	6
4	Muntii Colţii lui Barbeş	Rezervaţie naturală în PN Bucegi, judetul Prahova	1513
5	Arinişul de la Sinaia	Rezervaţie naturală în PN Bucegi, judetul Prahova	1.037
6	Muntele de Sare Slănic	Rezervaţie naturală, monument al naturii, judeţul Prahova	2
7	Tigăile Mari din Ciucaş	Rezervaţie naturală, judeţul Prahova	3
TOTAL			**13325.037**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia – 2011

- **Judeţul Teleorman**

Arii protejate de interes naţional declarate prin HG 2151/2004			
Rezervaţie naturală			
1	Lacul Suhaia	Rezervaţia naturală pe teritoriul administrativ al comunei Suhaia	1455
2	Pădurea Troianu	Rezervaţia naturală pe teritoriul administrativ al comunei Troianu	71
3	Ostrovul Gâsca	Rezervaţia naturală pe teritoriul administrativ al comunei Năsturelu	58
Arii protejate de interes naţional declarate prin HG 1143/2007			
Rezervaţie naturală			
4	Ostrovul Mare	Rezervaţia naturală pe teritoriul administrativ al comunei Islaz	140

5	Pădurea Pojoratele	Rezervatia naturala pe teritoriul administrativ al comunei Drăgăneşti de Vede	58
TOTAL			**1782**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia - 2011

Tabel 1.2.6.3. Ariile protejate de interes local

Nr crt	Arii protejate de interes local	Localizare	Hotărari CJ
1	Parc Mihaesti	Com. Mihaesti	65,00
2	Valea Cheii-Valea Ghimbavului	Dambovicioara - Dragoslavele	6692,95
3	Padurea Iedu-Cernat	Com.Nucsoara	327,50
4	Muntele Raiosu	Muntii Fagaras	92,00
5	Valea Silistei	Com.Aninoasa	2,20
6	Slanic	Com.Aninoasa	6,10
7	Braniste I	Com.Braniste	7,40
8	Braniste II	Com.Braniste	5,60
9	Menghea	Com.O.S Aninoasa	28,30
10	Malu	Com.Malu	12,00
11	Negomiru	O.S Aninoasa	20,00
12	Priboaia	O.S Aninoasa	2,40
13	Vladesti	Com.Vladesti	15,70
14	Bughea I	Com.Bughea	204,20
15	Bughea II	Com.Bughea	33,70
16	Moiceanu	OS Campulung	13,50
17	Gruiul	Campulung	19,50
18	Topana	Com.Topana	174,90
19	Vedea	Com.Vedea	34,80
20	Cotmeana	Com.Cotmeana	21,20
21	Bascovele I	Com.Bascovele	35,40
22	Bascovele II	Com.Bascovele	21,90
23	Pravat	Com.Pravat	78,50
24	Valea Ursului	Com.Valea Ursului	6,40
25	Zoruleasa	Com.Bradulet	235,00
26	Bradet	Com.Bradulet	607,00
27	Coltul Vanator	Com.Bradulet	165,00
28	Robaia	Com.Robaia	160,00
29	Ruginoasa	Com.Ruginoasa	1,60
30	Carpenis	OS Musatesti	1,60
31	Arnuta	OS Musatesti	2,40
32	Trivale	Pitesti	432.33
33	Podisor	O.S. Rucar	1,08
34	Nemtoaica	O.S. Rucar	88,60
35	Richita	Com.Satic de Sus	40,60
36	Bradet Rucar	Com.Bradet	32,10
37	Mateias	Campulung	9,20
38	Braneasa	O.S. Suici	2,30
39	Valea Satului	O.S. Suici	89,00
40	Poienari	O.S. Suici	27,70
41	Marginea	O.S. Suici	9,90
42	Negoiu	Muntii Fagaras	1000,00
43	Rancaciov	Com.Rancaciov	40,00
44	Ruginoasa	Topoloveni	12,40
45	Albutele	Topoloveni	3,10
46	Lacsor	O.S. Vidraru	27,90
47	Molivis	Com.Arefu	48,10

48	Cerbul Mic	O.S. Vidraru	23,70
49	Bahna Rusului	Com.Nucsoara	12,80
50	Papau	Muntii Fagaras	27,30
51	Corbi	Com.Corbi	21,80
52	Papau Domnesti	Com. Domnesti	49,00
53	Corbi Mo	Com.Corbi	12,80
54	Corbi La	Com.Corbi	100,40
55	Rezervatia Naturala Fagaras	Muntii Fagaras	37556,60
56	Parcul Florica	Stefanesti	2,50
TOTAL			**48721.38**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia - 2011

- **Judeţul Giurgiu**

Nr. crt.	Monumente ale naturii	Localizare	Suprafata ha
1	Stejar Secular "Muma Pădurii" – monument al naturii (HCL 5/30.01.2007)	Comuna Bulbucata, judetul Giurgiu	-

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia - 2011

- **Judeţul Ialomiţa**

Nr. crt.	Situaţia arborilor singulari declaraţi monumente ale naturii prin hotărâri ale consiliului judeţean Ialomiţa şi hotărâri ale consiliilor locale	Hotărârea Consiliului Judeţean sau Consiliului Local	Avizul Academiei Române
1	Trei exemplare de stejar brumăriu (Quercus pedunculiflora) -monumente ale naturii - comuna Mihail Kogălniceanu	HCJ 117/12.12.2003	302/23.12.2002
2	Arborele de lalele (Liriodendron tulipifera) - monument al naturii din municipiul Feteşti (în incinta Şcolii nr. 7)	HCJ 120/12.12.2003	303/23.12.2002
3	Un exemplar de platan secular (Platanus acerifolia) monument al naturii din satul Maia, comuna Brazii	HCJ 118/12.12.2003	310/11.11.2003
4	Doua exemplare de salcâm japonez (Sophora japonica) monumente ale naturii din satul Maia, comuna Brazii (în incinta bisericii)	HCJ 119/12.12.2003	309/11.11.2003
5	Stejar secular comuna Alexeni	HCJ 22/11.03.2004	337/23.12.2003
6	Două exemplare de stejar secular (Quercus robur) – monumente ale naturii, în incinta Şcolii	HCJ 105/28.12.2005	967/21.07.2004
7	Arborele Ginkgo biloba - municipiul Slobozia	HCJ 105/28.12.2005	967/21.07.2004
8	Arborele secular (Quercus robur) Localitatea Gârbovi	HCL 7/03.02.2007	1994/2006
9	Opt arbori seculari situati in parc conac Hagianoff -4 exemplare Platan (Platanus acerifolia), 3 exemplare de stejar (Quercus robur)si un castan (Aesculus hippocastanum)-Manasia	HCL 26 /16.12.2008	2844/16.10.2008

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia - 2011

- **Judeţul Prahova**

Nr. crt.	Arii de interes local	Localizare	Suprafaţa [ha]
1	Costişata	Com.Adunaţi	52,25
2	Vâlceaua Pietrii	Com.Adunaţi	10,30
3	Ghioaca-V.Cireşului	Com. Alunis	88,00
4	Valea Cărpinoasa	Com. Alunis	1,00
5	Valea Păcurei	Com. Apostolache	33,30
6	Pute rău	Com. Apostolache	4,50
7	Rezervaţie de resurse naturale	Com. Apostolache	19,60
8	Sărături	Com. Apostolache	31,00
9	Pineaca	Com. Aricesti - Zeletin	11,00
10	Râpa Bufnei	Com. Aricesti - Zeletin	31,50
11	Rezervaţie de resurse naturale	Com. Aricesti - Zeletin	9,00
12	Clăbucet	Oras Azuga	18,70
13	Unghia Mare	Oras Azuga	8,10
14	Valea Turcului	Oras Azuga	133,70
15	Unghia Mare I	Oras Azuga	42,00
16	Unghia Mare II	Oras Azuga	40,00
17	Unghia Mare III	Oras Azuga	78,70
18	Valea Cazacului	Oras Azuga	257,70
19	Unghia Mica	Oras Azuga	-
20	Rezervaţie forestieră	Com. Balta Doamnei	7,50
21	Rezervaţie forestieră	Com. Balta Doamnei	2,00
22	Bucoveţu	Com. Baltesti	80,70
23	Lacul lui Stegardin	Com. Baltesti	4,50
24	Vârful Benii	Com. Bertea	46,00
25	Rezervaţie mixtă	Com. Bertea	37,50
26	Păltineţ	Com. Bertea	44,00
27	Carabanu	Com. Bertea	22,00
28	Nemernicul	Com. Brebu	278,00
29	Tocilelor şi Fiarelor	Com. Brebu	131,20
30	Cheile Brebului	Com. Brebu	8,40
31	Lacul Brebului	Com. Brebu	3,00
32	La Brad	Com. Brebu	10,00
33	Valea Lupei	Com. Brebu	16,50
34	Broasca	Com. Bucov	39,20
35	Rezervaţie botanică	Com.Călugăreni	2,25
36	Zăboiu	Com.Cărbuneşti	15,10
37	Galicei	Com.Cărbuneşti	1,90
38	Pineaca	Com.Cărbuneşti	3,00
39	Padurea Corbu	Com. Ceptura	100,00
40	Valea Borului	Com.Ceraşu	300,00
41	Valea Lespezi	Com.Ceraşu	1,00
42	Rezervaţie hidrologică	Com.Ceraşu	1,20
43	Brazi	Com.Ceraşu	3,10
44	Vf.Gămălia	Com.Ceraşu	4,00
45	La Căruţaşi	Com.Chiojdeanca	4,00
46	Brazii	Com.Chiojdeanca	1,50

47	Rezervaţie naturala	Com. Colceag	30,00
48	Marta Bibescu	Oraş Comarnic	2,80
49	Ursu	Oraş Comarnic	32,00
50	Muntele Floreiu	Oraş Comarnic	2,50
51	Dealul Sinoiu	Com. Cornu	102,00
52	Rezervaţie de resurse naturale	Com. Cosminele	50,00
53	Scafele	Com. Drajna	5,70
54	Rezervaţie hidrologică	Com. Drajna	0,06
55	Plaiu	Com. Drajna	300,00
56	Rezervaţie geomorfologica	Com. Drajna	2,10
57	Malul Roşu	Com. Drajna	3,40
58	Vf.Pietrii	Com. Drajna	3,40
59	Valea Mare	Com. Dumbrava	50,00
60	Budureasca	Com.Fântânele	8,00
61	Băile Boboci	Com.Fântânele	7,00
62	Seaca	Com. Filipeştii de Pădure	67,00
63	Bughesgoaia	Com. Filipeştii de Pădure	38,50
64	Rezervaţie hidrologică	Com.Gornet-Cricov	3,70
65	Pădurea Cazacului	Com.Gura Vitioarei	130,00
66	Rezervaţie forestieră (143 ani)	Com.Iordăcheanu	2,00
67	Rezervaţie forestieră (103 ani)	Com.Iordăcheanu	1,00
68	Rezervaţie hidrologică	Com.Jugureni	1,00
69	Rezervaţie forestieră	Com.Jugureni	4,00
70	Văna	Com.Jugureni	0,14
71	Piatra Cerbului	Com.Jugureni	1,50
72	Murătoarea	Com.Lapoş	0,60
73	Valea Caprei	Com.Lapoş	4,50
74	Răritura	Com.Lapoş	0,60
75	Plaiul Mestecenilor	Com.Lapoş	93,00
76	Coada Malului	Com.Măgurele	390,00
77	Valea Comorii	Com.Măgureni	64,00
78	Ruda	Com.Măgureni	42,00
79	Rezervaţie naturală	Com.Păuleşti	40,00
80	Pădurea Plopeni	Oraş Plopeni	10,00
81	La cinci Tei	Com.Podenii Noi	50,00
82	Usturoi	Com.Podenii Noi	14,00
83	Poncea	Com.Podenii Noi	9,40
84	La Lepa	Com.Podenii Noi	12,00
85	Bătăiţa	Com.Podenii Noi	63,70
86	Rezervaţie paleontologică	Com.Poienarii Burchii	2,00
87	Barăcea	Com.Poseşti	4,40
88	Topilele	Com.Poseşti	0,30
89	Ţuţuiendre	Com.Poseşti	0,60
90	Lacul Grecului	Com.Poseşti	0,90
91	Schitul	Com.Poseşti	1,80
92	Valea Zâmbroaiei	Com.Predeal-Sărari	46,80
93	La Mesteceni	Com.Proviţa de Jos	7,30
94	Vâlceaua Sărată	Com.Proviţa de Jos	0,70
95	Sărătura	Com.Proviţa de Jos	0,70
96	Linie	Com.Proviţa de Jos	1,00
97	Rezervaţie forestieră	Com.Proviţa de Sus	57,50
98	Plaiul lanului	Com.Salcia	6,00
99	Valea Caselor	Com.Salcia	1,60
100	Punctul Brad	Com.Salcia	0,80
101	Rezervaţie geomorfologica	Com.Salcia	0,50

102	Monument geomorfologic	Com. Salciile	1,50
103	Ghighiu	Com. Salciile	141,00
104	Rezervaţie zoologică	Com.Scorţeni	22,00
105	Lacul Sărat	Com.Scorţeni	0,01
106	Afeniş	Com.Secăria	30,00
107	Seciuri	Com.Secăria	80,00
108	Rezervaţie geologică	Com.Sângeru	0,80
109	Rezervaţie hidrologică	Com.Sângeru	0,50
110	Rezervaţie hidrologică	Com.Sângeru	0,60
111	Râpa dracilor	Com.Sângeru	1,00
112	Piatra Arsă	Oraş Sinaia (în PN Bucegi)	103,00
113	Sf.Ana	Oraş Sinaia (în PN Bucegi)	2,00
114	Megalit Masa Ciobanului	Oraş Sinaia (în PN Bucegi)	1,00
115	Avenul Vânturiş	Oraş Sinaia (în PN Bucegi)	0,50
116	Cascada Vânturiş	Oraş Sinaia (în PN Bucegi)	0,50
117	Râpa lui Coman	Oraş Slanic	3,10
118	Vf.Ţiganului	Com.Starchiojd	1,50
119	Rezervaţie hidrologică	Com. Surani	1,00
120	Rezervaţie hidrologică	Com.Şirna	6,70
121	Lunca Cricovului	Com.Şirna	62,50
122	Muchia Stânii	Com. Talea	42,00
123	Valea Adâncă	Com. Talea	41,20
124	Rezervaţie hidrologică	Com.Tătaru	4,80
125	Rezervaţie geomorfol	Com.Tătaru	1,50
126	La Chilii	Com.Tătaru	0,30
127	Lacul Doftana	Com. Telega	3,50
128	Rezervaţie hidrologică	Com. Telega	0,40
129	Rezervaţie foretieră	Com.Valea Doftanei	200,00
130	Monument geologic	Com.Valea Doftanei	5,00
131	Rezervaţie cu larice	Com.Valea Doftanei	0,50
132	Valea Corbului	Com.Valea Doftanei	10,00
133	Rez.cu bulbuci de munte	Com.Valea Doftanei	30,00
134	Rezervaţie hidrologică	Com.Vâlcăneşti	0,40
TOTAL			**4611,21**

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia – 2011

- **Judeţul Teleorman**

Nr. crt.	Denumirea monumentului naturii	Locul unde este situat monumentul naturii	Caracteristici
1.	Castan porcesc (Aesculus hippocastanum)	Staţia CFR Zimnicea – str. Eroilor	Circumferinţa 3m; înălţime 17m
2.	Stejar (Quercus robur)	Staţia CFR Zimnicea – str. Eroilor	Circumferinţa 4,10m; înălţime 23m
3.	Stejar (Quercus robur)	Staţia CFR Zimnicea – str. Eroilor	Circumferinţa 2,80m; înălţime 25m
4.	Stejar (Quercus robur)	Staţia CFR Zimnicea – str. Eroilor	Circumferinţa 3m; înălţime19m
5.	Salcâm japonez (Sophora japonica)	Staţia CFR Zimnicea – str. Eroilor	Circumferinţa 2,05m; înălţime 21m
6.	Salcâm japonez (Sophora japonica)	Staţia CFR Zimnicea – str. Eroilor	Circumferinţa 2,25m; înălţime 19m
7.	Salcâm japonez (Sophora japonica)	Staţia CFR Zimnicea – str. Eroilor	Circumferinţa 3,20m; înălţime 22m

8.	Stejar (Quercus robur)	Curtea cantonului CFR nr.267 Zimnicea – str.Tr.Măgurele, la barieră	Circumferinţa 3,20m; înălţime 19,5m

Sursa: Raport privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia – 2011

Tabel 1.2.6.4. Obiectivele de investiţii la nivelul ABA Buzău – Ialomiţa

Obiective de investiţii în curs de execuţie:

Nr. crt.	Denumire obiectiv de investiţii	Capacităţi	Sursa de finanţare
Judeţul Călăraşi			
1	Amenajări pe Mostiştea, etapa a-II-a (Fundulea şi Măriuţa)	9 mil mc. acumulare	Bugetul de Stat
2	Punerea în siguranţa a barajului Iezer	2,8 km apărări de mal	Bugetul de Stat
Judeţul Dâmboviţa			
3	Combaterea inundaţiilor în subbazinul hidrografic Cricovul Dulce	9,557 km consolidări de mal	Bugetul de Stat
4	Amenajare şi regularizare pârâu Ialomicioara II, în zona comunei Runcu	1,145 km recalibrări de albii şi 1,318 km apărări de mal	Bugetul de Stat
5	Regularizare râu Ialomiţa amonte şi aval Târgovişte în zonele Brăneşti, Săcuieni, Comişani, Bucşani, Mărceşti, Dobra, Gheboaia, Finta, Corneşti	19,22 km diguri de apărare şi 10,35 km consolidări de maluri	Bugetul de Stat
Judeţul Ialomiţa			
6	Punerea în siguranţa a lucrărilor de apărare împotriva inundaţiilor pe râul Ialomiţa şi afluenţi în zona municipiului Urziceni, etapa a-II-a	36,372 km supraînălţare dig; 0,747 km consolidări de mal şi 5,40 km dig nou	Bugetul de Stat POS Mediu
7	Punerea în siguranţă a lucrărilor de apărare împotriva inundaţiilor pe râul Ialomiţa şi afluenţi, sectorul Slobozia - Ţăndăreni, etapa a-II-a	67,393 km supraînalţare dig; 3,5 km dig nou; 0,625 km consolidări de mal; 1 buc. reabilitare stavilar evacuare	Bugetul de Stat POS Mediu
Judeţul Prahova			
8	S.H.Ph. Extinderea ramurii Teleajen cu 1200l/s	terminare	Bugetul de Stat
9	Surse de alimentare cu apă a zonei Azuga - Breaza	15,6 km mc. Acumulare	Bugetul de Stat
10	Amenajări necesare prevenirii procesului de colmatare al lacului de acumulare Maneciu pe râul Teleajen	4 baraje de reţinere aluviuni şi 3,8 km drum de contur	Bugetul de Stat
11	Refaceri apărări de maluri râu Prahova în comuna Cocorăştii Colţ, sat Piatra şi comuna Brazi, sat Stejaru	0,36 km apărări de mal; 0,40 km regulariyare albie; 0,34 km apărări de mal şi 0,30 km regularizare albie	Bugetul de Stat Fond Mediu

Sursa: Administraţia Bazinală de Apă Buzău – Ialomiţa

Obiective de investiţii cu studii de fezabilitate elaborate şi în curs de promovare:

Nr. crt.	Denumire obiectiv de investiţii	Capacităţi	Act aprobare, Aviz CTE

Judeţul Călăraşi			
1	Punerea in siguranţă Baraj Frăsinet	punere în siguranţă	Ordin MMP nr. 3451/17/09/2012
2	Punerea in siguranţă Baraj Gurbăneşti	punere în siguranţă	Ordin MMP nr. 3451/17/09/2012
Judeţul Dâmboviţa			
3	Amenajare şi regularizare râu Bizdidel în zona comunei Bezdead şi oraş Pucioasa	1,58 km apărări de mal; 1,58 km calibrare albie şi 2 buc. praguri de fund	Ordin M.M.D.D. nr. 472/04/22/2008
4	Reabilitarea derivaţiei Ialomiţa - Ilfov	punere în siguranţă canal derivaţie L = 6,37 km	Decizie ANAR nr. 62/03/11/2011
5	Mărirea gradului de siguranţăna acumulării Pucuiasa	punere în siguranţă a barajului Pucioasa	H.G. 667/06/29/2011
Judeţul Ialomiţa			
6	Lucrări de apărare împotriva inundaţiilor în municipiul Feteşti	dig de apărare L = 7.300 m ; canton - suprafaţă construită 100 mp	Aviz CTE, A.N. Apele Române nr. 51/06/26/2012
7	Mărirea gradului de siguranţă a acumulării Dridu, etapa a II a	punerea în siguranţă a barajului şi a lacului de acumulare Dridu	H.G. 667/06/29/2011
Judeţul Prahova			
8	Regularizare pârâu Telega şi afluenţi în zona localităţilor Telega, Scorţeni şi Cocorăştii Misli	3,50 km apărări de mal; 0,35 km praguri disipatoare; 4,30 km lucrări de decolmatare	Ordin M.M.D.D. nr. 472/04/22/2008
9	Combaterea inundaţiilor în bazinul hidrografic al pârâului Aluniş, comuna Aluniş	7,40 km reprofilare albie; 7,135 km consolidări de mal; 7 buc. Căderi; 5 buc. Prag de fund; 8 buc. Prag de retenţie	Ordin M.M.D.D. nr. 472/04/22/2008
10	Regularizare râu Stâmnic şi afluenţi, comuna Starchiojd	8,965 km consolidări de mal	H.G. 1418/11/18/2009
11	Regularizare râu Teleajen în zona Plopeni	15,00 km regularizare albie; 2,95 km apărări de mal; 0,45 km refacere diguri; 2,70 km dig; 0,80 km refacere apărări de mal; 1,80 km tăieri de cot; 3 buc. praguri de fund	H.G. 1418/11/18/2009
12	Regularizare pârâu Vărbilău în localitatea Vărbilău	apărare de mal L = 1.055 m	Decizie ANAR nr. 501/12/16/2010
13	Regularizare pârâu Vărbilău în comuna Ştefăneşti	apărări de mal L = 905 ml; regularizare albie L = 985 ml	Decizie ANAR nr. 62/03/11/2011
14	Regularizare şi consolidare de mal pârâu Provita în comuna Provita de Sus	3000 m recalibrare albie; 1845 m consolidare maluri	Aviz CTE, A.N. Apele Române nr. 23/04/03/2012
15	Regularizare şi consolidare de mal pârâu Matita în comuna Poenii Noi	1515 m regularizare albie; 3350 m consolidare de mal	Ordin M.M.P. nr. 1382/05/05/2012
16	Punerea în siguranţă a barajului Nedelea	punerea în siguranţă a barajului	Ordin M.M.P. nr. 1382/05/05/2012

17	Amenajare pârâu Secaria şi afluenţi în comuna Secaria în vederea micşorării transportului de aluviuni în acumularea Paltinu	calibrare albie L = 600 m; praguri de fund 13 buc.	Aviz CTE, A.N. Apele Române nr.170/12/15/2011
18	Regularizare pârâu Bertea în localitatea Bertea şi Aluniş	regularizare albie L = 6,5 km; consolidări de mal L = 5,0 km	Ordin M.M.P. nr.1511/05/31/2011

Sursa: Administraţia Bazinală de Apă Buzău – Ialomiţa

ANEXE 1.2.7. ECONOMIA REGIUNII

Tabel nr. 1.2.7.1. - Gradul de diversificare al activităţii economice în funcţie de numărul întreprinderilor active pe activităţi ale economiei naţionale conform CAEN 2, la nivel judeţean, în 2012 (număr)

Activităţi economice	Argeş	Călăraşi	Dâmboviţa	Giurgiu	Ialomiţa	Prahova	Teleorman
Agricultură, silvicultură şi pescuit	444	496	225	331	477	366	528
Industria extractivă	25	1	22	15	1	65	6
Industria prelucrătoare	1425	342	666	263	290	1546	344
Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	14	3	5	10	3	28	8
Distribuţia apei; salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	101	36	80	28	41	165	39
Construcţii	1124	356	604	431	312	1884	318
Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; repararea autovehiculelor şi motocicletelor	5069	1923	2445	1717	1595	5832	2396
Transport şi depozitare	1210	272	730	347	303	1148	320
Hoteluri şi restaurante	622	153	221	147	177	656	220
Informaţii şi comunicaţii	322	91	152	66	102	436	96
Intermedieri financiare şi asigurări	197	30	61	27	41	251	37
Tranzacţii imobiliare	238	44	95	57	55	315	33
Activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice	1008	254	490	197	248	1501	287
Activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	365	87	139	93	89	538	88

Învăţământ	68	20	36	15	14	128	24
Sănătate şi asistenţă socială	243	47	97	19	41	270	92
Activităţi de spectacole, culturale şi recreative	109	25	56	28	29	134	21
Alte activităţi de servicii	296	52	126	57	63	292	64

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

Tabel nr. 1.2.7.2. - Întreprinderi nou create în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2004 - 2011 (procente)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Distribuţia întreprinderilor active nou create după tipul unităţii							
Persoane fizice	45,7	54,5	37,6	48,3	50,1	66,3	61,7	52
Societăţi comerciale	54,3	45,5	62,4	51,7	49,9	33,7	38,3	48
	Distribuţia întreprinderilor active nou create pe medii de rezidenţă							
Urban	64,0	63,6	67,3	66,3	64,8	66,2	62,0	59,3
Rural	36,0	36,3	32,7	33,7	35,2	33,8	38,0	40,7
	Distribuţia întreprinderilor active nou create pe sectoare de activitate							
Industrie	15,4	10,8	9,0	7,2	14,2	11,1	15,3	14,4
Construcţii	8,3	10,8	15,0	14,6	18,1	11,6	6,8	14,4
Comerţ	37,3	43,7	43,3	27,6	40,6	51,2	61,0	50,3
Transporturi	9,7	5,1	7,9	6,3	7,8	9,2	7,5	12,2
Hoteluri şi restaurante	3,3	3,2	2,9	1,8	3,8	5,7	5,3	4,3
Alte servicii	26,0	26,5	22,0	42,5	15,5	11,2	4,1	4,4

Sursa: INS - Întreprinderi noi şi profilul întreprinzătorilor din România, 2013

Tabel nr. 1.2.7.3 - Principalele grupe de mărfuri exportate şi importate în 2012, în regiunea Sud-Muntenia

Judeţe	Export		Import	
	Grupe de mărfuri	Pondere (%)	Grupe de mărfuri	Pondere (%)
Argeş	Mijloace de transport	67,59	Maşini, aparate şi echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imaginile	40,50
	Maşini, aparate şi echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imaginile	17,90	Mijloace de transport	25,84
Călăraşi	Metale comune şi articole din acestea	44,70	Metale comune şi articole din acestea	32,39

	Produse vegetale	24,05	Maşini, aparate şi echipamente electrice	19,38
Dâmbovița	Maşini şi aparate; echipamente electrice, aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imaginile	34,76	Metale comune şi articole din acestea	31,78
	Metale comune şi articole din acestea	32,27	Maşini şi aparate; echipamente electrice, aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imaginile	27,94
Giurgiu	Animale vii şi produse animale	27,71	Maşini şi aparate; echipamente electrice, aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imaginile	33,38
	Metale comune şi articole din acestea	26,43	Metale comune şi articole din acestea	21,40
Ialomița	Materiale textile şi articole din textile	24,35	Produse alimentare, băuturi, tutun	21,20
	Produse ale industriei chimice şi ale industriilor conexe	19,30	Materiale textile şi articole din textile	13,86
Prahova	Produse minerale	36,57	Produse minerale	37,14
	Maşini, aparate şi echipamente electronice, aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imaginile	36,22	Maşini, aparate şi echipamente electronice, aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imaginile	21,45
Teleorman	Maşini, aparate şi echipamente electrice, aparate de înregistrat; instrumente şi aparate optice, fotografice, cinematografice	39,42	Maşini, aparate şi echipamente electrice, aparate de înregistrat; instrumente şi aparate optice, fotografice, cinematografice	40,55
	Produse alimentare, băuturi şi tutun	21,67	Metale comune şi articole din acestea	16,70

Sursa: Calcule proprii ADR Sud Muntenia pe baza datelor de la Direcția Regională de Statistică Călărași

ANEXA 1.2.8. TURISMUL REGIUNII

Figura nr. 1.2.8.1. - Muntele Piatra Craiului

Sursa: http://turism.bzi.ro/parcul-national-piatra-craiului-5132

Figura nr. 1.2.8.2. – Muntele de sare Slănic Prahova

Sursa:http://f-81-kma.blogspot.ro/2010/04/slanic-prahova-muntele-de-sare.html

Figura nr. 1.2.8.3. – Arbore Ginkgo Biloba

Sursa: http://commons.wikipedia.org/wiki/File:Ginkgo_biloba_MN_2007.JPG

Figura 1.2.8.4. – Lacul Iezer Călăraşi

Sursa: http://www.skytrip.ro/rezervatia-naturala-iezer-din-judetul-calarasi-ob-958.html

Figura nr. 1.2.8.5. – Curtea Domnească, Târgovişte

Sursa: http://www.rri.ro/image-db/201105311431-targoviste_2.jpg

Figura nr. 1.2.8.6. – Castelul Peleş

Sursa: http://www.dreamdestinations.ro/top-5-castele-pe-valea-prahovei-castelul-peles-7578/

Figura nr. 1.2.8.7. – Mănăstirea Curtea de Argeş

Sursa: http://www.flickr.com/photos/alinutza_photo/2914322457

Figura nr. 1.2.8.8. – Statuia lui Mihai Viteazul

Statuia lui Mihai Viteazul

Sursa Internet http://www.flickr.com/photos/klearchos/4029823471/in/set-72157602138917415/

Figura nr. 1.2.8.9. – Ruinele curților Bălăceanu

Ruinele curților Bălăceanu

Sursa Internet http://www.skytrip.ro/ruinele-curtilor-balaceanu-din-judetul-teleorman-ob-358.html

Figura nr. 1.2.8.10. – Mănăstirea Plătărești

Mănăstirea Plătărești

Sursa Internet http://cimpoacalaurentiu.blogspot.ro/2010_10_01_archive.html

Figura nr. 1.2.8.11. – Conacul Bolomey

Conacul Bolomey

Sursa internet http://vizitam.blogspot.ro/2011/05/castelul-bolomey.html

Figura nr. 1.2.8.12. – Lacul Pucioasa

Peisaj lacul Pucioasa

Sursa internet http://www.infopensiuni.ro/cazare-pucioasa/obiective-turistice-pucioasa/lacul-pucioasa_4613

Figura nr. 1.2.8.13. – Centrul Ecumenic Vulcana Băi

Peisaj Centrul Ecumenic, Vulcana Băi

Sursa http://www.skytrip.ro/statiunea-balneoclimaterica-vulcana-bai-din-judetul-dambovita-2268.html

Figura nr. 1.2.8.14. – Peisaj Bezdead

Peisaj Bezdead

Sursa Internet http://www.fotografiiromania.ro/plai-romanesc/

Figura nr. 1.2.8.15. – Lacul Amara

Lacul Amara

Sursa Internet http://www.turismland.ro/lacul-amara-ialomita/

Tabel 1.2.8.1 - Obiectivele de patrimoniu cultural din regiunea Sud Muntenia restaurate şi valorificate prin POR 2007-2013

Obiectivul de patrimoniu	Localitatea	Judeţul	Valoarea totală a proiectului (lei)
Reabilitarea zonei istorice şi de agrement „Complex Parc Kreţulescu”	Câmpulung	Argeş	64.303.285,42
Consolidare-restaurarea şi valorificarea turistică a Bisericii cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”	Topoloveni	Argeş	7.142.139,18
Restaurarea, realizarea picturilor interioare, a frescelor şi anexelor bisericii Sf. Dumitru	Potlogi	Dâmboviţa	2.560.821,16
Reabilitarea, restaurarea şi valorificarea turistică a bisericii din lemn „Duminica Tuturor Sfinţilor - Sf. Ioan”, modernizarea şi crearea infrastructurii şi a utilităţilor conexe	Voineşti	Dâmboviţa	4.159.837,16
Restaurarea şi valorificarea turistică durabilă a monumentului istoric Mănăstirea Fortificată Comana şi modernizarea infrastructurii conexe	Comana	Giurgiu	30.402.000,96
Restaurarea, consolidare, punere în valoare şi introducere în circuitul turistic al Complexului Arhitectural Medieval al fostei Mănăstiri Negoieşti - Şoldanu	Şoldanu	Călăraşi	10.593.303,72
„Buşteni - O staţiune renăscută” - Reabilitarea patrimoniului cultural din Staţiunea Buşteni	Buşteni	Prahova	2.128.410,00
Restaurarea şi consolidarea conacului Pana Filipescu	Filipeştii de Târg	Prahova	13.148.597,54
Restaurare şi punere în valoare a ansamblului medieval al fostei Mănăstiri Vărbila	Iordăcheanu	Prahova	8.427.377,13
Restaurare şi punere în valoare a Ansamblului Medieval al Fostei Mănăstiri Apostolache	Apostolache	Prahova	12.926.435,20
TOTAL			**155.792.207,47**

Sursa: Agenţia pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia

Anexa 1.2.8.1. Itinerariile turistice din regiune sunt concentrate în zona montană din nordul acesteia. Cele mai importante dintre acestea sunt:

I. Munţii Bucegi:

1. Sinaia (800 m) – Cota 1400 – Curmătura Vârfului cu Dor (1940 m) – Hotel Peştera (1610 m) - Marcaj: Bandă Roşie; Durata 6 ore; Accesibil tot timpul anului

2. Sinaia (800 m) – Piciorul Pietrei Arse – Cabana Piatra Arsă (1950 m) – Hotel Peştera (1610 m)

3. Poiana Ţapului (860 m) – Cascada Urlătoare (1100 m)

Marcaj: Punct Albastru; Durata: 1 ora; Traseu de plimbare

Marcaj: Bandă Albastră; Durata 5 ore; Nerecomandat iarna pe sectorul Piciorul Pietrei Arse;

4. Buşteni (885 m) – Cascada Urlătoare (1100 m)

Marcaj: Punct Roşu; Durata: 1 ½ ore; Traseu de plimbare;

5. Buşteni (885 m) – Valea Urlătorilor – Cabana Piatra Arsă (Traseul este cunoscut şi sub denumirea de "Jepii Mari") - Marcaj: Triunghi albastru; Durata: 4 ore; Traseu dificil şi periculos iarna;

6. Buşteni (885 m) – Valea Jepilor – Cabana Caraiman (2025 m) – Cabana Babele (2200 m) – Hotel Peştera (1610 m) (Traseul este cunoscut şi sub denumirea de "Jepii Mici") - Marcaj: Cruce Albastră; Durata: 6 ore; Sectorul Văii Jepilor este accidentat şi dificil, iarna nerecomandat;

7. Buşteni (925 m) – Plaiul Munticelu – Poiana Coştilei (1360 m) – Pichetul Roşu (1445 m) – La Prepeleac (1750 m) – Mălăieşti (1720 m) (Porţiunea Pichetul Roşu – La Prepeleac – Mălăieşti este cunoscută şi sub denumirea de "Drumul lui Take Ionescu") - Marcaj: Triunghi Roşu; Durata: 6 ore; Sectorul Take Ionescu este periculos şi dificil, iarna nerecomandat;

8. Buşteni (900 m) – Cabana Gura Diham (987 m) – Cabana Poiana Izvoarelor (1455 m) – Pichetul Roşu (1445 m) - Marcaj: Bandă Roşie; Durata: 2 ore;

9. Buşteni (900 m) – Cabana Gura Diham (987 m) – Şaua Baiului (1363 m) – Cabana Diham (1320 m) - Marcaj: Triunghi Albastru; Durata: 3 ore;

10. Azuga (940 m) – Şaua Baiului (1363 m) – Cabana Diham (1320 m) –

Marcaj: Triunghi Galben; Durata: 2 ½ ore;

11. Predeal (1030 m) – Valea Iadului – Şaua Baiului (1363 m) – Cabana Diham (1320 m) - Marcaj: Triunghi Roşu; Durata: 3 ore;

12. Predeal (1030 m) – Crăcănel/La Şipote (1065 m) – Cabana Diham (1320 m) – Pichetul Roşu (1445 m) - Marcaj: Punct Roşu; Durata: 3 ½ ore;

13. Râşnov (675 m) – Mălăieşti (1720 m) – Vârful Omul (2505 m) –

Marcaj: Banda Albastră; Durata: 5 ore până la Mălăieşti, 8 ore până la Cabana Omul;

14. Bran (760 m) – Poarta – Culmea Clincea – Muchia Ţigăneşti – Hornul Scării – Vârful Scara (2422 m) – Şaua Hornurilor (2315 m) – Vârful Omul (2505 m)

Marcaj: Banda Roşie; Durata: 7 ore; Traseu nerecomandat iarna;

15. Bran (760 m) – Valea Ciubotea – Vârful Scara (2422 m) – Vârful Omul (2505 m) - Marcaj: Triunghi Galben; Durata: 7 ore; Traseu dificil şi periculos iarna;

16. Bran (760 m) – Valea Gaura – Cabana Omul (2505 m)

Marcaj: Cruce Roşie; Durata: 7 ore; Traseu dificil şi periculos iarna;

17. Bran (760 m) – Poarta – Culmea Ţigăneşti (2195 m) – Valea Ţigăneşti (2050 m) – Mălăieşti (1720 m) - Marcaj: Banda Roşie, Banda Galbenă; Durata: 6 ore; Traseul este nerecomandat iarna;

18. Bran (760 m) – Simon (800 m) – Plaiul lui Lom – Poiana Gutanului (1460 m) – Şaua Strunga (1909 m) – Cabana Padina (1525 m) - Marcaj: Banda Roşie; Durata: 7 ore; Traseul este nerecomandat iarna;

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

19. Moeciu de Sus (950 m) – Poiana Gutanului (1460 m) – Şaua Bătrâna (2181 m) – Hotel Peştera (1610 m) - Marcaj: Triunghi Roşu; Durata: 8 ore; Pentru că este periculos şi dificil, traseul este nerecomandat iarna;

20. Moeciu de Sus (950 m) – Valea Băngăleasa – Şaua Strunga (1909 m) – Cabana Padina (1520 m) - Marcaj: Cruce Roşie; Durata: 7 ore; Traseul este nerecomandat iarna;

21. Cabana Leaota – Şaua Strunga (1909 m) - Padina (1520 m)

Marcaj: Banda Roşie; Durata: 11 ore;

22. Pietroşiţa – Valea Ialomiţei – Dobreşti (1000 m) – Cabana Scropoasa (1205 m) – Cabana Cheile Zănoagei (1400 m) – Cabana Bolbogi (1460 m) – Hotel Peştera (1610 m) - Marcaj: Cruce Albastră; Durata: 7 ore; Traseul este accesibil tot timpul anului

II. Munţii Ciucaş:

1. Cheia, 871 m – Pasul Bratocea, 1267 m – Muntele Bratocea, 1780 m – vf. Ciucaş, 1959 m – Cabana Ciucaş, 1550 m.

- Marcaj: bandă albastră. Durata: 6 – 8 ore. Caracteristici: Vara, drum uşor; iarna, accesibil numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi. Trasee intersectate: Variante: vf Ciucaş – Cabana Ciucaş, marcată cu bandă albastră; Şaua Tigăilor – Cabana Ciucaş, marcată cu cruce roşie; Cabana Ciucaş – Cheia, marcată cu bandă galbenă;

2. Cheia, 871 m – linia ferată forestieră spre Valea Berii (sau gangul Cheiţei) – Valea Berii – Fântâna Nicolae Ioan, 1162 m – Cabana Ciucaş, 1550 m – (vf. Ciucaş, 1959 m) - Marcaj: cruce albastră. Durata: 3 – 3 ½ ore.

Caracteristici: Vara, drum foarte uşor; iarna, accesibil numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi. Trasee intersectate: Variante: Şaua Tigăilor – Cabana Ciucaş, marcată cu cruce roşie; din vf. Ciucaş către pasul Bratocea, marcată cu bandă albastră; Şaua Tigăilor – Podul Teslei, marcată cu cruce roşie, Şaua Tigăilor – Şaua Ciucaşului – Poiana Delghiului, marcată cu bandă roşie;

3.Cheia, 871 m – Muntele Balabanul, 1209 m – Cabana „Muntele Roşu", 1260 m – Fântâna Niculae Ioan (Valea Berii), 1162 m – Cabana Ciucaş, 1550 m (vf. Ciucaş, 1959 m). Marcaj: bandă galbenă. Durata: 3 – 4 ore. Caracteristici: Vara, drum uşor; iarna, accesibil numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi;

Trasee intersectate: La Fântâna Niculae Ion – traseul nr. 2;

4.Cabana „Muntele Roşu", 1260 m – Culmea Gropşoarele, 1882 m (spre Cabana Ciucaş; Vama Buzăului; Poiana Stânii). Marcaj: triunghi roşu;

Durata: 1 ½ oră. Caracteristici: Vara, drum uşor; iarna, accesibil numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi. Trasee intersectate: la Gropşoarele de Creastă Stâncoasă -traseele nr. 6, 7; de la borna 156 (Culmea Stâncoasă) se coboară pe marcaj cu cruce albastră la Vama Buzăului (3 – 4 ore);

5.Cabana „Muntele Roşu", 1260 m – Valea Berii. Marcaj: cerc roşu;

Durata: 25 -30 minute. Caracteristici: Atât vara, cât şi iarna este uşor;

Trasee intersectate: La firul văii Berii se întâlneşte traseul nr. 2;

6.Cheia, 871 m – Culmea Buzăianului, 1219 m – Zăganul, 1785 m – Gropşoarele, 1882 m – Culmea Stâncoasă, 1730 m – Cabana Ciucaş, 1550 m (vf. Ciucaş, 1959 m). Marcaj: bandă roşie. Durata: până la Cabana Ciucaş 6 – 8 ore. Caracteristici: traseu accidentat şi lung, însă foarte variat; este accesibil

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi. Trasee intersectate: Din culmea Văii Stânii traseul lasă la dreapta poteca ce se orientează spre Curmătura Văii Stânii;

7.Cheia, 871 m – Culmea Buzăianului, 1219 m – Poiana Stânii, 927 m.

Marcaj: bandă albastră. Durata: 2 – 2 ½ ore. Caracteristici: Vara, drum uşor; iarna, accesibil numai şi turiştilor şi schiorilor antrenaţi. Trasee intersectate: Din Poiana Stânii porneşte traseul nr. 8;

8.Poiana Stânii, 972 m – Valea şi Cheile Stânii – Curmătura Stânii – Cabana Ciucaş, 1550 m – vf. Ciucaş, 1959 m. Marcaj: bandă albastră. Durata: 4 – 5 ore. Caracteristici: Vara, obositor, însă variat; iarna accesibil numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi. Trasee intersectate: După Curmătura Stânii drumul intersectează poteca de creastă Boncuţa – Culmea Stâncoasă, iar mai departe, traseul nr. 9. Mai departe, după o pădure de molizi, drumul se uneşte cu traseul nr. 6;

9.Vama Buzăului – Muntele Strâmbu – Poiana Piatra Laptelui – Izvorul Hoţului (de aici, la Cabana Ciucaş şi vf. Ciucaş sau, prin Curmătura Văii Stânii şi Valea Stânii, în Poiana Stânii). Marcaj: cruce albastră până la Izvorul Hoţului; mai departe la Cabana Ciucaş, bandă albastră. Durata: 5 – 6 ore. Caracteristici: Vara este obositor, traseul fiind lung; iarna accesibil numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi.

Trasee intersectate: Variantă: de la Piatra Mitocului – Poiana Seciului – Pârâul Piatra Laptelui;

10.Poiana Delghiului – Plaiul Domnesc – Şaua Ciucaşului – vf. Ciucaş (de aici, la Cabana Ciucaş – Cheia, sau prin Muntele Bratocea, la Cheia).

Marcaj: bandă roşie. Durata: 4 ore până la vf. Ciucaş. Caracteristici: Vara, este obositor din cauza marii diferenţe de nivel ce urcă circa 1 000 m pe un parcurs relativ scurt; iarna accesibil numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi. În Poiana Delghiului se ajunge fie din Zizin, fie de la Vama Buzăului pe şosea. Trasee intersectate: De la Şaua Tigăilor (borna 157) este o variantă de traseu mai ocolit, pe la poalele Cetăţii Tigăilor Mari, iar în continuare, peste podişul Muntelui Chiruşca;

11.Podul Teslei, 847 m – Poiana Teslei, 1429 m – vf. Ciucaş, 1959 m – Cabana Ciucaş, 1550 m. Marcaj: cruce roşie. Durata: 4 – 5 ore. Caracteristici: vara, uşor; iarna, accesibil numai turiştilor şi schiorilor antrenaţi. Podul Teslei se găseşte la piatra kilometrică 157 pe şoseaua Văleni – Satulung – Braşov. Trasee intersectate: Continuare către vf. Ciucaş şi din Şaua Tigăilor, traseul nr. 12 (cruce roşie, apoi bandă roşie);

12.Cabana Babarunca, 872 m – Piciorul Teslei, 1207 m. (În traseul 11, marcat cu cruce roşie). Marcaj: bandă roşie. Durata: o oră. Caracteristici: vara, uşor; iarna, accesibil turiştilor şi schiorilor antrenaţi. Trasee intersectate.

III. Munţii Iezer-Păpuşa:

1. Câmpulung – Voina - Marcaj: bandă roşie. Durata: 4 ½ ore. Caracteristici: Traseu accesibil şi iarna;

2. Voina – Muntele Văcara – Refugiul Iezer. Marcaj: Voina – Crucea Ateneului, bandă roşie; Crucea Ateneului – Refugiul Iezer, cruce albastră, punct albastru. Durata: Voina – Crucea Ateneului, 4 ¾ ore; Crucea Ateneului – Refugiul Iezer, ¼ oră. Caracteristici: Traseu accesibil iarna până la Crucea Ateneului;

3. Voina – vf. Găinaţul Mare, 1831 m – vf. Păpuşa, 2391 m – Izvorul din Plai, 2200 m – Voina. Marcaj: Voina – vf. Păpuşa, bandă roşie; vf. Păpuşa – Izvorul din Plai, bandă roşie; Izvorul din Plai – Voina, triunghi roşu. Durata: Voina – vf. Păpuşa, 5 ore; vf. Păpuşa – Izvorul din Plai, 2 ore; Izvorul din Plai – Voina, 3 – ore. Caracteristici: Traseul este greu accesibil iarna;

SUD MUNTENIA Agenţia pentru Dezvoltare Regională

4. Voina – Izvorul din Plai, 2200 m – vf. Roşu – Refugiul Iezer. Marcaj: Voina – Şleul Bătrânei, triunghi roşu; Şleul Bătrânei – Crucea Ateneului, bandă roşie; Crucea Ateneului – Refugiul Iezer, cruce albastră, punct albastru. Durata: Voina – Şleul Bătrânei, 4 -5 ore; Şleul Bătrânei – Crucea Ateneului, 3 – 4 ore; Crucea Ateneului –Refugiul Iezer, ¼ oră. Caracteristici: Traseul nu este accesibil iarna;

5. Voina – Valea Bătrâna – Lacul Iezer. Marcaj: varianta a) Voina – Valea Bătrâna – Refugiul Iezer, punct albastru, pătrat alb; varianta b) Voina – Valea Bătrâna – Piciorul Iezerul Mare – Refugiul Iezer, cruce albastră. Durata: varianta a) 4 ore; varianta b) 5 ore. Caracteristici: Varianta a) nu este accesibilă iarna;

6. Rucăr – Valea Dâmboviței – I. F. Tămaşul Mare. Marcaj: varianta a) Rucăr – Valea Arşiţei – Săticul de Jos – I. F. Tămaşul Mare, triunghi roşu pe anumite porţiuni. varianta b) Rucăr – Podul Dâmboviţei – Săticul de Jos – Cojocaru I. F. Tămaşul Mare, triunghi roşu pe anumite porţiuni. Durata: 5 – 5 ½. Caracteristici: Traseu accesibil iarna;

7. Confluenţa Văii Tămaşului cu Dâmbovița – Muntele Dracsinului – vf. Păpuşa, 2391 m – Muntele Găinaţul Mare, 1831 m – Voina. Marcaj: Gura Văii Tămaşului – Gura Văii Dracsinului, potecă nemarcată. Gura Văii Dracsinului – vf. Păpuşa, bandă albastră varianta a) vf. Păpuşa – Muntele Găinaţul Mare – Valea Largă Voina, bandă roşie varianta b) vf. Păpuşa – Izvorul din Plai, bandă roşie; Izvorul din Plai – Voina, triunghi roşu. Durata: Gura Văii Tămaşului – Gura Văii Dracsinului, 1 oră. Gura Văii Dragsinului – vf. Păpuşa, 5 – 6 ore varianta a) vf. Păpuşa – Muntele Găinaţul Mare – Valea Largă Voina, 3 ½ – 4 ore. varianta b) vf. Păpuşa – Izvorul din Plai, 2 ore; Izvorul din Plai – Voina, 2 ore. Caracteristici: Traseul nu este accesibil iarna;

8. Plaiul Foii – Cojocaru – Voina Marcaj: Plaiul Foii – Cojocaru, triunghi roşu; Cojocaru – Voina, triunghi roşu (sau albastru). Durata: Plaiul Foii – Cojocaru, 6 – 7 ore; Cojocaru – Voina, 6 – 7 ore. Caracteristici: Traseul nu este accesibil iarna. Este recomandabil ca acest drum lung să fie împărţit în două zile, cu pauză la Cojocaru;

9. Voina – vf. Păpuşa, 2391 m – Muntele Dracşinului – Muntele Tămalul Mare – Cabana Plaiul Foii. Marcaj: Cabana Voina – Izvorul din Plai, triunghi roşu; Izvorul din Plai – vf. Păpuşa, bandă roşie; Păpuşa – Valea Dracsinului, bandă albastră; Valea Dracsinului – Plaiul Foii, bandă albastră. Durata: Cabana Voina – Izvorul din Plai, 4 ore; Izvorul din Plai – vf. Păpuşa, 1 ½ – 2 ore; Păpuşa – Valea Dracsinului, 3 ore; Valea Dracsinului – Plaiul Foii, 3 ½. Caracteristici: Traseul nu este accesibil iarna;

10. Cabana Plaiul Foii – Curmătura Foii – Plaiul Turcilor – Lacul Cascue – Valea Cascue – Poiana Boteanului – vf. Păpuşa, 2391 m – Cabana Voina. Marcaj: Cabana Plaiul Foii – Plaiul Turcilor, bandă albastră; Plaiul Turcilor – Tămaşul Mare, triunghi galben; Tămaşul Mare – vf. Păpuşa, – ; vf. Păpuşa – Cabana Voina – bandă roşie. Durata: 13 – 13 ½. Caracteristici: Traseul nu este accesibil iarna;

11. Refugiul Iezer – Muntele Oticul – vf. Ludişorul – Cabana Urlea. Marcaj: Refugiul Iezer – Crucea Ateneului, cruce albastră, punct albastru; Crucea Ateneului – vf. Roşu, triunghi roşu ; vf. Roşu – Curmătura Bratilei,bandă roşie; Curmătura Bratilei – Curmătura Zîrnei, bandă roşie; Curmătura Zîrnei – vf. Moşului, punct roşu; vf. Moşului – Cabana Urlea, triunghi albastru. Durata: Refugiul Iezer – Crucea Ateneului, ½ oră; Crucea Ateneului – vf. Roşu, 1 oră; vf. Roşu – Curmătura Bratilei, 8 -9 ore; Curmătura Bratilei – Curmătura Zîrnei, 2 ore; Curmătura Zîrnei – vf. Moşului, 2 ore; vf. Moşului – Cabana Urlea, 1 oră. Caracteristici: Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

SUPMUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

12. Rucăr – Valea Râuşorului – Muntele Boteanu – vf. Păpuşa, 2391 m. Marcaj: triunghi albastru, potecă de căruţe. Durata: 6 ore. Caracteristici: Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

13. Rucăr – vf. Muntişorului, 1552 m – vf. Mîra – vf. Păpuşa, 2391 m. Marcaj: triunghi albastru, potecă de căruţe. Pe creastă, triunghi roşu. Durata: 6 – 7 ore.

Caracteristici: Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

14. Nămăieşti – Valea Argeşului – Muntele Calul – Voina Marcaj: 4 ore de mers pe şosea; de la Stâna Argeşului triunghi roşu sau albastru. Durata: 9 – 10 ore. Caracteristici: Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

15. Vf. Păpuşa, 2391 m – Muntele Cascue – Valea Dâmboviţei – I. F. Valea Tămaşul Mare. Marcaj: bandă albastră până la şaua care desparte vf. Păpuşa de vf. Cascue. După 3 ore – şosea. Durata: 3 – 4 ore. Caracteristici: Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

16. I. F. Valea Tămaşul Mare – Valea Dâmboviţei – I. F. Gura Văii Vladului. Marcaj: - Durata: 6 – 7 ore. Caracteristici: Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

17. Nămăieşti – vf. Mateiaşului – podul Dâmboviţei. Marcaj: -

Durata: 3 – 4 ore. Caracteristici: Variante pe la Muntele Posada sau pe la Cheile Ghimbavului. Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

18. Muşuroaiele – Muntele Portăreasa – vf. Iezerul Mic, 2409 m – Crucea Ateneului. Marcaj: - Durata: 6 – 7 ore. Caracteristici: Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

19. Vf. Iezerul Mic, 2409 m – Curmătura Groapelor – vf. Păpăul, 2093 m – Bahna Rusului. Marcaj: - Durata: 8 – 10 ore. Caracteristici: Drum lung, care foloseşte în cea mai mare măsură şi drumul de creastă. Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

20. I. F. Gura Văii Vladului – Colţii lui Andrei Mare – Vârful Bătrâna, 2341 m. Marcaj: Durata: 4-5 ore. Caracteristici: Trasee intersectate: Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

21. I. F. Gura Văii Vladului – vf. Mezea – Refugiul Iezer.

Marcaj: I. F. Gura Vladului – vf. Mezea, fără marcaj; vf. Mezea – vf. Roşu, triunghi roşu; vf. Roşu – Crucea Ateneului, cruce albastră; Crucea Ateneului – Refugiul Iezer, punct albastru. Durata: I. F. Gura Vladului – vf. Mezea, 2 – 3 ore; vf. Mezea – vf. Roşu, 2 ½ – 3 ore; vf. Roşu – Crucea Ateneului, 1 – 1½ oră; Crucea Ateneului – Refugiul Iezer, ¼ oră. Caracteristici: : Traseul este accesibil iarna. Cabana Voinea este singurul adăpost funcţional în acest anotimp;

22. Câmpulung – Voina Marcaj: bandă roşie. Durata: 5 – 5 ½. Caracteristici: Este singurul drum de acces recomandat către cabana Voina în timpul iernii.

Trasee intersectate: Este similar cu drumul nr. 1;

23. Voina – Muntele Văcarea – Vf. Iezerul Mare, 2461 m – Piciorul Iezerului Mare – Valea Bătrâna – Voinea. Marcaj: Voinea – vf. Iezeul Mare, bandă roşie; vf. Iezeul Mare – Muntele Văcarea – Voinea – cruce albastră; (sau vf. Iezeul Mare – Piciorul Iezerului Mare – Voinea, bandă roşie). Durata: Voinea – vf. Iezeul Mare, 5 ½ – 6 ½; vf. Iezeul Mare – Voinea – 4 -5 ore. Caracteristici: Traseul este accesibil şi

iarna. Nu se recomandă înapoierea prin Căldarea Iezerului Mic şi prin Valea Iezerului din cauza avalanşelor. Trasee intersectate: Traseul este similar cu traseul nr. 2 însă nu coboară în Căldarea Iezerului Mic;

24. Voina – Izvorul din Plai – vf. Păpuşa – Muntele Găinaţul Mare – Voina. Marcaj: triunghi roşu, apoi bandă galbenă. Durata: 8 -9 ore. Caracteristici: Zonă mai puţin accidentată şi favorabilă pentru schi.

IV. Munţii Făgăraş:

1. Cumpăna – Valea Budei – Izvorul Mircii – Izvorul Podul Giurgiului – Şaua Podragul (pe linia de creastă a masivului).Marcaj: triunghi albastru. **Durata:** 10 – 11 ore. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre sud. Acelaşi traseu se poate face în coborâre în 8 ½ – 9 ½. Înspre Şaua Podragului marcajele sunt rare. **Trasee intersectate:** După cca. 1½ – variante către Muntele Oticu şi spre Muntele Muşetica;

2. Cumpăna – Valea Capra – Cantonul Piscul Negru – Lacul Capra (pe linia de creastă a masivului). Marcaj: bandă albastră. **Durata:** 10 ½ – 11 ½. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre sud. Acelaşi traseu se poate face în coborâre în 9 – 10 ore;

3. Cumpăna – Muntele Clăbucet – Valea Topologului – Izvorul Scara – Şaua Scara (pe linia de creastă a masivului). Marcaj: Cumpăna – Izvorul Scara, triunghi albastru; Izvorul Scara – Şaua Scara, cruce albastră. **Durata:** 9 – 10 ore. Caracteristici: Pătrundere în masiv dinspre sud. Acelaşi traseu se poate face în coborâre în 8 ½ – 9 ½ ore. **Trasee intersectate:** După cca. 4 ore bifurcaţie către Negoiu. După cca. 6 ore – varianta vf. Negoiu (recomandat doar pentru turiştii încercaţi). Pe final, continuări către Cabana Negoiu şi către cabana Suru;

4. Staţia C.F.R. Sebeş-Olt – Sebeşul de Sus – Valea Moaşa Sebeşului – Muchia Moaşei – Cabana Suru. Marcaj: triunghi roşu. **Durata:** 3 ½ – 4 ore. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre nord. **Trasee intersectate:** Variantă prin cascadele Moaşa Sebeşului;

5. Staţia C.F.R. Porumbacu – Porumbacu de Sus – Glăjărie – Piciorul Puha – Muchia Şerbotei – Cabana Negoiu, 1546 m. Marcaj: triunghi albastru. **Durata**: 5 – 5 ½ ore. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre nord. Acelaşi traseu se poate face în coborâre în 4 – 4 ½;

6. Staţia C.F.R. Avrig – Cabana Poiana Neamţului – Cabana Bîrcaci – Cabana Negoiu, 1546 m. Marcaj: De la cabana Poiana Neamţului – cabana Bîrcaci, cruce roşie; cabana Bîrcaci – cabana Negoiu, punct roşu. **Durata:** 4 – 4 ½. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre nord. De la cabana Bîrcaci se poate atinge linia de creastă principală, urmându-se poteca ce urcă spinarea Muntelui Scărişoara şi iese pe sub vf. Scara. **Trasee intersectate:** Varianta pentru traseul 5;

7. Staţia C.F.R. Cîrţa sau Arpaş – Cîrţişoara – Glăjărie – cabana Bîlea Cascadă – cabana Bîlea Lac, 2034 m. Marcaj: Glăjărie – Bîlea Lac, bandă albastră. **Durata:** 5 ore. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre nord. **Trasee intersectate:** De la Bîlea Lac către – Șaua Paltinului, şi Cabana Negoiu, Şaua Capre, cabana Podragul;

8. Staţia C.F.R. Arpaş – comuna Arpaşul de Sus – cabana Arpaş – Muchia Tărâța – cabana Podragul. Marcaj: triunghi albastru. **Durata:** 7 – 8 ore. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre nord. Drum recomandat pentru turiştii rezistenţi, urcuşul marcând o diferenţă de nivel de cca. 1500 m. **Trasee intersectate:** Varianta pe Creasta Tărâței;

9. Staţia C.F.R. Voila – Sâmbăta de Sus – Complexul Turistic Sâmbăta – Mănăstirea Brîncoveau – Valea Sâmbetei – cabana Sâmbăta, 1405 m.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Marcaj: triunghi roşu. **Durata:** 2 ½ – 3 ore. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre nord. **Trasee intersectate:** În coborâre acelaşi traseu se poate face în 1 ½ oră;

10. Staţia C.F.R. Voila – comuna Breaza – Valea Brezcioare – cabana Urlea;

Marcaj: Din comuna Breaza triunghi albastru. **Durata:** 3 ½ – 4 ore. **Caracteristici:** Pătrundere în masiv dinspre nord.

Anexa 1.2.8.2. Trasee propuse spre omologare:

Masivul Leaota

1. Cabana Frasin – Vf. Piatra Caselor 1150 m , (vârful cel mai mic al crestei) – Creasta Pietrei Dragoslavelor (include cetățile de Piatră, denumire ce o putem atribui lejer datorită formațiunilor întâlnite pe tot parcursul crestei) - Vf . Vârtoapele 1435 m.
2. Cabana Frasin (750 m) – Șaua Berbecilor (1300 m) - Șaua Prislopului (1100 m).
3. Șaua Prisopului 1100 m – Lacul Domniței (1756 m)- Șaua Cioara - Râiosul (1750 m) Culmea Leaotei (Muntele Mitarca 2000 m).
4. Șaua Prislopului (1100 m) - Cheile Ghimbavului (800 m) - Curmătura Ghimbavului (1000 m)- Podul Dâmboviței (800 m).
5. Dragoslavele (Valea Caselor) - Muntele Iuda- Vârful Cioara (1856 m).

Masivul Iezer Papusa - Cabana Frasin- Vf. Căpitanul 1376 m.

ANEXA 1.2.9. AGRICULTURA

Tabel nr. 1.2.9.1 - Suprafața viilor și producția de struguri în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011 (ha)

	Suprafaţa viilor	Suprafaţa viilor pe rod (ha)		Producția de struguri (tone)		Producția medie de struguri (kg/ha)	
	Vii	Vii altoite	Vii hibride	Vii altoite	Vii hibride	Vii altoite	Vii hibride
România	176.616	88.047	88.569	497.380	382.107	5.649	4.314

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

Sud Muntenia	27.858	7.856	20.002	37.262	70.151	4.743	3.507
Argeș	818	544	274	2.217	1.256	4.075	4.584
Călărași	4.644	87	4.557	374	13.972	4.299	3.066
Dâmbovița	356	25	331	166	1.795	6.640	5.423
Giurgiu	3.771	231	3.540	1.206	10.946	5.221	3.092
Ialomița	3.139	49	3.090	245	14.143	5.000	4.577
Prahova	7.714	6.717	997	31.694	4.836	4.718	4.851
Teleorman	7.416	203	7.213	1.360	23.203	6.700	3.217

Sursa: Institutul Național de Statistică

Tabel nr. 1.2.9.2- Suprafața și producția de pepeni verzi și galbeni, în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011 (ha)

	Suprafețe cultivate cu pepeni verzi și galbeni (ha)	Producția agricolă de pepeni verzi și galbeni (tone)	Producția medie de pepeni verzi și galbeni (kg/ha)
România	30.932	645.486	20.868
Sud Muntenia	5.590	102.418	18.322
Argeș	15	235	15.667
Călărași	517	8.074	15.617
Dâmbovița	211	5.351	25.360
Giurgiu	378	5.573	14.743
Ialomița	3.498	65.454	18.712
Prahova	67	994	14.836
Teleorman	904	16.737	18.514

Sursa: Institutul Național de Statistică

Tabel nr. 1.2.9.3 - Suprafața livezilor și producția de fructe în anul 2011

	Suprafața ocupată de livezi (ha)	Producție totală (tone)	Din care:								
			Prune	Mere	Pere	Piersici	Cireșe și vișine	Caise și zarzăre	Nuci	Căpșuni	Alte fructe

România	196.131	1.479.907	573.596	620.362	66.913	21.154	81.842	33.745	35.073	18.909	26.973
Sud Muntenia	41.818	367.436	174.166	139.566	19.564	1.386	10.323	7.200	4.615	2.883	7.664
Argeș	20.761	177.967	103.461	57.358	9.713	150	2.429	1.144	1.391	1.002	1.289
Călărași	232	3.014	756	680	497	144	99	299	159	313	66
Dâmbovița	9.715	107.635	31.623	63.389	5.259	256	1.991	926	1.072	49	3.043
Giurgiu	590	9.717	1.506	1.545	508	98	1.701	1.494	391	1.504	969
Ialomița	329	2.149	450	179	43	50	401	733	28	15	242
Prahova	10.128	60.266	34.639	15.288	3.024	556	3.002	1.437	1.236	:	1.083
Teleorman	63	6.688	1.731	1.127	520	132	700	1.167	338	:	972

Sursa: Institutul Național de Statistică

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Anexa 2 – Listă proiecte strategice la nivelul regiunii Sud Muntenia

Nr crt	Titlu proiect	Buget total	Total public	Sursă fonduri			
				Buget de stat	Buget local	Fonduri comunitare	Surse private
1	Covor DJ 704 H Merișani (DN7C), km 17+600-20+600, L= 3km, la Curtea de Argeș, județul Argeș	254.016,93	254.016,93	33022,2009	5080,339	215.914,39	0
2	Modernizare DJ 703 I Merișani (DN7C), Mălureni-Mușătești-Brăduleț-Brădetu, km 350+600-60 +500, L+6.9 km, la Arefu, județul Argeș	3.524.884,72	3.524.884,72	458235,014	70497,69	2996152,012	0
3	Îmbrăcăminte bituminoasă usoară pe DJ 704 E: DN 7 Ursoaia- Bascovele, Km 20+300-22+500, L=2,200 km, Comuna Poienarii de Argeș, județul Argeș	591.713,82	591.713,82	76922,7966	11834,28	502956,747	0
4	Covor bituminos pe DJ 703 A Cotmeana - Cocu, km 0+000-22+096, L=22,096 km,com. Cotmeana, Cocu și Poiana Lacului, județul Argeș	4.361.710,43	4.361.710,43	567022,356	87234,21	3707453,866	0
5	Modernizarea şi reabilitarea drumurilor judeţene DJ 402 tronson DN 4 - Curcani - Măriuţa - limită judeţ Ialomiţa, km 0+000 - km 53+700 şi DJ 302 tronson DN 3 - Belciugatele - Măriuţa - limită judeţ Ialomiţa, km 0+000 - km 15+365, județul Călărași	23.926.900,00	23.926.900,00	3110497	478538	20337865	0

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

6	Modernizarea şi reabilitarea drumurilor judeţene DJ 201 B tronson DN 31 - Ulmeni - Lunca (Ostrovu) - Frăsinet km. 49+730 - km 81+290, DJ 305 tronson Lunca (Ostrovu)- Lehliu Sat - Săpunari km 0+000 - km 33+529 şi DJ 313 Săpunari - limită judeţ Ialomiţa km 28+700 - km 30+500, județul Călărași	22.177.800,00	22.177.800,00	2883114	443556	18851130	0
7	DJ 306 tronson Cuza-Vodă (DN 3) - Socoalele - limită judeţ Ialomiţa km 0+000 - km 36+000, județul Călărași	12.271.780,00	12.271.780,00	1595331,4	245435,6	10431013	0
8	Subcarpatica-Reabilitarea şi Modernizarea DJ 710, DJ 715, DJ 712 A, DJ 702 pe Traseul Limită Judeţ Prahova-Bezdead-Buciumeni-Fieni-Runcu-Gura Bărbuleţu-Izvoare-Voineşti-Cândeşti-Limită Judeţ Argeş	25.700.000,00	25.700.000,00	3341000	514000	21845000	0
9	Transcarpatica - - Drum Interregional Moroeni, Judeţul Dâmboviţa (DN 71) - Moeciu De Jos, Judeţul Braşov (DN 73)	19.300.000,00	19.300.000,00	2509000	386000	16405000	0
10	Dezvoltarea infrastructurii rutiere de transport interjudeţean prin reabilitarea şi modernizarea drumurilor judeţene DJ 503 pe traseul Ghizdaru-Gara Stăneşti-Gara Chiriacu-Toporu, km 7+900-28+000 (20,1 km) în judeţul Giurgiu , Drăgăneşti -Vlaşca (DE 70) -Limită Judeţ Dâmboviţa , km 38+838-87+070 (48,132 km), în judeţul Teleorman, Limită Judeţ Teleorman -Şelaru-Fierbinţi, km 87+070-95+532 (8,462 km) şi DJ 611 , pe traseul Fierbinţi -Vişina-Petreşti (DN 61), km 22+000-41+694 (28,1 km) în judeţul Dâmboviţa	9.700.000,00	9.700.000,00	1261000	194000	8245000	0

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

11	Dezvoltarea infrastructurii de transport interjudețean Dâmbovița și Argeș pe traseul DJ 611, DJ 503, DJ 702 F și DJ 702 G, respectiv limită jud. Teleorman - Glogoveanu - Fierbinți - lim. Jud. Argeș - lim. Jud. Dâmbovița - Răscăeți -Puntea de Greci - Petrești - Ionești - Potlogeni Deal - Pătroaia Deal - limită jud. Argeș	11.590.000,00	11.590.000,00	1506700	231800	9851500	0
12	Dezvoltarea infrastructurii de transport județean Dâmboviţa şi Prahova pe traseul DJ 711, DJ 720 B şi DJ 720 Târgoviște (DN 71) - Ulmi - Răzvad -Gura Ocniţei -Moreni-Limită Judeţ Prahova, județul Dâmbovița	9.100.000,00	9.100.000,00	1183000	182000	7735000	0
13	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport interjudețean pe traseul DJ 401 A limită jud. Giurgiu - Potlogi - Zidurile - Crovu - Odobești - Costești Vale - Mătăsaru - Mogoșani Găești (DN 7)	10.800.000,00	10.800.000,00	1404000	216000	9180000	0
14	Reabilitarea și modernizarea DJ 712 și DC 136 pe traseul Târgoviște (DN 72) - Șotânga - Vulcana Pandele - Brănești - Pucioasa - Moțăieni	7.900.000,00	7.900.000,00	1027000	158000	6715000	0
15	Dezvoltarea infrastructurii de transport județean pe traseul DJ 711 Târgoviște (DN 71) - Ulmi - Comișani - Bucșani - Băleni - Dobra - Bilciurești - Cojasca - Bujoreanca (comuna Cornești - DN 1A)	14.300.000,00	14.300.000,00	1859000	286000	12155000	0
16	Reabilitarea și modernizarea DJ 712 și DJ 712 B pe traseul Târgoviște (DN 72) - Teiș - Șotânga - Vulcana Pandele - Vulcana Băi - Moțăieni (DN 71)	10.200.000,00	10.200.000,00	1326000	204000	8670000	0

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

17	Reabilitarea și modernizarea DJ 724 -DJ 702 B - DJ 702 E pe traseul Pucheni-Malu cu Flori -Cândeşti-Tătărani-Măneşti -Dragomireşti-Ungureni-Lucieni-Frasin Vale-Cobia -Gura Foii-Găeşti (DN 7)	17.700.000,00	17.700.000,00	2301000	354000	15045000	0
18	Reabilitarea şi modernizarea DJ 714 A Moroeni (DN 71) - Pucheni - Valea Brăteiului	5.569.000,00	5.569.000,00	723970	111380	4733650	0
19	Reabilitare și modernizare DJ 711 E, DJ 711, DJ 711 A și DJ 711 D pe traseul Cornești (DN 1A) - Ibrianu - Bilciurești - Săbiești - Colacu - Mavrodin - Răcari (DN 71) - Lungulețu (DN 7) - Poiana - Românești - Potlogi - Corbii Mari (A1)	18.000.000,00	18.000.000,00	2340000	360000	15300000	0
20	Reabilitare și modernizare DJ 721 Ulmi (DN 72)- Văcărești - Perșinari - Gura Șuții - Produlești - Costești Deal (DN 7)	13.300.000,00	13.300.000,00	1729000	266000	11305000	0
21	Reabilitare și modernizare DJ 720 A Gura Ocniței - Adânca - Bucșani - Băleni- Mărcești - Finta - Postârnacu (com. Cornești) DN 1A	9.600.000,00	9.600.000,00	1248000	192000	8160000	0
22	Reabilitarea și modernizarea DJ 504 Vieru - Putineiu - limită judeţ Teleorman, km 11+780 - 30+000; 18,220 km	10.000.000,00	10.000.000,00	1300000	200000	8500000	0
23	Modernizarea DJ 503 Ghizdaru - Gara Stăneşti - Gara Chiriacu - Toporu, km 7+900 - 28+000; 20,100 km	10.000.000,00	10.000.000,00	1300000	200000	8500000	0
24	Reabilitare DJ 601, Crevedia Mare - Roata Mică - Roata de Jos, km 31+000 - 34+650, km 36+150 - 37+200; 4,700 km	6.000.000,00	6.000.000,00	780000	120000	5100000	0

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

25	Reabilitare şi modernizare DJ 401A, Găiseni-Cărpenişu - limită judeţ Dâmboviţa, km 58+730 - km 60+230, km 60+230- km 61+170, km 63+150- km 63+550, 2,840 km	3.000.000,00	3.000.000,00	390000	60000	2550000	0
26	Modernizare DJ 201: DN 2 - Cosereni-Axintele: km 0+000 - Km 19+800; Orezu - Persica- Borduselu: km 35+400 - km 45+500; Buiesti- Ivanesti- Ion Ghica- Ciulnita-Cosambesti- Marculesti: km 57+000 - Km 84+000	25.288.888,00	25.288.888,00	3287555,44	505777,8	21495554,8	0
27	Reabilitare drum judetean DJ 306 A Borduselu - Ciochina Crunţi km 0+000 - 13+500	6.168.797,30	6.168.797,30	801943,649	123375,9	5243477,705	0
28	Reabilitare drum judetean DJ 306 Limită jud Călăraşi-Albeşti, Andrăşeşti, Gheorghe Doja, Crunţi, Mircea cel Bătân, Reviga (DJ 102 H)	13.644.444,44	13.644.444,44	1773777,78	272888,9	11597777,77	0
29	Modernizare DJ 101; Limită jud Ilfov - Fierbinţi-Dridu, Jilavele	9.822.222,22	9.822.222,22	1276888,89	196444,4	8348888,887	0
30	Modernizare drum judeţean DJ 203 F - între DN 2C (Griviţa) - Smirna - Iazu - Scânteia - Valea Ciorii, Km 0+000 – km 25+350	11.266.666,00	11.266.666,00	1464666,58	225333,3	9576666,1	0
31	Modernizare drum judetean DJ 203 B Manasia - Girbovi - Valea Macrisului - Grindu , Km 0+000 - km 30+150	13.400.000,00	13.400.000,00	1742000	268000	11390000	0
32	Modernizare drum judetean DJ 213 A, Limită jud Călăraşi -Mărculeşti-Bucu-Scânteia Km: 17+800-59+980	18.746.666,67	18.746.666,67	2437066,67	374933,3	15934666,67	0
33	Modernizare drum judetean DJ 203 E Căzăneşti (DN 2A) Cocora, Limită jud Buzău	9.477.777,78	9.477.777,78	1232111,11	189555,6	8056111,113	0

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

34	Modernizare drum judetean DJ 212, Luciu - Mihail Kogalniceanu Km 62+830 - km 69+950	3.164.444,00	3.164.444,00	411377,72	63288,88	2689777,4	0
35	Reabilitare DJ 102 I Câmpina - Valea Doftanei - limită judeţ Braşov; km 35+100 - km 50+924	19.440.346,00	19.440.346,00	2527244,98	388806,9	16524294,1	0
36	Accesibilizarea Golului Alpin Muntii Baiului prin constructia Drum Turistic "TRANSBAIUL"	42.019.000,00	42.019.000,00	5462470	840380	35716150	0
37	Reabilitare DJ 710 Limită judeţ Dâmbovi?a - Aduna?i - Breaza (DJ 101 R); km 19+500 - km 30+400	6.296.000,00	6.296.000,00	818480	125920	5351600	0
38	Modernizare drum Buşteni (E 60; DN 1) - Râşnov (DN 73 A); km 0+000 - km 23+130	9.250.000,00	9.250.000,00	1202500	185000	7862500	0
39	Reabilitare DJ 100C Sălciile (DJ 102D) - Fulga - Mizil (DJ 102D); km 0+000 - km 18+670	5.625.000,00	5.625.000,00	731250	112500	4781250	0
40	Reabilitare DJ 102 K Urlaţi (DJ 102 C) - Cherba - Ceptura de Jos - Fântânele - Vadu Săpat - Mizil (DN 1 B); km 0+000 - km 22+012	7.327.000,00	7.327.000,00	952510	146540	6227950	0
41	Reabilitare DJ 101P Brătăşanca (DN 72) - Poiana Câmpina - Podu Vadului (DJ 101R); km 0+000 - km 28+335	8.536.000,00	8.536.000,00	1109680	170720	7255600	0
42	Reabilitare DJ 104 N Limită judeţ Buzău - Jugureni (DJ 100H); km 2+000 - km 4+500	998.000,00	998.000,00	129740	19960	848300	0
43	REABILITARE ŞI MODERNIZARE DJ 504, LIMITA JUDET GIURGIU -CERNETU KM 30+000- 42+060 - ALEXANDRIA (DE 70) - ORBEASCA DE SUS - TATARASTII DE SUS, LIMITA JUDEŢ ARGEŞ, KM 54+187 - 110+926 (69,799 KM)	29.064.275,00	29.064.275,00	3778355,75	581285,5	24704633,75	0

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

44	REABILITARE DJ 503, DRĂGĂNEŞTI VLAŞCA (DE70)-LIM. JUD. DAMBOVIŢA, KM 38+838-87+070, (48,132 KM)	19.578.720,00	19.578.720,00	2545233,6	391574,4	16641912	0
45	REABILITARE DJ 506, BUJORU (DN 5C) - CONŢEŞTI - CERVENIA - GĂLĂTENI -TALPA OGRĂZILE - SCURTU MARE -NEGRENI - TĂTĂRĂŞTII DE JOS (DJ 504) KM 0+000-17+400, KM 58+000 - 98+938 (58,338 KM)	18.000.000,00	18.000.000,00	2340000	360000	15300000	0
46	REABILITARE DJ 612, MERENI-BABAITA KM 8+100 - 34+150 (23,930 KM), ORBEASCA - CIOLĂNEŞTI, KM 39+924 - 84+485, (43,897 KM), L= 67,827 KM	32.334.257,00	32.334.257,00	4203453,41	646685,1	27484118,45	0
47	MODERNIZARE "DRUMUL VIILOR" LIMITĂ JUDEŢ OLT - TURNU MĂGURELE	19.000.000,00	19.000.000,00	2470000	380000	16150000	0
48	REABILITARE DJ 546, TURNU MĂGURELE - LUNCA - SAELELE - BECIU - LIMITA JUDEŢULUI OLT, KM 0+000-39+974, (39,974 KM)	7.000.000,00	7.000.000,00	910000	140000	5950000	0
49	REABILITARE DJ 653, LIMITA JUD. OLT-CRÂNGENI - CĂLMĂŢUIU DE SUS - CĂLMĂŢUIU- SALCIA -PUTINEIU - DRACEA - CRÂNGU (DN 52), KM 66+120 - 109+849 (43,729 KM)	13.500.000,00	13.500.000,00	1755000	270000	11475000	0
50	REABILITARE DJ 703, LIMITA JUD. OLT-BALACI - SILIŞTEA GUMEŞTI - CIOLĂNEŞTI - NECŞEŞTI - VÂRTOAPE - CĂLINEŞTI - MAVRODIN - BUZESCU (DE 70), KM 92+076 - 161+282 , (69,206 KM)	21.000.000,00	21.000.000,00	2730000	420000	17850000	0

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

51	REABILITARE DJ 601C, COSMEŞTI (DJ 601B)-PERII BROŞTENI - VÂRTOAPE - RĂDOIEŞTI - DRĂGĂNEŞTI DE VEDE - ROŞIORII DE VEDE , KM 0+000-41+692 , (40,167)	16.230.827,00	16.230.827,00	2110007,51	324616,5	13796202,95	0
52	REABILITARE DJ 642, LIMITA JUD. OLT-MOLDOVENI-ISLAZ, KM 60+000-69+209, (9,165 KM)	3.719.895,00	3.719.895,00	483586,35	74397,9	3161910,75	0
53	REABILITARE DJ 612 A, ROSIORII DE VEDE-BALTA SARATA, KM 17+527 - 33+649 (16,122 KM)	7.770.690,00	7.770.690,00	1010189,7	155413,8	6605086,5	0
54	REABILITARE DJ 679 B , SCRIOAŞTEA (DN65A)-STEJARU - LIMITA JUD. OLT , KM 0+000-13+201 (13,201KM)	4.000.000,00	4.000.000,00	520000	80000	3400000	0
55	REABILITARE DJ 612 B, DRĂCŞENEI - BEUCA - DOBROTEŞTI, KM 0+000 - 15+492, (15,492 KM)	4.700.000,00	4.700.000,00	611000	94000	3995000	0
56	REABILITARE TRONSON DJ 506 B SMÎRDIOASA (DN51) -IZVOARELE (DN 51), KM 3+904-10+674, L=6,770 KM	1.686.682,00	1.686.682,00	219268,66	33733,64	1433679,7	0
57	REABILITARE DJ 601 D, PRUNARU (DE 70) LIMITA JUD GIURGIU (KM 0+000 - 4+920) - LIMITA JUD GIURGIU - MERENI - VIDELE (KM 10+714 - 14+578), (8,784 KM)	5.558.781,00	5.558.781,00	722641,53	111175,6	4724963,85	0
58	REABILITARE DJ 503A , LIMITA JUD GIURGIU - DRĂGĂNEŞTI VLAŞCA (DJ 503) KM 30+100-32+600, (2,500 KM)	1.582.000,00	1.582.000,00	205660	31640	1344700	0

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

59	Centrala nucleara de demonstratie echipata cu un reactor rapid racit cu plumb de generatie 4 (ALFRED). Faza 1: cercetari, studii, proiecte si infrastructuri experimentale, Institutul de Cercetari Nucleare, Mioveni	744.000.000,00	595.200.000,00	148800000	0	446400000	148800000

SUD MUNTENIA
Agenția pentru Dezvoltare Regională

Bibliografie

- "Anuarul Statistic al României", Institutul Naţional de Statistică, ediţia 2011.
- "Anuarul Statistic al României", Institutul Naţional de Statistică, ediţia 2012.
- "Cadrul Strategic Comunitar pentru perioada 2014 – 2020".
- "Cadrul Strategic Naţional de Referinţă (CSNR) 2007-2013".
- "Carta de la Leipzig pentru oraşe europene durabile", 2007.
- "Carta Verde privind Coeziunea Teritorială", Comisia Europeană , 2008.
- "Competitivitatea şi Inovarea în regiunea Sud Muntenia", Agenţia pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia, 2012.
- "Crisis in Mortality, Health and Nutrition", ICDC Florence, Unicef, 1994, p.208
- "Declarația de la Toledo privind dezvoltarea urbană", 2010.
- "Dimensiunea urbană a Acordului de Parteneriat", MDRT, noiembrie 2012.
- "Ecotourism. An Introduction". Fennell, D., Routledge, 2003, p. 256.
- "Eurostat regional yearbook 2012": http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Eurostat_yearbook.
- "Eurostat Yearbook 2010": http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Eurostat_yearbook.
- "Evaluarea potenţialului energetic actual al surselor regenerabile de energie în România", Ministerul Economiei.
- "Geografia României", Vol. I. Bucureşti, Editura Academiei Române, 1984, p. 662.
- "Harta Sărăciei în României" , Universitatea din Bucureşti şi Institutul Naţional de Statistică, 2003.
- "Inobarometru 2011 şi Bariere în calea inovării", Autoritatea Naţională pentru Cercetare Ştiinţifică,p.19, http://www.roinno.ro/pdf/studiu_inobarometru.pdf.
- "Întreprinderi noi şi profilul întreprinzătorilor din România" , Institutul Național de Statistică, 2013, www.insse.ro
- "Metode şi tehnici de evaluare a sărăciei", C. Chirca, ... C. Zamfir ş.a.1998, p.43.
- "Metodologia privind planificarea dezvoltării regionale 2014 – 2020", Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, august 2012.
- "Oraşele competitive, motoare ale dezvoltării inteligente durabile şi inclusive a României în perioada 2014 – 2020", Banca Mondială pentru MDRAP, 2013.
- "Planul Național de Dezvoltare 2007 – 2013".
- "Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2009 – 2013".
- "Planul Regional de Acțiune pentru Ocuparea Forței de Muncă și Incluziune Socială 2009 – 2011".
- "Planul Regional de Acţiune pentru Învăţământ Sud Muntenia 2009-2013".
- "Planurile de analiză și acoperire a riscurilor", elaborate de către Comitetele Județene pentru Situații de Urgență, din cele șapte județe ale regiunii Sud Muntenia.
- "Raport Anual Privind Sectorul Imm în România, 2010 – *evoluţii între dificultăţi şi provocare", februarie 2011* elaborat de Fundaţia Post – Privatizare *:*

- “Recensământul general agricol 2010” , Institutul Național de Statistică, www.insse.ro.
- “Recensământul Populaţiei şi al Locuinţelor” din 2002 şi 2011, Institutul Național de Statistică,. www.insse.ro.
- “Repere economice şi statistice regionale: Statistică Teritorială”, 2013.
- “Societatea Informaţională” , Institutul Național de Statistică, ediţia 2008, 2011 şi 2012.
- “Stadiul actual de dezvoltare al Infrastructurii în regiunea Sud-Muntenia și perspective de dezvoltare”, Agenţia pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia, 2012.
- ”Profilul Regiunii Sud Muntenia “, ediţiile 2010 – 2013.
- ”Programul de Cooperare Transfrontalieră România – Bulgaria 2007-2013”, (Broșură), Ministerul Dezvoltării , Lucrărilor Publice şi Locuinţelor, februarie, 2008: http://www.mdrl.ro/_documente/evenimente/challenges_new_europe/BrosuraRo-Bg.pdf;
- ”Tabloul investițional regional pentru 2011”, Guvernul României.
- „Anuarul Statistic al României”, Institutul Naţional de Statistică, ediţia 2010.
- „Aspecte ale impactului ISD din România asupra exporturilor şi dezvoltării durabile” , Gheorghe Z. Valentina V., Mirela M., Carmen C., George E., – “Http://Www.Revecon.Ro/Articles/2011-2/2011-2-2-R.Pdf.
- „Atlasul României”, Violette Rey, Octavian Groza, Ioan Ianoş, Maria Pătroescu, Bucureşti, Grupul Editorial RAO, 2006.
- „Cercetare - Dezvoltare în România în perioada 2005 – 2010”, colecţie de date statistice, Institutul Național de Statistică: www.insse.ro.
- „Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic şi Social European, Comitetul Regiunilor şi Banca Europeană de Investiții Acțiuni pentru Stabilitate, Creștere şi Ocuparea Forței de Muncă”, Comisia Europeană, Bruxelles, 30.5.2012 COM(2012) 299 final.
- „Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială - România 2030”. http://www.mdrl.ro/_documente/publicatii/2008/Brosura%20Conc_strat_dezv_teritoriala.pdf.
- „Ecotourism and Environmental Change in the Romanian Carpathians, Global Environmental Research”, Balteanu, D., Dincă, A.I., Surugiu, C., Dumitraşcu, M., Micu, D., Felciuc, M. 2008, No.12, pp, 161-172.
- *„European Diploma of Protected Areas”, 2006: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/nature/Diploma/Areas/Romania_en.asp*.
- „Handbook of research on venture capital”, Hans Landström , 2009.
- „Ialomița 12 obiective istorice, culturale și turistice”, Lucrare reeditată în cadrul programului ”Comunicare 2011”.
- „Indicatori de incluziune socială, Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale”, 2003-2011.
- „Inovare în Industrie şi servicii pentru perioada 2008-2010”, Statistică Teritorială 2012, Institutul Național de Statistică, www.insse.ro.
- „Investiţii Străine directe în România”, BNR: http://www.bnro.ro/SearchResult.aspx.
- „Manual de România”, News In & Money Chanel, 2008.

- „Master Plan pentru Dezvoltarea Turismului Balnear în România”, elaborat pentru MDRAP, 2009.
- „Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Naţional 2007 – 2026”: http://www.mdrt.ro/turism/studii---strategii.
- „Părăsirea timpurie a școlii - cauze și efecte” : http://www.oportunitatiegale.ro/pdf_files/Studiu_OE.pdf .
- „Plan de amenajare a teritoriului judeţului Prahova „: http://www.cjph.ro/index.php?_init=amenajare.patj&.
- „*Proiectul de reabilitare și reforma a irigațiilor*”, elaborat cu sprijinul Băncii Mondiale, 2008.
- „România 2025 – Conceptul Naţional de Dezvoltare Spaţială”: http://www.infocooperare.ro/Files/Conc%20de%20dezvoltare%20spatiala_20093191517446.pdf.
- „România. Regiuni de dezvoltare. Disparități socio-economice Daniela Dumitrescu”, Editura Cetatea de Scaun, 2008.
- „Romania: spaţiu, societate, mediu”, Dan Balteanu, Lucian Badea, Mircea Buza, Editura Academiei Române, 2005.
- „Sărăcie şi excluziune socială. Incluziunea socială ca obiectiv al sistemului de protecţie socială” - https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:2-MYOhM7wiYJ:www.iccv.ro/oldiccv/romana/revista/rcalvit/pdf/cv2003.3-4.a01.pdf+Persoane+aflate+%C3%AEn+risc+de+s%C4%83r%C4%83cie+%C5%9Fi+excluziune+social%C4%83&hl=ro&gl=ro&pid=bl&srcid=ADGEESiQARoPXJCZZ74AUX-BYYMS2p9lBcHM_EuZUZeV_jccgdtmtfrwdq4KX7PuyGaHBj3Mu31Mwkz6Com1alrfeLC6MtITF0JRbzUycKO7kU8JNVrNDB1sWl27CPRH2HAkODsaA2EJ&sig=AHIEtbTOeqcO7a5gTVKiz9wIA-aowVfZjQ.
- „Statistici Teritoriale, Institutul Național de Statistică, www.insse.ro.
- **„Stimularea Spiritului Antreprenorial şi a Mediului de Afaceri prin Îmbunătăţirea Performanţelor Intreprinderilor şi Dezvoltarea Competenţelor Manageriale şi Antreprenoriale”: http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:kDXRWk7WF7MJ:platforma.antreprenorial.ro/incarca-fisier/doc_download/31-rezultate-proiect-studiul-2-sud-muntenia.html+studiu-muntenia-2&hl=ro&gl=ro&pid=bl&srcid=ADGEESiKlmphkOJLtqhMEiSx98eslKRVvxqzFoxSG1k-H7kalLNIq71QZ7ryVvwbl_4G5FFwiy9bB_z6SIG1QiE1AmNzELX2XgiLOZdSm_cXUnRKBF_0QKWhaK6jDOASeZRvx7-cJf_f&sig=AHIEtbQZhidEkA0YHpbvCrp78-Te4a3zRg.**
- „Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020”, varianta actualizată pentru perioada 2011-2020.
- ***„Structuri şi tendinţe pe spaţii societale şi regionale 2007-2011”*, Dumitru S.2011.**
- „Studiu Atractivitatea Europei”, Ernst & Young’s 2012 European.
- „Studiu energetic, măsuri strategice şi planul de actiune asociat”.
- „Studiul privind fenomenul de sărăcie din România” , Universitatea din Bucureşti şi Institutul Naţional de Statistică, 2003.
- ABA Buzău- Ialomiţa: http://www.rowater.ro/dabuzau/default.aspx.

- Abandonul şcolar - http://store.ectap.ro/articole/660_ro.pdf
- Administraţia Bazinală de Apă Vedea-Argeş: http://www.rowater.ro/daarges/default.aspx.
- Agenția Regională pentru Protecția Mediului Piteşti: http://apmag.anpm.ro/.
- Agenţia Naţională pentru Pescuit şi Acvacultură, www.anpa.ro.
- Agenţia pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia, www.adrmuntenia.ro.
- Asociaţia Municipiilor din România - http://www.amr.ro/membri.municipii.amr.
- Asociaţiile de Dezvoltare Intercomunitară - http://www.dezvoltareintercomunitara.ro/.
- Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap: http://www.anph.ro/.
- Baza de date MEDIUS, ARPM Piteşti: http://apmag.anpm.ro/Date.
- Baza de date TEMPO - Online, Institutului Naţional de Statistică: https://statistici.insse.ro/shop/.
- Centrul de Cercetare şi Consultanţă în domeniul Culturii: www.culturadata.ro.
- Compania Naţională de Autostrăzi şi Drumuri Naţionale din România: http://www.cnadnr.ro/.
- Direcţia Judeţeană de Statistică Argeş.
- Direcţia Judeţeană de Statistică Dâmboviţa.
- Direcţia Judeţeană de Statistică Girgiu.
- Direcţia Judeţeană de Statistică Ialomiţa.
- Direcţia Judeţeană de Statistică Prahova.
- Direcţia Judeţeană de Statistică Teleorman.
- Direcţia Regională de Statistică Călăraşi.
- Hotărâre nr. 349 din 21 aprilie 2005 privind depozitarea deşeurilor: http://www.epurare.euriteh.ro/legislatie/HG%20nr%20347_2005.pdf.
- Hotărârea de Guvern nr. 1037/2010 privind deşeurile de echipamente electrice şi electronice.
- http://www.transelectrica.ro/.
- Implementarea Axei LEADR – PND, http://www.fonduri/structurale/europene.ro/pndr/implementarea-axei-leader.html.
- Incubatoarele de afaceri - Oportunitate de dezvoltare a start-up-urilor din România – http://www.postprivatizare.ro/romana/wp-content/uploads/2010/11/Studiu-incubatoare-final1.pdf
- Indicatori de Dezvoltare Durabilă Teritorială pentru anul 2009, România, Institutul Național de Statistică, http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm.
- Informaţii de pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice: www.mdrt.ro.
- Informaţii de pe site-ul Mnisterului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale : www.madr.ro.
- Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”A.D. Ghica” Teleorman.
- Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”Barbu Catargiu” Ialomița.
- Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”Barbu Știrbei” Călărași.
- Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”Basarab I” Dâmbovița.
- Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”Cpt. Puică Nicolae” Argeș.
- Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”Șerban Cantacuzino” Prahova.

- Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență ”Vlașca” Giurgiu.
- Institutul Naţional al Patrimoniului: http://inp.org.ro/.
- Institutul Naţional de Statistică, www.insse.ro.
- Legea nr.215/2001 a Administraţiei publice locale.
- Legea nr. 351/ 6 iulie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului: http://www.mdrt.ro/planul-de-amenajare-a-teritoriului-national-sectiunea-a-iv-a-reteaua-de-localitati.
- Lista Parcurilor Industriale: http://www.mai.gov.ro/Documente/DGRCL/Parcurile%20industriale%20si%20coordonatele%20societatilor%20administrator.pdf.
- Ministerul Muncii , Familiei, Protecţiei Sociale şi Persoanelor Vâstnice: http://www.mmuncii.ro/nou/index.php/ro/component/content/article/54-familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/2684-raport-combatere-marginalizarii-sociale-2011.
- Natura 2000 - http://www.natura2000.ro/reteaua/ce-este/.
- Oficiul *Naţional al Produselor Tradiţionale şi Ecologice* Româneşti, http://www.onpterbv.ro/.
- Oficiul Naţional al Registrului Comerţului: http://www.onrc.ro/.
- Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 24/1998 privind regimul zonelor defavorizate.
- Portalul de Export http://www.portaldecomert.ro/.
- Priorități de Dezvoltare Teritorială Națională în atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020 MDRAP, noiembrie 2012.
- Programul de Cooperare Transnaţională Sud-Estul Europei, Ministerul Dezvoltării şi Administraţiei Publice, decembrie 2007: www.info.cooperare.ro/program.aspx?id=16;
- Programul Național de Reformă 2011 – 2013, Guvernul României.
- Programului de Cooperare Interregională INTERREG IVC, Ministerul Dezvoltării , Lucrărilor Publice şi Locuinţelor, http://www.mdrt.ro/dezvoltare-regionala/programe-de-cooperare-teritoriala-europeana/-2330;
- Programului de Cooperare Teritorială Europeană URBACT II, Ministerul Dezvoltării , Lucrărilor Publice şi Locuinţelor, http://www.mdrt.ro/dezvoltare-regionala/programe-de-cooperare-teritoriala-europeana/-4963;
- Proiecţia principalilor indicatori economici-sociali în profil teritorial până în 2015 – iunie, 2012.
- Propunere legislativă pentru modificarea şi completarea Legii nr.143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, cu modificările şi completările ulterioare, Pl-x nr. 122/2010.
- Propunere legislativă privind Zona Metropolitană Bucureşti,PL-x nr.233/2009.
- Propunerile de Regulamente Europene FEDR, FSE şi FC, Comisia Europeană, 2012.
- Raportul național privind starea mediului pentru anul 2011: http://www.anpm.ro/upload/87175_RSM%202011_EN.pdf.
- Raportul privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia în anul 2010, elaborat de Agenția Regională pentru Protecția Mediului Pitești.
- Raportul privind starea mediului în regiunea Sud Muntenia, 2011: http://apmag.anpm.ro/upload/72681_raport%20regional%20de%20mediu%202010.pdf.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională

- Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind Programul Național de Reformă al României pentru 2013.
- Setul Naţional de indicatori de incluziune socială - http://www.mmuncii.ro/ro/.
- Sistemul Energetic (valori) - Productia si consumul de energie electrica in Romania, pe ramuri de productie.
- Situaţia curentă a Imm-urilor din România. Studiu elaborat de Fundația post-privatizare, 2012.
- **Situaţie parcuri industriale în Regiunea Sud Muntenia, Ministerul Afacerilor Interne, august 2012,** http://www.mai.gov.ro/Home/index.htm**.**
- Strategia Europa 2020.
- Strategia Națională și Planul Național de Acțiune privind Conservarea Biodiversității în România, 2011 – 2020.
- Strategia Regională de Inovare a regiunii Sud Muntenia 2008 – 2013.
- Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării.
- Tendinţe Sociale, 2011.
- Tendinţele Tic şi ale activităţilor economice electronice în 2008 – Un rezumat al rezultatelor Studiului sectorial al activităţilor economice electronice , Comisia Europeană - http://ec.europa.eu/enterprise/archives/e-busines - watch/key_reports/documents/ExecSum_2008_EU27languages/SeBW_Abstract_RO.pdf
- Transportul urban de pasageri, la 31 decembrie, regiunea Sud - http://www.calarasi.insse.ro/cmscalarasi/rw/resource/transportul_urban_de_pasageri_reg_sud.htm?view=true.
- Turismul României – Breviar Statistic.
- Unităţi teritoriale de reţea aparţinând Enel : http://www.enel.ro/ro/distributie/contact/unitatiteritorialeeneldistributiemuntenia.pdf
- Veniturile totale ale principalelor categorii de gospodării, în anul 2009 – regiunea sud - http://www.calarasi.insse.ro/cmscalarasi/rw/resource/veniturile_tot_ale_princip_categ_%20de_gosp_2009_reg_sud.htm?view=true .
- www.incdurban.ro.
- www.zmb.ro.
- Zona Liberă Giurgiu – material de la Administrația Zonei Libere Giurgiu S.A.
- Zonele Defavorizate din România – Caracteristici generale - http://www.dadr-mures.ro/pdf/actual/anexa11.pdf.
- Zonele Defavorizate din România - http://www.dadrcj.ro/files/Anexa%2010-Zone%20defavorizate%20conform%20PNDR%202007-2013.pdf.

SUD MUNTENIA Agenția pentru Dezvoltare Regională